

Paul Goma

J U R N A L
D E
A P O C R I F...
(1998)

Autura Autorului

1 9 9 8

Nota autorului

*Un scriitor oniric scrie, în **Vatra** 11/98, pag. 52 :
“Jurnalul său (al lui Goma - n.m. / este) **apocrif**” (subliniat
în text).*

*La urma urmei de ce n-ar sluji la ceva, calificativul - foarte
potrivit unui jurnal...?*

De pildă în titlul acestuia.

I A N U A R I E

Joi 1 ianuarie 1998

Am stat aseară până la orele 22,30, apoi m-am culcat. Ana și cu Filip au mai rămas ; mult ; binișor în ăst-an.

Pe undeva, prin apropiere s-a fost făcut chef est-european (de astă dată n-am mai remarcat sonorități românești), dar cu mare gălăgie, răcnete, cu (mai ales) râsete de femeie gădilată.

Am tras aseară (în fine, mai-an) la imprimantă ultimele zile ale **Jurnal**-ului pe 1997 : 361 pagini. Să nu înșele cantitatea : cel puțin un sfert : texte care vor intra în **Scrîsuri**, ba chiar și câteva scrisori pe care le-am crezut semnificative. Așa am să fac în continuare : din moment ce nu mai scriu cărți...

Am revizuit aseară **Nota bibliografică** : am redus numărul titlurilor la 44 - din 49. Am suprimat a doua parte din **Sabina** și din **Roman intim** ; am eliminat al doilea volum de **Scrisori** - ca și de **Scrîsuri**. Las', să fie mai puține - e mai bine.

Acum e ora 8 și jumătate, dar încă nu s-a făcut ziuă.

Iar acum e ora 8,30 seara. Au fost Șișmanienii la noi - am petrecut o plăcută primă zi a anului.

De mâine (sau de luni ?) încep o nouă... asta cum îi spune : viață?

Ca la început de an, să fac bilanțul (revizuit) :

Notă bibliografică
volume scrise
parțial publicate în românește,
parțial traduse din românește

(volumele marcate în italice-grase, numerotate în dreapta : nepublicate)

1. **Camera de alături** - proză scurtă (1965-1967)
/1/ - în românește, la E(S)PL(A), 1968.
2. **Ostinato** - roman (1966-1971)
/2/ - în franceză, la Gallimard, 1971
- în germană, la Suhrkamp, 1971
- în neerlandeză, la Bruna, Utrecht, 1974
- în română, la Univers, 1992
3. **Ușa noastră cea de toate zilele...** - roman (1969-1970)
/3/ - în germană, la Suhrkamp, 1972
- în franceză, la Gallimard, 1974
- în română, la Cartea românească, 1992
4. **În cerc** - roman (1970-1971)
/4/ - în franceză, la Gallimard, 1977
- în română, la Eminescu, 1994
5. **Gherla** - monolog dialogat (1972)
/5/ - în franceză, la Gallimard, 1976
- în suedeză la Coeckelberghs Vörlag, 1978
- în română, la Humanitas-București
6. **Lătești** - (continuarea Gherlei) - neterminat(ă) (1973)
/1/
7. **Gardă inversă** - roman (1973-1975)
/6/ - în franceză, la Gallimard, 1979
- în română: la Univers, 1997
8. **Culoarea curcubeului - Cutremurul oamenilor,'77** -
/7/ mărturie - în franceză, la Seuil, 1979
- în neerlandeză, la Elsevier, Antwerpen, 1980
- în română : 1. la Humanitas-București
2. la Biblioteca Familia din Oradea, 1993
9. **Patimile după Pitești** - roman
/8/ - în franceză, la Hachette, 1981
- în germană, la Thule, 1984

- în neerlandeză, la Elsevier, Antwerpen, 1985
- în română : 1. la Dialog-Dietzenbach, 1990 (ediție confidențială, “în dactilografierea autorului”, 1990
- 2. la Cartea românească, 1990

- 10. **Soldatul câinelui** - mărturie
- 9/ - în franceză, la Hachette, 1983
- în română, la Humanitas-București, 1991

- 11. **Bonifacia** - roman
- /10/ - în franceză, la Albin Michel, 1986
- în română, la Omega, 1991

- 12. **Justa** - roman
- /11/ - în română, la Nemira, 1995

- 13. **Castelana** - (continuarea Justei) - nepublicată /2/

- 14. **Ela** - roman - neterminat /3/

- 15. **Noaptea din Decembrie** - povestire /4/

- 16. **Din calidor - o copilărie basarabească**
- /12/ - în franceză, la Albin Michel, 1987
- în engleză, la Reader International, London 1990
- în română : 1. la Dialog-Dietzenbach, 1989, “în dactilografierea autorului”
- 2. la Albatros, București, 1990
- 3. la Biblioteca Basarabia, Chișinău, 1993

- 17. **Arta refugii - o copilărie transilvană**
- /13/ - în franceză, la Julliard, 1990
- în română : 1. la Dacia, Cluj, 1991
- 2. la Biblioteca Basarabia, Chișinău, 1993

- 18. **Astra** - roman
- /14/ - în română, la Dacia, Cluj, 1992

19. **Sabina I (Olmul Sabinei)** - roman
/15/ - în română, la Apostrof, Cluj, 1991
(sub titlul : **Sabina**)
- Sabina II (În așteptarea Sabinei)**- roman -nepublicat
/5/
20. **Roman intim** - nepublicat /6/
21. **Patru dialoguri** - devenit **Trei dialoguri** - nepublicat
/7/
22. **Cutie de rezonanță** - dialog, nepublicat /8/
23. **I. Jurnal pe Sărite**
24. **II. Jurnal de Căldură mare**
25. **III. Jurnal de Noapte lungă** - publicate la Nemira,
1997
/16-17-18/
26. **IV. Jurnal de Ziuă scurtă** (1994)
27. **V. Jurnal de Așteptare** (1995)
28. **VII. Jurnal de Casă Nouă** (1996)
29. **VIII. Jurnal 1997 (Jurnalul unui jurnal)** /9-12/
30. **Scrisori întredeschise I**
/19/ la Biblioteca Familia, 1995
- 31-32. **Butelii aruncate în mare** - articole, polemici
/20-21/ **Amnezia la Români I, Amnezia la Români II,**
Litera /13-14/
33. **Alfabecedar** - roman-dicționar -nepublicat /15/
34. **Adameva** - roman-jurnal
/22/ - în română, la ed. Loreley, Iași, 1995
35. **Evadam** - jurnal-roman - nepublicat /16/

36. **Cartea despre carte** - jurnal-roman - nepublicat /17/
 37. **Și dacă...?** - jurnal-roman-jurnal - nepublicat /18/
 38. **Unde am greșit ?** - eseu (1995) publicat cu Jurnal I-II-III, în 1997, la Nemira /23/
 39. **Scrîsuri I** - (1996) - nepublicat /19/
 40. **Altina - grădina scufundată** (1997) nepublicat /20/
 41. **Lethina - grădina plutitoare** (1997) nepublicat /21/
 42. **Scrîsuri II** (1997) - nepublicat /22/
 43. **Epistolar** (1997) -nepublicat /23/
 44. **Corespondență Laszlo-Goma** - nepublicat /24/

(Paris, 1 ianuarie 1998)

Titluri : scrise : 44 ; editate : 23 ; needitate : 24

Vineri 2 ianuarie 1998

După cum se observă, am eliminat dublurile (la **Sabina** și la **Roman intim**). E mai bine așa - ca să mă repet.

Sâmbătă 3 ianuarie 1998

Ieri întreaga zi am somnolat, am chiar dormit - câte o jumătate de ceas, câte un ceas întreg ; aseară m-am culcat la 9,30, m-am trezit la 7. Măcar Filip plecase la un amic - Yanne - decuseară, se întorsese la... patru dupăamiază : nu dormise deloc, deloc...

Sântem striviți de oboseală, mai ales Ana. Care are în față alte două zile de odihnă.

Inutil îndemnul prietenilor să mai scriu “o ficțiune”, “asta - și gata”, “una de încununare a întregii opere”... Aici

nu e cum vrei, ci cum poți. Or eu nu mai poci să mă întorc la ficțiune. Și, cum m-am explicat (atât de lung), nici nu mai voi. Dacă-mi vine, din senin, din cer, din pârul cu mere pălăiește - nu refuz. Dar nici nu caut cu tot dinadinsul.

Eu, aflat înăuntru, nu am o vedere generală : s-ar prea putea ca “opera” să arate neîntreagă, neterminată, perfectibilă... Atât, că nu mă preocupă rotunditatea ei. Pot trăi - în fine : supraviețui - și fără “cupola” de încheiere. Nu tânjesc după “operă” finită, să fiu mulțumit dacă am înfipt câțiva pari. Măcar doi-trei țaruși.

Va mai fi ceva : operă “rotundă” au, dintre ai noștri, numai bătrânii : Arghezi, Sadoveanu... Și mai cine ? Și mai nimeni. Oameni așezați, cu gospodărie țărăneasă, temeinică, iar cu excepția (de șapte ani) a lui Arghezi, persoane care s-au pus bine cu puterea “nouă”, ca să le fie lor bine - și la vară cald. Acești doi mari bătrâni au trăit mult, iar în ultima parte a vieții lor au trăit inutil. Nu pentru că s-ar fi epuizat ori s-ar fi îmbolnăvit - ci, uite-așa : au trăit ; au supraviețuit murdar. N-o să mă apuc să invidiez viața lor - fiindcă viața lor este opera lor : **Lumina vine de la Răsărit și 1907, Mitrea Cocor și Cântare omului și Cu bastonul prin București**. Ei, într-adevăr, au o “operă rotundă” - eu prefer să nu am “operă” (chit că peste un deceniu, peste o jumătate de secol uitate vor fi “viețile”, rămânând singură opera), iar ceea ce am pus pe hârtie mai bine să arate incomplet, neterminat, decât să aibă o “cupolă” avînd “culoarea” operei acestor deziluziți înapoiși.

Cred că totul se reduce (fiindcă se întoarce) la amnezie: cititorul uită, scriitorul face să i se uite porcăriile. Cum anume ? Simplu : fiind, prin natură, sau străduindu-se (și reușind) să fie : nesimțit.

Luni 5 ianuarie 1998

(...)

Am primit de la Chișinău, de la Ierizan, două volume de-ale lui Stere.

Am scris Vetrioților.

Miercuri 7 ianuarie 1998

(...)

Am primit felicitări. Am citit cu mare plăcere cele două volume de și despre Stere. M-au impresionat mai ales cuvântările lui în Cameră, apoi **Documentări-le...** multe lucruri nu le știam - dar le-am găsit, la el, mai bine expli-cate. M-a făcut gelos portretul “Domnului Președinte”.

Vineri 9 ianuarie 1998

(...)

Azi am terminat de rafistorasolit (rasolifostorarisit) **Altina**. Am tras două exemplare, până luni mă hotărâsc cui să le trimit.

Mi-a scris Grigurcu. Îmi cere să scriu ceva despre el, pentru *Contrapunct*. Am s-o fac mâine.

Ștefana pleacă mâine în România la înmormântarea unui unchi. Are să-l întâlnească pe Fănel Davidescu. I-am spus că ar fi bine dacă s-ar duce cu el pe la Nemira... Dacă are timp.

Luni 12 ianuarie 1998

Am primit vineri *Timpul* - în care am și eu un text (îl reproduc aici), și *Convorbiri literare*. Ieri și alaltăieri am scris scrisori, am pregătit plicuri (**Altina** pentru Ierizanu), azi le pun la poștă.

(...)

Paris 12 ianuarie 1998

Pe marginea volumului

Le livre noir du communisme

În *Timpul* din decembrie 1997, la rubrica Poligraf, Dorin Spineanu încearcă o dare de seamă asupra volumului recent apărut la Paris.

Încearcă - am spus, pentru că, grăbit, comite câteva erori :

a. eroare de lectură scrie (mai și subliniază !) “indicele alfabetic al lucrării cuprinde **doar un singur nume de român**, Virgil Ierunca și - se pare - iadul care a fost aici este cuprins **într-o singură pagină !**”

Inexact : Indicele “cuprinde” 21 “nume de român(i)” - însă nu din această pricină trebuie să fim noi, Români, nemulțumiți ;

b. eroare de informare : “Așa a pățit dl. Banu Rădulescu, inițiatorul revistei... *Memoria !*”

Așa, cum ? Citez iar : “Criminalul regim Iliescu a obstrucționat

orice demers în acest sens, mergînd până la violențe fizice împotriva celor care doreau să ne împrăspăteze **memoria**”, explică D. Spineanu.

Ne așteptam la altceva de la “criminalul regim Iliescu”? Nu - însă nici la... obstrucția lui Banu Rădulescu însuși, din chiar momentul apariției revistei *Memoria* : a refuzat să publice **mărturii** despre reeducarea de la Pitești. Răspunsul pe care l-a dat lui Virgil Ierunca, la București, **în luna mai 1990** (precum și în scris, mai târziu) a fost năucitor :

“Întâi să facem mai multe comisii de cercetare, din care să facă parte sociologi, psihologi și istorici care să cerceteze, cu obiectivitate (!?) documentele, abia apoi acestea să fie date publicității”.

Frumos, nu ? Parc-am mai auzit de procese fără martori...

Să ținem minte la cine voia Banu Rădulescu să facă apel întru luminarea fenomenului Pitești - ne vom mai întâlni cu acest argument: al scrierii istoriei, excluzînd mărturiile, dînd crezare doar concluziei trase de istorici-sociologi-psihologi (și astrologi, adaug eu) în urma cercetării... documentelor oficiale.

Și din această pricină am declinat invitația lui de a face parte din colegiul redacției revistei (cealaltă : prezența nejustificată, obraznică, ofensatoare la adresa **memoriei** a Anei Blandiana și a lui Doinaș). Întîlnit la Roma, în luna mai 1991, Banu Rădulescu a dat vina nepublicării mărturiilor despre Pitești pe... Doinaș (și el prezent) : ca președinte de onoare a Uniunii scriitorilor, Doinaș refuza banii necesari funcționării revistei (din al cărei colegiu făcea parte...).

Concepția lui Banu Rădulescu (el însuși trecut prin Pitești) a triumfat : astfel editura Vremea a publicat în 1995 (selectarea și falsificarea “materialelor” a cerut... vreme !) volumul **Memorialul ororii**, în fapt **Car-tea albă a Securității** volumul II. Despre această recidivă a cuplului orwellian Pelin-Măgureanu m-am rostit în *Familia* (7-8/97). Cu excepția câtorva piteșteni (eu cunosc un singur “student” : Ștefan Davidescu, ce-și va publica mărturia în curînd, la Nemira), victimele “reeducării” nu au deloc chef să li se afle adevărul.

Iar aici mă întîlnesc cu Dorin Spineanu, când vorbește despre aceste animale care nu există (ba da : în spațiul carpatin !), numite ba Diaconescu, ba Galbeni - las-că nu sunt deloc singurii : nici întru senilitate (alibi al multor ticăloșii), nici întru viclenie țărănească-activescă de tip Ceaușescu și Iliescu.

Înapoi la **Cartea neagră a comunismului** - Dorin Spineanu mai comite o :

d. eroare de judecată - atunci când scrie că absența României din paginile cărții se datorește (in)activității securiștilor. Adică : securiștii di-plomați nu s-au deranjat să-i documenteze pe autorii **Cărții negre**...

Dacă ar fi consultat - totuși - **Index**-ul cu pricina, ar fi dat și de numele meu - care, aici nu interesează decât în măsura în care explică, prin negativă, ca să zic așa, cvasi-absența românească...- citez de la pagina 489:

“Știm (...) că am greși dacă am pune în plină lumină destinul dra-

maturgului ceh Vaclav Havel, al filosofului maghiar Istvan Bibo, al scriitorului român Paul Goma ori ale altora provenind din inteligenție și i-am lăsa în umbră pe cei mărunți...”

Aici este vorba de o pură diversiune : capitolul în care se vorbește de România a fost redactat de “specialistul” Karel Bartosek, fost membru al CC al UTC-ului cehoslovac, “mutat” în interes de serviciu la Paris după Invazia din 1968 (gurile rele spun același lucru despre Kundera - dar numai cele rele...) ce, prin înșelăciune (și prin ralierea lui Mihnea Berindei și a lui Alain Paruit), a pus mâna pe revista fondată de noi, anticomuniștii, *L'Alternative*, transformând-o, nu doar în *Nouvelle* (sic) *Alternative*, ci într-o publicație nostalgic (și conspirativ... - dar activ) comunistă. Iar aici, în **Cartea neagră**, operează două falsificări :

1. atunci când explică : nu a vrut (el, Bartosek !) să reducă analiza la “represiunea culturală”, deci refuză să se oprească asupra tributului greu plătit, în comunism, de “culturali” - scriitori, filosofi, juriști, istorici, artiști, savanți...;

2. din aceeași mișcare, scontînd pe “impresia” primă, îi exclude pe scriitori (filosofi, dramaturgi) dintre martori, deci nu ia în seamă și mărturiile lor (cu o excepție : Soljenițin - însă numai cu **Arhipelagul Gulag**).

Întru “consolare” : de la ruși, Vladimir Bukovski este pomenit de două ori, dar nu i se iau în seamă cărțile de mărturie ; Saharov amintit de două ori, Leonid Pliușci o singură dată, Andrei Siniavski o dată - dar Andrei Amalrik și Natalia Gorbanevskaja deloc ; în aceeași situație se află și polonezul Adam Michnik și cubanezul Armando Valladares, care a petrecut 20 ani în închisorile castriste și a cărui mărturie (apărută prin 1980) a făcut multă vâlvă la Paris. Iar dacă nu sunt pomenite numele : Dorin Tudoran, Dan Petrescu, Gabriel Andreescu, Doina Cornea - să fim asigurați : tovarășul Bartosek i-a nemurit pe Ana Pauker, pe Pătrășcanu, pe Vasile Luca, pe Foriș, pe Iustinian...

Cum se explică prezența lui Virgil Ierunca ? Simplu : dacă autorul **Pitești**-ului s-ar fi mulțumit cu publicarea studiului său doar în românește, acesta ar fi cunoscut soarta cărților lui Bacu, Cârje, Grigore Dumitrescu : s-ar fi știut de Pitești doar în cercurile exilaților români ; dacă ar fi scris... un roman (ca mine, **Patimile după Pitești**), chiar publicat în franceză, ar fi fost ignorat de tovarășul Bartosek - ca ne-mărturie (din același “motiv” nu a luat în seamă romanele și povestirile lui Soljenițin, ale lui Șalamov). Or Ierunca nu s-a mulțumit cu publicarea textului său **Le phénomène concentrationnaire en Roumanie**, întâia oară ca postfață la volumul meu, **Gherla** (Gallimard, 1976); nici cu publicarea aceluiași text, augmentat - tot ca postfață, de acea dată a romanului **Le Chiens de mort** - titlul în franceză al **Patimilor**... (Hachette, 1981), ci și-a publicat eseul, în volum autonom, în franceză, cu prefața lui Furet.

Și Dorin Spineanu cade în păcatul mioritismului - acela de a da vina pentru nereușitele noastre, totdeauna pe *altul* - fie acela străinul (Yalta, Malta, Churchill, Roosevelt, Ungurul, Jidanul, Bulgarul), fie

unul de-al nostru, dar... altfel : înainte de 1989 - țiganul ; după : securistul...

Desigur, securistul nu are interes în etalarea adevărului (s-ar afla că a fost pur și simplu călău), însă nici victima nu întâmpină cu bucurie perspectiva spunerii (publicării) adevărului - fiindcă s-ar afla că nu fusese doar victimă...

De aici "reticența" față de accesul la dosarele de Securitate - nu doar din partea unora ca Iliescu, Roman, Măgureanu, Vadim, Păunescu, Babiuc - ticăloși de notorietate - ci și din a "democraților" Diaconescu, Galbeni, "creștinilor" Constantinescu, Zoe Petre - iar dacă ar mai fi trăit Coposu, cu certitudine că și Tatăl Nației s-ar fi opus din răspuțeri "divul-gării" dosarelor : "Pentru a nu provoca tulburare..."

Mă întorc la **Cartea neagră a comunismului** și la afirmația lui Dorin Spineanu că securiștii ar fi sabotorii, că lor li s-ar datora "doar un singur nume de român" și "o singură pagină" - am văzut că aceste presupuneri sunt inexacte, însă asta nu ameliorează cu nici un chip "locul României în lume".

Absența informațiilor despre România (cu excepția citată) este imputabilă nu (doar) securiștilor - ci și istoricilor români.

Știu despre ce vorbesc, fiindcă am fost în miezul evenimentelor : acum două decenii conduceam o colecție la Hachette. Printre prioritățile autoimpuse : publicarea unei **Istории a României** și a unei **Istории a literaturii române** - ambele pentru uzul neromânilor, în primul rând al france-zilor. După cum se poate constata din **Jurnal** dar și din volumul **Scrisori întredeschise**, am avut promisiuni ferme - din partea lui Nicolae Manolescu, din a lui Matei Cazacu. Ce s-a ales din ele?

Manolescu, întors la București, n-a mai dat semn de viață ; la întrebările mele : «Merge, merge, Istoria literaturii promisă pentru a fi tradusă în franceză ?», nu a răspuns. Matei Cazacu, pe care-l aveam "la îndemână" la Paris, la fiecare întâlnire mă asigură că «merge, merge... - dar greu» - între timp același istoric publica, ba un studiu despre Petru Cercel, ba o carte întreagă cu Dracula...

Rezultatul - în 1997 : despre literatura română Francezul nu știe mai mult decât aflase din **Panorama...** lui Bazil Munteanu (editată în 1938!) - fiindcă Ionesco și Cioran sunt "scriitori francezi de origine română"; despre istoria României, fie că știe câte ceva din cartea comunis-tului Castellan (toți românii îl înjură - ei și ? - cu ce înlocuiesc ei minciunile comuniste : cu neantul - adevărat, mioritic ?), ori din cea recent apărută, semnată de Catherine Durandin - la care toți românii strâmbă din nas, găsindu-i "lipsuri", erori de apreciere, însă nici o clipă nu se gândesc să dea vina pe Matei Cazacu, pe Mihnea Berindei, pe Dinu C. Giurescu - ce-or fi făcut ei, românașii noștri, cât au stat "la adăpost" în exil, pentru ca România să nu fie cunoscută ca o... mare necunoscută?

Să (re)spun eu : Matei Cazacu s-a ocupat de Petru Cercel, de Dracula, iar după 1989 a umblat pe la Chișinău și, după ce a stat de vorbă cu doar Hădârcă, i-a ars un studiu "cu mărturii" (la plural), potrivit căruia Basarabeni n-au vrut și nu vor unirea la România - "fiind ei

moldoveni conservatori din fire”(ceea ce a confortat atitudinea filoso-
vietică a lui Iliescu, ceea ce a anticipat orientarea proucraineană a lui
Constantinescu); Mihnea Berindei : e drept, s-a ocupat de drepturile
omului, însă ca istoric, de doar vămile turcești din sec. XVI-lea ;
Giurescu - a !, el s-a ocupat, la București, de glorificarea Ceaușescu-
lui, iar la Washington (pe banii lui Rațiu), de denunțarea Monicăi
Lovinescu, a lui Virgil Ierunca, a lui Tudoran și a mea - ca “prea
critici ai lui Ceaușescu, deci... de-a dreptul antiamericani ”!

Asta este, iubite Dorin Spineanu : vorba unui cioban (altfel
mio-ritic) :

«Cum ți-o faci, așa ți-o dormi !»

De aici concluzia : ce-și face Românul cu mâna lui (dar mai ales:
ce nu-și face), n-o va face în veac, în locul lui, nici Rusul, nici
Bulgarul, nici Ungurul, nici Ovreiul - cum ar veni : dușmanul-etern...
Vorba aceluiași cioban :

«Ce-și face Românul cu mâna lui - lucru manual !»

P. S. À propos de lucru-manual : n-ar strica defel ca analfabeți de
acabitul Blandianei, care are, n-are treabă, își dă cu părerea în adunări,
de obicei internaționale, afirmînd fără pic de rușine, că **România și
Românii au fost cel mai cumplit martirizați de comunism** (și rostește
asemenea idiotenii și nesimțitorisme în prezența Polonezilor, a
Balticilor - a Rușilor !), să pună mâna, să răsfoiască această carte ; iar
dacă s-ar mai aduna de pe drumuri și s-ar întoarce la uneltele sale - cu
tot cu prințul consort - ar face și mai bine. Nu de alta, dar cine știe ce
alt monstrulete ne mai clocește - după acest Puiu Constantinescu...

Luni 12 ianuarie 1998

Am scris un text cu Grigurcu. Nu sânt mulțumit. Însă nu
mai am putere să scriu altul.

Am primit o scrisoare de la Laszlo : indispus, acru, chiar
dezagreabil, binișor agresiv ; nimic nu-i place la mine, nimic
nu-i convine - cu mine... Că el nu trimite partea sa de
dialog, corectată, la Dan Petrescu, în vederea includerii în
Scrîsurii : “Doar v-am spus că sânt certat cu el !” ; că el
mi-l trimite la Paris - “să faceți borș din el”... Drăguț, ce să
spun... Sânt luat prin surprindere, nu mă așteptam la una ca
asta, de la el. Oricum, *încă* nu-i dau dreptate lui Podoabă...

Azi i-a spus Lulu Anei : că Ceia a telefonat : Polirom ar
vrea să publice **Roman intim**. I-am scris lui Ceia : de acord
- dar mai întâi publicăm **Sabina** - asta fiind ordinea și așa
fiind drept, nu ?

Acum textul despre Grigurcu :

Paris 12 ianuarie 1998

GRIGURCU

Ce s-ar mai putea spune-scrie despre Grigurcu ?

S-a spus-scris totul - și contrariul : că este un foarte bun poet, un subtil - și cumpănit - critic literar de poezie ; că nu e chiar atât de bun poet (mai avem noi și alții, muuult mai buni), iar criticul este un resentimentar, un înăcrit, la cei peste șaiszeci de ani ai săi nu a scris măcar o “sinteză” - când mult mai tânărul Ioane Chinezuț a și comis vreo șaișpe (toate cu titluri interogative), un veninos, avînd el plăcerea diabolică de a scuipa pe morminte sfinte și de a stropi cu noroi statui din ghips veritabil, ba chiar și din mucava naturală...

S-a mai spus (pe ici, pe colo) că poetul și criticul literar Gheorghe Grigurcu șade ca un huhurez la dracu-n praznic, la Tîrgu Jiu. N-o fi avînd el chiar domiciliu-obligatoriu, dar izolarea cu care este... înconjurat de tîrgjieni, nesolicitarea dinspre Centru (așa se vorbește, abuziv, despre București), face ca el să nu se simtă mai liber în capitala Gorjului, decât de-o pildă eu, în satul-nou Lătești, din Bărăgan (cel care nici nu mai există, colegii lui Măgureanu l-au arat prin 1964).

Știu că vorbesc în pustiu (de la Bărăgan mi se trage...), dar fac asta de când mă știu, de ce n-aș continua ?

Plec de la faptul că Grigurcu este, nu doar un cărturar și un om de literă și de cuvînt cu care s-ar mândri oricare altă comunitate europeană (cu excepția Românilor : n-or fi alcătuiind o comunitate, ci doar o adunătură), dar, ca s-o dau pe ardeleneste : “aparține” - de Uniunea Scriitorilor ; de Ministerul Culturii (fiind și în colegiul de redacție al *Contemporanului*), iar politicamente, cu-carnet, fără-de-carnet, omul a adus mari servicii Partidului Tărănist (bine : și Creștin), lucrînd la oficiosul Dreptatea...

Să zicem așa : din partea Uniunii Scriitorilor - al cărui membru eminent este Grigurcu - nu te poți aștepta la mare brînză dinspre Ulici, așa cum nu te așteptai de la Dinescu. Bine, asta este “conducerea” - dar “unii membri ai conducerii” ? De ce nu mișcă măcar un deget președintele de onoare (al Uniunii), senatorul, academicianul și așa mai departe Doinaș ? Doar Grigurcu i-i prieten - de ce nu intervine în favoarea măcar a prietenului, dacă nu în a celui care a adunat vreo două volume de analize elogioase despre poezia doinașică ?

A-ha, îl doare degetul - taman acela, intervenționistul...

Grigurcu și-a investit, în organul Ministerului Culturii numele - chiar și obrazul, într-o chestiune care mă privea pe mine

în raport cu Breban. Hai să spunem că bietul Breban nu mai are putere, ca pe timpuri (ce timpuri - și ce moravuri !); să admitem că un bișnițar ca Sorescu, un tolomac precum Spiess un inenarabil ca Mărgineanu, “prietenuț plopilor de lângă drum” - miniștri ai Culturii ! - nu aveau cum să priceapă ori accepte că Gheorghe Grigurcu ar merita o soartă omenească, nu cea sub-omenească, de la Tîrgu Jiu - dar Caramitru ? Actualul ministru al culturii, actorul Caramitru, e o persoană care chiar gustă poezia recitată (la radio, la televiziune, pe scene), fie ea de Shakespeare, de Eminescu, de Păunescu, fie chiar de Grigurcu - ce a răspuns el la solicitarea poetului și criticului, a cărturarului Grigurcu, aflat în neagră mizerie ?

Las întrebarea suspendată și trec la țărăniști. Spre deosebire de Grigurcu, basarabean și el, eu, pe urmele lui Stere, am avut totdeauna o, ca să zic așa, rețineră când venea vorba de partidul lui Iuliu Maniu. Dacă Stere făcuse din nimic (în fine : din neantul mioritic) cel mai puternic partid din România anilor 20, unindu-i pe naționali ardeleni cu țărăniștii regățeni (care căpătaseră coloană vertebrală - ei, da ! - de la basarabeni) ; dacă îi dăduse, nu doar un program (ceea ce nu-i de coala : să fie întrebat Ion Diaconescu ce program are partidul dumisale - are să ridice din umeri și are să râdă, fiind convins că a auzit un banc cu Bulă !), ci o doctrină, Maniu întâi, apoi Vaida-Voievod, Mihalache la urmă aveau să-l expulzeze, ca pe unul care avea să le încurce treburile murdare. Iuliu Maniu, cel cu aureolă de martir de la Sighet, trage după el două ghiulele, două păcate dintre cele mai grele :

- în 14 iunie 1930, Maniu, Prim ministru al regelui Mihai I a depus jurământ de credință lui Carol, recent parașutatul (corect : aterizatul clandestin), declarînd că totdeauna îl considerase pe Carol II rege legitim al țării (cu nouă zile în urmă, declarase în fața Înaltei Regente legitimitatea lui Mihai).

Această faptă a lui Maniu a avut consecințe dezastruoase pentru fragilizata democrație, prin frângerea țării în două tabere : procarliști și prolegionari ;

- în 23 august 1944, Iuliu Maniu, în loc să se afle lângă regele Mihai I - tânăr, inexperimentat, traumatizat de comportamentul tiranic al lui Antonescu - s-a ascuns, nu i-a dat asistență, l-a lăsat singur cu comuniștii lui Pătrășcanu, iar rezultatul îl îndurăm și azi și va fi simțibil încă un sfert de veac. Desigur, Rușii tot ne-ar fi ocupat - cum au ocupat Polonia, Cehoslovacia, martirizate și de Germania, cum au ocupat Ungaria (rămasă pe două picioare până la urmă), însă nu am fi acoperiți și de rușinea istorică a *cedărilor* de tot felul, din pricina atitudinii capitulare de a “șefilor partidelor democratice”.

Această paranteză - ca să întreb, retoric : Acest partid care-și mai zice țărănesc (și creștin !), imediat după 22 decembrie 1989 a dat adăpost tuturor milițienilor, grănicerilor, “diplomaților”, activiștilor, securiștilor (cei care martirizaseră și țăranul român), a acordat asistență tuturor nemernicilor, doar dacă solicitau membrăia în partidul lui Coposu (care, să nu uităm : a fost unul din cei vreo sută de secretari ai lui Maniu : el, Coposu, a fost secretarul lui Maniu și nu invers) - însă în ochii lui un om de valoare, de statura morală a lui Gheorghe Grigurcu “nu prezintă interes”.

Așa se vede : prototipul țărănistului : Emil Constantinescu : nu trebuie să fi avut activitate anticomunistă (ba chiar din contra!, să fi fost secretar PCR al Universității), să se lase manipulat de Securitate și să cedeze din România, tot ce nu-i... Ardeal.

Să mai adaug : Constantinescu de mâine este citibil în contemporanul nostru Diaconescu.

Dar viitorul Grigurcu ? Așteaptă Românii să moară bine-bine, apoi să-i ridice statuie, să boteze străzi (chiar în Tg. Jiu - actuala “Zonă Sâmboteanu”) cu numele lui - abia după aceea Ulicii și Doinașii, Diaconeștii și Constantineștii să se scarpine la ceafă :

«Domnule ! Bine că ne-am adus aminte : hai să-i facilităm și lui Grigurcu o locuință pe-aici, prin București» ?

Marti 13 ianuarie 1998

Am dormit foarte prost, m-am sculat târziu și obosit.

Așadar, azi pleacă scrisoarea pentru Grigurcu (am spus, repet : nu sânt mulțumit de ea, dar nu pot scrie alta - poate că destinatarul n-are s-o găsească demnă de sine și n-are s-o trimită spre publicare).

Și când te gândești că după masă e o ședință la Biserică... Pentru alegeri, iară.

Acum mă duc la piață. Să cumpăr cartofi, în România li se spunea violeților : “Gül Baba” - ce nume poetic !

Duminică 18 ianuarie 1998

Între timp : Ștefana a fost de acord cu o baretă de memorie și un disc dur. Filip a făcut totul - impecabil. A umblat, a cumpărat, a montat. Aseară a instalat discul dur (extern).

Credeam că are să dureze toată noaptea și o bună parte din ziua de azi - da de unde ! A început pe la ora 19, iar la 21 terminase! Sânt foarte mândru de el - dar mă-sa : nu-și mai încape-n penele-i de cloșcă.

Am scris Nicoletei Sălcudeanu și Magdei Ursache - mulțumindu-le pentru urările de sărbători și pentru celelalte scrisuri.

Marți 20 ianuarie 1998

Azi tata ar fi împlinit 89 ani. Dumnezeu să-l ierte, a murit în 1967, în urmă cu 31 ani.

Printre tăieturile de presă trimise de Nemira prin Ștefana se află și un articol al lui Iorgulescu publicat în *Dilema* din august 97. Ciudat - la prima vedere ; dar la a doua : normal, pentru el. Și pentru ai lui.

Mă gândesc la un text mai lung (cam ca **Unde am greșit?**) în care să mă ocup de grănicerii memoriei ; de antrenorii amneziei. Vianu-Matei Călinescu, Manolescu, Tismăneanu, Smaranda Vultur, Banu Rădulescu, Lucia Hossu-Longin (până acum o lună). "Material" - din păcate, chiar prea mult !

Joi 22 ianuarie 1998

Am primit scrisoare de la Laszlo. Și încă o întrebare. I-am răspuns că... nu-i mai răspund : îi scrisesem acest lucru de la încheierea precedentei, prin 18 decembrie, anul trecut.

Mi-a scris Luca Pițu. Mi-a trimis și o carte : Radu Constantinescu, **O sută istorioare cu istorici**, apărută la Fides.

Duminică 25 ianuarie 1998

Între timp mi-a telefonat Dinu Mihail de la Chișinău : că Vidrașcu vrea să scoată o ediție "de masă" (!) a **Artei refugii** - pentru școleri. I-am propus să înceapă cu **Din calidor**, să treacă la **Arta refugii**...

Din aceeași mișcare, am pregătit o copie din **Bonifacia**.

Să vedem, poate o publică.

Adineauri mi-a telefonat Ierizanu. Că vrea să publice **Altina**. Foarte bine. Cică 11.000 de exemplare, 11 %. O să mă îmbogățesc...

Radu Constantinescu : după ce am citit întreg volumul mi s-a mai stins entuziasmul. Din punct de vedere al informației : dacă și datele despre istorici sunt tot atât de aproximative, ba de-a dreptul fanteziste ca cele despre scriitori, ne-am procopsit !

Luni 26 ianuarie 1998

Am dormit prost, agitat. Acum îmi aduc aminte : cu o noapte în urmă am avut un vis neobișnuit la mine : mă aflam în... rotație în jurul pământului care se vedea destul de clar, iar eu mă întrebam la ce înălțime sânt : la 20 km ? la 50 ? și-mi era grijă-frică să nu mă “lase” - era vorba de acea forță ce mă menținea la acea distanță-înălțime de pământ. După un timp (secunde ?) mi-am zis : Bineînțeles, visez și, ca de obicei, visez... în cadru real. Ce decepție !

Mă indispuce tăcerea lui Dan Petrescu. Nu-mi dă de știre dacă a primit textele trimise prin madam Hossu, nu-mi dă știre dacă este de acord cu “umflarea” volumului. Am s-o rog pe Ștefana să telefoneze.

Nu am știri (noi) nici de la Polirom. După ce Lupescu a declarat că “ei” vor numai **Roman intim**, nu și **Sabina** - “e publicată...”, a explicat el, grozav de informat. Ceia a telefonat la Lulu, cerînd scuze pentru Lupescu și promițînd că are să telefoneze (la mine) directorul, pe nume Butică... Nu l-am auzit vorbindu-mi în receptor.

Joi 29 ianuarie 1998

Am terminat, în sfârșit textul replică la Iorgulescu - în legătură cu amnezia. L-am început în 21 ianuarie. Iată-l :

Paris 21 ianuarie 1998

DILEMA AMNEZIEI sau AMNEZIA DILEMEI

Și eu care credeam că amnezia este o deficiență cu care nu ai de ce te lăuda ; și eu, care credeam că uitarea, mai ales când se întinde la istoria propriei comunități, dacă nu poate fi “extirpată” (cum să elimini... o gaură?), măcar poate fi redusă.

Nu contez printre cei avînd o memorie fenomenală ; nici măcar printre inșii cu memorie foarte bună. Mă consider o ființă normală cu o memorie normală - în comparație cu cea *sub*-normală a compatrioților. O memorie nativă medie, corect cultivată, convenabil întreținută - și necontrariată, ne-cenzurată de însuși posesorul - face figură de excepție pe plaiurile mioritice când e comparată cu ne-memoria, ba cu mândria de a nu reține “toate fleacurile”, a maselor largi de români : directorii de conștiință ai lor dau *la*-ul “Ariei Amneziei”.

Această tot mai îngrijorătoare tendință (de a uita, nu de a nu înregistra) mi-a apărut de prin 1981 la scriitorii călători la Paris. Am pus impresia pe seama situației de excepție a “ieșirii” în Occident, pentru unii prima, amestec de bucurie (că au ajuns la Paris !) și de tristețe, de spaimă că trebuie să se întoarcă ; de sentiment de liberare - dar și amintirea noului, sau întâiului contract de legare de glia Securității.

Am mai scris : 1984 a constituit și pentru mine un prag ce a separat, brusc, România și Românii, prag arătînd nemilos că există un **acolo** și un **dincoace** ; prag **dincolo** de care am dat de un univers unde se mișcau oameni știuți de mine - acum necunoscuți ; prieteni buni, înainte, însă *acum* înstrăinați. Ne-înțelegerea, ne-comunicarea dintre s-au manifestat brutal, de la un vizitator la altul, de la o călătorie la alta a aceluiași ; dialogul s-a prefăcut în două monologuri paralele. Ce se înțelegea din recitalul prietenului (re)venit în vizită la Paris ? În mare:

«Nu mai țin minte, nu mai știu nimic»- iar în subtext:

«Nu mă întreba, nu-mi spune lucruri care ar putea fi considerate secrete - nu vreau să le știu : ca să nu am ce spune la viitoarea anchetă».

Abia la sfârșitul verii anului 1989 (perioadă și... întâmplări povestite în **Căldură mare**), tot punîndu-mi întrebări de genul : «Ce se va fi petrecînd cu prietenii noștri din țară - de prin '84 ?», am început a închea un răspuns. Adevărul fiind acesta : simțindu-l venind, însă neputîndu-l evita, măcar i-am întarziat ieșirea la lumina înțelegerii (mele) : cu prietenii, cu colegii din țară se întâmplase ceva cumplit, ceva grav - din 1984.

Evenimentele ce au urmat după decembrie 1989, din nefericire mi-au confirmat cu vîrf (și îndesat) temerile.

Cronologic, întâiul a fost cel prilejuit de conferința de presă dată de Mircea Dinescu, în 27 ianuarie 1990, la Paris, în auditoriul FNAC. Se aflau acolo mulți români, dintre aceștia numeroși susținători ai lui Dinescu în încercările prin care trecuse în ultimul an de zile (1989), de

la publicarea textelor sale în Libération. Mai erau prezenți polonezi, cehi, unguri, ruși, bulgari, vietnamezi : în țările lor, cunoscuseră nu doar “subsolul casei în care locuiau cu doi copii”, nu doar alungarea din postul de redactor al organului Uniunii Scriitorilor - ci șomajul cronic ; ci declasarea (ca în Cehoslovacia) ; ci internările în azile psihiatrice și arestările, nenumărate, detențiile de ani și ani. Or supraviețuitorii, odată ajunși în Occident, înainte de a-și povesti viața, în conferințele de presă și în mărturiile scrise, îi amintiseră pe cei ce-i precedaseră - în acțiune și în suferință. Rușii, de pildă, nu-i omagiau doar pe înaintașii lor ruși - ci și pe cutare ceh, pe cutare polonez, cubanez (chiar român). La fel cehii, bulgarii, polonezii - oricâtă ură împotriva rușilor adunaseră în inimi, îi aminteau pe Marcenko, pe Bucovski, pe Șalamov, pe Soljenițin, pe Amalrik, pe Gorbanevskaia, pe generalul Grigorenko. La polonezi pe Walesa, pe Popielusko, pe Michnik, pe Mazowiecki, pe Kuron, la cehi pe Uhl, pe Anna Sabatova, pe Kohout, pe Havel... Așa făcuseră și Românii ce-l precedaseră cu decenii pe *martorul* Dinescu venit cu mari sacrificii (oficiale) din România. Fiindcă așa se face. Aceia aparțineau unor comunități numite : popoare ; la ei memorie cu memorie alcătuieste istoria - nu istorioare, bancuri cu Bulă, calambururi înalt apreciate la restaurantul Casei Scriitorilor.

Despre cine a vorbit românul Dinescu în 27 ianuarie 1990 la Paris? Se laudă că soacra sa este rusoaică de cea mai intelectuală extracție - a pomenit măcar o dată numele lui Soljenițin ? Dar pe al lui Șalamov ? Al lui Brodski ? Dar numele lui Walesa ? Dintre înaintașii săi români (cu excepția Doinei Cornea - fiindcă era prezentă, alături, pe podium, fiica sa) a rostit el numele lui Calciu ? Al lui Filipescu ? Măcar al lui Dorin Tudoran ? Zicem : de al meu nu și-a adus aminte : era abia pionier al Patriei la vârsta de 25 ani, prin 1975 când, la Casa Scriitorilor, dintre mentorii săi Fănuș Neagu și Băieșu, curajos - strigase :

«Goma ! Marele scriitor fără cărți !» (citat fidel din gândirea - și din groapa săptămânală a lui Eugen Barbu).

O vreme am crezut în omisiunea voită ; în amnezia cu program. Trecând anii (iată : opt !), a trebuit să accept : într-o comunitate neevoluată ca cea românească individul trăiește un perpetuu prezent, calitate ori țară moștenită, consolidată generație după generație ; că este fatal - românește normal - ca un Mircea Dinescu să fie cum este : uituc, căscat, buimac, căpiu - într-un cuvânt : autocronic : istoria comunității sale - fie cea din Slobozia, fie cea din Uniunea Scriitorilor - să înceapă și să se încheie cu propria-i istorie.

În această categorie a autocronicilor intră foarte, prea mulți români. Nu arăt înspre masele largi, analfabete, analfabetizate, ci spre directorii de conștiință și ei analfabeți *dar* și analfabetizatori - iertare dacă primele nume care-mi vin pe limbă sunt ale unor doamne : Ana Blandiana, Gabriela Adameșteanu... În opt ani de vedetariat aceste bune scriitoare au dovedit cu vârf și îndesat : altceva decât propriile

ficții și lirisme - ele nu știu, nu vor să știe, în schimb, vorba unui tovarăș, le explică auditorilor-cititorilor tot ce n-au știut ele - de când se știu : istoria contemporană a țării lor.

În aceeași categorie - i-aș spune : a grănicerilor la poarta memoriei - se află **cei ce fac istoria (pentru că o consemnează)**. Revista *Memoria* (!), în care istoria României sub comuniști este prezentată (și propusă maselor ignorante) astfel, încât să nu care cumva să dea seamă de absența, de demisia, chiar de colaborarea cu Puterea teroristă a unor Banu Rădulescu, Doinaș, Blandiana - cât despre Istoria Piteștiului, cvasiabsență din revista “memoriei arestate” (sic) m-am rostit cu alte, multe, prilejuri. Tot aici consemnez **Cartea albă a Securității** vol II : volumul scos la editura Vremea, sub titlul **Memorialul Ororii** - și despre această ispravă dirijată din umbră de cuplul Pelin-Măgureanu am scris - nu mai revin.

Îndărătul fiecărui amnezic se ascunde un vinovat, spunea careva (iar de n-a spus, foarte rău pentru el !). Oricât de flușturistic, miștocar, gălăgios : Dinescu, nu se poate ca să nu fie ros - nu mult, doar nu el e rus! - de rușinea că un poet debutând strălucit la 20 ani a deschis gura abia la vârsta de 40 (în 1989) - și atunci dintr-o pricină administrativă. Pentru autocron(ist)ul Dinescu nu a existat “problema” solidarizării cu Charta 77 (dacă avea abia... 27 ani !); nu a existat “problema” grevei minerilor din august același an ‘77; nici a constituirii SLOMR - nici măcar a revoltei muncitorilor de la Brașov (când el avea, bietul, 37 anișori) - nici distrugerea satelor, a palatelor, a bisericilor. **Problemă** a devenit darea lui afară de la *România literară*. Acesta va fi fiind motivul... neținerii minte a atâtor “probleme” ale comunității și ale lui. În capul său de poet-la-român, istoria omenirii în general, în special istoria Românilor începe în 1989, când s-a trezit el, descoperind-și “problema”.

Culpabilitatea nemărturisită va fi răzbătînd și din **Amintiri în dialog** de Matei Călinescu și Ion Vianu : deși cam de vârsta mea, dialoghiștii nu pomenesc nici din greșeală ecoul în lumea studentească din România a Revoluției Maghiare din 1956 ; nu-și amintesc nici de campania de exmatriculări din ‘57-’58 (condusă și de tovarășul nostru Iliescu). Vinovăția negată, neacceptată, se răzbună străbătînd prin rețeaua de camuflaj a variantei biografice cosmetizată, falsificată furnizată de interesat alcătuitoarelor unei broșuri apărută în 1995, **Totul despre Manolescu**. Aceeași “jenă” (de a pune degetul pe evenimente incontornabile se manifestă la persoane care, prin vârstă, nu ar fi putut participa - *dar nici dezerta* (ca Ion Vianu, Matei Călinescu, Manolescu), anume : Vladimir Tismăneanu și Mircea Mihăeș în dialogul **Balul mascat** în pasajul despre ‘56 la români. O tăcere... de aur domnește în “amintirile” altfel guralive publicate în ultima vreme de Zăciu, de Ciocârlie, de Al. George (chiar așa : ce vor fi făcut și unde erau aceștia, în perioada octombrie ‘56-decembrie ‘58 ? ; dar între februarie-septembrie 1977 ?).

Naiv, credeam că amnezicii la români sunt, fie prin structură

(mioritică), fie din culpă - vezi rezultatul recenteii campanii de acces la dosarele de securitate, prompt înăbușită de țărâniștii vechi și noi (citește : colaboraționiștii și securiștii), cu pretexte dintre cele mai tăpălăgoase.

Ei bine, m-am înșelat - mai există o variantă a amneziei la români. Nici nu-i bănuiam existența. Noroc de Mircea Iorgulescu - el mi-a revelat-o în organul lui Pleșu, *Dilema* din 22-28 august 1997, sub titlul și el zăpăcitor, aiurea trimitător : “Mica scleroză”. Semnat de strălucitul eseist și nu mai puțin celebrul Anonim, autor a sute de articole de fond ale *României literare* din Iepoca de Aur 1977-1989. Plecînd de la **Jurnal**-ul meu, ajunge la o teorie dintre cele mai năuce - și mai nocive - în strict spiritul *Dilemei*.

Cal bătrîn, vechi meșteșugar, Iorgulescu știe cum să-l ia pe cititor, pentru a-l mistifica fără efort : acesta începînd să citească “Mica scleroză”, este convins : autorul îi dă o lecție (meritată !) “procurorului”, cum mă etichetaseră Țepeneag și Barbăneagră. Povestește Iorgulescu acolo cum un ascultător al Europei libere îl întrebase “dacă nu socotim necesară o punere în discuție a **Jurnal**-ului lui Paul Goma”? Și cum el a dat “un răspuns sec (...) nu, nu socotim necesar”.

S-a înțeles : Noi-Iorgulescu, nu socotim necesar să vorbim la Europa liberă despre **Jurnal**-ul lui Goma. Ascultătorii nu mai țin minte, iar Iorgulescu veghează ca Români să nu afle : postul de radio în chestiune, începînd din 1972 căpătase onorabilitate (în sensul că n-a mai fost considerat The Voice of CIA) și prin lucrarea, de ce n-aș spune-o : și prin declarațiile sinucigașe făcute presei occidentale, cu precădere germane de către nemeritosului actual diarist, autor al textului de față atunci - până în noiembrie ‘77 - aflat pe solul RSR, sub laba Securității (chiar așa : de ce-și va fi propus el pielea pe băț ca să apere onoarea damei, a oficinei imperialiste : pentru ca bravii simpatrioți să aibe un alibi al “rezistenței culturale”?; pentru ca iorguleștii de ambe sexe să mă-nânce o pâine-albă și să dea lecții de curaj anticomunist?) Numai că... Noi-Iorgulescu i-am răspuns ascultătorului că nu, nu socotim necesar să vorbim la Europa liberă despre Goma...- însă abia *după* ce Goma, contactat telefonic de însuși Noi (-Iorgulescu), cu propunerea de a angaja “un dialog despre **Jurnal**”, i-a răspuns - adevărat, nu atât de sec precum tatăl articolelor de fond de la *România literară* naivului de ascultător al Europei libere, însă fără apel - astfel:

«Nu dialoghez cu Iorgulescu de la Dilema Europei libere - și de la Europa Dilemei libere - deasemeni susținător al lui Petre Roman».

Am făcut această precizare, știind că dilemistul romanist deși o viață întregă a mințit cum respira, ascultătorii nu și-au dat seama ce anume... expiră el ca de pildă, teoria demisiei la intelectualul român, pornind de la exemplul lui Pleșu - cel care a... continuat a fi ministrul lui Iliescu până ce minerii lui Cozma l-au alungat pe Roman, cu tot cu Pleșu-al său.

Deci, după ce ne-a feintat, făcîndu-ne să credem că obiectivul prim și ultim al său este atacarea lui Goma, dilematiotul europlic Iorgulescu scrie - citez :

“Ce face, de fapt și în felul lui, Paul Goma ? Nu în litera cărții lui, ci în spiritul ei (...). Simplu : Paul Goma își reamintește, *în felul lui, cu mijloacele lui* (subl. în text - P.G.) de un timp îngropat aproape în unanimitate. De timpul confuz, mîlos, mlăștin, al «epocii de aur». Un timp evacuat, parcă, din hiperselectiva memorie a contemporaneității. Și poate mai important decât felul în care o face este că totuși o face (subl. în text)”. Și : “(...) nimeni sau aproape nimeni nu vrea ori nu poate să-și amintească de trecutul apropiat”.

Am înțeles : oamenii nu vor să-și mai aducă aminte de perioada nenorocită dintre 23 august '44 și 22 decembrie '89.

Ei, bine, n-am nimerit - fiindcă iată încotro ne duce Iorgulescu de la *Dilema* :

“Există, în rememorarea românească, două spații privilegiate : ceea ce s-a petrecut după decembrie 1989 și ceea ce a fost între, cu aproximație, 1947 și 1964. Perioada 1964-1989 este, parcă, lovită de o mică scleroză. Sau încuiată de un tabu tacit consimțit. Or această perioadă este cea în care s-au format/ deformat toate generațiile active de astăzi. Inclusiv Paul Goma. Inclusiv autorul rândurilor de față”.

Nu pot să nu fiu de acord... cu mine însumi : am scris cu fiecare prilej - și probabil sînt primul, cronologic - despre anul 1964 ca “prag psihologic”, *însă nu între două generații, ci în aceeași generație* (de deținuți politici). Pe lângă meritul... cronologic, îl revendic pe acela de a fi explicat de ce socotesc eu Anul 1964 ca despărțind un timp de alt timp (vorba fiind despre decretul de amnistie dat de Gheorghiu Dej prin care închisorile pline până atunci au fost golite).

Însă Iorgulescu nu explică. Îl lasă pe cititor să nu-întelegă singur - după ce l-a condus în gura Labirintului Dilemei. Undeva, mai sus, dar tot atât de poetic, trimitea la “epoca de aur”, însă fără a vorbi de domnia lui Ceaușescu, nici de ultima parte a ei, cea a terorii, a distrugerilor. El dă de înțeles că “epoca de aur” ar fi început în 1964 (adică pe când mai trăia Dej! - e și asta un punct de vedere...).

Iepoca a început mult mai târziu. Nu în '64, nu în '68 (?) și nu în 1971, când cu “Tezili”, ci abia în vara anului 1977. Repet această convingere, nu neapărat pentru că atunci scriitorii români *nu* s-au solidarizat cu semenii lor, deja solidarizați cu Charta 77; nici pentru că scriitorii români s-au dovedit, în continuare, *ne-simțit(or)* la greva minerilor din august - cei care într-o scrisoare adresată Europei libere, se declarau solidari cu mișcarea pentru drepturile omului ce îi precedase - ca să vezi : muncitorimea românească se raliază scriitorimii - normala reciprocă nefiind valabilă : ai zice că toți membrii Uniunii Scriitorilor din 1977 erau, de cel puțin șapte generații, intelectuali subțiri și cetățeni convinși, cunoșteau “poporul” doar din cărți...

Ci pentru că la congresul din acea vară, '77 scriitorii români, anticomuniștii-foc și nemaiîntâlnit de rezistenții prin cultură au acceptat fără crâcnire, fără împotrivire “sugestia” lui Ceaușescu de a se întrecenzura, adică de a reproduce, în libertate și în literatură, **Oroarea Piteștiului**.

Iorgulescu nu amintește acel moment ; rămâne în vag și în

spiritul *Dilemei*. Iar cu finalul textului reintră în frontul publiciștilor români cu voie de la Brucan ; cei ce au scris despre **Jurnal**-ul meu, fie că l-au citit, fie că l-au răsfoit, fie că li s-a povestit la telefon : văzându-mă “auto-situat în rol de justițiar”. Drept care mă avertizează : o asemenea pozițiune nu mă salvează - pentru că, “nu chestiunea «salvării» se pune”.

Ce ar trebui să înțeleg, dacă aș fi cuminte, din muștrarea lui Iorgulescu ?:

- că Românii nu pot, nu vor să-și amintească de perioada 1964-1989;
- că această perioadă a fost “confuză, mîloasă, mlăștinoasă”, în acest interval s-a schimbat chiar și Iorgulescu ;
- că despre această perioadă tabu, Goma își rea-mintește “în felul lui, cu mijloacele lui”;
- avem noi - pluralul incluzindu-l și pe Goma ! - “conștiința acestei iremediabile apartenențe” ?;
- dacă da, sperăm într-o “imposibilă «purificare»” prin spălarea rufelor în piața mare (el spune mai frumos : “exhibată în spații publice”)?; nădăjduim, într-un “«păcat» de care te poți elibera prin spovedanie”?

Mai departe mi se adresează în stilu-i cunoscut : vaselinic, prelin-sos, întrebându-mă dacă îmi fac iluzia că, prin “teribila, vehementa imprecăție la adresa tuturor celorlalți” voi înceta de a mai fi asemenea lor ?

Îl cunosc pe Mircea Iorgulescu de treizeci de ani, așa că n-am să răspund la chestiunile sale diversioniste care nu călăuzesc spre eventualul adevăr, ci rătăcesc, dezorientează, trimit nicăiri (ca la *Dilema* !). Avînd școala veche a duplicității, el joacă totdeauna cu cărți măsluite, încercînd să ne amețească, să ne-arate popa (care) nu e popa. Așa face cu periodizarea care nu periodizează, cu explicațiile neexplicătoare - în schimb îl duce de căpăstru pe cititor la o concluzie dintre cele mai ticăloase. Să fi învățat asta de la Ivașcu ? Sigur este că gândirea vine în linie directă de la Pleșu : «Toți sîntem vinovați - deci toți sîntem nevinovați»... Nu numai în-fond, ci și în-formă : cu cât tonul îți este mai cumpănit, mai “înțelept”, mai “civilizat” (tu nu ridici glasul, nu zbieri, nu scoți flăcări pe nări - ca ceilalți), cu atît mai lesne faci să se scurgă în urechea cititorului sucule de cucută al oricărui sofism, al oricărui neadevăr, a oricărei mistificări.

Cînd Pleșu declama : «Toți sîntem vinovați - deci toți sîntem nevinovați !», nu se mărginea să dea cu var peste zidăria penitenciară a sufletelor (sic) activiștilor, securiștilor, el aluneca alături, întinzînd balsam alinător și pe rănile nenorocitelor de victime care, prin Pleșu, ca singură *reparație morală* se și vedeau investite cu dimensiunea... creștină ;

Cînd Iorgulescu afirmă că Românii nu vor să-și mai aducă aminte de “epoca de aur”, el nu îi doar tranchilizează și asigură de impunitate pe activiști, pe securiști (cei care cerșeau, guițînd, prin

glasul lui Buzura : «Fără violență !»), ci și pe extrabugetarii anonimi, “semnatori” de articole de fond, glorificând chiar “epoca de aur” - ca el, Iorgulescu. Or “metoada” tot la Pleșu duce - e drept : ocolind - nu pe la dreapta, ci pe la stânga.

Nu este adevărat că și eu m-aș fi format/deformat în acea perioadă pe care el și ai săi, diversioniștii dilemeți ar vrea-o uitată. Eram format/răsformat încă de la vârsta de 5 ani (în 1940), iar pentru mine atunci, ca și astăzi anul 1964 a constituit un moment de intensă fericire. Chiar de nu mai eram în închisoare, am fost bucuros pentru toți ieșiții din închisoare ;

Nu este adevărat ce clamează Pleșu : «Toți sântem vinovați...»;

Nu mă simt vinovat - nici de tăcere complice cu Puterea, nici de colaborare cu Securitatea : n-am denunțat, n-am demascat, n-am laudat Partidul, Conducătorul, Iepoca lui - nici măcar ca Iorgulescu, farfuridic (de câteva sute de ori). În schimb, ca să spun așa, mă laud cu normalitatea de a fi protestat cu glas tare și prin scris împotriva nelibertății, a terorii de stat și de partid atentînd la demnitatea omului. Am plătit pentru asta cu declasare, șomaj, discriminare... națională (“basarabean refugiat”) ; cu arestări, închisoare, domiciliu obligatoriu - cu alungarea din țara și a mea, iar în exil prin câteva tentative de asasinat împotriva mea și a fiului meu ;

Și, firește, nu-i adevărat ce proclamă - tot de la tribuna *Dilemei* - Iorgulescu : că ce a fost a fost, însă “perioada 1964-1989 este lovită de amnezie”, de “un tabu tacit consimțit” ; și că - aceasta fiind concluzia - cel care “își reamintește, în felul lui, cu mijloacele lui, de un timp îngropat aproape în unanimitate”, acela “se autosituează în rol de justițiar” - dar să nu-și facă iluzii Justițiarul cu pricina : nu se salvează - pentru că nu se pune chestiunea “salvării” (ghilimelele aparțin, sub semnătură, de astă dată - lui Iorgulescu ; în *Dilema*).

Nu dau două parale pe “teoricile” pleșo-măgurene vânturate de Iorgulescu. Nu am crescut (vorba lui : nu m-am “format/ deformat”) în aceeași... ideologie, nu împărtășesc aceleași valori, iar *gândirea de cireadă (elaborată de văcar)* mi-e necunoscută. Dacă ar fi fost să uit, ori să mă prefac ; dacă ar fi fost să mă fac mic-mititel, să nu mi se vază capul din “lan” (Iorgulescu, băiat înăltuț, nu îndoiaie genunchii - el se scade, frângîndu-se de mijloc la nouăzeci de grade - din această demnă postură bate el mătaniei), demult aș fi ajuns, nu doar lefegiu la Europa liberă, făcînd, pe banii americanilor, politica *Dilemei*, dar chiar consilier al consilierii Zoe - ce, numai Hurezean să primească răsplată de la Măgureanu?; dacă ar fi fost să încuviințez orice și contrariul, să adun cotizațiile, să conduc ședințele de partid, să-mi denunț colegii și subalternii, să fac elogiul comunismului ceaușesc, azi aș fi fost eu președinte al României (ipoteză de lucru, firește) ; aș fi cedat eu, basarabean, Basarabia mea Ucrainenilor.

Pe mine nu mă interesează teoria lașității naționale formulată pe după piersicul intelectual-legitimist de putrezi și de putrezitori ca Pleșu, Cosașu, Boiangiu, Iorgulescu (în *Dilema* - unde are rubrică permanentă și Pruteanu-Zacuscă, emblematicul intelectual al țărano-

creștinilor de ambe interese (căci opinii...), arheu al lui Liiceanu.

Eu am învățat la alți maștri decât Ivașcu. Ceea ce am învățat - și am pus pe hârtie - se poate rezuma astfel :

Sânt un om normal - deci *normal este să nu uit nimic din ceea ce nu este omeneste să uit* : oameni din comunitatea mea au fost umiliți, jefuiți, înfomețați, închiși, torturați, asasinați de alți "oameni", tot din comunitatea mea. Ce-ar vrea Pleșu-Iorgulescu : victimele și călăii să se îmbrățișeze, să se pupe Piața Endependenți ? ; martirizații să-i ierte (creștinește) pe martirizatori, chiar înainte ca aceste bestii să formuleze o propozițiune de regrete, de solicitare a iertării ?

În nici un caz ! Fiindcă animalele de activiști și securiști, odată trecute prin mașina de spălat păcatele marca *Dilema* - de vor avea prilejul, în viitor, vor face ce-au mai făcut (ba mai mult decât atât) : vor ști că totdeauna se află un căcăcios de "director de conștiință" care, pentru a nu-și recunoaște păcatul colaborării cu Organul, are să dea cuvânt de ordine : «Să iertăm, căci creștini sântem...». Buzura, scufundat până în gât în apele profitabile materialicește ale Securității - de pe când făcea pe rezistentul și umbla prin Europa occidentală, explicînd (în șoaptă) că problema nu este comunismul și nebunia destructoare a Ceaușescului, ci Ungurii ; Pleșu, scufundat până în gât în tovărășia de cruce cu Iliescu, iar apoi (ca Rumânul imparțial), cu Petre Roman - în fine, Iorgulescu, adunînd firimiturile de la masa barosaniilor, visînd un post de consilier (ce : numai Virgil Tănase o fi scriitor român?), aceștia și cei asemenea au tot interesul ca *bieții păguboși să uite și de astă dată că ei pierd mereu, pierd tot timpul, pierd totul - fiindcă uită*.

Eu nu vreau să fiu creștin astfel. Ba, dacă aș face asta, i-aș da dreptate lui Cain (și mioritismului, emblemă-elogiu al fratricidului) - ceea ce ar constitui un păcat de moarte.

Și **de ce** aș uita ? Dar bine-nțeleș : de la «Fără violență!» al lui Buzura, la «Toți sântem vinovați» al lui Pleșu (trecînd prin : «Toți am colaborat...») al lui Breban sare în ochi fierbintea dorință a Securității ca victimele ei să uite.

Eu nu vreau să uit - și nu sânt singurul gîndind astfel, astfel acțiunînd. Toți cei care au fost victime ale comunismului - prin Brațul ei, Securitatea - așa gîndesc :

Iertarea - treaba lui Dumnezeu ;

Neuitarea - treaba (obligația) noastră, a oamenilor - chiar a celor ce nu au suferit deloc de pe urma comunismului - ca Pleșu, ca Iorgulescu.

De ce-aș uita ? Pentru ca în brazda uitării, pe pămîntul netocmit și gol, ca la începuturi (cînd nu exista nici memorie - nici durere, nici întristare), profitorii, deștepții, bandiții s-o ia de la capăt, asigurați fiind că păcatele lor nici n-au existat - devreme ce-au fost uitate de victime și de martori ?

P.S. Un prieten epistolar din țară îmi scrie că urmărește "publicistica" (mod politicos de a vorbi despre colaborarea, uneori lunară în

Timpul, trimestrială în *Vatra*, accidentală în *Luceafărul* și în *Art Panorama*) și că, din câte află din jur, textele mele trezesc oarecare interes - “în primul moment”. Imediat însă oamenii se întorc la necazurile, decepțiile, problemele lor, ridicând din umeri : ce importanță deschiderea-nedeschiderea dosarelor de Securitate, faptul că Anania este securist, că Al. George scrie, în continuare, tâmpenii...?

Însă, pe când Iorgulescu mă îndeamnă să uit, nu doar epoca de aur, ci și prezentul de căcat, prietenul epistolar deploră această cumplită oboseală, apatie a colegilor săi.

Din fericire pentru mine, nu e singurul prieten care gândește astfel - cu toate că și el a obosit deplorând ceea ce se petrece în România începând din 17 decembrie 1996.

Dacă m-aș fi luat după oboseala, sațul, resemnarea compatrioților, dorința lor de a uita, de a începe în fiecare zi câte o nouă viață - azi aș fi și eu “om cu situație”, nu ? Ce-mi va fi trebuit să vorbesc în numele mușilor - ba împotriva voinței lor (care țineau să fie lăsați în pace...)?

Bine, bine, dar cine mai era cel-care-face-ca-neoamenii, imprecatorul, profetul-nechemat (și neascultat : cine să-l auză în pustie ?), pe scurt : nebunul satului ?

(...) I-am scris lui Dan Petrescu. Și lui Luca Pițu. Ieri am primit scrisoare de la Grigurcu : i-a ajuns textul despre el pentru *Contrapunct*, însă din ce mustăcește, deduc că n-are să-l dea redacției în vederea publicării : prea îi atac pe Doinaș, pe Coposu, pe Diaconescu...

Mi-a trimis Cornel Dumitrescu fotocopia unei coloane din ziarul lui V.C. Tudor : Săptămîna-Mare. Gazetarnicul-de-perete, subofițerul MAI cu același nume își dă silința să mă zugrăvească : “jidan cu buba la cap” - pentru de ce? Păi pentru căci, vorba limbii române a lui : i-am insultat pe Sfinții Anania și Plămădeală ! Și încheie : “o fi legionar”. Nimic nou sub soare, de la generalul Pleșiță și colonelul Vaxile cel Gheorghe, din ‘77 (atât că ăia erau mai școliți : pe lângă cuvintele gemene : *jidan-legionar* mai cunoșteau și : *homosexual*). E-he, limba cea română a securistului tricolor - de la orașe și (chiar de la sate)...

Deschisesem ordinatorul, să notez asta. Pe asta am uitat-o :

Victor Lupan s-a întors ieri din Rusia. Îl întreb dacă a fost “pentru Soljenîțin” - începuse un serial pentru FR 3. El neagă. Eu insist : atunci pentru cine a fost acolo, că doar

“prietenu” lui, animalul de Lebed (l-am pizduit vreun minut întreg pe tavișci-ghiniral’, gheroiu’ de la Tiraspoli’) era la Paris mai deunăzi, plângându-se că-l supără o unghie încarnată, de la picior, totuși...? Nu, Lupan a fost la Rostov, să scrie ceva “cu Cazacii de pe Don”. Îl întreb dacă i-a dat măcar un telefon lui Soljenîțin. Nu. Că e cam bolnav... A înțeles că nu-mi plăcuse răspunsul și a dres-o : că nu-i știe numărul de telefon, că... În cele din urmă a zis cam așa :

«Rușii îl batjocoresc pe Soljenîțin. Își bat joc de el...»

N-am înregistrat ce mi-a mai spus, rămăsesem pe «își bat joc de el».

Oricum, am înțeles de neînțelesul : Rușii își bat joc de cel care constituie o piatră de hotar în timp : cam de prin 1970 timpul se măsoară cu : înainte de Soljenîțin și după Soljenîțin ; pe cel care, riscându-și libertatea viața, le-a adunat memoria risipită, îngropată, negată, distrusă, a tras-o la lumină, a reconstituit-o și le-a scris-o pe hârtie ; pe cel care i-a iubit atât de... rusește, încât după 1990 s-a întors în Maica Rossia...

«Cred că n-o mai duce mult - are 80 ani», a mai zis Lupan, «moare azi-măine».

«De inimă rea ?», am întrebat.

«De inimă rea» a încuviințat Lupan.

Orice asemănare... Păstrînd proporțiile : eu am fost scutit de asemenea “tratament” - chiar Lupan a zis la un moment dat :

«Pe tine Românii te urăsc, spun că ești lipsit de talent, te fac jidan, nebun... Dar nu : “învechit”, “depășit” - ba chiar: “reacționar” ! Îți dai seama : să te faci “reacționar”, nu un kaghebit, un activist, ci unul de-al tău, un anticomunist - ba chiar scriitor, fost și el în lagăre...»

«N-oi fi cunoscînd tu chiar toate “amănuntele”...», am zis, dar nu m-a auzit.

Mai bine : ce să-i fi povestit : ce a scris Buduca, ce a zis Ștefănescu, ce a lătrat Pruteanu, ce a șoptit, la bucătărie, Liiceanu cel Viteaz...?

Adineauri o persoană prezentîndu-se Anca Popa mi-a telefonat de la București : să colaborez la ei, la *Curentul*... Care *Curentul* ?, am întrebat- eu îl știu doar pe cel al lui

Șeicaru și continuarea lui, la München, prin Vasile Dumitrescu, moștenitorul de suflet. A răspuns că au cumpărat drepturile de la München - și, din octombrie anul trecut scot ziarul. Așa să fie, deși nu-i văd eu pe români... cumpărînd drepturile de titlu - ei habar n-au că există că există o proprietate a titlurilor, în 1990, când au scos *Contrapunct*, nu i-au dat măcar un telefon lui Focke, la Köln ; și au scos *Meridian* (să fi cerut voie, măcar de formă, lui Tudoran ? - nu cred) - de *Agora* încă n-am auzit, dar nu se poate să nu existe și o *Agora* postdecembrică...

Am rugat-o să-mi trimită câteva numere, ca să văd ce hram poartă publicațiunea.

Dinspre ziarul Sânzienii Pop de care vorbise Lulu cu Sanda Anghelescu - nici o veste.

Vineri 30 ianuarie 1998

Am făcut oarecare ordine în hârtiile adunate în aceste trei-patru săptămâni din urmă.

Mă simt sub impresia grea, opresantă a ceea ce mi-a spus Lupan : Rușii îl batjocoresc pe Soljenițin. Necazul : cei care o fac nu vor da sama vreodată. Nu, nu.

Sâmbătă 31 ianuarie 1998

M-am apucat să pregătesc alt set de jurnale. Am recitit, am ordonat, am corectat jurnale pe anii 1994, 1995 (trei), 1996 - în față am pus **Jurnal american** din 1978. S-au adunat 333 pagini.

Am luat la citit-corectat **Jurnal**-ul pe 1997. Are 361 pagini (în realitate mai mult : sunt multe texte pe care le-am inclus).

Bine-bine, le pregătesc - dar pentru care editură ? Nemira nu vrea continuarea **Jurnal**-ului, Dan Petrescu mi-a răspuns negativ de două ori - atât la jurnale, cât și la **Sabina**, la **Roman intim**, la **Bonifacia** (reeditare) ; (...)

FEBRUARIE

Duminică 1 februarie 1998

Ieri și azi : am corectat **Jurnal**-ul (2 dosare cuprinzând 1994-1997). I-am scris lui Dan Petrescu - Ana m-a convins să nu trimit încă, să aștept “discuția explicativă” de după 15 februarie - așa a promis el.

Luni 2 februarie 1998

O nouă săptămână. Sper multe de la ea, deși nimic concret. Dar așa sânt tentat, obligat, condamnat - să încep o unitate de timp, nădăjduind că are să fie mai puțin rea, mai bună chiar - ce Dumnezeu, doar nu-i atât de greu, un mic efort, ce dracu...

Corectînd **Jurnal IV-V**, m-am văzut confruntat cu un aspect pe care nu-l uitasem, însă nu-l văzusem în text : articolele, chiar anume scri-sori... Bine este să le las așa ?, în teorie fac double-emploi, însă în realitate...

De ce să nu fie publicate și în altă parte decât în volumul special destinat : **Scrisuri** ?

Din jurnalul propriu-zis am eliminat pe ici, pe colo un cuvânt, o propoziție, un paragraf. Întru conformitate și mai cu seamă ca să protejez anume intimități. Am eliminat **Epistoliar**-ul, 30 pagini. Nu are ce căuta aici, are să fie publicat după moartea mea - dacă...

Aseară, surpriză !: telefonează Ilie Constantin. Începe prin a spune că el citește **Jurnal**-ul. Și că nu-i deloc așa cum afirmase “cineva” (cel care i-l împrumutase) și care zisese că el, Ilie iese rău (n-am reținut termenul exact), însă citind, a găsit că nu iese rău deloc - “în comparație cu alții”. De ce mi-a telefonat - după atâția ani de tăcere ? Așa, pentru că iar se-nsoară și a ținut să ne anunțe... Am mai schimbat câteva cuvinte despre publicarea lui “la Buzura” - i-a tot dat cu “antologiile”, nu-și aducea aminte neam de conversația

noastră de atunci. I l-am pasat Anei, ea duce greu conversației cu băieții buni-poetii,/ altfel amnezeții.

Și Ilie are obiceiul de a se disculpa, prin interogativizarea (?) discursului : «Ce vrei să fi făcut ?»; «M-ai fi publicat tu, în editura ta ?», etc. Ai fi zis : Ion Pop, în primele luni ale anului 1990, când mi se adresa : «Îmi dați (atâtea milioane de franci), ca să cumpăr un local nou pentru Centrul Cultural?» Nu mă pot obișnui cu acest stil de a comunica. Ba îmi provoacă urticarie. Pe de o parte ar fi doar un “răspuns” implicativ. El, celălalt, românul neaoș, vrea să te apropie de sine, propunându-ți să te așezi tu în locul, în poziția, în starea lui : «Tu ce-ai fi făcut în locul meu ?» Pe de alta - decurgând din prima - printr-o simplă îmbârligare interogativă a tonului, el, nenicul se descarcă de jumătate din povară și ți-o trece ție, fraierul de serviciu (din prietenie, nu?). Ca să nu mai ai obrazul să-l iei, în continuare, la rost pentru aia, pentru aialaltă - că doar și tu ești băgat, implicat. Metoda e veche de când lumea, însă în dialog o foloseau, “înainte” numai oamenii neinstruiți - iar dintre aceia, doar cei șmecheri, ‘oți, necinstiți. Acum uzează și abuzează de ea aproape toțimea (în fine, totaliterațimea, care ar trebui să-și îngrijească... arta-conversației, nu ?). ‘Se fâlfâie...

La fel de implicativ-descărcătiv (sic !) s-a arătat a fi Simuț în articolul din *Familia* : după ce mă făcea cu ou și cu oțet, mă îndemna să vin cu ei, să lucrez cu ei - *să greșesc cu ei!* Multe păcate vor fi avînd ei de tăcut - unele fiind ascunse din obișnuință, nu pentru că și-ar da seama că ar fi păcate - însă cum niciodată nu se știe....

Azi n-a venit poștă - din cauza frigului... Oricum, astă noapte cică ar fi fost minus 5° în Paris intra muroș. O să vedem mâine.

Marti 3 februarie 1998

Am rămas pe îndemnurile prietenești - de a veni, de a conlucra, de a colabora, de a greși dimpreună, etc. Am încercat să reconstitui, în timp, această invitație, am ajuns la aceasta:

În primele zile, săptămâni - dar nu luni ! - după decem-

brie '89, am primit o mulțime de mesaje sfătuindu-mă, îndemnându-mă, invitându-mă să mă întorc în țară. Toate acelea fiind sincer formulate, le-am primit, sincer convins că în curând mă voi întoarce și eu în România (până pe la mijlocul lunii ianuarie 90 înclinam pentru una definitivă - ce să mai fac eu în Franța ? - îmi terminasem treaba...).

Dar a venit o perioadă tulbure, de derută a mea, provocată de scriitorii români - colegii mei dragi, prietenii mei iubiți, nu ? - veniți cu avioane întregi la Paris, pentru ca, în conferințe de presă de o nesfârșită defazare - mai degrabă : nesimțire - să explice cretinilor occidentali cum și cât și pe unde rezistaseră ei vitejește bolșevismului - "acolo, pe baricade". Am receptat această nouă ipostază (nici măcar bănuită - sânt convins : nici chiar de ei înșiși...) a colegilor-interiori ca pe un avertisment în direcția noastră, a exteriorilor :

«Dacă aveți de gând să vă întoarceți și să vă lăudați, voi, în fața nației că v-ați exprimat acolo, în România, că unii ați fost persecutați pentru exprimare - băgați de seamă : noi, cei rămași locului n-am stat cu mâinile-n sân : am rezistat și noi, ba mai util și mai artistic, mai... veșnic decât voi - care ați făcut vulgară politică : noi am rezistat curat-cultural !» - discurs rezultat direct din intervențiile de o obrăznicie (ori inconștientă) ale unor nesimțiți ca Sorescu, Sorin Mărculescu, Pippidi, Buzura, Blandiana.

Derută accentuată de atitudinea concretă față de noi, "fugarii": primirea prietenească-foc a lui Tudoran din partea prietenului său cel bun, Mircea Dinescu, ajuns președinte (cam așa : «Și altfel, Dorine, când te-ntorci tu, la tine, la Washington?») ; ce să mai spun de primirea jenată, rece, ba chiar ostilă rezervată lui Negoțescu, mai cu seamă de Doinaș (președinte de onoare al Uniunii Scriitorilor și bun și vechi prieten al nego-ului nostru național - însă cunoscut mai bine (corect : cu-adevărat) din perioada de "detenție" a doinașului...

În privința mea : atitudinea direct neprietenească a prietenilor mei Dan Petrescu, ministru și Mircea Dinescu, președinte - aceea, o, cât de simbolică, de a nu mă reprimi în Uniunea Scriitorilor. Acestor "factori" aliindu-se - întâi cu

gândul, apoi cu vorba - altor “importanți scriitori”, vorba lui Breban, vorba în continuare a aceluiași : “crema nației”.

În perioada 22 decembrie ‘89 - 31 martie 1990 s-a produs și îndepărtarea de monici - mai corect : a lor de mine - prin : alcătuirea portofoliului editurii Humanitas, la care au fost invitați Berindei și cu fata Doinei Cornea - dar nu eu ; și încă : multele călătorii ale lui Dan Petrescu la Paris, sfătuit de monici să nu mă “deranjeze” cu vreun telefon ; tot atunci, episodul Paleologu : nu fusesem prieten la toartă cu nea Alecu - dar ne, ca să spun așa, simpatizam activ, apoi eu nu uitasem că el îmi luase în două rânduri apărarea : în chestiunea **Ușii...** (a fost singurul, fiindcă bunul prieten al meu, Țepeneag, prezent la toate fazele și implicat, ca redactor, n-a cârâit nici măcar în somn...) ; și în cel al trimiterii manuscriselor în Occident. E drept, Paleologu, funcționar al lui Iliescu, nu avea nevoie să fie sfătuit de Monica pentru ca... să nu-mi dea măcar un telefon de la ambasada pe care cu onoare o ocupa... După cum... tot nimeni nu-l sfătuiseră să-mi telefoneze - ca o floare - *după* ce a fost trimis la plimbare de Iliescu (episodul din 29 iunie ‘90, de ziua onomastică a mea).

Desigur, în reproșurile care au fost formulate, aruncând întreaga vină în spinarea mea, a fost și (cam) acesta :

«Dacă și tu te-ai apucat să-i ataci direct, să-i faci nesimțiți - pe cei mai buni : Doinaș, Dinescu, Blandiana, Pleșu, Sorescu, Eugen Simion - încă din epistola către Gabriela Adameșteanu...» - aluzie la scrisoare deschisă purtând data de 1 aprilie 90.

Atacatorii, români fiind, amestecă mămăliga numită de ei : *timp*, inversând cronologia. Ordinea a fost aceasta :

- Atitudinea lor, obraznică, agresivă (pretenția că ar fi rezistat... culturalicește - nu doar în conferințele de presă de la Paris, dar și în emisiunile televiziunii franceze făcute acolo, la București);

- Atitudinea lor față de mine : ei, “factorii” Dinescu și Petrescu nu au vrut să mă reprimească în Uniune - a avut loc binișor înainte de 1 aprilie, când a apărut Scrisoarea cu pricina. Corul s-a luat după ei, ca un adevărat cor, cu bucurie - mai ales că-i convenea : i se oferise, postfestum,

“proba”, motivul purtării.

Abia după trei luni (un semestru ! - iar dacă socotesc și zilele din decembrie ajung la un total de 100 zile), am dat replica - repet : la 1 aprilie 1990, în revista 22, prin “**Scrisoare către Gabriela Adameșteanu**”. Dar nu contează re-așezarea cronologică : niște români eterni n-au ce face cu o amărîță de... cronologie...

- Seara : pe la orele 15 a venit Paul Cozighian și ne-a adus un magnetoscop. De tot, de tot ! M-am uitat cu Ana la emisiunea din 27 februarie 97, în care apare Laszlo pentru întâia oară. Iar eu pentru întâia oară îl văd :

Și mă surprinde : e mult mai înalt decât mi-l imaginam, după o fotografie de pe malul Balatonului, unde părea de-a dreptul bondoc ; are nasul mult mai subțire decât în pozele știute. M-am uitat și la altă emisiune, din 1996, cu Gabriela Adameșteanu, Dimisianu și Lefter - nu la toată.

Dar mai întâi m-am uitat la emisiunea Marilenei Rotaru (6 martie 1996). N-am ce zice : bunișoară.

Că vorbisem de nasul subțire al lui Laszlo : al meu e cât o sfeclă.

Miercuri 4 februarie 1998

Am scris lui Laszlo - ca să-l anunț că, în sfârșit, am putut vedea caseta - Nicoletei Sălcudeanu, ca s-o felicit de aniversarea de la 21 februarie și lui Radu Mareș - ca să-i propun **Jurnal IV și V...** - știu : are să găsească îndoielnică foarte, foarte buna mea glumă.

Am mai înțeles din emisiunea din 1996 (G.A., G.D.) - mai ales din intervenția lui I. B. Lefter : atunci când a intrat el în literatură, pe la începutul anilor ‘80, “cazul Goma” era lichidat de, și printre scriitori. “Colegii de breaslă” fie nu vorbeau deloc despre asta, fie, întrebați, erau cuprinși de iritare, de agasare, de ceva în genul «Ia mai lasă-ne, domnule, cu Goma !» Or printre care scriitori și-a făcut I.B. Lefter primii pași ? Hai să spun : “al doilea” (pas) a fost în redacția *Vieții românești*. Iar acolo cine era? Florența Albu ; și Baltag ; și Nițescu. Să nu fi discutat aceștia despre mine în prezența unui nou-venit ? Posibil - mai mult ca sigur. Așadar nu era o evacuare a mea din... (era să spun : inimile... - mă

abțin), ci pura și simpla prudență a lor. Dar cu cine, în ce împrejurări vor fi discutat cei trei prieteni ai mei despre mine? Probabil că Florența mai aducea vorba față de Nora Iuga ; Cezar față de Lenuța Mustăță - cât a trăit, Dumnezeu s-o ierte. Iar Nițescu poate atunci când, la cinci ani o dată, se întâlnea cu Silviu Jecu... Să nu fie adevărată afirmația lui I.B.L. ? Ba da : adevărată - însă parțială. Fiindcă, certamente : **“Goma” nu era subiect de discutat în public...** Iar în intimitate... Ca ce chestie să se discute, în intimitate !, despre Goma ? Ce, nu existau alte “teme”? Și astfel, din alibi în alibi, facem cultură curată !

Singura impresie... i-aș zice jenantă (adică tot eu mă simt jenat !) din prestația lui Laszlo : a fost excelent, în ciuda faptului că apărea pentru întâia oară la televiziune și, deci, era binișor crispat. Dar m-a făcut să aud un clopoțel (nu clopot, ci clopoțelaș...) : “delimitarea”. Desigur, el explicînd că nu mă văzuse în viața lui, că relațiile noastre rămăseseră în stadiu epistolar, voia să arate că este obiectiv, că el nu ia partea cuiva care i-i prieten, fie și “de hârtie” acela, doar de dragul prieteniei - ci numai și numai al adevărului. Nu a repetat afirmația - dar a rostit-o cumva apăsător, ca să nu fie uitată. Sensibilizat fiind de celelalte - mai exact : de ulterioarele “delimitări” ale sale, s-ar putea să fi auzit auzenii; să mi se fi părut părenii. Așa să rămână : mi s-a părut mie.

Seara : Printre casetele “găsite” de Filip ; o emisiune a lui Pierre Boutang, *Océanique*, la care am participat, pe la începutului lui ‘90 - alături de un deținut de drept-comun (dar și de Olivier-Germain Thomas) ; apoi o casetă trimisă de multă vreme de Laszlo - călătoria lui în Italia. Adineauri i-am scris o altă scrisoare - de explicații, de scuze.

Joi 5 februarie 1998

Din păcate n-am putut vedea la timpul potrivit (nov. 1994) emisiunea Marianei Sipoș la care au participat G. Adameșteanu, Dimisianu, I.B.Lefter. M. Ș. a relatat câteva întâmplări-răspunsuri din faza de pregătire a emisiunii : “mulți din cei solicitați” au refuzat. Fie ca Gusti Buzura : «Nu-i momentul ca Goma să fie discutat” (altul cu “Nu-i-

momentul”, se vede că face parte din protejării Monicăi Lovinescu), fie ca Liiceanu : «Nu înțeleg nimic, nimic...» - asta vrînd să explice, să bage în cap, să impună telespectatorilor : că el nu înțelege (“nimic, nimic”) din “purtarea” lui Goma ; că el nu înțelege nimic-nimic : de ce Goma s-a supărat pentru un fleac : **distrugerea unei singure cărți** - când el (Goma) a scris 44 !, ce să mai vorbim de numărul - **mii și mii !** - editate de însușiul Liiceanu...

Aflu - cu întârziere - că aveam dreptate (și în chestia asta!) atunci când bănuiam că numele meu nu mai spune nimic sau nu mare lucru locuitorilor României. În cadrul emisiunii, M.Ș. a introdus un reportaj-sondaj făcut pe stradă și în fața Universității : dintre cei tineri (studenți) puțini auziseră, doar vreo două-trei fete, vreo doi-trei băieți, ceilalți nu - ba una, în pur stil românesc, a luat întrebarea jurnalistei (dacă auzise de Goma) drept agresiune, insultă la adresa ei (cea care nu știa) și a trimis-o cu tot cu întrebare la... grădiniță ! (chiar și direcția indicată este de psihanalizat). În schimb toți “bătrânii” - mai corect : cei trei - auziseră de mine, citiseră măcar o carte.

Așadar știau ei, liicenii (de la Liiceanu, nu de la liceu) cum să mă cosească pe la glezne : prin nepublicare ; prin oprirea informațiilor despre mine. Dar e atât de simplu să închizi gura unui scriitor (citește : să-l ucizi) : nu-i îngădui să se exprime, adică să-și publice cărțile - cu atât mai eficace, cu cât te bucuri de ajutorul neprecupețit al Monicăi Lovinescu și a lui Ierunca.

M. Ș. a spus la un moment dat că mă contactase telefonic și că, printre altele, eu îi comunicasem că nu sînt publicat...A telefonat la librăria Humanitas, întrebînd de cărți de ale mele. I s-a răspuns că **“de doi ani”** nu mai au nici o carte de Goma. Firește răspunsul așa cum a fost dat intră în limitele adevărului, ale credibilului : cartea-cărțile cerute se epuizaseră, mă rog frumos...

Pe timpul domniei lui Iliescu - vreo șapte ani - am refuzat să dau interviewuri la radio și la TV - cu excepția Marilenei Rotaru, în martie 96. Ceea ce a facilitat operația de “extirpare” a mea.

Aceste casete video “descoperite” abia acum, datorită

lui Cozighian, care ne-a dat magnetoscopul - l-au îndreptăţit pe Laszlo să fie supărat că nu m-am străduit să-l văd, să-l aud...

S-a întors Ștefana din Germania, unde fusese cu tatăl său, internată și ea în spital - bătrânul a fost operat cu succes.

Seara : am re-văzut caseta trimisă de Laszlo. La ambele emisiuni (nov. 1994 și 27 febr. 1997) este vădit “efectul de turmă” obișnuit confrăților :

- în nov. '94 : dacă I.B. Lefter nu ar fi spus lucruri atât de... nemălăiețe, neconsensuale, necondescendente despre mine - ba a îndrăznit să afirme că aş fi un mare scriitor, că **Ostinato** este o carte mare (ce-au să-i facă ai săi cobreslași !), luările de cuvânt ale următorilor : G. A. și G. D. nu ar fi depășit tonul obișnuit: bătaie de apă-n piuă, ca să nu intre în chestiune. Însă I.B. L. i-a “tras”, i-a “obligat” să înalțe tonul (în sensul elogiilor) ;

- în 27 febr. '97: dacă Laszlo nu ar fi vorbit atât de... neelogios despre mine, mai ales dacă nu ar fi dat lovitura de berbece cu citirea pe platou a textului trimis la 22, Mihai Zamfir care, până atunci o ținuse pe-a lui, că **Jurnal-ul** e, de fapt, un roman și ca un roman să fie judecat - nu ar fi rostit ce a rostit la urmă : nu doar elogios, dar în violentă contradicție cu ceea ce spusese abia cu o jumătate de oră în urmă.

Emisiunea din 1994 a fost încheiată de Mariana Sipoș cu un filmuleț documentar de la congresul Alianței civice, sau așa ceva - oricum, a “opoziției”. A și explicat de ce dă acest documentar care aparent n-ar avea legătură cu - dar are - fiindcă undeva scrisesem, vorbind despre... intelectualii români și poporul :

“Ce știi ei despre popor !”

A fost o lovitură de măciucă citatul dat de M.S. - dar oare au înregistrat-o căpoșii noștri copoși ? Așadar, în film: cei cu invitații au intrat în sală ; cei fără invitații - în mare parte țărani din Vlașca, Teleorman, aproape toți cu închisoare făcută, “pentru pământ” : n-au fost acceptați (păi dacă n-aveau invitații - de la partidul țărănist...). Întrebați de ce veniseră la București, au răspuns cu toții :

«Pentru pământ - să ni-l deie înapoi».

“Pentru pământ, poporul” n-a intrat. Ce să caute el,

popor, în asta, zi-i pe nume : Alianță ? “Poporul” își jucase rolul : comuniștii îl spoliase de pământ, de libertate, iar “anticomuniștii” Alianței Blandienei Gogului cu Emilul Măgurean aveau cu totul alte priorități, nu ? Ba da. Și în al doilea rând erau copleșiți - anticomuniștii din Alianță (ca acest Constantinescu) de treburi extrem de urgente - fiindcă până la 22 decembrie 89 nu numai că nu făcuseră nimica, dar colaboraseră din plin cu puterea comunistă.

Privitor la “nivelul de gândire” al... alianților extrem de civici m-a izbit lupta-pentru-pătrundere a unui “anticomunist”, după haina de piele, pălăria idem, tovarăș activist d-al nostru, din... PNT ; apoi exclamația celui ce reușise să pătrundă prin strunga ușii de intrare : după ce s-a convins că trecuse prin ea și nevastă-sa (tunase/ră, se adunase/ră), îndemnînd-o în cel mai pur stil românesc-tovărășesc : «Hai, dreag’ !», a aruncat spre “locul” pe care tocmai îl părăsise : ușa - el avînd invitație - dimpreună cu soția :

«Nu vă ie roșine ?!»

“Locul” acela era... populat de niște ființe ne-roșinate, neînregistrate cu invitații - ca el, pentru rezistența-i îndelungată împotriva comunismului (cam tot atât de înverșunată ca a liderilor Alianței: Blandiana, Constantinescu, - o, dar Zoe Petre !, ce mai rezistase Zoia, comunismului și ceaușismului) - dar care, culmea lipsei de educație, se înghesuiau la intrare cu pretenția (și ea ne-roșinată) de a pătrunde în sală ! Dar unde s-a mai pomenit una ca asta ? Să intre ță-ra-nii ! Într-o reuniune în care predomină Partidul Țărănist !?

Sâmbătă 7 februarie 1998

Începînd de ieri, 6 februarie, am început să copiez la ordinator **Ostinato**. Merge greu, foarte greu, cam câte 5 pagini pe zi. Dar îi dau înainte.

Duminică 8 februarie 1998

Ieri mi-a telefonat Cazaban. A fost operat. Se aude binișor, dar desigur el face un efort considerabil. Mi-a spus că Solveig a murit în urmă cu doi ani. Dumnezeu să o ierte.

Am mai copiat la **Ostinato**. Merge greu. Mai am vreo zece pagini dactilo, apoi are să trebuiască să copiez după carte - dactilograma de la mine nu mai corespunde... Am făcut târîș-grăpiș vreo 30 pagini în 16.

Marți 10 februarie 1998

Ieri am primit o scrisoare de somație de la Laszlo. Am răspuns scrisorii, nu și somației. (...)

Copiez la **Ostinato**. O felie de 40 pagini.

Miroase a primăvară. Prevăd căldură-n februarie și frigu-dracului în aprilie - ca în 1977, jos, la Rahova...

Nu mă mai gândesc decât la **Ostinato**. Nu am alt scop în viață decât să-l trec la ordinator, apoi să-l imprim în 4-5 exemplare. Bine, o să-l fac în cele din urmă - dar cui îl trimit? Nu văd pe nimeni interesat de această "vechitură".

Azi mi-a venit o scrisoare de la Ruxandra Cesereanu. Printre altele îmi atrage atenția că înțelesesem eu greșit din cronică publicată în *Echinox* : în continuare, ei *nu-i* place **Ostinato**. A scris despre el, doar așa, fiindcă avea nevoie... - nu mai caut scrisoarea ei, ca să citez exact, cred că vorbea de lucrarea despre gulag...

Singurul (de care am cunoștință) care a spus câteva cuvinte simțite despre cartea asta : I.B. Lefter, în emisiunea TV din nov. 1996. Încolo... zău, nu văd cui i-aș putea trimite un exemplar, fără a-i forța mâna. Însă cum am trăit atâtea decenii orb și surd (nevăzut, neauzit), îi dau înainte : să-l văd dactilografiat. După socoteala mea (optimistă) : prin luna mai l-aș termina.

Ipoteze în legătură cu **Ostinato** :

– acum, în 1998, arată datat, "preistoric", depășit ; ce importanță că se prezintă mai puțin depășit decât cărțile lui Ivasiuc, Breban, D. R. Popescu, Țoiu scrise în aceeași perioadă (1966-1967)? - cu ei mă compar eu ? Păi nu-mi ieste ro-și-ne ? O-bra-zo-loi ?

– acum, în 1998 nu arată vârsta pe care-o are (32-33 ani) - însă :

a) "bătrânii" - cei de vârsta mea nici nu vor să audă de această carte care i-a umilit, le-a dat peste nas, pe care ei

o ignoraseră, o calomniaseră, încercaseră să răzuiască până și amintirea titlului (să-i psihanalizez pe cei care îl “citează”: **Obstinato, Ostinatul** - ba chiar : **Obstinetu’?**), punând în spinarea autorului defectul de a nu avea pic de talent ;

b) tinerii (ar fi trebuit să pun și acest cuvânt între ghilimele, pentru că, începând de la 40 ani un scriitor nu mai este chiar “tânăr”) - care nu au timp, au alte cărți de citit, alte goluri de umplut ; apoi cartea e groasă, e mare - și grea, cum a a zis I.B. Lefter...

O trec la ordinator - pentru cei care, azi, abia învață scris-cititul. În 15-20 ani n-ar fi exclus ca **Ostinato** să trezească un oarecare interes...

Joi 12 februarie 1998

Am mai copiat și azi vreo două pagini din **O. Greu**. Și, desigur, inutil. Azi, văzînd Ana ce fac, m-a întrebat, profund uimită - și binișor supărată :

– Dar ce faci tu ?

Spășit am mărturisit : copiez la ordinator... Ana a pus întrebarea de căpătâi :

– Dar de ce ?

I-am răspuns că altceva nu mai scriu - ea :

– Dar de ce ?

Mai încolo n-am putut trece. Chiar așa : de ce ?

Nu știu.

Oricum, sînt foarte, foarte obosit. Ieri am terminat examenele radiologice, doppler, sîmbătă mă duc la Dr. Schaan să-mi citească rezultatele. Știu : Sînt uzat. Am, vorba celuia, vârsta arterelor mele.

Dar încă nu. Nu mă las chiar așa de lesne.

Vineri 13 februarie 1998

Am abandonat. Nu mai dactilografiez **Ostinato**. Nu merge.

Mai bine nu-fac-nimica.

Sâmbătă 14 februarie 1998

(...)

Foarte, foarte obosit. Și deprimat. Desigur, din pricina întreruperii dactilografierii **O**. Dar nu mai puteam. Cine știe: peste o săptămână, peste o lună, peste un an, o să mă reapuc... Oh, de ce n-am eu un scanner eficace, cu OCR românesc ! Dar dacă nu există așa ceva...

Ora 12 : am fost la doctor : trebuie să mănânc mai puțin...

Duminică 15 februarie 1998

Aseară a telefonat Mariana Sipoș. Îmi spusese Paul Cozighian că a venit la Paris, pentru o teză de doctorat. Am fixat o primă întâlnire mâine (luni) la orele zece, la noi.

Luni 16 februarie 1998

A fost Mariana Sipoș. Urmează să vină și mâine, pentru o ceva audio, iar vineri pentru vreo 2 casete filmate.

Adineauri (16,30) a telefonat cineva de la ambasada "Republicii Moldova". Că un realizator ar avea de gând să filmeze pe câțiva "moldoveni din Occident". Am întrebat cine-i realizatorul. Cică un englez... «Dar știe și franțuzește...», m-a asigurat duduia (Daniela). Aaaa, dacă știe și franțuzește... Urmează să-mi telefoneze. Dacă are de gând să mă pună să mă prezint singur : «Eu sânt cutare...», declin invitația.

Ora 19,30 : A fost pe aici Ioana C. Are necazuri. Îi doresc să iasă din ele - cum a ieșit din atâtea altele.

Mariana Sipoș : a făcut (cândva, înainte) un interviu cu Burtică. Ea l-a întrebat dacă este exact ce scrie Goma în **Culoarea**... El a răspuns că da. Și că l-a ajutat pe Breban să publice **Bunavestire** ; că într-adevăr, "soldatul" de la poartă îl cunoștea pe Breban, doar venise de-atâtea ori la C.C. Întrebat cum se "înțeleșese" cu mine, Burtică a răspuns că... nu a reușit să comunice cu mine (cu Breban da).

A fost unul dintre cele mai simpatice complimente ce mi s-au făcut vreodată.

Simuț mă îndemna să mă întorc în țară, să lucrez cu ei, să înregistrez succese cu ei - "să greșesc cu ei...". Ei bine: eu nu vreau să greșesc - cu ei (greșesc ei foarte bine și singuri) ; și nu vreau să comunic cu burticimea română.

Tot M.S. : s-a arătat potrivnică pasajului din înregistrarea lui Cozighian în care afirm despre Constantinescu : "a fost adunător de cotizații la universitatea București". De ce - nu-i adevărat ? «Ba da, e adevărat - dar atâtea speranțe ne-am pus în el...» Nu i-am spus (o s-o fac data viitoare) : speranțele sunt ale lor, nu ale mele ; eu am rămas cu "profețiile" împlinite. Apoi, alt reproș : «Nici în Franța nu te poți lega așa de președinte, așa...» Ba da, am răspuns - dar amănunte tot pe data viitoare : și despre Ceaușescu am spus, cu glas tare, ce am crezut - n-o să pot spune despre Constantinescu?

Marți 17 februarie 1998

Trezit gata-iritat, ordinatorul îmi face figuri la demarare, la ora 8,30 vine M.S. (acum : 7,30). Nu știu dacă nu cumva din pricina noului medicament mă simt așa. N-ar fi exclus să fie și asta.

Iar m-a cuprins sentimentul zădărniceii. Sper să-l transform... cel puțin în fier, dacă nu în aur.

Ora 19 : M-a istovit, m-a laminat, m-a stors de vlagă Mariana Sipoș ! E terribilă, domnule ! Ea interpelează, nu "conversează", nu întreabă, ci acuză-interogativ. Îmi cere socoteală : De ce m-am certat cu Breban ? Ce probe am că Liiceanu m-a distrus o carte ? De unde am scos citatul plecăciunist al lui Marin Preda ? Unde-i contractul de la Papahagi ? Dar scrisoarea de la Soros ? Mă stăpânesc, râd (de fapt rânjesc), mă mir că pot fi atât de... tolerant - în fapt: politicoș cu doamnele - repet ceea ce ea ar fi trebuit să știe - și știe foarte bine, pentru că zice : «A, da... Aveți dreptate...». Foarte bine, am dreptate, dar interpelarea ei tot m-a iritat, tot m-a umilit (fiindcă a pus la îndoială buna-credință a mea), tot m-a destabilizat, m-a culpabilizat - și n-ar trebui, doar ea uitase... cu bună-, și nu cu rea-credință...

A spus că are să-mi arate transcrierea înregistrării (azi a făcut pentru presa scrisă). O să văz.

Miercuri 18 februarie 1998

Ieri a telefonat de la Chișinău Dinu Mihail. Că da : a primit **Bonifacia** ; că nu : Vidrașcu nu e deloc un om serios; că să-i trimit o propunere pentru “serie”. Fără speranță i-am trimis un exemplar din **Nota biblio**.

Tot ieri, pe la ora 14, a telefonat Lucia Hossu-Longin : Că primul episod are să se difuzeze în 25 februarie - următorul (încă nu știe dacă au să fie 2 ori 3) în 25 martie ;

Că a fost la Buia. Că l-a întâlnit pe Turcu ! Și pe Petrică Banu. Că a găsit 23 de arestați odată cu ai mei (n-am înțeles: cei 23 mai erau în viață?, sau le-a găsit urma, ca informație?). A fost la Șeica Mare. Că a văzut catalogul de clasa a VII-a. Cică aveam zece peste tot - în afară de rusă, unde Papașa îmi arsesse un șapte... Al dracu', papașa ! Nu m-a iertat pentru multele năzdrăvănii. Și obrăznicii, desigur;

Cu Dan Petrescu a vorbit la telefon. El i-a spus că n-are rost să se grăbească să recupereze hârtiile de la ea - fiindcă le are, în câteva variante... Ca să vezi ! După care, mie, în 3 februarie, îmi scrie, mirîndu-se foarte că mă “agit” atâta - dar nu citise ce îi trimisesem (nici măcar scrisoarea însoțitoare) și mă anunța că mai are câteva alte volume - ale altora, desigur - de citit înainte...

Din nefericire aveam ceva pe foc, n-am putut sta la telefon cât aș fi vrut - și ar fi vrut și ea...

Vineri 20 februarie 1998

Azi am expediat la *Curentul* trei texte de probă. Le-am scris ieri și azi. (Am primit miercuri ziare, să știu cum arată). O să vedem ce iese din asta.

Seara : telefon de la Anca Popa, care îmi trimisese zia-rele. M-a întrebat dacă am primit *Curentul*. I-am răspuns că da și că am și expediat prin poștă trei texte de probă. Mi-a re-propus să i le dictez prin telefon. Am spus că nu : trimit prin poștă - mai lent, dar mai... sigur. Rămâne să-mi telefoneze după primirea plicului. Cam pe miercurea viitoare.

Sâmbătă 21 februarie 1998

Am trimis încă două texte - deja scrise : **Grigurcu și Dilema amneziei**, precum și **Amnezia 3**, corectat. Și o fotografie, cea făcută de Doicescu.

Două texte : **Barbă și Cartea neagră...**: au fost ajustate și pregătite. Dacă vor să continuăm colaborarea, li le trimit și pe acestea.

De marți am mari dureri în coloană - știu de ce : în timpul înregistrării audio am stat, fără întrerupere, 5 ore pe un scaun cu spătar scund, tăios. Nu mi-am dat, pe loc, seama, mult după ce au apărut durerile.

Duminică 22 februarie 1998

Mi-a telefonat Paul Cozighian : lucrează din greu la calibrarea episoadelor (10). A fost cu Mariana Sipoș la Chartres, la Kiropol. Au fost impresionați de calitatea omului și a artistului. Eu le vorbisem înainte despre Miron, însă e altceva să-l ai "viu" în fața ochilor. Cozighian m-a amenințat că într-o zi mă leagă și mă duce la Chartres.

Am îndoieli în privința colaborării curenticalice. Cine știe la ce altceva se așteptau ei din partea mea (la telefon, Anca Popa, aflînd că am trimis trei texte, m-a întrebat, neliniștită, dacă îi înjur și pe ei...). Oricum, dacă se perfecțează înțelegerea și vor să publice și texte "vechi", n-am să dau **Cartea neagră...** înainte de a-l re-re-lucra.

După amiază : a telefonat dr. Olteanu de la Baden-Baden. Cică a încercat constituirea unui cenaclu literar la Heidelberg. Când mi-a spus că a vrut să-i dea numele meu, am încremenit.

«Dar încă n-am murit !», am exclamat, după ce mi-am venit în fire.

A relatat, în continuare, că "ceilalți" au vrut să-l bată - din această pricină... Solicitat să-i țină partea, S. Damian a explicat că el nu se bagă - și foarte curând a plecat... Ce mai lipsea...

Marți 24 februarie 1998

Am spasme musculare în mâna stângă, dureri cinstireumatice în umărul drept. Încolo - totul foarte bine, nu-mi rămâne decât să mă însor cu o elevă.

Seara : am primit un ziar românesc din America. Dar nu scrisori și vești din România. M-am hotărât să încetez luarea medicamentului care-mi provoacă spasme. Mâine, în România va începe Memorialul Durerii, primul episod.

Joi 26 februarie 1998

Eram gata să cedez și să încep a mă plânge de viața asta împutită. Uite, reușesc să nu spun nimic.

Nici azi nu iau medicamentul care-mi face rău. O duc așa până se întoarce doctorul din concediu - ce idee și pe asta: să plece-n concediu chiar când mie nu mi-e bine...

Ar fi trebuit ca ieri să se difuzeze Memorialul Durerii. Nu am confirmare. Cică Madam Hossu e la Monaco și azi-mâine are să treacă pe la Paris - să văd : mi-a adus casetele cu Memorialul ?

Mi-a scris Nicoleta Sălcudeanu. Are să aleagă ea câteva fragmente din **Sabina** pentru *Discobolul*. O să văd : se confirmată aderența ei la **Sabina** ? Nu mai țin minte dacă scrisese ceva și de **Roman intim**. Probabil nu. Cum însă în textul despre **Sabina** a dat citate și din celălalt...

Seara : a telefonat Neaga Munteanu de la Los Angeles. Nu i-i deloc bine. A avut necazuri cu cetățenia, acestea au consumat-o. Ar urma să depună jurământul în curând.

Vineri 27 februarie 1998

Da, cică s-a difuzat Memorialul Durerii, prima parte și a avut succes - zice Lulu... Care mai zice că i-a telefonat o vecină, care și ea are pe cineva care a făcut închisoare.

E-he, câți vecini au făcut închisoare...

Sâmbătă 28 februarie 1998

Aseară a telefonat Viorel Ilișoi. M-a anunțat că “în curând, în vreo lună-două - să mă mai liniștesc...” are să-mi scrie. Am început a-l cunoaște, nu m-am mirat foarte de un astfel de termen.

Noutatea : a părăsit Moldova, cu Iașul, cu Botoșaniul și “a venit la București - la *Naționalul*”. După ce și-a laudat casa (nouă) : că e ziar bun - “e cotidian !”, după ce a precizat, că e al doilea, ca tiraj (n-am întrebat care-i primul, mi-a propus să colaborez - când vreau, cu ce vreau. Zice că a vorbit cu șeful (Vâlcu, parcă). Mă bucur pentru el. Are să se adune de pe drumuri, are să se despartă de “prieteni” de beții și de noroiul din boemă. Apoi, chiar de nu va avea timp pentru el (lucrează din greu, la reportaje), are să se disciplineze, ceea ce unui moldovean nu-i strică niciodată.

Deși s-a împlinit binișor săptămâna de când am trimis câteva texte la *Curentul* - nu mi-au dat semn de viață, cum convenisem. Una din trei : ori încă nu le-a venit poșta (posibil) ; ori le-a venit, dar încă... n-au luat o hotărîre, la înalt nivel - deci încă n-au citit ce le-am trimis ; ori au citit și încă nu s-au hotărît : să-mi spună că nu au de gând să-și aprindă paie-n cap cu textele mele “înjurătoare” ? Ori, după metoda românească, lasă totul baltă, fără răspuns, fără explicații - «ce să-ți explic ?, n-aveam nici o veste bună...» - așa îmi făceau prietenii și cu scrisorile : ei își imaginează că răspunzi la o scrisoare numai dacă ai a comunica o veste bună.

Oricum, luni am să trimit la *Naționalul* texte lungi, ce vor avea nevoie de fragmentare, în cazul în care vor fi publicate.

MARTIE

Duminică 1 martie 1998

Ieri a fost pe la mine producătorul de care-mi vorbea “Daniela” de la ambasada Moldovei. Pierre Haneuse, franco-anglo-neerlandez, a lucrat vreo două decenii la BBC, a fost pensionat de boală (operație pe inimă) ; împreună cu câțiva prieteni, colegi, cam în aceeași situație cu el (puși în disponibilitate, dar capabili să lucreze încă - într-un ritm mai... omenesc) a constituit Tusk Multimedia Production. Cică a făcut deja un film despre cauzele războiului irako-iranian - nu l-am văzut.

Nu, nu Ambasadia cea Moldavă i-a furnizat adresa mea: nici cea de la Bruxelles (au și acolo, bourii !), nici asta de la Paris ; Moldoveții nici nu știau de numele meu - păi, ce,-s proști ? Mi-a aflat el telefonul prin draga de Zofia Bobowicz (ce-o mai fi făcînd ?). El i l-a comunicat “Danielei”...

Ce vor să facă ? O suită de mărturii ale unor originari din țările ieșite de sub tutela (sic) rusească, aflați în Occident : baltici, armeni, georgieni, azeri și “moldoveni” - ca mine. Nu știu ce are să iasă : “documentația” lui despre Moldova, despre România, despre Basarabia fiind, nu doar folclorică, ci total aiurea ! Nu i-am spus, mi-am spus mie, pentru a mia oară : de unde să se documenteze, occidentalii despre noi, dacă noi nu-i... documentăm ?

Vizita de ieri a fost, în principiu, una de luare de contact. Are să mai fie una - peste vreo câteva săptămâni. Eventualele filmări - în toamnă. Au programat să dea, în final 52 minute pentru Basarabia. Dar nu tot timpul cu mine : or să introducă și documente, și... simulări teatrale (le zic eu așa): anume evenimente-nod, vor fi dramatizate și interpretate, nu mă îndoiesc : cu mare artă... actoricească...

Omul voia neapărat să-l “însoțesc” la fața locului - în Basarabia. I-am răspuns : 1. nu călătoresc în țări comuniste; 2. nu pot sluji de ghid al unei realități, fiindcă am modificat-o până la falsificare - în cărțile mele.

Ajuns aici - s-a răcit. Pentru echilibru, trebuie să spun: și eu. Mai ales că am înțeles : nu știe foarte bine ce anume are să facă din materialul adunat. Îmi tot dădea mereu : «Noi lucrăm în maniera anglo-saxonă, nu ca francezii...» - dar măcar un franțuz, în asemenea situații, îți poate spune ce are în cap - chiar dacă nu ești de acord cu ce are el... Asta este.

Mâine, luni, trimit lui Ilișoi, pentru *Naționalul*, o sumă de texte (vechi).

Marți vin Paul Cozighian și Mariana Sipoș pentru filmarea episodului cu cenzura.

N-a dat nici un semn de viață până acum - ce va fi făcut cu transcrierea dialogului audio ? Trebuie să țin ferm la verificarea dactilogramei.

Reproduc aici cele trei texte scrise pentru *Curentul* :

Paris 18 februarie 1998

A fi sau a nu fi amnezic (1)

Dacă tot mi-a încredințat *Curentul* o tribună, să o folosesc. Doar șapte cititori de vor găsi intervențiile mele publicistice acceptabile, voi fi mulțumit - altfel voi rămâne la fideli doi și jumătate.

Una din pricinile pentru care comunitatea noastră geografică, lingvistică are un comportament curat-mioritic (social, nu poeticescul blagian) este lipsa de memorie.

Individul incapabil să distingă trecutul de viitor, el trăind într-un perpetuu prezent nu poate deveni om ; comunitatea astfel alcătuită rămâne un întâmplător plural, însă n-are cum să acceadă la stadiul de popor.

Români de mijloc fiind, cititorii *Curentului* mă vor soma să dau exemple în sprijinul afirmațiilor. La care eu voi răspunde cu grabire (și răutăcioasă bucurire) :

«Să punem pe seama anticomunismului structural al românilor acceptarea regimului ceaușesc prin nemișcare, prin supunere, prin... «rezistență» (în accepția de capacitate de îndurare și nu în cea de ridicare în două picioare și opunere)? Dar după decembrie '89 ? De ce în alegerile din 20 mai 1990 ferocii antibolșevici carpatodanubioți («Cei mai anticomuniști din Lagărul sovietic» - apud Arpagica Națională, inventatoarea constantinescului copos' ; «Cei mai dreپți dintre traci», după Herodot, comparat cu Ceaușescu, în 1986, de tov. acad. Condurachi, tatăl tovarășei Zoe, sfetniceasa Tratatului cu Ucraina) - de ce, întrebam, au votat... cu Iliescu ? Firește, «revoluționarii» Roman-Brucan-Voican-Măgureanu (+Câmpeanu) au furat cât au putut, însă o fraudă electorală are..., ca să zic așa, limitele ei. Altă dovadă (în fapt, aceeași, însă cum Românii sunt lipsiți de memorie, nu au realizat ree-

ditarea, au luat-o drept inedită) : Iliescu și-a reînnoit “mandatul”, Moldova cea dulce fiind masiv favorabilă... comunismului».

Care să fie explicația acestui “paradox românesc”: pretinzi că ești anticomunist, că “ai suferit mai mult decât oricare din vecini” - tot din gândirea Blandianei fiind citatul - dar când ai ocazia să respingi sistemul care a distrus țara, a nenorocit direct cel puțin trei generații, tu, dârzul românist, îl votezi pe... Roman ? Chiar după opt ani de la “Voluție” - ca directorii de conștiințe Giurescu, Pleșu, Iorgulescu și alți Nécémunteni (măcar Hurezean merge direct cu strănepotul lui Horia și cu nepotul de verișoară al lui Coposu, numitul Asztalos-Măgureanu).

Răspunsul nu poate fi altul : lipsa de memorie.

Cum să țină minte Românul aflat în relații intime cu eternitatea (cea născută la sat...)? După cum vechii egipteni nu realizau perspectiva (în spațiu), tot astfel urmașii lui Drăgan (citește : ai lor, ai tracilor) n-au ajuns până la pagina cu lecția despre timp.

“Calitate” vădită nu doar în faptul că, pentru ei, ceasornicul este o podoabă, ca inelul, brățara, și nu instrument de măsurat timpul, deci spunând : «Român nepunctual», comiți un pleonasm - dar și pentru că al nostru ca bradul nu datează scrisorile ; pentru că în “povestirea” (la oral, în scris) a trecutului, orice s-a petrecut înainte de clipa de față în ochii lui este o movilă de “date” în care cronologia este necunoscută, totul aflându-se pe același plan (adică pe niciunul).

Aceeași tară genetică (de a fi lipsit de organ pentru timp) îl face să creadă că istoria comunității începe și se sfârșește cu istoria lui, ca individ. Astfel poetul Dinescu, venit la Paris în ianuarie 1990, rugat să vorbească despre rezistența anticomunistă din România, a luat-o, hăt, de la începutul anului 1989, când, la vârsta de 40 de ani (neîmpliniți), s-a trezit el somnul scriitoricesc român și a protestat public. Când din sală oameni favorabili lui i-au suflat : să vorbească despre partizani, despre țărani, despre cei cu drepturile omului, despre SLOMR, despre minerii din Valea Jiului din 1977, despre internații în azile psihiatrice, despre împușcații de pe frontieră, despre răscoala brașovenilor din 1987, Dinescu s-a arătat, nu doar ignorant, dar iritat de insistența acestora - și a luat-o de la cap cu propria-i istorie...

Boală românească numită autocronie : timpul comunității începe și sfârșește cu individul istorisitor ! La Dinescu amnezia ca autocronie s-a manifestat inconștient, la alții însă...

În februarie ‘90 ”crema intelectualității” (așa-i zice Breban) ca Marin Sorescu, Sorin Mărculescu, Andrei Pippidi, (ce s-au exprimat la Paris), Buzura, Vulpescu (la București), Blandiana, Gabriela Adameșteanu la Roma - a deschis gura. Pentru a șterge din propria-i ”memorie”, dar și din a celor din jur fapte de rușine : dezertiunea, prudența vinovată, egoismul, colaborarea cu teroarea (prin neopunere) - a practicat metoda Coué : dacă spui, dacă repeți mereu, mereu că tu ai rezistat bolșevismului, ajungi să chiar crezi că așa a fost ! - cât despre ceilalți și ei se află în tratament couétic...

Astfel ne-am trezit, la Paris, cu o mulțime de binecunoscuți scriitori obedienți - oricum, dintre cei cumiței până la colaboraționism - că ne explică, de sus, cum, cât, pe unde rezistaseră ei comunismului - prin cultură...

Ce să le faci unor nerușinați ca Sorescu, Mărculescu, Blandiana, Buzura, Pippidi, Vulpescu și altor vânjoși combatanți anticomuniști?

Atunci - nimic. Eram paralizați de neobrăzarea cu care scoteau panglici pe nări și ne striveau sub faptele lor de arme - ca mâncatul soiei...

Singurul naiv dintre exilați care i-a interpelat pe acești impostori ai memoriei am fost eu.

După cum se constată : fără vreun folos.

Așa e când "prea le ții minte pe toate", cum bine mi-a zis-o fosta mea prietenă și, cu voie de la Brucan, formatoare de caractere, Gabriela Adameșteanu.

Al doilea :

Paris, 20 februarie 1998

A fi sau a nu fi amnezic (2)

Ne plângem că vecinii răuvoitori ne contestă originea, că alții - când nu ne oprimă (Ungurii, Turcii, Rușii), cu siguranță ne strică pe dinăuntru, ne fac de râs (Țigani, Ovreii), cât despre Occidentali, ce să mai vorbim, sunt cinici, perfizi (ca Albionul), tot-mereu ne vând - ba la Yalta, ba la Malta, ba la 'Alta...

Văicăreală istorică (să ne recitim cronicarii). Concluzii false trase din false premise - datorate tot amneziei. Nu chiar toate relele abătute asupra capului nostru ne-au venit de la "alții", nu toate "vânzările" au fost făcute pe deasupra capului nostru (cel mult răbdătoriu). Însă pentru că nu vrem să ținem minte ce se se petrece cu noi și în jurul nostru geografic, ne menținem într-un analfabetism "plin de slavă", ne hrănim cu "istorie" de carte de citire pentru clasa a treia. De aici gravele erori comise (de noi înșine, fără nici un... ajutor exterior, ori dinspre alogeni care atâta așteptau). Nu ținem minte, nu învățăm nimic din greșelile trecutului - dacă sântem campioni europeni în materie de amnezie... Iată, doar în acest secol am făcut trei (în fapt patru) încălcări de teritorii străine - "Noi, care n-am ocupat pământ străin !", clamează cunoscători ai istoriei României precum I. Rațiu și Blandiana : în 1913 am intrat în Bulgaria învinsă; în 1919 am intrat în Ungaria învinsă ; în 1941 am trecut Nistrul - am ajuns la Stalin-grad; în 1944-45, imparțiali din tată-n fiu, am luat-o viceversa, până-n Tatra. Dar ia să expui aceste **adevăruri istorice** - sar să te omoare (mai bine-i omorau pe rușii ocupanți), nu doar românii verzi (din decembrie '89, securiștii înverziți, milițienii țărăniți, internaționaliștii descoperitori ai românismului), ci intelectuali rezonabili,

persoane instruite, citite... Și ești tratat de ne-român (ba de anti-român) dacă arăți că noi, Românii (chiar de nu eram născuți în momentele faptelor) sântem vinovați de persecutarea (ce eufemism, pentru tentativa de lichidare !) a două minorități naționale : Evreii și Țigani, în timpul războiului împotriva Rușilor, iar imediat după aceea (în timpul războiului contra Nemților), am păcătuit grav față de cetățenii români de origine germană (pe care i-am predat rușilor) - însă cronologic, înainte, i-am predat rușilor pe cetățenii români de origine română din provinciile românești Basarabia și Bucovina (de Nord).

Cum se va fi chemînd această (tot eufemism) nesimțire națională: nu **vânzare de frate** ? Dacă îți povestești viața unui român, “fratele” te privește ca unul din ciobanii care l-au ucis pe al treilea - că tot sântem la Miorița, în plin mit Cain-Abel. Nu te crede - și, pe loc, uită ! Ce ușor e să uiți o vină a comunității tale, pretinzînd că tu n-ai făcut nimic, nici nu te născuseși.

Adevărat : dar în 1997, când nu comunistul Iliescu, ci creștin-țărănistul Constantinescu a încheiat Tratatul cu Ucraina - erai născut ?

Nu, nu erai. Și nici n-ai să te naști vreodată.

Nu, nu sântem popor - cu atât mai puțin european.

Ne plângem că n-avem hârtii : inexistența lor (sau, ca să fiu și eu patriot român : cvasi-inexistența) se continuă, peste veacuri, cu “sertarele scriitorilor”.

Înainte de decembrie 89 eram convins : cândva, când România va fi liberă, iar scriitorii vor deschide sertarele, vom cunoaște o... avalanșă de scrieri (îi reamintesc lui Z. Ornea, istoric literar : scrieri de sertar sunt acelea care, la o percheziție a Securității, ar fi fost confiscate, iar autorul arestat).

“Bilanțul” făcut în luna mai 1990 (acum... opt ani), a rămas riguros același : **au avut manuscrise în sertar cinci scriitori români : Blaga, Noica, Steinhardt, Sîrbu și Mihadaș**. Spre rușinea “breslei” (unde sunt scrierile de sertar ale lui Breban, Buzura, Simionescu, Țoiu, D.R. Popescu, Titus Popovici - Marin Preda ?), mult mai mulți au fost nescrîtorii - care, din simplă, dar atât de rară la români datorie a memoriei, au riscat (cu atât mai vîrtos, cu cât cu toții fuseseră deținuți politici), au scris pe furiș, au păstrat prin poduri, lăzi, grajduri, fânare, au tremurat de frica percheziției, a arestării - mai ales a pierderii manuscriselor - dar au făcut-o. În locul istoricilor inexistenți, în locul scriitorilor dezertori aceștia ne-au fost **martorii** (termen care vine din aceeași rădăcină cu **martir**)- câteva nume, în dezordine pioasă : Aurel State, Dumitru Mircescu, Paraschiv Vasile, Nistor Chioreanu, Anița Nandriș, Costin Merișcă - și există mult mai mulți (oare de ce ?) în Basarabia.

Rămânînd la **memorie** : am vorbit de Românii care au avut normalitatea de a scrie și de a păstra scrisul (“în sertar”), înainte de decembrie 1989, fiindcă după...- Doamne, dar câți viteji s-au arătat după război ! Nu doar revoluționari (cu patalama), dar și membri ai Uniunii Scriitorilor : și-au confecționat o mulțime de volume...“de sertar” (aceeași Arpagică etern profitoare, cu binecuvîntarea Monicăi

Lovinescu) : așa au ieșit la iveală “scrieri cenzu-rate” de Păunescu, de Sorescu (n-or fi fost și de V.C. Tudor?), ca să nu mai vorbim de jurnalele... post-scrise.

Toate aceste găinării - și din pricină că sântem, cu program, amnezici.

Pe lângă veșnicul alibi al vicisitudinii istoriei, rămâne incapacitatea Românilor ce acceptă românia ca “filosofie” de a percepe corect (corectez : european) timpul. Care este, orice-ar zice Noica, ternar. Pentru ca o comunitate să aibă **hârtii**, este necesar ca acelea (din care o parte, vai, vor fi distruse, pierdute, vândute) să fie mai întâi scrise. În ciuda a ceea ce pretindea tot Noica (îl citez mereu, pentru că el a fost și teoreticianul și alibiul demisiei, nu doar a intelectualului, ci a Românilor), anume că noi n-avem nevoie **să ne facem** istoria (ca Polonezii !, îi arăta cu degetul Gânditorul de la Păltiniș), pentru că noi avem istorie doar prin faptul că... **suntem** ! Deci Românul nu este silit să dea din mâini, din picioare (și din inimă), ca să se facă pe sine și să-și cultive o conștiință națională, el șade-n vârful muntelui, cujetă la nișica, modulează verbul a fi - șieste ! Această jalnică justificare a propriei lașități (ce balsam pe inimile simpatrioților aflați în genunchi, ba chiar pe burtă) a fost vehiculată în Occident, nu doar de Noica (cel care explica : bisericile dărâmate de Ceaușescu tot nu aveau valoare...), ci și în varianta ei sfântoloagă, colportată în Franța de pictorul țărano-creștinic Horia Bernea - în rezumat, asta : adevărat, acum (în '85-'88) e greu pentru oameni - dar să ținem seama că Românul are vocația sfințeniei! I-a ținut hangul alt zograf, Sorin Dumitrescu, adăugînd : în sfârșit, vom avea și noi, Românii, un sfânt !

Îl deranja Sisoe, Galeriu ba...

Vorba aceluiași Caragiale : «Și noi dormeam, soro...»

Al treilea :

Paris, 21 februarie 1998

A fi sau a nu fi amnezic (3)

Uitarea : cusur individual cu urmări îngrijorătoare la scara comunității. Un ins este un uituc, totalitatea uitu-cilor nu constituie o nație (cu atât mai puțin popor), ci o (un ?) nimica. Dacă puțin cu puțin dă ceva-ceva, nimic cu nimic dă zero.

Desigur, uitarea poate avea un rol de protecție a individului. Cei ce au trecut prin încercări limită : război, închisoare, catastrofe naturale, accidente, dacă nu ar fi respins ori evacuat o parte din “amintiri”, ar fi explodat de prea-plin, ar fi înnebunit.

Există și uitare selectivă : “reeducății” de la Pitești, după un timp de amnezie (cvasi)totală și-au recăpătat memoria, însă tot după gradul de protecție : Grigore Dumitrescu, întâiul, cronologic, “piteștean” mărturisitor (**Demascarea**, editura autorului, München 1978), relatează numai prima parte a “procesului de reeducare”, cea în care el

fusesse victimă.

Am aflat de Pitești în 1958, la Jilava, de la Ștefan Davidescu. În închisoare am cunoscut și alți piteșteni dar abia în domiciliu obligatoriu am înțeles ceea ce ei înșiși, scufundați în propria-le memorie-amnezie, nu realizau : perioada în care fuseseră siliți (prin torturi de neimaginat) să tortureze la rândul lor, nu era ascunsă, de rușine, de sentimentul vinovăției, ci pur și simplu nu mai exista, fusesse răzuită din memoria protectoare.

Ce s-a petrecut la Pitești și Gherla între 1949 și 1952 a fost, prin diabolismul strategiei, nu doar un fapt rarism, ci unic. Dintre supraviețuitori câțiva au mărturisit, după 1990, partea lor de adevăr, alții, ca Ștefan Davidescu se află în curs de a scrie despre ceea ce nici un piteștean nu a mărturisit - în fine, alții (Gheorghe Calciu) refuză, în conti-nuare, să deschidă gura, însă nu ezită să iscălească prezentări falsificatoare la cărți falsificate, după 1990 (**Pitești**, de D. Bacu, apărută inițial în 1963, la Madrid).

Din fericire, nu toți Românii au trecut prin Pitești, chiar dacă mulți au cunoscut închisorile, prizonieratul în Rusia, deportarea în Siberia bărăgană. Fostii deținuți, odată liberi, au povestit prin ce trecuseră - sau încercaseră să o facă... Rezultatul : dacă fostul pușcăriaș mai găsisse ceea ce se cheamă familie (în urma presiunilor exercitate de Securitate care pe muulte soții de “bandiți” divorțase ea), “poveștile” lui erau primite cu condescendență - prima oară; a doua oară fusesse rugat să relateze mai... concentrat (mai povestise “din astea”) ; în fine, momentul în care fericitului ce mai avea nevastă, și era acceptat de copii (între timp deveniți adulți) i s-a pus chestiunea de încredere : ce a fost - a fost, acum nu mai e ca atunci ; din acest moment nu mai povestește, nici în casă, nici la gard, nici la cârciumă, nici la lucru ! Destul suferiseră ei - soția la serviciu, copiii la școală, la facultate, frații, cumnații, verii, verișoarele, unchii, cuscii - **din pricina lui**. E-he, familia-la-români : cum a știut ea să șteargă, să interzică, nu doar curajul faptelor, ci memoria !

În multe din textele mele, nu doar publicistice, în-cercam să situez în timp momentul ruperii șirei spinării românilor. Găsisem trei, în ordine crescătoare :

1. 1956, Revoluția Maghiară. Ungurii se răscoală împotriva ocupantului rus și a comunismului străin, cer ajutor “Americanilor” (occidentalilor) - Americanii însă... nu mai vin... De atunci datează : «Am fost vânduți la Ialta»;

2. 1958, Retragerea trupelor de ocupație rusești din România : eveniment primit cu nesfârșită bucurie de Români. Numai că, după ce s-a potolit entuziasmul prim, oamenii au căzut în...îndoială ; apoi în derută - mai ales naționaliștii care, începând din 22 iunie '41 îl combătuseră cu arma în mână pe rus (sovietic), apoi rezistaseră împotriva invadatorului rus-sovietic. Or acum, că armata sovietică nu mai exista pe solul României, ce rămânea din rațiunea de a fi a lor, a celor ce se luptaseră numai cu **străinul?**;

3. 1964 : decretul de amnistie - ce poate fi mai minunat ? După

ani, decenii, cei ce luptaseră cu ocupantul străin și împotriva orânduirii străine au ieșit la lumina libertății.

Dacă lovitura de mai din 1958 îi atinsese doar pe naționaliști, cea din 1964 i-a strivit pe toți. Amnistia nu fusese un gest de...generozitate din partea puterii comuniste, cu atât mai puțin de cavaleriească oprire a ostilităților. Comuniștii lui Dej hotărâseră golirea închisorilor, fiindcă "politicii" nu mai reprezentau un pericol pentru comuniști : trecuseră 20 ani...

Să constați că dușmanul nu se mai teme de tine... Să afli că ți-ai sacrificat tinerețea, energia, sănătatea, viața - pentru nimica. Și, încoronare a nefericirii : nevasta, copiii, neamurile, prietenii, cunoștii, după reproșurile de rigoare («Din pricina prostiilor tale ne-au dat afară din casă, din slujbă, copiii n-au putut merge la facultate...» etc.), iar tu să constați că, ieșind din închisoare, ai venit, nu doar de altundeva, ci și din altcândva; că ești un "oprit" în momentul arestării ; în loc de respectul, de cinstirea cuvenite - pentru apărarea României de ruși, de comunism - toleranța superioară, dacă nu de-a dreptul ostilitatea. Nu puține soții, nu puțini copii și-au interpelat soțul, părintele astfel:

«De ce n-ai rămas în pușcăria ta, domnule ?», mergând până la : «Mai bine mureai la Canal - măcar știam o treabă...»

Atunci, în '64 a fost înfrântă definitiv rezistența românului. Pe ruinele ei Ceaușescu a putut bucătări - vai, cu succes - înghețata fiartă numită comunism naționalist. Cine să se opună ? Bătrânii erau striviți, nu atât de pușcărie, cât de "libertatea" de afară, abia atunci îngenunchiaseră și se predaseră cu arme și bagaje dușmanului de moarte al tuturor : Securitatea; tinerii (atunci, la sfârșitul anilor 60), având bine învățată lecția părinților, își spusese că nu vor repeta greșeala părinților - să-și strice viața ?

Astfel a luat naștere o nouă "variantă" (nu generație) de români : părinți fricoși, cinici, mincinoși, necinstiți aplaudându-l pe Ceaușescu și interzicând "în casă" memoria. Rezultatul s-a văzut după decembrie '89 : intelectuali având în jur de 30 ani, neștiind nimic-nimic despre închisorile românești, deși (în fapt : tocmai, pentru-că) cel puțin unul din neamuri cunoscuse pușcăria ; oameni în plină putere creatoare (vorbesc numai de umaniști) cheltuindu-și energia, tinerețea cu alibi-uri culturale - ca structuralismul, poietica, textualismul (și alte inutilități cu moț), dar evitând cu grijă demnă de o cauză mai bună, atât realitatea (adevărat, murdară, respingătoare), cât și reprezentările ei din bibliografia, nu doar occidentală, dar și poloneză, cehă, ungurească, rusească...

Această luptă pentru supraviețuire, în România, a avut - și are, în continuare, un preț ce nu merită a fi plătit : amnezia națională.

Marți 3 martie 1998

Azi au fost Mariana Sipoș și Paul Cozighian. Au filmat două casete. Eram obosit, iritat, șucărit, botos, n-a ieșit deloc bine. M. S. n-a adus transcrierea : n-a făcut-o ; are să mi-o trimită de la București.

I-am încredințat o serie de dactilograme.

După amiază mi-a telefonat de la *Curentul* : ei sunt de acord cu colaborarea mea - o dată pe săptămâna, marțea.

Sâmbătă 7 martie 1998

Azi am terminat de înregistrat pe dischete (3) **Jurnal IV** și **V** pentru Dacia. Mi-a scris Radu Mareș că vrea să-l editeze. Luni am să-l pun la poștă.

M. Sipoș n-a dat semn de viață. A plecat fără să dea un telefon.

Duminică 8 martie 1998

Așadar n-aveam dreptate când îl bănuiam pe Radu Mareș... reținut în privința unei propuneri editoriale - măcar de formă, ziceam eu. Mi-a scris în 24 februarie, mesajul a ajuns aici în 5 martie. Așadar, zice da la propunerea mea (aluzivă-foc...), de a edita **Jurnal-ul**, în continuare (2 volume, a câte 330 pagini fiecare). N-a zis nimic de **Sabina**, de **Roman intim**, pentru că nu i-am pomenit de ele.

Acum, că am terminat plăcuta muncă : pregătirea "materialului" în vederea publicării, sânt prea obosit ca să pot savura satisfacția de a fi fost acceptat (în principiu) de o editură. Firește, nu vreau să-l offensez pe Radu Mareș nici în lipsă da, pe de o parte starea-editorială a mea ; pe de alta situația Daciei - nu mă înghesuie la jubilațiune... urmează să vedem cum se vor descurca : jumătate din cele două volume - rebotezate : **Alte jurnale** (vol. IV) și **Jurnalul unui jurnal** (V) - este bătută la mașină, deci trebuie culeasă (apoi mai există câteva părți - în ordinatorgramă, dar a căror înregistrare s-a pierdut, în cele două catastrofe informatice, una provocată de mine, alta de Filip).

Urmează să aflu reacția editurii. De aceea am să trimit o nouă scrisoare către el și am s-o expediez mâine, eu, prin poștă : are să ajungă mult înaintea coletelor cu dactilogrammele și chiar înaintea plicului mic conținând dischetele.

Luni 9 martie 1998

Mi-a venit *ArtPanorama* nr. 4. Tot atât de “voluminoasă”, tot așa de săltăreată - însă acum se percep semnele (foarte bune) ale noului din publicistica literară românească. În primul rând, tonul ; bășcălios-serios - așa cum le șade bine tinerilor (chiar dacă nu mai sunt chiar atât de...) ; în al doilea, fondul : au început să apară (pentru ochii mei) proze - și încă aproape foarte bune.

Până acum cunoșteam câteva nume cărora le citisem câte o carte (Daniel Bănulescu), doar proze prin reviste : Aldulescu, Stanca, Mladin. În acest număr re-apare Bănulescu - sub un superb poemaș - apoi nume noi pentru mine: Valentin Iacob, Vlad T. Popescu, Dan Lungu, Ștefan Caraman (!), Petre Barbu, Dumitru Ungureanu - o ploaie de prozatori (și încă nu am citit tot ce stă publicat în acest număr). La aceștia se adaugă un nume auzit înainte de 89 (Cușnarencu), precum și două vechi cunoștințe ale mele, de acum treizeci de ani, când eram redactor la *România literară*: Vasile Andru (note de călătorie din Tibet) și Gheorghe Schwartz.

Evident, totul e pus în scenă de Boerescul - care, alături de Gârbea (celălalt stâlp) și Mihail Gălățanu (am impresia, după fotografie, că m-a vizitat, în urmă cu câțiva ani) comentează dezinhibat, alert, obrăznicuț și cu multă frișcă. Mă întreb însă dacă această “critică de întâmpinare” (sumară) este suficientă în cazul unor debutanți ori începători... Nu mă mai întreb : așa cum a venit *Panorama* după 7 vaci (extrem de) slabe, are să vină, mai încolo, o altă publicație care se va apleca mai atent asupra “producției”. Inevitabil : și aici funcționează principiul copinajului - ei și?, acesta a fost inventat de când a fost inventată presa ; apoi : nu e deloc imoral să scrii bine de o carte slabă a unui amic. Mă întreb însă dacă este vorba de un semn de îngăduință, ori de

nepercepție să comiți o cronică laudativă la Cuscrul nostru, tovarășul Ghilia.

Marti 10 martie 1998

Ieri am scris lui Boerescu și lui Ardelean. Azi am trimis lui Radu Mareș al doilea pachet conținând **Jurnalul unui jurnal** (1997).

Tot azi ar fi trebuit să apară întâia mea colaborare la *Curentul* - până în momentul de față (ora 18) nici un semn de viață din partea lor.

Nici de la Ilișoi n-am primit confirmare că ar fi primit textele trimise luni, 2 martie. N-or fi ajuns.

Aseară Ana m-a întrebat ce vești mai am de la Laszlo... A trebuit să-i spun adevărul. Nu a fost nevoie să insist : ea cunoștea și acele momente... pe de lături ale amicului și protejatului, dar și derapajele în scris (cu excepția ultimului text, **Scrisoare deschisă**). A zis : «Păcat...», a oftat.

Azi dimineață am mai scris un text pentru *Curentul*, iar acum, după amiază am început altul - am să-l continui mâine.

10 martie 1998

CE-ȚI DORESC EU ȚIE...

Prieteni epistolari îmi descriu în culori din ce în ce mai sumbre prezentul României ; ba, de la o vreme au intrat în panică : ce i s-o fi-ntâmplând acestui neam făr-de noroc ?; de ce se încrâncenează soarta-crudă asupra noastră ?; cu ce-am păcătuit, istoric, de sântem mereu, mereu loviți, pedepsiți...?

Mă aflu într-o situație inconfortabilă : nu le pot replică :

«V-am spus eu ! Încă din aprilie 1990, în **Scrisoarea către Gabriela Adameșteanu**, publicată de revista 22 !»

Nu pentru că ar fi neadevărat - ba da, iar de atunci am repetat-o de nenumărate ori - însă nu sânt “profetul” care să se bucure de adevărul profetiei. Dimpotrivă : sufăr că s-a-implinit, uneori mă întreb dacă nu cumva, spunând ce spusesem, menisem, atrăsesem nenorocirea asupra noastră, a tuturor...

La urma ce anume rostisem în primul trimestru “după revoluție”? Nimic deosebit, comunicam o observație pe care, credeam eu, ar fi putut-o face oricare alt român - anu-me : aruncând o ochire în trecut, din prezent, deduceam că viitorul nostru comunitar nu se prezintă de loc “de aur”; nici măcar de aramă, nici de fier prost. Ci de...Nu mai

continuam, îmi era frică de cuvântul cu care numeam viitorul.

Cei ce mă luaseră în seamă - atunci, în aprilie 1990, îmi reproșau că aruncam vina trecutului (deci și a viitorului) exclusiv asupra intelectualității - or, poporul român nu este alcătuit numai din intelectuali...

La acestea răspundeam, acru, că nu am vizat deloc ceea ce nu există, "intelectualitatea" fiind o stare de spirit, mereu trează și nu o... pătură socială. Arătasem cu degetul înspre scriitorul român : acesta, precum sluga cea leneșă, îngropase talantul de aur (cu tot cu talentul... specific românesc), atât de... bine, încât, la întoarcerea stăpânului, nu-l mai găsisese...

Acuzam direct scriitorimea română, cea care nu-și făcuse datoria față de semeni și față de cuvântul, în principiu, sacru : se ascunsese, dezertase ; în virtutea "rezistenței prin cultură", colaborase cu tirania, rămânând o castă de profitori păguboși, o "echipă" de extrabugetari activiști de partid pe tărâm cultural.

În luna mai 1991, la un colocviu la Roma, intervenția mea purta titlul : "Numai activiștii și securiștii au confiscat revoluția română ?" Dînd răspunsul: "Nu - și scriitorii !" - întrebarea-răspuns provocase protestele indignate, rănite, ale lui Doinaș, Blandiana, Adameșteanu, Ulici, Uricariu...

Înainte de a fi laminat de marii și lații noștri clasici în viață (ei erau : toți ; eu rămăsesem... singur), apucasem să le spun verde-n față:

- îi acuz pe scriitorii români pentru analfabetismul "cititorilor", cei care, cu toate că se laudau cu anticomunismul lor neabătut, îl votaseră, la 20 mai 1990, pe comunistul Iliescu ;

- îi acuz pe scriitorii români pentru primitivismul "cititorilor", cei care se manifestară ca o hoardă împotriva politicienilor burgheji, a intelectualilor, a străinilor, a monarhiei - vai, culminând cu mineriadele ;

- îi acuz pe scriitorii români pentru autoiluzia numită Piața Universității : pe timpul terorii comuniste nu mișca-seră în front, se supuseră, mărșăluiseră în pasul dat de fanfarele PCR-MAI reunite, făcînd, cu voie de la primărie, estetism, textualism, structuralism, poietică, semiotică, ba chiar și păltinișism, iar după 22 decembrie 1989 își ima-ginaseră că "recuperează" toate dezertionile, toate cedările, toate trădările printru-un curs forțat (și fără profesor !) de... etică civică.

N-au recuperat nimic, în cel mai fericit caz au rămas plantați în timpul dinainte de '89 ; alții au prins din zbor citește : după ureche) politica și fie s-au dat cu Iliescu (Eugen Simion, Sorescu, Buzura - să nu fie uitat cu nici un chip melanconicul imparțial și dilemizator Pleșu), fie au "riscat" opoziția democratică și n-au fost în pierdere, au câștigat cu sudoarea frunții o sumă de scaune - ca Doinaș, ca Ulici, ca Prelipeanu... Faptul că un Nicolae Manolescu, o Ana Blandiana au rămas pe dinafara structurilor de stat (și de partid) nu înseamnă că au rămas și fără pâine - și fără tribună. Din nefericire - nu doar pentru ei, ci pentru "poporul român", cel mereu invocat de directorii de conștiință dar mereu, mereu... ignorat - nu s-a ales nimic de tentative-

le de “recuperare” a timpului pierdut :

Abia acum, în Anul al 9-lea de la revoluție (iată, n-am pus ghilimele), în al 2-lea de la victoria “alor noștri” se poate măsura dezastrul la care “scriitorimea cinstită” a contribuit după puterile sale (și a avut **astfel** de puteri).

Privind la această fostă turmă de oi căpii, păzite de ciobani senili ca Diaconescu și Țepelea, de strungari pe sfert ca Ciorbea, de un baci năuco-viclean precum Constanti-nescu (inseparabil de gândirea de consistența zerului a brânZoei), cu un “tată” de formă - nu fiindcă nu se mai află printre vii, ci fiindcă și pe când trăia era condus de funie de Măguritate - îți spui că, într-adevăr, neamul românesc este bătut de soartă.

Și nu poți afirma că are ceea ce merită - îi meritase pe Gheorghiu-Dej ?, pe Ceaușescu (deși-i slăvise pe amândoi, ba chiar și pe Stalin)?

Însă poți spune : Poporul român - așa cum este el - merita, nu ”alți scriitori”, ci, totuși : nește scriitori ; merita, nu “altfel de intelectualitate” - ci, în sfârșit, o ceea ce se cheamă : intelectualitate.

Miercuri 11 martie 1998

A telefonat Ilișoi : că au ajuns textele, că le-au găsit vechi “dacă am ceva nou...” Nu, n-am ceva-nou. Dealtfel, refuzul lor m-a despovărat. Azi am terminat al cincilea text scris pentru *Curentul* - dar n-am nici o veste de la ei. Dacă are să fie ca cea prin Ilișoi, o să stăm cum nu se poate mai bine.

11 martie 1998

DOSARELE DE SECURITATE

M-am rostit în multe rânduri : cunoașterea dosarelor de securitate este de absolută necesitate - dacă mai dorim să devenim, din populație, popor, dacă vrem să ne întoarcem în Europa, de unde ne-au deportat în siberii, Rușii. Cei ce am suferit de pe urma “patriotismului” Organului Terorii - fie acela internaționalist (al lui Dej), fie curat-naționalist-ceaușist, avem dreptul imprescriptibil de a ne cunoaște dosarul de securitate. Al nostru, al foștilor colegi, al foștilor prieteni, desemeni dosarele celor care, din decembrie 89, ne informează, ne învață, ne dau lecții de politică înaltă - ba chiar și de morală : de la Andrei Pleșu la Emil Constantinescu.

De înțeles : Ciomagul Comunismului : Securitatea nu vrea să i se afle ticăloșiile, crimele. Opoziția ei la divulgarea dosarelor nu miră, intră în reflexul elementar al **vinovatului**.

Însă m-a mirat peste toate prima, cronologic, sărirea în apărarea Odioasei Instituții a unui scriitor cu faimă, dacă nu opozant, atunci victimă a comunismului : Augustin Buzura. În 18 ianuarie 1990 a semnat editorialul *României literare* intitulat imperativ : “Fără violență!”. Nu, nu era “cuvântul de ordine al revoluționarilor”, cum explicau mai apoi sergiincolaești, petreromâni, daniiosifi - ci guițatul securistului simțind apropierea Ignatului.

Constatînd că un scriitor - și încă unul “rezistent prin cultură” - face o treabă mult mai eficace decât o mie de cadre - încadrate - Securitatea, trecută în ilegalitate, sub nume conspirativ : SRI a folosit, în continuare, condeieri prestigioși întru apărarea intereselor ei împruțite, criminale.

Locul doi - tot cronologic - și-l dispută Breban cu Pleșu : romanțierul ardelean (să nu se uite : în 1977, când un prieten al său, Negoșescu și un coleg : eu, eram între labele generalului Pleșiță, Breban îi dădea șefului Securității, cu dedicație, volumul **Bunavestire** - lui “și Doamnei Sale”) a afirmat : “toți am colaborat (cu Securitatea - n.m. P.G.) - mai mult sau mai puțin...”, iar eseistul melancolic : “toți sântem vinovați (pentru colaborare cu Securitatea - n.m. P.G.) - deci toți sântem nevinovați...” - această cugetare a devenit programul *Dilemei* și va deveni al Exterio-rului Internelor. Au urmat alții, mulți, care de care mai de-valoare : Virgil Tănase, Dinu Cernescu, Lucian Pintilie, cu toții admițînd că... încheiaseră pactul cu Secu - “dar toată lumea făcea așa !”

Nu “toată lumea făcea așa”, cum pretindeau neruși-nații, pentru ca să li se piardă urma (și semnificația) colaborării cu Puturosul Organ. Însă (aproape) toată lumea care nu colaborase cu Securitatea nu se exprima la radio, la televiziune, în presa scrisă. Tăcuții, necolaboraționiștii, nu aveau talente ce “trebuiau cu orice preț cultivate” ca ale lui Sorescu, Cernescu, Pintilie, Hăulică ; lor Securitatea nu le pusese întrebarea : «Ești cu noi - sau împotriva noastră ?» - pentru ca “directorii de conștiință ai nației românești” să aleagă arta, nu morala (pe care, dealtfel, nici n-o percep)...

După câteva tentative de a distruge documente (nu au fost cunoscute decât cele neizbutite), Securitatea a trecut la altă armă : Cărțile Albe. Așa cum, înainte de decembrie 89 fabrica “probe” pentru a-i acuza pe oameni de tot felul de crime și a-i ține sub cizma terorii, “după revoluție” a confecționat “probe” - mai puțin, sau deloc de anti-comunism, la cei avînd astfel de manifestări - ci, din același reflex al răsturnării, al inversării valorilor, ne-au prezentat “fapte de rezistență anticomunistă” la indivizi profund murdari ca Titus Popovici, Dumitru Radu Popescu, C. Țoiu, Fănuș Neagu, Hobană, Ungheanu, A. D. Munteanu - mai lipsesc Nina Cassian, Maria Banuș, Crohmălniceanu - ignorați din motive de incompatibilitate... națională...

S-au semnalat și alte cărți-albe - acestea, ca și *Săptămîna* lui Barbu, ca și *România Mare* a lui V.C. Tudor, circulînd... în civil. Astfel a apărut, în 1995, la editura *Vremea* un volum ce poate fi pe drept numit *Cartea Albă bis: Memorialul Ororii*, îngrijit de Silvia

Colfescu, Nicolae Henegariu (?), Angela Dumitru, Cristina Cantacuzino. Ar fi trebuit să ne prezinte Dosarul reeducării de la Pitești - ni s-a băgat pe gât o selecție (deloc întâmplătoare) de documente autentice, însă astfel puse în relație unul cu altul (și fără cele esențiale), încât cititorul român rămâne, nu doar tot atât de *ne*-informat ca înainte de lectură, ci *dez*-informat - de aceeași Securitate. Cum altfel, dacă documentele au fost selectate de “cadrele SRI” - iar editorii mulțumesc “Domnului Virgil Măgureanu, directorul SRI” - însă și lui Quintus.

Ei, pentru ce-i mulțumesc ei fostului deținut politic anticomunist, ajuns ministru de justiție al lui Iliescu ? Trebuie să fii *ne*-român de naiv, ori să faci cu mare talent pe tâmpitul, pentru a mima nepriceperea : documentele publicate sub Iliescu, cu aprobarea lui Măgureanu, la cererea lui Quintus (turnător notoriu de pușcărie, pe timpul lui Ceaușescu, om al lui I.C. Drăgan, acum proprietate a lui Cataramă) - acelea sunt, în cel mai fericit caz, “documente”.

Oamenii politici din opoziție s-au manifestat târziu, când terenul era deștelenit de “crema nației” (l-am citat pe Breban) și doar învăluiri în mantia celor grijulii cu bunăstarea (psihică...) a nației, exprimându-se nuanțat în legătură cu accesul cetățenilor la dosarele de securitate - ce ar fi, nu-i așa, dăunător “procesului de reconciliere națională...”

Să zicem : până la 16 noiembrie 1996, sub regimul comunist al lui Iliescu nu era de mirare că activiștii și securiștii se opuneau necesarei intervenții chirurgicale : Iliescu însuși, Roman, Văcăroiu, Măgureanu - și ceilalți tovarăși-în-civil aveau ceva de ascuns - însă toată lumea știa ce, chiar dacă nu și *cât*... Or, de când avem un președinte “țărănist” (de alaltăieri și creștin !), oamenii se întrebă pe bună dreptate : ce și cât - are de ascuns Emil Constantinescu, de se lasă greu cu dosarele ? Vrea să-l apere pe “partenerul” Roman ?- dar acestuia i se cunoaște scurta-biografie enkavedisto-securisto-sovietistă ; îl protejează pe... protectorul său Măgureanu, căruia, în 1995, de mână cu Zoe Petre, i-a confecționat pe măsură catedră la Universitatea București - la sugestia lui Coposu ? Dar securistul e arhicunoscut “în țară și peste hotare”, numai președintele nostru cel atoateștiutor n-are habar ce grad are tovarășul Astaloș.

Și nici noi ce hram poartă Emil Constantinescu.

Joi 12 martie 1998

O nouă zi - goală. Cred că am să mă apuc iar de eoliene. De astă dată am să-i trag un tunel - navigabil. Mă pricep la așa ceva, mă pricep...

Am făcut. Dar nu e cu totul gata. Șovăi : să-l fac “simplu”, adică să se treacă prin el alternativ ? Ori “dublu”, să circule convoaiele în ambe sensuri, după cum le taie capul ?

O să văd eu, mai încolo, după ce o să adorm...

Mi-a scris Nicoleta Sălcudeanu. A văzut Memorialul Durerii - e sigură că realizatorii mi-au trimis și mie o casetă... Iluzii. Eu nu contez - nici ca autor de cărți, nici ca "erou" de reportaj ori ce-oi fi... Zice că Turcu i s-a arătat "demențial". Abia aștept să-l (re)văd și eu.

Paul Cozighian îmi telefonează : azi-mâine vine Pleșu la Paris - nu voiu un dialog cu el ? Nu, soro, nu. Deloc.

Astă dupăamiază m-am reapucat de copiat **Ostinato**. Să văd cât or să mă țină curelele de astă dată.

Orele 19,30 : A telefonat Anca Popa : au publicat (joi !) **Amnezia**, au primit un protest de la *Luceafărul* (care cică îl publicase acum două săptămâni).

Se face, mâine le trimit încă două texte.

Vineri 13 martie 1998

Am trimis la *Curentul*, nu două, ci trei texte (total opt). Numai că n-am înțeles : m-au publicat în ediția națională sau în cealaltă ? Nu mi-a dat prin cap să întreb - pentru că eu credeam că vorbim clar. Aiurea !

Am fost la laborator : mi-am dat sângele pe altaru-i. Mâine mă duc la doctor pentru interpretarea analizelor.

Duminică 15 martie 1998

Așadar ieri am fost la doctor, ca să citească analizele. S-a uitat la ele, s-a uitat... M-a-întrebat:

«Cum faceți ?»

Modest nevoie-mare, am răspuns :

«N-am nici un merit - dacă m-ați speriat... De frică...»

Deci frica păzește pepenii colesterolului : a scăzut... fulgerător - nu atât cât trebuie, dar enorm față de timpul trecut (mai puțin de o lună). Bună, frica la casa omului...

Tensiunea... Mi-o ia o primă oară : găsește maxima cam ridicată : 16 ; repetă operația : 15,5...

«Insistați», am zis, «acum are să fie 15...»

Atât a fost. A sunat telefonul : a răspuns, a zis câteva cuvinte, s-a întors, mi-a luat iar tensiunea : maxima se...

minimalizase, devenise 14 ! A zis că funcționez cu dinamită. Că, de regulă, tensiunea oscilantă este periculoasă, dar se vede că așa-s eu... M-a încurajat “pe panta asta”, vorba alor noștri. Mai ales că pe basculă atârnăm “doar” 94 de kilograme...

Aseară, azi-noapte - am dormit ca o vită. M-am trezit la șapte, acum e opt, iar eu am să mă duc la culcare...

Miercuri 18 martie 1998

Luni mi-a venit *Discobolul 2* cu un fragment din **Sabina**, prezentat de Nicoleta Sălcudeanu. I-am scris, azi, de mulțămită, lui Pantea.

Ieri m-a venit o scrisoare de la Virgil Podoabă. Nu va fi primit răspunsul meu din octombrie '97, fiindcă îmi cere din nou “lista celor care au scris despre mine”. I-am (re)răspuns și lui.

Tot ieri mi-au venit două numere din *Curentul* : din 5 și din 14-15 martie - sunt publicate textele **Dilema amneziei și Grigurcu**. Îngrijit corectate, însă cu greșeli la despărțirea în silabe la margine de rând. Anca Popa mi-a pus în plic și ultimul număr din *Dilema* în care Iorgulescu răspunde - cică eu sânt... ghinionul lor. Așa o fi. Noroc cu el, Iorgulescu - el și alde Pleșu fiind norocul beliților- securiților.

Astă noapte iar am urlat în somn și l-am speriat pe bietul Filip : m-a auzit din camera lui, a venit să mă trezească, să mă liniștească. Am mai făcut asta în urmă cu vreo săptămână - și tot așa : nu-mi aduc aminte ce am visat, de urlam (data trecută o trezisem și pe Ana care doarme la etajul inferior...).

Și, de parcă toate astea n-ar fi destule, sânt răcit : îmi curge nasul, mă dor ochii...

Începusem ieri să scriu ceva despre Basarabia (la 27 martie se împlinesc 80 ani de la Unire) - dar m-am întrerupt. Trebuie neapărat să continuu.

La prânz : a telefonat Alina Mungiu de la București. Organizează o dezbatere despre “despăgubiri” - așa am înțeles. M-a întrebat dacă statul mi-a propus vreo despăgubire... Am răspuns că nu, dar dacă ar fi ceva de reparat,

statul acela să înceapă prin a-mi restitui ce mi-a luat : membră Uniunii Scriitorilor, cetățenia română... Urmează să mă sune la telefon în jurul orei 18,30 ora Bucureștiului - nu scap de fatalitatea participării prin telefon.

Pe la ora 16 a telefonat Nicolae Florescu : are de gând să facă un număr din *Jurnalul literar* cu mine. I-am dat adresa lui Lulu (pentru **Sabina** și **Roman intim**), el urmează să se adreseze unor scriitori, apoi mie, pentru un dialog. L-am întrebat de Grigurcu. A zis că n-a ieșit nimic din povestea cu *Literatorul* și că tot la Tg. Jiu e.

Seara : mi-a făcut-o Alina Mungiu ! N-am putut zice mare lucru : după ce m-a adus la ordine (!), ce-a făcut Alina națională ? Mi-a tăiat cuvântul ! Nimic de făcut : nu aveam cum ști, măcar bănuie că așa are să fie. Cât despre o “dată viitoare” - nici nu poate fi vorba.

Acum este ora 20,30, eu nu mă simt deloc bine, așa că am să mă bag în pat. Noapte bună !

Mâine continuu textul cu Basarabia.

Vineri 20 martie 1998

Cu chiu cu vai am scos la capăt articolul despre Basarabia :

21 martie 1998

27 Martie 1918 :

BASARABIA ȘI ROMÂNIA

Basarabia : o dreaptă idee despre România. Cine nu acceptă acest adevăr-prim nu percepe elementele constitutive ale națiunii - începînd cu limba română ;

În 1812 când, în urma de-acum știutelor manipulări rusești, jumătatea de răsărit a Țării Moldovei (cea cuprinsă între râul Prut și fluviul Nistru) a fost înghițită de Imperiul Țarist și botezată abuziv : Bessarabia, locuitorii acelu pământ se chemau, firește, moldoveni, vorbeau moldovenește, cuvintele român, românește - de la România - avînd să apară mai târziu, odată cu acea realitate geopolitică numită România.

Basarabia : simetrica Transilvaniei - numai din punct de vedere... cartografic :

Sub unguri, vreme de un mileniu, Transilvănenii au avut parte de suferințe cumplite, printre nedreptăți fiind nerecunoașterea băștinașilor ca națiune, alături de ocupanți și de coloniști. Dar, în 1918, când s-au unit cu Patria Mamă, puteau să scrie și să citească, aveau o identitate, știau cine sunt și de unde se trag, ba îi învățaseră carte și conștiință de sine pe cei din principatele - totuși, libere ;

Sub ruși, numai în 106 ani, Basarabeni au fost striviți, analfabetizați desnaționalizați, des-identizați.

Să fi fost oare Moldovenii dintre Prut și Nistru mai puțin bravi ?, mai inerti ?, mai înclinați spre supușenie decât Transilvănenii ?

Istoria dar și literatura, cu osebire a lui Sadoveanu spun... aproape contrariul :

De pe la 1400, când puterea mongolă a diminuat, ținuturile devastate din răsărit au prins a fi repopulate. Sub Alexandru cel Bun s-a început construirea-reconstruirea fortificațiilor de la granița naturală dintre Europa și Asia : Nistrul. Cetățile de pază presupuneau străjeri, oșteni. Deci **oameni liberi**. Astfel a început istoria Moldovenilor de la Nistru, grănicerii de la Răsărit, avînd statut oarecum asemănător celor din interiorul arcului carpatic : Făgărășenii, Năsăudenii...

Agricultori, crescători de vite (mai cu seamă de cai), neguțători în timpul liber, oșteni în... tot celălalt, slujeau pe câte un domnitor, dar și pe ei înșiși - de unde frecvențele răzvrătiri împotriva puterii centrale (de la Suceava, de la Iași), pentru impunerea unui "domnișor" de-al lor, de regulă un impostor...; nu se sfiau să dea și câte "o raită" peste Nistru, "La Cazaci" (care nu erau o seminție, ci o adunătură de mercenari - mulți dintre ei moldoveni, numele venindu-le, nu de la ucraineanul cozac, ci de mai departe, de la tătarăscul : ca'zac, însemnînd, simplu : călăreț...), în Sud, "La Tătari"- firește, în scop, cinstit, de jaf (mai corect : *jac*, Polonezii constituind majoritatea... cazacilor).

Însă oricât de turbulenți erau în interior, când se profila primejdia străină, căpătau un singur domn-dumnezeu : Moldova.

Moldovenii dintre Prut și Nistru, oameni liberi, războinici, cu Tătarii din Bugeac (deveniți auxiliari ai Turcilor) întrețineau relații originale, neîntâlnite la răsărit de Nistru (să zicem : până la Nipru); necunoscute "la apus de Prut"- nici valahilor, nici ungușorilor, nici poleacilor, nici nemților. Apocalipticul "Vin Tătarii !", se trăgea de la Marea Invazie din 1241 și avea efect fulgerător, traumatizant, asupra bieților ne-tătari.

Nu și asupra Moldovenilor de la Nistru. Dintre victimele “mongolilor” între la Caspica la Adriatica, singuri aceștia nu se temeau de tătari - de ce ?

Dar e simplu : și ei erau... călăreți. Prin meserie, prin vocație ; și ei “dialogau” din șa, cu sabia, cu sulița, cu arcul - și cu ghioaga. De obicei năvălitorii veniți călare întâlneau fie o împotrivire armată pedestră (inferioară cu cel puțin un metru, dând și un important avantaj psihologic), fie o cavalerie grea, greoaie, lesne de evitat și înfrânt de roiul de viespi mongole.

Și Cazacii (de la Praguri) “discutau” pe picior de egalitate cu Tătarii, adeseori înfrângându-i. Da, dar ei erau buni (și interesați) luptători, însă nu aveau de apărut - pe loc - un pământ al lor, să zicem: Cazacia. Moldovenii, da : Moldova.

Trăind și ei pe-cal, Moldovenii îi înfruntau de la egal la egal (“de la același nivel”) pe Tătarii născuți-pe-cal. Să fie citit volumul **Neamul Șoimăreștilor** și ca un document ce este ; să fie recitiți memorialiștii basarabeni D. C. Moruzi, Matei Donici, Leon Donici, Gh. V. Madan : curioșii vor fi surprinși să afle “istorioarele” de genul (nu citez, reconstitui din memorie) :

“S-a întâmplat ca într-o vreme, să moară aproape toate femeile, după ce nășteau în împrejurimile Hânceștiului. S-a ținut sfat oamenii au hotărât să saie pe cai și să deie iama-n tătărime, în Bugeac”.

Așa au făcut : s-au dus, s-au întors :

“După ce-au tăiat, pe la brâu, partea bărbătească, s-au întors cu toți caii tătărăști, cu toate vitele, cu toate sculele de preț și cu ceva tătarce, de să aibe cine le spăla izmenele...(s. mea.)”

Astfel s-a plămădit bravul norod moldovinesc dintre Prut și Nistru. Că afirmațiile sunt adevărate ne-o probează și toponimia (frecventă, nu doar în Sud), și onomastica : sunt de origine tătară nume neoșe basarabene ca Ciachir, Celac, Burlac, Uzun, Huzum, Cabac, Baidan, Buiuc, Murafa - chiar și Hâncu - oricât s-ar strădui Iorgu Iordan să-l tragă din slava bulgară, tot de la türco-tătarul *han* vine, fie și sub forma *khan* - ceea ce a dat în limba românească : Cantemir (Han-Temir), dar și : Temircan (Temir-Han)...

Acestea - și încă altele - pentru a spune că nu firea mai slabă a românilor dintre Prut și Nistru a fost de vină în strivirea lor, doar în 106 ani; nu firea mai tare a românilor din arcul carpatic, suferind un mileniu, i-a făcut să iasă teferi din robia ungurească.

Ci natura ocupantului.

Ungurul, brutal, crud, disprețuitor, nu i-a considerat pe “indigeni” alcătuitori ai unei națiuni - însă le-a îngăduit practica-reia religiei (ortodoxă), apoi greco-catolică ; a tolerat (acesta fiind

termenul) ca Valahii fără drepturi, să aibă școli, tipografii, publicații - în limba lor ;

Rusul - bun, să-l pui pe rană !- doar la câțiva ani de la ocuparea Moldovei de Răsărit în 1812, a suprimat bruma de autonomie culturală, teritoriul și locuitorii au fost rusificați.

Basarabia : cei dintâi sunt, în spațiul carpatic, cei din urmă...

Adevărat : evenimentele istorice nu fac "întreceri" pentru întâietate în timp, dar să nu se uite :

Dintre provinciile înstrăinate, Basarabia a fost prima care s-a unit cu Patria mamă (la 27 martie 1918, în urmă cu 80 ani) ; a doua : Bucovina: la 28 noiembrie ; în fine, la 1 decembrie 1918 s-a unit și Transilvania...

Ce folos : Basarabia și Bucovina au fost abandonate ; cedate...

Basarabia : simetrica Transilvaniei, și egala ei, în drepturi... filiale.

Această realitate o cunosc și Transilvănenii - însă numai cei luminați-luminători (ca Onisifor Ghibu) ; adevăr ignorat, contestat, ba considerat "contrar intereselor naționale" (de la Partidul Național, nu de la națiune) de către toți oamenii politici ardeleni, de orice culoare politică ar fi (fost), de la ultralegionarii lui Sima la ultracomuniștii lui Groza (adeseori aceiași) - de alaltăieri, de ieri, de azi.

Transilvănenii s-au comportat pe plan național - încă înainte ca România Mare să fie realizată - așa cum se comportă, în ultima jumătate de veac, Evreii : au instituit un monopol al suferințelor, deci al atenției publice naționale, astfel încât nimic din ceea ce nu este direct privitor la Transilvania nu merită a fi luat în seamă ; ba, în multe împrejurări trebuie ocultat, sacrificat, ca... dăunător "inte-resului național".

România nu este prima unitate în care provinciile (istorice) își dispută întâietatea. Numai că Transilvania, precum fata cea mare dintr-o variantă a basmului **Fetele babei (Dochia...)** și **ale Moșneagului (Bădica Traian)**, nu cere doar drepturile cuvenite primului născut dintre copii (un abuz) - ci pe ale... unicului. Ca și cum, istoricește, n-ar fi existat România (după Unirea din 1859, de sub Cuza) alcătuită din unitatea numită Muntenia și unitatea numită Moldova ; ca și cum, în 1877, nu i s-ar fi adăugat încă una : Dobrogea ; ca și cum, la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia s-ar fi proclamat nu unirea și a Transilvaniei cu Patria Mamă, ci s-ar fi sărbătorit Reîntregirea Țării ! Or cronologia spune altceva :

Data de **29 decembrie 1919** - când Parlamentul a votat legile de ratificare a unirii cu România a Basarabiei, Bucovinei și

Transilvaniei - poate fi socotită a Reîntregirii, în nici un caz cea de 1 decembrie 1918.

Ce ar fi fost dacă un basarabean s-ar fi trezit pretinzând ca ziua de 27 martie 1918 - pe bună dreptate, ca întâia cronologic - să devină Zi Națională a României ?

Ei, da : Consensul național a fost substituit de consensul național-țărănist (predominant ardelenesc).

Nu poate fi vorba de un conflict de interese între două provincii (istorice), în cadrul familiei române, ci mai degrabă de o tenace strâmbă percepție din partea transilvănenilor a "locului" fiecărui element component.

Este adevărat că "inventatorul" Moldovei a fost un ardelean (maramureșean) : descălecătorul Dragoș ; este deasemeni adevărat că mulți valahi de sub stăpânirea ungurească au trecut munții, spre răsărit, pentru a scăpa de asuprire. Însă trecerea Carpaților Orientali (și de Curbură) nu se făcea într-un singur sens, anume din Ardealul ocupat de Unguri în Moldova. Se circula - uneori : în vederea stabilirii - și dinspre răsărit spre apus. În lipsa documentelor istorice, să ne rezemăm pe cele... onomastice - și să ne întrebăm : Care dintre locuitorii celor două provincii vecine vor fi mai numeroși : Moldovenii (locuind în Moldova) și purtând nume ca : Ardelean, Ungurean, sau Ardelenii numiți: Moldov(e)an ? - cunoscut fiind faptul că o persoană băștinașă (sat, vale, zonă, regiune, provincie, țară) nu va purta numele locului de origine - decât atunci când, ajungând în altă parte, va fi desemnat (și) prin locul de origine. Dacă vom întâlni un Ardeleanu în Ardeal, un Moldoveanu în Moldova, să fim siguri: în urmă cu două-trei generații înaintașii săi ieșiseră din "vatră", apoi, întorcându-se, trăsese rădăcină după ei și numele...

Deci : ne "tragem", nu din ardeleni, ci din părinții noștri (ardeleni sau... din contra), dar mai ales ne tragem din noi înșine, cei care ne facem (pe noi) cu mâinile noastre. A fi ardelean nu înseamnă că ești neapărat bun - ardeleni au fost și Sima și Groza - chiar și Măgurean e ardelean get-beget.

27 martie 1918: Basarabia se întoarce la sânul Patriei Mame.

Vai, la 26 iunie 1940 Rușii o re-răpesc - din aceeași mișcare, șterpelin și Bucovina de Nord și Ținutul Herței.

Este foarte adevărat : la 22 iunie 1941 Armata Română trece Prutul și ne liberează de bolșevici.

De unde să știm noi, bieți supraviețuitori ai primelor masacre, ai primelor deportări în Siberia (aveau să mai vină - și să nu se mai isprăvească...) că motivul adevărat (și ascuns) al războiului în Est - și consecința fericită pentru noi, ocupații : recuperarea Basarabiei și a Bucovinei de Nord - era, în fapt, un

viitor război în Vest pentru recuperarea Transilvaniei de Nord...

Chiar de am fi știut, nu ne-am fi împotrivit : pentru noi, Basarabienii și Bucovinenii, România este de neconceput fără (fie și o parte din) Transilvania.

Ceea ce însă nu am știut - și după ce am aflat pe propria piele, n-am acceptat : pentru Transilvăneni, România= Transilvania ; în ochii (și în inima) lor n-au decît să fie pierdute, cedate, oferite toate celelalte provincii (pe lângă Basarabia și Bucovina) : Moldova, Dobrogea, Oltenia, Banatul - chiar și Muntenia cu tot cu "țigani" ei - de parcă nu Budai Deleanu ar fi cântat primul Țigănia Ardeleană - atîta vreme cît există Ardealul, persistă România. Pentru recuperarea, apoi pentru păstrarea Transilvaniei, Transilvănenii au fost în stare, după 23 august '44, să devină pro-ruși, pro-comuniști ; înfocații naționaliști (legionari) au "trecut", fără tresărire la comuniști (vezi doar clanul teologal Cîndea din Sibiu), prin Frontul Plugarilor ; democrații, chiar rămașii democrați (de-o pildă național-țărăniști) care conduceau treburile administrative în județele ardeleni au lucrat cu credință pentru cestălalt drăguț-împărat, Stalin, atunci când și-au dat silința, întîi să-i vâneze pe Românii refugiați din Basarabia și Bucovina de Nord, apoi să-i interneze, în fine, să-i convingă să se "repatrieze" (în Siberia).

Între 23 august 1944 - cînd a început vînațoarea de refugiați - și pînă la sfîrșitul anului 1947, ne-au chinuit, ne-au hăituit, ne-au trimis în "țara noastră" («Marea Uniune Sovietică»), nu Rușii din trupele de ocupație, nu comuniștii și nu țiganii, nici ungurii, nici evreii - ci românii ardeleni, de regulă țărăniști, ei fiind atunci înalți funcționari la prefecturi și, spre dezonoarea lor, s-au purtat cu noi mai rău decît ofițerii sovietici din Comisiile de repatriere.

Acest, nu neapărat dispreț, dar nesimțire ardelenescă față de existența altor unități constitutive ale nației române s-a făcut simțită, după evenimentele din decembrie 1989, atît în refuzul net, iritat, ba chiar ultragiat («Cine sunt ăștia, cu pretențiile lor ?!») față cu dorința "Moldovenilor" de a se uni cu România, exprimată în 1990, - cît și sub domnia lui Emil Constantinescu, pur produs al ardelenismului de tip Coposu-Blandiana-Măgureanu, prin încheierea Pactului cu Ucraina.

Despre acest **act de trădare națională** am mai scris - și am să mai scriu.

Pînă atunci, să ne aducem aminte :

În urmă cu opt decenii, Basarabia se unea cu Patria Mamă.

Optzeci de ani - din care șaiszeci de sudoare, de lacrimi, de sânge. Și de moarte : o treime din populația românească a terito-

riilor ocupate de ruși a fost lichidată.

Dacă țărănismul de ambe sexe a hotărât că ziua de 1 decembrie să fie Sărbătoare Națională, **propun ca ziua de Ziua de 27 martie să fie Zi de Doliu Națională.**

Am să revin - cu amănunte. Istorice.

Sâmbătă 21 martie 1998

Echinoxul de primăvară. Încă unul - nu mai știu câți ani am - oricum, am trecut de 60.

Ieri a fost cu adevărat primăvară. Azi e frig, mohorât, urât.

Am lenit. Am mai copiat o pagină-două din **Ostinato**. Așa, că tot n-am ce face.

Marti 24 martie 1998

N-am făcut nici o brânză, în aceste zile, așa că n-am notat. Ieri am primit scrisoare de la Grigurcu. I-am răspuns - pleacă azi.

Nici o veste de la *Curentul*. N-or fi avînd bani de telefon...

Și nici de la Dacia. Or să vină - cândva, antum.

Am primit cărți de la doi autori din România: Ștefan Dimitriu și Ardian-Christian Kuciuk.

Joi 26 martie 1998

Tot Filip : întorcîndu-se de la facultate, după amiază, ne-a venit cu un motănete în brațe : că... l-a găsit în lift, săracul... Acum vreo doisprezece-treisprezece ani îl găsisse pe amărîtul de Take - în pivniță - pe Jean Moulin. A pus afișete peste tot, în imobil : cine a pierdut un motănel așa, așa, să-l caute la apartamentul cutare. Până atunci îl păstrăm, ce să facem. Trebuie să aibă patru-cinci luni, e curat, e jucăuș... Apoi ne-a venit în ziua de Bunavestire...

Ieri, odată cu *Lumea liberă* a venit și o scrisoare de la un cititor. Se adresează redacției, "dorind" ca eu să fac lista, nu doar a celor răi (asta à propos de comentariul meu la **Jurnal-**

ul lui Sebastian), ci și a celor care m-au ajutat “după descălecatul politico-cultural”... Semnează - de mână : “C. Dan”, iar la urmă, probabil sperînd un răspuns din partea redacției, zice că îl cheamă... “Constantin DAN - 77, rue Saint-Charles, 75015 Paris”.

L-am mirosit numaidecât: Daniel Boc - dar sigur am fost numai după ce am verificat, în agenda mea, adresa. Numărul era dublu : “75-77” însă, cum și noi locuim la un dublu, 27-29, însă oficialitățile scriu un singur : 27...- rezultă că este prințul consort al Antoniei Constantinescu. Într-un număr trecut din *Vatra* individul publicase o autoprezentare extrem de arogantă... Am căutat, am găsit, am scris pe dată un răspuns de trimis la *Lumea liberă*. Ana însă a fost de părere să-l las în pace... Așa că, deocamdată, îl las. Dar pun aici textul de răspuns:

Răspuns altui anonim (la români)

Scrisoarea de mai sus adresată redacției *Lumea liberă* pe mine mă interpelează.

După cum poate oricine constata, autorul scrisorii este nemulțumit, iritat, de faptul că, ocupîndu-mă de Mihail Sebastian și al său **Jurnal**, am avut nemaipomenita îndrăzneală să-i găsesc apropieri de **Jurnal**-ul meu, publicat, câteva luni mai târziu. Autorul scrisorii se întreabă (“Nu s-ar cuveni, oare...”) să nu mă rezum la a-i arăta numai pe cei “râi”, să fac cunoscute și numele celor “pozitivi” ?

Iritarea, inflamarea, supărarea, năduful autorelui e de înțeles. Semnătura : “Constantin Dan” fiind, vădit, neautentică, persoana care se ascunde îndărătul acestui gard (sau tufă de boz), are, ne-calp, doar resentimentul - altfel de ce ar scrie : “din anul 1977 al descălecatului său politico-literar”?

O carte publicată : o ieșire în piața publică ; autorul care nu acceptă să-i fie judecată fapta de scris acela să rămână în veci autor de manuscrise. Nu totdeauna autorul cărții are tăria sau umorul de a primi criticele - chiar insultele. Am avut parte de ele cu asupra de măsură, ultimul prilej fiind chiar apariția **Jurnal**-ului. Numai că cei ce mă criticau, mă acuzau de toate păcatele (nu puține inventate) semnau cu numele lor acele textele prin care își arătau dezacordul. Or “Constantin Dan”, continuînd un foarte prost obicei românesc, se arată foarte curajos... sub nume de împrumut. Măcar Farfuridi o dădea anonimă - și o semna...; persoana care pretinde a se numi: “Constantin Dan” (altfel, combativ bărbat) atacă de după gard, din tufișuri - căci el, nu-i așa, totdeauna a fost un băiat discret...

Dacă tot a luat condeiul, de ce nu a semnat cu adevăratul său nume?; sau cu un pseudonim consacrat ? De cine se mai teme ? I-a fost

frică de Securitate, până în 1983, când s-a stabilit în Franța. Dar după ? N-a participat la manifestații anticomuniste (el fiind un anti-, înfocat - la bucătărie) - fie : omul era prudent, apoi își va fi zis că, din moment ce soția sa era de față, ca jurnalist, ce să se mai ostenească și el, cu lupta ceea... De ce nu a publicat **Terfelogul** lui... - prima parte, cea adusă în Franța ? Măcar fragmente, în revistele din exil - *Limite* a lui Virgil Ierunca (doar a publicat versuri), *Contrapunct* a lui Focke, *Agora* și *Meridian* ale lui Tudoran...? Tot de frica Securității ? De ce l-ar fi pândit Securitatea pe el, un băiețel atât de cumițel ? Din această pricină - ca și alți mari anonimi antibolșevici de la Paris - nu figurează el în anuarul telefonic ? Ca și cum Securitatea, dacă ar fi avut de gând să-l asasineze pe "Constantin Dan" - pentru activitățile sale anticomuniste, parol ! - n-ar fi putut să-l lichideze: de unde să-i ia... adresa, dacă nu-i scrisă în cartea de telefon ?

Acum doi ani, într-o revistă literară din Ardeal, "Constantin Dan" a publicat un număr de poeme. Versurile - bunicile - cine dintre românii-născuți-poeți nu scrie binișor ? Atât că erau precedate de o notă bio-bibliografică scrisă de însuși interesatul.

De acolo aflăm : "Constantin Dan" are vreo trei-patru pseudonime - pe lângă alte câteva nume adevărate - dar cât de adevărate, adevăratele?

La urma urmelor n-are decât să-și semneze fiecare poem, chiar fiecare vers cu câte un pseudonim. Însă atunci când scrie demascări, să aibă elementarul bun simț să le semneze cu nume de om, nu cu nume conspirative : e scriitor, nu securist !

Și nici sub pseudonim să nu mintă - în autoprezentare făcea următoarea afirmație:

"N-a frecventat mediile scriitoricești în România, cu rare și prețioase excepții - Dinu Pillat, Nicu Steinhardt - idiosincrazie răsplătită cu o tenace indiferență «de breaslă». Prea intransigent pentru a fi «disident» (...), prea exigent pentru orice aventură colectivă..."

Neadevărat : eu l-am cunoscut (și l-am reîntâlnit) la "Cenaclul Țepeneag", unde mai veneau : Sorin Titel, Daniel Turcea, Virgil Mazilescu, Virgil Tănase, Cezar Ivănescu, Ion Negoitescu precum și alte "neexcepții".

Cât despre "prea intransigent pentru a fi «disident»" - alibiul i se trage de la Ana Blandiana : și aceasta, după ce a făcut, sub Ceaușescu, de zeci de ori înconjurul pământului, cu burse și călătorii oficiale, după ce a fost ani la rând "(a)muza" lui Gogu Rădulescu, de cum s-a schimbat calimera, a pretins că era prea exigentă, pentru a fi disidentă - ea : opozantă...

Atât că noi, dormeam, soro.

Vineri 27 martie 1998

Azi se împlinesc 80 de ani de la unirea Basarabiei cu România. Azi ar fi trebuit să apară textul special scris pentru *Curentul*, dar cum de două săptămâni nu răzbate nici un semn de viață...

Aflu de la Lulu că ar fi apărut un articol de-al meu în *Curentul* - dar care? Și de ce luni ? Mister. Ei își închipuie că dacă mă publică și mă plătesc, și-ai făcut datoria față de mine - chiar așa: ce mai vreau ? Doar n-o să am pretenția să stau de vorbă la telefon cu însuși directorul ! Cât despre scris, el cu mâna lui, o scrisoare de bun-venit... Dar unde ne trezim : în Occident ? Ei nu ! Nu, nenicule ! S'tem în România-Mare a Securiștilor! Și a beluștilor !!

Mi-a venit prin poștă un plic conținând articolul lui Iorgulescu din *Dilema* (îl aveam, mi-l trimisese Anca Popa de la *Curentul*), precum și articolul meu **Dilema amneziei** - publicat în *Luceafărul* ! Foarte bine, pe acesta nu-l aveam. Necazul e că nu știu cine mi l-a trimis. Nici un bilețel, nici o indicație.

Mi-a telefonat Paul Cozighian, proaspăt întors din America : a vorbit cu Mariana Sipoș - mi-a trimis două cărți, una a lui Ștefan Baciu, alta a lui Cornel Ungureanu. Dialogul nostru va fi difuzat în 27 aprilie - după care vor fi transmise cele 12 episoade făcute singur. Cozighian a vorbit și cu Nicolau (adjunctul lui Gulea). S-a arătat favorabil. Are să vină în aprilie la Paris, atunci are să semneze contractul - pe care îl are la București, i l-a trimis Cozighian de o lună de zile... Eh, ai noștri - dar să-i vezi pe-ai lor ! Oricum : nimic sigur.

Mi-a scris Elvira Iliescu. Pe lângă scrisoare, un text de urecheală a Academioșilor : că de ce nu-l cooptează pe Goma ?- că merită ! I-am scris: înainte de a le fi cerut acela să mă bage-n, poate n-ar fi stricat să mă întrebe pe mine, dacă vreau să fiu băgat în...

Tot ea îmi scrie : a văzut primul episod din Memorialul durerii la București, la o mătușă. Care - "deh, femeie !" - văzându-mă pentru întâia oară, a constatat uimită că n-am nici un rid... I-am scris să o liniștească : ba am, dar nu sunt

vizibile, le port pe dinlăuntru. Am riduri la inimă, la fिका, la suflet... Astăseară, discutînd cu Ana și constatînd (pentru a cãta oarã ?) cãt de obosiți sãntem amãndoi - și de atãtia ani, mi-am zis cã și pe-acolo am zbãrcituri (ne-vãzute) : pe la somn...

Sãmbãtã 28 martie 1998

Cred cã am sã-i rãspund lui Iorgulescu. Nu, nu aștept sã-mi parvinã și va-urma-ul promis, ci așã : sã se mai coacã. Deocãmdatã mã gãndesc la douã nuclee : citatul (din Havel!) cu care mã croiește în numele tatãlui și "lista neagrã" pe care pretinde el (ca Ștefãnescu !, ca D. C. Mihãilescu!) cã aș fi alcãtuit-o. "Listã neagrã" însemnînd, desigur, o sumã de nume ale unor oameni fãrã patã, fãrã prihanã și pe care eu îi pun la zid, întrã execuțiune !

Luni 30 martie 1998

(...)

Mi-a telefonat Mariana Sipoș : cu ea s-au fãcut 2 volete - primul se va difuza în 15 aprilie ; cã emisiunea filmatã de Cozighian (10 bucãți) - nu s-a hotãrît, fiindcã a cerut prea mult !; cã mi-a trimis *Luceafãrul*, o carte și-mi va trimite o altã carte.

Mi-a telefonat și Anca Popa. Am cam strigat la ea, cã nu a dat semne de viațã pãnã acum. Îmi pare rãu, dar eram pe punctul de a-i scrie lui Uncu. Ei, și dacã i-aș fi scris ? Român și el, nu mi-ar fi rãspuns.

Am terminat rãspunsul la Iorgulescu :

31 martie 1998

PETRE ROMAN AL DILEMEI

Dupã obiceiul prinșilor cu mãța-n sac, Mircea Iorgulescu dã alarma, strigînd : «Hoțul ! Hoțul !!», și aratã spre mine în *Dilema* din 13 și 20 3/ 98 ; dupã obiceiul tovarășilor cultivați, nu doar la *Munca*, ci și la *România literarã*, ultragiatul dilemesc folosește efectul îmbãtãtor-zãpãcitor al unui bun (și lung) motto. Și nu din oricine - din Havel ! - dacã Manolescu a ajuns sã se sprijine (!) pe Soljenițin, de ce n-ar cita pãnã și tovarășul lui de rezistențã prin culturã, Iorgulescu - din Havel?,

că tot nu ne rușinăm...

“Ghinionul Paul Goma” se intitulează extemporalul scris de Iorgulescu, acela care vrea să dea impresia că, dacă acum, șade la Praga, înainte de 89 s-a tras de brăcinar cu Havel ; cel care tot speră că i se va replică prin, de pildă: “Norocul Mircea Iorgulescu”.

Să nu conteze pe răspunsurile mele la stimulii obișnuiți categoriei sale. Îi știu pe indivizii care o alcătuiesc, le cunosc reacțiile - nici o dificultate să prevăd următoarele mișcări.

De fiecare dată am formulat la adresa lui acuzații precise, verificabile :

- în 1971 l-a trădat într-o manieră dintre cele mai slugărești pe Nicolae Breban (care-l adusese de la *Munca*, punându-l vechil la *România literară*) : de unde până atunci scria despre șef articole diti-rambice, nemaiscoțindu-l din “genial”, după ce tovarășul a fost dat afară din C.C. al P.C.R. și din fruntea revistei, bietul exlus, sub pana iorgulească, și-a pierdut, fulgerător și talentul !;

- între 1972-1989, sub Ivașcu, Iorgulescu a fost “fondist” de nădejde - va fi scris câteva sute de editoriale, “îndreptare ideologice” - desigur, nesemnate...;

- prin 1986, ascultînd el Europa liberă și Deutsche Welle, a alcătuit rezumate (și din modestele mele colabo-rări, altfel nu mi-aș fi dat seama de ciupeală - faptă de neadmis la cineva care participase la demascarea plagiatorului Eugen Barbu...) pe care le-a trimis Monicăi Lovinescu, D-sa le-a (re)transmis la Europa liberă - “contribuție” semnată curajos, farfuridic: “Negrescu” ;

- în 13 iulie 1991 (la împlinirea unui an și o lună de la Prima Mineriadă), de bine ce primise azil politic în Franța, în chiar momentul în care noi strigam în fața ambasadei RSR : «Jos Iliescu ! Jos Roman ! Jos comunismul !», colegul nostru Iorgulescu ședea la masa consulului Bar, în cafeneaua aflată sub ochii noștri ; iar când a coborît în stradă ambasadorul Dijmărescu, în timp ce noi îi explicam **motivul** manifestației (morții și răniții mineriadei din 13-15 iunie 90), Iorgulescu îl ocupa și-l distrăgea (ai fi zis că chiar asta aștepta tovarășul) pe o chestie cu o viză pentru un frate ; sau chiar un cumnat;

- ajuns la Europa liberă, Iorgulescu i-a făcut pe dată o măgărie indefectibilei sale protectoare Monica Lovinescu : în legătură cu o replică la atacul lui Norman Manea împotriva lui Eliade, a folosit termenul “abject” ; negrul- pe-alb a ajuns sub ochii și în mâinile vizatei ; întrebat telefonic cum stăm cu “abjecția”, Iorgulescu a mințit fulgerător, pretinzînd că la microfon nu rostise ce “stătea scris” în Buletinul Europei libere !; persoană iremediabil binecrescută, Monica Lovinescu nu i-a atras atenția că ceea ce “stătea scris” fusese scris de nimeni altul decât de el, de Iorgulescu - chiar dacă, la microfon...;

- căpătînd scaun la Europa liberă (firește, la intervenția hotărîtoare a Monicăi Lovinescu), Iorgulescu s-a prefăcut în “curea de transmisie” (să nu uite vocabularul de la *Munca*) : a început să-i difuzeze-remunereze (firește, cu acordul șefilor Stroescu și Ratesh, vechi partizani ai “dialogului fără frontiere” americano-ceaușist) pe amicii săi de

rezistență culturală și antibolșevism patent : Ștefoi, Paler, Blandiana, Pruteanu, Buzura, Ornea și nu în ultimul rând Pleșu ; aceștia nu trimiseseră, înainte de decembrie 89, nici sub pseudonim vreun text, dar, de cum primiseră bilet de voie de la Brucan, Dumnezeule, cum îl mai combăteau postum, pe unde-scurte ba pe Ceaușescu - ba pe însăși Ceaușeasca ! (firește, alți colegi de la Europa : Hurezean, N.C. Munteanu răsuflaseră ușurați : în sfârșit, puteau lucra pe față, nu ca “înainte de revoluție”...);

- ca să nu rămână dator (?), difuzatul la Europa liberă Pleșu i-a încredințat lui Iorgulescu rubrică la *Dilema* - organ al Organului etern;

- în 1993 Iorgulescu s-a trezit scriind un “eseu” difuzat la Europa liberă în care făcea teoria... “demisiei la români” - citez din Buletinul Europei libere :

“Andrei Pleșu, cel dintâi ministru al culturii, a amenințat și el cu demisia, în câteva rânduri **pentru ca, până la urmă s-o și dea**” (subl. mea P.G.) ;

Am arătat - în *Vatra* - că Iorgulescu mințea fără să clipească : într-adevăr, Pleșu amenințase că demisionează - până devenise profesionist al demisiei - dar n-o făcuse : când Cozma, “minerul” lui Iliescu l-a alungat pe Roman, “primul premier la români” a plecat cu tot cu Pleșu-al lui ;

- atins la onoarea lui de curea de transmisie între Europa liberă americană și *Dilema* diversionistă, cu dilemioții ei iliști (între timp deveniți : petromaniști), Iorgulescu mi-a dat o replică violentă la 20 mai 1994 (însă fără a-mi pomeni numele). După obicei, nu a răspuns la precisele mele acuzații, “în schimb” m-a tratat de “înjurător național”, “miner literar”, “rinocer”, etc... E drept : de “ghinion”, nu...

Iorgulescu uită (sau tot nu a înțeles) că, dacă am fost aproximativ contemporani și oarecum colegi de redacție (la *România literară*), dacă vreun an de zile după rămânerea lui în Occident (1989-90) am comunicat prin viu grai în câteva rânduri și prin telefon cam tot de atâtea ori - nici o secundă nu am fost împreună, ci **totdeauna alături** ; nu am împărtășit aceleași valori ; nici înainte de plecarea mea din România (1977), nici după venirea lui în exil, 1989, nu i-am intrat, nu mi-a intrat în casă (deci, vorba lui Breban : nu ne-am băut - reciproc - whisky-ul).

Prin urmare, nu voi dialoga cu el - ca la *Dilema* - organ al dezinformării național-măguriste. În câteva rânduri l-am atacat, însă, constatînd modul lui de a da replica, n-am angajat polemică. Nu pentru că n-aș crede în virtuțile lui publicistice (să fie la el, la *Dilema*), ci pentru că Iorgulescu boxează la altă categorie : el nu răspunde la acuzațiile precise, nu rămâne în chestie ; el mimează replica, însă debitează noi (și răsuflă) neadevăruri. Ca un jurnalist demn de *Dilema* : nu ridică tonul, păstrează un, nu-i așa, “nivel”- virtuți rare pe Dâmbovița, drept care praf sunt făcuți intelighențioții români de la orașe și sate. Ei funcționează după exact același mecanism glandular cunoscut din vremea în care actualul stăpân și maestru de gândire al Iorgulescului, Pleșu, era ministru al lui Iliescu, iar premierul Roman le

vrăjea, tachina (!), magnetiza până la extaz pe feseniste (care nu au apărut în 1990, ele sunt eterne, vezi-o pe Mița Baston...- Iorgulescu trebuie să cunoască “problema”, ca specialist în Caragiale). Toate aceste însușiri - ce spun eu : daruri cerești ! - puse în slujba **neadevărului**.

Auxiliarii lui Stalin știau că minciunile, cu cât sunt mai mai gogonate, cu atât, repetate, ajung mai lesne să fie crezute ; propagandiștii lui Ceaușescu (printre ei fiind chiar Iorgulescu, prin articolele de fond ale *României literare*) erau convinși că toate minciunile pot fi înghițite, dacă sunt înecate în rântaș naționalist ; iată că, “după revoluțiune” avem și noi faliții-intelectualii noștri, subțirii (în frunte cu Pleșu!) : ei încearcă să-i prostească pe români printr-o “tematică” de-politizată (distanța de la cer până la Eugen Simion nu e chiar atât de mare), prin pura și simpla diversiune a manierei “stilate” cu care sunt scrise negru pe alb minciunile.

Un cititor cât de cât avizat - și deloc partizan al meu (însă nici dușman) - citind serialul iorgulesc’ “Ghinionul Goma”, descopere fără efort neadevărurile de care colcăie fiecare paragraf, fiecare frază, fiecare propoziție.

Ei, da, însă cititorii *Dilemei* (organ al Fundației Culturale inventate de Virgil Cîndea, **pentru** Ceaușescu, continu-ată de Buzura, **pentru** Iliescu, iar după noiembrie 96, pentru Măgureșcu - să nu se uite : avînd sediul pe Aleea Alexandru) ? În zdrobitoarea lor majoritate, aceștia nu au nevoie de adevăr, ei sunt extrem de mulțumiți de “ținuta intelectuală a dezbaterilor” imprimată de Pleșu, la cererea lui Iliescu, din banii sustrași de la treburile culturale (pe care ministrul Andrei/ le apăraseră... la nivelul 0,33%) și deturnați de Fundația securistă Cîndea-Buzura. Colaboratorii - și, fatal, cititorii *Dilemei* - alcătuiesc, vai, de șapte ori vai, “neoaristocrația intelectuală” a României postdecembriste, cu nimic mai brează (**pentru că structural imorală**) decât cea dinainte de 89, “culturala” al cărei demn reprezentant și de nădejde activist a fost, printre alte celebrități și Iorgulescu.

Că tot se arată băiatul de alergătură a lui Breban, Ivașcu, Ratesh, Pleșu orifiat de “listele negre” alcătuite de Ghinionul de mine - ia să vedem cine figurează în caseta redacțională a săptămânalului (“de tranziție”?), cinstit-diversionista *Dilema* - folosim doar numerele cu pricina :

Bineînțeles : Buzura - mai este nevoie să-l pun eu pe lista-neagră? Dar s-a pus singur, vizibil, din ianuarie 1990, când a publicat în *România literară* editorialul pro-securist “Fără violență !”; mai apoi când, numit de Iliescu șef al Fundației curat Culturale Cîndia, întru reciprocitate, îi potrivea Tovarășului, pre dindărăt, în văzul lumii, scaunul sub cur - ditamai romancierul (în plus, maramureșean)! - să continue ?;

Doinaș : marele poet și traducător, senator (țărănist, altfel, cum ?), “conștiință trează”, “director de conștiință”... A fost arestat în legătură cu Petrișor - dar mai ales cu Ion Omescu - și a fost liberat după câteva luni. A intrat în redacția *Secolului 20 înainte de iunie 1965* - când a

început a funcționa un decret prin care li se permitea foștilor deținuți politici continuarea studiilor universitare, reluarea activităților literare, pedagogice. Sunt cunoscuți doar doi scriitori (ambii consacrați), foști deținuți, care ieșind din închisoare, au publicat înainte de 1965: Crainic și Gyr - începând din 1962, în revista "pentru export" *Glasul Patriei...*;

Z.Ornea - cine nu-l cunoaște pe legitimistul-legitimatorul de serviciu ? Pe Consecventul supranumit : Zig-Zagul O. ? Când iese din ograda istoriei literare (unde a dat volume remarcabile), devine, nu doar un biet dezorientat (vezi-i, de pildă, "părerile" despre literatura de sertar), dar un fanatic militant, neîngăduit de parțial pentru un istoric (cu prilejul discutării lui Mihail Sebastian, a lui Norman Manea) ;

Despre utemiștii Radu Cosașu, Tita Chiper, Magdalena Boiangiu - nimic deosebit de spus, în schimb despre "tineri" ca Elena Ștefoi, Bogdan Ghiu, Alex. Leo Șerban, Andrei Manolescu... Din aceste exemple se vede: faptul că te-a prins momentul decembrie 1989 tânăr, deci ne-maculat nu a fost decât o întâmplare, să zicem : o șansă - de care n-ai știut profita ; după modelul părinților, al înaintașilor, al măștrilor, te-ai maculat singur-singurel, foarte bine, temeinic ; românește.

Să nu fie uitat un alt membru fondator al *Dilemei* : Mihai Botez. Nu vom fi știut noi, prietenii lui din exil, ce hram poartă, până când s-a dovedit a fi ambasadorul lor - însă Pleșu, Buzura, Măgureanu își cunoșteau foarte bine colegul.

Cine dintre "externi" are rubrică permanentă la Organ? - pe lângă Iorgulescu, firește ? Dar bine-nțeleș : tovarășa colonel (o fi ajuns general) Carmen Firan - ea povestește setoșilor de călătorii peste oceane cum șade treaba prin America - avîndu-l în dreapta pe un gradat-superior, binecunoscutul diplomatist Geoană, la stînga pe civilul Buzura.

Și - se putea fără-de ? - George Pruteanu ? Nu se putea, mai ales că ei, la *Dilema* se găsesc în familie. De la Cristoiu la Petru Dumitriu ; de la Canalia Canală până la Pleșu distanța e mult mai neînsemnată decât vor să accepte dilemofilioții.

Firul roșu - tot ca la *Munca* ne exprimăm, ca să înțeleagă până și Iorgulescu - este Petre Roman.

Să fi fost ceaușist : ori erai un mare fricos, ori erai un "mare porc" (acum, întâmplător, vorbesc de Păunescu) ;

Să fi fost iliist : ori erai un bou, ori un securisto-activist, ori un "agățat de Securitate", temîndu-te de pierderea privilegiilor, de divulgarea dosarelor (aici, neîntâm-plător, vorbesc de Mihai Botez, de Virgil Tănase - și, bine-nțeleș, de Buzura) ;

Să fii constantinist - dacă ești anticomunist, dacă ești onest ; firește, l-ai susținut, l-ai votat pe "Emil"! - ce s-a ales din speranță, altă căciulă...

Dar să fii petromanist ? Când nu ai fost mare-porc, nici mare-bou, când n-ai fost securist, activist, turnător - de ce îl susții pe un ins ca Petre Roman ?

Să zicem așa : Petru Creția a fost un imens naiv - dar oare naivitatea să fie și trăsătura dominantă a lui Babiuc ? ;

Petru Creția a fost și a rămas până la sfârșit un păgubos - se poate spune oare același lucru despre Pleșu, profitor emerit sub toate vremile ?

Doamne ferește !

Partizanii lui Petre Roman știu foarte bine că individul este un ticălos :

- a participat la lovitura de stat din decembrie 89, militând numai în favoarea activiștilor, a securiștilor - și, firește, a rușilor;

- a fost complicele lui Iliescu și al lui Măgureanu în toate manevrele bolșevice : devastarea sediilor partidelor, tulburările etnice, lichidarea Pieței Universității, mineria-dele - desigur, până la demiterea sa...;

- îl are în spate, din partea "Maicii" pe tovarășul Caraman, cel ce a provocat NATO-ului pagube considerabile (în folosul rușilor) ;

- în ciuda relațiilor sale occidentale (sau datorită lor) Petre Roman rămâne, în această durată de mare cumpănă pentru comunitatea românească cel mai primejdios candidat la președinția României și, în caz de reușită va deveni cel mai nociv dintre toți păgubitorii politicieni.

Aceste lucruri - despre Petre Roman - le știu și Babiuc și Pleșu, chiar și trepădescul Iorgulescu.

Oricum, despre ei nu se va putea spune că n-au știut ce fac, bieții săraci cu duhul - fiindcă ei sunt săraci de caracter, de coloană vertebrală, altfel în deplină cunoștință de cauză.

Sunt, dar puțin le pasă de români, de România - cauza lor, dilemică să izbândească - fie și cu prețul ca întreaga țară să devină o singură *Dilemă*.

În slujba lui... Petre Roman. Iar în asta nu mai este nimic de râs.

Marti 31 martie 1998

Am scris lui Uncu.

Nici azi n-am primit documentația pentru OCR.

Nici azi n-am primit *Curentul* - nici Zarifopol, Baciuc promisiunea ale Marianeii Sipoș.

Iată scrisoarea adresată lui Uncu :

Paris 31 martie 1998

Stimate Doamnă Anton Uncu,

Mă adresez Dvs., singurul din redacția *Curentului* al cărui nume îmi spune ceva.

La începutul lunii februarie acest an am fost contactat telefonic de

D-na Anca Popa. “Din partea ziarului *Curentul*”, s-a prezentat D-sa, după care m-a întrebat dacă nu aş fi dispus să colaborez.

Am răspuns : întâi să văd ziarul : dacă-mi place (mai corect : dacă nu-mi displace), voi răspunde : da. A rămas să-mi trimită *Curentul* pe o săptămână, precum şi o **invitație scrisă** de colaborare.

După un timp mi-au sosit ziarele : am răsfoit, am citit, nu mi-a plăcut în general, dar, în special, nu am găsit o pagină, o rubrică potrivită mie. A venit şi o scrisoare din partea redacției, cu antetul *Curentului* : mi se propunea să colaborez la “pagina de opinii”, mi se anunța tariful (100 dolari pe articol), dar nu mi se spunea în ce ritm voi publica : săptămânal ? chenzinal ? lunar ? Scrisoarea era semnată: “Anca Popa”.

Am căutat-o pe Anca Popa în caseta redacțională. Nu era, nu este. La următoarea convorbire telefonică am întrebat-o : de ce nu figurează în casetă ?- mi-a răspuns că nu ştie. În niciun caz nu aş ofensa o femeie - mai ales că, prin telefon, nu o pot vedea - însă aş fi vrut, era dreptul meu de invitat întru colaborare, nu autopropus, de a şti cu cine tratez.

N-am putut afla. Am anunțat-o că tocmai trimisese, de probă, trei texte sub acelaşi titlu : **Amnezia la români**, redacția să vadă “marfa” şi să hotărască : sunt acceptabil ?, bun ?, bunişor ? Dacă sânt găsit “necorespunzător” - nici o supărare, doar să-mi anunțe nepotrivirea-de-caractere.

Atunci (în 19 februarie) i-am comunicat D-nei Anca Popa opinia mea despre *Curentul* (în general, bună) ; despre “pagina cu opinii” : foarte proastă. A promis că va găsi o altă soluție.

Se vede că n-a găsit-o, devreme ce primele două numere (din 5 şi 14-15 martie) mă includeau taman la “opinii” - un fel de traistă de cerşetor, de colţ al măgarilor, de : “Ne scriu cititorii”.

Înainte de a vedea isprava negru pe alb, am mai trimis două texte (în total cinci), în 21 februarie ; şi încă patru (total nouă), în 12 martie, iar în 20 martie am trimis al zecelea text : **Basarabia - 27 martie 1918**, rugînd “să fie tipărit cu prilejul aniversării a 80 ani de la Unire”.

Trimisese **Basarabia**..., cu toate că, neprimind veşti atîta timp, crezusem că ziarul nu mă mai vrea - în care caz, nici eu ! - însă trăsesem ultimul cartuş.

Ieri, 30 martie îmi telefonează D-na Anca Popa. Mă anunță că a mai publicat ceva, că da, primise şi celelalte texte, dar cum fusese foarte ocupată cu ediția internațională... nu mi-a telefonat. Deasemeni că **Basarabia**... parvenise prea târziu : abia luni 30 martie...

Recunosc, am fost foarte dezamăgit - şi foarte dezagreabil cu D-sa. I-am reproşat că nu mi-a dat nici un semn de viață, că nu a confirmat primirea celorlalte texte (stabilisem : un telefon săptămânal, de 20 secunde, în care să fiu anunțat că a ajuns ce am trimis, iar dacă a apărut ceva, când anume). Şi mai cu seamă aruncarea mea în coşul de hârtii al paginii de “opinii” - unde, fatal, mă voi trezi (m-am şi trezit : de două ori) alături de această ordură teologo-securistă pe nume Ceachir ; unde, fatalmente, cumnatul lui Măgurean’, numitul Hurezean, Fiul Blandianei se va simți ultragiât de vecinătatea cu unul

ca mine...

Stimate Domnule Anton Uncu,

După o lună de “colaborare” în ziarul Dvs. (am pus în ghilimele și pentru că n-am înțeles cu ce periodicitate apar textele mele), să încercăm împreună să lămurim lucrurile.

Sânt convins că D-na Anca Popa este o persoană foarte competentă și de o nesfârșită bunăvoință - dar dacă nu figurează în casetă... Ei, da, D-sa este handicapată de “casetă”, după cum un personaj al meu din **Gardă inversă** era descalificat în ochii altora, fiindcă n-avea... carnet-de-sindicat.

D-na Anca Popa a făcut tot ce era în puterea D-sale - dar n-a putut face mai mult. De ce?

Foarte simplu : fiindcă inițiativa de a-mi propune colaborarea îi va fi aparținut doar D-sale. Deduc : niciunul dintre cei din “casetă” (ce să mai vorbesc de “seniorii editori”) nu știa de acest demers, ori nu voia să se știe că ei știu. Dovadă : invitația provine de la Anca Popa - atât, nici de formă nu și-au amestecat pixul, să scrie două cuvinte, unul singur din mulții șefi ai *Curentului*. Nici Antonescu, nici Vlad, nici Popa - nici chiar Uncu, cel care, orișicâtuși, nu ne-om fi cunoscând noi personal, dar sântem, ca să spun așa, contemporani, nu ?

Iată de ce mă adresez Dvs. : pentru a avea - în sfârșit! - opinia autorizată, oficială, scrisă.

Fie că propunerea făcută de D-na Anca Popa de a colabora nu venea din proprie inițiativă - fie că D-sa “și-a permis” ceea ce șefii nu-i (mai) permit - în care caz, aștept, în scris, informarea : nu doriți colaborarea mea.

În cazul că, totuși, da - vă rog să fixați în cuvinte scrise ceea ce, până acum a rămas la voia întâmplării - și la a telefonului : nu voiu sicriu bogat (rubrică aparte) - dar refuz de a mai fi vărsat la “opinii” (n-aveți decât să mă puneți și la pagina bursieră !); trebuie să știu ritmul de colaborare, ziua din săptămână când public - eu putînd asigura (cât voi putea) un text săptămânal ; legătura cu mine, am mai spus, printr-un scurt telefon (confirmînd ajungerea textelor - sau : atenție, portofoliul s-a golit, trebuie completat !). (...)

Și, în cazul în care “casetă” este de acord cu colaborarea mea - de ce nu mi-ar trimite redacția *Curentului* numerele în care am fost publicat și nu D-na Anca Popa din puținii bani ai săi ?

Firește : aștept un da - sau un nu.

I-am mai spus D-nei Anca Popa : Nu *Curentul* m-a făcut, nu *Curentul* are să mă des-facă. Orice-ar crede unii, am să supraviețuiesc încetării colaborării cu ziarul Dvs.

Cu simpatie,

Paul Goma

A P R I L I E

Miercuri 1 aprilie 1998

Am primit scrisoare de la Laszlo : ducînd dactilograamele **Sabinei și Romanului intim** la Dacia, s-a întors... și cu **Jurnalele** și cu dischetele : editura s-a mutat într-o cămăruță, nu mai au loc nici pentru manuscrise.

Cînd n-ai noroc - n-ai și pace !

Am trimis azi scrisoarea lui Uncu, textul despre Iorgulescu Ancăi Popa, la *Curentul*, iar mâine am să trimit același la *Lumea liberă*. Care a fost foarte hărnicuță : a publicat textul despre Basarabia în numărul din 28 martie - vor fi scos ceva, ca să-i facă loc ăstuia... Drăguți, băieții, lumeții liberi.

Joi 2 aprilie 1998

Azi-noapte Filip nu s-a întors acasă de la petrecere. Se duce direct la Luvru - are acolo cămăși, ciorapi de schimb, cheștiile de toaletă. Să fie într-un ceas bun.

Ana a urcat la mine :

«Ieri n-a fost cumva 1 aprilie ?»

«Ba da», zic - credeam că vrea să vorbescă de cine știe ce glumă de întâi aprilie.

«Și nu ai nici o aniversare? Câți ani au trecut de-atunci?»

Mi-a căzut fisa drept în moala capei.

«Douăzeci și unu», am zis. «Dar nu mă mai interesează aniversări ca asta...»

«A, da ?», a făcut Ana. «Bine...» - și a coborît.

Da, domnule. Nu mă mai interesează “aniversări ca asta” - de parcă aș avea și altfel. Am observat această dezangajare anul trecut (1997), în noiembrie, “luna aniversărilor”: nu că aș fi uitat - nu uit nimic - dar nu mai fac pietre de pășit pe ele, trepte, din evenimente. Le-am pus pe hârtie : o dată, de cinci, de zece ori - destul !

De ce, așa ? Semn de bătrânețe ? Și asta și asta - însă nu doar asta. Mai degrabă o târzie debarasare de o cămașă de multă vreme uzată, ruptă. Dacă tot am apucat să spun că mă îndrept în pas de front spre Apa cu pricina ; dacă tot prin-sesem a mă dezbrăca, pentru ca atunci când am să intru în valu-i, să fiu gol și liber...

Găsesc a nu mă fi înșelat foarte când am optat pentru formula jurnalului-traistă-de-cerșe-tor. Cum nu mai scriu ficție (decât pe ici, pe colo, prin punctele neesențiale), jurnalul mi-a devenit mijloc și scop ; început și final. Introduc în el munca mea - articole, scrisori trimise (unele pe care le consider interesante), mai rar câte una primită. Iar anul trecut citate despre **Jurnal I-III**. În unele împrejurări - când răspund la câte un atac - nu mai este necesară reproducerea ziselor aceluia - dacă dau replica, rezemat pe citate din acela.

La prânz au venit trei numere din *Curentul*. În cel din 23 martie a fost publicat textul **Amnezia (1)**. În același număr, un istoric (scurt) al... demisiilor. Să vezi și să nu crezi : Pleșu figurează ca... primul demisionar al Românilor Liberi!- în 1991. Am fost atât de interlocaț, încât n-am reținut numele "istoricului demisionarului la Românul Vajnic". Am să le atrag atenția, dacă o să mai am ocaziunea, după scrisoarea adresată lui Uncu...

Recitesc **Altina**. Fiindcă Ierizanu o editează (are să aibă 176 pagini, cică). Impresie amestecată. Nu e o carte făcătoare de găuri. Nu, nu.

Azi dimineață s-a dat sentința în procesul de la Bordeaux : Maurice Papon a primit zece ani. Asta contează mult mai puțin (sau deloc), dar că acest proces a avut loc după 55 ani de la săvârșirea faptelor, asta da, contează !

Vineri 3 aprilie 1998

N-am mai primit demult vești de la Luca Pițu. În *Dilema* Pruteanu dă seama de un nou volum de Regman, unde, printre alte witz-uri, ar fi și acesta : "Luca Pițu pentru noi / Este Paul Goma Doi". Nu e deloc drăguță pentru cajvanez această apropiere.

Seara : după-amiază au venit : *ArtPanorama*, *Vatra*,

Timpul și *Luceafărul* (acesta din urmă trimis de Mariana Sipoș - care a mai trimis și un număr din *Orizont*).

Dorință irepresibilă de a mă băga în vorbă cu “sertarul”, cu “rezistența” cu “samizdatul”. Probabil am s-o fac.

Duminică 5 aprilie 1998

Îndemnat de *Luceafărul* primit de la Mariana Sipoș, ieri și azi am scris următorul text :

Paris 5 aprilie 1998

Literatura de sertar - un capitol de istorie literară

În urmă cu patru (patru !) ani *Timpul* din Iași a publicat o dezbatere provocată de Viorel Ilișoi despre “Literatura de sertar”. Nu pot ști dacă era întâia abordare a “temei” - la patru (!) ani după Revoluțiunea Română, însă dacă era evident că întrebătorul știa ce întreabă, întrebății (Z. Ornea, C. Nistorescu, V. Știrbu), vorba Ardeleanului, nu prea știau (deloc) ce răspund...

Iată că, opt (opt !) ani după evenimentele din decembrie 89 - și la distanță de un cincinal-în-patru de *Timpul* de la Iași - *Luceafărul* bucureștean, săptămânal al Uniunii Scriitorilor din România, consacră întreg numărul 7 din 25 februarie 1998 - citez fidel de pe prima pagină : **Literatură de rezistență, Literatură de sertar**. Și în acest caz, fără a jura că este pentru întâia oară, după 89, când Uniunea Scriitorilor abordează chestiunea (acesta fiind întâiul număr întreg ce îmi parvine), judecând după cele spuse-scrise, am impresia că nu s-a făcut nici un pas în cei patru ani într-o înțelegere “fenomenului”, ba așa zice : dimpotrivă : s-a pierdut și ce se știa în *Timpul* din 1994 (oricum, știa V. Ilișoi, nu Z. Ornea). Probabil din pricină că *Luceafărul* a înecat peștele, cum se zice, “lărgind sfera”: în “literatură de rezistență” intră, “fără deosebire”, cine vrea, cine pofteste, cine-i mai iute de mână și de schimbare de cojoc - securistul legionar Anania, ceceistul Titus Popovici, călătorul impenitent Sorescu - concurat doar de Blandiana - de mirare fiind absența lui Adrian Păunescu de pe lista din pagina a 2-a (dar nu de mirare absența semnatarului acestor rânduri - așa-i trebuie, dacă și-a sfidat breasla !).

Nu am ambiții de “teoretician”, nu năzuiesc să bag, cu banița, soarele în casă, nici geniul lui Faulkner în scheme, în grafice, în rubrici (precum Sorin Alexandrescu), sânt ceea ce sânt

- însă, ca martor nu pot tăcea când aud și citesc atâtea și atât de flagrante inexactități. Firește, nu poate fi pusă în cauză **valoarea literară** a titlurilor, a autorilor, ci doar... situația lor civilă.

Înainte, în timpuri normale, adică ne-comuniste, literatură de sertar exista în sertarul fiecărui scriitor : texte nedefinitivate, texte de care autorul nu era mulțumit și le lăsa să aștepte o ameliorare (ori o definitivă abandonare), texte refuzate de periodice ori de edituri... Numai că, din august 1914 am intrat în Zodia Sarajevo, din octombrie 1917 în anormalitate. Sintagma “literatură de sertar” a căpătat o altă accepție.

Nu eu am inventat noua noțiune - și realitate : **literatură de sertar**, doar am colportat-o, încercând s-o adaptez realităților din România. Termenul se afla în circulație încă înainte de al doilea război mondial, la ruși, iar după aceea a apărut unul înrudit : **samizdat**. Așadar, în accepția rușilor (dar și în a ucrainenilor, a balticilor, a caucazienilor - chiar a “moldovenilor”), în a polonezilor, cehilor, ungarilor, bulgarilor, germanilor din Est, **literatura de sertar** era cea care:

a) - prin ceea ce spunea (în scris) nu se arăta în acord cu Puterea (or, «Cine nu-i cu noi e împotriva noastră !»);

b) - găsită la o percheziție, ar fi provocat, nu doar arestarea și condamnarea - “pentru agitație publică”, “pentru subminarea puterii populare” - a autorului, dar și a “deținătorului” (un prieten, un coleg, o rudă, o amantă);

c) - firește : un asemenea text nu era “de propus” editurii (deliberat am folosit singularul), deci despre existența lui securității nu știau.

Am cunoscut doi “sertariști” (în accepția de mai sus :

Mircea Șoltuz : student la Filosofie, arestat în 1948, condamnat, trecut prin infernul de la Pitești, în 1958 “liberat” în... domiciliu obligatoriu, în satul-nou Lătești. Acolo Șoltuz a scris zeci (sute ?) de pagini despre Reeducarea de la Pitești. Prin 1961, arestat pentru părăsire de domiciliu (se dusesse la Constanța, fără bilet-de-voie), casa a fost repartizată altuia, acela a simțit că, într-un anume loc, sub picior, suna a gol, a căutat, a săpat, a găsit scrisurile, a alergat la milițian, a raportat... Șoltuz, oricum, fusese (re)condamnat, însă prietenii din Lătești (mai ales colegii de Pitești : Ștefan Davidescu, Romulus Pop) au fost îndelung anchetați : “difuzase banditul fițuica ?” - în traducere : “Dăduse Șoltuz ceea ce scrisese - la citit ?” ;

Ion Omescu actorul, dramaturgul, poetul, omul de teatru : arestat în 1947, nu fusese la Pitești- i se povestise. De cum se liberase, scrisese despre reeducare. În legătură cu acest “bandit”

se știe : “difuzase fițuica”, o încredințase unui prieten, Șt. Aug. Doinaș. Percheziționat în noiembrie 1956, în legătură cu Marcel Petrișor, lui Doinaș i s-a găsit “fițuica”, a fost “reținut” câteva luni - Omescu a căpătat șapte ani.

Aceste “fițuici” - și altele, necunoscute mie - intră în categoria sertarului.

De acord : faptele relatate datează de pe timpul stalinistului Gheorghiu-Dej. Să însemne că, sub Ceaușescu (pentru Românul amnezic: venit la putere în 22 martie 1965), conținutul sertarelor a fost scos la lumină ?, publicat?; măcar... tolerat, în sensul că nu era confiscat? Nu mai erai condamnat pentru “redactare și difuzare dușmănoasă de fițuici contra’voluționare” - dar ți se confisca(u) ! Așa i s-a-ntâmpat lui N. Steinhardt, cu **Jurnalul fericirii**. Ba chiar te și ucidea Securitatea noastră, dragă, ce să mai vorbim de “națională” - pentru un jurnal, ca pe nefericitul inginer Ursu (să nu fie uitată complicitatea familiei ce i-a impus tăcerea, pentru ca fiul să primească pașaport !).

Am început cu sfârșitul : consecințele găsirii, la o percheziție, a literaturii de sertar... Dar e mai bine așa. Oricum, în continuare, fără a încerca să impun criteriile mele în “clasificare”, continui a-mi face cunoscute părerile despre acest fenomen, măcar pentru că și eu am avut, în sertar, literatură (bună, rea, nu asta contează).

Mai sunt necesare două “condiții”:

1. de timp, răspunzând la întrebarea : «**Când** a fost scris textul în chestiune : **înainte ori după 22 decembrie 1989** ?»

2. de loc, în funcție de răspunsul la întrebarea : «Unde a fost scris textul : **pe solul RPR/RSR** - sau **în afara lui**, la adăpost (în emigrație ori în exil)?»

Așadar, cred că un text, pentru a fi de sertar în accepția contemporană, în afară de “periculozitatea” și păstrarea în secret a lui, *era necesar să fi fost scris înainte de decembrie 89 și în România*.

Rezemat pe aceste principii, în aprilie 1990 am afirmat : “Dintre scriitori, literatură de sertar au avut : Blaga, Noica, Steinhard, Ioan D. Sîrbu și Teohar Mihadaș.” Regret, însă după opt ani, constat că lista mea a rămas neschimbată.

Să consultăm “Recuperările redactorului” din pagina 2 a *Luceafărului* :

Valeriu Anania : nu cunosc sertarul legionarului securist, reeducator la Aiud, însă știu : numele lui nu are ce căuta într-o înșiruire a **cărților de sertar** ; nici în a literaturii rezistente - pentru un motiv simplu : din victimă a Securității, a devenit zelos

auxiliar al ei. Un “călugăr cu epoletii”, un tovarăș popă legionar, liberat din închisoare în august 1964, în primele luni ale anului 1965 trimis în America (atunci când toți ceilalți foști deținuți politici nici nu visau că, abia **după iunie 65** vor avea dreptul să publice) - un asemenea ins nu avea cum să scrie texte împotriva regimului comunist - decât, eventual, în scop de provocare. Citez din **Dicționarul Scriitorilor Români** (figurînd printre “scrierile de sertar”!), la pag. 64, în prezentarea lui A(urel) S(asu): “Între 1965 și 1976 /Anania/ e paroh la Detroit. Călătorește în cele patru continente”. Parohul călătorește (și el fiind oltean) avea, “în sertar”, **Miorița** : a publicat-o în 1966 ; **Meșterul Manole**, **Steaua Zimbrului** - pe toate acestea le-a publicat-jucat - de unde până unde apare acum cu... **Amintirile peregrinului apter** ? Când și unde le-a scris ? La Detroit ? Între un continent și altul, din cele patru câte îi ies la numărătoare lui A. Sasu ? Au poate în jâlțul mitropoliei de la Cluj, pe după cap cu tovarășul său, Funar ?;

Nu știi cât de periculoase în cazul unei percheziții ar fi fost romanele lui Andru, ale M.-L. Cristescu, textele lui Alexandru George, Stelian Tănase - poate că da - însă cu nici un chip nu poate fi inclus aici **Sertarul cu aplauze** al Anei Blandiana. Monica Lovinescu a afirmat că “doar parțial” a fost scris înainte de 89 - or cunoscînd curajul legendar al autoarei Arpagicului Rezistent, înțelegem cât de “doar parțial” fusese anticomunismul ei, cu Gogu Rădulescu de-a stînga, cu Buzura de-a dreapta...;

Ion Caraion : pamfletul **Insectele**... a fost scris în Occident ;

N. Breban : oriunde și-ar fi scris romanele, nu sunt nici de sertar, nici de... rezistență - rezistență de la Paris ?

Din lungul pomelnic, alcătuit cumetriial, după opinia mea, merită semnalati : Bujor Nedelcovici (însă numai cu **Al doilea mesager** - publicat de mine, în colecția de la Albin Michel), I.D. Sîrbu, Steinhardt - și Ursu (pentru jurnal).

În rest... Cred că se înșeală Nicolae Prelipceanu, când, la “literatură de sertar” include mărturiile lui Victor Ioan Pica și Ion Gavril-Ogoranu, - scrise ca majoritatea zdrobitoare a mărturiilor, atunci când nu mai era vreun pericol de confiscare, de arestare (de moarte - dar câți dintre martori au murit și le-a fost frică să devină martiri - deci, să depună mărturie ?), însă nu pomenește mărturiile scrise înainte înainte de decembrie 1989 făcute pe furiș, cu spaimă, convocări și bătaii la Securitate “ca să dea fițuica !” - semnate de Dumitru Mircescu, Aurel State, Nistor Chioreanu, Costin Merișcă - și, desigur, cea a Aniței Nandriș ; greșește când include “cărțile celor de dincolo” (citește : exil) - care nu au cum să intre la “sertar”.

În ceea ce mă privește : deși Monica Lovinescu, după ce a

introdus-o prin efracție pe Blandiana în “sertar”, din aceeași mișcare m-a alungat pe mine, am avut două cărți-de-sertar.

Nu Ostinato (care a făcut atâta scandal) - fiindcă acest roman a fost predat la editură (că a fost respins - altă poveste, dar nu a rămas ascuns) ; nu **Ușa noastră cea de toate zilele** - carte respinsă de Marin Preda, însă... predată ; În Cerc - nu a avut șansa de a fi respinsă - însă și ea fost predată (tot la Preda !) și înregistrată...

Acestea nu pot fi considerate de-sertar. În schimb, **Gherla**... Am scris-o în 1972, la Paris, în 1973, m-am întors cu manuscrisul în România, unde am mai comis o variantă... Securității care intrau în casă și-mi furau manuscrite nu păreau interesați de versiunea după care se făceau traduceri în franceză, în suedeză - însă, curioși până la isterie, se dăduseră de ceasul morții să o “recupereze” pe ceastălaltă, nouă. Nu era mai “dușmănoasă” decât cea care avea să apară în 1976, la Gallimard - eu aflându-mă în Drumul Taberii - dar Securitatea nu cunoștea acest amănunt...

Securitatea nu știa că scriu **Gardă inversă** (între 1973-75) ; în ciuda “vizitelor”, nu a găsit nimic de confiscat : scriam direct la mașină, ascundeam exemplarele, în tot atâtea locuri, iar când terminam un capitol, îl trimiteam în Occident... Nu doresc nimănui să “continue” în fiecare zi a scrie o carte, fără a reciti ce scrisese înainte...

Rezumând : am avut două cărți de-sertar : **Gherla** (varianta a doua) și **Gardă inversă**. Volumele scrise în Franța - deci la adăpost (relativ, fiindcă au existat tentative de asasinat) - nu : au fost așternute pe hârtie fără vreun risc.

O altă nouă-acceptie a unui termen vechi (autoeditare) o capătă în toate limbile luarea ca atare, în rusește, a cuvântului : **samizdat**. Și acesta, în spațiul spritual românesc, este folosită alandala - mai des : abuziv-autolaudativ.

La ruși, inițial, au fost “editate” - cu mijloace rudimentare, de la copiatul de mână, *în doar un exemplar*, apoi dactilografieră în câte exemplare se putea, în fine, xeroxarea - cărți fundamentale ale oricărei culturi iudeo-creștine, începînd cu **Biblia**. La această lucrare s-au înhămat oameni care credeau, nu numai în Dumnezeu, dar în Cuvânt; au trudit, zile, nopți, chiorînd la propriu, în fiecare clipă riscînd să fie surprinși - deci arestați, pentru “multiplicare și difuzare de fițuici mistice”.

Repet întrebarea pe care o tot pun de opt ani :

«Câți dintre românii ortodocși au copiat - de mână, la mașina de scris, la xeroxul întreprinderii - măcar Cântarea Cântărilor (fiind noi mai înclinați spre poezie...)? Ce au făcut marii și mai

ales lații noștri frunțași ai bisericii, pentru a stinge măcar în parte setea de carte religioasă, începînd cu Biblia ? Miorișosul Anania a scos abia în 1993 **Noul Testament** - de ce nu l-a tipărit în septembrie 1990 (Biblicul Institut avînd nevoie de nouă luni, ca să-l pregătească pentru tipar...) ? A-ha : nu-l tradusese : avea ordin de la Secu să nu se atingă de “fițuici” conținînd opiu am popoarelor... Dar superiorul în grad, protectorul lui Noica, prietenul lui Liiceanu și complice al lui Pleșu : Plămădeală - ce-a făcut ? A călătorit (el însă “în cinci continente”- dar tot cu pașaport MAI), a scris miliție-uri, ca **Cinci ceasuri în iad**, precum și “polemici” cu papistașii - el fiind, nu doar “distins anglist” (apud Liiceanu), ci și istoric... Încă din primul număr al revistei 22, întreat ce făcuse în aceste decenii în care credincioșii fuseseră lăsați fără păstor, la cheremul lupilor epoletați albastru, tovarășul-camarad Leonida răspunsese :

«Ne-am rugat...».

Bănuiam noi cam cu ce anume-și petrec timpul teologiei legionaro-securiști - firește, născuții ortodocși...

Cronologic, a doua categorie de ruși care s-a dedat acestui joc periculos a fost constituit din... soțiile, văduvele, logodnicele, surorile, verișoarele - ori pur și simplu admiratoarele cutărui poet, dramaturg, prozator ; mai des : iubitoarele de literatură. Fiind lichidați în Gulag câteva sute de scriitori consacrați (dar câți încă neajunși la notorietate !), aflăm cum au fost salvate de la pieire “capitole” întregi din istoria spiritualității rusești.

În momentul următor au cunoscut **samizdatul** supraviețuitori al Gulagului (Șalamov, Soljenițin, Siniavski), proscriși (Pasternak), “paraziți” (Brodski, Maksimov), ori doar scriitori nepublicați. Polonezii, Cehii, Bulgarii au avut samizdat, însă în URSS, și nu doar fiindcă însuma două sute și ceva de milioane de suflete, a luat proporții gigantice, funcționînd după principiul “Scrisorilor Sfântului Anton” : cine primea un exemplar se știa obligat (mai corect: dator) să multiplice alte cel puțin șapte, iar dacă nu avea mașină de scris, plătea o dactilografă, “pentru a-și aduce și el obolul”. Nu exista o evidență a tirajelor, dar în țara unde un roman contemporan se edita în jumătate de milion de exemplare, samizdat-ul “trăgea” cam tot atâtea...

La noi nu a existat **samizdat** (dealtfel **N. Manolescu a scris că nici nu era necesar - din moment ce “au fost publicate cam toate cărțile de valoare”**) ; nu se știe ce este acela - dar se vorbește: aiurea. În **Dicționarul Scriitorilor Români**, la N. Carandino, I(on) C(ristofor) scrie fără să clipească : “Memoriile de după 1944 (ale lui Carandino, n.m. P.G.) au circulat în samizdat în mediile literare din țară, fiind publicate la

editura Dreptatea din New York sub titlul **Zile de istorie** (1986)".

În o singură frază un neadevăr și o... dezinformare :

1. Memoriile lui Carandino nu aveau cum să circule în România "în samizdat" - I.C. crede că samizdat și copie dactilografică : același lucru ;

2. Memoriile lui Carandino au apărut la New York, însă nu în "editura Dreptatea", sublimă, dar inexistentă, ci sub aripa foii trimestriale (dacă anuale ?) cu același abuziv nume și scoasă de notoriul agent securist Dean (Mitu) Milhovan, cu banii Securității de la București. "Memoriile" apărute la capitaliști (act fără consecințe pentru autor ! - asta nu spune nimic ?), sunt, vai, purtătoare de false informații, de "variante" defăimătoare privindu-i pe înalții demnitari - am cunoștință mai ales de cele despre moartea lui Gheorghe Brătianu, contrazise după 1989 de Monseniorul Todea.

Poziția, ca să spun așa, a istoricilor literari în această chestiune (de istorie literară, totuși : **literatură de sertar, samizdat**) rămâne de neînțeles. Dacă scriitorii (în fine : creatorii, ficționarii), orgolioși-copilăroși cum sânt vor să aibă și jucăria asta, adulții istorici ai literaturii ar fi trebuit să tempereze "cererile", să explice termenii, să stabilească o dreaptă măsură - începînd prin a declara că o astfel dezbateră nu are scopul de a stabili valoarea literară a cutărui scriitor, a cutărei cărți - ci numai dacă "intră" au ba în acest pat al lui Procust : literatura de sertar.

După Z. Ornea și N. Manolescu (le-am citat opiniile, aiurea), iată în *Luceafărul* părerile altor istorici literari. De Alexandru George nu mai spun nimic, el "are circumstanțe", vorba cuiva care, de n-a inventat gaura covrigului, practică de sîrg eclipsa-socialistă. Așadar, Al. George nu poate fi luat în seamă nici aici: nu cunoaște "problema" - dar o neagă (și comuniștii făceau așa), nu știe despre ce se vorbește, "în schimb", are opinii categorice - mai cu seamă când este vorba de a-și autodecerna certificat-de-opozant.

Intervenția lui Emil Manu : și ea previzibilă. Acest fost deținut politic ce, odată liber, a scris despre orice și oricum, își apără și el bătătura, vorbind despre sertarul personal - căci toți am avut un sertar ; și un jurnal-în-sertar ; căci toți sîntem români. Astfel pornit, firesc, ajunge la C. Țoiu - în fine, nu la autor, ci la personajul Merișor : căci și el este d-al nostru, din popor, și el posedă jurnal nu ? De aici sare la : "Constantin Dumitrescu (**Demascarea**)".

E. Manu se înșeală : Constantin Dumitrescu semnează volumul **Cetatea totală** - a cărei traducere în franceză a apărut în

1981, la editura pariziană Seuil, cu o postfață semnată de mine ; Grigore Dumitrescu este cel care a scris mărturia (despre Pitești) **Demascarea**.

Despre care Dumitrescu vorbește-scrie Emil Manu, istoric literar ?

Cred că dezbaterea organizată de *Luceafărul* este o nereușită - am mai spus : un regres față de mult mai modestele încercări anterioare. Din două motive - citez din "Recuperările redactorului":

"Ne-a fost extrem de greu să cercetăm domeniul, pe o perioadă lungă, aproape cincizeci de ani de comunism. **Ne-am fixat, așadar, doar asupra ultimilor ani de domnie ai lui Nicolae Ceaușescu**"(subl. m. P.G.).

Ce semnifică asta ? Că organizatorul dezbaterii (și) autorul textului (cu tot cu lista propusă) nu se mulțumește să aibă, el, memorie scurtă - și cu găuri - dar impune cititorilor "viziunea" sa; așa cum Mircea Dinescu știe, din istoria României, doar scurta-și biografie, așa și Marius Tupan : pentru el "istoria" sertarului începe atunci când i s-a topit lui o carte ! - și ne mai întrebăm de ce fata morarului e șchioapă...

Acum din "Reacții la o provocare" semnate citeț, de Marius Tupan:

"Câteva personalități, cu influență în mass-media sunt tentate să creadă că la noi n-ar fi fost un **fenomen al sertarului**, ca în alte țări din lagăr, ci încercări izolate, palide, vanitoase de revoltă, scrieri esopice, care n-ar amenința acum, ierarhiile literare. Ca să le dăm o mică satisfacție (deh, s-ar putea să ne împingă într-o ipostază nedorită și, temători, ne luăm unele măsuri de protecție!), n-am rămas doar la sintagma, atât de controversată, **literatură de sertar** și am adăugat pe aceea ce s-ar putea să-i mulțumească, **literatură de rezistență**" (sublinierile : în text).

Așadar, dezbaterea din *Luceafărul* are drept scop (nobil, se înțelege, rar pe timpurile astea - și mai ales în tagma scriitoricească)... (re)concilierea atât de dragă pleșioților de ambe dileme :

«Na și ție, na și ție - iar acum duceți-vă și jucați-vă frumos, că noi avem treabă : discutăm **istorie literară** !»

Firește, nu așa văd eu lucrurile. Măcar pentru că sânt mai bătrân ; pentru că memoria mea bate, orice-ar crede confrății, dincolo de momentul distrugerii cărților mele ; dincolo de faptele mele - și, culmea, în ochii unor autocronici : dincolo și de momentul nașterii mele.

Pentru un motiv simplu : eu cred în memorie, cred în istorie
- iar în discuția de acum, cred în istoria literară.

Luni 6 aprilie 1998

Am pregătit vreo zece plicuri cu **Literatura de sertar...**
- două le-am trimis azi, restul mâine.

Azi se împlinesc 21 ani de când am ieșit din arestul
Securității de pe Rahova... Cam tot pe la ora asta, 12.

Azi-noapte am făcut un vis-în-vis : că Negoșescu n-a
murit, că trăiește - îl vedeam, printre mulți vizitatori, pe
prispă casei de vis-à-vis (eram în Lătești - chiar dacă acolo
casele nu aveau prispă...). Eu, dincoace, discutam cu "ai
mei" (nu neapărat Ana și Filip, mai degrabă Horia și Radu,
cu toate că prezența lor era doar... presupusă). Despre Nego.
Eu ziceam mereu, mereu :

«Nu se poate, Nego a murit...»

La care ai mei mă contraziceau, arătându-mi-l :

«Dar nu-l vezi ? Du-te și vorbește cu el !»

Aveam de gând să fac asta, însă așteptam să se mai
rărească vizitatorii lui. În așteptare, întrebam, mă întrebam:

«Cum e posibil ca Nego să învie ? A murit acum...» - în
vis nu am spus de câți ani murise Nego, nu voi fi știut, dar în
visul care-l conținea pe primul știam : "din 1992..."

La care îmi răspundeam (eu, cel din visul... cuprin-
zător) :

«**S-a descoperit un nou medicament...**»

Iar eu, cel din interiorul interiorului, făceam:

«Vezi ? Adineauri pretindeai că n-a murit, că a stat pe
undeva, în vreun spital, dar n-am știut noi - acum zici că
medicamentul acela nou l-a înviat !»

Cam pe-aici am ieșit definitiv din visul-vis - îmi ziceam:

«Am visat că Nego a-nviat. A-nviat numai Hristos, nu și
Nego...» - eram foarte, foarte trist, pe pragul lacrimilor.
«Și-acum ce mă fac eu, aici, fără el ?...» - "aici" fiind acel
Lătești, cu, în fața casei mele, o altă casă - cu prispă - dar nu
mai era nimeni nici pe prispă, nici în împrejurimi...(.)

M-am înșelat când am scris că azi se împlinesc 21 ani -

nu : în 6 mai a fost **Ieșirea**... Mă chiar miram că... mai țin minte atât de bine...

Mi-a scris Ardelean : foarte neagră viziune.

Marți 7 aprilie 1998

Plouă cu găleata de sâmbătă. E-he, dac-aș fi eu rege, să plou' unde și cât trebuie...

Astă noapte am dormit... unsprezece ore : de-aseară de la nouă până adineuri, la opt dimineața. Lulu spunea că ieri au fost 25° la București.

În legătură cu temperatura am aflat că... mă înșelam când credeam ieri că s-au împlinit 21 ani de la liberarea din Rahova (21 fără o lună). Am întrebat-o pe Ana :

«Cum era atunci : cald ?, răcoare ? frig ? - mie mi-a rămas o zi frumoasă, dar deloc caldă, ca de obicei, în mai, la București», însă Ana :

«La București, în luna mai e frig, dar nu în aprilie - acum sântem în aprilie...»

Da, domnule. Să pierd eu noțiunea timpului, să nu mai știu când am fost arestat, dezarestat, bătut, scuipat de seci...-asta-i îngrijorător. Să mă fi atins și pe mine lehamitea ? Disperarea de a nu mai vedea capătul tunelului ?

Să te împaci cu un prieten de care, după îndelungi și dureroase ezitări, te-ai despărțit... Foarte frumos, foarte moral, foarte creștinesc, văzut din afară - mai cu seamă : de sus.

Nu-mi place termenul : **împăcare**, deși rădăcina i-i : *pace*. Fiindcă a te împăca (cu cineva) presupune încetarea ostilităților - dacă au fost - ceea ce e bine, moral, creștinește ; dar mai presupune și re-luarea, continuarea prieteniei. Or asta nu mai este posibil.

Fiindcă în timpul “ostilităților” s-au rostit, s-au scris cuvinte (noi nu ne batem cu sabia, cu ghioaga, nici cu praștia). Or cuvintele mele - de pildă - l-au atins pe prietenul meu, l-au rănit, l-au îndurerat, l-au făcut să sufere - și în sens invers, de la el la mine. Acum, ce facem noi : “trecem peste starea de beligeranță” ? Dar noi nu sântem conducători de state, de oști, ca să ne fi luptat prin intermediari, cuvintele-

arme din gura noastră au ieșit, de sub condeiul nostru s-au iscat, pe celălalt atingându-l direct, în obraz, în suflet, nu în... vreun trimis al său.

Și atunci cum să poată fi împăcare ? - de acord, am mai spus : prin încetarea stării-de-război.

Dar atât. Relațiile - noile relații - se vor rezuma la Salut, salut, ce mai faci ?- dar numai când ne întâlnim întâmplător (undeva unde nu ne putem evita). Mai mult nu se poate. Să-i dau eu telefon - ca înainte ?; să discutăm (chiar certându-ne) ca înainte ? Ar însemna să fim ca înainte - și nu mai sântem ; sântem ca acum, după înainte.

Cei care înțeleg și practică “împăcarea totală” nu dau aceeași accepție a prieteniei (ca mine) ; ei vorbesc - și practică relațiile și nu prietenia. Nu e nimic blamabil în asta, doamne-fereste !, însă voiam să atrag atenția că nu vorbim despre același “subiect”.

Apoi : pentru mine nu poate exista o încetarea a ostilităților, fără a fi avut loc o explicație între părți. Explicație, desigur, provocată, facilitată de o a treia persoană, la care însă consimțim și noi, “bătăușii”. În cursul căreia, ca într-o dezbatere la televiziune, să aibă fiecare aceeași plajă de timp. În care să fie lămurite neînțelegerile (în franceză este mai precis : *les malentendus* - rău-înțelegerile). În sensul : «Iată, eu am vrut să spun - am spus - cutare, dar s-a înțeles altceva...». Nu cred că este necesar să se discute cât adevăr conținea afirmația cutare și cât adevăr cutare zisă - altfel nu se mai termină vreodată, ci doar să se clarifice greșitele percepții ale unor afirmații. După care fiecare din foștii beligeranți se duce-n treaba lui. Se înțelege : nu se vor mai “înjura” - pe chestii vechi.

Ce am spus mai sus nu intră în categoria *trebuie*, ci în cea a lui *nu-i posibil*. M-am gândit mai cu seamă la Țepeneag și la Monica Lovinescu, față de care, orice s-ar mai întâmpla, mă simt legat pentru totdeauna, peste conflicte.

Firește, spunând ce am spus, nu am pretins reciprocitate - am presupus-o.

Am în fața ochilor “împăcarea” cu Țepeneag de la Aix-en-Provence din octombrie 1990 : aceea fusese o adevărată împăcare, fiindcă, până în acel moment, nu se spusese atâ-

tea și atât de grele cuvinte dintr-o parte și din alta. Eu eram supărat pe el fiindcă făcuse ceva (Uniunea aceea căcăcioasă), fără mine, “care nu-i eram dușman” și împotriva mea (dacă o făcuse cu Breban...); el supărat pentru că îl... dădusem afară din istorie și din literatură (dimpreună cu Ieruncii, firește). Ne-am re-văzut acolo, la Aix, ne-am dat mâna, am schimbat câteva cuvinte, apoi, la prezidiu, am stat alături, ba ne-am manifestat complicitatea... Iar la întoarcere, în tren, cu Raicii, ne-am, ca să spun așa, avut ca frații... Ce s-a întâmplat după octombrie 1990, de s-a repezit asupra mea, în presă, cu o furie de cocoș beat - n-am aflat și nu m-am interesat. Dar cuvintele lui, scrise m-au rănit : fiindcă până atunci, chiar de nu afirma că proza mea îl scoate din bocanci, nu spusese că e foarte proastă - mai ales despre **Ostinato**, căruia el îi dăduse un șvung decisiv.

Am suferit “în tăcere” ca o ibovnică părăsită - dar nu i-am întors-o decât abia în iulie-august 1991, prin **Capra și Căprarul** - trecuseră 16 luni de la primele sale atacuri (în *Contrapunct*) și... zece de la “pacea de la Aix”.

Am primit trei numere (ianuarie, februarie, martie) din *Convorbiri literare*, trimise de C.M. Spiridon. În cel din februarie - cu o continuare în martie - “G. Master X” vorbește și de raporturile mele cu Cioran, așa cum reies din **Jurnal**. M-am supărat, pentru că GMX nu vorbea de ceea ce credeam eu a fi cauza neaderenței mele la Cioran și eram hotărât să-i scriu, trimițându-l la “pasajul unde vorbesc de bestia marxistă de Radu Florian ; pe acesta Cioran l-a primit în casă și a stat de vorbă cu el, dându-i chiar un interview - pe mine însă mă refuzase când îi propusesem să intre în colecție...”

Spre re-mânia mea, n-am găsit pasajul cu Florian în **Jurnal** ! Nu există ! Figurează în altă parte acel episod - dracu mai știe unde, că l-am scris de vreo cinci ori...

Ciudat : întâmplarea se petrecuse câțiva ani după refuz - să fi fost parastasul lui Eliade ? - fiindcă la biserica românească l-am întâlnit pe Cioran, atunci îi aruncasem măgăria cu «Și ce-ați văzut în oglindă ?», ca replică la explicația lui împleticită : «Am vrut să văd cum arată un comunist...» (Mai era de față și Monica Lovinescu). E-he, câte lucruri

“importante” n-au fost puse pe hârtie, în **Jurnal** - și câte altele, pe care mai bine le uitam înainte de a le scrie, figurează, măgarele !, întru supărarea prietenilor...

Asta ar fi o probă - dacă aş avea chef să-i fac pe plac unui Al. George care pretinde că **Jurnal**-ul meu e aranjat, așa ceva - în sprijinul autenticității lui. Când am copiat **Caietul Verde** (vol. I), aş fi putut foarte bine să modific, să “corectez” anume opinii ale mele - le-am lăsat așa. Când pregăteam **Jurnal**-ul pentru o eventuală editare (în 1993), de pildă, nu mai credeam în ceea ce scrisesem despre **Jurnalul de la Păltiniș** în vol II- am lăsat așa ; fiindcă așa credeam atunci când notasem ceea ce era notat. Singurele modificări au fost... supri-mările - nu totdeauna indicate.

Miercuri 8 aprilie 1998

Rafală de vești proaste :

Radu Mareș a telefonat la Lulu, pentru contract. Nu vrea **Sabina**, nici **Roman intim**, doar **Jurnal (IV-V)**, iar pe acela nu-l poate plăti, decât atunci când vor intra banii pe volumele publicate. Cu ea a vorbit, mie încă nu mi-a scris ; ori nu mi-a parvenit scrisoarea. Aștept - deși nu mai e nimic de așteptat.

Se pare că Dan Petrescu umblă după hârtii, acte, pentru reintrarea în posesia bunurilor confiscate de comuniști (ale Culienilor, la Iași). De asta nu are el timp de volumul meu.

Or mai fi și altele, dar le-am uitat - uita-m-ar ele pe mine!

Azi, în *Lumea liberă* (din 4 aprilie) un text al lui Gabriel Pleșea despre Sebastian și mine - jurnalele. Ar trebui să-i scriu.

Joi 9 aprilie 1998

Episodul al doilea din Memorialul Durerii a fost difuzat, în sfârșit, ieri 8 aprilie (în loc de 27 martie, așa ceva). Mi-a spus Cozighian, el a vorbit cu mama lui.

Am adunat pe aceeași... ulicioară articolele din 1998: cca 50 pagini convenționale, 12 piese. Nici o veste dinspre

Dan Petrescu.

Mi-au venit azi : o carte de la Solacolu ; contractele de la Ierizanu, precum și o carte, **Istoria Basarabiei în date** de Dinu Poștarencu - la prima vedere interesantă.

Din păcate, n-am să le pot răspunde decât pe marți.

Am primit *Jurnalul literar*. Grigurcu are un magistral pamflet contra lui Pleșu. O execuție cum rar am citit, hai să-i spun : cap de operă ! Bravo, Grișa !

Publică și Elvira Iliescu un protest : zice : “s-a susținut la o emisiunea condusă de Manolescu” - că Ion Caraion... Ce-i aceea : “s-a”, oameni buni ?

Vineri 10 aprilie 1998

Totuși, am trimis azi contractul cu Ierizanu și o notă bio-biblio de pus pe ultima copertă a **Altinei**.

Frig, ploaie, mohorală - de vreo săptămână și are s-o mai țină așa.

Sâmbătă 11 aprilie 1998

Sâmbăta Paștelui catolic.

Am aranjat, corectat (chiar și numerotat !) **Scrîsuri 3**. Au ieșit mai multe (uitasem niște... **Amnezii**...): 14 bucăți, 70 pagini.

Azi, în mod excepțional nu a plouat (deși am spălat rufe...!) - dar frig tot este. Se zice că are s-o țină tot așa până spre mijlocul săptămânii.

Duminică 12 aprilie 1998

Paștele catolic. Toată noaptea a plouat rece, în rafale. Acum, dimineața, s-a mai luminat, dar tot ne plouă și azi, nu ne iartă...

Mărturisesc, rușinat : nu știam că, până prin 1960 (?), în slujba de Paște, erau pomeniți Evreii ca... - am uitat termenul, oricum, ceva de foarte rău. Papa Paul II a spus ieri, la Roma, că Biserica catolică (numai ?) își cere iertare pentru că atâta vreme i-a acuzat pe evrei de deicid. I-a fost dat acestui poleak, antisemit prin naștere, să arunce o punte de

împăcare cu Evreii.

Sânt la pământ cu moralul. Nu numai din pricina necazurilor zilnice, materiale ; nu doar din cauza sănătății (nu vreau să spun : a ne-sănătății) - ci : cărțile.

Cărțile mele nu se publică ; dacă se întâmplă să fie publicate, nu sunt distribuite ; dacă în sfârșit, sunt și lansate și distribuite normal și cunosc și un oarecare succes de vânzare (ca **Jurnal I-II-III**), nu provoacă o mai mare (se pare : cerută) editare-difuzare : Nemira a tras încă o ediție, dar Dumnezeu știe în câte exemplare. Și mai ales, mai ales : succesul (de vânzare) al **Jurnal**-ului nu provoacă deloc publicarea, în brazda lui, a altei cărți (îmi făcusem iluzii că pot folosi pluralul - da' de unde !). Uite, **Scrisuri** zace, înmormântat, uitat... - spun așa doar fiindcă sânt eu băiat bun...

Cu Dacia, vina îmi revine, toată : mi-am făcut iluzii.

M-am ales cu **Altina**, la Chișinău. Deocamdată, promisiuni - o să vedem, în mai-iunie rezultatul. I-am scris lui Ierizanu că îi propun și **Sabina** și **Roman intim**...

Am început să cred că aceste două cărți sunt foarte proaste, din această pricină le refuză toți cei cărora li le-am oferit : Nemira, cu Dan Petrescu, Polirom (prin Ceia), Dinu Mihail, acum Dacia... mă gândesc că Geta Dimisianu ar fi fost în stare să le publice... dacă n-ar fi apărut **Jurnal**-ul... E-hei, ce băiat bun, sănătos, frumos, simpatic, chiar iubibil așa fi fost eu, dacă n-aș fi scos **Jurnal**-ul !

Dacă nu mi le poate publica Ierizanu, o să trag mai multe exemplare la imprimantă - și o să le trimit... Ce dracu să fac... Samizdat din dat se face...

Miercuri 15 aprilie 1998

Ieri alte două vești care numai de bucurie nu m-au umplut :

Mi-a trimis Mariana Sipoș **La est de Eden** de C. Ungureanu (1995). Român și el, omul a scris românește. La pagina 208 - vorbind de Țepeneag:

“Încercarea de a publica **Ostinato** de Goma la Editura Cartea Românească face parte din actele rebelului”.

Ce frază (scurtă !), și ce două neadevăruri conține ea :

- “rebelul Țepeneag” nu are nici o legătură cu tentativele (mele) de publicare a romanului **Ostinato** în România, în românește ; în România, Țepeneag s-a atins de **Ușa**... - însă prin tăcere mîlcă (ca să-i agâlcă) față cu calomnia Ivasiucă ;

- **Ostinato** n-a fost vreodată la Cartea românească (care nu exista când am început a umbla cu manuscrisu-n proțap).

În continuare C. Ungureanu meșterește o teorică, vorbind de: “tradiționalismul lui Goma” - dar nu a citit **Ostinato** (dealtfel, nici **Ușa**... nici **În Cerc**, nici **Gardă inversă**, de **Patimile după Pitești** n-a auzit...);

În fine, autorul acestei tentative de istorie a literaturii din exil, trage o concluzie - după ce s-a documentat și a reflectat asupra a ceea ce citise : “Intrarea lui Goma în literatură este lipsită de ecou...”. Adevărat, însă nu vorbește de *cauză* : **interzicerea mea**, începînd din primăvara lui 1970.

I-am scris Marianei Sipoș - ca de obicei, nu însoțește trimiterile de vreun rînd scris !, ceea ce nu mai ține de o eventuală “discreție” - mulțumindu-i pentru cărți (și **Praful de pe tobă** al lui Ștefan Baciu).

Apoi : a telefonat Anca Popa de la *Curentul*:

- Uncu a primit scrisoarea mea, dar “se află în imposibilitatea de a vă răspunde, fiindcă are o angină” ;

- n-au găsit “soluție” pentru mine - deci tot la pagina de Opinii au să mă bage ;

- au publicat textul despre Basarabia abia în... 9 aprilie, după aproape două săptămâni de la eveniment !

A rămas... moartă : în fiecare joi - de-acum încolo... Aiurea ! Fiecare joi...

Sînt foarte amărât. Rien ne va plus... Nimic-nimic - și mai și plouă !

Seara : ce spuneam că nu mai merge nimic-nimic ?

A telefonat Mariana Sipoș : că emisiunea ei (cu dialogul nostru), programată pentru azi, a fost împinsă - nu știe pentru când : pentru 29 aprilie ? ori 6 mai ? Păi, ce ?! Alături de ea, în studio, se afla Laszlo. Am schimbat câteva cuvinte. Cică mă atacă iar Al. George. Ei și ? Nu s-o fi plictisit nici el să tot dea în sacul de box ce sînt ?

Joi 16 aprilie 1998

A fost pe aici Paul Cozighian cu 12 casete din serial. Am văzut 3: nu sunt prea rău...

A telefonat iar Anca Popa. Și iar nu ne-am înțeles.

Furtună și la Paris. Are să mai țină încă o vreme.

Am primit scrisori de la Nicoleta Sălcudeanu și de la Radu Mareș. Le-am scris - pleacă mâine.

Tot mâine ; trimit **Sabina** și **Roman intim** lui Dan Silviu Boerescu.

Să nu uit : Lulu i-a spus Anei că aseară a fost o emisiune a Marianei Sipoș - cu Laszlo și cu Grigurcu.

Sâmbătă 18 aprilie 1998

Sâmbăta Paștelui.

Am văzut, cu Ana, casetele aduse de Cozighian. Cu toată modestia de care sânt în stare: n-am găsit gafe, prostii, scăpări - cum se mai întâmplă. Există însă o inadvertență : afirm că am scris, pentru *Die Zeit* un articol "în 1970" (și nu, eventual : "în anii șaptezeci"), însă vine imaginea ziarului, unde se vede clar anul : 1972 ! L-am rugat pe Cozighian să corecteze. Mi-a explicat că, neavînd mijloacele tehnice necesare, i-i imposibil. Mă tot asigură că n-are să se observe... Pe mine însă nu mă roade teama că au să observe alții, ci nu suport să nu fiu riguros, corect.

Zilele astea am re-corectat și pus în pagină **Sabina** și **Roman intim**. Mai încerc marea cu degetul : am pregătit două colete pentru Dan Silviu Boerescu. În scrisoarea însoțitoare i-am spus : aceste cărți nu au fost tipărite dar nu va fi putînd să facă o derogare, să le recenzeze (chiar așa am zis: recenzeze) la *ArtPanorama* ? O să trăim și n-o să vedem. Ar fi trebuit să plece ieri, dar cum ploua cumplit, Ana nu s-a mai dus la lucru, așa că poșta a rămas pentru luni, 20.

Timpul urât, cu furtuni, cu ploaie în prostie - și rece ! - continuă. Acum, dimineața, s-a mai luminat oleacă, dar cerul e, în continuare, acoperit. Nu mă deranjează, dar mă gândesc la Filip - a plecat la lucru (doar se află în vacanță, studentul tatii !). Din fericire, la Luvru nu plouă...

Pentru a câta oară constat că nu se poate comunica cu ai mei compatrioți. Oricât de simpatici, deștepți, binevoitori ar fi - dacă ei nu știu ce trebuie să facă atunci când primesc o scrisoare...; când li se trimite o marfă cerută insistent de ei (acum vorbesc de munca lui Cozighian) ; când telefonează ei, ca să mă anunțe că dialogul cu mine s-a amânat, dar să nu știe pentru cât timp : două săptămâni ? trei? o jumătate de eternitate ? - acum vorbesc de Mariana Sipoș. Care, la un moment dat, îmi spune, amenințându-mă cu degetul (prin telefon), că... i-am ascuns ceva.

Ce poți răspunde la un asemenea reproș din partea unei doamne ? Ca mine : nimic (dealtfel, nici nu înțelegeam unde vrea să ajungă, fiindcă “ascunse” îi rămăseseră o mie și una de chestii și nu avusesem deloc sentimentul vinovăției...). Am dedus, când mi l-a trecut pe Laszlo, aflat în studio, că este vorba de răceala intervenită între el și mine - despre care nu-i spusese Marianei Sipoș. De ce i-aș fi spus?, era o chestiune privată și care nu interesa Televiziunea Română. Ei bine, Laszlo i-a spus. Comentariul Anei:

«Săracul pui... S-a plâns primei mame care l-a întrebat de ce plânge...»

De multă vreme nu mai am vești de la Ștefana Bianu. I-am lăsat în mai multe rânduri mesaje pe repondeur - nu a reacționat. Să nu i se fi întâmplat ceva rău - ei sau lui taică-său.

Miercuri 22 aprilie 1998

Între timp a fost Paștele...

Ieri am primit scrisori (am răspuns) de la Grigurcu, de la Elvira Iliescu, de la Claudiu Iordache (care m-a invitat să public în revista lui! (am declinat, firește), lui Nedelcovici (lui, fără să mă fi întrebat - à propos de Ion Vianu).

Băietu-ista, Filipaș : umblă pe călburi (p'in oraș)...

A plecat luni seara, s-a întors azi dimineață. «Am fost cu Fred...». Când l-am întrebat : «Care Fred : băiatul, sau...?», a răspuns : «Nu, nu băiatul...» Nu-băiatul fiind profesoara lui cea frumoasă (“și cu niște ochi uite-așa!”) de materia numită : volume-masse-lumière-espace.

A telefonat Liviu Ioan Stoiciu. Mi-a propus să colaborez la *Cotidianul* (Rațiu) și la *Viața românească*.

Paul Cozighian : a vorbit azi cu Mariana Sipoș : emisiunea cu mine va trece (??) în 6 și în 20 mai... Cât despre serialul lui - nici un răspuns...

Joi 23 aprilie 1998

Filip : a venit acasă pe la 5 dimineața, a dormit până la 3 după amiază, abia s-a trezit, cât să ne putem înțelege cu el, că, țâr !, telefonul. Cu ochii închiși a început să se pregătească :

«Unde te duci ?» l-a întrebat Ana.

«Să mă-ntâlnesc cu Fred».

«Care Fred ?» a întrebat Ana, încă ne-trecută prin vama fredatică.

Acum sântem a doua zi, la ora opt (dimineața), băiatul Filip n-a dat semn.

Azi e Sfântul Gheorghe, deci mă apuc de articolele pentru *Cotidianul*. Spor la treabă ! Mulțumesc, am nevoie - mai ales că fiecare va fi doar de o pagină și jumătate...

Ora 17. Am fost în târg, m-am întâlnit cu Ștefana. O să pot lucra la “samizdatul” meu...

Vineri 24 aprilie 1998

Am terminat (început ieri) un text de 2 pagini (vreo 4 300 semne) pentru *Cotidianul*. Am să-l trimit luni 27 - împreună cu altele... Se intitulează: **Gaura din cap**.

Sâmbătă 26 aprilie 1998

Am primit scrisoare de la Davidescu. O să-i răspund mâine, ca să plece scrisoarea poimâine.

Am făcut plicuri cu “samizdat” pentru Boerescu și pentru L. I. Stoiciu. Au să plece, o parte (2 și 2) tot luni.

Astă seară am fost la o reuniune la biserică. M-am întors extrem de obosit. Acum e ora zece și trebuie să mă culc, altfel... Altfel rămân sculat.

Luni 27 aprilie 1997

Sâmbătă, ieri, azi am scris trei texte pentru *Cotidianul Primele patru* le-am expediat ieri, al cincilea aşteaptă confirmarea colaborării. Le reproduc aici :

(1) *DE CE - AŞ FI MODEST ?*

Paris, 23 aprilie 1998

1. GAURA DIN CAP

Există găuri și găuri :

Gaura din steag, atât de emblematică pentru revoluționarii de la '89, cu voie de la Brucanitetul Central și cu certificat de anticomunism de la Măguritate - cei ce n-au știut, n-au vrut să accepte că descoperirea fusese descoperită de unguri, în toiul Revoluției de la 1956;

Gaura din covrig - descoperită de inteligenții noștri compatrioți treziți din somnul cel de moarte la 22 decembrie 89 fix ;

Gaura din roman(ele cu cheie), descoperite de bravii rezistenți prin, zi-i pe nume : cultură ! - uitată așa, des-(a)coperită, astfel riscând să răcească, dracului ;

În fine, **Gaura din memorie (istorie)**.

De ce-aș fi modest ? De ce i-aș lăsa - ca pân-acum - pe alții să nu aibă memorie, să nu-și aducă aminte - ba chiar să conteste adevărul ? Consemnez aici, nu mari-fapte-de arme - dar **fapte** (de la **a face**).

Dacă primele găuri pot fi considerate folclor local și îi privește pe câte unul (să fie citită publicistica Gabrielei Adameșteanu, în chestia covrigului, romanele lui Buzura în a cheii), cea din istorie, din memorie - **gaura din cap** - ne interpelează pe toți :

Fiindcă amnezicii cu program, "directorii de conștiință" (al căror merit istoric este unul... geografic : au rămas locului - în genunchi, pe burtă, pe spate), treziții taman la 22 decembrie 89 nu s-au mulțumit cu clamarea căcăcioasei lor "rezistențe prin cultură" (devenită foaaarte rentabilă) - ci s-au apucat să scrie, ei istoria ! Se spune : învingătorii scriu istoria - așa este, cu excepția Românilor : deși mereu învinși, mereu regulați, scriu istoria ceea de parc-ar fi fost, de când se știu, învingători.

În Bălăcăniada Trăisticoloră, unde, vorba lui Pleșu cel Isteț (dar-însă-totuși : Melanconic - vezi-i dilematicul organ) : "toți sântem vino-vați - deci nevinovați sântem cu toții"- nu există buni și răi, albi și negri, victime și călăi, opozanți și colaboraționiști, deci nici învingători

și învinși, ci, vorba poetului : o apă și-un pământ...;

– unde Cartea Albă a Securității îi unge “anticomuniști” pe activiști-de-frunte ca Titus Popovici, D.R. Popescu, Fănuș Neagu, C. Țoiu, Buzura, Ivasiuc, A. D. Munteanu, Săraru, Hobana, Everac, Săraru ;

– unde “literatură de sertar” au (în prezent !) - cu aprobarea Uniunii Scriitorilor - “rezistenți” ca Titus Popovici, Anania, Sorescu, Blandiana, Breban, Țoiu (a nu fi uitat opozantul clasei, curat-sertari-colul Al. George);

– unde “interziși de cenzură” au fost aceiași, plus Păunescu, plus Sorescu plus V.C. Tudor...;

– în fine, acolo unde istoria țării, a comunității românești este pusă pe hârtie de cronicari fără memorie ce încep (și sfârșesc) consemnarea cu... momentul trezirii lor din somnul colaboraționismului pilit îndărătul înțelepciunii-de-veacuri : “Eu nu fac politică, eu fac artă !”;

Acolo, zic (nu pentru întâia oară - și tot degeaba : eu nu sânt credibil - ca Petru Dumitriu, ca Petru Popescu - și ca alte pietroaie) lucrurile sunt mult mai dramatice, acum, în 1998, decât ni se păreau în, de pildă, 1988 - când, pentru România, exista **speranța**.

În acest an treburile merg mai prost (material, spiritual) decât în 96, decât în 94, decât în 92, chiar decât în 1990 - astfel progresînd Românul (“pe culmi...”). Ceea ce se nu-mește : populație - care a suferit toate Plăgile Moscovei aduse de comunism - îndură acum aproximațiile, nepriceperile, nepăsătorismele, tembelismele, necinstismele alor noștri, anticomuniștii-în-vorbe. Oamenii pătinesc, mai și gem, dar tot nu văd de unde li se trage o bună parte din suferință :

Ei, de unde ! De la **uitare** !

Uitarea de frică ; uitarea întru conservare - uitarea din obișnuință.

La **uitare** o hotărîtoare mână de ajutor au dat scriitorii noștri iubiți și foarte-preferați - înainte de 89, când trăiau în complicitatea-promiscuitate cu cititorii - a refuzului-politicii ; după 89, când analfabeții noștri intelectuali umaniști, sperînd că absența de totdeauna din agora va fi recuperată la oral, prin cursul forțat al Pieții Universității, au trecut la proba scrisă - și scriu și scriu și scriu la ziar : editoriale, comentarii, cu predilecție prognoze - dintre cele mai buimace, după exemplul produselor astrologului Brucă, neasemuit previzionist al trecutului.

Drept care biata “populație” (nu chiar pașnică : să ne aducem aminte de 13-15 iunie 90) soarbe cu gura căscată gânditorismul politic din carton veritabil al lui Manolescu, cugetătorismul abisalic al Gabrielei Adameșteanu, infantilismul filorus, deci antibasarabean-bucovinean - al lui Gabriel Andreescu (ce să mai vorbim de Andrei Cornea : îl suplinește cu strălucire pe Pavel Cîmpeanu), porcăriile lui Cristoiu, căcăriile lui V.C. Tudor, iar la tembelizor șade (tot cu gura căscată), năucită de viteza de mitralieră a găinărismelor culturaliste ale Pruteanului nației, arheul Humanității, încântată de “ținuta” plenarelor (pe muzichie...) conduse de eternul tovarăș Sava.

Sântem o comunitate fără noroc, fără destin, fără izmene, fără NATO, fără Basarabia și Bucovina de Nord (și Insula Șerpilor), fără Europa, fără șira spinării - încolo stăm bine.

Atât că, uitînd, uitînd, uitînd, am uitat și ce uitasem.

De aceea vom fi noi atât de mândri și umblăm țanțoși, cu pălăria mult dată pe ceafa găurii din cap.

De ce-aș fi modest ? De ce-aș omite spunerea adevărului ?

(2)

Paris, 25 aprilie 1998

1. GAURA DIN... MODESTIE

După șapte ani (și ceva...) în care te miri ce colaboraționist notoriu al totalitarismului (Păunescu, Ion Alexandru, A. D. Munteanu, Săraru), ori doar cumișelul târîtor pe burtă, prin buruieni - ca să nu-l văd Securitatea și să mi ți-l umfle "pentru activitate opoziționistă" (vânjosul clapon istericalizat Alexandru George) - se laudă pe toate drumurile și cărările cu isprăvile de pe frontul antibolșevic, dar nimeni nu-i dă peste nas, peste bot (de ce ? pentru că și celui susceptibil să-l pună la punct pe nerușinat i-a scăpat măcar o laudă - cu a sa rezistență-prin-cultură), simt nevoia să las de-o parte...reținerea de a-mi povesti viața și faptele;

Să las la o parte, cale de câteva pagini, modestia (care,-n România nu doar rimează, dar echivalează cu prostia).

La urma urmei, nu voi practica lauda-de-sine ; poate fi verificată oricând, de oricine, succinta trecere în revistă a unor "întâmplări" adevărate :

I.

O iau de la...începutul începutului care, pentru mine este momentul din care am amintiri cursive și nu, ca până atunci, imagini-fixe:

În categoria de vămi prin care, din nefericire, nu doar eu am trecut - înșir :

1. Cedarea Basarabiei și a Bucovinei de Nord, în 28 iunie 1940 ;

2. "Calitatea de cetățean al URSS" care a căzut în capul, nu doar al celor care hotărîseră că nu se refugiază, ci și în al celor care, pornind cu întârziere spre Apus, au fost ajunși din urmă de ruși, întorși de la noua graniță : Prutul...;

3. Arestarea și deportarea tatei în Siberia ;

4. După 22 iunie 1941, când Armata română a trecut Prutul și ne-a dezrobit de dușmanul de Răsărit și Miazănoapte, am aflat că Lagărul de triere de la Balta (Transnistria) fusese lichidat de ruși, acolo pierind și tata - am devenit orfan ; norocul a făcut ca tata să fi trecut pe la Balta cu șase luni mai devreme - și n-a murit : ni s-a întors "pe cealaltă parte a pământului"; la sfârșitul anului 1943 nu mai eram

orfan ;

5. în martie 1944, din fața frontului, ne-am refugiat în Transilvania ;

6. începînd din 24 august 1944, cei în jur de un sfert de milion de refugiați din Basarabia și Bucovina de Nord au fost considerați de ruși “cetățeni sovietici”, iar de autoritățile românești (care consfințiseră această crimă, semnînd prevederea specială din cadrul Convenției de armistițiu - Moscova, 12 septembrie) : “cetățeni străini - repatriabili”; așadar, am fost, cronologic (și nu doar) primele victime românești ale comunismului românesc - după ce, în 1940, fusesem primele victime românești ale comunismului rusesc ;

7. în decembrie 1944, după trei luni de hăituială prin păduri, stâne, peșteri, am fost prinși de ciobani localnici (Buia, Târnava Mare), predați jandarmilor, aceștia ducîndu-ne sub escortă în Lagărul de Repatriere de la Sighișoara; cu acte false am reușit să rămînem în România - am fost liberați din Lagăr la sfârșitul lunii mai 1945, mult după încheierea păcii...;

8. din acel moment pînă după moartea lui Stalin (5 martie 1953 - adică opt ani de zile) părinții au fost convocați cel puțin semestrial la județ, apoi la regiune, pentru a declara că... nu s-au răzgîndit : nu vor să fie... repatriați în Siberia ;

9. în 1949, vreme de o jumătate de an ambii părinți au fost arestați și anchetați la Securitatea din Mediaș, eu rămînînd, la 13 ani, o persoană avînd “domiciliul” în trenuri și în gări.

Însă aceste nenorociri nu se abătuseră doar asupra mea. Toți refugiații din Basarabia, din Bucovina de Nord, din Ținutul Herței le luaseră în piept, le înduraseră, le supraviețuiseră - repet : începînd din iunie 1940.

Iar ghinionistii dintre refugiați care, în ‘44 își găsiseră adăpost în Banat, au fost, în 1951, deportați în Bărăgan, ca “titoiști”. Numai că, la liberarea (în 1955) bănățenilor și a oltenilor (români, sârbi, germani, macedoneni), **Basarabeni și Bucovinenii au rămas pe loc, în casele de lut, acoperite cu paie, proprietate a MAI : unde să se mai ducă ?**

Acolo i-am găsit (1958), când am fost dus, de la Gherla în domiciliu obligatoriu : în ulițe compacte, în satul-nou Lătești. Acolo i-am lăsat când am fost liberat (1963).

După distrugerea satelor-noi în 1964, (ca să nu mai rămîna urmele crimelor Securității), Basarabeni și Bucovinenii, străini în propria țară, au fost siliți să-și caute norocul (sic !) în alte părți ale Republicii Comuniste Române.

(3)

*Paris 26 aprilie 1998***2. GAURA DIN... MODESTIE****II.**

În adolescență (trebuia să spun : copilărie) am cunoscut arestarea ambilor părinți de Securitatea abia înființată. Adevărat : în primii ani după 1944, “asta” se petrecea numai în familii de refugiați, însă în curând a devenit frecventă și în celelalte : “criminali de război”, militari, politicieni, “exploatatori”, chiaburi...

Așadar, la sfârșitul anilor 40, începutul anilor 50 am fost unul dintre mulții elevi convocați la Securitate, ruși în bătaie, pentru bănuielile cele mai năstrușnice (eu fusesem pârît că... țin jurnal-initm); și am fost unul dintre elevii exmatriculați din toate școlile din țară.

După Revoluția Maghiară din 1956, am fost unul dintre numeroșii studenți - din centrele București, Timișoara, Cluj, Iași, Brașov - arestați și condamnați, apoi, la ispășirea pedepsei, trimiși cu domiciliu obligatoriu în Bărăgan.

Cu o “derogare” : în 1955 și în prima parte a lui 1956 am fost singurul de la Filologie-București care, la seminariile de marxism, punea “întrebări tendențioase”- în realitate, afirmații ca :

- Basarabia și Bucovina sunt teritorii românești, locuite de români, care nu vorbesc “moldovenește”, ci românește;
 - limba română nu este “de origine slavă”, cum susține tovarășul Al. Graur - ci de origine latină, cum bine spune savantul sovietic Aleksandr Șișmariov... ;
 - colectivizarea agriculturii este o tragică eroare ;
 - limba rusă este o limbă importantă - dar nu unica ; să-și recapete, în învățământ, rolul cuvenit printre celelalte, devenind facultativă ;
 - trupele sovietice să plece din România : au trecut zece ani de la încheierea păcii ;
 - războiul din 1939 împotriva Finlandei a fost un “război nejust”
- potrivit materialismului istoric... etc., etc.;

Încă o paranteză : nu cunosc vreun alt “agitator public” care să fi făcut propagandă antisocialistă, citind, în noiembrie 1956, într-un seminar, “literatură... interzisă”. A fost principala acuzație, în gura Securității și suna : “alcătuire și răspândire dușmănoasă de fițiuci subversive”...

Repet : arestarea, ancheta-ca-la-Interne, condamnarea (2 ani), Jilava, Gherla, apoi domiciliu obligatoriu au constituit “pâinea” zilnică a zeci de mii de români - unii trecând prin încercări mult mai grele (Reedu-carea de la Pitești, Canalul, Minele de plumb, Reeducarea de la Aiud...). Deasemeni declasarea suferită ca “cetățean liber” ce nu avea acces decât “la lopată”- **până în iunie 1965.**

În iunie 1965, noul stăpân al României, Ceaușescu, a dat o

decizie prin care foștii deținuți politici erau “reabilitați profesional”: puteau postula pentru locuri în învățământ, în artă, în cultură, scriitorii interziși aveau din nou dreptul să publice, studenții ale căror studii fuseseră întrerupte puteau să continue - ori să reia studiile.

Am fost și eu unul din mulții studenți ce și-au reluat studiile - dar singurul căruia **nu** i s-a aprobat reînmatricularea (dealtfel, nici reabilitarea juridică), pentru a le continua, cum aveam dreptul, astfel, în septembrie 1965 eram tot în anul I, ca și în 1954.

Adevărat că în iunie 1965 mi s-a dat voie să public - dar foștii mei colegi de facultate, deveniți redactori (Eugen Simion, Dimisianu, Velea, Baltag) n-au mișcat un deget, pasivitatea lor fiind, în fapt: blocare. În decembrie 1966, m-am adresat unor redactori necunoscuți mie: Sânziana Pop și Gica Iuteș : aceștia m-au propus pentru... debut, Eugen Barbu a fost de acord (în ciuda opoziției lui Săraru și a lui Dodu Bălan)- așa am publicat întâia oară, în *Luceafărul*.

Adevărat : am intrat în Uniunea Scriitorilor, după apariția volumului **Camera de alături**, deși existau mulți autori ce nu debutaseră editorial, însă erau primiți în Uniune “pe baza” a două schițe publicate în reviste...

Încă o “originalitate” : în martie 1970 am fost integral interzis (din aceeași mișcare, soția și socrul) - dar nu am fost dat afară de la *România literară* ! Continuum (sub șefia lui Breban) să lucrez în redacție, eu, întâmplător și autor, dar fără dreptul de a publica o notă de lectură (nesemnată) !

Situația mea de “lefegiu” a fost rezolvată : în aprilie 1973 Dimisianu mi-a scris la Paris că sunt, în continuare, la *România literară*...Însă în iunie când m-am întors, am constatat că, în birou nu mai există... scaun. **Scaun**, în sensul propriu - nu “loc”. Dimisianu era uimit și nu știa cum să rezolve problema. Abia după vreo săptămână, la insistențele mele, mi-a mărturisit, în șoaptă tainică :

«Da, bătrâne, ai cam fost dat afară de pe la noi...»

Povestea carnetului de partid a fost și mai nostimă :

Pentru că, în 22 august 1968, după invadarea Cehoslovaciei, voisem să intru în Brigăzile Patriotice ; pentru că, după cum aflasem, se dădeau arme numai membrilor de partid, am cerut să intru în partid! Prilej cu care au aderat alți cinci scriitori... Armele nu ni s-au încredințat, în anul următor am trimis **Ostinato** în Occident (și am anunțat), iar bunii mei tovarăși (de organizație de partid) : Chiriță, Dimisianu, Țoiu, Horea, Nichita Stănescu au încercat în multe rânduri să mă determine să... predau carnetul, fără a cere... excluderea. N-am acceptat. Am fost anunțat (confidențial, la ureche, de Chiriță) că în august 1968, “în realitate”, nu fusesem primit în partid !- deci nu mai sunt nici în momentul de față (1974-76)...

Acest nod (roșu...) gordian a fost tăiat de Securitate, la 1 aprilie '77, când m-a arestat. “Obiectivul nr. 2” (primul fiind umflarea și ducerea mea la Rahova) a fost... găsierea carnetului. Mi-au povestit soția și socrul ce exclamații de bucurie a victoriei au scos percheziționatorii : Securitatea pusese, în sfârșit, mâna pe corpul delict: carnetul de membru al PCR !

Paris 27 aprilie 1998

(4) 2. GAURA DIN... MODESTIE

III.

Au existat însă “întâmplări” pe care nu le-am împărțit cu nimeni:

Din martie 1970 (când am fost total interzis de a publica chiar și traduceri - ca și soția și socrul) până în 20 noiembrie 1977, când am plecat definitiv din România, nu s-a vorbit despre mine și despre ale mele din... jenă politică. De ce ?

1. devenisem “**cel care...**” citise la Cenaclul condus de M.R. Parascivescu fragmente de roman (**Ostinato**) cu-colectivizarea, cu-Jilava, cu-Canalul, cu-Securitatea, cu-Basarabia-Bucovina, cu-Sașii, încât plecaseră din sală prudenți (jenați...) ca Balotă, ca Petrișor, ca Ovidiu Cotruș...;

2. devenisem “**cel care...**” trimisese în Occident cărțile respinse de cenzură, “imitându-l” pe Soljenițin - nu pe Marin Preda ;

3. devenisem “**cel care...**”; din martie 1970 fusese total interzis de a publica “restricție” ridicată după 20 ani, în 1990);

4. devenisem “**cel care...**” publicase o carte (**Ostinato**), simultan la două din cele mai prestigioase edituri europene : Gallimard și Suhrkamp și, cu toate că, în 1971 izbucnise cunoscutul scandal de la Târgul de Carte de la Frankfurt, când România își retrăsese standul prin lucrarea “profesorilor de la ambasadă RSR de la Bonn” Oancea și Pușcașu - nu fusese pedepsit de clasa-muncitoare ! Ba, în luna mai 1972, deși până atunci nu “ieșise” nici până în URSS (Traian Iancu : «Să provoci tulburări în Basarabia dumitale ?»), președintele Zaharia Stancu îl “convinsese” să accepte pașapoarte pentru Occident - «Ia-o și pe doamna, rămâneți pe-acolo, până vi se uită numele...»;

5. devenisem “**cel care...**”, deși plecase în Occident *cu nevasta* la expirarea vizei de un an, se întorsese în țară :

- după ce publicase, în traducere germană, la Suhrkamp încă o carte, **Ușa noastră cea de toate zilele** ;

- după ce lăsase, la Gallimard, pentru tradus, în franceză alte două cărți : **În cerc** și **Gherla** ;

- după ce dăduse o sumă de interviuri și scrisese o serie de articole anticomuniste, anticeaușiste pentru presa scrisă și radiourile occidentale;

- după ce în dialogurile radiofonice cu Noël Bernard, la München, cu Monica Lovinescu la Paris se exprimase la radio Europa liberă despre stările de lucruri din România fără nici o reținere ;

- după ce citise la microfon, înregistrând, la Paris, largi fragmente din două cărți : **Ușa noastră cea de toate zilele...** și **Gherla** - difuzate în emisiunea lui Virgil Ierunca “Povestea vorbii”- autorul aflându-se în acele momente (toamna 1973, toamna-iarna 1976-1977) pe solul RSR, sub mâna Organului ;

6. devenisem “**cel care...**”- **dealtfel unicul !** - scriitor, nepublicat în țara sa, dar Uniunea Scriitorilor (al cărei membru era, în continuare), îi vămua drepturile de autor în devize, provenite din Occident ;

7. devenisem “**cel care...**”, deși interzis din 1970, numele să nefiind pomenit nici în enumerări (doar în cartea de telefon), avea dreptul de a fi pus la zid, condamnat ca dușman, ca parazit, ca hoț, ca violator, escroc în Săptămîna Securității sub semnăturile lui Eugen Barbu, Dan Ceachir, Dan Zamfirescu, Ulieru - și alte nume conspirative ;

8. devenisem “cel care...” era nefrecventabil din partea scriitorilor legitimiști, care-și păzeau rubrica, slujba, accesul la Fond, apartamentul, pașaportul, făcînd doar cultură ; în 1977, când Lagărul Comunist din Europa trosnea din toate încheieturile (de acea dată semnalul pornind de la Praga, prin Charta 77), nici în România faptele nu lipseau, cum spune la evanghelie : Marea grevă a minerilor din Valea Jiului, din august ; 2 000 dintre ei s-au solidarizat cu Mișcarea pentru drepturile omului - față de 4 (patru) scriitori mari și lați : Negoïtescu, Vianu, Luminița Coler și semnatarul rîndurilor de față...;

9. dacă pînă la 1 aprilie 1977 (data arestării) eram, în ochii - și în vorbele rostite “un veleitar ce crede că scandalul suplinește talentul”, după arestare devine “**cel care...**” nu merită să se vorbească despre el - necum să fie apărat, să i se ceară lui Burtică imediata lui liberare - ca pentru Negoïtescu : pasabil infantil, dar nu lipsit de talent, ca Goma...;

10. după exact 7 (șapte) ani de inexistență ca scriitor - numele îmi apăruse doar în cartea de telefon și în gazeta de perete a Securității, *Săptămîna...*), devin “**cel care...**” trebuie condamnat, demascat, pus la zid, sacrificat ritual -în toate ziarele centrale, regionale, la radio, la TV;

- în ședințele breslei breslașnicilor iau cuvîntul, “înfierază” netalentul și dușmănozitatea “celui care...” - și a Chartei 77 : Eugen Barbu, Lăncrănjan, Râpeanu, Fănuș Neagu, Nina Cassian, Săraru, Sântimbreanu, Abăluță (!), Geo Dumitrescu, Al.I. Ștefănescu (Turcul de la Cenzură sau Tovarășul Tovarășei Ninei Cassian)... ;

- în presă scriu negru pe alb, sentința (după rechizitoriul de-sus): Al. Piru, Al. Dobrescu, Eugen Barbu, Zoe Bușulenga, Dan Zamfirescu, Vasile Băran, Titus Popovici, Săraru, Brad, Ivașcu, Virgil Teodorescu - și încă și încă : nu de auxiliari ai înrobitorilor duc lipsă înrobiții români ;

11. după pregătirea de artilerie, urmează atacul infanteriei :

- în 13 aprilie 1997 are loc ședința plenară a Consiliului Uniunii Scriitorilor : hotărîrea de a-l exclude pe “**cel care...**” este ratificată în unanimitate ; în afară de “cei răi” au votat excluderea bunii : Doinaș, Manolescu, Blandiana, Sorescu, Bănulescu... ;

- în 14 aprilie, “**cel care...**” este anunțat de colonelul Vasile Gheorghe, comandantul închisorii Rahova că de-acum Securitatea poate face cu el ce vrea, pentru că, iată : Consiliul Uniunii Scriitorilor îl dăduse-afar’. În unanimitate - oricum: nu a existat nimeni care să conteste “măsura”. Măcar să întrebe: «Dar de ce, tovarăși?»

(5)

*Paris, 27 aprilie 1998**G A U R A D I N... M O D E S T I E*

IV

Spuneam că, în 13 aprilie 1977, Consiliul Uniunii Scriitorilor m-a exclus-din-rândurile, ceea ce a constituit, după opinia mea, una dintre marile ticăloșii a breslei, a breslașilor glotași, precum și a breslașilor-șefi: Doinaș, Blandiana, Sorescu, Bănulescu, Manolescu...

Fiindcă în acel moment “elementul” care eram (mai zis și “Cazul”) se afla arestat - acest lucru îl știau cu toții, îl aflaseră chiar de-și astupaseră urechile la știrile difuzate de Europa liberă, dorind să asculte numai Teze și Antiteze la Paris, ca orice scriitor român ce se respectă.

Până în acel moment Consiliul («Foru’», îi zicea Săraru) dăduse-afar’ din-rândurile pe acei scriitori care, călători în Occident, nu se mai întorseseră în patria iubită și socialistă : Ilie Constantin, Matei Călinescu, George Astaloș, Vera Lungu, Mioara Cremene... Lor, “fugiților”, cum le spuneau securiștii, dar și scriitorii autentici (Zaciu, Breban și în ziua de azi așa vorbesc despre ei), puțin le păsa de excluderea din Uniunea Scriitorilor, după ce-și perduseră țara - chiar dacă unii avuseseră o remarcabilă - și remarcată - activitate “pe târâm”, fie prin numărul volumelor, fie prin acela al plecăciunilor la ziar. N-am auzit însă de excluderea unui scriitor, să zicem : internat în spital, fie și pentru o apendicită.

Am auzit - deși urechile îmi era binișor înfundate...- din biroul de anchetă a Securității din Calea Rahovei (prin gura colonelului Gheorghe Vasile - sau viceversa) de excluderea unui scriitor arestat - pentru care faptă penală ? Trădarea-de-patrie nu fusese dovedită, nici pedepsită prin condamnare, în urma unui proces - abia eram în anchetă...

Dacă rămânem doar la măgărie : nu poți exclude pe cineva care se nu se află în situația de a se apăra, de a avea dreptul la “ultimul cuvânt”. Dar să consimți și să votezi excluderea cuiva pe jumătate mort (fie: doar pe sfert...), echivalează cu profanarea de cadavre (accept : atunci jucam rolul cadavrului). Ei bine, scriitorul român cotidian a făcut-o și pe asta.

Se vede că nu mai conta o facere pe lângă atâtea și atât de puturoase făcături scriitoricești românești.

În 6 mai (1977), față cu scandalul care atinsese proporții neprevăzute de strategii Securității, în urma presiunilor internaționale, am fost liberat...

Îmi amintesc cu enormă plăcere cum, pe lângă fideli în prietenie Virgil Mazilescu și Lucian Raicu, și de astă dată (ca și în timpul

detenției mele, neezitînd să meargă la tribunal, să o reconforteze pe Ana, soția mea) a fost lângă mine paradoxalul Breban : el (cu care nu eram prieten, dar lui mă adresasem, poftindu-l să se solidarizeze cu Charta 77) refuzase să se alătore - ceea ce nu l-a împiedecat să vină în câteva rînduri la mine acasă (deși eram strâns - și vizibil - supravegheat) ; el a avut inițiativa întîlnirilor cu Burtică - însă nu m-a "certat" pentru că refuzasem tîrgul propus de acesta (publicarea cărților în schimbul abandonării "drepturilor") ; în timpul detenției mele, editîndu-i-se **Bunavestire**, autorul a dat un exemplar generalului Pleșiță "și Doamnei sale", iar ministrul Securității, între două capturi administrative mie, la Rahova, mi-l arăta, ca probă de nesfârșită prostie a mea : dac-aș fi căzut la înțelegere cu ei, n-aș mai fi fost **în acea situație** : i-aș fi dat și eu, pe una din cărțile mele, apărute, o dedicație - lui și Doamnei sale...Iar după ieșirea mea din... gaură (aceea fiind gaură-din-lume), Breban s-a purtat normal - colegial (a venit la socrul meu, unde stăteam, ca să ajute la scoaterea din pivniță a unor cufere), firesc, aș zice, chiar zic : cu spirit sportiv - și nu s-a prefăcut că nu mă vede, deci nu înregistrează salutul - cum a făcut Blandiana ; și nu a fugit de mine, pe stradă, ca buna mea prietenă Gabriela Adameșteanu ; nici nu mi-a explicat că ea are mult mai multe de pierdut (mult mai multe - decât cine : decât mine ?) ca prietena mea cea bună, Dana Dumitriu : și nici ca prietena...

Ce ciudat : femeia contează ca mult mai curajoasă, mai rezistentă decât bărbatul la încercări grele. Însă când este vorba de instinctul de perpetuare a speciei, cea mai curajoasă dintre femei îl abandonează pe bărbatul căzut (în groapă), de nu se vede ! - cu excepția femeii Ana Maria, soția mea...

Din vara lui 1977 mi-a mai rămas o întîmplare stranie :

Ca să nu zbiere reacțiunea capitalistă că sînt persecutat, generalul Pleșiță îmi impusese un alt apartament, tot în Drumul Taberii (fără telefon, chiar fără adresă...) și o slujbă: la Biblioteca Centrală, atunci, după cutremur, înghesuită în Casele Brătianu. Călătoream cu un troleibuz ce avea stație în Piața Palatului. Într-o dupăamiază, în așteptare, am observat că printre cei ce ieșeau din Sală se afla și prozatorul Dumitru Radu Popescu. Îl cunoșteam din vedere, îi prețuiam scrisul. Atât. Dar, spre surprinderea mea, l-am văzut făcînd semne cu mîna, încoace. Am crezut că altcuiva - n-am reacționat. Atunci Dumitru Radu Popescu, membru în Comitetul Central al PCR, ieșind de la o ședință de-a lor, C.C.-istă, m-a strigat pe nume, tare, de pe celălalt trotuar.

Am dat de înțeles, prin gesturi, că auzisem, însă nu pot traversa strada (eram o ruină în urma chimizării de la Rahova, mergeam cu mari dificultăți, abia reușind să păstrez echilibrul și linia dreaptă) - însă D.R.P., sprinten (ca un adevărat membru al C.C.!), a trecut el încoace. Mi-a întins mîna dreaptă, cu cealaltă a făcut un gest de îmbrățișare (repet : nu ne cunoșteam, nu ne vorbisem vreodată, nu ne dădusem mîna). Eu, surprins, n-am făcut decât să răspund prin monosilabe - la întrebările lui : ce fac, cum mă simt ? ce face doamna, cum a suportat

copilul toate astea...? După ce a mai schițat o dată gestul îmbrățișării, D.R. Popescu a retraversat strada, pe celălalt trotuar așteptându-l colegi de-ai săi, printre care Titus Popovici, vibrionant și sumbru.

Care să fi fost “semnificația” gestului lui D.R.P., scriitor care mai apoi a cunoscut o evidentă involuție, devenind unealtă docilă a Ceaușeștilor ? Nu, n-am crezut niciodată că, atunci, făcea un gest în serviciu comandat. Nici că încerca să-și spele un păcat față de mine : va fi votat și el excluderea din Uniune, la 13 aprilie...

Atunci de ce îl făcuse - și încă în văzul tovarășilor săi din C.C. ?

De ce ! Pentru că atunci, Dumitru Radu Popescu era încă autorul povestirii **Leul albastru**.

(tot luni 27 aprilie) : Am fost la Ștefana, ca să iau, mărită, dactilograma lui Ștef Davidescu. Va fi de lucru, nu glumă.

Filip a pus imprimantei o baretă de memorie. Eu nu simt accelerarea, dar el, pentru desen, da.

Am primit ultima carte a lui Daniel Bănulescu. Am să-i scriu diseară, ca să plece cu poșta de mâine.

Martți 28 aprilie 1998

Am scris al șaselea text pentru *Cotidianul* :

(6) DE CE-AȘ FI... MODEST ?

Paris, 28 aprilie 1998

GAURA DIN... MODESTIE

V

După arestarea mea (1 aprilie 1977), soția, copilul și lucrurile au fost încărcate într-un camion și transportate din Drumul Taberei, Aleea Compozitorilor, blocul Z 21, în cartierul Dudești, unde echipa-tehnică a Securității pregătise din vreme o nouă locuință (!) “dotată cu mijloace”, vorba lor... După liberare, vreo două luni, am locuit la socru-meu. Generalul Pleșiță, șeful Securității, ca să închidă gura reacțiunii (care zbiera că nu am casă, nici slujbă) mi-a “repartizat” un alt apartament, tot în Drumul Taberii, la margine, într-un bloc fără număr, pe o stradă fără nume. Impunerea unui alt domiciliu a avut efecte mult mai rele decât îmi imaginam :

Neavînd “adresă”, nu primeam poștă : după insistențe, amenințări, Pleșiță, Gheorghe Vasile îmi dădeau... fotocopii după anume

corespondență oficială (de pildă invitația PEN Clubului francez care mă cooptase în timpul detenției); neavînd telefon, nu puteam fi contactat ; cu două-trei excepții (i-am amintit pe Virgil Mazilescu și pe Lucian Raicu) prietenii, cunoscuții fuseseră băgați în boale de Securitate, iar vestea că sînt izolat, păzit, supravegheat le procurase un perfect alibi al prudenței lor (de veacuri) : așa au “rezistat”, au făcut “opoziție, nu disidență...”

Soția, cu copilul în cărucior, putea merge oriunde - dar nu putea face orice : de cum dădea să intre într-un oficiu poștal ori încerca să telefoneze de pe stradă, unul dintre “însoțitori” (aceștia nu se ascundeau, imaginîndu-și că doar prezența lor, vizibilă, au să-i cenzureze însoțitului pînă și intențiile) se posta în fața “obiectivului”, cu brațele în cruce și cu eternul:

«N-aveți voie, doamnă...»

Ana încerca să intre în forță - în clădirea poștei, în cabina telefonică - cu forța era împiedecată (de doi, trei securiști, bașca nelipsitele securiste... de sprijin); la telefoanele publice fără cabină i se zmulgea aparatul mână...

De la o zi la alta constatam izolarea în care fusesem consemnați.

Totuși, se semnalau curajoși-disperați care cine știe de cât timp patrulau prin cartier, sperînd să mă întâlnească : “faceau pe indiferenții”, pînă ajungeau în preajma Anei sau a mea, se prefăceau că ajută la căruciorul copilului ori la sacoșa cu zarzavat și, în cel mult zece secunde, turuiau informații : nume, adresă, profesie, pătimire (închisoare, internare la-nebuni, alungare din casă, din slujbă, etc.) și dorința : să fie “dat” la Europa liberă, să obțină dreptul de emigrare... Oricât de profesioniști erau securiștii, cei care voiau să comunice - comunicau. Când erau înhățați și duși “la ei”, în pumni, în lovituri de picior - era prea târziu : mesajul fusese receptat de noi, releul - cât despre transmis mai departe, cum făcusem pînă la arestare...

După 89, am constatat că urmașii “celor de la ‘77” sunt doar... ulteriori, atît, nu au vreo legătură genetică : incredibil de nepăsători (un eufemism) cu **timpul** - iar aici vorbesc doar de prezența lor pe un platou de televiziune, fie ca jurnaliști, animatori (pardon : “mediatori”!) de dezbateri, fie ca invitați : se scarpină (mental, pe sub clop), se aștern pe cugetat - în direct - iar când se pornesc să vorbească, dau impresia că, de fapt, se opriseră, hăt, alaltăieri... Ori nu au ce comunica, ori nu știu cum să o facă, impresia generală este de hărmălaie de gară și, simultan, de tăcere : cuvintele lor, rostite, nu poartă nici o semnificație. Ce legătură poate exista între acești ne-grăitori (chiar și **darul cuvântului** să ni-l fi distrus comunismul ?) și ființele vii din 77, nefericite, sperate, dar care nu se lăsau, nu se lăsau călcate în picioare - iar în ceea ce ne interesează acum : învățaseră (și practicau!) tehnica... telegrafiei fonice : transmiterea unui cât mai lung mesaj în cât mai scurt timp posibil...?

Astfel se va fi explicînd succesul unui escroc intelectual ca Pruteanu : pe de o parte, prin analfabetismul profund al maselor-largi-de-telespectatori, care neavînd elementare cunoștințe culturale, nu au

ce compara cu aproximările, prăpăstiile, tâmpeniile prute ; pe de alta Românul, ființă superficială, a fost de totdeauna fascinat de “viteza exprimării”: fie în muzica instrumentală, unde rapiditatea execuției este luată drept calitate (când ea dăunează de-a dreptul), fie în mânuirea cuvântului, unde Românul este convins că cel care vorbește iute, în mod necesar o face și adevărat...

Revenind la izolarea de după liberare : să nu mai pretindă “intelectualii români” în general, în particular scriitorii că ei, bieții, n-au știut de Greva minerilor din Valea Jiului (1-3 august ‘77), “decât abia după ce s-a dat la Europa liberă”.

Spre rușinea americanilor, postul lor de radio nu a transmis știrea decât **după două luni** ! (eu am avut mult mai puțin de așteptat : cu toate că Ambasada USA la București știa din chiar ziua de 1 aprilie că sânt arestat, Departamentul de Stat a blocat difuzarea informației, până în 14 aprilie... - doar două săptămâni... - ce involuție !). Dar, spre rușinea scriitorilor : ei - bieții - știau ce anume se petrecuse la Lupeni.

Dacă eu, izolat, am aflat - de la Mazilescu - în jurul datei de 5 august ce povestise în gura mare, la beție, în restaurantul Casei Scriitorilor Iulian Neacșu (ale cărui legături cu Securitatea nu mai constituiau un secret), cum de au pretins bravii scriitori - printre ei : Fănuș Neagu, Băieșu, Dinescu, Chiriță, Jebeleanu, Marin Preda - că... habar n-aveau ce se petrecuse în Valea Jiului ?

E drept : eu am știut (aproape) numaidecât - de la Mazilescu - însă din păcate nu am putut da știrea mai departe, la Europa liberă, la ziarele occidentale. Unii nefericiți disperăți, riscând, îmi transmiteau, mitralierat, o-viață-în-zece-secunde, dar eu, spre deosebire de timpurile dinainte de 1 aprilie, nu mai aveam mijloacele de a le prelungi, ca să ajungă unde trebuia.

Acesta a fost motivul pentru care, după lungi, dureroase discuții cu Ana, am hotărât să cerem pașapoarte pentru Occident.

Reamintesc : călătorind pentru întâia oară în viață în în străinătate, la vârsta de 37 ani (în 1972), deși soția era cu mine, deși aveam bani, la expirarea vizei de un an - m-am întors ; deși, după arestarea de la 1 aprilie 1977 Securitatea (prin șeful ei, Pleșiță) a făcut presiuni - și ce presiuni ! : dacă nu vreau să fiu condamnat pe viață, sau chiar pe-moarte, să accept pașapoartele pe care mi le “oferă” tovarășul Ceaușescu și să mă duc, dracului, unde-oi vedea cu ochii, să-i las pe ei să construiască în pace socialismul multilateral! - n-am acceptat. Și, să fiu crezut : nu mi-a fost deloc ușor, mă aflu “în lumea a doua”, în urma chimizării (cu aconitină) ale cărui efecte au durat încă 18 luni, însă distrugerea pompei numită : cord a fost iremediabilă.

Speram să pot rămâne, în continuare, în țara și a mea: să scriu românește, ca până atunci, să aștept să fiu publicat și în românește.

Aș fi putut - dacă aș fi vrut - să renunț, în fapt, la “activitățile dușmănoase”; aș fi putut publica traduceri, o vreme, apoi, de ce nu, chiar o carte originală - cu condiția să fie “curată”...

Cum nu am mentalitate de scriitor-român, egoist până la delir, până la sinucidere, mi-am zis (și Ana a fost de acord) că, mai util aș

putea fi, de-acum încolo, “de afară”.

De aceea am cerut pașapoarte de turiști, iar duminică 20 noiembrie 1977 am plecat din România.

Pentru totdeauna.

Am primit o scrisoare extrem de caldă de la noul prieten epistolar Ardian-Christian Kuciuk. I-am răspuns.

Tot azi am primit un pachet cu cărți de la Luca Pițu : volumul lui **La cafeneaua hermeneutică, Povestea pulei (pulii ?)** - prezentată de el și o cronologie a Piteștiului - extrem de necesară - a lui C. Merișcă.

Din viitoarele apariții la Nemira, aflu că e pe cale să iasă și **Scrîsuri** - cu prefață de Luca Pițu ! I-am scris și lui, pentru poșta de mâine.

Joi 30 aprilie 1998

Aseară am fost cu Ana la Paul Cozighian. Am cunoscut-o, în sfârșit, pe Catherine (Le Breton - fiica fostului ambasador al Franței în România). Au venit și “fetele” care au lucrat cu el la montaj : Sophie și Sarah (coordonatoare în Reporters sans frontières). Am mâncat fără reținere, am vorbiit...

Ne-am simțit foarte bine (nu i-am întreat pe ei...).

Ieri am mai scris un text :

(7) DE CE-AȘ FI... MODEST

Paris, 29 aprilie 1998

GAURADIN... MODESTIE

VI

În exilul început în 20 noiembrie 1977 n-ar mai fi fost motive de... imodestie - pentru că, nu-i așa ?, în Franța nu mă mai aflam la cheremul Securității ; nu mai existau tovarăși (și chiar tovarășe) însărcinați cu explicarea și supravegherea fiecărui pas al meu...

Exilurile de totdeauna, de pretutindeni sunt fidele eșantioane ale rămașilor în țară. Cel românesc : o sumă de indivizi, întâmplător vorbind, cândva, limba română, egoiști pe centimetru pătrat, individualiști în chestiuni cu interes (foarte) limitat, propunându-și scopuri

doar “economice”- toate fiind animate de o mentalitate de rob ajuns brigadier (lucrează din greu, privându-se adesea de strictul necesar, pentru a avea “afacerea” lui - care va funcționa în câștig : Românul, fost rob, va folosi robi dintre compatrioții veniți între timp...).

Firește, “economicii” alcătuiesc în toate exilurile majoritatea - dar nu totalitatea. Există o “stratificare” în timp : generația mea (sânt născut în 1935) a fost ultima care a cunoscut închisoarea, deportarea, descalificarea după “liberare” ; din ea nu puțini români și-au făcuseră din ajungerea în Apus unicul scop al vieții : pe de o parte, să deschidă ochii Occidentalilor (care ne vânduseră la Yalta), pe de alta să-i mobilizeze pe Românii care, dînd de bine, uitaseră de soarta nefericitei Patrii...

Însă acești altruști, curajoși, nu au trecut pragul în timp (simultan cu pragul... geografic, al frontierei), situat în jurul anului 1984. După acea dată, chiar dacă se înstrăinau tot mai numeroși, printre ei nu s-a mai găsit măcar un singur ins care să vrea să se întoarcă în România, pe tanc, să o libereze...

Mutația a fost una de mentalitate (vorbesc, în continuare, despre Românii activi) și poate fi plasată cu două decenii mai devreme, în **1964** : decretul de amnistie care a golit închisorile de deținuți politici. Atunci au ieșit la “lumina libertății” oameni obosiți, uzați, mulți dintre ei zdrobiți : de lipsuri, de lipsa speranței ce-i ținuse treji până prin 1958 (când trupele rusești părăsiseră România, “ducînd” cu ele și rațiunea de a rezista a naționaliștilor). Devastarea sufletească a fost desăvârșită de constatarea că își sacrificaseră viața pentru... nimic, mai grav : pricinuind rău soției, copiilor, neamurilor, prietenilor... Iar constatarea că Răul nu mai este chiar atât de rău, fiindcă nu mai este rusesc, unguresc, ovreesc, bulgăresc, ci “de-al nostru, românesc” - le-a dat lovitura de grație. Și-au spus :

«Nu se mai poate face nimic - ne supunem, răbdăm, așteptăm...»

Acești oameni, printre care politicieni marcanti, au judecat strâmb astfel : Răul vine numai de la **alții** (ruși, unguri, evrei, lipoveni), numai **alții** secretă... comunismul, “fiindcă, nu-i așa, în România de 20 milioane de suflete, PCR nu atingea mia de membri !”. Aceiași “analiști” găseau foarte bună (și adevărată) anecdota cu “diviziile Vatica-nului”, însă nu vedeau în fața nasului : comunismul nu era... nici secretul, nici secreția ne-românilor ci, cum se zice după ‘89 : emanația a ce este mai puturos, mai josnic, mai bestial în fiecare din noi. Comunismul fiind - ce simplu! - nu învățarea, de la altul, a tablei-înmulțirii Răului, ci doar **liberarea resentimentelor din fiecare individ**. Firește, la noi, în Estul Europei a fost ocupația militară rusească - dar în China ?, dar în Cuba ?, dar în Vietnam ?, dar în Albania ?, dar în Coreea de Nord ?, dar în Cambodgia ?

La noi, după 1952, au fost dați afară din Securitate Evreii ; după 1956, Ungurii au fost și ei trimiși la plimbare, au rămas doar ai noștri ca brazii, neaoșii, băștinașii, direcții trăgători din Traian, Decebal și Miorița (fiind, totuși, nevoie și de o persoană de sex contrar, nu ?). Se poate afirma că Organul a devenit mai îngăduitor ? Mai înțeleghător (ca

între noi, Românii...)? Că și-a schimbat natura - **teroristă** ? Atunci cum se explică teroarea din '58, din '59, din '60 - când Aparatul era pur-românesc ? Și chiar dacă represiunea generală a diminuat (nici nu era greu !), după 1962 trico-lora Securitate a continuat **teroarea** prin reeducarea de la Botoșani, de la Jilava, de la Aiud - exercitată asupra unor oameni epuizați de suferințe, striviți de așteptare...

Anul 1964, de mare bucurie (a golirii închisorilor) a avut un tragic revers : “întoarcerea pe dos” a indivizilor și a grupurilor care timp de două decenii fuseseră opoziția vie la ofensiva comunismului. Pe acești oameni, chinuți, martirizați, nu-i frânsese închisoarea - nici chiar “reeducarea dulce” (dar cât de perversă !), ci “libertatea”: nu era cea așteptată, întrevăzută din străfundul celulei.

Realitatea-libertății de după 1964 le-a administrat acestor oameni ce supraviețuiseră atâtor cumplite încercări lovitura finală : nu i-a omorât - i-a năucit, i-a buimăcit, i-a hăbăucit. I-a împins, întâi să gândească, apoi să spună în jur - apoi să repete, din ce în ce mai tare, din ce în ce mai insistent :

«Nu mai e nimic de făcut - trebuie să ne supunem și să așteptăm...»

Exact asta așteptau tovarășii ! Acesta fiind rezultatul reeducării !

Iar ca o consecință a confuziei instalate, li s-a suprapus alta :

«Ceașescu - doar că-și spune : comunist, altfel e român de-al nostru, ne-a dat voie să cântăm Deșteaptă-te, Române, Hora Unirii, e împotriva rușilor, a ungarilor, a jidanilor...»

Din acel moment, “bătrânii”, “martirii”, “înțelepții” au devenit (nu fără a-și da seama), auxiliarii cei mai de preț ai Puterii.

Și ai Securității - de ce ne-am ascunde după deget ?

Când, în primul trimestru al anului 1977, foști deținuți politici, înainte de a risca iarăși închisoarea prin aderarea la mișcarea pentru drepturile omului, căutau și cereau părerea unor monumente ca Stăniloiaie, Carandino, Coposu, Noica iar aceștia (consultați pe rând) dădeau exact, dar exact același sfat-părintesc :

«*Nu te duce la Goma : e omul ungarilor, apără interesele evreilor, e agent sovietic - vrea să-i provoace pe ruși să ne ocupe iar, pe unguri să ne ia Ardealul - nu-ți dai seama că e pus de forțe străine să-i creeze dificultăți lui Ceașescu?*»

În ciuda acestor sfaturi înțelepte, trei dintre vizitatorii “bătrânilor” au ajuns până la mine și au semnat. Separat au venit - separat mi-au reprodus vorbele, ca trase la indigo ale acestor foaarte mari anticomuniști - acum obosiți, resemnați.

Și din acest motiv termenul “disidență” a fost respins cu vehemență de către “rezistenții” (în gând - să afle Securitatea ?). Bătrânii - tații nației, nu ? decretaseră depunerea armelor - ori acești necunoscuți încercau să continue a rezista prin alte mijloace.

Și prin lucrarea acestor înțelepți, România a fost privată de... disidență. Asta o spune cineva care de totdeauna a declarat :

«Nu sânt disident - sânt scriitor».

Nici mai mult, dar nici mai puțin.

M A I

(...)

Sâmbătă 2 mai 1998

De dimineață am scris un text (al 8-lea), am dormit ca un cosaș vreo trei ore (chiar că nu înțeleg : de unde atâta... somn ?), apoi 3-4 pagini din Davidescu.

Abia acum (la pagina 40 !) îmi dau seama că Fănel al meu scrie... ficțiune, roman ! Ca Petrișor, în Fortul (lui) 13!

Duminică 3 mai 1998

Acum (ora 17,30) a telefonat Filip de la Luvru. Că are să mai întârzie : de la muzeu s-au furat două tablouri și, din pricina controlului la ieșire (prin care au să treacă și ei, ghizii), are să întârzie.

Am mai scris o bucată (9). (...) Frig al dracului - va fi venit toamna, maică !

Luni 4 mai 1998

Ștefana a primit, pentru mine, un fax de la Dan Petrescu: zice că lipsește o pagină din **Scrisuri** - să i-o trimit.

Mi-a telefonat L.I. Stoiciu : a primit textele (7) și "groasele". Nu prea știe ce să facă cu ele. Dacă nu deschisese plicurile...

Miercuri 6 mai 1998

Douăzeci și unu de ani de la liberarea din Rahova.

Ieri am fost la Ștefana. Am cunoscut-o pe Rodica Pop, prietena ei. A adus tot felul de cărți. Și casetele de la Memorialul Durerii.

Surpriză plăcută : emisiunea nu e deloc (proastă), așa cum mi-o descriau binevoitorii (concurenți !).

Surpriză ne-plăcută : după mărturia lui Ladea, apare Calciu ! L.H/L. i se adresează cam așa : «Dumneavoastră,

co-fondator al mișcării Goma ...», iar Calciu, nu numai că nu corectează, afirmațiile jurnalistei (atât în 1977, dar și în 1976, când se transmitea la Europa liberă, în lectura mea, **Gherla**, Popa-Ca' fugea de mine ca dracu de tămâie !), ci vorbește ca... unul care a făcut parte dintre (dealtfel, numele lui apare pe ecran supratitrat - de verificat și eventual de corectat). Oricum, ceva nu este în regulă cu acest Ca-Popă.

Nu a trecut, ieri, fila cu pricina : dactilograma prea ștearsă. Am copiat-o la ordinator, am să încerc azi din nou.

Rodica Pop a adus o scrisoare de la Fănel Davidescu (am dus Ștefanei primele 59 pagini corectate, am luat până pe la 173...). Prin poștă am primit scrisoare de la Radu Mareș. Încă n-a citit **Jurnal-ul**.

Joi 7 mai 1998

Am trimis azi scrisori : Dan Petrescu, Mareș, Davidescu, Stoiciu.

Am dormit după masă ca un disperat : mă trezisem devreme zilele astea, făcusem drumuri...

Așadar, a fost primul episod al emisiunii cu Mariana Sipoș. Cică n-a fost rău...

Lulu n-avea contract cu Nemira pentru **Scrisuri** ! Cartea e la tipografie, dar contract nu i-au făcut autorului ! Ei bravos...

Strivit de oboseală. (...)

Sâmbătă 9 mai 1998

Azi am terminat prima parte din **Gaura din istorie**.

De bine ce am isprăvit, am căzut fulgerat de răceală - păi se putea altfel ? A fost prima zi caldă a anului !

A telefonat de la București L.I. Stoiciu. Să mă anunțe că de luni, 11 mai, *Cotidianul* are să publice în fiecare zi ! A fost ceva mai asigurat când i-am spus că se află pe drum restul până la 11 al textelor din prima secțiune și că azi am scris prima din a doua.

Filip o duce bine - cu traiul, cum se zice pe la noi, prin Basarabia. El o duce - cu traiul - dimpreună cu Frédérique,

profesoarea-i de lumières, de volume volumești și de alte spații pământeste... Vine-acas' doar ca să-și ieie cămăși, ciorapi, chiloți de schimb, altfel, tot într-o muncă o duce !
Cu traia-i.

Acum e seară (21,30) ; acum eu sunt destul de mulțumit (cu scrisul, cu telefonul de la Stoiciu - chiar și cu traiul lui Filip) și eu sunt destul de bolnav.

Și eu, uite-așa cum mă vedeți, n-o să-i fut în cur pe nemți, pen' c-o să mă bag în pat (după ce-oi mai aspirină ceva aspirin') !

Salutare - soacră mare !

Duminică 10 mai 1998

Am pregătit pentru poșta de mâine un plic pentru Stoiciu în care am pus comiterea de pe urmă, apoi 4 texte pe care le-am dat în alte părți, dar de a căror situație nu am vești : **Le Livre Noir, Basarabia...**, **Petre Roman...** și **Literatura de sertar**. Pun aici **Gaura din istorie**, cu prima parte : Calciu :

Paris 7 mai 1998

Gaura din istorie

Până la 22 decembrie 1989, ultima gaură din Istoria Românilor măsura o "lungime" de jumătate de secol (din 1938, de la instaurarea dictaturii lui Carol II) și o adâncime încă neevaluată. Din august 1944, mai vârtos din 1948, comuniștii ne-au furat trecutul, interzicându-ni-l, băgându-ne pe gât un "viitor de aur" din ce în ce mai îndepărtat, pe măsură ce ne apropiam de el.

Lucrurile au fost limpezi atâta vreme cât am știut că Răul vine de la Răsărit. După 14 ani de ocupație, Ocupantul părăsind solul ocupat (1958), ocupații s-au mirat foarte că Răul n-a plecat odată cu Armata Roșie - cea care, vorba anecdotei : "Ne scăpase de nemți, dar nu și de ruși...". Luminății noștri politicieni (majoritatea încarcerati) s-au arătat consecvenți... ai gândirii-de-lemn și nu au apreciat, normal, pericolului : firește, Rusul ocupant era o pacoste, însă comunismul adus și lăsat pe mâna localnicilor se arăta a fi adevărata năpastă. Această tragică eroare a făcut ca Românii să piardă, nu doar lupta-dreaptă, armată ; nu doar demnitatea. Ci și simțul realității.

Un individ, o comunitate poate cunoaște perioade mai lungi, mai scurte de deprimare, descurajare, deznădejde ; însă când un ins - ori cinci, ori o sută, ori câteva mii, câți au fost minerii greviști în august 1977 se ridică din genunchi, atunci măcar a zecea parte a comunității

trebuie să facă la fel ! Cu condiția ca acea turmă să aibă și un păstor-doi, nu doar berbeci.

Or comunitatea românească nu a avut (după ce ocupantul rus a plecat) păstori ; conștiințe ale nației, directori de conștiință : **intelectualitate**. Se simt insultați, “înjurați” inginerii patriei ? Foarte bine, ar fi prima oară când s-ar simți. Fiindcă adevărul este acesta, crud :

Dacă Românii ar fi avut ceea ce se cheamă : **intelectualitate**, aceea ar fi dat semne că **a existat** și pe timpul lui Ceaușescu, fiindcă prilejurile nu i-au lipsit : în 1968 ; în 1971 (“revoluția culturală”); în 1977 - în primăvară, față de mișcarea pentru drepturile omului ; în vară, la congresul cutare al scriitorilor (când Ceaușescu i-a pus să se întrecenzureze - ca la Pitești) ; la sfârșitul verii, greva minerilor din Valea Jiului ; 1979 (constituirea SLOMR) ; distrugerea (“sistemizarea”) țării, 1984 ; revolta de la Brașov, din noiembrie 1987.

Se observă : n-am amintit “cazurile” - efectul lor nu a depășit patruzidurile sălilor de ședințe (“de creație”, altfel cum ?).

Nu : comunitatea românească nu a avut - atunci când nevoia era mai urgentă - intelectualitate. Din 1965 - Anul Unu al Iepocii - supraviețuitorii vechii generații erau deja striviți, descurajați - și mai ales trecuți în **proprietatea** Securității : rezistaseră la anchete, la torturi, la decenii de închisoare, însă nu rezistaseră la... “libertatea” cu care nu mai aveau ce face (doar n-or să spună Diaconescu, Tepelea, Quintus, Coposu - dacă ar trăi - că ei știau : au să apuce momentul decembrie 1989 !). Comunitatea românească a (supra)viețuit fără păstori, fără sfătuitori, fără învățători care să-i arate unde să pună piciorul, să o consoleze, să o încurajeze, spunându-i că nu mai este mult până la mal... Comunitatea românească nu a avut un **cler** demn de acest nume : preoții ortodocși au fost primii, cronologic, auxiliari ai Securității (și cu alibiul cel mai neinteligent : «Trebuie să salvăm credința strămoșască !» - de parcă, pentru a-ți salva sufletul, plătești Diavolului, cu... sufletul). Comunitatea românească nu a avut **inteligenție**, ca să folosim acest termen occidental de origine rusă : **dăscălii** și-au ascuns și ei colaboraționismul caracterizat îndărătul necesității de a nu-i lăsa pe tineri ne-instruiți (s-au văzut rezultatele, în succesivele generații școlite începând din 1948) ; **artiștii** (plastici, muzicieni, dramatici) aveau de totdeauna alibiul : «Noi facem artă, nu politică !», iar **scriitorii**...

Această demisie națională și-a arătat fructele otrăvite, nu în 1990, nu în 1991 - nici chiar în 1992. Ci din clipa în care seniorul Coposu (tatăl nației - orfane...), bine sprijinit, elegant justificat, frumos legitimat de două doamne : Ana Blandiana și Doina Cornea, a început a umbla prin târg, la vedere (ier-te-mi-se vorba rea) cu măgureanu' după el. Acest *după* nu vrea să spună, în cadrul relațiilor umane - și al umanei... subordonări - că cel din urmă este sluga, scutierul, aghiotantul celui din față ; ci taman invers : personajul important fiind, nu neapărat Măgureanu, ci ”instituția”, altfel spus : Organul - de felul său foaaarte muzical : **el** cântă - *ei* bat pasul.

S-a văzut și mai limpede în 1996, când opoziția a câștigat

alegerile, prin "Emil". Impresia, terifiantă : comunitatea românească (în fine, acea mare-parte a ei care nu-l mai voia pe Iliescu) era o turmă de oi câpii : nu știa nimic, refuza să afle, nu mai ținea minte nimic-nimic-nimic. Bine-bine, dar ce voia ?

Încă o consecință a absenței unor îndrumători : așa cum, în 17 decembrie 1989 Români, în majoritate, au voit să se aranjeze cu Ceaușescu (ca să nu-i omoare Nea Nicu și Neanea Nica chiar de tot, chiar de tot) ; așa cum la 22 decembrie fix **masele largi de români ceaușiști** - dacă n-ar fi fost, de ce l-ar fi aclamat ? - au voit (*Box populi* !) moartea aceluiași Ceaușescu și nu (re)instaurarea libertății, a democrației (dacă mă înșel, să mi se răspundă : cum se face că la alegerile din 20 mai 1990 a câștigat tovarășul nostru Iliescu ?) - tot așa, în 16 noiembrie 1996, Români din opoziție (majoritatea) au votat pentru Constantinescu - uitînd, nemaștiind (nemaipăsîndu-le) că "țărăno-creștinul" încheiase o alianță, nu doar violent împotriva naturii (și în poziție de vădită inferioritate) cu nr. 2 al neocomunismului: Petre Roman - dar că avea în spate (ca protector-dirijor-cenzor) Măguritatea Eternă.

Ce s-a ales de speranțele românilor în "ai noștri" - se vede cu ochii închiși.

Deziluzia (care, de la încherea tratatului cu Ucraina, a devenit catastrofă) are, la origine ("la bază", ar zice tovarășul Constantinescu, "intelectual" de culoarea peretelui, strălucit activist) dezertarea - deci : absența intelectualității din comunitatea românească.

Firește : în "intelectualitate" nu intră toți cei avînd "la bază" o facultate; nici chiar artiștii nemăsurat de talentați, frizînd geniul - ca Horia Bernea, ca Lucian Pintilie... Deosebirea dintre ei și un (problematic) intelectual român : aceștia au o puternică conștiință de sine - celălalt are (ar trebui să aibă) o normală conștiință de... ceilalți.

De aceea nu va fi avînd ursul coadă, nici Românul noroc. Fiindcă norocul e cum și-l face omul - cu condiția ca acela să știe pe ce lume se află ; să aibă ținare de minte - altfel pe ce construiește, mental : pe nimic? Istoria unei comunități amnezice este... tot nimic, chiar dacă umblă un zvon : până și nimica mișcă; mișcă - dar... dacă nu există...

După decembrie 1989, Români au trecut și la astuparea găurii numită istorie. Excelentă idee. Numai că istoria cuprinde nu doar fapte și date istorice ; nu doar evenimente petrecute cândva, în trecut, până în 1989 tăcute, ori interzise.

Ci și adevărurile noastre cele de toate zilele. Ceea ce facem - cu fapta, cu scrisul - azi, s-ar putea să... intre-în-istorie.

Se spune (eu am auzit de la tata, el știa din Siberia...) că, de pildă Rusul, oricât de umil, neinstruit, păcătos, bețiv ar fi, atunci când **face** ceva : un sputnik, un coteț, o groapă pentru latrină, o movilă de sfeclă, știe că toată lumea este cu ochii pe el ! Că fapta lui, din străfundul Rossiei, are să fie trecută în istorie! Nu contează că ceea ce face Rusul nu are nici pe departe calitatea **facerii** Neamțului - contează că Rusul, așa, barbar, becisnic, mizerabil - are conștiința importanței sale (nici n-

ai zice că face parte dintr-o comunitate asiatică, în care demnitatea omului nu contează - dacă te uiți la marea, la imensa lor literatură, accepti : contează) ; că el, individ, este o parte din comunitate : nație, popor...

Ceea ce mă îndurerează (și mă mânie), în continuare : lipsa de memorie a Românului - neresimțită de el ca un (grav) cusur, și dacă nu considerată calitate, atunci, sigur : o cantitate neglijabilă, echivalentă cu lipsa falangei ultime de la degetul mic al mâinii stângi - negreșit : a vecinului posesor de capră...

Amnezie inacceptabilă în cazul **făcătorilor de istorie**.

1. C A L C I U

Ieri, 6 mai 1998, am primit din partea Luciei Hossu-Longin caseta conținând prestația mea din emisiunea Memorialul Durerii, în două volete : nr. 67 și Nr. 68, difuzate în februarie și în aprilie acest an pe canalul 1 al Televiziunii Române.

Văzînd primul episod, apoi jumătate din al doilea (aici, o eroare ; am afirmat că **Gherla** fusese înregistrată la București - nu : la Paris) apoi încă jumătate din jumătatea rămasă, mi-am spus că mi se făcuse un minunat cadou pentru cea de a 21-a aniversare a liberării din arestul Securității de la Rahova (tot într-un 6 mai - dar 1977)... Nu mai regretam că, în decembrie 1997 înfrîngîndu-mi "resentimentul", acceptasem să particip la această emisiune deși, în aproape opt ani, realizatoarea "uitase" să mi se adreseze și mie, cel care, prin cărți, prin clamări, prin fapte începusem a erija, încă din 1966 (de când scrisesem **Ostinato**), un foarte modest, însă nu mai puțin unic memorial ;

Nu-mi mai părea rău că, într-un târziu, apărusem și eu: aflasem că nici presa scrisă, nici televiziunea de la București nu stăpâneau istoria elementară și, ca pe malul Dâmboviței, analfabeții continuau să răspândească ne-ști-ința, analfabetizînd, în continuare, masele. Nimeni dintre Vajnicii Români (altfel extrem de tricolori) nu se gândise la un colocviu, la o masă rotundă, la o dezbateră cu martorii, cu participanții, cu îndurerații din 1977 - dacă tot umblăm cu **memoriale** ale durerii (cu osebire la Universitatea bucureșteană, acolo funcționînd, de treizeci de ani, fără întreruperi, Uzina Amneziei Naționale) ; mi s-a spus că nu s-a vorbit nici la München - pardon : la Praga, unde s-a mutat Europa liberă - firește, am arătat spre postul de radio care, de-o pildă, în 1977, nu a doar dat (celor neinformați, informații), dar a și căpătat (onorabilitate, deci prelungire a finanțării, în dolari, ca urmare aprin diminuării, apoi dispariției acuzațiilor presei occidentale că ar fi "oficină a CIA" - lucrare la care au pus un umăr decisiv și nefericiții ce-și propuseseră pielea pe băț atunci, în Primăvara de la București...).

Bine, dar *cine* să le vorbească românilor despre propria-le istorie? Ratesh - care nu mai știe cum îl cheamă ? Iorgulescu ? - care știe (deși nu semna articolele de fond ale *României literare*, nici "contribuțiile" sale conspirative trimise Europei libere, vulgare ciupeli de la același post de radio...), însă îi îndeamnă pe ceilalți, în

Dilema lui Pleșu, să uite tot ce știi?

Privind caseta trimisă de la București, încercînd să fiu “obiectiv” - și autocritic ! - constatam cu bucurie : realizatoarea, departe de a se mulțumi cu zisele mele, fie le confruntase cu altele, ale altora (am deplorat absența unor scriitori, “colegi” care ar fi avut muuulte de spus despre anul ‘77 : Manolescu, Hobana, Blandiana, Dimisianu, Băran, Doinaș, Mircea Micu, Iorgulescu, Fănuș Neagu...), fie le întărise cu mărturii impresionante (Ion Ladea), ori cu ale foștilor mei colegi de școală primară din satul Buia, Târnava-Mare : Petrică Banu, “Turcu”... O completare sfâșietoare la episodul Bărăgan a constituit mărturia cuplului de basarabeni supraviețuitori “în epoca de piatră” (oare să fi băgat de seamă telespectatorii : în dialogul cu Lucia Hossu-Longin, acești bătuți-de-istorie de aproape 60 fără întrerupere, nu s-au plâns, nu au plâns ?- și doar chiar și ei sunt români...) În continuare, am aflat despre mine lucruri noi - sau : știute doar de mine, din anchetă: “Foto-romanul”, “Scrisoarea de la trei popi”, “Excluderea din Uniunea Scriitorilor”; apoi Buia, Sibiu, Șeica Mare (n-ar fi stricat o imagine de la Mediaș Securitatea ; de la Sighișoara : Prefectura...), acestea, mărturisesc : m-au impresionat până la (două) lacrimi - să spun așa o lacrimă pentru amintire, cealaltă de prețuire - a muncii realizatorului.

În ciuda “rezervelor” (este normal ca, fiind atîta timp respins, să resping la rândul meu pe respingător, nu ?), am acceptat să apar în emisiunea Luciei Hossu-Longin. Trebuia să spun : în urma insistențelor Ștefanei Bianu și Anei Țuțuianu.

Însă cînd am ajuns în ultima parte (episodul **Scrisorii deschise**) - stupoare ! Pe cine văd, prezentat de realizatoare drept... unul de-al nostru, de-al Mișcării pentru drepturile omului din ‘77’ ? Să nu-ți crezi ochilor (și urechilor) !

Un român-adevărat ar spune :

«Nu-nțeleg de ce te superi : emisiunea este bine făcută, adevărată - cu o mică excepție... Treci peste ea, ce Dumnezeu : acea excepție (mică) nu-ți face vreun rău, nu atentează la adevărurile rostite de tine... În schimb, lui îi face un mare bine...»

Așa e. Așa o fi acolo, în România, unde viața a devenit alcătuită doar din astfel de “mici-excepții” ; unde toată nația îl aplaudă pe tiran, apoi toată nația îl ucide ritual pe tiran, apoi toată nația pleacă la revoluție, apoi toată nația : ce vitează s-arată ea (după război), și capătă certificat de revoluționar cu voie de la Secu. Numai că eu nu mă aflu în România. Nici înainte de a mă exila, în noiembrie 1977, nu acceptam ca viața să-mi fie zidărită din mici-excepții - mai știi ?, din această pricină am și fost... dat afar’ din țară, atunci ; ne-primit după 1989 de iubiții compatrioți, genialii mei colegi scriitori, în frunte cu Doinaș, Dinescu, Manolescu, Blandiana.

Am păcătuit de multe ori ; mult : prin minciună. Din 1977 am mințit autoritățile occidentale, afirmînd că Ixulescu semnase **Scrisoarea** - prin telefon... ; că pe Ygreceanu îl cunoosc, doar a fost alături de noi, pe baricade, iar Zedete, ce să mai vorbim era cât pe ce

să fie arestuit la domiciliu și linșat - de propria-i familie, pentru că a vrut "să adere" (când nevasta voia doar "un mic pașaport - fără scandal". Am mințit - zicându-mi că fac bine : oameni disperați, amenințați de a fi expulzați, aveau nevoie : fie **să iasă**, fie **să rămână**, în fine : să capete azil politic în Occident.

Cum să spun eu, ca să mă fac înțeles chiar și de un român : asemeni lui Crăcănel, vreau, totuși, să știu Pentru ce (Nene Iancule...) ?! Până acum consimțisem la... neadevă-ruri-făcătoare-de-bine, însă niciodată nu mi se forțase mâna; nicând nu mi se băgase în suflet și în răsuflet : discurs (text tipărit, rostit) **un neadevăr**. Despre ce este vorba? Iată :

În partea a doua a emisiunii, ajungând la momentul **Scrisorii deschise** care a adunat semnături ale aderenților, Lucia Hossu-Longin spune :

«Primii care aderă și semnează textul **Scrisorii deschise** sunt : Vlad Drăgoescu, Ion Ladea, Nicolae Bedivan, **părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa** (s. mea, P. G.) Ovidiu Vasilescu, Gheorghe Brașoveanu, Sergiu și Carmen Manoliu...»

Pe ecran defilează lista : făcută de mine, întâi scrisă de mână, apoi bătută la mașină. Și ce se vede ? Iată ce :

“Au semnat :

Fehér Adalbert

Gesswein Emilia

Gesswein Erwin

Manoliu Carmen

- “ - **Sergiu**

Goma Paul

Năvodaru Ana Maria

Ștefănescu Șerban

”

Linia de după al optulea semnatar vrea să spună că aceștia au constituit “nucleul” iar cei ce au venit după au fost... următorii :

“**Bedivan Nicolae**

Topolski Elena

Ionescu Paul

Ionescu Vlad...”

Lista continuă să defileze - acum semnatarii poartă în față o cifră:

“**34. Teodorescu Gertrude**

35. Dobre Lili (...)

39. Curpen Emil Radu

40. Becescu Enric”

Vlad Drăgoescu vine pe locul 57, **Ladea** nu este văzut, probabil se afla între Ionescu Vlad (nenumărat, însă al 12-lea) și Teodorescu (nr. 34). Nu se văd pe listă, numele lor nu este rostit - deși au fost oameni extrem de curajoși, care au pățit cumplit : **Paraschiv Vasile** din Ploiești, **Gabriel Cristoaica**, **Robert Dâmboviceanu** (descriu pe larg, în **Culoarea curcubeului** - volum topit de filosoful Liiceanu! - “paza” asigurată în ultimele zile și nopți de libertate de ei, de Ladea și

de Becescu), apoi **Nicolae Dascălu, Ilie Ban, Dana și Ara Șișmanian...** ; nu apare măcar într-o înșiruire **Ion Negoitescu**, arestat, umilit, silit să se renege ; nici **Ion Vianu**, “demascat” în public, la Facultatea de medicină, copilul fiindu-i bătut de un securist...

Se spune : timpul, la televiziune, se numără cu secunda (răspunde Radio Teheran : «Da, dar noi, Românii, nu știam...»), deci, imperativele de încadrare în timp au lăsat pe dinafară numele unor oameni ce ar fi meritat măcar atâta...

Însă dacă lipsesc stâlpi ai mișcării noastre, apare, cine?: Calciu !

Cum se explică, nu : apariția (asta ținând de... teologie), ci **introducerea prin efracție** - ceea ce ține de cu totul alte... instanțe - a lui Gheorghe Calciu ?

Nu-mi explic minunea. Cine s-a-nșelat - și, la rându-i, a-nșelat ?

Dacă realizatoarea l-ar fi pomenit într-o enumerare - deci : din greșeală - ar fi fost o greșeală omenească, peste care, în cele din urmă, aș fi trecut. Or emisiunea se numește Memorialul Durerii, deci nu de la “roman”, nici de la “poem” se trage ea, pentru ca noi să o putem trage pe strada Ficțiunii, colț cu Amneziei - ci de la memorie. Or, în episodul difuzat se aude, se re-aude afirmația categorică a Luciei Hossu-Longin (că Gheorghe Calciu face parte din Mișcare ! - face-face, cum să nu facă - însă nu din Mișcarea cea militând pentru drepturilor omului, din 1977). Apoi apare, viu, însuși generatorul miracolului : Calciu ! - nu doar confirmând un neadevăr (hai să repetăm: din greșeală), dar întărindu-l, umflându-l - iată, cu ajutorul cuvintelor scrise ce s-a văzut și s-a auzit la televiziune :

După mărturia (impresionantă) a lui Ion Ladea, pe ecran răsare Calciu. Spune (răspunzând la o parte din întrebare ce se doar deduce :

«Am aderat (la **Scrisoare** - n.m. P.G.), pentru că eram de acord. Am socotit că încălcarea libertăților este un act anticreștin. (...) Mă bucur că am semnat-o».

Pe ecran, peste imaginea vorbitorului, stă scris mare, citeț :

**Părintele prof. Gheorghe Calciu Dumitreasa
semnatar al Scrisorii Deschise
condamnat politic**

Aș fi rămas la simpla nedumerire - dacă realizatoarea n-ar fi rostit (in off):

«S-a spus că, de fapt, această mișcare intrată în istorie sub numele de Mișcarea Goma (ininteligibil...) dar sânteți deopotrivă unul din fondatorii și susținătorii ei...»

Ce spune Calciu despre “mișcarea Goma” - al cărei cofondator (!) a fost - chiar că nu mai interesează. Minciuna este atât de sfruntată, încât nu merită a fi corectată.

Interesează însă că ne aflăm în fața unui - pe de o parte : **neadevăr istoric** (realizatoarea a vorbit de istorie, nu eu) ; pe de altă parte dăm nas în nas cu o impostură dintre cele mai nerușinate - oi fi eu obișnuit cu măgăriile, porcăriile, am făcut bătături de-atâtea românării - dar bieții oameni care înfruntaseră barajele Securității, bătăile, aresturile, azilele psihiatrice (să nu fie uitată presiunea colosală a familiei băgată-

n boale - altfel, fulgerător profitoare!) - pentru **Scrisoarea** cu pricina ?
Ce vor gândi ei despre Calciu - persoană-personalitate care vreme de 21 ani nu s-a amestecat în... tărătea disidenților, considerați de el și de ai săi: «comuniști deghizați», dintr-o dată arătându-se în icoana ecranului, în straie de preot, cu barbă de preot, **cu cruce de preot pe piept - și mințind !?**

Calciu nu numai că *nu* a semnat **Scrisoarea deschisă** din 1977 - necum să-i fie... fondator (niciunul dintre inițiatori nu și-a arogat această ispravă, Calciu : da), ba mă evita cu îndârjire, refuzând să mă întâlnească (nici pomeneală să vină pe Aleea Compozitorilor, să semneze !). Din 1968, când am încercat să stau de vorbă cu “piteșteanul” cel mai avizat, în vederea scrierii cărții despre reeducare, el a refuzat categoric - prin Marcel Petrișor :

«Bă, Ghiță nu vrea să vorbească despre Pitești - punct!»

În 1976 am mai făcut o tentativă, prin Vlad C. Drăgoescu. Rezultat identic :

«Ghiță refuză să vorbească...»

Dealtfel, de la tribunal (unde amândoi fusesem martori ai lui Petrișor în procesul de divorț - prin 1967) nu l-am mai văzut la față, în România, pe Ghiță Calciu.

/Fatalitate ! Imediat după minciuna cât Patriarhia cu Teoctist cu tot, apare pe ecran (iar Lucia Hossu-Longin citește extrase) : “Scrisoarea unui grup de preoți ortodocși de la Protopopiatul Reghin, împotriva Mișcării Goma”, datată : 23 martie 77, semnată de : Pr. Gheorghe Pop, Reghin, Pr. Mihai Ciobanu, protopop, Reghin și pr. Nicolae Dinu, Breaza - aceștia încheiau după cum s-a putut auzi/ citi la televizor :

“...nu ne temem de lătratul unui câine ca Dvs. (oameni cuvioși, părinției, un păgân ar fi zis : “ca tine” - n.m., P.G.), de n-am fi preoți, i-am spune că-l vom scuipa și-l vom lovi cu pietre...”

Am primit atunci și alte epistole sobornicești - una începea așa : “Noi, șapte preoți ortodocși...” - aceștia (preoți - dar șapte !) nu mă câineau, mă doar afuriseau...

Calciu nu mi-a adresat asemenea scrisoare - însă nici vreuna de adeziune.

(Ar fi trebuit să scriu : “Calciu nu mi-a adresat atunci, în martie 1977, o asemenea scrisoare - dar nu e prea târziu. După cum merg treburile în România, n-ar fi de mirare dacă ne-am procopsi cu un guvern condus de patriarh - am mai avut... Și cum cota Securității se află în creștere, acel “prim-patriarh” are să fie recrutat dintre puterile legionaro-securiste de teapa unui Anania, a unui Plămădeală”. Să mai fi adăugat : “Atunci voi cere cetățenia franceză și-i voi pune... cruce României, țară pentru care am făcut prea puțin bine - țară pentru care ei și ai lor au făcut prea mult rău”./

Faptul că nu a semnat **Scrisoarea deschisă** nu a însemnat defel că l-am considerat “dușman”. La urma urmei, nici Marcel Petrișor - care-mi era bun prieten (spre deosebire de Calciu) nu a semnat-o ; nici

Virgil Mazilescu, nici Dimov, nici Mihalaș, nici Lucian Raicu, nici Valeriu Cristea, nici Dana Dumitriu, nici Sorin Titel, nici Marius Robescu, nici Ileana Mălăncioiu (n-o mai pomenesc pe Gabriela Adameșteanu : ea a început a fugi de mine din martie 1970, când am fost interzis) nici... - nu le-am purtat ranchiună.

Când el a reînceput a avea mari neazuri - cu Mitropolia, apoi cu Securitatea - la Paris, nu am stat cu mâinile-n sân : prin Liga pentru apărarea Drepturilor Omului (Maria Brătianu, Sanda Stolojan, Cezianu, Berindei : mai puțin ; mai mult : Marie-France Ionesco), am făcut moratorii, interpelări, informări, articole de ziar - întru apărarea persecutatului Calciu ; prin CIEL i-am apărat, am cerut imediata liberare a lui Calciu, Țuța, Petrișor, Aurel State, Octavian Voinea ; Eugène Ionesco însuși a inițiat o petiție cu semnături și a scris, în *Le Monde*, un articol prin care întărea argumentele jurnalistului francez Manuel Lucbert, ce publicase un serial. Firește, toate aceste organizații, publicații, acești oameni fuseseră buni, atâta vreme cât îl apăraseră pe preotul caterisit și pe deținutul Calciu, dar deveniseră, fulgerător : “comuniști”, “agenți ai Securității”, în 1985, de cum Calciu a ajuns în America și a început a se exprima în publicațiile legionare din exil.

I-am scris de două ori, mi-a răspuns o dată - atât. A, da : câteva întepături la adresa mea și a “vulgarității” cu care-i atacam pe legionarii teologo-securiști Anania și Plămădeală).

După 1990 - nici un semn. Și iată-l acum, în 1997, declarându-se, în public, nu doar de acord, ba chiar... cofondator al unei “bolșevice” Scrisori deschise...

Aș fi luat acest accident drept un nesemnificativ incident (chiar și eu sânt creștin-ortodox) și aș fi trecut peste - dacă, în această primăvară, în cursul unei vizite în țară, Calciu nu ar fi făcut declarații surprinzătoare, inadmisibile la o față bisericească, la un campion al luptei anticomuniste, la un “conducător al exilului românesc”, cum se autoîntitulează - citez din presă :

“Duminică (22 martie - n.m. P.G.) Părintele Calciu a oficiat o slujbă religioasă, «secondat» de Patriarhul Teoctist;

A dat presei declarații ca :

“orice intervenție a statului în problemele spirituale reprezintă o infrațiune divină” ;

“statul laic nu are dreptul să se amestece în treburile Bisericii”.

În fine, iată opinia acestui fost deținut politic anticomunist despre dosarele de securitate :

“accesul la dosarele preoților ortodocși care au colaborat cu Securitatea trebuie din capul locului interzis, iar dacă acest lucru se va face, atunci aceia care o vor face vor suporta judecata divină” (s.m., P.G.).

Și, ca să pună moț acestor prostii și porcării, Calciu adaugă :

“Toți am păcătuit sub comunism” (subl. mea, P.G.).

Parcă l-aș auzi pe dilemiotul curluntristo-diversionist Pleșu !
Parcă i-aș auzi pe notorii colaboraționiști Breban, Pintilie, Cernescu

făcându-și cloacalica balcanica *mea culpa*. Acum, la spartul târgului, iată-l și pe intelectualul Calciu, cogitînd profund pe malul râpei Cetății!

Ce se va fi întîmplat ?

Medicinistul Calciu, arestat în 1948 pentru activitate legionară, reeducat la Pitești, reeducator la Gherla (i se spunea : “Băiatul lui Goiciu”), judecat în Lotul Țurcanu II, ne-executat, băgat la Secția de Exterminare din Jilava, unde îl găsește pe Dumnezeu ; teolog, preot, reîncarcerat pentru “crima” de a fi predicat tinerilor Cuvântul lui Dumnezeu, caterisit, considerat “renegat”, silit să părăsească România; vreme de 21 ani (din 1977 până adineauri) a împărtășit și răspândit opinia legionarilor despre disidenți : “comuniști deghizați” ; despre drepturile omului : “diversiune a Securității” - în acest an, în preafrumoasa lună martie, surpriză : sare în teleaga Bisericii Securiste Române, schimbă pupături cu boaita de Teoctist, se trezește dîndu-și cu părerea despre dosarele de securitate și, în același preț, pătrunde în... Mișcarea pentru drepturile omului din ‘77 ! Însă nu ca simplu aderent - a, nu !, ci ca fondator !

N-o fi prea mult ?

Se vede că, în România, Românii înghit și “asta”. Cum au înghițit toate șopârlele, toții crocodilii, de la Ceaușescu-Patriotul la Anticomunistul Constantinescu. Și se mai întrebă ai noștri de ce-i tratează străinii de robi din tată-n fiu...

Cine nu are ținere de minte nu ține-minte că s-a născut liber.

Cine uită - merită să rămâie rob.

Românii visează să aibă Catedrala Neamului. Or s-o aibă - izmene n-or să ;

Calciu visează Scaunul Patriarhal. O să-l aibă.

Rămâne de văzut pe ce are să-și sprijine mitra.

Eu știu : direct pe umeri.

Amin.

Luni 11 mai 1998

Azi a trimis Ștefana Bianu prin fax scrisoarea mea către Lucia Hossu-Longin, care, pe la ora 12 mi-a telefonat, comunicîndu-mi:

1. Ea s-a rezemat pe un document provenit din Arhivele SRI - o listă (scrisă de mână) în care figura Calciu, cam al 17-lea...;

2. Din această “poziție”, a dedus ea că el (Calciu) este unul din fondatori ;

3. Are să-mi trimită prin fax “documentul” (prin poștă

nu îndrăznește : ar dispărea...);

Acum altceva : mi-a spus că a fost la “lansare” - care? A *Cotidianului* ! Și că eu sunt pe prima pagină. Și că Cristoiu a zis că el are să facă un ziar anti-Cristoiu...

Care Cristoiu ?, am sărit. Cristoiu-Cristoiu ! Stoiciu nu mi-a suflat un cuvânt despre noul director (cică Rațiu a vândut).

Ei, acum ce mă fac ? Nostimadă : când am auzit de Cristoiu, am zis : scriu un text în care-l atac pe Cristoiu - să văd : mă publică ? Lucia Hossu-Longin a zis că ar fi capabil să mă publice, măgarul !

După convorbire, am recitat cele 11 texte trimise - lui Stoiciu, mă rog frumos (pentru Rațiu...). Surpriză : în chiar primul, adică în cel publicat azi (dacă au respectat ordinea hotărâtă de mine) se află un atac la adresa... “porcăriilor lui Cristoiu” - vorbind de gazetăria lui... Dacă a apărut, continuu colaborarea. Dacă nu...

I-am scris lui Drăgoescu în chestia Calciu. Numai de ar fi în Elveția, fiindcă am înțeles că se duce des în România, unde stă vreme îndelungată.

În legătură cu “documentul” ajuns în mâinile realizatoarei : Ana presupune că Securitatea a fabricat daravela în cadrul intenției ei de a mă... legionariza (episodul cu manifestele legionare “găsite” la percheziție). Posibil. Dar dacă am uitat eu ? Imposibil. Să uit un nume ca-al lui Popa-Ca’? Apoi : ar fi apărut în **Jurnal de iarnă**, nu ? Dar nu a apărut.

Marti 12 mai 1998

A telefonat Mariana Sipoș : îmi trimite *Luceafărul*. Alături era Marius Tupan : am schimbat câteva cuvinte, mi-a cerut să scriu ceva.

Lulu i-a spus Anei că a apărut în *Cotidianul* textul cu Cristoiu.

Miercuri 13 mai 1998

Nici un semn de la LHL. Am trimis azi “Calciu” peste tot. Pentru *Luceafărul* o pagină - nu știu dacă le-am dat chiar

ce au cerut...

Am terminat și **Găinarii** :

GAURA DIN... ISTORIE

Paris 11 mai 1998

2. GĂINARI

Dacă Românii sunt divizați în chestiunea dezvăluirii dosarelor de securitate - de înțeles : nu toți persecutații de Securitate au rămas fără pată...

Aiuritoare se arată a fi audiența - și prestigiul ! - în presa scrisă, la radio, la televiziune, deci și în târg a unor inși întru totul detestabili, a căror murdară-biografie numără decenii de găinarii, de porcării, de ticăloșii comise la lumina zilei. Cum se explică :

- Să fie oamenii chiar atât de uituci ?, să fi uitat "trecutul" acestor din cale-afară de... prezenți ?;

- Să scoată acești găinari, pe gură, din condei lucruri atât de adânci, atât de frumoase - atât de adevărate, încât li se trec cu vederea "rătăcirile de tinerețe" ?

Adevărată este doar bănuiala din prima întrebare ; la doua răspunsul ar fi :

«Neinstruitului, incultului, lipsitului de gust, primitivului îi plac "oratorii" inculți, triviali, primitivi».

În toate comunitățile există "categorii" de gusturi, după structură, după cultură, după vârstă ; unora le place o anume literatură, muzică, spectacol, vestimentație, mobilă, alimentație, persoane de sex opus etc...; altora ; altfel-de. Se vede că Românul, strivit de comunism, dar și complă-cîndu-se în starea de perpetuă ruină, totuși, pe undeva este conștient de stadiul preșcolar (de pre-istoric să nu mai vorbim) în care întârzie. Drept care încearcă să se ajute singur, să "remedieze", să se culturalizeze - nici măcar ca înainte : la-seral, ci la fără-profesor ; și, după modelul Pieții Universității, să urmeze cursuri forțate de - de ce-o fi !

Ce le lipsește, pentru a izbuti, dacă nu să recupereze (fiindcă nimic nu se recuperează - totul se pierde...), atunci: pentru a nu mai pierde timpul și prilejurile ?

Aparent, nimic. Românii noștri sunt, în general, bine dotați pentru exercițiul intelectual, nu figurează printre cei mai lipsiți de voință, de tenacitate, ba, dacă-i ascuți, ei sunt cei-mai-isteți-dintre-Thraci (priviți-l pe I.C. Drăgan !). Și-atunci ? De unde spectacolul acesta (spectacol pentru un neromân, care doar

înregistrează, dar nu participă) de grup uman buimac, ce pare năucit de o lovitură de bătă în cap, ori de îngurgitarea unui drog care-i face pe indivizi, alternativ ori simultan : isterici ori apatici; violenți și inerti ? Cât despre producția mentală numită gândire-vorbire...

Ce li s-a-ntâmplat compatrioților noștri, de arată cum arată - mai vizibil după 1996 : când au venit la putere ai noștri ?

Modesta mea opinie : una din cauzele incapacității Românilor de a se trezi (de a se deștepta - din somnul cel de moarte) este amnezia. Ea este motorul care ne poate propulsa în sensul cel bun : în față - dar ne poate opri, ține pe loc ; ba, în cazul nostru : da înapoi, retrograda. Dacă uităm.

Vulgara, simpla, normala, obișnuita tinere-de-minte face legături între prezent (pe care Românul strivit îl consideră unic, și îl trăiește permanent) și trecut. Or e tragic de simplu : dacă nu știi de unde vii (din trecutul mai apropiat, mai îndepărtat), înseamnă cu nu înțelegi unde te afli - aici-acum (deocamdată...).

Sânt convins : compatrioții noștri nu vor putea face un singur pas în față (cultural, economic, /geo/politic, sentimental) dacă se vor lăsa, în continuare, în voia obișnuinței de a uita ; dacă vor mai da ascultare prefăcutului glas al lupului vinovat de a fi înghițit Scufița Roșie, iar acum, la scadență temîndu-se de dreapta răsplată și implorînd, el... uitare - prin : «Fără violență !» al lui Buzura ; dacă vor asculta culturalistele glasuri ale sirenelor *Dilemei*, avînd ca primă-solistă diva numită Pleșu - nu doar propovăduind, dar cerînd ascultare-și-uitare.

C I A C H I R

Atâta vreme cât un cititor avînd 19 ani în 1989 - deci fost și “înainte” răsfoitor de gazete, îl va citi, acum, pe Dan Ciachir și-l va găsi interesant, adânc, creștin, deștept - chiar și frumos !-, acela are toate (ne)șansele de a rămâne, fie un primitiv, fie un... asimilat al Organului. Este de neconceput ca un om normal constituit, să uite că acest Ciachir a fost ani lungi, poate două decenii, colaborator asiduu al gazetei de perete a Securității, *Săptămîna*, condusă de plutonierul de jandarmi și de curve : Eugen Barbu ; este inadmisibil să nu mai țină minte că Ceachirul scria și publica, nu texte cu Duhul Sfânt, nici măcar cu ecumenismul-sub-aripa-ortodoxiei (doctrina securistă răspândită de Plămădeală-Gură-de-Cocleală), ci calomnii, denunțuri publice numite și “demascări”.

Încep cu un exemplu modest : deși, începînd din martie 1970, numele meu nu putea să apară nici pe traduceri, Eugen

Barbu avea voie de la Ceaușul Suprem să “încalce” tabu-ul. Drept care, în *Săptămîna*, au apărut - **după 1970** - mai multe atacuri la adresa mea : “marele scriitor român fără cărți românești” (găselniță dezvoltată de Mircea Dinescu, aflat între Fănuș Neagu și Băieșu, la Casa Scriitorilor), “individ fără strop de talent, vândut capitaliștilor” (de la articol la articol ; ăloră care vor Ardealul, glucksmanilor de ocazie, dușmanilor de veacuri...). A mers până la a scrie negru pe alb că... sfidez populația, umblînd îmbrăcat fistichiu, bățînd barurile, fluierîndu-l (?) pe Johnny Răducanu - altfel sunt un neica-nime și bine-ar face autoritățile de m-ar da afar' din țară...

Acesta fiind Barbu. Barbu-i mort - trăiască barbu-i !

Pe când era viu și mult-duhnițoriu, era imitat cu mult zel și de ucenicul ascultător, Dan Ciachir. Cum anume ? Fără să spună lucruri noi (acelea erau proprietatea Bulibașei), prelua teme barbiste și-i ardea o variațiune, două variațiuni pe o temă din clasicii jandarmeriei-miliției-securității, chiar și din ai literaturii socialiste din Șoseaua Nordului...

Într-o zi (să fi fost în vara lui '76 ?), urcam Bulevardul 6 Martie (așa-i zicea atunci) pe trotuarul din dreapta. L-am observat pe trotuarul celălalt coborînd, pe Dan Ciachir. M-a salutat. I-am răspuns, am trecut mai departe. A traversat, m-a ajuns din urmă : a constatat - cu plăcere - că nu eram supărat pe el... De ce să fiu supărat ? Fiindcă... scrisese ce scrisese despre mine în ultimul număr din *Săptămîna* - dar să știu, adică știu, doar îl cunosc pe Barbu: îl obligase să scrie, îl amenințase că, dacă nu mă execută, atuuunci... I-am comunicat : nu citisem *Săptămîna* ultimă, nici antepenultimă... Ciachir, cel care mă acostase umil, culpabil, cățelos-gudurelnic, gata să-mi lingă sandalele pentru porcăria făcută din obligație - s-a prefăcut fulgerător într-un ins ofensat, rănit ; cum așa : nu-i citisem producțiile?

Să admitem : Românul de acum 20 ani, a cărui urzicuță preferată era *Săptămîna MAI* nu a reținut lăturile aruncate în capul lui Goma - erau altele mai consistente, mai mirosisistente.

Dar cele azvârlite în obrazul lui Eugène Ionesco de același Dan Ciachir, în mai multe rânduri ?, o dată într-un fel de pamflet pe o coloană întreagă - pe acestea le ține minte ? Nu ? Cum așa : se mânie-Dunăre când Norman Manea, Zigu Ornea susțin că Eliade a scris articole antisemite - **ceea ce, întâmplător, este adevărat** - dar se preface a nu fi băgat de seamă că, în 1979, un căcăcea, un limbric, un pionier al Securității (Ceachir) scria despre Ionesco măgărisme, rinocerisme, în săptămînalul Securizdității : că e atât de bețiv, încât nu-și mai dă seama ce face, că e ramolit, iar unul, Goma, îl pune să scrie tot felul de

insulte la adresa României - **ceea ce, întâmplător, nu era adevărat** - astea nu-l indignează ? Deloc-deloc ?

Ce fel de *memorie* de formatori de opinie au jurnaliștii scriitori de la *Cuvîntul*, de la *Monitorul de Iași*, de la *Curentul* (numai acestea mi-au căzut în mână) care îl cultivă, îl publică, îl intervieveză pe acest Ciachir, notoriu teolog securist, lătrător la comandă sub Eugen Barbu și sub Ceaușescu ? Cu ce anume îi va fi ținînd el în șah pe Țeposu, pe Buduca (dovedit plagiator în 1997, călcase pe urmele ciachire încă din 1990, transmițînd de la Paris pentru *Convorbiri literare* : “Ionesco ? e ramolit ; Cioran ? nu-l interesează Români”), de le-a devenit un indispensabil maestru de gândire ? Cu-dosarul ?

La urma urmei e de înțeles : aceștia - și alții încă - au tot interesul să execute ce le ordonă Pleșu : să uite răul făcut de securiști, pretinzînd că ei, nu-i așa, doar din milă creștinească fac asta - dar cititorii ? A-ha, și printre ei există Ciachiri și Buduci - și nu puțini...

C. V. T U D O R

Tot din Groapa Săptămânii a răsărit și acest vajnic plăieș, membru al unui important clan securist - un frate de-al său era gorilă-major(ă) la sediul C.C., iar cantitatea de informații din arhivele Securității folosite întru șantaj în de ei, nu poate fi explicată doar prin legăturile de-serviciu - tot familia-la-securistul-român, sireaca! Când Eugen Barbu a fost “cinstit” cu Premiul Herder (pomenim câțiva laureați : Jebeleanu, Zoe Bușulenga, Marino - și Blandiana !), recomandatul seniorului a fost juniorul Tudor. Șederea în Occident nu i-a folosit la nimica, îl știa pe degete, din București (cât de corupt și de capitalist e...), s-a întors pe baricade, la el, pe Calea Rahovei...

Am avut și eu dezonoarea să mă întrezesc cu individul (articolul-replică poate fi consultat în volumul **Amnezia la români**, Litera 1992, pag. 68.), după nerușinarea intitulată “Minciuna are picioare scurte”, ocupînd o întreagă pagină din *Săptămîna*, 10 ianuarie 1986.

Ce anume era “minciună (cu picioare scurte)”, după opinia caporalului de MAI ?

- afirmația jurnaliștilor occidentali, cu precădere francezi că în România se dărâmau case, palate, spitale, biserici, mănăstiri - în vederea edificării Piramidei lui Iepocă-Vodă ;

- afirmația exilaților români (“a trădătorilor de neam Monica Lovinescu, Berindei, Zamfirescu, Goma”) că “sistematizarea” era, în fapt: pură și simplă - și tragică - distrugere ;

- afirmația (defăimătoare!) a ziariștilor occidentali și a exilaților că numitul Gustav Pordea, “deputatul european” din partidul francez de extremă dreaptă Frontul Național era, în fapt, un agent de influență al Bucureștiului, căruia Securitatea (prin Costel Mitran, la Viena) îi plătise scaunul de la Strasbourg cu o jumătate de milion de dolari...

De acord : Românul de acum 12 ani nu mai ține minte ce scria un oarecare găinar de-Rahova, săptămânist, despre Goma.

Dar ce scria același despre Monica Lovinescu ? Despre Eugène Ionesco ?

Contemporanii noștri - în fruntea lor : literatorii curați de la *România literară* și de la 22 - catalog editorial al Liiceanului - când pomenesc de V.C. Tudor, atenția și oroarea se limitează la faptele “directorului de publicație”, ale “șefului de partid”, ale - pardon, scuzați - senatorului. Ba, când vor ei să insulte pe careva, îi aruncă drept în față, cu o demnitate demnă de un Dimnisiianu, acuzațiunea că se exprimă “ca la România Mare”, oprindu-și memoria dincoace de decembrie ‘89, astfel respectînd întocmai directivele Securității transmise prin *Dilema* iorgulească : “Porniți la uitare, tovarăși”, “Adoarme-te, Române”, “Uitați, fraților români...”

Vor spune unii : «Nu-i destul de odios V.C. Tudor numai cu ce a făcut după ‘89?»

Voi răspunde : nu e vorba de *destul*, de ne-destul - ci de adevăr. Iar devărul este, orice-ar crede unii : întreg ; dacă nu e întreg, atunci nu mai e adevăr.

BRUCAN

Culmea-la-român (s-a înțeles : vorbesc de a inteligenței) este tovarășul vostru Brucan.

Chiar dacă dintre făcătorii de opinie ar lipsi Ciachir, V. C. Tudor - ce importanță : o impozantă nulitate - după ce fusese Vocea lui Vișinski în procesele “criminalilor de război”, el, devenit criminal de război bolșevic - altfelzisul astrolog Brucă rămâne Farul, Lumina, Conducătorul, Învățătorul compatrioților de ambe sexe - să le fie de bine, să și-l poarte sănătoși - la bucătărie !

Acest obraznic, acest nerușinat, acest ghicitor al trecutului (nu totdeauna; și nu orice fel de trecut), în loc să fie trimis la plimbare - pe fereastră, fiindcă pe acolo se introdusesse după ce fusese dat afară pe ușă - este, nu doar tolerat, acceptat la te miri ce dezbateri, care de care mai savanto-buimacă, dar e chiar invitat să-și exprime opinia (așa se zice, pe malul Dâmboviței la râgâială) despre neant, chiar de nu-i chiar mioritic, el preferînd

capra. Te întrebi dacă ai căzut într-un coșmar ori ai nimerit în Cacania (variantă : Căcănia) unde un vițel pune întrebări, un bou rage, iar câteva milioane de vaci își întrerup rumegatul, cât să urmărească, cu gurile căscate, minunata gândire din beton armat a acestui mărunț, înălțat pe vârfuri, etern komisar bolșevic.

Am citit căznit câteva pagini din producția-i, ca să înțeleg, întâi, “despre ce tratează” - după propria expresie a autorului, apoi ce găsesc la el iubitorii de subtilă gândire politică. Am dat de extemporalul unui elev de liceu a cărui incultură este egalată doar de “curajul” celui care, deși nu e pregătit pentru examene, în loc să-și recunoască ignoranța, se năpustește asupra celui din față, împruscându-l cu vorbe-vorbe-vorbe - despre țănița, vorba Ardeleanului.

Acest monument al vidului obraznic este, nu doar hârtia de turnesol a Românului contemporan, ci modelul său. În Brucan se recunosc mulți dintre compatrioți : nu știu nimica, nu-și recunosc neștiința, - dar ce idei ! și câte ! și cume ! au ei, la orice ceas din zi, din noapte ! O-ho, chiar mai bune și mai frumoase și mai lăptoase decât ale Brucanului - care, fie vorba între noi : își face de râs comunitatea, fiindcă se știe că Evreii sunt oameni ai Cărții.

Umblă încă zvonul lansat de rabinul Rosen : Silviu Brucan nici n-ar fi evreu adevărat, ci un-fel-de. Știam - n-o știu Românii ce-l ascultă ca pe Ioan Gură de Aur.

Paradoxul : despre Brucan oamenii știu aproape tot ce a făcut (rău): a cerut capul lui Maniu, a fost șef-adjunct la *Scînteia*, s-a fâțâit prin diplomația securistă (la Washington!), s-a băgat politruc suprem la Televiziune... ; s-a amestecat și în evenimentele din decembrie 89, cum altfel - din partea Moscovei, desigur, dar mimînd “echidistanța” (care încă nu se purta).

Deci : Românul, chiar atunci când știe - parcă n-ar ști nimic, despre nimic.

Când îi atragi atenția că se uită în gura acestui prostalău nerușinat mai în extaz decât la fotografia Claudiei Schiffer, întoarce spre tine privirea mirat-îndurerată, transmițându-ți :

«Ce ai cu gusturile mele culturale - și filosofice ?»

Chiar așa : ce-oi fi avînd cu gusturile lui (culturale) ? Și chiar filosofice ?

Am arătat spre Liiceanu : în 1990, după Havel, Sf. Augustin, Noica, Wittgenstein, l-a publicat pe Brucan ! - adevărat : nu cu un tratat despre... epitropie, vorba lui Paleologu...

Canicula care a început sâmbăta trecută (?), mi-a adus o răceală zdravănă, o laringită - pe care o tratez. Am impresia, privind pe geam, că azi a fost ultima zi de mare căldură, peste 30° la Paris, trei zile la rând.

Am început alt text, dar cred că am să-l abandonez. Nu e bun.

Joi 14 mai 1998

Nu l-am abandonat - și rău am făcut. Uite ce a ieșit :

GAURA DIN... ISTORIE

Paris 12 mai 1998

3. DESCRONOLOGIZATORII

Iertare, nu am găsit termenul care să-i numească pe manipulatorii de istorie răsturnători de cronologie. Pe cei ce încep istoria umanității cu propria istorie un prieten le-a spus : autocroniști - poate va găsi și pentru strâmbătorii cronologiei, deci : ai adevărului, un nume.

Mulți confundă propoziția cu riposta, avantgarda cu ariergarda - cauza cu efectul, primul-în-timp cu următorul. Atâta vreme cât un astfel de ghiveci mental rămâne în stadiul oral - nu rămân nici urme, însă dacă manipulările sunt consemnate negru pe alb...

Când se vorbește despre un dispărut dintre cei vii, oricât de scârbavnică, chiar criminală îi fusese viața, se spune, cam grăbit : “Despre morți - numai bine...” ; când se compară două tragedii, două masacre, unii spun : «**Și noi am fost victime**», ceilalți : «A existat **un singur genocid**: Holocaust-ul - cel al cărui victime inocente am fost doar noi” - și gata, dialogul nu mai este posibil.

Publicarea unui volum precum **Cartea neagră a comunismului**, a provocat în Franța un cor de proteste, de reacții extrem de violente din partea unor socialiști, din partea comuniștilor și a evreilor. Contestatarii au negat amploarea crimelor comuniste (în zeci de milioane...), caracterul programatic al lichidării, deasemeni importanța numerică a evreilor care au făcut parte (“la cel mai înalt nivel”) din aparatul politico-represiv al statelor comuniste.

Cu acest prilej mi-am amintit de un colocviu-festival organizat de municipalitatea orașului Die (Drôme) în 1996, avînd ca temă : “La Moldavie” - s-a înțeles, era vorba de Basarabia, devenită “republică moldovenească”. Profitînd de neinformarea francezilor, “invitatul permanent” al Festivalului, Antoine Spire, jurnalist la France Culture - după ce 20 ani fusese la organul comunist *L'Humanité* (și unde

continuă să lucreze fratele său - ca în familiile clanice și... imparțiale), pe de o parte a furnizat date false privitoare la **istoria** “Moldovei” și simultan a copleșit standurile cu o altă Carte neagră - a persecuțiilor suferite de evrei în timpul celui de al doilea război mondial din partea statelor care luaseră parte la “războiul antisovietic” : Ungaria, Croația, Slovacia - și desigur, România (nu erau scutite nici țările care în momentul 22 iunie 1941 nu mai existau, fiind ocupate de Germani : Cehia și Polonia (fără a se aminti partea orientală, ocupată de ruși), cât despre Țările Baltice, acestea erau acuzate în bloc de masacre ale evreilor pe teritoriile lor, fără a spune adevărul : autorul, ca și în cazul Poloniei, fusese ocupantul german.

Această **Carte neagră** a fost alcătuită imediat după al doilea război (1945) de un comitet de evrei sovietici în fruntea lor : Ilia Ehrenburg și Vasili Grossman. Pentru distribuitorii volumului, la Die, nu conta că în peste 50 ani câți trecuseră apăruseră noi documente, ei pe cele “clasice” contau. Când mi-am exprimat mirarea-indignarea față de Antoine Spire (pe care-l cunoșteam de decenii și cu care avusesem conflicte publice la colocvii, conferințe, emisiuni de radio), el mi-a răspuns, râzînd, bătîndu-mă pe umăr:

«Il faut choquer l’opinion, mon cher !» și a arătat cum: cu o directă de dreapta...

Cunoșteam metoda comunistă : când n-ai argumente, folosești... șocul pumnului.

În cele trei zile am stat de vorbă cu organizatorii, cu autorii hărților, a cronologiilor (despre “La Moldavie”)... Cu toții foarte amabili, acceptau, în principiu, că au putut greși, dar... Ce importanță mai avea, acum, faptul că informația cutare este inexactă ?, sau că două evenimente au fost intervertite...?

Ce importanță ? Una esențială: adevărul era falsificat!

Cu **informațiile false** - eram, din păcate, obișnuit să mă confrunt: le corectam, iar auditorii, politicoși, acceptau că și eu aș putea avea dreptate... Aici era vorba, în rezumat: “istoricii” vorbeau de Moldova (sovietică), fără nici o referire la statul Moldova din care fusese zmulșă partea răsări-teană, botezată abuziv : Bessarabia ; în 1812 “imperiu țarist cucerise Bessarabia de la turci” - un teritoriu ce aparținea “de drept” slavilor, fiindcă, nu-i așa, “limba moldovenească este o limbă slavă”...; Unirea de la 1918 era, sub condeul istoricilor moscoviți : “răpire” ; alipirea la Patria Mamă : “cădere sub jugul moșierilor regaliști români...” , etc., etc...

Cea mai mare dificultate întâmpina “operațiunea” de restabilirea a cronologiei ; Francezii ridicau din umeri, în sensul că nu contează acest “detaliu” - după atâta amar de timp ; opinie împărtășită și de Gabriela Adameșteanu : și ea era de părere că **asta** nu avea însemnătate - importanță avînd acum (eram în octombrie ‘96) alegerile din România!

Autorii **Cărții negre** din 1945, vorbind pe larg despre masacrarea evreilor din teritoriul Basarabiei, al Bucovinei de Nord “invadate de armata monarhistă română” după 22 iunie 1941, se păzeau ca de foc de

a produce date și a pomeni “interludiul” sângeros de un an calendaristic, dintre 28 iunie 1940, când acele teritorii fuseseră invadate de armata sovietică și 22 iunie 1941, când armata română le liberase. După ei, motivul actelor de barbarie ale Românilor : *antisemitismul constitutiv românesc și anticomunismul visceral - tot românesc*.

De câte ori am avut prilejul am afirmat că, dacă România dorește să intre în rândul națiunilor civilizate, europene, este imperativ necesar să recunoască (pe lângă persecutarea etniei germane, după 23 august 44 ; pe lângă abandonarea, trădarea, persecutarea Românilor refugiați din Bucovina de Nord și din Basarabia, începând din iunie 1940) - tentativele de lichidare a două comunități etnice : țiganii și evreii, în timpul războiului în Est.

Din nefericire, nici dialogul româno-român nu este posibil : ai noștri invocă, pe lângă argumente cronologice (adevărute), altele ca : “dreptul solului”, “necunoștința evreilor”, “exagerarea numărului victimelor”, “aroganța lor, ca auxiliari ai ocupantului rus”, etc., inacceptabile, nerezonabile, *chiar dacă nu întru totul false*.

Nu-mi imaginez că voi stabili adevărul-adevărat, însă voi încerca să rezum conflictul de după revoluția bolșevică:

- în 1917 România se afla într-o situație militară, economică, psihologică dramatică - în refugiul din Moldova ; evreii, în majoritate, erau cu inima alături de bolșevici, cărora le-au și furnizat un mare număr de agitatori politici, de “cadre superioare” politice, polițienești, militare ;

- în 1918, când Basarabia s-a declarat autonomă, independentă - apoi s-a alipit la Patria Mamă. Evreii din România, din Rusia sovietizată au intrat în conflict acut cu statul român, cu Basarabienii din Sfatul Țării, în fine cu “ideea națională” opusă celei a internaționalismului pronat de comuniști - dintre care foarte mulți evrei ;

- după 29 decembrie 1919, când Parlamentul român a consfințit unirea Transilvaniei, a Bucovinei și a Basarabiei, evreii din România ca și cei din Rusia sovietică au fost în dezacord cu acest act și, uitându-și internaționalismul comunist, au pledat pentru o Basarabie făcând parte din... națiunea rusă ;

- constituirea PCR în 1921 : oficializarea ofensivei rusești împotriva României Mari - în cadrul acesteia evreii de pe ambele maluri ale Nistrului au jucat un rol considerabil - și nefast.

Din 1938, guvernele românești au luat măsuri discriminatorii împotriva evreilor, iar de la venirea la putere a Statului Legionar (14 septembrie 1940), antisemite.

Vor, nu vor Ilia Ehrenburg și Vasili Grossman, în **Cartea neagră**, totuși să accepte că :

- **data de 28 iunie 1940 a fost anterioară** datei instaurării statului național-legionar (când au început persecuțiile caracterizate împotriva evreilor din România) ;

- tot cu voia lor, **anterioară și datei de 22 iunie 1941**, când foarte mulți evrei din Basarabia și din Bucovina de Nord, au fost arestați, încarcerați, deportați - asasinați.

Am făcut această elementară precizare (reșezarea cronologică a evenimentelor), pentru că Ehrenburg și Grossman pretind că “severitatea”(?) cu care i-au tratat sovieticii pe “călăii din Jandarmerie și din Siguranță”, în Basarabia nu a fost decât o pedeapsă “de avertisment” - *ca urmare a crimelor comise de aceștia “după invadarea teritoriului sovietic!”*

Adevărul : persecuțiile sistematice împotriva evreilor - în România fără Basarabia și Bucovina de Nord - încep **după data de 14 septembrie 1940** (venirea la putere a legionarilor și a lui Antonescu), culminând cu rebeliunea legionară care a provocat moartea și a unor evrei - însă violente, sistematice împotriva întregii comunități, au fost semnalate **după 22 iunie 1941**, când au fost constatate atrocitățile comise de bolșevici în teritoriile ocupate.

Să vorbim de câteva din faptele unor evrei **înainte de această dată** - adică începând de la 28 iunie 1940 :

La Chișinău : din chiar ziua de 28 iunie 1940 : Etea (Petia ?) Beiner, doctorul Derevici, avocatul Steinberg - locuitori ai orașului - au fost primii care și-au manifestat pe străzi bucuria de a fi fost eliberați de români, agitând listele negre (alcătuite de cine știe când) ;

tot ei s-au aflat atât în fruntea bandelor care i-au atacat pe refugiații ce încercau să iasă din oraș, pentru a se îndrepta spre Prut într- o coloană alcătuită din funcționari și din teologi ;

la îndemnul și exemplul celor trei, “populația pașnică indignată” - alcătuită din evrei - avea deja pregătite : pietre, bâte, vase cu uncrop, oale de noapte, pline : refugiații au fost bătuți cu pietre, opăriți, ciomăgiți, dezbrăcați, scuipați, stropiți cu fecale (pe teologii căzuți la pământ, femeile doar mimau sau chiar urinau cu adevărat) - apoi târâți și închiși în clădirile Facultății de teologie, unde sovieticii amenajaseră fulgerător una dintre închisori, “specializată” în, mai cu seamă, **ostași răpiți** în timpul retragerii;

aceiași (Beiner, Derevici, Steinberg) s-au aflat în fruntea haitelor de enkavediști care, în următoarele zile au operat mii de arestări - după listele lor negre.

La Tighina : în 28 iunie 1940 avocatul Glinsberg a împușcat, demonstrativ, în stradă, doi funcționari ai prefecturii ;

aceiași, împreună cu alți evrei i-au tăiat preotului Motescu, limba, urechile, în plină stradă, l-au dus în altarul bisericii și i-au dat foc; în foc a sfârșit și preotul și biserica;

La Soroca : avocații Fluchser și Picraevski (și ei autori de liste negre) au împușcat în stradă, la 28 iunie 1940, mai mulți funcționari superiori, avocați, ofițeri români ;

La Cetatea Albă : autorii de liste-negre Burman și Zuckermann i-au împușcat în stradă pe Eusebie Popovici și pe Nicador Maleski, preoți;

La Orhei și în satele învecinate : Popăuți, Olișcani, Isacova bande de evrei cu steaguri roșii au ucis preoți, strigând :

«Vrem Moldova până la Siret !»

(N-o fi momentul, dar nu mă pot stăpâni : de ce nu strigau - că tot

împuşcau ei popi ortodocși : «Vrem Moldova până la Atlantic !», deși nici «până la Pacific» n-ar fi stricat);

La Cernăuți - încă din 27 iunie (ce precocitate !) evreii au alcătuit un “comitet popular” condus de Sallo Brunn, care s-au auto-numit primar ; împreună cu Glaubach (proas-păt adjunct) au pornit în fruntea bandelor de evrei căutători mai cu seamă de preoți, de studenți la Teologie, de profesori, de înalți funcționari - ca să-i ucidă (ceea ce au și făcut).

În iulie 1941, după liberarea Chișinăului, în curtea consulatului italian - unde NKVD-ul își stabilise sediul - au fost dezgropate 80 cadavre, în majoritate neidentificate, într-atât fuseseră mutilate (membre, capete tăiate), batjocorite (organe sexuale în gură), arse în timpul “anchetei” la flacără, cu acizi. După resturile de îmbrăcăminte, s-a dedus că martirizații fuseseră preoți, elevi, ceferiști (după chipie);

Tot atunci s-a constatat că în subsolurile Palatului Mitropolitan fuseseră amenajate celule individuale în care fuseseră anchetați “indivizii cei mai periculoși” ;

Pentru a nu lungi pomelnicul macabru, câteva cifre :

- La data de 7 septembrie 1941, la Chișinău au avut loc funeraliile naționale ale celor 450 persoane găsite în gropile din curțile consulatului italian, Palatului Mitropolitan, Facultății de Teologie - multe rămase neidentificate din pricina mutilărilor.

În doar un an de ocupație bolșevică (iunie 1940 - iunie 1941), s-au înregistrat, în afară de cei cca 300 000 refugiați în ce mai rămăsese din România - în jur de 30 000 arestați (apoi : împuşcați pe loc, deportați, morți în detenție, dispăruți) ;

În Basarabia, pe lângă secerișul roșu al oamenilor - re-repet : doar într-un singur an 1940-1941 - au fost dinamitate, incendiate de autoritățile sovietice : 42 biserici, 28 școli, 32 localuri ale unor instituții publice, 79 ale autorităților.

La aceste crime împotriva românilor din Basarabia și Bucovina de Nord au participat cu zel (și, să recunoască : cumplit de eficace) foarte mulți evrei, unii numiți de noua autoritate ca directori de școli, de instituții, de colhozuri, sovhozuri, etc., cei mai mulți voluntari, lucrând în aparatul politico-represiv : partid, sindicat, miliție, NKVD.

Iar pentru că așa este istoria făcută : după retragerea sovieticilor din Basarabia și din Bucovina de Nord, din iulie 1941, criminali ca Beiner, Derevici, Steinberg, Fluchaser, Picrasevski, Glinsberg, Burman, Zuckermann, Brunn, Glaubach - și alții și alții (chiar și marii ruși care voiau «Moldova până la Siret !!») au șters-o în furgoanele Armatei Roșii, nu au rămas pe loc, să dea, ei, seama de faptele rele - iar oalele sparte le-au plătit coreligionarii lor, nevinovați - ba unii (negustori, bancheri, sioniști), victime ale bolșevicilor...

Dar chiar dacă cei ce scriu istoria după cum le place ar scrie-o fără a manipula cronologia - ce-ar fi ? Ar fi pedepsiți și marii-vinovați, criminalii dintre evrei, aflați de ani buni la adăpost în Lumea Capitalistă: în Israel, în Franța, în USA ?

Din păcate, nu.
Ceea ce nu înseamnă că cei care pot da glas indignării - să tacă.
Vorba mea :
«Dacă tac, mă doare și mai tare».

Vineri 15 mai 1998

Am mai comis un text (4), **Capitularzii**, însă nu-l trec aici, am să-l mai iau la refăcut.

Stoiciu nu i-a telefonat lui Lulu, așa cum promisese de alaltăieri.

În schimb - ca să spun așa - *Curentul* continuă să publice articole de-ale mele, însă Anca Popa nu s-a mai manifestat... Stăm bine.

Cu poșta de azi am trimis și textul de ieri. În vreo 11... puncte cardinale.

Căldura începe să descrească, dar azi a fost greu de suportat. Aproape mi-a trecut răceala - de-abia aștept să renunț la medicamente.

Sâmbătă 16 mai 1998

Ieri mi-a telefonat de la Kassel Christian Scherg. Că a citit (în *Curentul!*) ceva de Boerescu despre *Roman intim* și ar vrea și el, că-l inte-resează și pe el... Foarte bine. I-am și făcut două plicuri în care am pus și **Sabina**. Totodată l-am rugat să-mi trimită o fotocopie după acel text, fiindcă eu cu certitudine n-am să-l primesc.

Azi am scris : 5, **Complexul peșterii**, iar mâi-ne va veni rândul altui text : 6, **Agenții literari**.

S-a răcorit, aerul a devenit respirabil. Sper să pot dormi odihnitor la noapte.

Am primit scrisoare de la Nicoleta Sălcudeanu : mama ei a fost internată pentru un infarct. Altfel - prost.

Duminică 17 mai 1998

Am scris și (6) **Agenții literari**. Îl trec aici :

GAURA DIN... ISTORIE

Paris 15 mai 1998

4. CAPITULARZII

Și cei mai lucizi, mai sobri consemnatori de istorie față cu câte un eveniment... se opresc, trag aer în piept, se lasă pe spătarul scaunului: «Și dacă...?»

Nimic mai firesc, mai omenesc : să vrei altfel, să corectezi aceasta, să propui mai-bunul - prin : **și dacă...**?

Nu sânt istoric, nici lucid, nici sobru, de obiectiv, să nu mai vorbim, deci îmi iau voie de la mine însumi să lucrez trecutul cu viitorescul dacă. Firește nu folosesc această cheie decât pentru a descuia porțița probabilului - cel favorabil mie și comunității mele, în nici un caz contrariul.

Înarmat cu dacă , atac hotărât un eveniment care, pe lângă faptul că a schimbat viața (în rău, firește), a mai bine de o cincime din populația de atunci a țării și a atras atenția asupra unei carențe constitutive a Românilor :

Momentul 26 iunie 1940.

N-au decât să argumenteze-demonstreze demonstrator-argumentatorii că :

- nu puteam rezista colosul rusesc, disproporția militară fiind copleșitoare ;

- nu mai beneficiam de protecție internațională : garantele noastre erau, fie învinse și ocupate de Germania, ca Franța, fie în derută militară și psihologică (Marea Britanie);

- singurul aliat : Germania, era totodată aliatul dușmanului nostru, URSS.

Concluzie : nu aveam altă cale decât supunerea, acceptarea grelelor condiții rusești - pentru a evita un "adevărat" dezastru...

M-am mai rostit despre această **Cedare** (care nu a fost doar teritorială și nu doar a Basarabiei și a Bucovinei de Nord), într-un text inclus în **Jurnal pe sărite**.

Nimeni nu neagă adevărul argumentelor în favoarea cedării. Însă istoria nu este matematică, iar adevărurile ei nu sunt totdeauna și adevărul, fiindcă mai există un supraadevăr : demnitatea unei comunități.

Desigur, nu eram nici măcar corect pregătiți din punct de vedere militar (cum a explicat, în Consiliu, generalul Țenescu). Dar dacă acesta era un adevăr, îmi iau dreptul să pun o întrebare adevărată :

«De ce? De ce armata română era nedotată, nepreparată - când ultimul dintre români știa la ce ne puteam aștepta dinspre vecinul de la Răsărit și Miază-Noapte, încă din 1917; dinspre cel de la Asfințit - din 1919, iar "semnele" nu lipsiseră în cele două decenii de pace ? De ce armata țării nu era corect pregătită și dotată ?»

Răspuns : **din pricina tembelismului guvernanților succesivi și a hoțiilor administratorilor bugetului armatei ;**

Tragic de adevărat : la sfârșitul lui iunie 1940 Franța și Anglia nu mai erau în măsură să ne garanteze hotarele (las' că le garantaseră pe ale Cehoslovaciei, în '38...), însă marii strategii români ce făcuseră pân-atunci ? Nu introduseseră în calcul și această ipoteză de lucru ? Nu le trecuse prin cap că Stalin va încerca să tragă maximum de foloase cu minim efort ? Dar trebuiau să fie în alertă din anul precedent, 1939, de la 1 septembrie 1939, când izbucnise războiul, dacă nu de la 23 august, de la Pactul Hitler-Stalin - cu ce se îndeletniceau cărmacii de-atunci : cu făcutul de cruci și cu bolborositurile băbești :

«Du-l, Doamne, la Ploiești !» ?

În fine : Să admitem că guvernanții noștri nu cunoș-teau amănunțele prevederilor pactului Stalin-Hitler - dar liniile mari ? Era greu de înțeles că atunci când doi ticăloși fac-pace, o fac pe spinarea celor din jur sau aflați între ei ?

Constatînd tembelismul actualilor conducători ai nefericitei României, amestecat cu o funciară necinste, cu o naturală înclinare spre compromisul imediat și găinăresc, înțelegem blestemul istoric de a fi român condus, nu, Doamne-fereste, de unguri ori de bulgari ori de ovrei, nu !, ci de guvernanți d-ai noștri, daco-romani, capabili să-ți dea ție, frate, cu băta-n cap (ori cu-un pietroi), să-ți fure batista (dac-o ai și pe aceea, vorba unui tovarăș - apoi să se rîdă !, ca un tâmpit !, ca un miner din 13-15 iunie 1990) - însă neînstare să păzească o găscă !

Normal - se mai spune : la mintea românului (?) - ar fi fost ca în acel 26 iunie 1940, față cu ultimatumul sovietic, majoritatea (dacă nu totalitatea) celor din Consiliul de Coroană să se fi declarat pentru respingerea diktatului și pentru rezistență.

Da de unde ! Din cei 26 prezenți doar 6 : Iorga, Ciobanu, Iamandi, Dragomir, Traian Pop și Urdăreanu au fost pentru păstrarea demnității! Ne-românul, Hohenzollern, a fost silit să se încline "majorității" capitularde ! Carol II, care ne adusese numai belele, se declarase pentru rezistență, în timp ce României noștri din moși-strămoși : Argetoianu, Mironescu, Angelescu, Gigurtu, Benteoiu, Tătărăscu, Giurescu, Ralea, Portocală, Petre Andrei... - și generalul Florea Țenescu - pentru cedare.

Că tot nu mai este nimic de făcut, să lucrăm cu dacă :

Dacă în Consiliul acela n-ar fi fost majoritari lichelele, oamenii fără coloană vertebrală, indivizii imorali, fricoșii ca Giurescu, Ralea, Tătărăscu, Argetoianu și s-ar fi optat pentru rezistență - ce s-ar fi întâmplat ? - iată ce :

a. Rusia ne-ar fi zdrobit în trei zile, nu s-ar fi mulțumit doar cu Basarabia și Bucovina de Nord, ci și cu... «Moldova până la Siret !» cum cereau prietenii noștri, Evreii din Popăuți, ba ne-ar fi înghițit întreaga țară;

Sau :

b. Rusia ar fi pătruns în Basarabia, chiar și până la Siret - dar, în

fața **Românilor care rezistau invaziei...**, s-ar fi oprit ; s-ar fi retras - **dacă...**

Pe ce mă sprijin în acest dacă ?

Pe un argument la îndemâna oricui : **petrolul**. Pe argumentul nefolositor de cei care aveau în grijă integritatea (și bunăstarea) României: oamenii politici ; de cei care ar fi trebuit, nu doar să guverneze, dar măcar din când în când, să gândească normal. Să fi fost un efort peste puterile lor de giurești, argetoieni, gigurți, tătarești - și țenești ?

În acel prim semestru al anului 1940, oricât de importante fuseseră victoriile nemțești, spațiul vital căutat nu era în vest, nici în nord - ci în Est, conflictul cu URSS fiind ineluctabil. Or mașina de război germană avea nevoie de **PETROL**, iar în acel moment (și până a ajunge la Caspica) cele mai însemnate rezerve de carburant se aflau în România, în arcul carpatic dintre cei doi **B** : Bacău-Băicoi.

Despre aceste zăcămintele de petrol vor fi aflat și tătareștii ; despre planul englez (pus la punct, în stare de funcționare) de a sabota puțurile în caz de conflict defavorabil, vor fi știut chiar și țeneștii.

Întrebare : *de ce, față cu ultimatumul sovietic din 26 iunie 1940, România nu a avertizat Germania : «În caz de invazie sovietică, petrolul românesc va lua foc !»?* - se știa : un puț betonat avea nevoie de câteva luni bune până să fie repus în funcție.

Aceasta a fost o întrebare. La ea Românul răspunde :

«Nu m-am gândit...»

Ei, da : Românul nu-i prost - să gândească.

Azi-măine, o să-i auzim pe alde Severin, Petre Roman, Zoe Petre, Babiuc, Ciaușu, Pleșu, Constantinescu - și întreaga echipă de gânditori-cu-brățele-și-cu-picioarele de la revista 22 explicînd în legătură cu Tratatul cu Ucraina:

«Nu ne-am gândit...»

Că, dacă se așterneau pe gândit, i-ar fi durut capul - și le-ar fi căzut.

Măcar de s-ar fi gândit - dacă nu la milioanele de români abandonatei Rusului (fie el și ucrainean) - tot la... **PETROL** :

Cel din platforma continentală a Mării Negre și din jurul Insulei Șerpilor.

Dar dacă nu s-au gândit... - să le ceri imposibilul ?

Nu-i destul că asudă, conducînd trebile României eterne ?

Din păcate am pierdut (5) **Complexul peșterii** : l-am întregit ca titlu însă la (4). Noroc că am apucat să imprim câteva exemplare...

GAURA DIN... ISTORIE

17 mai 1998

6. AGENȚI LITERARI...

Neîndoielnic : o literatură scrisă într-o limbă cvasiconfidențială ca cea română va întâlni dificultăți considerabile în promovarea ei în țări occidentale, tradusă în limbi de largă circulație. Pentru a înfrânge handicapul este nevoie, fie de **o politică de promovare** - ceea ce presupune un guvern luminat, avînd ambiții luminătoare (și cu fonduri pe măsură), fie de câțiva "agenți literari" activi, inteligenți - și, în cazul în care sunt ei înșiși scriitori, neapărat altruiști.

România nu a avut o asemenea politică, inițiativele de traducere și publicare în edituri prestigioase au depins exclusiv de rangul politic al cutărui scriitor (Beniuc, Stancu, Popovici, Ivasiuc): aceștia practicau trocul cu țările frățești: «Mă publici în bulgară, te public în română», ori, ca Stancu, cheltuind sume importante în devize, pentru a convinge un Albin Michel să-i editeze o traducere făcută la București (ba chiar la Uniunea Scriitorilor - așa s-au confecționat "sandalele de aur" ale Desculțului). Începînd din anii 70, câteva individualități (feroce... individualiste), străbătînd lumea în lung și-n lat - Marin Sorescu, Ana Blandiana - pe unde au trecut, și-au promovat propria persoană și propriile volume, nici din greșeală cartea altuia.

Îmi amintesc cu neplăcere, întîlnirea din octombrie 1990 cu Hubert Nissen, directorul proprietar al editurii Actes Sud din Arles : eram în curs de a lăuda calitatea unor cărți românești ce ar fi meritat traduse și ajunsesem la Gabriela Adameșteanu ; când pledam mai cu foc, s-a apropiat prelin, Ana Blandiana cu umbrela ei, Rusan. A auzit ce se vorbește, a înțeles că eram în toiul unei pledoarii... Ei bine, ce a făcut Ana Blandiana?: a prins a mieuna, astfel ca Nissen și cei din jur să întoarcă privirea - ca să vadă ce se întîmplă - și, imediat ce atenția a fost distrusă, spartă - să se propună, editorial pe sine ; și numai pe sine !

Sorescu avea altă metodă : el nu se introducea sonor, mătîit, alintat, făcînd zâmbre și dînd din pleoape ca poeta de la curtea lui Gogu ; el vorbea în șoaptă, riscînd să nu-i fie auzite primele cuvinte : cel din față devenea atent, își apleca urechea la gura lui Marin cel Sorete. Tactică infailibilă : fiecărui îi povestea cât de persecutat este el în România : nu i se publică volumele, nu i se distribuie, nu a primit cutare premiu, este amenințat cu expulzarea din manualele șco-lare, nu i-au mai dat pașaport de cinci ani... Occidentalul, politico, nu îndrăzne să-i atragă atenția că îl întîlnise pe același Merin Persecutete acum două săptămîni la Anvers, în urmă cu două luni la Londra, iar anul trecut la Tokyo (dimpună cu Blandiana)...

Inutil să spun că acești doi buni poeți se considerau și unicii de expresie română - din acest motiv nu se cunoaște un singur autor de versuri recomandat, în Occident, de ei (repet : recomandat în vederea

traducerii, nu și în a editării).

Dealtfel, aceasta este trăsătura națională a scriitorilor români călători : de a se promova numai pe ei înșiși, de a vorbi numai de propria-le producție.

Din generația mea un singur scriitor român și-a trădat determinarea : Țepeneag. Știu motivul : era tânăr la sfârșitul anilor 60, a rămas tânăr până azi (în ciuda îmbătrânirii, cum ar spune un tovarăș). Călătorind în Franța printre primii după “deschiderea” din 1965, beneficiind de umărul unui Miron Radu Paraschivescu, aflat atunci în cea mai bună fază a lui, Țepeneag a făcut ceea ce a făcut pentru ai săi și pentru literatură, nu din... generozitate (nu e generos din fire), ci pentru că așa era normal să facă : să se agite, să recomande, să “împingă” producțiile - întâi ale prietenilor, apoi ale colegilor...

Mă întreb ce brânză ar fi făcut dacă i s-ar fi încredințat - oficial, cu mijloace în consecință - soarta literaturii române peste hotare. Nu cred că ar fi făcut mai multe și mai bune. Poate că mă înșel, însă îl judec după fapte, iar faptele lui sunt prozatorii și cărțile lor - pentru care Țepeneag a dat din mâini și din picioare și din gură și din coate - în ordine cronologică : **pentru mine** (am mai spus, am s-o mai spun), **pentru Sorin Titel**, **pentru Virgil Tănase**.

Dar electronul liber care a fost (bine-ar fi să mai fie) cel mai rotund se exprima printr-un periodic. Pe atunci (la începutul anilor 70) cunoștea foarte bine acest adevăr : polarizatoare, stimulentă este o revistă (eh, și o editură...), nu o... uniune de creație cum a vrut, dimpreună cu Breban, în vara lui '89 ; nici măcar un cenaclu (a existat și așa ceva). A scos acea revistă : *Cahiers de l'Est* și a făcut-o bine, chiar de au existat și nemulțumiri (prima serie a funcționat cu bani de la Comitetul Național Român, încredințați Sandei Stolojan, Monicăi Lovinescu și lui Virgil Ierunca - pentru a promova, în occident literatura română - și nu “cea din Est”). Dacă editorial a putut “împinge” proza prozatorilor, prin revistă a propus poezia poezilor, cu precădere onirici (Dimov, Mazilescu, Turcea sunt buni poeți, fiindcă sunt poeți?; pentru că sunt onirici?).

De atunci au trecut treizeci de ani, nimeni altul nu a mai făcut pentru literatura română în străinătate cât a făcut Țepeneag. De aceea, după 89, va fi fost el atât de pornit împotriva lui Paleologu și a lui Virgil Tănase : primul a fost numit de Iliescu ambasador, al doilea tot de Iliescu, pus șef al Centrului Cultural de la Paris. Nu Țepeneag, care... În asta s-a înșelat, și-a umbrit faptele lui cele bune, dînd de înțeles că făcuse ce făcuse, pentru a fi răsplătit - ei bine, oricât de greu îi va fi venit, văzînd că persoane inactive (ca să nu spun mai mult...) au primit scaune, iar el nu, ar fi trebuit să se stăpânească, să nu se înece ca țiganul la mal : solicitîndu-i (și în ce termeni !) lui Iliescu să-i restituie cetățenia luată de Ceaușescu, Țepeneag a comis greșeala vieții sale: l-a legitimat pe Iliescu - deci și pe numiții lui Iliescu : Paleologu, Tănase, Pleșu, Ion Pop, Igna și alții asemenea...- iar frecventarea, în România, a Palatului Cotroceni, aici la Paris, a Centrului Cultural nu

au aranjat defel lucrurile.

Ca beneficiar al demersurilor lui Țepeneag, când am avut ocazia (începînd de la prima călătorie în Occident, în iunie 1972), am recomandat editorilor mei pe alți scriitori - care nu-mi erau prieteni, nici colegi de grupare literară ; Bănulescu, Breban, Buzura. Din 1977, când m-am stabilit definitiv în Franța, i-am re-recomandat pe cei pomeniți mai sus, la care s-au adăugat : Gabriela Adameșteanu, Pleșu, Liiceanu. Cu aceștia nu am reușit - însă cu Nedelcovici, da; cu Constantin Dumitrescu (**La cité totale**) : da : cu Alexandru Papilian deasemeni.

N-m făcut decât ce făcuse Țepeneag pentru mine - cu o deosebire : nu am așteptat recunoștință din partea autorilor, nici recompensă din partea... ilieștilor de ambe culori.

Acesta este și motivul pentru care nu am suferit de gelozie ; n-am declarat că regret demersurile în favoarea unor autori ; că un volum pentru care pledasem, mă zbătu-sem ca să fie publicat... nu merita, fiind cu totul lipsit de calități - cum a scris el despre **Ostinato**.

Din informațiile mele, cel puțin în Franța, doar Țepeneag (și cu mine) am recomandat literatură română spre traducere și editare. Prin aceasta ne-am trădat originea românească.

I-am amintit pe Sorescu și pe Blandiana, impenitenți călători sub Ceaușescu, cel care-i persecuta cumplit, dar care erau doar propriii agenți literari, egoismul lor sălbatic împiedecîndu-i să vorbească de bine pe alți scriitori români (cu excepția Blandienei : ea îl lauda pe Rusan).

Exclusiva autopromovare este floare la ureche față de o apucătură generală a românului de a... elimina un concurent. În materie de literatură nu este deloc așa cum își imaginează, de pildă, Breban că, dacă se duce la Seuil și îi explică redactorului că Goma este un scriitor nul, că nu merită a fi tradus și editat de o prestigioasă editură, rezultatul va fi : Seuil îl alungă pe Goma, în locul lui îl așează pe Breban ! Asta fiind concepția-despre lume-și-viață a romancierului Breban : în ianuarie-februarie 1978, știind foarte bine că Goma îl recomandase în 1972 la Gallimard, iar la sfârșitul lui 1977 la Seuil (cu **Animale bolnave**). Dealtfel vizita lui la editură fusese provocată de... același Goma - în casa căruia Breban locuia, la Paris...

Însă Breban nu se afla la prima... recomandare a mea. Se ilustra-se, în tandem cu Ivasiuc, pe de o parte la München la Noël Bernard, căruia îi ceruse să nu mai facă atâta vâlvă la Europa liberă în legătură cu Goma (vezi memoriile Ioanei Măgură) ; pe de altă parte, însoțit de același Ivasiuc, a încercat să-l convingă pe René Coeckelberghs, soțul Gabrielei Melinescu să nu editeze **Gherla** - “chestie lipsită de valoare și care face mai mult rău scriitorilor buni...”

Fiindcă am ajuns la **Gherla** (și la... Stockholm) : alt cuplu de “scriitori buni” : Țoiu și Bălăiță a fost trimis la Stockholm (de cine?) cu o singură misiune : aceea de a-l determina pe Coeckelberghs să renunțe la publicarea lui Goma...

Iată-l și pe Buzura - unul dintre recomandații de mine, la Gallimard. Folosind logistica - și mai ales fondurile sustrate de la

Ministerul Culturii, pentru a finanța Fundația Cândia (cea pentru export), acest fost argat la curtea lui Gogu Rădulescu și șogor al securiștilor ghin Cluj, avînd binecuvîntarea lui Pleșu, auxiliariatul lui Iorgulescu, îi amenință pe amărății de la revistele *Basarabia* și *Contrafort* din Chișinău că nu le va mai da niciun ban, dacă-i publică ori comentează pe Goma și pe Grigurcu ! Prin asta, romancierul Buzura a dovedit că este un adevărat... agent.

Nu literar...

Să încerce Gârneț, Chiperi, Nicolae Popa, Irina Nechit să nege acest nemernic șantaj. Deși, mai știi ? Ce nu face omul, pentru un pumn de bani - pentru revistă...

Luni 18 mai 1998

Pentru o luni, toate merg ca dracu :

- nici Filip n-a reușit să recupereze **Complexul peșterii** (m-am apucat s-o redactilografiez ! - ce-am ajuns...) ;

- Paul Cozighian : nu a descurcat ițele TV : se află în același punct ca acum trei luni ;

- adineauri a telefonat de la București Mariana Sipoș: că mă invită PEN Clubul român cu Mircea Martin ; că poimăine are să fie emisiunea ei cu mine (voletul II) la care are să participe Dan Stanca. Tot ea : că Tupan mi-a trimis revista prin Florentin Palaghia, dar acela nu m-a sunat.

Altfel : mă simt încă atacat de boală ; vagi dureri musculare, vagă migrenă, vagă sete de viață...

Joi 21 mai 1998

Așadar : ieri a fost difuzată a doua parte a emisiunii Mariane Sipoș cu mine. A telefonat aseară Ana la București, Lulu a zis, ca de obicei, că am fost bine...

Tot ieri a primit Paul Cozighian, în fine, **Da-ul** de la București. Rămâne să primească și în scris, ceea ce e cu totul și cu totul altă poveste.

Ieri Filip a lucrat ca un nebun, să-și facă lucrările, ca să poată pleca în vacanță (scurtă) cu Frédérique. Pornesc azi, la zece dimineața.

Am primit de la Laszlo textul polemicei lui cu Al. George, un număr din 22, deasemeni știrea că a re-căruțat

cele patru dosare la Dacia.

Pierderea de pe ordinator a textului **Complexul peșterii** m-a făcut să mă poticnesc. De atunci n-am mai reușit să scriu ceva nou, cu toate că am încercat. Las să mai treacă două-trei zile, în care să mă aerisesc și eu, apoi o să reîncep.

Drăguțul de Cozighian : știindu-mă pasionat de fotbal, mi-a oferit un bilet pentru România-Tunisia. În primul moment am acceptat, am mulțumit - dar ieri i-am spus că nu pot primi : n-am să rezist la drum, la statul acolo, la tensiune... A fost foarte amărât, dar asta-i.

Stare subfebrilă neplăcută. Nu mă simt în apele-mi. Sânt greu, flasc, mortăcios. Dorm un fel de somn cleios, neodihnitor.

Ce-ar fi să mor anul ăsta ?

Aș scăpa de hipertensiunea arterială !

Vineri 22 mai 1998

Am terminat, în sfârșit, nr. 7 :

GAURA DIN... ISTORIE

Paris 19 mai 1998

PIRAMIDE

(7) Memoriale

Se umple România de memoriale. Care de care mai justificat - prin cantitatea de suferință, prin numărul de victime. Cultul morților : fiecare comunitate îl are, de când... e vie. La noi, azi : și cele mai serioase înclinări capătă un aer de zeflema.

Să ne amintim de moartea Ceaușeștilor : din toată românimea revoluționară cu voie de la tovarășul Brucă nu s-a găsit un singur ins care să-și manifeste dezaprobarea pentru asasinarea vinovaților, înainte de a fi spus cine le sunt complicii. Așa cum, doar cu trei zile înainte România vuia de : «Ceaușescu și poporul !», în prima zi de Crăciun 1989 România a huit de «Moarte lui Ceaușescu !». N-am auzit o singură voce care măcar să se îndoiască de “justiția” sumară hotărâtă de Iliescu, Stănculescu, Măgureanu, Roman, Brucan și aplicată de Sturdza-Voican. Ba chiar dragii scriitori români ce tremuraseră voinicește până mai alaltăieri, veniți la Paris, ca să ne explice cum rezistaseră ei tiraniei și cu ce și pe unde, când venea vorba de Ceaușești, ziceau, tremurînd : «Trebuia omorît ! N-ar mai fi fost dreptate pe

pământ dacă l-ar fi lăsat să trăiască !» - iar pe noi, cei ce ne îndoiam de “dreptatea” invocată, ne priveau cu sus-piciune : nu cumva eram ceaușiști ?; nu cumva securiști ? (trebuia să precizez : aceștia erau *acestea*, trei bune scriitoare - în fapt : pre-feseniste).

La scurt timp după uciderea rituală, a început pelerinajul la cimitirul Ghencea... - cu flori, cu lumânări, cu slujbe - nu m-aș mira dacă azi mâine aceeași româtime i-ar sanctifica pe Ceaușești - ce, ar suna urât în calendar : “Sfinții Nicolae și Elena” ? - că tot l-am luat noi peste picior pe lumețul, curvarul de Ștefan cel Mare, făcîndu-l icoană...

Să ne amintim înmormântarea lui Coposu : aceleași persoane (devenite personaje...), aceleași “mase largi populare” ce abia ieri îl împrășcau cu noroi, și în direct, și între “patru ochii presei” au apărut cu cealaltă față adevărată a lor: cea îndoliată ; nu de la o zi la alta, ci de la clipă la clipă, brusc, au fost (“cu adevărat”) sfâșiate de durere ; fulgerător a prins să urle la lună nația : biata orfană... Și, firește, pentru că auzise ea undeva, cândva, ceva - că despre morți numai bine, toată românimea necrofilă a prins a vorbi despre nesfârșitele calități ale defunctului.

N-am să mă războiesc post-mortem cu Tatăl Patriei. Am scris negru pe alb ce-am avut de spus, în timpul vieții sale despre relația sadomasochistă ce-l lega de Măgurenitate ; despre suspecta generozitate cu care a făcut din “țără-nism” un méaism chiar mai structurat decât cel de peste drum, al lui Iliescu și al lui Roman (lipindu-i, tactic, “creștinismul”, pentru export prezentîndu-se drept : creștin-democrație, a rezultat carpatina-înghețată-fiartă, de pe urma căreia partidul lui Kohl s-a apucat să finanțeze Organul măgurean !) ; despre preferințele nocive pentru bătrâne gloabe (a căror calitate unică : vârsta înaintată) și înclinarea pentru juni handicapați din naștere, lipsiți de personalitate, fără umbră de “activitatea anticomunistă” pe timpul ceaușismului, ba dînd dovadă de obediență oarbă (și vinovată) față de Securitate - și înainte și după 22 decembrie ‘89.

Însă pentru că moartea merită respect (nu și mortul !), am găsit că spectacolul înmormântării a fost de un grotesc desăvârșit și de un desăvârșit prost-gust.

Cred că și în asta este de vină incultura devenită primă natură a concetățenilor noștri, lipsa lor repere, absența de spirit critic a lor. Nici o importanță că ei “simt nevoia de a-i cinsti pe bătrâni” - dacă nu le dă prin cap (care ?) că dorința lor nu mai are obiect : «UNDE NI SÂNT BĂTRÂNII ?». Ei nu înțeleg (cum, de unde, cine să-i fi învățat, dacă popii și scriitorii supraviețuiseră în patru labe, prin șanțuri, prin borți, rugîndu-se și făcînd textualismus ?) că vârsta, dacă poate fi garantă a unei experiențe de viață, în nici un caz numai constituie și o dovadă de înțelepciune, de moralitate.

Ba, aș zice, dimpotrivă.

Terorismul comunist a fost o mașină de distrus omul - fizic, psihic, moral; dintre fălcile lui s-au salvat doar câțiva inși care făcuseră mai puțină închisoare, ori erau “neimportanti”. Numeroși au fost veteranii care, dacă nu-și vânduseră sufletul în Zarca Aiudului, pentru raiul

unui blid de terci ; dacă nu cedaseră ultimei reeducări (1960-64, desăvârșită de cuplul infernal Crăciun-Anania), atunci capitulaseră lamentabil, după decretul de amnistie din 1964, în libertate. Sătui de suferință, oboseți de închisoare, răniți de “libertate”, își spusese că anii ce le mai rămăseseră de trăit să și-i petreacă afară, indiferent de prețul plătit - oricum, își dădeau singuri curaj, spunându-și : comunismul e veșnic, n-or să apuce ei momentul... scoaterii la lumină a dosarelor de securitate...

Ei bine, unii au murit la timp (Stăniloae, Carandino, Noica) ; alții ba...

Să contrazică această afirmație indivizi ca Quintus, Diaconescu, Tepelea - și încă mulți, mulți alții, doar dintre “martirii” de pușcărie.

Se umple România de memoriale... Ca totul, la noi, și acestea se fac... românește :

- se alcătuiesc comitete compuse și conduse de profitori ai ceaușismului (ce-o fi căutînd, peste tot unde e ceva-de-călătorit, ceva-de-condus, ceva-de explicat martira Blandiana cu inevitabilul cruciat-cenușiu Rusan - și el brav combatant antibolșevic ?) - în care se cooptează, pentru fațadă, un fost deținut - neapărat dintre cei dubioși, recomandați de cinstitul Organ ;

- se lansează cereri-de-finanțare - firește, adresate Occidentalilor (dac-au avut nerușinarea să ne vînză la Yalta, acum să plătească !) ;

- se intră în concurență feroce : Blandiana nu se mulțumește doar cu Sighetul (toată lumea știe - în afară de toată românimea : oameni nevinovați au suferit și au murit nu doar la Sighet !), vrea și Jilava, o să vrea și Aiudul și Piteștiul și Făgărașul și Râmnicu Sărat și Botoșaniul și Gherla și Dejul și Târnăveniul și Mislea și Canalul și Minele de Plumb și...

Iar în viitorul guvern se va înființa, nu un amărât de sub-secretariat pentru victimele comunismului - ci un minister al memorialelor (condus, firește, de Blandiana și de poșeta ei, Rusan).

La anul și la mai mulți an' !

L-am scris și pe cestălalt :

Paris 20 mai 1998

PIRAMIDE

(8) Născuți ortodocși...

Dar bine-nțeleș că avem neapărată nevoie de o Catedrală a Neamului! Dacă tot ne-am născut ortodocși, cum atât de-adânc ne-a învățat Învățatul Nae, de ce n-am avea și noi - una pe măsură ?!

Fiindcă : cine sunt cei mai ardenti partizani ai acestei piramide ? Toată lumea știe : securiștii teologo-legionari, cei care au ei câte ceva

de ascuns din “activitatea” lor sau din a tatei-mamei-fratelui-unchiului ! - pentru alde aceștia, floare la ureche trecerea de la internaționalism la naționalism, de la ateism la misticism (pardon : “la credință...”). Căci ei sunt imparțiali ! Și născuți ortodocși de-a dreptul !

Îmi aduc aminte cu profundă neplăcere de botezul fiului meu, la București... Cum se născuse în 2 noiembrie 1975, începînd de săptămîna următoare am căutat o biserică pentru botez. Locuiam în Drumul Taberii, însă ca orice periferic, visam la Centru, așa că primul drum a fost la preotul Cutărescu. Mă știa : făcusem închisoare cu băiatu-său.

Surpriză : părintele a luat-o rău : nu regretă “neputința” de a-mi boteza copilul, ci îmi reproșa că mă adresasem chiar lui : nu-i destul de luat la ochi ca tată de pușcăriaș politic ? Acum să boteze copilul altui pușcăriaș politic ? În plus, unul care vorbește la Europa liberă ?

Am plecat de-acolo negru de supărare. Că tot mă aflam în Centru, am căutat altă biserică. Parohul aceleia nu mă văzuse în viața lui, însă, aflînd ce vreau - și mai ales că locuiesc în București - a devenit bănuitor. A început a-mi pune întrebări “ajutătoare” : ce vîrstă are soția, ce profesie am, dacă sînt botezat cu certificat în ritul ortodox... M-am aricit : de ce mă interoga ?, mă aflam acolo pentru botezul copilului meu, nu pentru...

«Da, taică, dar de unde să știi cu ce gânduri vii la mine, monument istoric, să-ți botez copilul... Zici că ai domiciliul în București - uite, îți dau o adresă în provincie (Suceava ? Tulcea ? Salonta ?), te duci acolo - de ce vrei chiar la mine, monument istoric ?»

Nu l-am înjurat de mamă pe acest porc de câine (de monument-istoric), care, deși preot, refuza să-mi boteze copilul, pentru că eu, părinte, eram suspect (de ce? : fiindcă aveam domiciliul în București!).

Am luat-o pe Calea Victoriei în sus, “am făcut” toate bisericile întîlnite. De astă dată popii păreau a fi fost avertizați - cum ?, de cine ? de Secu ? Ce nevoie : ei între ei se înformau prin telefon că un individ suspect, bucureștean, încearcă să-și boteze copilul la București ! Ba unul din ei, cu o privire vicleană, unsuroasă (născut-ortodoxă), știa cum mă cheamă, deși nu mă văzuse vreodată... Mai cu blîndețe popească, mai cu omenie din aia, țapănă, românească, și el mi-a recomandat să botez copilul undeva, cât mai departe de capitală, să nu se știe...

«Ce să nu se știe ? Că-mi botez copilul ?», am răbufnit în fața ultimului - eram sigur : Sfinția Sa era deputat în MAN, asta apăra el : Republica-măreață-vatră, nu credința.

«De, taică, dacă și dumneata...»

Dialog pur-românesc. El, vinovatul, nu doar față de mine, de copilul meu - ci și față de Dumnezeu, o-ntorcea (ca la Ploiești), pentru ca “celălalt” să poarte culpa - prin găinărească : «dacă și dumneata...»

M-am întors acasă casă, furios. Pe drum mi-am zis că a doua zi mă duc la Sfîntul Iosif, să-mi boteze papistașii copilul !

De cum am trecut “șina” spre Drumul Taberii, ochii mi-au căzut pe o curte de biserică unde un preot învelea, de iarnă, trandafirii... Am

coborât la prima și m-am întors - pregătit de un nou refuz. Am salutat, am intrat direct în subiect, ca să nu mai pierdem timpul : acceptă să-mi boteze copilul ?- fiindcă, să știe : locuiesc aici, la două stații...

Preotul a răspuns că da, numai că o să cam aștept... Aștept, cât : o săptămână ?, două ?

«Patru luni», a ridicat din umeri preotul. «Vin mulți din provincie, anul ăsta am avut doi bucureșteni - la anul ai să fii matale primul...»

Pătit, ca să nu provoc necazuri altora, i-am spus cine sânt : ăla care, la Europa liberă...

«Eu botez copii, nu părinți...», a zis.

Neîncrezător, temându-mă de cine știe ce intervenții, la două-trei săptămâni treceam pe acolo și întrebam dacă tot în 2 aprilie '76, a rămas programat botezul...

Și a venit ziua... Era o duminică strălucitoare, încărcată de flori, de soare - de desiluzii : în urmă cu două zile soția unuia dintre cei doi buni prieteni, coleg de pușcărie, de domiciliu obligatoriu, invitați, venise cu niște lucrșoare pentru copil și cu explicația că... noi o să-i înțelegem pe ei, patru, care-s cadre didactice, nu se pot expune la un botez - în București... Așadar, ca și boaita de monument, prietenul, colegul de suferință îmi cerea mie să-l înțeleg - ba, în același preț, să-l și compătinesc ! Vorba ceea, vulgară : Nu cumva și prosopul ?

Rezumat parțial : ca și în chestia interzicerii mele de a mai publica - începând din 1970 - nu a existat o "hotărîre de sus", cu caracter de lege - nu : ci frații mei, colegii de lanț: acolo : scriitorii, dincoace preoții - în loc să fie solidari cu victima, luau ei inițiative, în sensul dorit de partid și de Securitate ! Dovada că nu exista nici o... HCM care să interzică botezul copiilor : preotul acestei biserici (i se spunea: "Răzoare") nu m-a trimis la dracu,-n provincie, că el are de apărut, fie un dosar pătat de fiu-său, fie un monument-istoric !

Mai departe - încă nu s-a sfârșit botezul : în acea duminică de aprilie '76 erau de-botezat, la biserica Răzoare, 20 ? 30 ? 40 copii? Oricum : foarte mulți. Atât de mulți, încât existau câteva serii la... rândul de mese ("banda rulantă") pe care nașele dezbrăcau, apoi, după botez, îmbrăcau copiii. Mi-am zis : în ciuda amenințărilor, a persecuțiilor mai ales : în ciuda friicii băgată în oase de însuși înfricoșării), uite că mai sunt oameni care-și botează copiii. Dar ce o fi "conspirativitatea" cu... ne-botezul la locul de domiciliere ? Să nu știe Securitatea că X a plecat la București "în vederea comiterii unui act mistic" ? Să fim serioși ! Sigur că Securitatea e Răul Absolut - dar lasă, că nici victimele nu stăteau cu brațele încrucișate... Deși se putea foarte bine să-ți botezi copilul într-o biserică din localitatea unde domiciliiai ! - cu condiția, vorba Erevanului, să vrei să accepți tu, român-verde, ușor înfricoșabil acest... adevăr.

Ultima impresie : copiii de botezat erau, cu toții, mult mai vârstnici decât al nostru : un an, doi, trei... ; erau și copii de grădiniță...

Și o fată. Ar fi trebuit să spun : fetiță, dacă părinții ar fi dezbrăcat-o în vederea botezului, pe "banda rulantă". Dar nu s-a putut.

Dealtfel, pentru ea s-a făcut o excepție : nu a fost scufundată în cristelniță, ci stropită cu apă sfințită, așa, îmbrăcată într-o cămașă lungă, albă. Copila avea sâni.

M-a impresionat și m-a revoltat :

Ce făcuseră părinții ei până atunci ?

Căcăciosul de român : nu numai că asculta orbește interdicțiile impuse de comuniști, dar, ca robul din tată-n fiu, era supus zelos, avea nevoie de “considerație” din partea stăpânului (să-l aibă în vedere când o să-l puie vechil, supraveghetor, caraliu), de aceea lua inițiative în înăsprirea câte unei măsuri care urma să lovească, nu doar în cel de-alături, rob și el, dar chiar în el însuși. Nu a protestat când, începând din 1977, Ceaușescu a început a dărâma bisericile, mănăstirile, nu s-a ridicat, să-i dea cu crucea-n cap Vandalului Suprem - ba s-au găsit destui “voluntari”, nu doar printre militarii în termen, dar mai ales printre reformați-activi de teapa săptămînistului V.C. Tudor care au lăudat “sistematizarea” și, în același preț i-au tratat de dușmani ai patriei pe exilații ce ridicaseră glasul.

Iar acum, că “de sus” s-a dat voie la credință, uite-i mărșăluind pe străzi, în frunte cu boaite securiste ca Anania, pornind “cruciada” împotriva celor ce au rezistat comunismului : greco-catolicii - cine ? “credincioșii” care nu mai știau nici Tatăl Nostru și-și făceau cruce taman ca Petre Roman : cu piciorul ; cei care, dacă se hotărau să-și boteze copii, se duceau în celălalt colț de țară : ca să nu afle fră-țiorul, cumnățelul unchiulețul (de la Securitate). Această adunătură de becnici și de nemernici visează, nici mai mult nici mai puțin decât o Catedrală a Neamului !

Și mai ce ? Nu cumva și o piramidă care să stea sprijinită în vârf ? Că tot sântem noi, Românii, cei mai daci dintre thraci.

Alaltăieri ne-am luat după alde Iliescu, Roman, Ciaușu, Severin, Zoe Petre, Constantinescu - cică să ne recâștigăm demnitatea - cum ? Încheind Pactul cu Ucraina !

Acum în ce groapă o să mai cădem, ca să arătăm (cui? : ucrainenilor ?) că noi sântem oameni liberi, nu robi : în Groapa Catedralei ?.

Liberi, ca cine : ca Virgil Cândea, ca Dan Zamfirescu, Păcurariu, Dan Ciachir, Dumitru Mircea ? Ca popa Galeriu ?

Și cine are să o inaugureze : Teoctist ? Plămădeală ? Anania ? Calciu ? Ori Constantinescu, reprofilat, că și-așa a adunat destule păcate ca președinte laic al Republicii Ortodoxe Mioritice ?

Poartă data de 20, dar l-am scris azi. Iar acum mă duc la culcare. Noapte bună.

Sâmbătă 23 mai 1998

Nu mă simt bine. Stare subfebrilă. Dorm mult, greu, mi-e frig - și mi-e sete - au oare fi-va on cancer ?

Am mai comis o bucată :

Paris 23 mai 1998

(9) Voi, Thracii...

Vă amintiți de serialul din *Săptămîna* semnat de legionarul pretin al Ceaușescului ? Cum așa, doar au trecut abia două decenii de-atunci! Ați uitat cum vă năpusteți să devorați gazeta de perete a MAI, condusă de Eugen Barbu, unde semnau străluciți intelectuali precum Dan Zamfirescu, Dan Ciachir, Doru Popovici, V.C. Tudor, Ulieru (ce-or mai fi făcînd acești băieți-iepoleți ?) - și, desigur, I.C. Drăgan ? Ați șters cu buretele colaborarea cu colaboratorul Securității, domiciliat în Italia ? Refuzați să-i păstrați recunoștință veșnică pentru “bursele Drăgan” - am întreat în direcția Anei Blandiana, cea care nu iartă nimic, bani și călătorii să iasă ; iar acum vorbesc înspre Aurel Covaci care, contra cost, i-a scris signorinei Dragan, consoarta poetă, tot ce a apărut în românește (în colaborare cu Ilie Constantin), iar tracologului i-a româniat proza ? Chiar l-ați îngropat pe Găzarul Roșu, omul de afaceri italo-bănățan - strămoș al securiștilor de după 22 decembrie 89, reprofilații-eco-nomic?; acela carele, sub Ceaușescu, avea liber acces la arhivele Securității, iar prin plutonierii securiști-cinstiți ca Traian Filip și Mihai Pelin, componenți ai postului-fix de la Milano publica mărturii-amintiri-declarații-din-anchetă stoarse de la supraviețuitorii pușcăriilor, “invitați” la, zi-i pe nume, Institutul de istorie al PCR ?

Capodopera drăgană : **Noi Thracii**. În acest conspect haotic, delirant, fojgăind de “teorii istorice” care de care mai năucă, și-au recunoscut aproximațiile, delirurile, frustrările mulți români ; în analfabetul Drăgan, în complexatul Drăgan, în megalomanul Drăgan s-au regăsit mulți, foarte mulți compatrioți - chiar istorici de meserie.

Vorba celuia : «Ce, n-ar fi frumos să fie și așa ?»

Ba da, ba da. Într-un poem, într-un roman. Numai că aici este vorba de istorie și, chiar dacă istoria nu e știință, cei care o scriu se străduiesc să nu trădeze adevărul. Firește, când este să fie cântărite semnificațiile unui eveniment, faptele unei personalități, pot exista mai multe unghiuri de vedere - de pildă : Ucrainenii îl consideră pe Ștefan Cel Mare un fel de șef de bandă care, după ce se închina și Turcului și Ungurului și Polonezului, îi trăda pe toți, pe rând, simultan ; așa-zisele lui războaie de neatârnavă, nu aveau drept scop decât jefuirea și luarea în robie a bieților ucraineni de pe pământurile lor, ucrainene, din Pocuția - și pe care-i vindea Tătarilor ori/și Turcilor... Această

variantă a istoriei a fost reactivată (oare de ce ?) imediat după încheierea Tratatului cu Ucraina... Însă nici chiar Ucrainenii lui Constantinescu și ai Zoei Petre nu pot contesta că numitul Ștefan al III-lea (așa-i spun frații noștri hoholi) a murit la 1504 - de-o pildă.

Așadar, există adevăruri (interpretabile) și adevăruri-adevărate.

În scop de diversiune, ca să abată atenția oamenilor de la lipsa pâinii și a libertății, ceaușismul le-a dat... glorie strămoșească - cu o sintagmă dragă lui Petre Roman, apoi lui Constantinescu : “demnitate națională”, numit atunci *protocronism*, rezumat în titlul extemporalei drăganic : **Noi, Thracii...** Care thraci, ce mai calea-valea, au fost cei mai dreapți, cei mai frumoși, cei mai lăptoși - nu mai vorbim de dăștepți! Noi - și-ai noștri ca brazii - am inventat apa caldă, ața de tăiat mămăliga, cheia-engleză, șampania-franțuzească, ba chiar piramida-egipteană !

N-am evoluat de pe timpul lui Iepocă Vodă, deci continuăm cu aceleași laude de sine ; fără jenă, fără rușine. Dacă ieri campionii lăudătorismului erau Paul Anghel, Ungheanu, Dan Zamfirescu și alți răcănei (binecuvântați de un rătăcit ca Edgar Papu) - după '89 numele lor sună : Blandiana, Liiceanu, Pruteanu, Țepeneag.

Apropiere abuzivă ? Judecați : care ar fi deosebirea dintre afirmația fără acoperire istorică a unui Dan Zamfirescu că Neagoe ar fi scris cu mâna lui **Învățăturile...** destinate lui Teodosie (în fine, asta este legenda...) și repetatele declarații ale Anei Blandiana, potrivit cărora : “Noi, Românii am fost **cei mai** anticomuniști din tot Lagărul Sovietic”? ; și : “Noi, Românii am fost **cei mai** martirizați de sovietici...” ? Sau cuvintele lui Țepeneag (la Oradea) : “Singura literatură bună, în acești ani, a fost scrisă în România - nu în exil”.

Care ar fi deosebirea calitativă dintre afirmațiile iresponsabile ale unui I.C. Drăgan, anume că (Noi, Thracii) am fi constituit... leagănul celei mai importante civilizații a antichității, iar Aheii, Armenii - ba chiar și Amazoanele ! - ar fi “originari din Banat”, etc., etc., și recenta declarație, la o serată muzicală televizată, făcută de ungătorul de arhei, inventatorul epitropiei la români, autorul autobiografiei : **Apel către lichele** - l-am numit pe filosoful Liiceanu : rezistența armată împotriva comunismului (partizanii) a fost, în România, mult mai importantă decât la vecinii noștri ?

Dan Zamfirescu, Drăgan și ceilalți erau ce erau : protocroniști în slujba comunismului ceaușisto-delirant ; nu aveau vreo scuză, dar o explicație exista : ei erau ostași-disciplinați ai partidului. Or cum partidul deținea, vorba lui Titus Popovici, nu doar puterea, ci și adevărul - acesta trebuia să fie : noi, Românii sântem urmașii unor... supraoameni, oricum, muuult mai breji decât “vecinii interni și externi”, cum glăsuia generalul de securitatea Pleșiță, prietenul lui Breban, când voia el să-i demaște pe dușmanii de veacuri ai nației.

Dar marea poetă Blandiana ? Dar nemaipomenitul inventator al somnirismului autohton, Țepeneag ? Dar neasemuitul eseist Pleșu - ați uitat, fraților, articolele de cea mai protocronistă extracție, de o cristalină înclinație totalitară - fiindcă răcnitor naționaliste - scrise de minis-

trul Culturii lui Iliescu, în 1990, împotriva exilatului Ion Negoitescu ? Nu-i frumoasă uitarea voastră, pentru că iată cum se leagă lucrurile : în timpul Primei Mineride (13-15 iunie 1990) Liiceanu a fost fugărit de bravii mineri, prietenul Pleșu l-a salvat din ghearele lor, l-a escortat la avionul de Paris - dar tot i-a ars o lăbuță, în presă, după aceea, când l-a zugrăvit ca pe "Liiceanu cel fricos"... Trecut-au anii și, în ciuda unor deosebiri de nuanță, cei doi se întâlnesc, iată, într-o chestiune de esență - suptă împreună, simetric, precum Romulus și Remus - de la Noica : autohtonismul răsuflat, protocronismul "elevat".

Știm - și nu ne tulbură somnul - motivele minciunilor vehiculate de Paul Anghel, Drăgan, Zamfirescu ; neliniștesc însă aceleași neadevăruri în gura actualilor "directori" de opinie. Când afirmă fără să clipească asemenea gogomăni :

"Noi, Românii, am fost cei mai anticomuniști";

"Noi, Românii am fost cei mai persecutați";

"Noi, Românii, am avut rezistența cea mai structurată" ;

"Noi, Românii, am rezistat cel mai mult timp..." etc.,

Te întrebi : ce le va fi lipsind acestora din urmă : informația ?

Hai să spun așa : din modestie, n-ar trebui să mă amintesc pe mine, însă adevărul este că am scris despre partizanii din munți și din păduri printre primii - dacă nu chiar primul - în cărți publicate în Occident, începând din 1971 (eu aflându-mă în România) și am spus ce știam de la înșiși partizanii întâlniți în închisoare, în domiciliu obligatoriu (cu unul am fost coleg de cameră la Rupea, în 1953-54, apoi coleg de celulă, în 1958, la Gherla...), anume :

Această eroică formă de rezistență anticomunistă a Românilor - singura armată - **a fost și ea o rezistență pasivă** (spre deosebire de formele structurate militar, cunoscute în Bulgaria, în Polonia, în Ucraina, în Țările Baltice, în Iugoslavia) : partizanii noștri **se mărgineau să se ascundă**, în scopul de a supraviețui, de a, eventual fugi în Occident - de atacat, atacau doar când încercau să scape din vreo încercuire. Or spusele-scrisele (și) ale mele au fost confirmate de cel mai autorizat să se pronunțe despre acest fenomen : Ion Gavrilă-Ogoranu. Mărturia lui a fost publicată, omul a dat declarații în presa scrisă, la radio și la televiziune...

Să nu-l fi auzit-citit Ana Blandiana ? Pruteanu ? Pleșu ? Liiceanu ?

Cum așa : Liiceanu, director al editurii Humanitas - să fie un neinformant ? De acord : Blandiana, ca poetă bună, poate fi (chiar este) o strălucită ignorantă. Dar prozatorul bine : oniric, dar orișicâtuși) Țepe-neag ?

Și-atunci ? Nu este, ca și la protocroniștii onești : **refuzul de a ști**.

Dacă ar rămâne doar comoditatea de a rămâne în ignoranță (știe el, Pleșu, ce știe, când recomandă călduros uitarea...), însă, în cazul lui Liiceanu este vorba de : dezinformare. Fiindcă telespectatorul îl crede pe Liiceanu, când spune și el, pe urmele lui Drăgan cel drăganic :

«Noi, Thracii...»

Așa e : Voi, Thracii.

Asta este. Mă gândesc : ar fi timpul să scriu de bine. Dar ce? Despre cine ? Despre cine ?

Despre minunatele “gazde” de pe strada Turturele ? Cele în casa cărora, după arestarea mea, de la 1 aprilie (1977) fuseseră repartizați Ana și cu Filip ? Iar ei, oameni modești, strâm-torați, cărora Securitatea le luase o cameră întreagă, nu numai că nu-și arătaseră supărarea pe intrusă (cu plodul ei cu tot), dar fuseseră pe punctul de a tăia porcul din cocina de sub fereastră, fiindcă mirosul lui ar fi putut-o incomoda pe mamă și copil...

Am mai scris, în **Soldatul câinelui**. Nu-i nimic, ar trebui să mai scriu o dată, de trei ori - și mai mult și mai pe larg, fiindcă nu întâlnești pe toate drumurile români ca acei oameni - pe care Ana nici n-a aflat cum îi chema, te pomenești că și ei figurau sub “Consemn X”.

Duminică 24 mai 1998

Nu mai găsesc ce să scriu, în continuare, pentru *Cotidianul*. Și mi s-a făcut lehamite : de bine, de rău, acum am o tribună ; de bine de rău emit niște semnale - chiar dacă acestea sunt percepute de câțiva oameni, la ce le slujește ? Măcar dacă le-aș cânta în strună : Așa, băieți, dați-i înainte, că-i dați bine, sânteți frumoși, sânteți deștepți - ce să mai vorbesc de cumnatele voastre !

Dacă supraviețuiesc până prin octombrie, o să fac cu Cozighian o peliculă pentru FR 3, *Un siècle d'écrivains*, așa ceva. Pe acesta o să-l rog să-l lase așa, numai cu monologul meu, fără a interveni. De acea dată “viața” are să fie mai puțin importantă ; chiar și “opera”. Va deveni de prim-plan gândul din prezentul filmării. Care prezent va fi pe buză. De acolo se va vedea bine de tot “viitorul” - în fine, golul, lipsa de timp. De acolo nu se mai poate privi înapoi, de teamă că ai să cazi înauntru și n-ai să sfârșești (ori măcar : abia începi) discursul.

Orizontul s-a închis de tot. Definitiv.

S-ar zice că începînd de acum, trebuie să mă aștept la vești bune. Prima, cronologic, are să vină de la Chișinău, de

la Ierizanu, care publică **Altina**. Cine știe : și el va fi potrivind să iasă cu cărțulia în vederea Târgului de carte de la București - atât, că nu cunosc data ținerii (oricum, în iunie). Apoi ar trebui să apară **Scrisuri** la Nemira. Necazul : nu am nici o veste directă (pentru mine fax-ul nu are valoare : de parcă ar informa, în general, o categorie, despre o chestie generală). Or Dan Petrescu nu mi-a scris-scrisoare, nu mi-a telefonat din decembrie 1997. Neavînd încotro, mă las pe mâna lui - că tot nu am altceva de făcut...

Rămâne chestiunea Jurnal-ului de la Dacia. Laszlo mi-a scris că dăduse "dosarele" înainte ca scrisoarea mea către Mareș (în care îl rugam să le recupereze) să ajungă la el. Sau poate acesta este efectul scrisorii ? Nu știu. Oricum, aștept contractele să le semnez degrab'.

Seara : După amiază a telefonat Stoiciu. Că sunt de acord cu condițiile. Am găsit ce să fac la 11 și 12 : o Antologie a Antologiei Rușinii... în astă seară m-am ocupat cu adunarea materialului - cam jumătate.

Marți 26 mai 1998

Ieri și azi am trudit la textul următor :

Paris 25 mai 1998

GAURA DIN... BIBLIOGRAFIE

După cum se va fi observat, sânt, hotărît, împotriva **uitării**. Amnezia practică de compatrioții noștri - după o atât de lungă tăcere impusă de teroarea comunistă - este, în fond, mărturisirea, recunoașterea unor fapte de rușine comise de cei pe care, curent, îi considerăm victime pure. A recomanda (și a practica) uitarea, nu înseamnă a fi bun-creștin - din contra : păcătuiești greu, fiindcă încerci să te ierți singur, să te... autoamnistiezi.

Ivasiuc, colegul de închisoare, prietenul, devenit turnătorul meu preferat, explica (el nu se justifica) micile măgării și marile porcării politico-etice al lui:

«Mai ia, azi, în seamă cineva faptul că Cellini a fost ucigaș, Villon borfaș, Milescu Spătaru sperjur ? Doar cerce-tătorii literari, în treacă - numai opera e luată în seamă...»

Sașa Ivasiuc era o natură optimistă... Acest băiat cu nume rutean gândea cum nu se poate mai românește. Ca și el, scriitorii români sunt convinși că, acum, în prezent, ei pot face orice, oricâte "mici-mari

greșeli” - ce importanță : în viitor se va ține seamă doar de opera lor.

Firește, se înșeală - și ne înșeală.

În cele ce urmează nu voi readuce vorba despre fapte “civile” ale scriitorului, ci de cele comise cu ajutorul condeii, prin cuvânt. Și în aceasta genialul nostru compatriot, născut ortodox și poet are pregătit răspunsul :

«Adevărat, am scris cu mâna stângă, la gazeta de perete - însă numai pentru a-mi salva scrisul cu mâna dreaptă : opera ; sertarul...»

S-a văzut cât de mulți au fost scriitorii (morți și vii) având câte ceva în sertar ; s-a văzut cât de... operă le sunt scrierile pentru care făcuseră porcării, în scris.

Mă voi folosi pentru a da exemple - cu puține excepții - de **Antologia rușinii**, alcătuită cu trudă (și cu scârbă) de Virgil Ierunca și publicată în numerele 1 (1973), 2 (1975) și 3 (1982) ale revistei *Ethos*, Paris. Am extras doar o mică parte din negrul-pe-alb adunat de el și o infimă parte a plecăciunilor nedemne ale demnei - și rezistentei ! - intelectualității române.

Pornim de la adevărul : nici un purtător de condei din România comunistă nu a fost silit, cu pistolul în ceafă, să scrie versuri și proză de laudă la adresa partidului (să semneze procese-verbale de anchetă : da).

Plecăciunile voluntare, interesate selectate aici sunt prilejuite, nu de vreo aniversare comunistă a unui eveniment sau a unei persoane (Ceaușescu), ci de evenimente, fie neprevăzute (ca mișcarea pentru drepturile omului din primăvara anului 1977), fie căpătînd o turnură nefavorabilă partidului care avea de gând să (doar) sărbătorească momente oficiale.

Începem cu anul 1971, al “revoluției culturale”, al “Tezelor din iunie”. Doar accidental voi cita din profesioniști ai laudelor - numai din literatori adevărați, constituind repere - și referințe - culturale.

Să vedem cine dintre solizii intelectuali români (unii cu ani de pușcărie cinstită în spate) au laudat direct - sau indirect - închiderea reprezentată de ”tezele din iunie 1971” (pentru ușurință, îi voi înșira în ordine alfabetică) :

1971 - ”Tezele”

BALOTĂ Nicolae :

Azi, când poetul a pierdut-o pe aceea pe care a cântat-o fără încetare, pe tovarăsa sa de viață Elsa Triolet, el n-a rămas singur. Poet total și militant al cauzei comuniste, el este înconjurat de căldura umană către care a aspirat totdeauna, pe care a contribuit prin opera sa și prin viața sa toată să o sporească. E uimitoare mai presus de orice în creația acestui talent poliform, în viața acestui pătimaș al dreptății, aspirația tenace spre unitate. Câte ispite ale tuturor sirenelor libertinajului în duh și simțire a trebuit să înfrunte și să înfrângă acest luptător ! El s-a rupt de timpuriu de mediul burghez în care s-a

născut, a sfâșiat într-însul învățătura școlilor prin care a trecut, a rezistat tendințelor anarhice care se treziseră în el după cel de al doilea război mondial, pentru că avea setea neistovită, generoasă a unei orânduiri mai drepte, a unei ordini mai umane. De fapt tânărul Aragon a întâlnit de timpuriu în calea sa Partidul Comunist care a dat o țintă și un îndreptar căutărilor sale.

Tribuna, 30 sept. 1971

CÂNDEA Virgil :

Trăim epoca favorizată în care România a văzut împlinite aspirațiile lui Neagoie Basarab. Dacă voievodului i-ar fi fost dat privilegiul să asiste la comemorarea sa, ar fi spus ca în Învățăture : «Iată că acum mergi de la noi cu învățătura noastră. Cum vă va duce gândul și firea că va fi bine, așa veți face...»

Contemporanul, 17 sept. 1971

IVĂNESCU Cezar :

De aceea, prin actualele măsuri se evidențiază, credem, nevoia de a depune eforturi de o mai aleasă calitate pentru a face din scrisul nostru nu numai o oglindă a existenței unei națiuni, ci și un instrument operativ, activ. Literatura trebuie să exprime mai puțin declamativ, dar mai profund și mai conținut, dramatica luptă pe care națiunea noastră o poartă pentru împlinirea unui incomparabil ideal social : comunismul.

Argeș, iulie 1971

SIMIONESCU Mircea Horia

Niciodată patria noastră nu s-a bucurat de un asemenea prestigiu, de o asemenea forță a valorilor și de asemenea noblețe a ideilor în plină expansiune, ca astăzi. Avem realizări impresionante, și avem certitudini însuflețitoare. Ca un poet ce străbate cu gândul viitorul, până la atingerea idealului fascinant, Partidul Comunist Român își întinde antenele către plăsmuirea de mâine a României, statornicind cu fiecare măsură preconizată, cu fiecare idee avansată, coordonatele civilizației și culturii românești în era socialismului.

România literară, 27 iulie 1972

ȚOIU Constantin

Statul nostru este un stat socialist. Politica statului nostru reflectă vocația și virtuțile unui popor care, cunoscând îndelung aspirarea socială și națională, a ales o dată pentru totdeauna calea cea mai sigură și mai dreaptă ce face imposibilă de aici înainte întoarcerea în trecut la ceea ce era o gravă și păgubitoare nesocotire a vocației lui istorice și virtuților sale înnăscute.

Luceafărul, 3 iulie 1971

S-a observat : nu i-am luat în seamă pe veteranii agitprop-ului (Everac, Radu Popescu, Titus Popovici, Lăncrănjan,), nici chiar pe tinerii-lupi ai momentului : Al. Papilian, Petru Popescu, A.D. Munteanu, ci numai “valorile consacrate”.

Până la următorul eveniment (1977), iată alte câteva mostre de închinăciune :

BALOTĂ Nicolae

Aș aminti, în acest sens, apelul adresat oamenilor de artă de către secretarul general al partidului, în urmă cu doi ani, la Expunerea la Plenara din noiembrie a Comitetului Central. Artiștii erau îndemnați să redea în operele lor transformările socialiste, munca milioanelor de oameni, contradicțiile și conflictele reale alături de faptele mărețe, emoționante, frumosul și iubirea, astfel încât arta să contribuie la perfecționarea continuă a societății, a omului, de afirmare a dreptății și echității socialiste, a modului de viață socialistă și comunistă.

Nu este oare acesta rostul însuși al inițierii într-o cultură, al introducerii în spațiul spiritual ?

România liberă, 8 nov. 1973

CĂRNECI Radu**LUMINOS PARTID**

*Credința mea rămâi și vei rămâne
- frumos, cu innuri, te împodobesc -
tu, demn stăpân pe forțele stăpâne,
mai omenesc în tot ce-i omenesc -
tu vis mereu, mereu întruchipare,
înmiresmînd al cântecelor grai,
ce mândru sînt, în marea ta splendoare
tu, dor al meu, tu gura mea de rai...*

Scînteia, 19 aug. 1973

CIOCULESCU Șerban

...Ecranul televiziunii noastre ne oferă cotidian imaginea tovarășului Nicolae Ceaușescu străbătînd toate șantierele noastre, strângînd mâinile oamenilor muncii, întreținîndu-se la toate treptele producției asupra metodelor de lucru și a rezultatelor obținute, propunînd soluții în domeniile cele mai diferite ale activității obștești...

Contemporanul, 26 ian. 1973

acad. CONDURACHI Emil

Din fericire cei mai mulți oameni din țara noastră gândesc altminteri. Gândesc încrezători și fac dovada că în ciuda greutăților - ce par uneori mai mari decât sînt ele în realitate - nu au uitat și nu uită datoria lor de grațitudine față de țara și de poporul în mijlocul căruia au crescut și s-au format (...) Prețuire subliniată adeseori de glasul cel mai autorizat al partidului nostru, acela al tovarășului Nicolae Ceaușescu...

Contemporanul, 24 ian. 1972

(CONDURACHI)

Am avut în tot timpul în care am participat la lucrările celui de al XI-lea Congres al partidului nostru (...) un sentiment tonic : istoricii din țara noastră au putut constata cu deosebită satisfacție și mai mult ca altă-dată că activitatea lor se înscrie cu egală îndreptățire în suma tuturor eforturilor de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Ca istoric încerc un sentiment de grațitudine față de încurajatoarea apreciere venită din partea celui mai înalt for politic al poporului nostru și exprimată atât de documentele sale programatice, cât și în Raportul secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Contemporanul, 27 dec. 1974

GIURESCU Constantin C.

Ca istoric știu că istoria are neprețuitul dar de a ne ajuta să cunoaștem bine cine sîntem, ce vrem, de unde venim și încotro tindem să ajungem.(...) Este esența exemplului de înalt patriotism pe care-l cere tineretului secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. (...) Este de datoria factorilor educaționali - școala și organizația UTC avînd în acest sens cele mai importante responsabilități - de a face totul pentru a accentua latura politică a personalității tinerilor, pentru a le dezvolta conștiința scopului major al societății noastre : construcția etapei superioare a socialismului și trecerea treptată la făurirea comunismului în România.

Scînteia Tineretului, 31 oct. 1973

ANUL 1977

A cunoscut mai multe evenimente :

- 1 - mișcarea pentru drepturile omului : februarie-mai;
- 2 - congresul scriitorilor : mai-iunie (?);
- 3 - greva minerilor din Valea Jiului.

Autorii continuă a fi citați după data apariției "contribuției". Pentru a înțelege ce anume sărbătoresc (sau, din contra : veștejesc), este necesar să fie privită data și să se țină seama de periodicitatea publicației.

De pildă : Ion Alexandru celebrează "istoria"; s-ar înțelege că ar

fi vorba de un text “în cinstea Zilei de 9 Mai”; numai că sântem în 1977, iar urgența unei acțiuni pentru drepturile omului, în țara “independentului” Ceaușescu a provocat multă tulburare, nu doar printre Organe (de stat și de partid), ci și în masele largi de anticomuniști români colaboraționiști - și colaboratori la *Scînteia*...

Nu am inclus aici “demascările” de care am avut parte dinspre lătrători de meserie ca Eugen Barbu, Titus Popovici, Zoe Bușulenga, Dan Ciachir, Dan Zamfirescu, Vasile Băran, Al. Piru, Al. Dobrescu ș. a., atâtași asupra mea imediat după cutremurul din 4 martie 77, au continuat și după arestare (1 aprilie), cerînd “pedepsirea exemplară cuvenită trădătorilor de țară”, încetînd a mă numi după liberare (6 mai) - însă “aluziile” nu au lipsit.

Nu neapărat din... modestie, nu îi pun aici pe cei care *m*-au atacat nominal, ci pentru că îmi rezerv plăcerea unei “colecții” aparte, ce va fi în curînd făcută publică.

Nu toți luătorii-de-cuvînt atacă direct “răul” - unii preferă lovitură piezișă, ba chiar de... lăudare excesivă a realizărilor partidului - ca să se știe că “nouă” (adică lor) nu le pasă...

Oricum, este instructiv să se vadă cum anume funcționează zicerea : “Țara arde, baba se piaptănă”.

ALEXANDRU Ioan

Căci acolo unde nu există istorie și unde istoria n-a devenit patrie, scriitorul nu poate exista, nu are în numele cui vorbi și pentru cine trudi din zori în nopte, cu bucuria că împlinește o lucrare esențială de luminare a sufletului poporului său (...). Ca scriitor al acestui popor, mă pot socoti fiul independenței României (...), istoria de ieri și de azi a poporului român devenind, prin valoarea ei, obiectul vital al scrisului meu. Mai mare cinste pentru un scriitor nu poate fi decât de a-i putea vorbi aici, în România socialistă, fiului său, fraților săi, neamului său (...). Căci aici există istorie, țara este ridicată la rang de patrie socialistă, iar omul la ființă a adevărului, suveran al libertății”

Scînteia, 6 mai 1977

ANGHEL Paul

Ce s-a ales de el? Ce s-a ales de fascism ? Eu unul nu credeam că umanitatea ceasului de față, de pe oricare meridian, poate consimți să revină la fascism, ca mod de existență socială și politică, nu cred că umanitatea vrea să se întoarcă în grote. Dar iată că unele semne de isterie verde, sură sau brună se fac simțite ici și colo. Unele fantome mai mișcă. E oportun să fim avertizați, să tragem semnalul de alarmă. (...) partidul nostru este adversar neînduplecat, în numele celui mai înalt umanism, al căror forme de reanimare a cercurilor reacționare fasciste, atitudine militantă reliefată din nou, cu claritate, ferm, în recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Nu avem dreptul

să uităm ceea ce înseamnă fascismul : moartea culturii și a omului însuși.

Scînteia, 5 aprilie 1977

BALACI Alexandru

Dar să ne gândim și la traducerile de carte românească, tot mai numeroase, echivalente în ultimii ani cu aproximativ două mii de titluri apărute în peste o sută de limbi străine. În fruntea lor se înscrie apariția a 50 lucrări ale Președintelui Republicii, a cărui operă luminoasă călătorește acum pe toate meridianele.

Ramuri, 15 aprilie 1977

BALOTĂ Nicolae

Demnitatea și-au cucerit-o sub steagul Partidului Comunist Român, viața omenească, știința de carte și bunăstarea sunt recolta cea mai de preț pe care o culeg, pentru că bunii și cinstitii truditores ai pământului au știut să dea pe rod ideile fertile, novatoare ale partidului.

Luceafărul, 16 aprilie 1977

BRAD Ion

ACEASTA-I PATRIA

*Aceasta-i Patria : izvor de imn
Cântat cu-nflăcărarea unei ginte
Ce de trecut și până-n comunism
Un liber drum din vrerea ei și-aprinde.
Aceasta-i Patria : un dor lucid,
Tâmpla de vis a omului prin care
Toți ne simțim o țară și-un partid,
o unică ființă luptătoare.*

Scînteia, 7 decembrie 1977

CÂRNECI Radu

CANTATĂ

*Am preamărit și muntele și marea
- îmbrățișarea lor în țărnamă avid -,
ci, iată-mă : îți 'nalț din nou cântarea
cu ton de slavă, luminos Partid !
Tu, neînvinsul, munte ești și mare
și neînchipuit în frumuseți,
arzînd în inimi : miez de depărtare,
dăinuitor în vieți și peste vieți.*

Flacăra, 15 dec. 1977

GIURESCU C.C.

În etapele hotărâtoare ale dezvoltării sale istorice, atunci când se pune problema de însemnătate capitală, poporul român a avut parte de personalități reprezentative care au știut să întrupeze spiritul său politic și să găsească condițiile cele mai bune spre a asigura dăinuirea statului, așadar puțința de manifestare multilaterală a poporului.

Apărător al ființei, suveranității și demnității statului român, N. Ceaușescu se înscrie în această fundamentală tradiție, este continuatorul marilor personalități din trecut care au drept scop principal salus rei publicae. El lucrează neîntrerupt și stăruitor spre a asigura poporului și statului român locul în civilizația și cultura lumii, la care îi dau dreptul însușirile creatoare și omenia acestui popor.

Radio București, 28 iunie 1977

PREDA MARIN

Revoluția culturală înfăptuită de partidul nostru a deschis larg drumul spre cultura țărănimii. Scriitorii, în fața unui public tot mai avid de o carte bună, vor trebui să se gândească astfel la spusele tovarășului Ceaușescu, care a anunțat tot aici creșterea numărului de orașe din țara noastră, evoluția procesului social spre dispariția deosebirilor esențiale între sat și oraș, deci sporirea considerabilă a numărului de cititori.

Scînteia, 20 aprilie 1977

ROMAN Valter

Definind coordonatele revoluției științific-tehnice și ale bazei tehnico-materiale, partidul nostru are în vedere tocmai acest țel, așa cum rezultă cu pregnantă claritate din prevederile Programului adoptat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român și cum rezultă din ceea ce am înfăptuit până acuma, cinstind în acest fel Conferința Națională a partidului nostru.

România literară, 8 mai 1977

SIMIONESCU Mircea Horia

Societatea socialistă, întrupare a visului cel mai fascinant al oamenilor, acordă poetului, nu numai stima pe care o merită, dar și înalta recunoaștere a funcției sociale pe care acesta o îndeplinește într-o lume ce proclamă dreptatea, adevărul, echitatea, dragostea de om. Socialismul înseamnă producție înaltă, calitate, cifre record, dar oțelul și grâul, untul și lemnul, mașinile și construcțiile nu sporesc pentru buzunarul afaceriștilor, ci pentru binele și visurile limpezi ale celor mulți și harnici, pentru omul devenit stăpân în țara lui liberă, iar omul acesta are nevoie de poezie, este poezie, este cea mai frumoasă înfăptuire a timpurilor noi. Rolul poetului, de atâtea ori subliniat în

documentele partidului nostru și redefinit în cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu la Conferința pe țară a scriitorilor, este de a înflăcărarea inimile, de a grava pentru nemurire epopeea construcției și înaintării țării, de a zidi în temelia edificiului scânteia spiritului lucid și a miracolului.

Contemporanul, 15 iulie 1977

Între 1-3 august 1977 a avut loc, în Valea Jiului, marea grevă a minerilor. Chiar dacă Europa liberă a vorbit despre acest eveniment foarte târziu (același Departament de Stat a blocat informațiile, pentru a nu-l “jena” pe prietenul americanilor, Ceaușescu), Românii - iar aici ne interesează scriitorii - au știut ce s-a petrecut la Lupeni cel mai târziu în 5 august (fiindcă Iulian Neacșu, beat, a povestit în gura mare la restaurantul Casei Scriitorilor).

Firește, nici un scriitor celebru nu și-a manifestat solidaritatea cu minerii (să zicem : Geo Bogza - care scrisese **Oameni și cărbuni în Valea Jiului**, în anii 30 ; Jebeleanu - care prin 1936 îl apăraseră, în presă, pe tânărul comunist Ceaușescu ; Marin Preda, cu glasul lui de mare prestigiu, al clasicului în viață...).

Când, târziu în toamnă, un american independent a scris că s-ar fi petrecut ceva suspect în Valea Jiului, informând cititorii că zona este interzisă, păzită de armată, un scriitor a sărit să desmintă : Adrian Păunescu : el a publicat în Flacăra un “reportaj” în care explica : elicopterele care zboară ziua-noaptea pe deasupra Văii nu sunt deloc - așa cum în mod dușmănos a afirmat Americanul - forțe de pază (fiindcă s-ar fi întâmplat ceva...), nu ! ci... elicopterele-sanitare pe care le dăruise tovarășul Ceaușescu regiunii minerești...

Așadar : nu există în citatele de mai jos “probe” că scriitorul român cel rezistent prin cultură ar fi aprobat represiunea feroce ordonată de Ceaușescu, executată de generalul Nicolae Pleșiță și de generalul (fost colonel înainte de 9 mai) Vasile Gheorghe.

Însă deosebirea față de un Păunescu este minimă : acela a negat de-a dreptul “zvonul” că ar fi avut loc o răzvrătire a clasei muncitoare - ceilalți au făcut același lucru, însă vorbind despre altceva : despre marile-realizări, despre aniversarea Ceaușescului din anul următor...

Iar 20 ani mai târziu, în “istoria” pe care o scriu amnezicii tricolori - firește : de la 22 decembrie 1989 - omit să pună pe hârtie “amănuntul” : “2 000 mineri ne alăturăm mișcării pentru drepturile omului și lui Paul Goma”, printr-o scrisoare adresată Europei libere și citită de câte cinci ori pe zi trei săptămâni la rând.

Numai revista *Memoria* (!), numărul comemorativ din 1997 nu cunoștea acest detaliu.

Or scriitorul care nu spune-scrie ce știe - este martor mincinos și complice al Răului.

BĂLĂIȚĂ George

Dar ar trebui citate în întregime cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu, scrieri de importanță istorică, elaborate într-un stil limpede, sobru, echilibrat, eficient. Stilul unui autor de mare clasă, nu în zadar tradus în atâtea limbi pe toate meridianele.

Scînteia, 9 februarie 1978

BUZURA Augustin

Sînt 12 ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a preluat conducerea partidului și a statului, dar acești ani, atît de generoși în evenimente, ne-au îmbogățit cu o experiență enormă, ne-au arătat dimensiunile noastre reale, chipul nostru cel adevărat și forța noastră (...). Așadar omului Nicolae Ceaușescu, comunistului intransigent care n-a renunțat niciodată la proiectele sale, conducătorului datorită căruia națiunea noastră are imaginea concretă a viitorului ei, să-i dorim din inimă ceea ce-i dorește țara masa sa de lucru în care tot ceea ce face poartă amprenta personalității și gândirii sale.

Steaua, ian. 1978

CIOCULESCU Șerban

Prin forța însuflețită a cuvîntului precum și prin omniprezența pe toate tărâmurile muncii, dînd exemplul unei neistovite activități și mobilizînd întreaga națiune într-un grandios elan creator, secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se înscrie printre marii animatori ai popoarelor din toate vremurile.

România literară, 26 ian. 1978

COSAȘU Radu

Țară mică, supusă atîtor intemperii specifice răscrucilor de drumuri, de geografie și istorie, România s-a impus prin caracterul, inteligența și temperamentul Președintelui ei - ca una din cele mai puternice personalități din cetatea națiunilor, o imagine de unică expresivitate...

Flacăra, 26 ian. 1978

DOBRESCU Al.

În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, critica nu este o ancilă a literaturii, ci un gen militant cu drepturi egale determinat și, deopotrivă, determinînd creația adevărată, pe care este menit să o impună, să o apere, să o explice, să o răspândească.

Convorbiri literare, ian. 1978

DOHOTARU Adrian

Pentru că starea noastră de a fi, e starea de revoluție ! Ceas de ceas, clipă de clipă în epicentrul evenimentelor și întâmplărilor curente, prezenți acolo unde sântem strigați pe nume și este nevoie de noi, să punem umărul, să punem mintea la contribuție (...) «A fi comunist», spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, «înseamnă a lucra mereu mai bine și mai contiincios pentru interesele oamenilor muncii».

Flacăra, 29 sept. 1977

ENESCU Radu

Istoria a cunoscut veacuri aurite, de mare înflorire. Secolul lui Pericle, epoca lui Ludovic al XIV-lea, era elizabetană, etc. Dar toate aceste perioade de splendoare magnifică și augustă erau dublate de o crasă mizerie și de atroce nenorociri, fiind generate de o orânduire subliniat iniquă. Pentru prima dată, renașterea României, ce se identifică cu Ceaușescu, ne înfățișează o epocă de aur în care guvernează justiția socială, libertatea umană, demnitatea isnului omenesc. De aceea prosperitatea materială și eflorescența spirituală e rodul nemijlocit al omeniei, calității și adevărului de neînvins.

Familia, ian. 1978

GIURESCU C. Dinu

Istoria capătă noi dimensiuni și prin țelurile esențiale ale prezentului, formulate de Secretarul general al Partidului și care-și găsesc materializarea în construcția țării.

Săptămîna, 26 ian. 1978

IVAȘCU George

De aici mândria unui întreg popor care, la 33 ani de la Eliberare, se simte într-adevăr, stăpân pe destinele sale. De aici și dragostea unanimă îmbrățișînd chipul bărbatului care, în fruntea Partidului și a Statului, îi semnifică geniul creator în durata faptei de azi și în cutezanța privirii spre viitor. De aici și gândul și glasul care-l exprimă în vibrantă bucurie a mării sărbători : Ceaușescu-România !

România literară, 18 august 1977

STĂNESCU Nichita

Sărbătorim a 60-a aniversare a scumpului nostru președinte Nicolae Ceaușescu și 45 de ani de activitate a acestui bărbat (...) cel mai muncitor dintre muncitori, cel mai țăran dintre țărani... etc. etc.

Radio București, 19 ianuarie 1978

“Campania de Vară”

În iarna anului 1979 a fost constituit Sindicatul Liber al Omenilor Muncii din România (SLOMR), eveniment anterior alcătuirii sindicatului polonez Solodarnosc.

Pentru că, în 1978, la Paris luase ființă Comitetul Intelectualilor pentru o Europă a Libertăților (CIEL), a fost firesc ca acesta (avînd în conducere pe Eugène Ionesco) să-i apere și pe cei persecutați de comuniști în România.

Astfel a lansat o campanie de semnături pentru liberarea imediată a următorilor : Petre Țuțea, Gheorghe Calciu, Aurel State, Marcel Petrișor, Octavian Voinea - ceea ce s-a obținut numaidecât.

A lansat o campanie de protejare a sindicaliștilor de la SLOMR (Vasile Paraschiv, Brașoveanu, Cană, ș. a.).

Totodată sub semnătura lui Eugène Ionesco a apărut un apel către toate guvernele democratice de a boicota emisarii culturali oficiali ai regimurilor totalitare (la noi : Virgil Cîndea, Mihnea Gheorghiu, Al. Balaci, Zoe Bușulenga...).

Firește, replica nu a întârziat - pe două fronturi :

- intern, condus de Eugen Barbu și *Săptămîna* ; au mai participat *România literară* a lui Ivașcu, *Luceafărul* a grupului Răcănel-Frunteverde-Ungheanu, *Contemporanul* și, firește, *Scînteile*. Printre înjurătorii de stat și de partid s-a remarcat (deși erau greu : toți dădeau dovada) Ion Lăncrănjan, într-un “pamflet” la adresa Monicăi Lovinescu, intitulat pur și simplu : **Cățeaua...** Mulți tovarăși i-au ținut... tovarășie : Ion Brad, Titus Popovici, Sălcudeanu, Dumitru Mircea, Marcea, Dan Zamfirescu, Cioclulescu, Ion Zamfirescu ;

- extern - cu mai multe centrale :

italiană : condusă de I.C. Drăgan, avîndu-i ajutoare pe Traian Filip și Mihai Pelin. Drăgan a scris la jurnalele italiene articole de “demascare” a “disidenței din eprubetă” (împotriva lui Calciu și a mea) - firește, nesemnate ;

britanică : supervizată tot de Drăgan a fost munca agentului de influență din Anglia Michael C. Titus, care a semnat o broșură (în franceză și engleză) : **România sub presiune**. Sunt demascați : sindicaliștii (“ne-buni”); Calciu (“fascist”), eu : jidan, agent sovietic, legionar și... hippy. Să amintesc : M.C.Titus, “exilatul” care a călătorit în România și a avut acces la arhivele Securității - de unde a extras un ordin de urmărire a lui Calciu, de prin 1943 ! - a beneficiat de mărturiile unor foști deținuți politici care au afirmat tot felul de neadevăruri despre mine : Virgil Carianopol, M. Ionescu Quintus (aceștia negau “descreriile” din cartea mea **Gherla**), niște profesori de la Ploiești, niște popi tot de pe-acolo... ;

greacă ; fiind Ion Brad ambasador la Atena, Securitatea i-a dat bani unui markosist refugiat în România, făcînd pe scriitorul : Dimos Ravanis Rendis. Acesta a început să imprime un periodic fantomă : Proini, dar scopul nu era să aibă audiență, ci să reprezinte izvor de citate. Deci : Brad a scris, în românește, un text în care eram jidan

(Efremovici), scriitor veleitar, arestat în 1956 pentru furt și viol...; Dimos Rendis l-a tradus în grecește, l-a semnat, a încasat paralele, iar Ion Brad a trimis la *Luceafărul* “un articol apărut în străinătate - și tradus în românește”. Dragoș-Răcănel a publicat, deci - cu comentariile de rigoare la “ecouri din presa occidentală”, un text avându-l autor pe Ion Brad, altul pe C.I.Drăgan...

Mai jos reproduc doar două porcării scrise la adresa lui Eugène Ionesco - va trebui să așteptăm anul 1990, pentru ca luminatul Ion Buduca să scrie, de la Paris, pentru *Convorbiri literare*, o alta, intitulată: “Ionescu - e ramolit, Cioran - nu vrea să stea de vorbă cu Români”.

CIACHIR Dan

“...și un academician șugubăț care și el graseiază și care, din originea-i românească a păstrat la Paris o afecțiune nedezmășită pentru țoi, cinzeacă, litruță și alte recipiente specific naționale. Domnia sa a păstrat forma și-a trădat conținutul. Se mai întâmplă și-n artă. În loc de turburel, prăștină, tescovină, sânge de iepue, prea neaoșe și deci intraductibile, dânsul preferă un Johnnie Walker, un Ballantine's după care redactorii Europei libere conectează magnetofonul cu succes anticipat. Eugen Ionescu - că-i uitasem hramul - ajuns anticomunist la vârsta pensionării, când alții se ocupă de grădinarit, bășnește și el despre libertate, drepturile omului, călușe imaginare și o ține pe coarda asta razachie (...). Academicianul n-are timp să verifice enormitățile astea și atunci cârâie recitativul pe care-l cunoașteți, amintindu-ne de propriii săi rinoceri. Să-l privim cu îngăduință pentru că măcar el are niște merite literare incontestabile. Dar acum, ajuns la vârsta minții copiilor, s-a mai zaharisit și, în consecință, de ce să ne supărăm? Măine-poimâne o să aflăm la buletinul de știri al Europei libere că doamna Monica Lovinescu îi citește dramaturgului din Scufița Roșie și domnia sa plânge cu lacrimi sincere când află că lupul a mâncat-o pe fetiță și pe bunicuță.

Săptămîna, 13 iulie 1979

HERIVAN Mircea

Oare ce l-a determinat pe cunoscutul dramaturg francez (subl. în text) să-și aleagă drept copil de suflet, la senectute, un veleitar lipsit de autocontrol în toate manifestările, rebarbativ? Poate similitudine exterioară de atitudine între Paul Goma, bărbosul pupil și impetuozi-tatea, negativismul propriei tinereți. (...) Cu opțiunile literare «pe invers» ale domnului Eugen Ionescu sântem obișnuiți demult. (...) ce încredere se poate avea în profețiile și triplusalturile critice în care domnul Eugen Ionescu se angajează pe baza unor informații indirecte și vădit calomnioase (...)?

Ceea ce face acum, îndemnînd la o cruciadă de boicotare și izolare spirituală a României, e mult mai grav. (...) Atunci când Eugen

Ionescu își permite să pună la îndoială sinceritatea, devotamentul real față de o idee, de o țară, de un popor a tuturor acestor intelectuali de excepție sau să proclame că aceștia «trăiesc într-o lașitate constantă», ne vom permite și noi (...) să ne îndoim de sinceritatea susți-nerii dramaturgului, care prin programul său politic nu cinstește un nume de cea mai adâncă vibrație românească. Pen-tru că, alături de Paul Goma și de alți proaspăt aciuși în Occident, «noul cruciat» se erijează și în avocatul pretenții-lor total ilegale ale preotului Boldescu (sic !) din Paris.(...)

Să recurgem la o mărturie neutră - este vorba de Dean Milhovan, editorul ziarului Dreptatea din New York (...).

...În volumul intitulat Un om în chestiune - un om în discuție, dramaturgul pune actuala sa umoare pe seama unei grave, iremediabile depresiuni. Atât de grave, încât, după cum singur mărturisește, a hotărât să consulte un psihiatru. (Dacă locuia în România și ar fi fost dus de familie la un medic de aceeași specialitate, putea considera consultul drept un act de... represiune politică). Pe un asemenea teren de terori depresive și-a implantat Paul Goma obsesiile și scornirile de groază.

Depresiunea și rațiunile ei, Contemporanul, 20 iulie 1979

A N E X A

CONDURACHI Em., acad., Contemporanul nr. 12/1986

“Cu demnitate, construindu-ne omenia”

“Demnitatea propriei existențe nu îngăduie nimănui să considere că popoarele «mici» trebuie să suporte imediat și oricând hotărârile arbitrare, nedrepte ades ale marilor state. Numai apărându-și demnitatea (...) un popor se afirmă pe sine”.

Mister: Ceaușescu - cel care spusese exact acest lucru, cu două săptămâni înainte - rostise un discurs scris de acad. Condurachi ? ; acad. Condurachi îl plagiase pe Ceaușescu ?

“Înainte alora, în urmă cu 2500 ani, în primăvara anului 514 î.e.n. acest glas al demnității și libertății geto-dacilor, strămoșii poporului nostru s-a făcut puternic auzit, stârnind și admirația alora, interesul și laudele părintelui istoriei. Într-adevăr, Herodot, în cea de a patra carte a Istoriilor sale scris că...»

Las cititorilor plăcerea să caute citatul (paragraful 93 din Cartea IV) și să-l așeze alături de comentariile academicului :

“Nechibzuiți /Geții/ ? Fiindcă nu și-au plecat capul ? Biruiți ? Nu, deoarece Darius a transformat în provincie persană Tracia de la sudul Balcanilor și foarte probabil Macedonia, însă Dobrogea noastră nu a devenit satrapie”.

Să lăsăm “Dobrogea noastră” (care n-a devenit... satrapie), fiindcă nu despre asta este vorba, ci dacă Geții, da sau ba, au fost biruiți - și s-au purtat ca niște biruiți.

Acad. Condurachi îl citează pe Herodot, însă trunchiat - ca un adevărat ne-istoric. Or Tatăl Istoriei scria limpede că Geții, deși “cei mai viteji și mai drepți dintre Traci”, deși nu s-au predat fără luptă (ca alți Traci), au fost totuși, “îndată înrobiți”. În paragraful 96 stă scris limpede :

“Acest popor cu credințe ciudate fu învins de către Perși, după care se alătură armatei [persane]”. Iar în paragraful 118 : “«El [Persanul] a devenit stăpân al tuturor Tracilor și al vecinilor noștri, Geții»” (vorbește un Scit).

În slujba cui a falsificat istoricul Condurachi adevărul istoric (scris negru pe alb) ? Bine, în a lui Ceaușescu - dar ar fi putut să fie Dej, Stalin (sau Carol al II-lea, că tot sântem noi imparțiali).

Oricum, în slujba minciunii.

Chestia asta cu “demnitatea poporului român” a preluat-o Petre Roman, în tandem cu Iliescu ; apoi același... demnizator al poporului român, în tandem cu Constantinescu - și nu din întâmplare, cu Zoe Petre, fiica academicianului de comică amintire.

Și să nu crezi în ereditate !

Miercuri 27 mai 1998

Am făcut 8 plicuri (**Gaura din bibliografie**) - au să fie expediate azi.

Mă întreb dacă să-i scriu lui Virgil Ierunca, să-l anunț că am folosit munca lui la **Antologia rușinii**. Am balansat între da și nu. Cred că n-am să-i scriu. Dealtfel, nu-i cer permisiunea de a reproduce - ci, indicând sursa (*Ethos* 1, 2, 3), citez - și nu doar din el.

Aflu că Lucia Hossu e “supărată”. De ce ? Fiindcă am scris că am primit-o numai datorită insistențele Ștefanei Bianu. Interesant, nu ? O supără asta, nu **neadevărul** introdus în emisiune (Calciu). (...)

Joi 28 mai 1998

Azi începe o zi dezagreabilă. Dar o să-i supraviețuim.

Tot mai acută senzația de zădărnicietate a ceea ce fac - publicistic (de celelalte, ce să mai vorbesc!). Constatând ceea ce se petrece în România, comparația cu era comunistă ți se impune, trebuie să fii tare de tot ca să nu o duci până la capăt.

Concluzia este una : oamenii de la noi nu au ce face cu libertatea ; sau, pentru ei libertatea are o cu totul altă semnificație (ori : niciuna). Paradoxul fiind acesta : cele șapte vaci slabe : 1989-1996, cu toate minciunile groase, cu toate crimele, abuzurile, a fost percepută (este percepută, acum) ca o perioadă... mai puțin mizerabilă decât cea începută după noiembrie 96. Și oricât te-ar revolta prin nerușinare inițiativa Forumului (așa ceva, oricum, pubela adunând fosile comuniste : Iliescu, Voican, Gherman) prin vocea curat-autorizată a lui Răzvan Teodorescu, exprimându-și îngrijorarea pentru țărișoară, devine credibilă, oameni buni ! Fiind noi relativişti din tată-n fiu, ne zicem (vreau să zic : zic oamenii, săracii) : «Nu era mai bine cu Iliescu? - ce să mai vorbim de Ceaușescu : raiul pe pământ !»

Sânt tare amărât că “profețiile” mele se adevăresc cu asupra de măsură. Mai “modest”, prevedeam că “Emil”, slab de înger, slab de cap, *are să fie manipulat fără milă de cei răi*. Or, iată : nu numai că manipulat este și de cei buni - dar se... manipulează singur și încă foarte bine, de-i merg fulgii, că doar e băiat mare ! Cred și eu că “Țigareta”, chiar dacă nu a fost “lansată” cu scop diversionist (sunt prea boi pentru așa ceva), le slujește cum nu se poate mai bine ca alibi al măgăriilor curente.

Apoi : judecînd-o pe Zoe Petre după tată-său, Condurachi cel istorisitor de tot felul de istorii, am bănuț-o capabilă de “înșurubiri” nefaste - dar inteligente (pe mine nu m-a încântat niciodată *dar-ul*). Și iat-o pe Zoe Petre, nu doar machiavelică, ci de-a dreptul proastă, de-ai zice că e nepoata lui Dincă, nu a lui Moșil ! Cuvintele ei în legătură cu “nepotismul-fiului”, cum ar scrie Buzura (cu mâna lui, nu cum arăta tipărit, după ce îl româniză Geta Dimisianu) ; afacerea “Țigareta” - aici degetul arătător întins către presă (capul răutăților !), au dovedit-o cu vârf și îndesat și, așa cum s-a pornit, greu are să se oprească de la sine.

De aici (de la cel mai înalt nivel), chiar că nu mai contează fojgăiala, viermuiala găinarilor, a șmecherilor de mahala, a golanilor (în accepția de origine) care, în urma lui “Emil”, au populat ministerele : acești “democrați”, acești “anticomuniști” nu au nici măcar scuza (în fine, alt cuvânt nu

găsesc) a celor dinainte, că sunt activiști-activiști, securiști-securiști. Pentru că, dacă-i scuturi puțin de gulerul dosarului, bagi de seamă că vajnicul “țărănist” X a fost-este securist sadea, că dârzul liberal Y este notoriu turnător de pușcărie de toate zilele și de cele de sărbătoare, că neînfricatul anticomunist Z este un nenorocit de pion pe care Măgurenitatea îl mută pe tabla de șah după chef.

Seara : Azi la prânz : a telefonat Cozighian : a primit contractele de la București. Acum începe o altă fază...

Mi-a telefonat apoi (de la București) Mircea Martin : anunțându-mă că voi primi o invitație de la PEN Clubul român. Am mulțumit, am declinat. I-am explicat motivul - îl știa.

Am profitat de ocazie, ca să-i propun o carte. A zis da. Săptămâna viitoare îi trimit **Sabina**.

A plouat toată ziua.

Duminică 31 mai 1998

Ieri m-am întâlnit cu Ștefana :

Cu o zi în urmă (Înălțarea), fiind și Ziua Eroilor, a fost o ceremonie religioasă în memoria celor morți în luptă cu comunismul, la cimitirul Montmartre. Ștefana a observat că, printre cei de față se afla și tovarășul nostru Dumitru Ciaușu, ambasador reserist și “autor” al tratatului cu Ucraina. Crezând că se terminase slujba, a strigat, tare, întrebându-l cine-l invitase la o ceremonie a exilaților. Cică a răspuns “D-na Ivanov” (nu e doctorița pe care o cunosc și eu, ci... “o altă soție a lui Ivanov” - dar cine-o fi domnul Ivanov al doamnei - recente - Ivanov ?), că ea îl invitase. Ștefana i-a strigat că e o trădătoare, o frecventatoare a ambasadei RSR. Abia atunci au început să se trezească la curaj și ceilalți : Radina, Lupan. Ștefana i-a zis și de tratatul cu Ucraina - și de altele. A fost prima veste bună de foarte multă vreme.

Ieri am încercat să faco versiune prescurtată a **Alfabecedarului**. Am eliminat eu din prima parte o sumă de cuvinte - degeaba : tot au mai rămas... 33 000 cuvinte (am numărat “paragrafele”). L-am trecut pe dischetă.

I U N I E

Luni 1 iunie 1998

Am comis al 10-lea text (trebuia să spun : “a 10-a gaură din istorie”) :

GAURA DIN... ISTORIE

Paris 1 iunie 1998

(10) R e c u p e r ă r i

Momentul decembrie 1989 nu a însemnat o pauză, cu atât mai puțin abandonarea politicii de **recuperare** a exilului activ ; după cum momentul noiembrie 1996 nu a însemnat ruperea tradiției totalitariste a Bucureștiului comunist de a-i supune și pe Românii ce trăiesc în afara granițelor.

Nici guvernele comunistului Iliescu și nici ale ne-co-munistului Constantinescu nu au restituit ceea ce promisese : **proprietățile și dosarele de securitate**, în schimb, continuă politica de extindere în străinătate a puterii de stat și de partid (ce, PNȚCD nu este și el, un partid ?, nu cuprinde o bună parte din PCR ?).

Și Ceaușescu avea obsesia recuperării exilaților - a încercat, din nefericire, a înregistra câteva succese - însă ofensiva a devenit aproape-plimbare sub Iliescu, iar de când “cu Constantinescu” s-a prefăcut în dezastru pentru cei - și așa, puțini - care activau împotriva comunismului instituțio-nal și a comunismului târîtor (sau : deghizat).

Și înainte și după 89 obiectivele “Centralei” (Securi-tatea eternă) au fost :

1. bisericile, casele de rugăciune, casele culturale, bibliotecile, asociațiile exilaților ;
2. oamenii (exilații) ;
3. sărbătorile naționale, comemorările, simbolurile naționale, patriotice, anticomuniste.

În majoritatea lor bisericilor din exil (în special din Canada și din USA) fuseseră colonizate înainte de 1989 de emisarii Securității de la București Anania și Plămădeală. Exploatînd, naționalismul unora, legionarismul altora, dorul de țară al tuturor, acești securiști legionari cu aureolă de martiri ai credinței, i-au zăpăcit pe enoriași, i-au adus la cizma Bucureștiului și le-au... confiscat bisericile. Pentru biserica română de la Paris s-au dus lupte de stradă în 1971, când din partea Mitropoliei de la București se aflau, în afară de Plămădeală și Anania : vicarul Ionescu-“Grivița”, popa Popescu precum și răs-popi ca Virgil

C. Gheorghiu.

Dintre “laici” nu se poate să nu fie re-numiți trădătorii (“românii deplasați”, cum i-a numit, inspirat, Ierunca) Uscătescu, Nicolae Baciuc, Barbu Niculescu, Michel Steriade, Radu Florescu, Dean Milhovan, Gustav Pordea, St. Fischer-Galați, Leon Negruzzi, Michael C. Titus, I.C. Drăgan...

Evenimentele din decembrie 1989 au “spart” și exilul, însă nu în sensul dorit de noi, anume acela de a... deveni caduc (din moment ce România s-a liberalizat, s-a democratizat, nu ?)... Oameni cu care am împărtășit vreme de decenii, nu doar aceleași *opinii* despre libertate, dar și aceleași *acțiuni* (petiții, colocvii, conferințe, manifestații de stradă), dintr-o dată și-au găsit interesele de cealaltă parte (adică la ambasada RSR a lui Iliescu : în timp ce pe noi, manifestanții împotriva “vizitei” lui Petre Roman, poliția franceză ne aresta și ne urca în dubă, după cum ne “indica” Virgil Tănase, cine intra pe poarta mare, la o țuică și o sarma ? : ditamai anticomunistul Matei Cazacu !; coșcogea familie de persecutați ai regimului : Sanda și Vlad Stolojan!) ; ultranaționaliști ca Leonida Mămăligă, Theodor Cazaban, Paul Barbăneagră, ce înainte declarau că se întorc în România “numai pe tanc”, au descoperit, nu doar Centrul foarte Cultural de la Paris (din localul Ambasadei RSR), dar și “manifestări-hârtie-de-muște”, ca Mondiala de la Neptun, unde poți întâlni de-a valma gloabe realist-socialiste ca Nina Cassian, “apolitici” (altfel virulenți) ca Sorin Alexandrescu, somnirici ca Țepeneag, persoane oneste, dar care nicio dată n-au știut pe ce lume trăiesc, precum Alexandru Vona, Pavel Chihăia, navetiști de profesie ca Breban, colaboraționiști cu vechime ca Ion Miloș, naivi autentici (și păguboși) ca Victor Frunză, laudători imparțiali - ca Românul Balotă, rătăciți-lucizi ca Mămăligă...

S-au extins poftele totalizatoare ale Bucureștiului și asupra unor sărbători naționale. După ce l-au naționalizat pe rege și l-au pus să facă pe furierul-curierul, securiștii lui Iliescu, Constantinescu, Pleșu vor să controleze și sărbătoarea de 10 mai (după ce ne-au fericit cu un 1 decembrie ca Zi Națională ! - însă n-au suflat o vorbă despre 28 martie 1918, aniversarea a 80 ani de la unirea Basarabiei cu Patria Mamă).

Recent, la cimitirul Montmartre, ca în fiecare an de Înălțare, a fost cinstită memoria victimele comunismului din România. După slujba religioasă, cine a apărut ? Dumitru Ciaușu, redactorul Tratatului cu Ucraina, ambasador al lui Constantinescu la Paris ! Întrebat ce caută acolo, cine l-a adus, a răspuns că... fusese invitat de... O persoană pe nume “Doamna Ivanov” (nu este vorba de doctorița omonimă) a spus că ea îl invitase pe “ambasadorul nostru”. Participanții au tratat-o pe Ivanova II de trădătoare, iar pe Ciaușu l-au invitat să circule mai departe, aici nefiind nimic de fotografiat ; nici de confiscat în folosul Securității.

Din păcate, are să fie în curând, la cimitirul militar din localitatea alsaciană Soultzmat - unde se află rămășițele pământești a mulți ostași români căzuți prizonieri la nemți în Primul război Mondial. Anul acesta exilații “încăpățâ-nați” nu se mai duc : același Ciaușu, necrofil dove-

dit, organizează o “întâlnirea tovarășească” (țuică, mititei, sarmale, doină, mioriță - în final : Perinița) la Soultzmat...

Bine-bine : numirea Ciaușului a fost făcută de Măgureanu, a fost semnată de Constantinescu - însă mulți dintre prietenii noștri, exilați, anticomuniști, acum obosiți, și-au spus că... mai departe ei nu merg, că abandonează...

Au început prin a frecventa ambasada (să nu se uite : întâi sub ambasadoriatul lui Paleologu, când au călcat în cazemata securistă de pe rue de l'Exposition și Monica Lovinescu și Virgil Ierunca) ; au prins a “participa la acțiunile Centrului Cultural”, condus întâi de Ion Pop, apoi de Virgil Tănase, apoi de Vasile Igna... Și, la urma urmei : dacă Barbăneagră “merge” cu Caramitru, prieten intim al generalului de Securitate Pleșiță (fost ministru al Securității în 1977, cel ce ne-a lichidat pe noi, “cu drepturile omului”, apoi, după 3 august, pe minerii din Valea Jiului), de ce să ne mai mirăm că dârzul Mihai Korne nu mai deschide gura, din iunie 1990, că publicația lui, Lupta a devenit foaie parohială a Cotroceniului, că Sanda Stolojan se freacă de Nina Cassian și de Bianca Marcu-Balotă, că Vlad Stolojan îl laudă pe Brucan, că...

Ba, eu unul mă mir. Și mă revolt. Și-mi spun, îmi repet, să nu uit: «Din ce îmbătrânește, omul se prosteste ; se căcănește».

Marti 2 iunie 1998

Am intrat în vară.

O să vedem cum ieșim.

Vineri 5 iunie 1998

Am terminat al doilea ciclu, pun aici al 11-lea text :

GAURA DIN... ISTORIE

Paris 2 iunie 1998

11. “Omor și utilizarea cadavrului în alimentație”

Au trecut, iată, 50 ani de la una dintre marile tragedii pe care le-au traversat Basarabeni căzuți sub ruși.

Rezumat : în virtutea Pactului Hitler-Stalin din 23 august 1939, Basarabia și Bucovina de Nord au fost ocupate începând din 28 iunie 1940. Funcționari de stat, preoți, militari, țărani, politicieni, industriași, comercianți, intelectuali, proprietari, teologi au fost arestați imediat și, dacă nu au fost executați fără judecată în pivnițele, apoi îngropați de-a valma, în curțile numeroaselor imobile transformate în sedii ale KGB, atunci au fost trimiși în Siberia, de unde puțini s-au mai întors. După întâiul val de arestări și execuții, au urmat mai multe serii de deportări

- pe categorii sociale, politice, profesionale : “culacii”, membrii partidelor democratice, preoții, învățătorii - au luat și ei calea Kazahstanului și a Nordului Îndepărtat. În ajunul războiului (mai-iunie 1941), rușii au deportat cât au putut, au executat tot ce nu puteau transporta dincolo de Nistru, au incendiat, au dinamitat tot ce era piatră pe piatră.

Începînd din martie-aprilie 1944 frontul s-a întors pe pământurile românești ale Basarabiei și ale Bucovinei de Nord. Războiul avea să mai dureze încă un an și ceva, însă pe ocupanți altceva îi preocupa : “pedepsirea cetățenilor sovietici care colaboraseră cu «ocupantul român»”.

Așadar, pe lângă cunoscutele metode de terorizare a “trădătorilor moldoveni”: arestări, execuții, deportări - care nu aveau să se sfârșească nici după moartea lui Stalin, din 1953, Basarabienii au îndurat și *infometarea programată*. Avea experiență, Tatăl Popoarelor : tot el provocase Foa-metea din Ucraina (1932-34) care pricinuisese pieirea a circa 6 milioane de suflete...

În 1944 și în 1945, sub pretextul “Totul pentru front, totul pentru victorie”, Rușii au confiscat cvasitotalitatea produselor agricole, cu precădere a cerealele. Li s-a lăsat, totuși, țăranilor, cantitatea socotită necesară pentru însă-mântările din anul viitor. Numai că, pe de o parte : a trebuit să fie folosită, pentru propria alimentație, pe de altă parte, anul 1946 a fost extrem de secetos : câmpurile n-au produs aproape nimic. Au fost câteva “plângeri” din partea organelor locale (alcătuite, în totalitate, din ruși), cerînd Moscovei să diminueze ori să suprimе cotele de cereale impuse “Republicii Moldovenești”, dată fiind starea de calamitate naturală și subalimentarea populației. Hotărîrea a venit : nici o reducere - ba chiar să fie suplimentate cote !

Nu este necesar să li se explice Românilor ce înseam-nă să-ți intre în gospodărie, în casă, în pod, în pivniță oamenii partidului, “să ia, la cotă” tot ce găsesc - dar să nu fie de-ajuns, omul să fie obligat să împrumute (de unde ? de la cine ?), să cumpere (cu ce bani ?), ca să împlinească acea cotă. Iar de nu, vai de capul-familiei : arestat, bătut, torturat, condamnat “administrativ” - o lună, un an, trei ani... - iar dacă a supraviețuit, a și povestit prin ce-a trecut... Bine, toate acestea le sunt cunoscute Românilor din Muntenia, Oltenia, Ardeal, Dobrogea. Mai lipseau două elemente existente în Basarabia : în afară de “puterea centrală”, toți activiștii, începînd de la șeful cătunului până la al raionului, toți milițienii - erau ne-români, nu vorbeau “moldovenește”, chiar dacă știau - ocupatul trebuia să învețe limba ocupantului (cântînd, plîngînd, nu conta) ; al doilea element “original” : seceta - și interdicția de a călători în alte “unități administrative”, în căutare de pâine.

Am sub ochi o parte doar din ceea ce va deveni un volum, care va apărea în curînd la Chișinău, cuprinzînd documente ale aceluia timp.

Răzbate din ele, fără tăgadă, voința Moscovei de a “a-i pedepsi pe «trădători» - până vor fi lichidați”. Oricît de acute ar fi fost nevoile alimentare ale URSS după război, nu se putea să nu se țină seama de o lege eternă : vita de povară și robul trebuie hrăniți, pentru a putea lucra... Or, așa cum NKVD-ul îi tortura pe cei căzuți în labele-i, nu

pentru a-i obliga, prin tortură, să spună adevăruri ascunse (în legătură cu “intențiile agresive ale dușmanului”), ci îi tortura, ca să inventeze, ei, nevinovații, “motive de vinovăție” - pentru care urmau să fie condamnați, conform planului de represiune - tot astfel Rușii procedau cu indivizii, comunitățile, în principiu, libere (în sensul că nu se aflau în sârmă, nici între patru ziduri): erau “pedepsite” pentru că își afirmaseră identitatea, alta ; pentru că negaseră înglobarea în “familia popoarelor sovietice”. Așa erau pedepsiți Tătarii, Cecenii, Balticii, “Rumânii” (Românii din Bucovina de Nord și din Basarabia de Sud), “Moldovenii”, Românii din Basarabia.

Așadar : cotele impuse de Moscova nu țineau seama de capacitatea de producție, nici de condițiile climatice : peste puterile celor impuși.

Erau însă alte cazuri : cutare agricultor (în fapt : vădu-vă cu șase copii), a achitat toate cantitățile, ba i s-a luat mai mult - însă... nu i s-au dat bonuri... Or, fără bonuri, n-ai dat cota ! O altă văduvă avea bonuri - dar, în absența ei, a venit tovarășul Boris Mamiș, președintele selsovietului, a cerut copiilor bonurile, a “recalculat” și a anunțat că mai au de dat - a spart lacătele, a intrat cu forța, a luat tot ce a găsit - și a plecat. Văduva a făcut reclamație (s-a adresat lui Stalin !) - nu s-a găsit o urmă de pedepsire a... abuzului. O altă vădu-vă (una din două : ori erau foarte multe văduve, ori femeile erau mai curajoase și îndrăzneau să reclame) s-a plâns, pentru a treia oară, că “tovarășul Canaev, secretar de partid” i-a dublat (pe hârtie) suprafața agricolă, deci și cotele, pentru că “a cătat să mă batjocorească și eu n-am vrut și el a zis că mă trimete în Siberia dacă mă țin așa și nu mă las lui...”

Cotele - așa cum le voiau Rușii - au provocat, întâi, *foametea*;

Apoi, consecință : actele de violență ale celor care nu avea nimic de mâncare contra celor care mai aveau ceva... Puterea comunistă rusească le-a numit pe toate : banditism.

Iată câteva condamnări penale - extrase din cercetarea cererilor de grațiere :

- B.T., din Drochia, Bălți, țăran sărac, analfabet, fără partid, “conform articolului d al Codului Penal al RSS Ucrainene, (!) condamnat la un an închisoare pentru furtul a 5 kg. de grâu din avutul de stat”;

- P.E., țărană din jud Bălți, analfabetă, fără partid, fără antecedente penale, “condamnata la 3 ani închisoare și interdicție de drepturi de alți 3 ani, conform Codului Penal al RSS Ucraina - pentru agitația de a nu preda cotele”;

- C.S. muncitor din orașul Bălți, “condamnat la 1 an pentru furtul a 40 kg. de șroturi” (deșeuri cerealiere) ;

- M.A., țăran chiabur, din raionul Căușeni, “condamnat la 8 ani pentru eschivare criminală de la achitarea cotelor obligatorii către stat”.

În fine, două cazuri ce ar par ieșite de sub dubla pană a lui Ilf și a lui Petrov - dacă nu ar fi crâncen de tragice - citez, în continuare din procesele verbale de judecare a cererilor de grațiere :

- “Cârlan Teodor, n. 1921, condamnat de judecătoria narodnică a sectorului Stalin din or. Chișinău, la 1 an detenție pentru furtul unei pâini”;

- “Ciolpan Nicolae, n. 1903, muncitor, 6 copii în întreținere. Condamnat la 18. 2. 1946 de judecătoria narodnică a sect. 3, Lenin, or. Chișinău la 1 an închisoare pentru furtul unei pâini”.

Nota : aceștia au fost grațiați - **după executarea pedepsei...**

S-a observat, desigur, un amănunt (dar cât de semnificativ !) : în 1947, Basarabeni - să admitem : locuitorii R.S.S. Moldovenească - erau judecați și condamnați după Codul Penal al... RSS Ucrainene !

De acolo să li se tragă lui Constantinescu, Zoi Petre, lui Severin, lui Ciaușu, lui Pleșu, lui Gabriel Andreescu, și a altor români-verzi, dezgustătoarea-le ucrainofilie ?

Din vara anului 1947, în documentele găsite, traduse, reproduse, apare un element nou - chiar din titlu :

“Informația viceministrului ocrotirii sănătății al RSS Moldovenești N.N. Ejov către Președintele consiliului de miniștri al RSSM G.I. Rudi și secretarul CC. al PC(b) M N.G. Covali despre spitalizarea bolnavilor de distrofie și asigurarea întreținerii lor” (s. m. P.G.). Citez:

*“În scopul spitalizării bolnavilor de distrofie, conform directive-
lor consiliului Miniștrilor al RSSM, în luna iulie (1947) în republică
funcționau 10.000 locuri provizorii. Locurile (...) au fost asigurate cu
produse alimentare și asigurații numai până la 1 august (informația
poartă data : 27 iunie 1947 - n.m. P.G.). Ținând cont de numărul mare
al bolnavilor de distrofie precum și de existența multor copii ai
nimănui (1.800 persoane), a bătrânilor internați actualmente pe ace-
ste paturi, se crează imposibilitatea aprovizionării lor, începând cu 1
august”(...).*

Am ajuns și la **asta**? Asta, cronologic, începuse mai demult, abia acum autoritățile rusești îi spun pe nume. Din informarea șefului secției județene Bender (Tighina), A.D. Mocialov către secretarul CR al PC(b) M. D.K. Bîcikov despre “situația” din satul Sălcuța raionul Căinari :

*“Am fost informați că locuitoarea C.I., n. 1903, din țărani chia-
buri, analfabetă, folosește în alimentație carne de om. Controlul fap-
telor a stabilit : C.I., la data de 18 martie 1947, în timpul odihnei
soțului său, C. V., l-a lovit cu toporul în cap, l-a decapitat, carnea a
fript-o și a mâncat-o. Sub arest, la interogatoriu, C.I. a recunoscut că
și-a omorât soțul cu scopul de a-l mânca. Pe lângă aceasta, a recu-
noscut că în ianuarie 1947 a născut doi copii, dintre care unul mort.
Împreună cu soțul l-au mâncat pe nou-născutul mort, apoi l-au tăiat
și pe cel de-al doilea, folosindu-l în alimentație. În aceiași lună au dez-
gropat, în cimitir, mormintele a 2 copii, de 3 și 5 ani și au mâncat
cadavrele. După un timp, C.V. (soțul - n.m. P.G.) a invitat la ei în casă
o fetiță de 6 ani, orfană, din satul Zaim r. Căușeni, pe numele F., a
omorât-o și împreună cu soția au mâncat-o”.*

Această informare - politico-polițienească - poartă data de 5 pri-

lie 1947. Însă mai devreme (7 martie) medicii V. Averbuch și B. Morozov, membri ai comisiei de expertiză medico-judiciară și psihologică adresaseră ministerului ocrotirii sănătății RSSM o notă cuprinzând rezultatul studiului în raionul Cangaz, județul Cahul. Citez :

“(...) Până la 28 februarie 1947, în raionul Cangaz au fost înregistrate 12 cazuri de necrofagie și canibalism, cu participarea a 20 persoane, dintre care au fost arestate 13. Dintre cei depistați până la 28 februarie 1947 4 au murit. “(...) Cercetării medico-legale și psihiatrice au fost supuse 9 persoane”

“Concluzii : (...) În timpul cercetării a ieșit la iveală faptul că nu toate cazurile de necrofagie și canibalism au fost luate la timp în evidență de către organele MAI și cazurile înregistrate nu reflectă starea reală de lucruri, adică proporțiile mari ale necrofagiei și canibalismului în acest raion la ora actuală (s.m. P.G.)”.

În sfârșit !, ne-am spus. Chiar mai târziu (pentru mulți prea târziu - însă pentru a-i salva pe cei încă în viață, se vor lua măsuri adecvate - adică **se va suprima cauza : foamea programată de ruși.**

Ne-am înșelat. Iată ce scriu acești doi, totuși, medici :

“Primele cazuri de necrofagie și canibalism n-au implicat luarea de măsuri urgente și nici penalizarea criminalilor și, în virtutea acestui fapt, elementele de acest tip și-au format o impresie eronată cum că asemenea fapte ar rămâne nepedepsite (s.m. P.G.)”

Altă invenție rusească : pentru a... combate canibalismul, necrofagia este suficient să-i “lămurești” pe oameni că nu-i frumos să se mănânce între ei - iar pe cei care nu țin seama de avertismente, să-i pedepsești cu severitate !

În continuare, există în raport o explicație (medicală) a faptelor :

“Marea majoritate a cazurilor cercetate au fost precedate de o flămânzire îndelungată (15-20 zile) și prezintă o distrofie moderată (majoritatea suferă de distrofie gradul I), o retardare intelectuală evidentă, primitivism psihic și diminuare a tonusului emoțional (caracteristică distrofiei) până la gradul de apatie. Explicarea comportamentului acestor persoane prin prezența unor psihoze clar conturate la momentul săvârșirii crimelor pare a fi imposibilă”.

Ce “consideră” medicii Averbuch și Morozov, sub semnătură ?

“În baza expertizării efectuate considerăm că persoanele culpabile nu intră sub incidența art. 10 al Codului penal al RSS Ucrainene (iar Codul ucrainean, pe solul moldovean! (probabil acel articol prevedea o derogare - pe care raportorii nu o acceptau - n.m. P.G.) și trebuie să fie recunoscute responsabile”.

Am ajuns la capitolul Propuneri - ei, ce propun cei doi medici, în vederea “eradicării” ? - iată, toate cele 8 puncte :

“1. Toate persoanele vinovate de săvârșirea unui asemenea gen de crime necesită tratament antidistrofic, trebuie să fie internate sub pază, în regim de izolare ;

“2. Persoanele vinovate de asemenea crime care nu necesită tratament medical să fie supuse unui interogatoriu accelerat și să fie

trase la răspundere, în regim de arestare ;

“3. Organele puterii locale să divulge la timp cazurile de necrofagie și să ia măsuri eficiente de supraveghere a populației, precum și să amplifice activitatea de informare a organelor MAI în scopul prevenirii lor;

“4. Organele Ministerului Securității, în cazul analizei acestui gen de fapte să-și focalizeze atenția asupra po-sibilei agitații provocatoare din partea elementelor dușmă-noase care-i împing pe indivizii instabili din punct de vedere moral și psihic la săvârșirea crimelor, în special ținându-se cont de zona de frontieră a acestui raion (Cahul - “dincolo de Prut” fiind România, nota și sublinierea. m. P.G) ;

“5. Procuratura și MAI să explice la fața locului gravitatea acestor crime ;

“6. Să fie asigurate îngroparea la timp, corespunzător exigențelor stabilite a cadavrelor și paza cimitirelor ;

“7. Reieșind din situația materială grea a populației, în special a familiilor cu copii, considerăm oportună spitalizarea obligatorie a tuturor copiilor distrofici de toate gradele și organizarea unor puncte alimentare pentru toți ceilalți copii ;

“8. Să se amplifice activitatea de lămurire a populației despre caracterul criminal al infracțiunilor și despre tragerea la răspundere pe care o implică.

Comisia medico-legală și psihiatrică de expertiză, Morozov, Averbuch”.

La 16 iunie 1947, este transmisă informația :

“La 31 mai 1947 în satul Pitușca raionul Călărași, N.O. în vârstă de 8 ani l-a înjunghiat pe fratele său M. de 9 luni, o parte a lui a fiert-o în oală și, împreună cu sora sa de 3 ani, au folosit-o în alimentație. (...) Când mama O.N. și fratele B.N. s-au dus la câmp, N. l-a luat din pat pe fratele său M., l-a dus în odaia nelocuită, i-a tăiat capul cu cuțitul, apoi l-a dezmembrat și l-a fiert în oală, apoi împreună cu surioara de 3 ani au folosit în alimentație această carne, lăsând o porție și pentru unchiul B., însă în absența lui N. surioara a mâncat-o și pe aceasta”.

Nu mai sunt necesare comentariile. Oricum, Românii din Basarabia mâncau, nu doar cadavre - iată raportul din 5 iunie 1947, întocmit de viceministrul ocrotirii sănătății al RSS Moldovenești, Hechtmann, al șefului direcției Chișinău, Discalenko și al medicului neuropatolog Beidburd :

”Între 1 mai și 4 iunie a.C. au fost înregistrate 140 cazuri de intoxicație cu plante otrăvitoare (troscot, lobodă sălbatică, ridicioasă). (...) Toate cazurile prezintă edeme faciale, ale membrilor posterioare (or fi umblat în patru labe mâncătorii de buruieni ? - n.m. P.G.), paliditate pronunțată a epidermei mâinilor. Fenomenul ischemiei progresează până la necroză. Durata bolii : 3-5 zile.

Tratamentul a constat în administrarea salolului cu urotropină, cafeină și lapte dulce.

Cu populația s-au dus convorbiri despre pericolul utilizării în ali-

mentație a plantelor otrăvitoare”.

Or fi spus supraviețuitorii : «Slava Bogu !» că n-au fost arestați și condamnați, ca cei care foloseau în alimentație propriii copii. Statistică : Estimarea populației rurale a RSS Moldovenești la 1 ianuarie 1948 :

“La 1. ian. 1948 populația rurală număra 1.737.000 persoane ; 780.500 populație masculină, 965.500 feminină. Față de începutul anului 1947 populația rurală s-a micșorat cu 193.900 oameni (dar față de anul 1944 ?, dar față de 1940 - înainte de 28 iunie ? - întrebarea mea, retorică - fiindcă statisticele spun că în 1941 populația rurală era de 2.750.000, unde se va fi topit milionul ?- P.G.). Descreșterea populației reprezintă 10 % față de anul precedent, respectiv 12,7 sex masculin, 7,7 la feminin. Cea mai mare mortalitate : grupa de vârstă de 2 ani : 52 %.(...) Dacă în întreg anul 1946 sporul natural constituia minus 477 persoane, pentru anul 1947 el este de minus 100.300 persoane.”

Încheiem - provizoriu - cu un raport al MAI din Moldova către șeful său de la Moscova (Tutușkin către Kruglov), cu data : 19 decembrie 1946 :

“Ca rezultat al ocupației române și a secetei anilor 1945-46 (n-ar fi fost mai just să nu pomenească nimic de “secetă”, doar de “moștenirea ocupației române” ? - n.m. P.G.), situația alimentară a Republicii Moldovenești este extrem de grea - mai ales la țăranii din județele Chișinău, Bender, Cahul, și parțial Orhei și Bălți. (...) La 10 decembrie curent printre locuitorii satelor se numărau 30.043 distrofici, din care 18.570 copii. Situația pe județe : Chișinău: 13.717, Bender : 9.301, Cahul : 6.755, Orhei : 920, Bălți : 50. (...) în sate multe familii zac umflate de malnutriție, fără să dispună de un kilogram de pâine.

“În satele Baimaclia și Sălcuța, jud. Bender, familii întregi - câte 3-5 persoane - suferă de edeme provocate de lipsa de albumină, gradul II și III. (...) În raionul Leova subnutriția și inaniția au doborât un mare număr de copii de vârstă preșcolară. În urma unui examen medical din 19 localități, din totalul copii : 2.101 suferă de sunutriție 1.113. Aceste cauze au sporit brusc mortalitatea populației : oamenii mor în sate, pe drumuri, în orașe. În octombrie 1945 au decedat 3.993 persoane, în octombrie 1946 : 5.714, iar în comparație cu septembrie, în octombrie s-au semnalat cu 1.110 mai multe (statistică sovietică ! - n.m. P.G.) (...) În ultimul timp organele de miliție din Chișinău ridică zilnic de pe străzi 8-12 cadavre. În raionul Comrat numai în luna octombrie curent au murit de subnutriție 269 persoane, inclusiv 115 copii.

“(...)Cresc proporțiile vagabondajului. Copiii orfani din sate pornesc la orașe, în căutarea unei bucăți de pâine.(...) Numai prin instituțiile specializate ale MAI au trecut, în 11 luni din 1946 3.411 copii vagabonzi. (...)

Din cauza dificultăților de ordin alimentar s-a intensificat spiritul emigraționist. În 11 luni au fost arestate în tentativă de trecere în

România 189 de persoane, 20 reușind să treacă granița - în total 209. (...) în republică au fost luate în evidență peste 100 persoane care intenționează să fugă în România. Din numărul lor fac partea mulți țărani săraci și mijlocași”.

Și când ne gândim că supraviețuitorii unor asemenea “tratamente”, care priveau de 50 ani peste Prut, cu speranță, au fost dăruiți (nici măcar vânduți) deacești, nu imbecili - ca să aibă circumstanțe atenuante, ci nemernici ca acest Constantinescu, mărunț activist de partid, purtat în zgardă de Măguritate, de Zoe Petre, putredă activistă de partid și de alții “factori”, care nu au nici măcar scuza (!) că lucrează pentru KGB...

Duminică 7 iunie 1998

Între timp am primit :

- **Kakistocrația** de Dorin Tudoran ;

- un plic de la Dan Petrescu, conținând tăieturi din articole ale lui și o scrisoare (din 15 mai ! - recomandată, ajunsă la mine în... 5 iunie), în care mă asigură că totul e în regulă, îmi recomandă să nu mă agit...;

- în contrapunct : Luca Pițu îmi scrie ceva din care deduc: **Scrisuri** n-are să fie gata pentru Târg, cum tot promisese Dan Petrescu ;

- ieri am primit un pachet cu 10 exemplare din **Altina!** Trimise de Ierizanu, de la Chișinău.

Nu am primit scrisoarea de invitație la PEN Clubul de la București, cu care mă tot amenințase Mircea Martin, însă am profitat și am pregătit un pachet (pleacă mâine) cu **Sabina** - și discheta. Este pentru întâia oară când trimit doar **Sabina** singură, fără **Roman intim** - să vedem, poate așa piere ghinionul.

Lui Ierizanu i-am scris, acum, poate că o interceptez pe Ștefana la Biserică, rugînd-o să o transmită prin fax.

Nu : mâine, are să plece, prin Ana, **Bonifacia** la Chișinău, la Ierizanu : tot mâine - prin Ștefana și Ana Țutuianu (pleacă peste o săptămână), **Sabina** pentru Lulu (pentru Mircea Martin).(...)

Marți 9 iunie 1998

Ieri am fost la Ștefana, am trimis două faxuri:

Cu Ierizanu am vorbit întâi la telefon. I-am mulțumit pentru cele 10 exemplare, l-am întrebat când se duce la Târgul de carte de la București. Mi-a răspuns că a fost, s-a încheiat. A prezentat **Altina**, Nemira nu scosese **Scrisuri** («până la plecarea mea», a adăugat)...

I-am trimis apoi un fax lui Dan Petrescu. Până în momentul de față n-am semne că ar fi răspuns...

Aseară mi-a telefonat Stoiciu. Că să continuăm. Că o să fie mai rărișor în timpul Campio-natului de fotbal. Mi-a mai spus : a văzut **Altina**, la standul lui Ierizanu, cât s-a învârtit n-au mai fost exemplare!

Ștefanei i-am dus - pentru Ana Țuțuianu - **Sabina** (Mircea Martin), iar acum corectez din greu **Roman intim** (cerut de ALLFA), ca să i-l duc mâine.

Joi 11 iunie 1998

Abia azi am re-copiat (modificînd substanțial) nr. 5 din *Gaura din istorie*, anume **Complexul peșterii**. Ar fi trebuit să figureze în luna mai :

GAURA DIN... ISTORIE

Paris 16 mai 1998

5. COMPLEXUL PEȘTERII

Nu este vorba de peșterea lui Platon, ci de una carpatină, folosită ca adăpost de indivizi, de familii, de clanuri - de comunități. Cu timpul oamenii au ieșit din caverne, și-au scobit bordeie, și-au ridicat case, chiar case-peste-case - însă au rămas cu o mentalitate de peșteră. Care se rezumă : individul care pleacă din comunitate - e bun plecat : chiar de se întoarce, considerat trădător, “străin”, nu găsește loc în peștera natală.

Cronologic, primii “fugari” fuseseră cei care, de teama de a nu fi arestați de comuniști, fugiseră de-a acasă, din sat, din oraș, ascunzîndu-se în păduri, în munți. Nu puțini dintre ei își făcuseră ascunzători chiar în casa părintească, în șură, în pivniță, în grădină - aceia erau “îngro-pații” ; în fine, cei care zidăreau, “furînd” din câte o odaie un

spațiu-fâșie rar mai lat de un metru, ori prefăceau o debara, un unghi mai greu observabil, în ascun-zătoare - aceia erau “înzidiți”. În mare, și ascunșilor li se spunea : fugari.

După ce partizanii au fost lichidați - în anii 60 - fugari li s-a spus și celor care, într-adevăr, **fugiseră** din România, trecând frontiera, pentru a ajunge în Occident. La aceștia exista o legătură între numire și numit. Însă și celor care, profitând de o călătorie în Occident..., rămăseseră acolo, tot fugiți li se spunea. Astfel vorbeau, nu doar securiștii, ci și anticomuniștii. De pildă pictorul Sorin Dumitrescu publica în 1990, în primul număr din revista *Memoria*, amintiri despre sculptorul George Apostu, vizitat, “înainte de revoluție” la atelierul lui de la Paris. După Sorin Dumitrescu, Apostu i-ar fi spus:

«Bre, nea Sorine, eu nu-s fugit ca ăștia, eu sânt un om necăjit...».

Dacă este adevărat ce spune pictorul : sculptorul, temându-se de eticheta : “fugit” pusă de securiști și de asimilați, nu o refuză (eventual explicând motivul), ci o pasea-ză, pe șest altuia (care nu bagă de seamă). Pentru sine, revendică statutul de om-necăjit (de parcă ar fi fost singurul necăjit, dintre “fugiți” dar, cum noi sântem băieți citiți, cum am lecturat, cum se spune acum, chiar și pe Camil Petrescu din piesa și romanul realist-socialist-troglodist cu Bălcescu, acolo erau “țărani obidiți”...).

O fi poetic-spus, dar egoist ; și fals. Eventuala deficiență (poetică) de exprimare nu trebuie pusă pe seama faptului că - nu întâmplător ! - materialul sculptorului Apostu (ca și cel al pictorului Dumitrescu) nu este cuvântul.

Deși scriitor (și deloc oarecare !), nestăpânind limba română, Nicolae Breban folosea - îi mai scapă și astăzi - termenul : “fugiți” pentru a-i desemna, nu doar pe acei români care, dintr-un motiv sau altul, nu se mai întorseseră în România, dintr-o călătorie, pe emigranții germani și evrei - dar chiar și pe aceia care, după evenimentele din România din decembrie 1989, plecaseră din țară, să-și caute norocul aiurea. Nu este deloc ciudat, la Breban : mai întâi, pentru că el, deși nepot de popă unit, este, structural, un aparatcic, intrarea lui în C.C. nefiind nici întâmplare, nici dorință de cățărare pe scara-socială comunistă (era și aceea, dar nu dominantă). Ci pentru că acolo îi era locul - iar limbajul folosit îl trădează (să-i fie citite interviurile din ultima vreme !). În al doilea rând, lui Breban nu-i plăcea când era numit “navetistul de serviciu”, acela carele, înainte de 89, călătorea în triumghi între București, München, Paris, cum numai Pintilie, Cernescu, Sorescu (și Blandiana - înainte de 89) călătoreau. Deci, el refuza eticheta - adevărată - de navetist, întorcând “insulta”, zicându-le “fugari, fugiți” tuturor exilaților - cu excepția soției sale și a lui Țepeneag.

Cuvântul “navetist” (unii, printre care și eu, îi mai spuneau : curlunrist : venea la Paris, scria o carte-cinci, se întorcea frumușel la București, unde povestea buducilor și groșanilor “exilul” său, după care mai publica o carte, la București, mai lua un premiu, la București, era sărbătorit oficial - la București...). “Navetist” îi venea ca o mânășă : în primăvara anului 1977, după ce l-am invitat să se alătore mișcării

pentru drepturile omului și de solidaritate cu Charta 77, el a motivat că are de scos o carte. După aceea am aflat cum anume a publicat, atunci, **Bunavestire** : i-a anunțat pe tovarășii săi Burtică și Pleșiță (atunci ministru al Securității) că, dacă nu i se editează romanul și nu i se dă pașaport permanent, el face ca Goma - ba chiar și mai și !

Face ca Goma - ba chiar și mai și... De fiecare dată când un scriitor fost-și-actual (în prezentul-acțiunii) comunist : Eugen Barbu, Deșliu, Geo Dumitrescu, Jebeleanu, Breban - avea "o problemă" (care, altfel, n-ar fi putut căpăta rezolvare), îi amenințau pe tovarășii lor de mai-sus că ei, dacă nu li se dă satisfacție, fac ca Goma - ba chiar mai mult lat(ă)...Desigur, rezolvându-li-se acea problemă, nu-și puseseră amenințarea în aplicare. Iată, Breban : el își zicea "exilat", familia i se afla la München, nevasta la Paris (ne-fugi-tă!), iar el continua să existe ca scriitor în Republica Socialistă România a lui Ceaușescu : i se publicau cărțile, era inclus în antologii, în manuale, în dicționare, nici vorbă să fie scos din biblioteci și din memorie, ca toți scriitorii, nu doar "fugiți", ci și emigrați în Germania Federală, în Israel.

Bietul Apostu, Dumnezeu să-l ierte : la alde Breban se va fi gândit, cu omenească gelozie, atunci când îi spusese lui Sorin Dumitrescu (dacă-i va fi spus - de ce nu ?) că el nu-i fugit ca ăștia (corect : nu voia să fie considerat, la București - ca ăștia), pentru că "ăștia", printre care, vai, și el, nu mai puteau să se întoarcă în țara lor, când aveau chef - ca Pintilie, ca Cernescu, ca Giurchescu - ca Breban.

Rezultă că nu doar activiștii, ci și anume persoane cultivate gândesc peștericol - iar Breban, el însuși un ieșit-din-cavernă, continuă să-i trateze pe cei care nu aveau, ca el, voie de la primărie, să se întoarcă ("din exil" ! - deci : să facă naveta, nu ?) - de "fugari"...

Complexul peșterii este propriu acelor daco-romi convinși că buni-români sunt doar ei, care n-au ieșit din groapă, din grotă, din stână, din sat, din târg, din țărișoară ei, care "au rămas pe baricade" (să fie întrebați în ce poziție, rămânerea aceea : în genunchi ?, pe burtă, cu capul acoperit, pe spate, gata să "plătească" dreptul de a nu fi lichidat?), să lupte, ei, împotriva comunismului "la fața locului" (cam ca Alexandru George, vânjosul combatant antibolșevic - dar care nu se deconspira - «Ce, eram tâmpit?»). Dacă ai avea curiozitatea (sadică) să cercetezi la fața locului, ai afla că luptătorul nu luptase împotriva niciunui activist, securist (să se ia la bătaie cu unchiul, cu vărul, cu frațele, cu sora ?), dar, dacă acum este moda revoluției, a revoluționarilor, a rezistenței (prin orice, chiar prin agri/cultură), de ce nu ?

Așadar, trebuie să înțelegem : peștera aceea este locul în care nu (mai) pătrunde nici un înstrăinat, nici o veste din străinătate. Noi sântem de-aici, noi sântem cei mai bravi, cei mai dați dracului, născuți gata-făcuți (și, în același preț, ortodocși - ca Nae !) să nu ne vină alții, din altă parte să ne-nvețe pe noi ce să facem - dar mai ales... ce să fi făcut...

După apariția primelor 3 volume din **Jurnal**, anul trecut, un istoric literar din Oradea, colaborator asiduu - și credincios, cum numai un ardelean poate fi - al Fundației Buzurale Cândia, indignat de

“înjurăturile” mele în direcția Blandianei, îmi recomanda, în *Familia*, următorul remediu :

“...să se întoarcă în țară, să lucreze împreună cu noi, să aibă succese cu noi, **să greșească cu noi ...**” (subl. mea, P. G.).

Nu i-am răspuns că el (cu Blandiana cu tot) n-are decât să greșească, o va face, sânt convins : foarte bine ! Eu plecasem din peșteră și cu sufletul, după ce trupul îmi fusese alungat din țara și a mea, tocmai, ca să nu greșesc “împreună” cu persoane ca Simuț și ca Buzura (de Blandiana ce să mai vorbesc !). Atunci când voi dori să mă întorc în România, să fie sigur : n-am să cer bilet de voie nici lui, nici Buzurăi-Dodă, nici lui Petre Roman, nici lui Constantinescu, nici Zoepetrei - nici chiar tovarășei *Ior*, Carmen Firan. Și nici lui Mircea Dinescu.

În primele zile ale lui ianuarie 1990, când bunul său prieten Dorin Tudoran se întorsese din România, după ce se epuizaseră salutarile și întrebările de circumstanță («Ce mai face soția, ce mai face copilul ?»), Poetul și Tancheta a(u) trecut direct la chestiune :

«Și, altfel, Dorine, când te-ntorci tu la tine, la Washington ?»

Această întrebare nu a fost - în mod excepțional - pusă în glumă de legendarul glumeț din Slobozia.

Iar această întrebare-interpelare este una peștericolă.

Tot 11 iunie :

Trebuie să fiu azi la Conferința anuală a Societății Oamenilor de Litere (SGL).

Zilele care au trecut (să zic așa : cale de o săptămână), mi-au fost pline : am fost ocupat cu... citirea **Altinei** ; ocupat cu citirea **Kakistocrației** ; ocupat cu imprimarea și corectarea (câte două zile încheiate de fiecare text) a **Sabinei**, a **Romanului intim**, a **Bonifaciei** - și a **Alfacedarului(...)**

Sâmbătă 13 iunie 1998

Am comis textul de mai jos :

Paris 15 iunie 1998

De ce public la-Cristoiu?

Mi-au parvenit din țară câteva mormăituri, ceva reproșuri, o luare de guler, în genul : D-ta care faci pe moralistul, publici la-Cristoiu? Recunosc : au dreptate grijulii mei amici. Dar dreptate și eu am, iar

aici contează și adevărul. Or ei nu-l cunosc și nu-i interesează - dacă ar fi vrut să afle de ce-ul, l-ar fi întrebat pe Liviu Ioan Stoiciu cum s-a ntâmplat de am ajuns... să public la-Cristoiu...

Iată cum : în ziua de 22 aprilie mi-a telefonat, de la București, Liviu Ioan Stoiciu. Încă nu ne-am văzut la față, dar schimbasesem mesaje, cuvinte bune, cărți. Mi-a propus să trimit proză pentru *Viața românească*. Foarte bine, am să-i expediez **Sabina** și **Roman intim** - să aleagă ce crede el de cuviință. Totodată, să colaborez la *Cotidianul*...

Râd : *Cotidianul* e al lui Rațiu, sânt în conflict cu el din 1984, de când l-a susținut pe “adormitul” (în sens de agent dat la fund, inactiv de decenii) Gustav Pordea (protejatul și al lui V.C Tudor) ; noi îl acuzasem pe Pordea de securism, pe Rațiu de... imparțialism pro-por-dist...

«Nu mai conduce Rațiu, s-a retras, nu se mai amestecă în treburile ziarului...», îmi spune L.I. Stoiciu.

«Atunci eu cu cine tratez ?», întreb.

«Cu mine !» răspunde - spre marea mea bucurie - Liviu Ioan Stoiciu.

Nu a fost nevoie de mai mult. Aveam, în sfârșit, ce-mi doream, din... decembrie 1989 : o tribună de la care să mă exprim (și eu, nu ?, căci și eu, de la patusopt, care mă-nțelegi...): la *România liberă* nu puteam, nu eram acceptat, din principiul funcționând de la primul număr acolo publicau marii rezistenți antibolșevici, Paler, Mărculescu, Blandiana - ba chiar și Rusan ! ; la *Adevărul* - Doamne-fereste ! ; n-am publicat în viața mea la *Scînteia* (nici bătrână, nici tânără), o să mă apuc acum, la bătrânețe ? La *Cotidianul* vechi ? - am mai spus : la-Rațiu ? La *Curentul* era în curs de consumare ultimul act (în fapt, prologul) : mi se propusese, în scris, colaborarea, o dată pe săptămână, trimisesem 12 texte care apăreau chenzinal (când se publicau), băgate la coșul-de-gunoi intitulat “Opinii” - și, mai grav : persoana cu care conversam telefonic nu făcea parte din redacție, iar când, în cele din urmă, i-am scris lui Uncu, cerîndu-i să-mi explice, în scris, care-i “statutul” meu (dacă există vreunul), “legătura” mi-a telefonat, explicîndu-mi că Domnu Uncu nu-mi poate răspunde, “personal” (...)

În al doilea rând, aveam - în sfârșit ! - o persoană cu care să mă înțeleg din două cuvinte (și jumătate). Am scris, am trimis, de probă, Stoiciu mi-a telefonat : mergeau...

În ziua de 9 mai am trimis ultimul din totalul de unsprezece (câte alcătuiau un ciclu). În aceeași zi mi-a telefonat Stoiciu, anunțîndu-mă că luni, 11 mai va fi lansată noua serie a *Cotidianului*, în care mi se vor publica, zilnic, ale mele contribuțiuni...

În 13 mai mi-a telefonat o cunoștință de la București. Printre altele, mi-a comunicat :

«Bine-ai făcut că l-ai ras pe Cristoiu - în ziarul lui !»

N-am înțeles : unde îl “răsesem” pe Cristoiu? În care ziar? Al cui?

Mi-a spus : *Cotidianul* era condus de... Cristoiu ! De unde apăruse, fiindcă Stoiciu nu-mi vorbise de el ? Am încercat să-mi exprim îndoiala : dacă în fruntea *Cotidianului* s-ar afla Cristoiu, n-ar fi

admis să fie “înjurat” în chiar primul text al meu (îmi amintisem : îi arsesem o labă, scriind : “porcăriile lui Cristoiu” ? Să fi dispărut aluzia drăgălașă la șeful ziarului ? Dar cum să verific ?

Am telefonat la București, la mătușa soției : are primul număr din *Cotidianul* ?

«Cel în care scrii : “porcăriile lui Cristoiu”»?, mi-a răspuns.

Știu că multe porcării a făcut - am și scris-o ! Și iată : Cristoiu a publicat un text în care cineva a scris : “porcăriile lui Cristoiu”...

Totuși : ce ghinion ! Cum telefonează Stoiciu, îi re-proșez că nu mi-a spus de Cristoiu și-l anunț că nu mai public în ziarul... Nu : mai corect : la-Cristoiu! Abia găsisem unde să-mi dau și eu cu părerea (Dimisianu, Mihăilescu, Ștefănescu : unde să înjur populațiunea pașnică), iată că... nimeresc peste Cristoiu ! Aventura mea jurnalistică se termină înainte de a fi văzut un singur număr din noul *Cotidian*...

Seara îmi telefonează Stoiciu. Îl iau tare : bine, dragă, de ce nu mi-ai spus că director e Cristoiu ? La care el îmi răspunde că ba mi-a spus - ce importanță are... Ba are, a continuat Stoiciu. Din primul număr a acceptat să fie atacat! Cine dintre directori mai face una ca asta?

N-am știut ce să-i răspund - habar n-am cum fac directorii de publicație, eu am avut, la *România literară*, trei: Geo Dumitrescu, Breban, Ivașcu - nu-mi încredințau secretele, dar știu : Breban n-ar fi admis să fie “atacat”, de-o pildă Vasile Nicolescu - darmitte el, însuși, coșcogea șeful, Nicolae al II-lea (primul, de drept, fiind Nen-su) !

A rămas așa : fiindcă tot apucasem să le trimit cele unsprezece texte - să fie publicate. Dar atât. Ne oprim. Nu mai colaborez la...

«Eu nu public la-Cristoiu !», am zis, în încheierea convorbirii.

După aceea am înțeles că spusese o mare prostie : cum așa, «nu public la-Cristoiu!»? Dar am și publicat, până în acel moment apăruseră trei texte !

Și n-am mai trimis - o vreme... Am primit... reproșuri, acuzații :

«Publici la-Cristoiu, tu, care...», zicea un prieten care, nu numai că publică la-Adevărul-Scînteii, dar a angajat și “dialoguri” cu tovarășul Stănescu și cu tovarășul Popescu (taman cel care m-a gomorrhit pe mine, zugrăvin-du-mă ca lingău al lui Ceaușescu), vorbindu-l de bine pe tovarășul Vlad, generalul (de Secu) ! ; «Publici la-Cristoiu!», îmi reproșa un scriitor care publica la-Drăgan, publica la-Buzura, publica la-Pleșu - iar ca Rumânul imparțial, publica și la-Stănescu-Popescu-Scînteiescu ; «Publici la-Cotidianul-lui-Cristoiu!», mi-o zicea de la obraz un altul care a publicat până deunăzi în *Naționalul*-lui-Cristoiu...

«Îl pui pe Pleșu în aceeași oală cu Cristoiu ?» - parcă aud un glas al EuroRațiunii Libere.

Dacă ar fi să dau un răspuns, acesta ar suna :

«Pe Pleșu îl pun în aceeași oală cu Brucan, cu Bârlădean’, cu Sturdza-Voican, cu Babiucan, cu Măgurean’, cu Petre Român, cu Buzuran - cu Iliescu cel Bălan».

Nu voi spune cu X este «mai puțin rău decât Y - ce să mai vorbim

de Z !» - și de aceea public la-X ; cu Cristoiu nu sânt cumnat, nici prieten - nu ne cunoaștem și, sânt convins: nici nu suferim din această pricină ; nici nu m-am certat cu el pentru femei, n-am împărțit cu el gamela în pușcărie - dar nici cu Manolescu n-am împărțit-o ; nici cu Breban - nici chiar cu Tudoran.

La urma urmei, după cronologia mea - subiectivă, dar adevărată ! - nu eu am venit, la *Cotidianul*, peste Cristoiu, ci Cristoiu a venit peste mine! N-am să plec de bunăvoie, de la *Cotidianul*, pentru că am aflat - după apariția a trei texte - că directorul se numește Cristoiu.

Ba aș zice ; dacă lui Cristoiu nu-i place cum scriu eu (mai ales cum o să re-scriu despre mineriada din 13-15 iunie 90 !) - să plece el ! Fiindcă el scrie numai despre cea din 1990 care l-a alungat pe Roman!

Nu ? Ba da.

Tot 13 iunie : am scris și această scrisoare - de publicat în *Cotidianul* :

Paris 15 iunie 1998

Domnule Liiceanu,

Se împlinesc 8 (opt) ani de la dispariția cărții mele de mărturie despre anul 1977, **Culoarea curcubeului**.

O citiseși în traducerea franceză (**Le Tremblement des Hommes**), în timpul vizitei pe care mi-ai făcut-o la Paris, prin 1984, împreună cu Andrei Pleșu, avuseseseși cuvinte bune despre ea. După evenimentele din decembrie 1989, când ai devenit director al editurii Humanitas mi-ai cerut permisiunea de a o tipări.

Ai publicat-o, cu puțin timp înainte de ceea ce a rămas ca Prima Mineriadă (13-15 iunie 1990), iar primul exemplar (împreună cu celălalt volum : **Gherla**) mi-a parvenit prin poștă în 18 iulie.

Nu mai repet, aici (în alte părți - da) “aventurile” acestei cărți (**Culoarea curcubeului**) care, după apariție... a dispărut din librăriile bucureștene, iar în Transilvania, în Moldova, în Banat nici nu a fost distribuită. Deasemeni nu mai repet - aici - întrebările pe care ți le puseam, la întâlnirea de la Aix-en-Provence, din octombrie 1990, în legătură cu zvonurile din țară, dar și cu ceea ce scriau, negru pe alb, cronicarii, anume că acest volum nu se găsește pe piață (nu că s-ar fi epuizat, dar nici nu apăruse în librării).

La care mi-ai răspuns că o fi “o problemă de difuzare”...

Te-am crezut - și ce rău am făcut ! Vreme de mulți ani : 1990, 1991, 1992, 1993... Apoi am aflat, din presa românească : trimiseseseși la topit cărți, printre care și **Culoarea curcubeului** - cea care de la... apariție nu se găsea în librării : pentru că nu fusese distribuită.

Constatând că la multele mele întrebări - scrise, prin intermediari - nu răspunzi, am publicat acea scrisoare către Liviu Antonesei, în

Timpul. Replica D-tale - și, surpriză ! a Gabrielei Adameșteanu - nu a întârziat.

În loc să răspunzi, să divulgi “taină” **Culorii curcubeului**, D-ta (întâi în *Timpul*, apoi în 22), m-ai acuzat de calomnie.

Bine-bine, te-am calomniat când te-am acuzat că ai trimis la topit cartea mea de mărturii despre Anul 1977, **Culoarea curcubeului** - dar care era adevărul ? Nu l-ai dezvăluit niciodată. Nu l-ai scris nici în acel text, nu l-ai spus nici mai apoi. În schimb i-ai pus pe Buduca, pe C.A. Mihăilescu, pe Pruteanu să mă atace pentru că... te-aș fi comparat cu Răutu ! Am mai spus, răspunzându-i lui Buduca : dacă aveam de gând să te compar cu cineva dintre aceia, nu m-aș fi oprit la Răutu - ci la, de-o pildă Suzana Gâdea. Să-mi pară rău că nu am făcut-o ?

Nu mă interesează prin ce mijloace, manevre, șantaje i-ai câștigat de partea D-tale pe Monica Lovinescu și pe Virgil Ierunca, obligându-i să... opteze! Ce tristețe : Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, veghetorii est-eticei, să aleagă între un porunca a 12-a (“Să nu distrugi cărți !”) și... un editor (distrugător de cărți). Mă interesează că astfel ai distrus și o prietenie pe care D-ta, ca “rezistent-în-munți” (la Pălți-niș, cu Noica, cu Plămădeală și cu alți culturaliști-curați) nu aveai cum s-o realizezi - de aceea nici n-ai respectat-o.

Acum, după opt ani, a venit momentul să spui adevărul : ce s-a întâmplat cu volumul **Culorile** (sic !) **curcubeului**, apărut la sfârșitul lunii mai 1990, la editura Humanitas?

Știu că îți vine greu - ai mințit o viață întreagă, n-o să înveți acum, la bătrânețe să faci contrariul - dar consimte, totuși, la un efort teribil - și spune, în sfârșit, adevărul :

Ce s-a întâmplat cu cartea **Culoarea curcubeului**?

Te asigur: nici mort n-ai să scapi de această întrebare.

Nu pentru că ar fi vorba doar de cartea mea - ci pentru că ești român, iar Românii nu au cărți. D-ta, om de carte și scriitor român, ai distrus cărți.

Să nu vii cu argumentul “imperativelor economice” : l-ai mai folosit - în “răspunsul” din revista 22. Riști să repeți o prostie.

Aștept - cât o fi (dar va fi o așteptare activă).

Paul Goma

P.S. Un prieten editor îmi scrie : “În România operează o prevedere economică după care «trimiterea la topit» a unui tiraj (se zice : stoc comercial) e interzisă ; operațiunea contabilă de scădere a valorii mărfii produse (pentru care impozitul pe profit s-a plătit la ieșirea din tipografie) este imposibilă”.

O să vedem în curând.

P. G.

Luni 15 iunie 1998

Am lucrat zilele astea - am vrut să spun : am fost ocupat... - și am pierdut noțiunea timpului.

Am scris vreo 16-18 scrisori - pleacă azi.

Marti 16 iunie 1998

Zi împutită. Nici nu mă mai gândesc.

Au ajuns manuscrisele la Lulu. Urmează ca ea să le dea lui Frățilă (**Roman intim**) și **Sabina** lui Mircea Martin.

Am notat : am trimis la Dacia contractele semnate pentru **Jurnal**.

De la Dan Petrescu nici o veste - în continuare, dacă se poate spune așa.

Miercuri 17 iunie 1998

Ieri am terminat de corectat Davidescu (până la pagina 176). Restul va veni, probabil, în toamnă. Tare aș imprima **Alfabecedarul** ultima variantă (sic !), dar cum economisesc la sânge tonerul...

Ar trebui să scriu despre noua carte a lui Breban - o recenzează Dimisianu - nu am de unde să mi-o procur. A apărut la editura Vest.

Vineri 19 iunie 1998

Zi proastă-proastă. Pe lângă asta (pe de-asupra) de trei zile n-am primit poștă.

Lulu a dat **Roman intim** lui Frățilă - a venit să-l ia. Însă ieri a fost furtună în București, n-a putut să meargă ea la Univers, cu **Sabina**. Urmează se se vază altă dată - Martin vrea să și discute cu ea.

Tăcere asurzitoare dinspre Dan Petrescu. Mi-a trimis acum o săptămână două tăieturi de ziar - dar nici măcar un bilețel în care să-mi schițeze situație. N-o fi existând situațiunea, nu ?

Au început căldura. Pizda mamei ei. Că eu **Căldură**

mare vol II nu scriu ! Uite-așa.

N-am primit vești de la Stoiciu - nici ziarele promise.

Sâmbătă 20 iunie 1998

Am primit *Discobolul* pe mai - aceasta a fost singura veste poștală din ultimele trei (dacă patru ?) zile.

A adus Paul Cozighian caseta cu emisiunea Marianeii Sipoș.(...)

Că am timp : de ce m-am despărțit de Laszlo?

- *unu* - el mă prinsese cu fofârlica adevărului, în legătura cu Monica despre Eliade : vasăzică eu mă laud că apăr totdeauna adevărul (în detrimentul prietenului), dar în cazul Eliade o apăr pe Monica, pretinzând că... nu știuse până în 1993 că Eliade a scris articole antisemite ?;

- *doi* - nu mai mergea : obosisem, nu mai puteam ține pasul cu solicitările lui (bine-bine, știam că el făcuse sacrificii, pentru a rămâne lângă mine, însă nu mai aveam energie să continui o relație ca aceasta).

Ce aș fi avut să-i reproșez : că se lăsa stăpânit de un tic-verbal (în fapt, mental), acela de a se declara mereu, în scris, verbal (la TV, la Mariana Sipoș) “independent” față de mine. Ba ajunsese să se definească prin opoziție cu mine... I-am scris, după ce a făcut gafa cu scrisoarea mea trimisă la *Familia*. A luat-o rău ; mi-a întors-o că știe el bine câte greșeli comite, nu-i nevoie să i le număr eu... Era pentru prima oară (cred că prin luna mai, anul trecut) când îi atrăgeam atenția asupra unei... greșeli. A fost și ultima - nu i-am mai spus nimic.

În timpul verii (1997) se va fi petrecut cu el o “mutație”; grație unei femei (intuiția mea); care femeie l-a împins să devină grăbit, agresiv, nesimțitor la celălalt. Totul a pornit de la Eliade - văzut de Norman Manea. Laszlo s-a arătat rănit de vorbele mele la adresa Normanului : îl crede fără de pată, totdeauna credibil, în toate - pe care eu, bestie antisemită, nu-l prețuiesc, îl judec după tăcerea-i foarte înțeleaptă din România și după criticarea numai a antisemitismului de stat - după ce ajuns în Occident ; pardon : după ce a ajuns în America, fiindcă vreo 3-4 ani, în Europa, n-a deschis gurița.

Laszlo a formulat o altă propoziție - la care eu i-am răspuns că... în ultima ripostă a mea declaram că dialogul nu mai poate continua ; să ne oprim. El a insistat - dreptul lui. Dar și al meu să nu dau curs unui astfel de îndemn.

Unde a greșit grav : știind că am în pregătire **Scrisuri**, volumul de publicistică la Nemira - în care dialogul nostru figura la loc de cinste (adevărat : sfârșindu-se prin propunerea mea de... încetare...), prietenul meu Laszlo îi trimite lui Dan Petrescu, direct, o **Scrisoare deschisă** adresată mie și-i cere s-o introducă el în volum ! Dan Petrescu mi-a transmis o fotocopy după somația lui Laszlo - iar eu i-am scris expeditorului : găsesc neprietenească tentativa de a intra cu forța în volumul altuia, adresându-te, nu semnatarului (volumului), ci editorului - pe amândoi amenințându-i cu “rigorile legii dreptului de autor”.

În urma acelei scrisori am hotărât să elimin din volum dialogurile noastre, vreo sută de pagini convenționale.

(...)Această a doua lovitură (din modul în care era formulată scrisoarea lui reieșea că eu îmi însușisem drepturile în totalitate!) a fost decisivă. De atunci nu i-am mai scris, decât pentru a-i confirma primirea unei scrisori, primirea tezei de doctorat (N. Manolescu), mulțumindu-i că găzduise manuscrisele pe care Radu Mareș nu avea unde să le păstreze...

Găzduind **Jurnal IV-V**, a citit. Mi-a scris că a găsit **IV** anost, neinteresant, în schimb **V** l-a impresionat pentru că... al doilea personaj ca importanță a **Jurnal-ului** este el, Laszlo... Și că ce dreptate am avut cu Dorin Tudoran, cel care colaborează la *Adevărul*, dialoghează cu C. Stănescu, scrie despre C. T. Popescu...

Așa o fi. Lui Radu Mareș, care îmi propusese ca aceste volume să fie prezentate tot de Laszlo, i-am scris că nu văd necesitatea - **Jurnal-ul** se continuă, ce rost ar avea o nouă prezentare...

Cu Laszlo am avut un comportament incomparabil mai grijuliu, mai răbduriu decât celelalte relații epistolare : Pecican, Marta Petreu, Ruxandra Cesereanu, C.M. Oros, I. Ică, chiar dacă și el devenea uneori iritant : uita că-i răspunsesem la cutare întrebare ; mi-o puneă pentru a treia oară ;

“nu credea” ceea ce spuneam, etc... Experiențele (mai corect : eșecurile) cu cei care îl precedaseră în timp mă obligaseră să fiu mai circumspect cu el, să nu mă leg dincolo de “rezonabil”, (Petreu, Ică), să nu mai țin să am dreptate în fața contestației lui.

Poate din acest motiv a și durat atâta relația noastră : șase ani și ceva ; deși nu au lipsit “conflictele” - legate mai ales de informațiile date de I.D. Sîrbu în privința cronologiei (în materie de detenție : fluctuantă ; cu statutul de după închisoare). Nu acceptam folosirea termenului “domiciliu obligatoriu la Craiova”, folosit de Sîrbu (în ciuda extraordinarului simț al limbii și al proprie-tății termenilor), așa cum nu acceptam termenul “exil” autodecernat de Breban.

Dacă l-aș fi amendat și pe Laszlo la fiecare eroare (de judecată, de informație, de limbă), alta ar fi fost situația ? Oare ? Dar mi-ar fi convenit o altă situație ? Nu din resemnism (și dacă : resemnitate ?) evit a regreta ceea ce a fost făcut - și bine făcut. Dacă a ieșit așa, înseamnă că așa trebuia să iasă, nu altfel. Mai cu seamă de la lansarea **Gărzii inverse** - care nu i-a plăcut - a început să-și ia vânt să fie agresiv și pretențios (de la a pretinde să...): în vederea reproducerii în *Lumea Liberă*, eu rebăteam la ordinator și întrebările lui - dar, fatal, cum văd prost, comiteam greșeli... Băiatul Laszlo îmi trimitea înapoi “extemporalul” corectat în maniera profesorească, certîndu-mă, pe margine - nu cu creion roșu, verde... N-am zis nimic, am continuat să dactilografiez și textele lui... S-a apucat să treacă pe ordinator **Correspondența** noastră : mi-a trimis o dischetă în P.C., Filip a “tradus-o” pentru Macintosh - iar ce a rezultat, am repaginat eu și i-am trimis printul. Mi-a făcut scandal, de parcă i-aș fi fost dactilografă : de ce am pus data la stînga, cifrele nu știu unde - nu citez exact, însă erau reproșuri nedrepte, prostesti : el nu-mi trimisese vreun print de orientare, ca să văd cum anume paginase el textul - ba rămăseseră câteva rânduri ininteligibile, fiindcă nu reușisem să le gădesc cheia.

Bineînțeles, totul a culminat cu Eliade și cu Manea... Presupun că femeia care îl îboldea să fie... intransigent cu antisemitul de mine era/este evreică - altfel de ce nu a

acceptat că pot exista motive temeinice să nu ai nicio încredere - dar nici una ! - în Manea ?

Asta a fost. Oricum, relația noastră era deja uzată, obosită. Mai bine că am oprit-o aici și așa.

Duminică 21 iunie 1998

Am ajuns la solstițiul vărativ. Ieri a fost caniculă. Azi se anunță a fi ceva mai moderat... Am dormit rău, ca totdeauna când deschid geamurile-ușă spre stradă : gălăgie infernală (și, stai, că abia a început vara...). Cu toate acestea Ana și cu mine dormim substanțial în timpul zilei. Încercăm și noi să astupăm găurile din oboseala cumplită, adunată. Discuția inteligentă dintre noi : «De câți ani n-am mai fost în vacanță ?» Eh, de câți ! De mulți, domnule! Șaișpe, șap'șpe... Dar, vorba mea (după a mamei) : «Las, că ne-om odihni pe lumea cealaltă».

(...)

Laszlo... Nu știu ce-l va fi apucat - nu cu insistența de a continua dialogul, după ce eu declarasem că nu merg mai departe - ci cu acea nefericită scrisoare către Dan Petrescu (!), prin care cerea să-i introducă el în volumul meu "textul alăturat" (**Scrisoare deschisă lui Paul Goma**) ! Însoțit de amenințare că va recurge la "legea presei" (nu mai știu cum anume a formulat el, nu am chef să caut prin dosare faimoasa-i scrisoare). Mai sânt curios să aflu cum, din ce motive se va fi potolit : tot femeia aceea pe care eu o bănuiesc în spațele lui îl va fi adus la rațiune ? Sau el s-a domolit, fiindcă se va fi despărțit de femeie ? Să fi înțeles singur-singurel că ceea ce făcuse cu mine era una de nefăcut ?

Într-o scrisoare de anul trecut Podoabă mi-l zugrăvea pe Laszlo ca pe unul care vrea să se folosească de mine, "ca să se cațere". Îi răspunsesem că chiar de ar fi acesta scopul lui Laszlo, eu nu m-aș fi opus - sânt obișnuit să stau capra pentru alții...

Adevărul : nu-l cunosc, dar, dacă ar fi acesta, nu m-ar fi supărat. Și nici nu este - Laszlo a avut de suferit din cauza relațiilor cu mine, dinspre ai săi (Papahagi, Dimisianu, Ma-nolescu). M-a șocat altceva, anume orbirea de care a dat

dovadă Laszlo, în ultimul an (1997) : insistența cu care a vrut să continuăm dialogul și să-mi impună “adevărul lui Manea” - această manifestațiune aș pune-o pe ultimul plan, avînd și eu partea mea de vină (relativizarea pe care, până adineauri, o condamnăm la alții !) ; prestațiile lui, mai ales prima, televizuală, în care se definea... prin “contrast” cu mine (ceea ce nu se mai face, la peste 30 ani) și încă nu știu exact ce a putut spune la lansarea **Gărzii inverse** (carte care nu i-a plăcut - și parcă se mîndrește cu ne-plăcerea) ; apoi aroganța față de dactilograful de mine - în fine, scrisoare către Dan Petrescu : ea a încununat “răzvră-tirea” lui. Iată, nu am socotit și gafa de la *Familia* (scrisoarea mea privată, dată spre publicare pe care familiații au publicat-o trunchiat), fiindcă asta a fost o gafă, din cele pe care le facem cu toții - din păcate...

Luni 22 iunie 1998

Astă-noapte n-am putut adormi decât pe la orele 4 : un stol de vandali negri au bătuit cartierul, spărgînd geamurile mașinilor, făcînd un zgomot infernal. Cam la cinci minute după dispariția lor, apărea și poliția... Dispărea poliția, iată-i și pe negri (cu toții purtînd pantaloni albi)... Așa au ținut-o până pe la patru...

Sînt obosit, fără chef de viață.

Mă roade povestea cu Dan Petrescu. **Scrisuri**-le mele tot n-au apărut... Și nici un cuvînt de explicare - și de consolare, ce : nu sînt și eu om ?

Am văzut pentru a doua oară caseta cu emisiunea Marianei Sipoș (numai prima parte). Mi s-a părut și mai evidentă strădania ei de a... mă promova, a mă băga fără bilet în literatura română, unde nimeni nu mă vrea... Dan Stanca (în a doua parte), după ce că nu-mi citise cărțile - dar nu-mi găsea... dimensiune metafizică !, vorbind despre “după 89”, s-a plîns că ei (?) n-au putut să mai publice cărți curate (cu metafizică) din cauza exilaților și a celor care au scris mărturiile despre gulag... El, care avea mai multe cărți “în sertar - la editură...”.

Adevărat că poți s-o răsucești cum vrei “literatura de sertar” - și în stilul Blandiana și în al lui Tupan, și în al lui

Stanca... El - “după vorbă, după port” pare a face parte din optzeciști : cei care apucaseră să publice câte ceva, însă elanul lor instituționalizatornic fusese oprit de afurisitul decembrie 89 ! Nu fuseseră nici măcar primiți membri ai Uniunii... După - da, însă ce să mai facă, acum, cu “calitatea”? (...)

Mai vădite în această emisiune : dezacordurile singular-plural pe care le comit. Desigur, acestea se datorează, pe de o parte, precipitării cu care vorbesc ; pe de alta, frazelor prea lungi, în care pierd... numărul. Există însă și un alt... dezacord : În anume momente, la sfârșit de frază, îmi scade vocea până se pierde - atunci apar “scurtări” de cuvânt care dau dezacorduri dintre cele mai penibile. Era mai puțin frecventă în auto-interview : acolo eram calm, eu impuneam ritmul, chiar și noua cale.

Marți 23 iunie 1998

Azi se împlinește anul de când am început a scrie **Altina**, apărută acum o lună, în mai... De s-ar grăbi și celelalte - articolele de pildă.

Incredibil : aseară a câștigat România împotriva Angliei! O primă parte în care Românii au fost mortăcioși, gafeuri - chiar catastrofali, ca Hagi (și Stelea - dar nu la gol, ci la o interceptare înaltă, fără consecințe de altfel). În partea a doua parcă și Hagi a mișcat (el a fost la originea primului gol)...)

Miercuri 24 iunie 1998

Ieri m-am hotărât să-i scriu lui Dan Petrescu - iată ce:

Paris 24 iunie 1998

Dragă Dan Petrescu,

Că tot n-am primit de la Dan Petrescu, editorul meu cel iubit, nici o veste privind volumul ce trebuia să apară, hăt, la Târgul de carte din București (în două rânduri mi-au venit tăieturi de presă - mulțumiri, dar nici un bilețel de amor explicativ) - ce-am făcut ?

Păi ce puteam face, dacă sânt lăsat în neagra ignoranță? Zicându-mi că Dan Petrescu (prietenul meu) a amânat pe cine știe când **Scrisurile** - și cică să nu cred în persecuții, nu doar din partea inami-

cilor, ci și din a amicilor (!) ; și cică să nu te grăbești (din Dan Petrescu : «De ce te grăbești să publici chestii din 1977, acum, în 1998 ?») - m-am apucat să mai adaug.

Drept care trimit paginile alăturate. Fiindcă, în ritmul în care merg treburile, nu-mi mai apuc eu antumele.

Singurul demers normal a venit de la - cine-ar fi crezut ? - un basarabean (Ierizanu, Cartier, Chișinău) : **Altina** a fost scrisă începând de acum un an, i-am trimis-o în toamnă, prin decembrie - cam când primeam asigurări și de la Dan Petrescu - m-a asigurat că mi-o scoate în “mai următor” - în mai 1998 a ieșit ! Adevărat că **Altina** e mai puțin voluminoasă - dar și Basarabia e mult mai puțin voluminoasă, iar de când cu Pactul cu Ucraina...

Așadar, Dan Petrescu să nu se supere, să nu facă pe ultragiatul, pe șantajatul, că profit (s-a și găsit profitorul : eu !) de... amânarea volumului, ca să mai trimit ceea ce am comis între timp. Dacă el îmi va invoca “uriașa cantitate de text”, îl voi trimite la volumul **Kakistocrația** (sic) al prietenului nostru Tudoran care însumează cca 1.000 pagini con-venționale (dar ce hârtie ! ; ce tipar - adevărat, tot la amărății de basarabeni).

Dacă relațiile noastre vor rămâne tot atât de colegiale ca până acum (vreau să spun : dacă nu vor fi rupte din inițiativa Nemirei), cu cât va întârzia apariția volumului, cu atât mai voluminos va deveni dânsul. Firește, nu e o chestie rezonabilă, dar ce dracu să fac : biet autor ce sânt, încurcă-lume și mai ales sabotor al editorilor, încerc să mă adaptez la teren. Nu e șantaj (ce șantaj să fie, de pe poziții de crâncenă inegalitate?), ci încercare de supraviețuire.

Dacă Dan Petrescu mi-o va întoarce : Dacă eu cred că sânt singurul autor al Nemirei și al lui Dan Petrescu, ei bine mă înșel... Ei bine : m-aș înșela, dacă despre asta ar fi vorba. Vorba era însă de o promisiune neonorată (că volumul va apare “în mai 98”) ; eu am făcut tot ce depindea de mine, ca să nu împiedec mersul redacțional, am trimis ce mai aveam de gând să adaug încă din decembrie 1997. Din o mie de motive, Dan Petrescu nu s-a uitat peste hârtiile acelea, ca să vază ce-i acolo, decât atunci când devenise prea târziu. Dacă mi-ar fi scris două cuvinte, din care să aflu că, “din motive obiective” se amână scoaterea volumului, pentru (și era anunțat pentru când), mi-ar fi fost greu, dar neavînd încotro, aș fi acceptat. Or Dan Petrescu nu a făcut-o. Ceea ce a expediat prin fax la D-na Bianu a fost o scrisorică de prietenie, din care n-am aflat esențialul ; nici chiar din scrisoarea ce însoțea tăieturile și în care mă anunța ce sumar a făcut D-sa. Bine, l-am acceptat, ce dracu să fac - dar vorba lui Crăcănel: eu când apar, soro?

Dacă însă Nemira și Dan Petrescu nu vor să se mai joace cu mine - să mă anunțe, pentru Dumnezeu ! O să mai pierd un an-doi, o să trecem în anul 2000 și ceva, dar înainte de a muri, tot le public eu - de pildă la Cartier al lui Ierizan ! Cu condiția ca Dan Petrescu să-mi dea ultima mână de ajutor : să-mi spună cât mai curând că nu mă publică. Și să nu-mi mai reproșeze că... mă răspândesc pe la prea mulți editori, cum a făcut-o la vizita premergătoare editării **Jurnal**-ului...

Presupun că acest plic va ajunge pe la 1 iulie la București, când oamenii sânt în concediu (sfânt, la români). Bine, Dan Petrescu va fi în concediu - însă eu tot aștept de la el, începînd de la 1 iulie 1998, un răspuns pe care mi-l datorează.

Prietenia lui

Paul Goma

P. S. Trimit cele alăturate cu intenția de a le introduce în **Scrisuri**. Sub indicația (ce pretenții !): 1998.

Tot 24 iunie : mi-a telefonat de la București Valentin Mihăescu, de la concernul revistelor pentru străinătate. Să fiu de acord să preia un fragment din **Gherla**. Am fost.

Ieri am primit *Cotidianul*, vreo zece numere. Am avut o senzație stranie: acest jurnal (dacă-i cotidian-zilnic-de-fiecare-zi-lăsată-de-la-Dumnezeu) e mai prost decât *Lumea Liberă* care funcționează cu patru persoane mari și late... Măcar în *L. L.* îl poți citi pe Cangeopol, pe Dumitrescu, apoi pe preluatul Mihăeș (bine, să mă pun și pe mine) dar dincolo ? Cristoiu nu e nici măcar iritant - e plicticos. Mai salvează aparențele Stoiciu, în numerele în care publică o pastilă-două. Am rămas până la orele 2 de noapte, să citesc ; m-am culcat cu un difuz sentiment de vinovăție, iar azi dimineață, al doilea gest a fost să adun ziarele și să le pun pe scară, ca să le arunc.

Joi 25 iunie 1998

Am uitat să notez ieri : Filip a adus de pe unde-a fost un CD conținînd Enciclopedia Universalis în care figurez și eu. Se vede că este o ediție veche, vorbește mai degrabă de activitățile mele cu drepturile omului. Am înțeles că Filip e foarte mândru de tat'-su. Adevărat, nu ca pe timpuri, când se lăuda că tac-su primise o bombă (care-l rănise pe însuși șeful artificierilor !), când se dădea mare că și pe el a vrut să-l răpească, de la grădiniță, "une dame - une garce en rouge..." Dar orișicâtuși.

Am primit de la Laszlo tăieturi de ziare. În principal în legătură cu Manea și cu "antisemitismul la români". Nu știu ce (mai) crede Laszlo, despre "singurul izvor al adevărurilor:

Manea”, sper să se trezească din maneo... filia / car’ ne-a stricat prietenia.

Mai există și o tăietură din 22 : un nume necunoscut mie (Marius Dobrin) comentează **O vară de neuitat**, filmul lui Pintilie după Petru Dumitriu. Și scrie că... avea dreptate Goma, când, în jurnalul lui “supărător”, spunea ce spunea despre cuplul Pintilie - (Petru) Dumitrie... După ce găsește că filmul este ”o ratare de neuitat”, încheie tot cu o trimitere la Goma (din același jurnal) ; în legătură cu scenaristul Băieșu, pentru **Balanța**... Ana, ca să-mi facă plăcere, a zis că eu sânt ca Raymond Aron : am dreptate, dar postumă - nimeni nu vrea să aibă dreptate cu mine, decât târziu de tot, când eu nu mai pot protesta împotriva unei asemenea în-tovărășire de idei...

Într-un număr (întreg) din 22, trimis tot de Laszlo (cel cu Manea), D.C. Mihăilescu recenzează volumul de publicistică a lui Tudoran. Cu câtă salivă îl citează pe Dorin atunci când amicul mă rade (în *Vatra*) pentru **Jurnal**... Asta este. O să-mi vie mie ocaziunea să bag de seamă cum Tudoran, scriitor, nu a aflat că scriitorii Monica Lovinescu și Virgil Ierunca nu au condamnat distrugerea cărții unui scriitor, de un scriitor : Liiceanu, ba, cu complicitatea scriitorului Gabriela Adameșteanu a tratat pe “distrus” de calomniator, iar pe urmele lor Mihăilescu, Ștefănescu, Buduca, Dimisianu și alți critici scriitorali, respectînd, nu-i așa, cartea, au ras-o, în presă, pe exact victima care avusese nemaipomenita îndrăzneală să se plîngă de tratamentul suferit. Iar Tudoran (ca și Grigurcu, dealtfel), nu numai că nu suflă un cuvîntel în legătură cu distrugerea cărții **Culoarea curcubeului**. Adevărat, zic eu, răutăcios : cartea este a unui fost prieten - de care s-a despărțit în 1993, cu mult înainte de apariția **Jurnal**-ului (de să zici) - autor al distrugerii : un editor cu care nu e deloc bine să te pui rău (!), susținătorii distrugătorului de carte (Monica Lovinescu, Virgil Ierunca) sunt aceia care, din principiu, nu pot face rău - în fine, ce să spună Tudoran de cronicarii mai sus amintiți - care acum, scriu atât de bine, atât de laudativ despre articolele sale...

Tot ieri : mi-a telefonat Dinu Mihail de la Chișinău. Că tocmai primise casetele de la D-na Turea. Că o să vadă ce-i

de făcut cu ele... Că lui i-a rămas la inimă **Bonifacia**... Foarte bine, ultima variantă se află pe drum, pentru Ierizanu... Să facă în așa fel, încât să să editeze...

Luni 29 iunie 1998

Ziua mea - ca să zic așa.

Am terminat textul despre Tudoran. Azi am oprit scrisorile, fiindcă nu eram mulțumit de final. L-am dres cum se va vedea :

Paris, 26 iunie 1998

Despre ce nu vorbim (Ultima scrisoare către Dorin Tudoran)

Dorin Tudoran este un reductabil polemist. Să te ferească Dumnezeu de pana lui ! Îi mărturiseam într-o scrisoare din 1991 că sânt gelos : executase obiectul-obiectiv (întâmplător, atunci, Breban prin "Adio, Grobeimea Voas-tră", însă au urmat Brucan, Țepeneag, Eugen Florescu, Buduca, Bianca Marcu...), astfel încât nu mai rămăsese nimic pentru alții...

Acestea fiind zise, trec la ceea ce mă interesează pe mine în volumul de publicistică (nu-i scriu titlul, nu-mi place) scos în splendide, occidentale condiții - de editura Arc din Chișinău.

Răsfoind volumul, se observă că între Dorin Tudoran și mine exista o strânsă relație de camaraderie, de chiar prietenie. S-ar fi putut băga de seamă această legătură mult mai devreme, dacă volumul meu de **Scrisori întredeschise** (Biblioteca Familia, 1995) ar fi cunoscut o distribuție nor-mală : 14 dintre scrisorile reținute îi erau adresate Dorinului cu același nume.

Revenind : cititorii avînd normalul obicei ca, într-o culegere de texte, să privească și data (scrierii, a publicării în vreun periodic), vor crede că relațiile au început a se tulbura după apariția **Jurnal**-ului meu, la Nemira, în februarie 1997 ; vor face legătura de la cauză la efect, considerînd **Jurnal**-ul acela carele, pe multă lume supărînd, l-a surprins și pe Dorin Tudoran (vezi, în volum, "Musca din frișca noastră", text publicat inițial în *Vatra* 5/97).

Lucrurile nu stau deloc așa. O spun și cu acest prilej (am mai făcut-o în legătură cu articolul lui Gheorghe Grigurcu, "Radiografie Paul Goma"; am făcut-o în emisiunea lui Nicolae Manolescu - la care am participat... tele-fonic):

Nu pretind că tot ce am scris în **Jurnal** este adevărul-adevărat ; unele afirmații ale mele s-au dovedit inexacte, altele interpretabile) - în niciun caz cum crede Dorin Tudoran : "o abstracțiune" ;

Nu de toate adevărurile scrise negru pe alb sânt mândru (am ofensat, am rănit persoane care nu meritau asta - să-mi fie îngăduit a nu le numi, ar fi o a doua și mai dureroasă lovitură) - și nu mă laud cu asemenea ispravă.

Dorin Tudoran formulează și o altă categorie de con-testări : de pildă spune-scrie că Goma a afirmat despre X că a făcut ori a spus cutare lucru - însă X... “neagă răspicat afirmațiile (...) cu privire la acest episod”; de pildă spune-scrie că Y, în cutare chestiune (în care a fost amestecat și el, D.T.) : “Am căzut de acord că pe mine nu avea de ce să fie supărat, (...), «intriga» pe care aş fi comis-o (...) ne-a fost greu să îi dăm de urmă”.

În aceste două cazuri răspunsul meu este : față cu prima contesta-re (citată), textul lui Dorin Tudoran mă plantează dinaintea unui zid fără poartă, fără ușă : ce mai pot replica față cu “negația răspicată” a Monicăi Lovinescu și a lui Virgil Ierunca (pag. 535) în legătură cu textul “NU” ce a apărut ca deschizător al revistei *Agora* : «Ba da, așa a fost !»; în continuare, că n-ar fi folosit și la adresa lui Dorin Tudoran - dealtfel cu tandrețe : “apucatul nostru”? Și, din negație răspicată în negație răspicată, unde ajungem ? Unde altundeva decât la : “...Când Monica Lovinescu este obligată să mărturisească public regretul de a-l fi cunoscut...” ;

Cu a doua lucrurile stau mai puțin definitiv. În chestiune fiind citatul din **Jurnal**-ul meu (iertare pentru autocitat) - zice Lucian Raicu:

«(Dinescu) e supărat pe tine, fiindcă Dorin Tudoran a spus la Vocea Americii că tu (adică eu) l-ai primit în PEN Club, de-au răs securiștii».

Fiecare se oprește la ce-l interesează (aici, zisa lui D.T. - căreia nu-i dă de urmă, citind împreună cu M.Dinescu “pagina cu pricina” din **Jurnal**-ul lui P.G.). Dacă tot discutaseră ei doi, de ce nu lămuriseră și chestiunea pentru care fusese așternut pe hârtie episodul - anume : de ce era supărat Mircea Dinescu pe Paul Goma ? Nu aflasem în prezentul atunci-ului (în 1990), n-am aflat-o nici acum, în 1998, din contesta-tarea lui Dorin Tudoran - și, fie vorba între noi, de multă vreme nu mă mai interesează eventualul răspuns.

Iar acum un alt citat (o altă iritare - o altă deplasare a discuției) : textul despre Mihai Botez - l-am căutat în volumul editat la Chișinău, însă nu am dat de el : să nu-l fi văzut eu ?; să fi fost lăsat la o parte, ca inoportun ?). Dorin Tudoran produce citatul din **Jurnal** (19 oct. 1993) - și îl comentează astfel (pag. 536) :

“Textul nu era, într-adevăr, despre omul Mihai Botez, ci despre o mentalitate Botez (subl. în text). (...) cine l-a împiedecat pe Paul Goma să scrie el «adevăratul» articol despre Mihai Botez ?”

Sincer : nu mă așteptam la o astfel de “replică” din partea lui Dorin Tudoran, doar dezbatem în liniște (adevărat: lucruri tulburi, violente). Și dacă i-aș întoarce-o : «Cine l-a împiedecat pe Dorin Tudoran să scrie, el, “adevăratul” **Jurnal** al... meu ?»

În continuarea interogațiunii - Dorin Tudoran :

“Apoi de ce crede Paul Goma că «adevăratul meu» despre

Manolescu, Paler și Doinaș trebuie să fie, în mod necondiționat, identic cu «adevărul său» despre acești oameni ? Când vorbește despre libertatea parțială a unora dintre noi, Paul Goma o face, pare-mi-se, fără a se gândi de două ori la ce spune (subl. m. P.G.) (...) Dacă aș fi Paul Goma, nu m-ar lăsa chiar rece o frază a dlui Andrei Pleșu - «e cu atât mai greu să acceptăm că din curajul de a spune adevărul n-a mai rămas, astăzi, decât îndrăzneala de a spune orice» («Exigența adevărului», *Dilema* nr. 223, 2.05 1997)”.

Lăsându-l pe Pleșu cu a sa dilemă - din care se citează cu atâta respect - voi atrage atenția că nu am pretins nimănui, nicăiri că adevărul său trebuie să fie “în mod necondiționat, identic” cu adevărul meu. Altceva cred - în **Jurnal** era limpede : că adevărul său (al lui Tudoran) nu este ade-vărat - nu mai mult, dar nici mai puțin.

Spuneam, la început, că prietenia noastră a început să dea semne de oboseală cu mult înainte de apariția **Jurnal**-ului meu (1997) : la sfârșitul anului 1993. Ce s-a petrecut atunci ? În 24 iunie 1993 îi comunicam lui Dorin Tudoran :

“...din scrisoarea ta ultimă înțelesesem că știi ce hram poartă Fundația Culturală România (...), știi și cine publică în Editura Fundației: Breban, Țepeneag, Vișniec, Edgar Reichmann, Paul Dimitriu (avocatul ambasadei de la Paris, cel cu “adoptările” : copiii furati părinților și vânduți occidentalilor), Petru Dumitriu, Petru Popescu, Ilie Constantin, Ion Miloș, Uscătescu, Nedelcovici, Papilian, Duda (...)? Cum vine asta : Nedelcovici s-a dovedit a fi... ce este, încă înainte de a publica în Culturala lui Cârdea-Buzura, iar tu, Dorin Tudoran, ca o floare, publici în ultimul număr /din *Agora*/ reclama pentru o carte ? Dacă-i pe-așa, de ce nu și pentru o carte de-a lui Breban ? (...) Tunăm și fulgerăm împotriva lui Buzura - dar îl cultivăm pe Nedelcovici ; te deranjează Ioana Ieronim - nu te deranjează Eugen Simion, cu care angajezi dialog(uri). (...) Păi, dragă Dorine, eu nu așa văd lucrurile. Și cum sântem doar prieteni, nu și soți, deci nu pot divorța de tine, te rog să mă ștergi din cartea de imobil, unde făceam figurație ca “redactor” - că (din spusele tale) tot nu mai apare decât un număr : cum nu s-a băgat de seamă prezența mea, ca autor, n-are să se observe absența ca redactor...”.

Următoarea - din 18 oct. 93 :

“(...) nu mi-ai mai scris de când ți-am trimis scrisoarea cea rea (cu Eugen Simion, cu Nedelcovici, cu Papilian) (...)”;

“(...) regret că ți-am adresat ție textul în care îi pizdeam pe cei pomeniți mai sus (...). Te asigur : nu m-am supărat că nu ai publicat textul meu (cât avea : de două ori revista ?), ci : motivele de refuz invocate de tine erau debile. Dacă te-ai supărat definitiv pe mine - foarte rău ai făcut. Și pentru mine, dar și pentru tine”.

La 31 oct. 1993 îi scriam din nou lui Dorin Tudoran - la Washington :

(...) “sânt gelos pe tine : tu, regățeano-ardelean, să te duci în Basarabia, iar eu, basarabeano-basarabeian să nu mă pot duce decât cu gândul și cu poșta la ai mei...”;

(...) “Vei fi aflat că Liiceanu mi-a trimis la topit o mare parte din tirajul (nedistribuit !) al cărții **Culoarea curcubeului**, mărturia despre anul 1977 ; la fel a făcut Marin Sorescu (...) cu **Gardă inversă...**”.

În legătură cu acuzația de antisemitism :

“Nici unul dintre amicii tăi nu te-a apărat de calomnii - cum așa : dar Volodea /Tismăneanu/ al tău ? ; dar Eskenazy al tău ? Dar Mihai /Shafir/ al meu?”

“Eu cred așa, dragă Dorine : când ai să încetezi de a-ți mai face iluzii în legătură cu «prietenii», cu «colegii» ; «Românii», cu «Evreii» - atunci, dacă n-ai să devii un om fericit, certamente vei fi un om nefericit (progres considerabil)”.

În continuare, din aceeași scrisoare :

“Tu, iubitule, vrei să fii și cu curu-n (nu știu ce) și cu sufletu-n (în ce ?), cum ar veni : să ai și aia și ailaltă (...) .Tu păstrezi încă reflexe, obișnuințe de om-social - când, din momentul în care ai deschis gura mare, în România și ai strigat (ce nu se strigă), ai făcut ceea ce nu se face - ai fost expulzat : din breaslă, din gașcă, din societate. (...) Tu ai rămas «înscris» în rețeaua de relații-sociale.(...) Tu ești fidel prietenului, orice s-ar întâmpla, orice porcărie (repetată) ar face acel prieten al tău - dintre cei cunoscuți de noi doi : Manolescu, Paler, Papilian, Nedelcovici (...); oricât s-ar schimba - în rău - ei, oricâte porcării ar face altora decât tine - tu le rămâi fidel. Eu nu sânt fidel celui care nu mai este fidel prieteniei”.(...)

“Tu, dragă Dorin, ai făcut până acum ca un adevărat om-social : deși prietenul cutare - să-i zicem Manolescu - s-a dovedit a fi din ce în ce mai... nedemn (îți place eufemismul ?), tu nu l-ai abandonat ; tu ai zis (mi-ai zis mie, taman ca Ileana Mălăncioiu despre D. R. Popescu): “Mie nu mi-a făcut nimic rău, (...) a fost alături de mine în momente grele...”

“Tu tratezi prietenia de parcă ar fi dragoste - părerea mea : greșești. (...) Iubești o femeie chiar și după ce afli că se regulează cu alții (...), însă în prietenie acest «cârlig» nu poate funcționa”.

“Monica - cea pentru care am rupt-o cu Țepeneag, cu Manolescu - judecă asemeni ție. Voi sânteți eminentemente (iremediabil...) sociali, robi ai relațiilor”.

Nu aveam de unde ști, atunci, că avea să fie ultima scrisoare : el nu mi-a răspuns - eu nu i-am mai scris, fiindcă nu-i știam adresa. Când mi-a telefonat (de două ori în cinci ani : o dată în primăvara lui 1995, a doua oară acum vreo șase luni), a ezitat (am găsit eufemizantul) să-mi dea adresa - “de la mine, de la Chișinău”, cum a explicat când l-am întrebat de unde-mi vorbește...

După cum se poate constata, în octombrie 1993 îmi exprimasem temerea privind devenirea (și dacă : încremenirea ?) prietenului Dorin Tudoran. În cei 4 ani (socotind până în februarie-martie 1997, când a scris “Musca din frișca noastră”, despre **Jurnal-ul** meu), nu se observase vreo desmințire a “caracterizării” mele, ba, prin textul numit, o confirmare apăsată.

Nu sânt deloc bucurosi că “diagnosticul” din 1993 s-a adeverit peste așteptări. Ca și în celelalte prietenii rupte, sânt primul care deploră separarea. Iată argumentele mele :

Pe cine pișcă ori atacă - dealtfel, magistral - în textele sale Dorin Tudoran ?

Pe Ion Gheorghe, pe Ana Blandiana, pe Iliescu, Petre Roman, Militaru, Brucan, Cioran, Emil Constantinescu, Nelega, Eugen Barbu, Voiculescu-Sturdza-Voican, Căndea, Viorel Roman, Tribuna României, Curierul românesc, Măgureanu, Breban, Țepeneag, Eugen Florescu, Ungheanu, Dragoș, V.C Tudor, Dumitru Popescu, Păunescu, Pelin, Neacșu, Silvestri-Târnăcop, Rosen Moses, Bianca Balotă, Teoctist, Cristoiu, Buduca, Ciorbea, Radu Florian, Zoe Bușulenga, Răzvan Theodorescu, Alina Mungiu, Zoe Petre, Zoe Ceaușescu...

Iar acum lista ne-atingșilor nici cu o floare, a ne-atacașilor. Aici persoanele se confundă cu instituții :

- Instituția Eugen Simion ;
- Instituția Mircea Dinescu ;
- Instituția Andrei Pleșu ;
- Instituția Gabriel Liiceanu ;
- Instituția Nicolae Manolescu ;
- Instituția Monica Lovinescu.

S-a înțeles : este vorba de persoane care reprezintă, chiar sunt o instituție ce nu cunoaște nici “schimbarea”, nici debarcarea - ele fiind... cam veșnice, cum ar spune un ardelean.

Să mă întorc la reproșul formulat în 1993 : Dorin Tudoran rămâne fidel prietenului, în ciuda faptului că acela calcă pe de lături cu tenacitate - deci calcă prietenia.

I-l numeam pe Eugen Simion : atunci când acesta se afla în conflict deschis cu toți cei buni (pentru faptele sale rele), iar dintre prietenii săi îi amintesc doar pe Monica Lovinescu, pe Virgil Ierunca și pe Nicolae Manolescu - Dorin Tudoran angaja un dialog cu el (de ce nu l-a inclus în volum ?). Nu era tulburătoare apropierea sa de unul dintre susținătorii lui Iliescu ?; nu era de-a dreptul derutantă frecvențarea unuia dintre partizanii literaturii “apolitice”?;

I-l numeam pe Manolescu : se vede că pe Dorin Tudoran nu l-a deranjat deloc brusca schimbare de “orientare” a prietenului : de unde în primul număr liber al *României literare* (în dialog cu O. Paler) se declara pentru literatură fără politică, în conflictul cu Eugen Simion (care, consecvent, o ținea pe-a lui), s-a trezit făcând elogiul... politiciii!; să nu-l fi deranjat în nici un fel interviul luat lui Iliescu imediat după Mîneriada Sângeroasă, în care, din prima întrebare îl numea “Om cu O mare?” ; nu l-a impresionat defel că, vreme de un an încheiat Manolescu a găsit timp-și-spațiu pentru a comenta, a da cuvântul unora ca Petru Dumitriu, Em. V. Galan, Jacob Popper, Ed. Reichmann - dar nu Monicăi Lovinescu și nu lui Virgil Ierunca, părinții spirituali ai amândurora ? ; că abia în urma repetatelor reproșuri făcute de Rodica Iulian, de Oana Orlea și de mine, Manolescu l-a pus pe Pruteanu să scrie cronica despre **Unde scurte** (așa cum a scris-o) ?; nu a simțit

Tudoran deloc-deloc lipsa, în *România literară* condusă de Manolescu a unor interviuri, dialoguri cu Monica Lovinescu și cu Virgil Ierunca - abia după trei ani a făcut-o un colaborator al revistei : Gh. Grigurcu ? Iată, nu vorbesc de faptul că Manolescu i-a încredințat lui Gelu Voican 5 pagini din două numere consecutive ale revistei, pentru a-și prezenta...“dosarul de securitate” (al suprașefului securității ; Sturdza-Voican) intitulat : **Scrisoare deschisă lui Paul Goma**, nu comentez prezentarea redacțională, nu doar imbecilă, ci ticăloasă - trec la declarațiile lui N. Manolescu, în legătură cu samizdatul - să recunoască Dorin Tudoran : de o perfectă tâmpenie - egalată doar de răspunsul dat lui Michnik la întrebarea : de ce nu au existat în România disidenți ?-ei, de ce : fiindcă disidentul principal era Ceaușescu - apud Manolescu...;

Dacă Dorin Tudoran îmi va răspunde că el i-a atras atenția lui Niki, ba s-a și certat cu Niki în legătură cu cutare, cu cutare - îi vor răspunde : cutare și cutare nu sânt chestiuni intime ce rămân “în familie” - sântem oameni publici, faptele noastre sunt fapte de cultură, publice, deci și eventualele reproșuri trebuiau să ajungă la cunoștința publicului. Fiindcă, tăcînd, Dorin Tudoran a dat de înțeles că este de acord cu faptele-rele ale lui Manolescu ;

Așadar, Dorin Tudoran este prietenul meu. Dorin Tudoran stă de vorbă cu Dinescu despre **Jurnal**-ul meu și dezbate cu el arzătoarea problemă : este au ba supărat Dinescu pe Tudoran - cum pretinde Goma? Dar nici în al cincilea rând nu-l întreabă pe Dinescu : de ce a refuzat să re-primească în Uniunea Scriitorilor, nominal, pe exilații excluși nominal ? În legătură cu asta, am dreptul să întreb :

«Tu, Dorin Tudoran, cum ai fost re-primit : la-grămadă : “Hai, bă, că v-am primit pe toți !”, de parcă ne-ar fi băgat pe blat, la meci, la Slobozia) ? Sau tu, ca prieten al lui Dinescu, al lui Doinaș, al lui Manolescu - cei care ne excluseseră - ai fost re-primit... nominal ? Cum anume, te rog spune-mi și mie, ca unuia aflat în aceeași situație? De ce mă silești să-mi aduc aminte că în 1965-66, îl întrebam pe prietenul meu Ivasiuc : Tu cum ai publicat ?- spune-mi și mie, te rog...; cum, prin 1969-70, îi întrebam pe prietenii mei Marino, Caraion, Paleologu : Voi cum ați fost reabilitați juridic - spuneți-mi și mie, să fac la fel...?» ;

Deci, Dorin Tudoran este prietenul meu. El este scriitor, om al cărții, iar prietenul său, Goma i se plînge încă din octombrie 1993 că Liiceanu i-a dat la topit o carte : **Culoarea curcubeului** ; că Marin Sorescu distrusese plumburile romanului **Gardă inversă**. Buuun.

Ce putea face scriitorul Tudoran, aflînd că scriitorului Goma i s-au distrus cărți ? Desigur, să se intereseze dacă sunt adevărate alegațiile sale. S-a interesat ? Nu. Dacă ar fi făcut-o, i-ar fi comunicat prietenului său rezultatul : a) nu-i adevărat, a stat el de vorbă cu Liiceanu, cu Sorescu, apoi cu X, cu Y, cu Z - deci Goma s-a înșelat ; b) este adevărat (a stat de vorbă cu...), prin urmare Goma nu s-a înșelat.

Iar dacă nu s-a înșelat, ce face un scriitor aflînd că altui scriitor (chiar dacă nu i-i prieten) i s-au distrus cărți ? Ce întrebare !: deschide

gura, ca să-i interpeleze pe distrugători !

Or el nu a pomenit măcar de vreo “acuzatie nefondată” - de ce ? Simplu : dacă Sorescu a murit, Liiceanu : ba, el rămâne o instituție. Iar Dorin Tudoran nu se atinge de instituții.

Cu atât mai puțin de Instituția Monica Lovinescu.

Lui Dorin Tudoran am a-i reproșa exact ce-i reproșasem Monicăi Lovinescu în legătură cu Liiceanu (care a distrus o carte nedistribuită): că a luat, net, partea distrugătorului.

Față de Instituția Pleșu - aceeași atitudine. Ca și cum nu el mi-ar fi scris, în 1993, despre “Fundatia Carmen Buzura-Augustin Firan”, iar despre *Dilema* că este doar un început al diversiunii - în “Musca din frișca noastră” îl citează pe Pleșu (șeful organului diversiunii naționale), cu cel mai mare respect - și cu cel mai... inexistent apropo.

Am ajuns și la Instituția Monica Lovinescu.

Dacă Dorin Tudoran crede că, nu : altfel, ci : invers au stat lucrurile cu discutarea NU-ului său, și cu “apucatul nostru” - nu am cum să-i probez adevărul afirmațiilor din **Jurnal**, pag. 151, vol II. Dacă Grigurcu (sau Gabriela Adameșteanu) ar fi formulat asemenea contestații, le-aș fi spus :

«Nu pot proba că despre tine, Grigurcu și despre motivul exmatriculării tale din Institutul de literatură, în 1954, îi vorbisem Monicăi Lovinescu de cel puțin cinci ori în 1972-73, apoi de încă cel puțin zece după 1977 - și tot degeaba : Monica nu ținea minte ; nu pot proba că, despre tine, Gabriela, vorbisem de cum revenisem la Paris, în 1977, în 1984 îi dădusem Monicăi și Dimineața pierdută : Monica nu ținuse minte, iar după (multă) vreme, când altcineva îi dăduse aceeași carte, îmi reproșase : de ce nu-i spusese că prietena mea scrie atât de bine: din gelozie ? Nu m-am gândit la probe - am pus pe hârtie adevărul».

Dorin Tudoran are însă o probă - indirectă : cuvintele auzite din chiar gura Monicăi Lovinescu despre conflictul meu cu Liiceanu : acuzația mea (calomnioasă !) că îmi distrusese o carte. Cunoaște el adevărul (despre **Culoarea curcubeului**) ? Dacă n-a auzit de “afacere”, cu ce drept afirmă (la pagina 532) că Monica Lovinescu are dreptate să declare că regretă că m-a cunoscut ? - acesta fiind motivul mâniei domniei sale : i-am reproșat nu o eventuală neutralitate, ci apărarea distrugătorului de carte Liiceanu, precum și acuzația la adresa victimei de a fi... calomniator al bietului Gabriel ? Iar dacă a auzit de “afacere”, care este opinia sa de scriitor ? Nu i s-a auzit glasul rostindu-se despre această chestiune mult mai gravă la noi, Români, comunitate fără hârtii : distrugerea cărților nedistribuite. De ce ? Cum îndrăznește Dorin Tudoran să se rostească despre “năucitoarea piatra de mormânt căzută peste o prietenie...” etc, etc - imagine folosită înaintea lui de D. C. Mihăilescu - dacă nici măcar din greșală nu a comunicat cu cealaltă parte - cu mine, adică ? Bunul meu prieten m-a întrebat în legătură cu “scandalul”: este adevărat că Liiceanu...?, este adevărat că Monica...? Nu m-a întrebat, doar s-a indignat, după ce a citit în **Jurnal**, pe lângă câteva notații contestabile, interpretabile, acele observații dovedite, nu premonitorii, ci pur și simplu descriptive

- re-citez :

“Tu, iubitul, vrei să fii și cu curu-n (nu știu ce) și cu sufletu-n (în ce?). (...) păstrezi încă reflexe, obișnuințe de om social (...); ai rămas «înscris» în rețeaua de relații-sociale (...). Tu ești fidel prietenului, orice s-ar întâmpla, orice porcărie (repetată) ar face acela (...). Eu nu sânt fidel celui care nu mai este fidel prieteniei. (...) Tu zici : Mie nu mi-a făcut nimic rău (...). Monica - cea pentru care am rupt-o cu Țepeneag, cu Manolescu - judecă asemeni ție. Voi sânteți emina-mente (iremediabil...) sociali, robi ai relațiilor”.

Am ajuns la Basarabia. S-a observat cu cât foc tratează Dorin Tudoran “problema NATO”. Însă nimeni n-a observat (nici Leo Butnaru, nici Vitalie Ciobanu care l-au interviewat ; nici Gheorghe Chiriță, nici Eugen Lungu, care i-au scos volumul) că Dorin Tudoran, avînd unul din domiciliile la Chișinău, despre acel pămînt și acei oameni, a zis ceva despre deja-clasații Druță, Lari, Vieru - atât. Pentru el “Problema Basarabia” - fie : Republica Moldova - nu există. Dorin Tudoran nu a scris niciun cuvînt despre criminalul Tratat cu Ucraina.

De ce ? Americanul Dorin Tudoran va răspunde că el, ca funcționar al USA, are obligația de rezervă. Asta era ! Cum ar veni : nu are dreptul - de la americani - de a spune ce gîndește singur (dacă...), ci doar ceea ce trebuie să fie - pe ambele maluri ale Prutului - americanmente corect - corect ? Am cunoscut pe piele propria doctrina potrivit căreia Americanii le aduceau la cunoștință românilor că România trebuie să fie independentă de ruși - din moment ce strategii de la Washington hotărîseră că Ceaușescu este... antirus !

Am înțeles, deci, pentru ce neagă el, acum, anume plîngerile ale sale dinainte de 1990 - deși scrisorile-i stau mărturie - “împotriva americanilor” : atunci se considera cioară albă alături de Brezianu și Târziu, ofensat de consiliile consilierului ceaușist Dinu C. Giurescu ; acum contestă adevărul cunoscut de toată lumea : Americanii nu i-au vrut, la microfon, nici pe Virgil Tănase (cînd era încă bun...), nici pe Țepeneag, nici pe mine : noi sabotasem prietenia de veacuri ceaușo-română - buni pentru ei fiind Gelu Ionescu, Petruțian, Ileana Giurchescu, Hurezean, N.C. Muntean, Iorgulescu - și alți devotați pionieri, ba chiar și uteciști ca Ratesh ; și, desigur ; Dorin Tudoran.

Am înțeles de ce prietenul meu Dorin Tudoran, începînd din momentul în care a fost trimis la Chișinău, a rupt orice legătură cu un cunoscut stricător al armoniei, de veacuri, americano-române (i se va fi arătat dosarul meu de agent KGB, întocmit de Drăgan și de Pelin) ;

Am constatat (nu mă interesează) motivele pentru care Dorin Tudoran nu îl mai atacă pe Aurel Dragoș Munteanu, fost șef FSN al Televiziunii și ambasador al lui Iliescu la ONU ;

Am înțeles și pentru ce Dorin Tudoran se angajează în dialoguri, domnîndu-i la fiecare propozițiune pe urdori politruciste, ca C. Stănescu, cel întru nimic mai breaz decât Cristoiu și ca monstrulele C.T. Popescu, ambii de la *Adevărul* (chiar așa : de ce lipsesc din volum “conversațiile” mustind de civilitate ?) ; am înțeles de ce

ultimului i-a recenzat favorabil o carte, sub titlul kurat kakistokrat-nicesk : “ Nu mă simt inocent, mă simt curat”... - cum să nu fie kurat un K.K.T. Popescu, dacă-l spală Tudoran de KKT, după rețeta Manolescu? Să-i fi reproșat, fie și între patru ochi, kuratului Popesku articolul de pe prima pagină intitulat : **Gomora**, din 23 iulie 1995, în care-l zugrăvea pe bunul său prieten Goma, drept un lingător al cizmelor lui Ceaușescu ? Da de unde ! Tudoran o calcă în picioare pe inexistenta Bianca, dar nu se atinge de înstituția (încă una !) *Adevărul*. După cum poate constata orice răsfoitor al volumului, polemistul a colaborat o vreme la *Adevărul* (chiar să nu știe atoteștiutorul Tudoran ce *Scînteie* poartă în mațe cotidianul cu același nume ?).

Am înțeles, în fine, ce anume face și drege Tudoran la Chișinău.

Ce să facă : își publică o carte ! - la Chișinău.

Să nu fie uitată mențiunea : “Această carte apare cu sprijinul Fundației Soros-Moldova”.

Cine vorbea, cine scria despre “o năucitoare piatră de mormânt căzută peste o prietenie ”?

Paul Goma

Tot 29 iunie : ce bine am făcut că am reținut scrisorile cu textul de mai sus ! Pe la orele 11, ieșind după cumpărături, găsesc la cutia poștală o scrisoare de la Tudoran (datată 11 iunie, postată în 16...- tot iunie).

Ceea ce m-a, dintr-o dată, oprit - cine știe pentru cât timp. Adevărat, Tudoran îmi trimite și o fotocopie din *Adevărul*, unde K.K.T. Popesku jură numai pe Dorin - ce-o fi asta : inconștiență ? Realism ?

Oricum, am răsuflat ușurat : ar fi fost păcat (ei, da, păcat, nu și nedrept) dacă aș fi trimis azi... Las,-că vine el, timpul și pentru asta.

Mărți 30 iunie 1998

Am dres busuiocul cu Tudoran : i-am trimis o scrisoare cinstită, în care îi spun că îi copsesem una deschisă - dar am să i-o expediez în toamnă, fiindcă acum toată lumea a intrat în vacanță. Nu e frumos să-l pun pe jărat, dar m-a iritat peste poate fotocopia cu *Adevărul* și cu KKT.

Azi României - Croația. Nici un pronostic.

Deși ieri, față de Ștefana, refuzasem să mă interesez de

Cartea Neagră în varianta Liiceanu, acum mă cam arde la degete. Însă tare aş vrea ca, mai întâi, să apară cronica lui D.C. Mihăilescu : să văz cum îl “apreciază” interesatul (aici: cel care are... interese) pe stăpân ?

Am primit trei scrisori : de la Negresco-Soutzo - care-mi trimite și o mărturie, ca din partea unuia care a semnat Apelul din 1977, arătându-se indignat de purtarea Calciului ; de la Elvira Iliescu : mă felicită de Petru și Pavel, îmi comunică pozițiunea astrelor (favorabilă !) și îmi relatează conflictul ei cu prietenii Tudoranului de la *Adevărul* : C. Stănescu și KKT popesku.

Tot de la Constanța mi-a venit scrisoare și de la Fănel Davidescu. Necazuri mari cu cumnata, soția lui George... El îmi comunică ce a înțeles de la televizor : că, de la o vreme, “dușmanii” mei nu mă mai înjură cu atâta foc : ba au început a mă “lăuda” : Manolescu, Breban, Țepeneag, Paler, Marino... Să fie inima bună a lui Fănel, care vrea să mă mângâie, pentru că adevărul-adevărat...

Ora 15 : mi-a telefonat Cozighian : serialul a fost programat pe TRV 2, începînd de la 10 iulie (în fiecare vineri, la orele 19,40, se reia a doua zi, sâmbătă la orele 13,30). Zic ei : are să fie difuzat în întregime, 12 episoade.

Așa să fie.

Într-un ceas bun, că de cele rele mi s-a făcut greață.

IULIE

Miercuri 1 iulie 1998

(...) Aseară a telefonat I.L. Stoiciu. Că a apărut Scrisoarea către Liiceanu. Că textul cu Cristoiu e predat - cui ? Predat, ce mai întreb ! Mi-a cerut să continuu - deși mai există un întreg ciclu la el, vreo 12 texte, care de care mai lung... Drept care azi am început *GAURA DIN ARHIVE* și l-am dat gata pe primul, de 4 pagini - din nou despre dosarele de securitate.

GAURA DIN ARHIVE

1. DIN NOU DESPRE DOSARELE DE SECURITATE.

Își imagina un singur român, în noiembrie 1998, că sub Constantinescu dosarele de securitate vor rămâne tot atât de inaccesibile celor care suferiseră din chiar pricina dosarelor - ca și pe timpul celor șapte vaci slabe ale lui Iliescu ?

Mărturisesc : nici eu, ponegritor al lui "Emil", încă din 1995:

- când, a ieșit la iveală pentru întâia oară "conexiunea" cu Scârbavnicul Organ a lui și a sfetnicesei Zoe Petre, prin marea ispravă-mare a celor doi profesori : îi creaseră o catedră la Universitatea București, nu lui Matei Călinescu, nu lui Nemoianu, nu lui Sorin Alexandrescu, nici măcar lui Alexandru George, aflat acolo, la îndemâna celor doi juști activiști de partid - ci lui Măgureanu ! ;

- când "Emil", Tatăl Studenților le-a interzis aceluiași studenți accesul la balconul cunoscut al Universității, pentru a aniversa cum se cuvine un cincinal de la Masacrul Pieții Universității - cel din 13-15 iulie, primul și cel mai sângeros, nu cel din 1991 când, prin Cozma, Iliescu s-a debarasat de Roman și de Pleșu-al său ;

- când în septembrie 1996 mi-am arătat preferința pentru candidatul Manolescu - "în comparație cu Constantinescu, avînd o inteligență normală, nefiind creația Blandianei și opera de senectute a Seniorului Coposu"...

Îl știam pe cel ce avea să devină președintele României ca pe unul din sutele, dacă nu miile de activeți-de-partid, ba chiar de secureți-de-stat pe care Tatăl Nației, îi primise "cu drag" în PNT, din chiar primele ore ale Cutremurului din decembrie 89.

Inventatorul său, Coposu nu mă cunoștea, nu-mi citise vreo carte, însă avea păreri ferme, nu doar despre ne-talentul meu literar, ci mai ales despre ne-onestitatea mea civică - potrivit catehismului foștilor deținuți politici deveniți oarecari auxiliari ai caraliilor noștri de

totdeauna : acela dintre români care agită chestiunea drepturilor omului - acela musai e un “provocator”; cine-l interpelează pe Ceaușescu - acela musai e omul ungarilor, al ovreilor și, mai grav: al rușilor !

Acestea erau opiniile înalt și clar vizionare ale lui Coposu în primăvara anului 1977, când îi descuraja pe foștii deținuți politici ce-l consultau : să semneze Apelul de solidarizare cu Charta 77 ? Adevărat, nu era el singurul înțelept dintre martirii de pușcărie : exact același discurs țineau Stăniloai, Carandino, Quintus și, evident, Noica. În rezumat, sfaturile îndemneau la resemnare, la supunere («Nu se poate face nimic împotriva lor - de ce să ne sinucidem ?») și de aranjament cu viața asta împuțită: «Ceaușescu - așa cum e: nebun, distrugător, analfabet - dar e independent de ruși, le ține piept ungarilor și nu-i lasă pe ovrei să-și facă de cap !»

Cu asemenea oameni - purtând asemenea capete - era fatal să se împlinescă profeția astrologului Brucă, cel care-i ofensase adânc pe români, afirmând că mai au nevoie de douăzeci de ani, până să ajungă la democrație... Atât, că imensul, nemărginitul futurolog ce previzionează cu strălucire trecutul nu a explicat și motivele acestei dureroase, inadmisibile întâzieri. Pesemne el se gândea la unul singur, iar ca bolșevic ce a rămas, nu-și îngăduia să recunoască : ai săi - dimpreună cu sine ! - distruseseră societatea românească în asemenea hal, încât era nevoie de timp îndelungat pentru a o readuce pe linia de plutire...

Nici chiar Securitatea nu sconta pe efectele pe termen lung ale “muncii de reeducare a dușmanilor poporului” (cu parul, cu suplimentul de terci ; cu amenințarea, în libertate, că iar îi arestează, dacă nu joacă așa cum cântă ea, din umbră). Fiindcă, în acele două-trei săptămâni consecutive uciderii lui Ceaușescu (e-he, ce timpuri !), Securitatea cea atotputernică se căcase pre ea de spaimă : venise Ziua Plății și a Răsplății! Nici chiar ei, securiștii nu mai credeau în eficacitatea lozincii lor, lansată drept a... revoluționarilor: «Fără violență !» amplificată de megafonul auxiliarului Buzura, în editorialul *României literare* din ianuarie 1990...

Și totuși... Prezentându-mi într-o postfață cartea despre Reeducare, **Patimile după Pitești**, spuneam că acea oribilă crimă nu adusesse niciun folos Organului de Represiune, fiindcă Securitatea nu obținuse, la Pitești, “omul nou”, ci doar martiri.

Mă înșelam în privința “profiturilor”. Cu toate că, în condițiile exilului ce cunoaște constrângeri... morale și de-solidaritate (fiindcă aveam, cu toții un inamic comun : comunismul din România), am îndrăznit să strecor următoarea observație : efectele reeducării (ale piteștizării) nu au fost băgate de seamă imediat după “experiment”, adică după 1952 ; ci în timp-și-în-spațiu : abia după 1964 (data decretului de amnistie) și la scara țării întregi, *prin uciderea speranței* (în posibilitatea liberării prin propriile mijloace - și cu ajutorul Americanilor...).

Însă nici chiar eu (acela, rău...) nu mi-am imaginat că fusese piteștizat, nu deținutul politic “mic și mijlociu” - ci “greul”; fostul

politician (dintre supraviețuitori) care... ar fi putut să re-devină... Curiozitate : în ciuda “psihologiei de Cișmigiu” (acolo, pe bănci se făceau, desfăceau guverne, să împărțeau portofolii, până când *celălalt* turna - și atunci Cișmigiul se muta la Jilava, la Gherla, la Aiud...), nu victima se gândea, cu seriozitate la propriul viitor - ci călăul : Securitatea - după modelul NKVD-KGB... Or, pentru ca “dușmanul” să nu aibă viitor (nu fiziologic, ci psihologic ; ci politic), Securitatea, asemeni muștei care-și depune ouăle în nările vitei, iar larvele urcă în creierul bieteii cornute și o înnebunește (dac-ar fi tenie, ar căpia-o), l-a agățat pe posibilul politician-dușman, l-a chinuit, l-a șantajat, l-a neutralizat întâi, apoi l-a întors pe cealaltă față și l-a pus să “apere socialismul”.

Evantaiul piteștizaților se întinde de la ultimul turnător-amator de celulă până la condicatul Ionescu-Quintus, proprietate a lui Cataramă; de la nenorocita “persoană de sprijin” (precum criticul literar Al. Dobrescu de la Iași) până la Radu Cîmpeanu, Ion Diaconescu, Tepelea și alți galbeni ; și desigur de la un securist-cinstit ca Vasile Lupu până la un țărănist (și el cinstit) ca Tatăl Nației. Doar n-or să aibă nerușinarea apărătorii memoriei Seniorului să pretindă că acesta a făcut, din decembrie 1989, ce trebuia să facă un șef al opoziției anti-comuniste ; că, dacă îl nesuferea cordial pe Iliescu, atunci, în mod firesc, l-ar fi detestat pe Măgureanu. Toată țara (și exilul, vorba celuia) avea cunoștința de legătura (indestructibilă) dintre Coposu și Măgureanu, însă toată țara-și-exilul (anticomunist, mie-mi spui?!), făcea pe fecioara ultragiată când îi arătai ceea ce vedea foarte bine : Coposu nu face un pas fără a aviza Măgurenitățile, de altfel lui (în fine, Ei) i-l lăsase cu limbă de moarte pe “Emil”, activistul PCR.

În chestiunea dosarelor de Securitate - am mai spus-o, o repet :

Nu prezintă nici un interes Iliescu, Petre Roman - dar Babiuc (prietenuț meu până în 1974) da. Nu pentru mine : eu știu, nu doar când, ci și unde a fost agățat de Securitate și, în loc să fie pedepsit, pentru înșelarea nevestei cu copil mic, a fost pe dată cooptat la... Comerț Exterior - cel Interior rămânând pentru căteii neasimilați...).

Nu va aduce nimic inedit dosarul de securitate al lui Văcăroiu, însă al lui Ion Diaconescu - da ; nici al lui Verdeț, însă al lui Galbeni - o-ho !

Dosarul lui Măgureanu : plictisitor de securist - dar al lui Voican-Sturdza-Voiculescu (fostul meu prieten)... Tare i-aș răsfoi dosarul (în nici un caz cel publicat în două numere consecutive, pe 5 pagini din România literară (sfârșitul anului 1990) și prefațat de însuși N. Manolescu, ci *adevăratul*, măcar așa, ca să știu pe cine am protejat în **Le Tremblement des hommes (Culoarea curcubeului)**, indicându-l doar cu inițiale la data de 1 martie 1977) ; să aflu cum a ajuns un “bandit” ca el printre *bandiții* de la 22 decembrie 1989.

Nu mă interesează nici cât negru sub unghie dosarul lui V.C. Tudor - ce să mai aflu, nou ?

Dar dosarul lui Pleșu - da. Și al lui Hurezean ; și al lui N.C. Munteanu - ca să-i confrunt cu infiltrații codificați de la Europa liberă.

Acum câțva timp declarăm că mor de curiozitate să văz dosarul de securitate al Zoei Petre. M-am răzgândit : am înțeles că nu este neapărată nevoie să fii agățat, șantajat, pus la treabă sub amenințare - de Securitate. Există persoane care pot face răul singure-singurele, ca niște adulte ce sunt. Pentru că au o structură de om rău, veninos (cam ca mine - însă eu nu consiliesz președinți ai Măgurenițăii...), dar mai ales pentru că, în ciuda impresiei prime, sunt tragic de lipsite de inteligență.

Vineri 3 iulie 1998

Ieri am primit de la Laszlo o casetă cu emisiuni TV - al lui, ale mele. Încă nu am privit-o în liniște. Tot el mi-a trimis câteva tăieturi de presă.

Ieri am mai scris ceva :

GAURA DIN ARHIVE

Paris 2 iulie 1998

2. ARHIVA UNIUNII SCRITORILOR

Știu că periodicele Uniunii Scriitorilor, mai cu seamă *România literară*, au publicat documente din arhive relative la “evenimente din trecut(ul destul de) îndepărtat”, din literatura română, desemeni legate de evenimente contemporane, însă petrecute la alții, de pildă la ruși : îmi amintesc de procesele verbale ale unor ședințe de excludere - printre cei dați-afară fiind și Soljenițin.

Nu am știre să se fi dat publicității în *România literară*, organ al Uniunii Scriitorilor din România a procesului verbal al excluderii mele din aprilie 1977. Desigur, afirmația aceasta este sub rezervă : eu, interesatul, nu am aflat ca un astfel de document să fi fost reprodus, așa cum s-ar fi convenit.

Pentru că tot am adus vorba de arhivele Uniunii Scriitorilor din România, îi propun lui Laurențiu Ulici ca, în loc să mă tot invite la “congrese ale scriitorilor din diaspora” (și ce-ar fi dacă scriitorii români ar învăța românește ?) - să înceapă prin a face ceea ce trebuia să facă de când a preluat șefia Uniunii Scriitorilor: lumină în Pivnița Scriitorilor.

În ceea ce mă privește, cer să se facă publice documente legate de următoarele evenimente :

1. Ședința de partid a U. S. din RSR consecutivă invadării Cehoslovaciei (august 1968). Reamintesc : atunci au fost dezbătute cererile a cinci (numai ?) scriitori de a fi primiți în PCR, astfel să aibă

dreptul de a intra în Brigăzile Patriotice și de a primi arme împotriva rușilor. Postulanții erau (după câte îmi amintesc) : 1. Mariana Costescu, 2. Aurel Dragoș Munteanu, 3. Paul Schuster, 4. Adrian Păunescu, 5. Alexandru Ivasiuc, 6. Paul Goma.

Este imperios necesar (necesitatea datează din ianuarie 1990, de sub președinția lui Mircea Dinescu) să se afle, potrivit documentelor, ce s-a petrecut atunci, cine a fost implicat și ce a făcut-spus fiecare. Prea multe “variante” ale întâmplării au fost avansate, prea multe neadevăruri au fost afirmate cu tărie. Atât scriitorii cât și cititorii au dreptul să cunoască adevărul. Nu este vorba, în această *tăcere*, doar de o “uitare” nevinovată din partea Uniunii Scriitorilor, ci de una intenționată. Aștept să fiu desmințit, prin publicarea integrală a documentelor legate de primirea în partid, în 24 (?) august 1968 a celor șase (să fi fost mai mulți?) scriitori ;

2. Cer să se dea publicității dosarul interzicerii mele de a mai publica - începînd din martie-aprilie 1970 - de a se scrie despre mine, de a mi se pomeni numele, de a putea face traduceri (victime : și soția și socrul meu, traducători diplomați). Eu, “interesatul”, nu cunosc - în afara efectelor (interzicerea care a făcut din mine scriitorul cu cel mai îndelungat stagiul de... *tăcere-forțată* în propria-mi țară - pe timpul lui Ceaușescu : *șapte ani și opt luni*) decât “impresiile” redactorilor editurii Cartea românească : Al. Paleologu, Mircea Ciobanu, Geta Dimisianu, Magdalena Bedrosian-Popescu și Dumitru Țepeneag. Anume: romanul *Ușa noastră cea de toate zilele* prezentat spre publicare ar fi “conținut” aluzii-dușmănoase la adresa lui Ceaușescu și a soției sale - acuzație formulată de Al. Ivasiuc, *dezmințită doar de Al. Paleologu*, însă luată în seamă de Mihai Gafița și de Marin Preda. Acesta din urmă, ca director, a hotărît respingerea manuscrisului.

A trecut (din 1970, de la interzicerea mea) aproape un sfert de secol, până să aflu, din volumul **Confesiuni violente** (1994, ed. Du Style - vezi pagina 199) de Nicolae Breban varianta Ivasiuc a “culpei” - anume : Elena Ceaușescu, în campanie de colectivi-zare, ajunsese într-un sat unde un țăran, ca să nu “adere”, s-a prefăcut mort, Ceaușeasca i-a tras o palmă, mortul a sărit în picioare... Această întâmplare - relatează Breban (după relatarea lui Ivasiuc) - ar fi fost povestită de Tita Chiper, iar eu (Goma) o băgasem în carte! Firește, ajungînd aici, prietenul și colegul de pușcărie Sașa Ivasiuc s-a pornit într-o diatribă violentă împotriva lui Goma cel care introdusese într-o carte o anecdotă - astfel periclitînd libertatea soției sale, Tita Chiper!

Or, nu se află în **Ușa...** - și nici în vreo altă carte a mea - o scenă care să aducă măcar pe departe cu cea povestită de Tita Chiper (mortul palmuit de Ceaușeasca).

Așadar : Ivasiuc - acuzatorul principal - nu citise cartea (altfel ar fi observat că nu exista vreun mort trezit de palma Ceaușească) - dar a cerut respingerea manuscrisului (un eufemism, desigur) ; Gafița - a citit (cum să nu citească, el ?), însă a consimțit la “varianta Ivasiuc” : îi convenea ; Marin Preda - a citit și el manuscrisul - mi-a comunicat :

«N-o fi adevărat (sic) dar, din moment ce s-a lansat un asemenea

zvon, nu ai cum să-l combați - deci îți retragi cartea de la noi...»

Reamintesc : toți redactorii erau în cunoștință de cauză (citiseră textul, în urma dispoziției lui Marin Preda, speriat de scandalul provocat de Ivasiuc, pe coridoarele editurii - atunci în localul de pe Ana Ipătescu); dintre aceștia doar Al. Paleologu a contestat “ivasiuca variantă”.

În curând se vor împlini 30 de ani de-atunci. Am dreptul să aflu care a fost adevărul - cu ce alte “motivații” fusesem interzis de a mai publica și cine dintre colegi (și prieteni) a dat o pustiie de mână de ajutor în această acțiune de purificare a breslei...;

3. Am dreptul de a afla motivele pentru care, în aprilie-mai 1972, fără a fi făcut cerere (decât pentru eterna călătorie în URSS - respinsă categoric de Hobană), mi s-a cvasi-impus pașaport pentru Occident, cu tot cu nevastă și cu sfatul prietenesc de a mă face uitat pe-acolo.

Cer să fie făcute publice documentele referitoare la acest episod straniu ;

4. Să se dea publicității documentele referitoare la campania de presă organizată împotriva noastră, a scriitorilor implicați în mișcarea pentru drepturile omului din februarie-mai 1977. Se știe că “adunătorii de înfierări” erau Ivașcu și Virgil Teodorescu - și mai cine ? Și cine dintre scriitorii solicitați să condamne a refuzat să o facă (Mircea Iorgulescu a fost unul dintre ei - cine a mai declinat “invitația” ?);

5. Cer să se dea publicității toate documentele referitoare la *excluderea mea din Uniunea Scriitorilor - în luna aprilie 1977, pe când mă aflam în închisoare*. Atunci am fost dat afară nominal - nominal am așteptat să fiu reprimat după decembrie 1989 ;

6. În sfârșit trebuie să aflu - să afle și cititorii scriitorilor în chestiune : după decembrie 1989, *cine* din conducerea Uniunii Scriitorilor și *cu ce argumente* s-a opus re-primirii nominale a scriitorilor exilați - ce fuseseră excluși pe timpul lui Ceaușescu. Cer să se comunice dacă numai Uniunea Scriitorilor a fost implicată în acest refuz, numai anume persoane din conducerea ei - și care anume - ori și Ministerul Culturii, și alte ministere și comiții.

Eu, ca victimă, am dreptul inalienabil să aflu adevărul.

Uniunea Scriitorilor are obligația să-l facă public - doar n-o să aștepte să mor, ca să mi-l comunice... postum.

Azi am scris următorul text :

GAURA DIN ARHIVE

Paris 3 iunie 1998

3. ARHIVELE AMBASADELOR

Dacă tot am pornit la deschiderea și scotocirea arhivelor, în modul cel mai firesc trecem la cele păstrate în ambasadele României comuniste de alaltăieri, de ieri, de azi (Dej, Ceaușescu, Iliescu, Constantinescu).

Nimic nu s-a schimbat de pe timpul Tătucului Stalin în filialele MAI de pe solul țărilor capitaliste. Repet, pentru Andrei Pleșu : atâta vreme cât Constantinescu va rămâne președinte al României, Ministerul de Externe va fi, în continuare, ce a fost : partea externă (cum ar veni : aia cu poziție-frumoasă-vedere-la-stradă) a Ministerului de Interne. Schimbarea unor persoane - miniștri, ambasadori, șefi de centre culturale - nu va face decât să perpetueze linia politică a Ministerului de Interne - cu aportul "curat, al oamenilor de bine". Cine vrea să afle cum au stat treburile după decembrie 1989, să-l întrebe pe Al. Paleologu : chiar dacă ambasadorul încearcă să o tragă pe dreapta, mașina statului structural comunist (dacă spun : totalitar, nu comit un pleonasm) o ține drept înainte, nesinchisindu-se - ba chiar, potrivit învățământului de partid, "roata (ei) strivindu-i pe cei ce se opun".

Încă o dată, ca să devină limpede și pentru Corpul de Balet "Dilema Optimistă" (fostă oareșcum melancolică între mineriada din 1991 și numirea lui Pleșu ministru de externe al lui Petre Roman) : atâta vreme cât președintele României va ajunge - apoi rămâne - la putere cu "ajutorul" lui Petre Roman, carevasăzică : MAI, oricâte zugrăveli ale fațadei vor fi operate, esența (interiorul exteriorului) va rămâne aceeași. Și deși exilații constituie o minoritate și nu le face plăcere (dar deloc !) - trebuie să li se spună, să li se repete - nu ca să înțeleagă (știu ei foarte bine cum stau treburile - dar au obosit, au îmbătrânit, li s-au strâmbat picioarele) : la Paris, pe rue de l'Exposition, sarmalele-țuica-Mioritza sunt riguros aceleași, acum, cu-Ciaușu, ca și cu-Cicio Pop, cu-Aninoiu, cu-Gigea (dacă Eternitatea s-a năs-cut la sat, Securitatea-i eternă prin "diplomație") ; serviciile aduse comunismului la Centrul Cultural de la Paris de Ion Pop au fost strict identice cu ale lui Virgil Tănase, cu ale lui Vasile Igna ori cu ale viitoarei Gabriela Adameșteanu - adevărat : între prietenul nostru Tănase și prietena lor, Adameșteanu, prietenul meu Țepeneag îl preferă pe cel mai bun prieten al său : Dumitru Țepeneag.

Multe lucruri bune a adus revoluțiunea la români ; libertatea opiniei, a presei, a călătoriei, a întreprinderii individuale, însă printre cele rele : a făcut ca trei sferturi din exilații anticomuniști activi (care manifestau în fața Ambasadei, strigând pe timpul lui Ceaușescu : «Jos comunismul!», «Jos Ceaușescu !»), pe al lui Iliescu, obosiți, murmurând: «Jos Petre Roman !» - după care au depus armele : din stradă au trecut în curte ; din curte, în "saloanele" ambasadei. Și ce mai contează

că după aceea povesteau, cu greutate, cum au întâlnit aceleași moace de securiști pe care, înainte, le doar întrezăriseră fotografiindu-ne. Rubiconul (ca să-i trag și eu o trimitere înalt culturală, precum însuși Paler) fusese trecut. Pragul acela este, în continuare, o frontieră între noi și ei. Or Matei Cazacu, soții Stolojan erau *de-ai noștri*; prefăcându-se în navetiști harnici “peste prag”, au devenit *de-ai lor*.

Firește : ard de curiozitate să aflu ce se ascunde în arhivele ambasadelor României din țările occidentale. «În ce problemă ?», ca să-l citez pe nemuritorul Brucan. «În următoarele probleme», m-am autocitat:

1. Vreau să știu tot ce știu arhivele despre Gustav Pordea, agent de influență, fost deputat european al cărui scaun în Parlamentul de la Strasbourg, pe lista lui Le Pen, a fost plătit cu o jumătate de milion de dolari înmânați de înaltul ofițer de Securitate Costel Mitran, la Viena, în 1984. Curiozitatea mă roade, fiindcă vreau să aflu de ce l-a apărât (încă în *Săptămîna* din 10 ianuarie 1986) numitul V.C. Tudor, scrib de sec și de partid, doar Gustav Pordea era un, ca să zic așa, exilat anti-comunist;

2. Vreau să știu ce știu arhivele ambasadelor din Roma, Paris, Londra, Viena despre El, Thracul Întâiul, Doc-torul Inginerul I.C. Drăgan - doar și el era un, vorba lui Breban : fugit - nu ?, un anticomunist feroce, nu? Nu mă interesează ce “convorbea” el cu Ceaușescu (ce să... convorbearisească doi sfertodocși ?), ci sucursalele editurilor Nagard (Dragan, citit de-a-n curulea) la care au asudat din greu, cazarmic Traian Filip, Mihai Pelin și - și mai cine, în afară de Michael C. Titus, alt “exilat” de la Londra ? Vreau să aflu condițiile în care a fost comandată de Securitate broșura **România sub presiune**, în franceză și în engleză; cum a avut Drăgan acces la Arhivele Securității (în 1980 !), de unde a extras și reprodus o foaie de punere sub urmărire, de către Siguranță, în 1943, a adolescentului membru al F.D.C., Calciu Gheorghe ?; să aflu în ce termeni a fost purtată “convorbirea” dintre Michael C. Titus, emisarul lui Drăgan și scriitorul de epigrame Mircea Ionescu-Quintus - și dacă acesta din urmă a spus porcării despre cartea mea Gherla din convingere de turnător înăscut, ori din constrângere de informator (făcut) - cum l-a apărât și pe el, ca funia pe spânzurat, apărătorul tuturor auxiliarilor Securității, inevitabilul paznic la poarta Organului, inconvertibilul V.C. Tudor ;

3. Vreau să știu - din arhivele ambasadelor române din occident - cine, cum a pus la cale atentatele cu bombe ascunse în cărți (expediate de la Madrid, în 1981), ce i-au rănit pe Nicolae Penescu, pe Șerban Orescu și m-a... ratat pe mine. Trebuie să aflu : numele și gradul și funcția inițiatorului, a aprobatorului, a executanților. Deasemeni este imperios necesar să fiu informat de unde sunt nativi, cine le sunt părinții, cum se numesc și ce fac și unde copiii, nepoții, strănepoții - cu adresele lor, exacte. Nu ca să-i pedepsesc, fiindcă eu nu sânt ca *ei* - ci pentru ca *ei* să știe că eu știu și că spun în gura mare cine a fost, ce și cum a făcut tatăl ori fratele ori soțul ori fiul lor cel “patriot”, în Securitatea național-teroristă și anti-românească ;

4. Vreau să știu, am acest drept pe care nimeni și nimic nu-l poate aboli, prescrie, amnistia : numele, adresa, datele de familie ale celor care au pus la cale, în 6 martie (!?) 1978, la Paris, uciderea (prin otrăvire) a fiului meu Filip, în vârstă de doi ani și patru luni ;

5. Cer să mi se comunice toate datele privitoare la inițiatorii și la executorii, la Paris, în 1980, a tentativei de răpire de la grădina de copii (école maternelle de pe rue Manin, din arondismentul 19) a fiului meu, în vârstă de cinci ani. Încercarea nu a reușit, dar se știe : “persoana” care s-a prezentat la poarta școlii, pretinzând că este o prietenă a părinților, deci să i se încredințeze copilul era... “o doamnă îmbrăcată în roșu” (sic). Vreau să știu cine este și unde locuiește - cine i-i soț, tată, mamă, soră - dar mai ales copil, ca să dezleg enigma de pură zoologie : cum de o femelă, acea ființă care naște pui vii și-i hrănește cu lapte este în stare să răpească și să suprime un alt pui viu, al altei femele ;

6. Firește, vreau să știu adevărul -adevărat - “din gura arhivelor”, ceea ce până acum cunoșteam doar din poveștile lui Hirsch-Haiducu-Vișan-Forrestier, securistul trimis să mă otrăvească, însă care s-a predat serviciilor secrete franceze (“L’Affaire Tanase-Goma”). Mai ales dacă “prietenul” meu generalul Pleșiță, șeful Securității (și prietenul lui Breban și al lui Caramitru), a fost amestecat - ca să cer judecarea lui pentru premeditare, incitare, complicitate la crimă de omor;

7. În fine, sânt curios ca o maimuță : câte cadavre se vor fi aflând îngropate în grădina ambasadei de pe rue de l’Exposition ? Optsprezece ? Sau numai șaptesprezece - dintre care șase femei ? Am dreptul să aflu : ce s-a întâmplat cu securistul care pesemne avea de gând să se predea francezilor, însă tovarășii lui de șaibă l-au lichidat într-un mod dintre cele mai neprofesioniste ; l-au înjunghiat pe la spate, în chiar momentul în care deschisese o fereastră spre Avenue Bosquet. Întrebat de jurnaliști ce hram poartă mortul de sub fereastra Excelenței sale, tovarășul ambasador, “diplomatul” Cicio Pop (sau Aninoiu sau Gigea ?, ce contează, putea fi și Ciaușu, același grad poartă - oricum, unul muuult mai mic decât “șoferul”) a răspuns că, într-adevăr, un funcționar, suferind de o gravă depresiune nervoasă - /căci/ îl lăsase nevasta - el /căci/ s-a sinucis. Presa capitalistă nu s-a sfiit să glumească pe seama tragediei : depresivul părăsit, deschisese fereastra, își înfipsea un cuțit între omoplați, după care se azvârlise-n gol...

Ei : care-i adevărul ? Să fi fost cuțitul unul de bucătărie - ori... altul?; depresivul fusese părăsit de o nevastă - ori de mai multe ?; să fi avut el de gând (căci) să-și părăsească... familia ?

Firește, aceste fierbinți-dorinți nu le adresez lui Andrei Pleșu: el n-a știut niciodată nimic, nu știe - și nici chef nu are să știe, el fiind, după modelul instituției, exteriorul-interiorului (i se mai zice : externul Ministerului Afacerilor Interne).

Firește, această somațiune este adresată lui Astaloș : el are, sub dosărașul conținând statutele partidului Național (când ești prieten cu Corneliu Coposu, ceva-ceva tot se ia, în timpul îmbrățișării), dosarele

cele multe, groase și rău-mirositoare ale criminalului organ : Securitatea.

Dacă n-am să obțin audiență la însuși creatorul Constantinescului-la-român, am să rog pe cineva să intervină la altcineva care să pună o pilă pe lângă alt-altcineva, un coleg de comentatorie politico-europlică al Hurezeanului, băiatul Blandienei, el întreținând excelente relații - ca între ei, Ardelenii - cu măgurenitatea tricoloră.

Dovadă : de la o vreme vorbește direct, nemediat - în locul Președintelui.

Sâmbătă 4 iulie 1998

Am făcut cum am promis :

GAURA DIN ARHIVE

Paris 4 iulie 1998

4. «Fă și tu o cerere...»,

mă sfătuiește un prieten, mă sfătuiesc cinci prieteni (mi-au mai rămas, mi-am mai făcut...), ori doar un cunoscut binevoitor.

Iar eu, de fiecare dată îmi aud urechile clocotind gata să explodeze, mă tem că acum-acum are să-mi pleznească un ochi, ca lui Dănilă Prepeleac.

De ce asta, de ce așa ? Pentru că ne separă nu doar granița aceea geografică, nu doar timpul trecut de la plecarea mea din țară (și asta, și astea), ci mai ales modul de a judeca lucrurile. Să fi căpătat eu, în exil acest altul ?; să-l fi avut și a acolo, în România - tocmai de aceea fusem silit să-mi iau traista-n băț și lumea-n cap ?

Dialogul începe cu o întrebare, nu neapărat indiferentă din partea interlocutorului (de regulă și el scriitor, deci folosind același limbaj) :

«Când vii acasă ? În ciuda a ceea ce se spune, te asigur : există mulți oameni care te stimează, te citesc, te iubesc... Când vii ?»

«Cât e ora ?», fac, privind încheietura mâinii unde ar trebui să se afle un ceas - după care, cu un amestec de lehamite și de veselie slobod bancul de serviciu : «Acum e cam târziu - dar cum mâine-i altă zi...»

Unii iau gluma îndoielnică drept o vorbă de spirit și, politicoși, râd. Iar discuția despre asta se oprește aici. Alții insistă :

«Am auzit eu ceva-ceva, că nu ți-ai recăpătat cetățenia română - adevărat ?»

Mormăi, confirmând. Interlocutorul este un bun stăpânitor al logicii formale :

«Ți-au refuzat-o ? Cum așa, dar ai dreptul la ea - ai făcut contes-

tație?»

Dacă m-aș fi grăbit trei secunde, aș fi apucat să răspund la prima întrebare - așa, am căzut după a doua :

«Păi, dacă n-ai făcut contestație, ce mai vrei ?!» și amicul râde și mă bate amical pe umăr : știa el că sânt o figură !

Încerc să abat discuția la alte celea - fără întrebări în rafală. Nu se poate, celălalt revine :

«Cred că am înțeles : tu ești ăla care nu pune piciorul în ambasada noastră - în fine, astea-s concepțiile tale despre lume și viață, dar ți-o depun eu la... La ăia - dacă tu zici că nici nu vrei să-i vezi... Ți-o duc, o depun în locul tău, pun un cuvânt și la consul, îl cunosc...»

E rândul meu să întreb :

«Despre ce vorbești ? Ce să depui la ambasadă - în locul meu?»

Amicul, interlocut :

«Cum, ce ? Cererea ta de... în fine, contestația ! Nu despre ea vorbim ?»

«Contestație ? Ce să contest ?»

Amicul - băiat deștept, ca tot Românul-sub-vremi, înțelege ; își micșorează ochii:

«Mă ! Tu nici cerere n-ai făcut... Spune, sincer : ai făcut cerere?»

«Ce fel de cerere ?», mă complac în rolul de Bulă-Întrebător.

«Cerere de... Să-ți dea înapoi cetățenia română, nu ? Despre asta era vorba, nu?»

«Despre asta, însă nu apucasem să spun că n-am făcut cerere, deci n-am ce contesta...»

«M-am prins eu ! Și-atunci, cum vrei să ai cetățenia noastră, dacă nu faci cerere să ți-o dea ?»

«Cum, să mi-o dea ? Să mi-o restituie !»

«Așa e : tu o aveai când ți-a luat-o...»

«Logic !», zic. «Dacă eu n-o aveam, ei n-aveau ce să-mi ia»

«Logic !», încuviințează celălalt. «Revin : cum vrei să-ți restituie cetățenia, dacă n-ai făcut cerere ?»

«Să mi-o restituie fără cerere - simplu».

«Știi că ești nostim ? Cum să capeți ceva, dacă nu ceri să ți se dea?»

«Uite care-i chestia, Românule din moși strămoși», îmi sare mie muștarul (dar nu prea-prea). «Atât vreme cât tu și ai tăi faceți cerere la primărie și așteptați aprobare - iar dacă nu vi se aprobă, scrieți contestație și așteptați rezultatul ei - însă până nu aveți la mână aprobarea de a vă pișa, țineți în voi, cu genunchii lipiți, cu mâinile-poșetă. Așa nu intrați voi nici în NATO, nici în Comunitatea europeană - cu atât mai puțin în spiritul european !»

«Nu-nțeleg de ce te superi... Cu ce te-am jignit dac-am zis să faci cerere de...?»

«Eu să fac cerere?, eu să rog statul să binevoiască a-mi restitui un drept al meu, furat, zmulș ? Dacă țărani fac cerere și așteaptă rezultatul - ca să reintre în posesia pământului furat de comuniști, dacă proprietarii de case, fac cerere de restituire... - îi privește ! Eu nu sânt fost

posesor de pământ și de case...»

«Păi tu știi că și regele Mihai a făcut cerere de...»

«Eu nu sânt rege !- deci, vorba voastră : îmi permit să nu fac cerere de restituire al unui drept furat, călcat în picioare...»

«A, da, tu ai refuzat să fii reabilitat juridic...»

«Nu, domnule ! Voi, după ce că citiți cu ochii cumnatei vecinului de bloc, nici nu înțelegeți despre ce era vorba : n-am refuzat reabilitarea - am refuzat să fiu reabilitat juridic de același aparat de reprimare care mă condamnase - pe nedrept !»

«A-ha ! Am înțeles nuanța...»

«Nu e nuanță !».

«De acord, nu e. Dar întorcându-ne la cetățenia română : cum crezi tu că ai s-o obții ? Să poți veni în țară...»

«Iar o dai pe “obținut”, pe “căpătat”, pe “dat”. Eu nu intru în limba voastră - care nu e doar limbă-de-lemn, ci limbă-de-cap. Nu fac cerere, nu rog să mi se... dea ceea ce mi s-a luat cu forța!»

«E o formalitate administrativă, acolo - ce te costă dacă faci o cerere...?»

«Mă costă. Fiindcă atunci când mi s-a luat cetățenia română, nu mi s-a luat “ca urmare” a cererii mele - de a mi se lua cetățenia - este?»

«Este - dar...»

«Nu e nici un dar - este ! Când am fost exclus din Uniunea Scriitorilor (la 13 aprilie 1977 - în timp ce eu eram în închisoare, cei de acord cu această “măsură” fiind colegii de breaslă, vorba lui Dimisianu : Doinaș, Manolescu, Sorescu, Blandiana, Bănulescu, Nichita Stănescu, Fănuș Neagu - am fost eu dat afară “ca urmare” a cererii mele ?»

«Așa o fi, dar vezi că...»

«Nu : așa-o-fi, ci : așa-este !»

«Bine : așa este - dar ce te costă să faci o cerere de...?»

«Dacă fac cerere, admit implicit că injustiția, ilegalitatea comisă atunci când fusesem deposedat de cetățenie, de membru Uniunii Scriitorilor, nu era întru totul ilegalitate, injustiție - dovadă : eu, fac cerere, deci le recunosc aceloră legitimitatea - or *ei sunt ilegitalimi de la 23 august 1944 și continuă și în zilele noastre*».

«Bine, bine, ai și tu dreptatea ta - dar, ca să obții cetățenia aia - chiar și calitatea de membru al Uniunii Scriitorilor - calcă-ți pe inimă, pe principii : fă și tu o cerere, acolo, că n-o fi foc...»

Sfaturile prețioase ale amicului sunt și amicale - dar nu le pot urma. E prea târziu ca să mai fac-și-eu-acolo-o-cerere (că n-o fi foc...).

Apoi, când ai pierdut aproape-totul, rămânând doar cu “niște principii”, nu le încalci, măcar ca să nu pierzi totul-totul-totul.

Duminică 5 iulie 1998

Domnule ! Croația a bătut Germania - și nu cu vreun amărît de 1-0 (deși nu strică nici acela la casa omului), ci cu 3-0. Victoria hrvatică îi aranjează și pe români («Uite cine ne-a bătut !»), ca și pe Frânci : «Iată cine-o să ne bată: bătătorii Nemției!». De asta îmi place (și) mie fotbalul : căci balonul el este foarte rătund...

Au fost Șișmanienii pe la noi. Vor să redacteze și ei un text de protext 'potriv' Calciu-Hossu. Le-am pasat volumul de articole al lui Tudoran.

Mirel Bran, cu un mesaj pentru Ana de la Lulu.

Alaltăieri : Gabriel Pleșea, își făcuse vacanța în Midi. I-am vorbit de autointerviul televizual, dar nu l-am putut contacta pe Cozighian, să aflu : s-a dus la hotelul lui Pleșea cu casetele ?

Marti 7 iulie 1998

Adineauri - la orele 19 - a telefonat Lulu de la București, de la poștă : telefonul ei tot nu merge. Așadar : Frățilă are să vină la ea, săptămâna viitoare, pentru contract; Stoiciu este plecat în provincie.

Mircea Martin a strâmbat din nas, că nu i-am dat "ceva nou". Deși, vorbind la telefon cu el, îl avertizasem că îi trimit **Sabina** "cea care..." Lulu zice că, totuși, a acceptat... Ce-ar fi să-i trimit... **Alfabecedarul** - ca să-l bag în boale? Asta-i nou! În fine: nepublicat...

Trei zile am lucrat la textul următor :

GAURA DIN MIORIȚĂ

Paris 5 iulie 1998

2. În câte feluri iertăm (creștinește) ?

În mai multe, domnule !

Primul fel : ne ridicăm din genunchi, de pe burtă, de pe spate, din noroi, din gropi, de pe unde ne-au împins cu piciorul, azvârlit, tăvălit, umilit, batjocorit activiștii-securiștii-beliștii ;

Al doilea fel : ne curățăm de noroi, de praf, de pleavă, de găinaț, înjurînd cu sete de mamă, de dumnezei, de biserici de tămâie comunismul în general, în special securitatea;

Al treilea fel : ne hotărîm să le-o-ntoarcem celor care ne-au chinat atâtea decenii, ne-au jefuit de bunuri, ne-au stors măduva, ne-au supt sângele, ne-au prefăcut în robi care-i urăsc (și-i denunță) pe robii de-alături, colegii de lanț.

Dar, cum lucrurile bune (nemțești) sind trei, ce facem noi, latinii (bine : doar râmlenii) ? Ce să facem : ne dăm un răgaz de gândire - în care tragem cu urechea în jur, privim roată, ca să știm ce fac ceilalți...

Și ce băgăm de seamă ?

Că popii noștri ortodocși, până mai deunăzi în relații de batere pe epoleți, nu doar cu milițianul satului, ci cu securistul de la raion ; că-protopopol, că-episcopul, că-mitropolitul, că-patriarhul - după ce, în Iepoca lui Nicolae Antihristescu îl lingeau pe Satana de la-ntre-cornițe pân-la-sub-copițe și doamne-fereste să fi deschis gura, să protesteze împotriva persecutării credincioșilor, a dărâmării bisericilor - acum, că au primit voie de la Secu, pe de-o parte ne cheamă la cruciadă împotriva papistașilor, pe de alta ne binecuvântează și ne povățuiesc :

«Iertați, frați creștini - căci și vouă vi se va ierta...»;

Încă îl mai observăm pe directorul conștiinței lui Gogu Rădulescu, țapănul maramurășan Buzura, dînd cuvânt de ordine, revoluționar nevoie-mare - dacă-i albastru-de-Secu :

«Fără violență !»

Și încă îi mai citim pe sub-directorii conștiinței Flăcării lui Păunescu : Țeposu, Buduca ; pe sub-căprarul de la *Săptămîna* Barbului : Ciachir ; pe cuviosul zograf Sorin Dumitrescu, pe însuși părintelul Galeriu, explicîndu-ne, cu limba lui, numai sirop de zahăr ars diminutiv că un mare învățat, unul, Nae, ne-a arătat (vai, noi nu văzusem, nu auzisem - dar așa-i !), cumcă noi, Românii, hăt, din negura veacurilor, ne-am născut gata-ortodocși!

Dacă așa stă situațiunea, atunci : Porniți la iertare, tovarăși !

A ierta - ca un adevărat țărănist

Este suficient să citești în presă declarațiile martirilor de pușcărie Diaconescu, Galbeni, Țepelea în legătură cu deschiderea dosarelor de securitate; cu “descoperirea” (abia acum ? - în al nouălea an ?) a cutărui securist, și nu “strecurat”, ci acceptat în cunoștință de cauză în PNT-istii istorici, pentru a alcătui împreună cu securiștii din Corpul Dalbastru, PNT-CD. Înțelege că nu este vorba de un partid politic (și încă democrat! - cât despre... creștin...), ci de azilul-de-noapte pentru activiști, securiști, turnători de pușcărie, turnători în libertate - și, în completare, ceva oportuniști fără culoare (sau : apolitici de-ai lui Eugen Simion și Marin Sorescu).

Această adunătură care, din noiembrie 96, cârmuiește nefericita Românie chiar mai pe-culmi decât comuniștii lui Iliescu și ai lui Roman este creația lui Coposu și a lui Măgureanu. Dacă voi fi acuzat în continuare de calomnie la adresa Marilor Anticomuniști, a Martirilor Neamului - și mai ales a Tatălui Nației - voi cere să mi se răspundă la întrebarea :

«Unde se află, în momentul de față, Nația, Neamul, Țara ?; unde au ajuns Românii după un an și nouă luni de la venirea la puterea a... fiilor lui Coposu ? ; care este bilanțul Convenției (în ciuda bunei-inimi a Doinei Cornea) ? Nu numai că, economic vorbind, Românii trăiesc

și mai prost (ziceam, pe timpul Iliescului că mai-rău nu se poate...); corupția a devenit stil de guvernare, agramatismul a bătut limba de lemn tovărășească - iar despre “mândria de a fi român”... N-am intrat în Comunitatea Europeană, nici în NATO și n-o să intrăm, atâta vreme cât Securitatea va fi nu doar cosmetizată, și rebotezată, ci lichidată - “în schimb” (ar zice veșnicul adjunct G. Dimisianu, până în decembrie 89 harnic scribitor de editoriale la *România literară*, ca un activist de partid ce era, devenit peste noapte vajnic apărător al virginității anti-comuniștilor, martirilor de pușcărie, cu predilecție PNT-ști) - am dăruit Ucrainenilor Basarabia, Bucovina de Nord și Insula Șerpilor - de ce se uită atât de repede aceste prea-românești cedări?»

Halul în care se află acest partid (zis : “al lui Maniu”, sub Coposu, ajuns să finanțeze Securitatea adăpostită la sânul său - cu banii nemților!) se datorează lipsei de coloană vertebrală a anticomuniștilor, a lipsei de moralitate a martirilor care, din pricini deloc electorale, ci pur și simplu din motive de legare de glia Securității, au dat cuvânt de ordine:

«Sântem creștini - nu doar în suflet, ne stă scris și pe frunte!».

Iar celor care au îndăznit să observe că parcă s-ar afla pe coridoarele Rahovei, pe ale Ministerului de Interne, atâția securiști pe metru pătrat mișună în PNȚCD, seniorii și martirii le-au închis gura - ba i-au dat afară!

A ierta - ca un adevărat liberal

Aici tactica putrezirii, chiar dacă a părut a lua o altă cale (externă, prin Radu Cîmpeanu) la același rezultat a dus: adevărații - nu doar în accepția : “de origine”, ca Vintilă Brătianu, dar și de convingeri, de inimă - au fost marginalizați, excluși, în locul lor revărsându-și neobrăzările și bucle securiști notorii (Cataramă), arhicunoscuți turnători de pușcărie - și de tot ce mișcă : râul, ramul... - precum legendarul epigramist, membru al Fondului Literar : Quintus.

La ei nu va fi existat cuvântul de ordine, recomandînd creștineasca iertare și consecința : închiderea ochilor la vederea unui securist - ci doar înhățarea a cât mai multe și mai substanțiale hălci din puterea cea pământească.

Moralmente, Nicolae Manolescu a comis încă o eroare, raliindu-se *acestor* liberali... Cum însă el, începînd de la critica și istoria literară practică de dânsul, a fost și rămâne un notoriu a-etic (să se observe eufemismul), să ne spunem că, la urma urmei, acesta i-i destinul : să-i spele de scâră și de sânge pe toți beliiți, pe toți bandiții : după ce a justificat imoralismul dezertionii scriitorului sub dictatură, l-a justificat pe Iliescu, în lipsitul de inteligență și de rușine interviu luat imediat după întâia mineriadă; după ce a justificat “dosarul de securitate” al lui Voican-Sturdza (pe 5 pagini, în două numere din *România literară*), a justificat absența, în România, a samizdat-ului - cică nici n-a fost nevoie, fiindcă la noi s-a cam publicat tot ce era de valoare...; după ce a explicat pentru de ce, în România nu au (prea) existat disi-

denți : păi, la noi disidentul cel mai cunoscut era Ceaușescu - față de ruși...- acum se înhamă la teleaga justificării liberalismului ca o altă ipostază a securismului etern.

În concluzie : liberalii *lor* sunt adepți ai economiei închise : ei se întreprind ; cam ca la Pitești, nefericiții studenți. Atât că aceia nu aveau de ales - decât între viață și moarte. Ceștia-lalți aleg între bunăstare-cu-certificat și bunăstare... cu-fără-hârtii-la-mână...

A ierta - ca un adevărat legionar

Legionarii nu sunt la putere, nici în opoziție, nu știm - acum, în 1998 - cum s-ar comporta, dacă... De netăgăduit, ei influențează puternic *anume* spirite iar acestea, la rândul lor exercită o “teroare de catifea” (deocamdată...) asupra acelei părți a populației care a avut de totdeauna legături cu Biserica (ortodoxă, firește). Necazul este că au atras o bună parte a martirizatorilor, mai ales ai lor : activiști feroci, securiști bestiali care, acum, pretind oportun că Securitatea lui Ceaușescu ar fi fost una curat-națională... Mai există un semi-motiv : spaima că venise clipa în care vor trebui să dea sama pentru faptele lor adânc-patriotice le-a provocat revelația Dumnezeu(ul ortodox), iar ei, ființe practice, pe dată s-au pitit pe dată îndărătul Tronului Ceresc : acolo, cred ei, nu-i atinge mânia poporului : doar omenosul-la-român are să-l pupe,-n Piața-Ndependenți, n-are să aibă el inima aceea să-i arză măcar un dos de labă peste bot unuia care a învățat Tatăl Nostru pe când își rupea epoleții albaștri, la closet și a debutat în făcutul sem-nului crucii simultan cu Petre Roman: la 22 decembrie 1989 fix.

Nu cunosc opinia în chestiunea iertării a legionarilor tineri (care, prin vârstă, nu au apucat să fie nici activiști, nici securiști, nici măcar curlimbiști extrabugetari ci doar pionieri și uteciști - aceștia sunt “legionarii recentți”). Am avut însă prilejul s-o aflu pe a “legionarilor istorici” și să mă înfrunt cu ea - în discuții, în presa din exil.

Dacă a fi liberal, țărănist, social-democrat era, înainte de venirea comuniștilor, o opțiune, a fi comunist (sau legionar) echivala cu intrarea într-un ordin religios. Dacă primii, înainte de a “adera”, cercetau, studiau, discutau, cântăreau programe politice - democratice -, ceștia-lalți, fără a cerceta, credeau.

De aici și exclusivismul legionarilor - ca și al comuniștilor - și consecința : confiscarea suferințelor.

Dacă te iei după legionari, singurii martiri ai românilor sunt ei. Ca și cum n-ar fi existat groapa comună de la Sighet unde au fost aruncați demnitarii, în principiu, nelegionari ; ca și cum n-ar fi existat Canalul, cu mai multe sectoare unde au trudit și au murit preponderent nelegionari. Dacă e adevărat că foarte mulți dintre ei făcuseră pușcărie și pe timpul lui Carol II, și pe al lui Antonescu (de după Rebeliune) și pe al lui Groza și Dej - tot adevărat era că martirizați fuseseră nu doar legionarii. Deasemeni: nu puțini dintre ei - și încă vârfuri ! - începând din zorii zilei de 24 august 1944, fie și-au întors cămașa verde pe partea ei cea roșie, intrând la comuniști, de-a dreptul, sau ocolit, prin spate, pe

la Frontul Plugarilor al lui Pătru Groza (ca teologii sibieni Cîndea, Stan...) ; fie încheind cu comuniștii - în decembrie 45 - un *pact* sub același semn al exclusivismului, al ostilității față de democrație și de partidele democratice, negociind (Petrașcu, Chioreanu, Negulescu) în deplină seninătate cu Teohari Georgescu, cu Pauker și cu Nikolski soarta numai a legionarilor, puțin pășindu-le de soarta cetățenilor români încarcerati, internați în lagăre, aici, pe solul României, ori cedați rușilor spre a fi deportați în Siberia... - de ce se uită cu o consecvență demnă de o cauză mai... națională soarta rezervată refugiaților din Basarabia și din Bucovina de Nord ?

Din 1960, în închisori a avut loc teribila... dulce-reeducare care l-a avut drept port-drapel și redactor al declarației de căință - semnată de aproape toți supraviețuitorii Mișcării adunați la Aiud - pe călugărul legionar Valeriu Anania, actualul Bartolomeu de Cluj, tovarăș de luptă (din ilegalitate...) al lui Funar și cruciat antipapistaș.

A venit apoi cumplita deziluzie provocată de realitatea-reală a amnistiei din 1964.

De aceea, după liberare, cu puține excepții, și legionarii martirizați vreme de decenii în pușcăriile comuniste au făcut jocul comunistului Ceaușescu, de fiecare dată când acesta a avut "oarecari greutăți trecătoare" - cu militanții pentru drepturile omului ; cu greviștii din Valea Jiului ; cu membrii SLOMR - pe scurt ; cu acei români care nu capitulasera, nu închinaseră steagul la picioarele "naționalismului" de Stat și de Securitate (sau făceau parte din altă generație de vârstă, deci foloseau o altă formă de rezistență anticomunistă). Pe acești, "impositori" proeminenții intelectuali de foarte-dreapta : Stăniloae, Noica, Ernest Bernea - precum și ardentul fost comunist Petre Țuțea (printre mulți alții - aceia "democrați") - îi acuzau de a fi... manipulați de Securitate (cine vorbea !), de a apăra interesele rușilor, ale ungarilor, ale evreilor... Ei, ultra-patrioții, găseau că este și logic și moral - și național ! - să-l laude în gura mare pe Ceaușescu (Țuțea), să-l justifice pe Ceaușescu (Noica), să-i condamne pe toți cei care "îi făceau dificultăți lui Ceaușescu (Stăniloae, Noica, Bernea - și Coposu), ba chiar să justifice "opera" de distrugere a satelor, a caselor, a bisericilor, a mănăstirilor (același Noica explica dezinvolt : oricum, "așa-zis-dărâmatele" nu aveau valoare istorico-artistică !).

După un sfert de veac de colaborare cu național-comunistul Ceaușescu și cu "naționala"-i Securitate (începînd de la 1964), numeroși au fost legionarii supraviețuitori care, după 89 s-au întors, nu doar la "programul" lor din '40 - dar și la mentalitatea de atunci.

Pe cine iertăm ?

Vorbim acum numai de activiștii și de securiștii care, după invadarea întregii României de hoardele Armatei Roșii, au terorizat populația autohtonă prin rechiziționări, confiscări, naționalizări ; prin luare de cote, prin "lămurire" cu ciomagul și cu glonte de a intra în colhozi ; prin arestări, anchete cu tortură, rele-tratamente în închisori și în

lagăre de muncă ; apoi, în “libertate” au terorizat întreaga populație a țării, supraveghind-o de aproape, intrându-i în casă și în suflet, supunând-o la șantaj, în scopul de a o transforma (visul lui Pleșiță) într-o populație de informatori ai Securității. Desigur, mai apăsător vorbim despre acei *activiști, securiști - și grăniceri - care au torturat și au ucis*.

Ce e de făcut cu criminalii ? Ce întrebare ! Să fie judecați și, dacă sunt găsiți vinovați, să fie pedepsiți - în asta nu este nimic de negociat, nici de discutat.

Ar fi oare drept, creștinește (cu osebire : ortodox) - să fie lăsați în pace acești criminali, ba mai mult : iertați... creștinește?

Nu. Acela care se grăbește să-l “ierte” pe un vinovat dovedit, este - deja-dovedit - suspect : «Din ce motiv ține o victimă la absolvirea călăului său ? Nu cumva pentru că victima are, și ea, ceva pe conștiință ? Dacă nu a torturat după ce fusese torturată, ca la Pitești, atunci măcar a pactizat cu “Aparatul”, denunțându-l, vânzându-l pe colegul său de lanț?»

Cum adică : să i se dea ascultare *unei victime - care, la rândul ei, făcuse victime* - astfel protejind un călău, sub pretextul eufemizant : “iertare creștinească”?

Urmarea va fi : călăul (el, sau altul, aflat în aceeași situație), constatând că nu a pățit nimic pentru faptele lui rele, că nu a fost pedepsit nici chiar pentru crima de sânge, în viitor are să facă ceea ce făcuse, ba mai mult decât atâta!

De ce nu revine mai insistent, în presa românească, această întrebare - nu doar retorică :

«*Care-i motivul opoziției la deschiderea dosarelor de securitate - formă laică de “iertare creștinească” - a fostelor victime ca Diaconescu, Galbeni, Quintus, Calciu ?*»

Și să se dea răspunsul aflat pe limbă :

«*Pentru că acestora le e frică de conținutul acelor dosare, se tem de ceea ce vor spune - și despre ei, cunoscuți doar ca victime - călăii securiști chemați în fața tribunalului*».

Cum iartă (creștinește) legionarii ?

Cei ce s-au adunat sub drapelul Mișcării Legionare - formație declarat creștină și morală - au, în chestiunea “iertării” convingeri dintre cele mai ciudate - ca să nu spun: pernicioase. Ei judecă astfel :

a) Din moment ce cutare (Anania, Plămădeală) au fost/sunt legionari, în mod necesar nu pot fi ticăloși - cum îi consideră o bună parte dintre ne-legionari că au fost și sunt. Prin urmare : auxiliari ai comuniștilor, vânduți, turnători, ba chiar securiști-securiști decorați pentru lichidarea fizică a “bandiților” - nu sunt cei care... au fost, sunt și vor fi, ci... aceia care îi acuză, cu probe, pe securiști și pe turnători că au fost și că au rămas în serviciul Securității eterne ;

b) Din moment ce cutare bestie, animal, călău securist (Enoiu de la Interne, Crăciun de la Sibiu) au făcut, dragă-doamne, “servicii Mișcării” - dealtfel cu totul dubioase - în mod necesar acești mari-

vinovați trebuie să “protejați de răzbunare”, iar cei care mărturisesc ce au îndurat de la casapii cu epoleți albaștri să fie admonestați, ba chiar amenințați, acuzați că nu sunt... creștini iertători - ba de-a dreptul securiști !

Nu este deloc necesar să-l fi studiat pe Luther ori să fi mers la sursă: Evangheliile, pentru a-ți aminti ce este moral-creștinește în “iertare”, ce nu.

– Dacă de pildă tu, în numele “intelectualității”, al “protejării” lui Noica (protecție în serviciu comandat - din care să nu lipsească supraveghetorul : Nicu Ceaușescu) îl absolvi pe Leonida Plămădeală de toate grelele lui păcate : colaborator al Securității, propagandist de partid, murdar diversionist, ațâțător la război cu catolicismul (sub steagul ecumenismului...) - te privește. La urma urmei, n-ai decât să-i declari și lui Plămădeală: «Mon frère...» - și-ai făcut încălzirea pe spinarea lui Sebastian (dar bine-nțeles : despre Liiceanu vorbesc!). Însă nu ai dreptul - juridic și moral - să ceri altora să... treacă peste omenăștile-slăbiciuni ale unei asemenea făpturi ; să o ierte-creștinește ;

– Dacă de pildă tu, în numele neînchipuitelor, nesfârșitelor munci la care te-a supus Mașina-de-bătut-de-la-Interne, căpitanul de atunci Gheorghe Enoiu, treci peste “slăbiciunile omenești” ale ne-omului securist și îl ierți creștinește - treaba ta și numai a ta. La urma urmei, n-ai decât să te însori cu fiica lui, iar după ‘89 să-i găsești ascunzătoare socrului - unde: în ținutul Făgărașului ! - (dar bineînțeles, lui Petrișor mă adresez) - însă nu poți să-i pretinzi altuia să “înțeleagă sufletul dostoievskian” al unui criminal ca acest Enoiu ;

Tot în numele solidarității legionare : dacă tu, Petrișor vrei să-l “explicit” pe un ucigaș de teapa lui Crăciun - te privește. Însă numai pe tine. Tu spui : «Nu știți voi /adică ne-legionarii, n.m./ ce servicii a adus Crăciun Mișcării, cărînd în spinare, ducînd în brațe legionari răniți, muribunzi - nu i-a lăsat să moară, pe loc...» - dar nu ții seama de evidență : oricare securist ar fi făcut la fel, pentru că acesta era ordinul : de a nu-l lăsa pe “banditul” capturat să moară : trebuia ținut în viață cu orice preț (chit că-l căra în spinare el, însuși Crăciun) pentru a-i storce informații, cu ele să bage la pușcărie alți oameni, cât mai mulți, întru *terorizarea populației*; apoi : să nu-l lase pe “bandit” să scape atât de ușor de “mânia poporului”, murind.

Lucrurile sunt mult mai simple - în grozăvia lor : “iertătorii” criminalilor comit ei înșiși o crimă - de complicitate cu creaturi de tenebre precum Anania, Plămădeală, Enoiu, Crăciun - aceștia nu greșiseră grav doar față de ei, creștinii-spălători-de-păcate, ci și față de alții. Or acei alții, fie că au murit și nu mai au cum să se rostească ; fie că trăiesc - dar nu se grăbesc să-i “ierți”, ei, pe acești bandiți care nu au făcut gestul echivalent cu ispășirea a jumătate din condamnare : acela de a mărturisi că făcuseră rău și de a cere iertare pentru răul pricinuit.

Liiceanu nu are nici o cădere să “treacă” peste faptele-murdare ale lui Plămădeală : această boaită a făcut foarte mult rău, atât unor indivizi, cât și unor comunități. În timp ce Liiceanu cu ai săi, în martie

1977, cugeta, adânc, pe lângă Noica, la arzătoarea problemă a mutării capitalei de la București undeva pe la Târgoviște, popii (ortodocși, firește) din subordinea lui Antonie cel foarte cultivat - și mai ales călătorit, pe spezele MAI-ului, mobilizați, dădeau, de zor, dovada : condamnau-bolșevicește mișcarea pentru drepturile omului, tratându-l pe autorul rândurilor de față de vân-zător de țară pe care nimeni nu-l ia în seamă (nimeni : adică intelectualitatea tot atât de subțire ca și a lui Plămădeală) și: “nu ne temem de lătratul unui câine, iar de n-am fi preoți, l-am scuipa, și l-am lovi cu pietre” ; pe când Liiceanu și ceilalți directori de conștiință se tot despărțeau de Noica, încercând să stabilească sexul *întru*-lui de Păltiniș, Plămădeală, vicar cu problemele externe în Comitetul Central al Patriarhiei colinda Statele Unite și Canada (oprindu-se, firește, la camaradul său de Legiune și de Secu : parohul de la Detroit, Anania). Profitând de tripla aureolă : martir de pușcărie, martir religios și martir legionar, Emisarul Spurcatului Organ i-a otrăvit pe exilații handicapați de înstrăinare, de neinformare, de neinstrucție, mințindu-i că nu Ceaușescu este dușmanul nației - dimpotrivă : el fiind ostil rușilor și jidanilor - ci Ungurii, care pândesc Ardealul! Acest dihor securist în straie popești-legionare a împutit totul pe unde a trecut și a făcut ca parohiileromânești de pe Noul Continent, cu tot cu credincioși, să cadă sub stăpânirea Patriarhiei de la București - deci a Securității.

Cât despre Anania... L-am arătat cu degetul de fiecare dată când s-a arătat ocazia. “Pentru conformitate”, voi cita din volumul de mărturii al lui Nistor Chioreanu : Morminte vii, apărut la Institutului European, 1992 (paginile 340-341) :

“...un fost călugăr, fost legionar, Valeriu Anania, s-a apucat să scrie o carte despre păcatele Legiunii. (...) un om înalt și cu o mustață neagră, mare, lăsată peste o gură lacomă. Numai a călugăr nu arăta. Toată figura lui exprima dragoste de viață și lăcomie de bucurii ieftine(...). Ne-a citit capitol cu capitol. Împreună cu Petrașcu am făcut observații, l-am pus să taie multe pagini, spunându-i că altfel nu semnăm. (...) La 30 iulie /1964, n.m./ trebuiau să se libereze Petrașcu și Orbulescu. Cu o zi înainte Petrașcu îmi spune că mai este o carte de format mare, scrisă cu tuș, pe hârtie specială, pe care trebuie să o semnăm și noi în calitate de coautori. Ea a fost semnată înainte de toate gradele legionare aflate în Aiud. Este un pamflet. Ne-am dus să-o vedem și tot maestrul Anania ne-a arătat-o și ne-a întins-o, s-o semnăm.

“– Eu n-o semnez !, am zis (...) Dați-mi măcar timp s-o citesc.

“– Păi nu mai aveți timp. Cartea pleacă chiar acum la București.

“(...) Până la urmă am ajuns la un compromis“, relatează Nistor Chioreanu, “eu și Petrașcu am semnat o declarație pe aceeași coală de hârtie, arătând că semnăm cartea din solidaritate cu cei care au semnat-o înaintea noastră, dar noi nu-i cunoaștem conținutul”.

Ce importanță mai avea “conținutul” : i-l cunoștea Anania, doar el scrisese “cartea groasă” - după dictarea Securității. Apoi le ceruse frunțașilor legionari s-o semneze - fără a o fi citit : nu le ajungea că

erau... coautori ? Și ce importanță avea declarația “pe aceeași coală” că Chioreanu și Petrașcu... nu cunosc conținutul - dar semnează din solidaritate cu camarazii lor !

Petrișor : l-a iertat-creștinește pe Enoiu încă de prin 1966 : îmi povestea, hilar și înspăimântat, cum discuta cu el (cu Enoiu!) în casa fiicei sau a fostei soții a Măcelarului de la Interne. Îl privește - n-are decât să se scufunde până la creștet în dostoievskianismu-i ardelenesc.

Dumnezeu m-a păzit : nu am fost torturat de Enoiu - ca Petrișor ; nici ca Ivasiuc ; nici ca Marin Cocioran ; nici ca Florin Caba - și nici ca Ștefan Negrea, colegul meu, de la Filologie, București : pe el (“vinovat” de a fi făcut parte dintr-o delegație prezentată, la sfârșitul lunii octombrie 1956, la Dumitru Popescu - încă nu era Dumnezeu - șeful *Scînteii tineretului*, pentru a protesta împotriva arestării primilor studenți) Enoiu l-a bătut în cap, în cap, în cap, cu picioare de scaun - iar Negrea a înnebunit și după un an de rătăcirii prin hrubele Jilavei, a fost transferat disciplinar (?) odată cu mine, la Gherla - bătut iar, la grămadă (era după răscoala frontieriștilor din 14 iulie 1958), a recăzut în boală, definitiv ; cu puțin timp înainte de liberare, studentul *Ștefan Negrea s-a spânzurat la orizontală*.

N-am fost bătut ca alții, am scăpat ieftin. De aceea pot spune:

«Pentru ce mi-a făcut Enoiu mie, în iarna lui 57, la Interne... - îl bag în mă-sa, rămâne un litigiu între el și mine. Însă pentru ce i-a făcut lui Ivasiuc, lui Caba, lui Cocioran, lui Negrea - lui Petrișor ! - nu-l uit, nu-l iert. Aș fi un laș, dac-aș uita ; un rău-creștin dacă l-aș ierta».

În încheiere le spun lui Liiceanu, lui Petrișor și celor ca ei :

«Eu nu pun mai presus de om supra-interesele de partidă, de partid, de Mișcare - fiindcă în numele partidelor, ale mișcărilor s-au făcut nenumărate crime. Eu știu una - dar bună :

«Vinozații de crime împotriva omului trebuie să dea samă - indiferent de “intelectualitatea” lor, indiferent de legionarismul lor».

Altfel ne întoarcem la peșteră, la ciomag și la ucidere de frate - în Miorița.

Ploaie și mai ales frig. Ana nu a mers azi la slujbă - și n-are să meargă întreaga săptămână. Filip : cu Frédérica lui.

Asta-i. Mi-a venit *ArtPanorama* pe iunie. Boerescu publică 2 pagini din **Roman intim**. Simpatice acest... roman...

Miercuri 8 iunie 1998

Mi-a venit *Lumea liberă* cu **Recuperări-le**.

Mă gândesc să mă apuc - în sfârșit - de un text: **Cine, dintre români, scrie Istoria Românilor?** (...)

Autocronismul - boala copilărismului dacoroman.

Joi 9 iulie 1998

(...) Franța a câștigat, surprinzător, în fața Croației, cu 2-1. Match nu foarte frumos - dar încrâncenat foarte. Aceleași defec-te ale albaștrilor: lene, “delăsare”, ai zice că au și ei miorița lor; mult, mult tembelism colectiv. Cu adevărat buni : Thuram (fundaș - autor al ambelor goluri !), Dessally și favoritul meu, Lizarazu, bascul vasc ‘ascon (și chiar ‘asc), cel despre care spun că seamănă cu bunică-sa când era ea fată-mare. Croaților nu le-a folosit umflarea în pene, laudele peste măsură, înainte, declarațiile categorice că au să câștige ; Francezii, puțin informați, nici n-au putut să-i contrazică (dar au avut chef ? disponibilitate ?), atunci când Croații pretindeau că ei alcătuiesc o națiune... tânără. Înainte - și în particoler - horvații se lăudau că ei sunt descendenții direcți ai... goților. De ce nu ?!, vorba lui Barbă. Ceea ce este cunoscut de cei ce vor să știe câte ceva : Croații, ca și Ungurii, au fost, în Apus apreciați mercenari, dar nu “câte unul” - ca ai noștri “cazaci”; ci angajați “în corp” - cam ca Secuii de către domnii mun-teni și moldoveni. Printre altele, au îmbogățit limba “internațională” cu termenul cravată - care însemna, la început, în germană dialectală : Krawat (legătură de gât) croată...

Seara : zi împutită - și pe-afară și pe dinlăuntru. Dar, așa cum a fost, am scris aproape 5 pagini convenționale din Cine dintre români scrie Istoria României ?

Mi-au venit ziarele până la 1 iulie. Există și scrisoarea către Liiceanu. Încă nu s-a terminat - în cele primite - ciclul. În clipă de față va fi fost publicat și povestea cu Calciu. O să aflu peste... 10 zile.

Vineri 10 iulie 1998

Am primit scrisoare de la Luca Pițu : după obiceiul-i, pe dosul unei fotocopii (editorialul lui Manolescu); îmi scrie furios pe Liiceanu, pe Blandieni, pe Mona Antohi (nu i-am întâlnit numele printre faurii istoriei la români - o fi și ea, de ce-ar lipsi?). Scrie ceva care m-a mai împăcat cu soarta: că probabil Dan P. a amânat dinadins ieșirea volumului **Scrisuri**, că mai putem băga câțiva dupaci ăloră răii...

Acum, seara, m-am oprit după ce am început binișor ultimul capitol, chiar cel cu **Cartea neagră**.

A trecut pe aici Paul Cozighian. Drăguțul de el : mi-a dăruit un fax nou-nouț (și un repondeur - dar pe ăsta nu l-am branșat : e

o chestie odioasă : după ce că telefonul te privează de imaginea interlocutorului, mai există și mașina ceastălaltă care-ți pune palma-n piept...). L-am întrebat pe Cozighian, încet-încetșor : «Dar cum o să umblu cu el ?», la care el, înțelept ca un armean, a răspuns : «Omul mai și învață...» El pleacă luni în România pentru o săptămână. I-am dat, pentru Lulu, un **Alfabecedar** (să-l ducă lui Mircea Martin - că tot s-a plâns că nu-i dau nimic inedit...) ; și ceva medicamente.

A doua zi după 12 iulie 1998

Deci : 3-0. Deci: am terminat textul cu care mă muncesc de cinci zile - iată-l:

GAURA DIN MIORIȚĂ

Paris 11 iulie 1998

3. Cine dintre români scrie Istoria Românilor ?

Întrebarea ar trebui continuată, în paranteză : (“- atunci când, în sfârșit, o scrie...”).

Se pare că geniul nostru românesc are dificultăți cu memoria. Ne prisosește însă propensiunea pentru văicărea-lă: că n-avem noroc, că sântem bătuti de soartă, că vecinii, după ce ne-au furat “hârțile”, confecționează, după interesele lor, trecutul nostru cel de glorie, pretinzând că sântem urmașii tâlharilor Romei, că în Carpați am venit din Balcani (ei și ? a început a ne fi rușine de traci ?-că am fost vânduți la Ialta, la Malta, recent la NATO (nu pomenim nici de frică Tratatul cu Ucraina)...

O jumătate de secol de Sahară (și de Siberie) a zăbovit asupra noastră, strivindu-ne, modificându-ne, muțindu-ne. Simțim necesitatea recuperărilor, a reparațiilor, a astupării găurilor - dar nu știm *cum* să o facem. Iar atunci când, în sfârșit, ajungem să aflăm, ne fulgeră lehamitea, descurajarea, lenea :

«De ce s-o fac eu ? S-o mai facă și alții...».

Am scris, am re-scris, lucruri de altfel cunoscute, anume că amnezia echivalează cu sinuciderea (sau, mai corect : cu ne-nașterea). În materie de istorie contemporană a Românilor mi-am spus, am repetat modesta și deloc originala opinie - anume :

– sovieticii ocupanți și comuniștii băștinași au avut tot interesul să ne extirpeze memoria - pentru ca azi să nu ne aducem aminte cum fusese ieri ; mâine să nu ne-amintim că promisiunea într-un viitor de aur nu a fost respectată, ba atunci vom trăi mai prost, mai strâmb decât acum ;

– această nefericire căzută pe capul nostru (cum altfel: venită din afară) se combină la noi cu mefiența, spaima de scris : nu doar din

pricini de vitregie a timpurilor (și a spațiului carpato-dunărean) comunitatea noastră, uluitor de unitară lingvistic, a încremenit în oralitate (cu bogăția - dar și cu *sărăcirea* ei) și a ajuns atât de târziu la *consemnarea prin scris* ;

– în timpul Iernii Spiritului lăsată peste noi în plină vară, la 23 august 1944, în absența diecilor pisari și mai ales (ne aflăm în plin secol al 20-lea, ce Dumnezeu !) a cronicarilor, sarcina de a consemna aceste vremi a trecut pe seama scriitorilor.

Am mai scris, deplorînd, la purtătorii de condei istorici exilați “inapetitul” pentru istoria contemporană. Astfel îi agresasem pe prietenii mei Matei Cazacu și Mihnea Berindei pentru că, aici, la adăpost, în exil, se ocupaseră de felioara lor de specialitate (primul, medievist : de Petru Cercel și de Dracula ; al doilea, turcolog - de vămile turcești) și nu se abătuseră pe la “locul” unde era (și este, în continuare !) o dramatică nevoie de istorici profesioniști. Dacă eu, scriitor, acceptasem să-mi “poluez” romanele cu uscatele, cu nesuferit-pedagogizatoarele informații istorice - *de ce nu și-au făcut meseria istorici de meserie ?*

Adevărat : au existat un Vlad Georgescu, un Victor Frunză - din păcate truda lor nu a cunoscut răspândirea în franceză - deși... Catherine Durandin a scos în 1995 **L'Histoire des Roumains**, însă din pricini de joasă rivalitate, colegii ei nu au ținut seamă de lucrarea sa.

Au trecut aproape 9 ani de când și istoricii noștri dragi au voie (de la primărie) să facă... istorie. O fac în maniera lor de timp de pace : adică fără grabă, așezat, documentat, verificat - fiind convinși că “materia” lor este știință (aproximativ) exactă ; zicînd-și că, dacă Românii au supraviețuit până adineauri, să lucreze, în continuare... miracolul! Au fost tipărite o sumă de studii prin periodice de specialitate, numeroase volume, iar nouă hrană este înghițită (pe nemestecate) de Românii cărora le era interzisă - până în decembrie 89.

Nu-i voi opune profesioniștilor pe amatori. Însă a nu se uita : pe când primii se aflau în imposibilitate de a-și exercita meseria, unii amatori (lipsit de modestie, mă amintesc pe mine - și nu găsesc un alt scriitor de ficțiune care să-și fi sacrificat imaginarul pentru realul... istoriabil) suplineau cum puteau și ei absența ne-amatorilor. Istoricii ne-profesioniști vor continua să joace un rol însemnat și acum și în viitor - cu o condiție : să respecte *adevărul*.

În paragraful precedent mă gândeam la “amatorii” care scriseseră înainte de decembrie 1989, în nici un caz la cei care abia *după* - au aflat că a existat un “gulag românesc” - și s-au apucat să scrie un extemporal care să “trateze tema”; *după* ce au auzit de reeducarea de la Pitești, că tot aveau ei neamuri la arhivele MAI - hai să scoată ei un volum de documente...

Amatorii (ne-)luminați sunt de două feluri :

– cei care, deși în 1989 aveau în jur de 30 ani, “nu știau” : de unde, dacă ei crescuseră în familii de persecutați politici care interzisese “să se vorbească despre ceea ce nu se vorbește” - ca să fie protejați copiii ; de unde, dacă ei proveneau din familii de persecutori, unde iară nu se vorbea despre serviciul lui tatăcu “la ei, la cazarmă” -

ca să fie protejați copiii (de răutatea celor care cred că, dacă ai slujbă la Securitatea Poporului, nu ești român...);

– cei care, nu numai că erau adulți în perioada crâncenă de după al doilea război, dar ei înșiși făcuseră închisoare politică - însă, odată liberi, nu numai că-și ținuseră gura, avansînd pe brânci și nu refuzînd să povestiseră prin ce trecuseră, ba impunîndu-și să uite ! - ce nu face o voință de fier la casa curajosul român băgat în spărieți...

Și unii și alții au, de regulă, multă bunăvoință, iar de când au aflat că “înainte” existau închisori, ori fost înștiințați că de-acum le este îngăduit să vorbească despre ele, au lucrat cu mult drag. Și-avînt. Numai că, pentru a nu contraveni adevărului mai este necesar să știe ce este aceea *istorie* - și cum se scrie ea.

Or când Românul dă simultan peste noțiunile de timp și de adevăr, intră în panică. Se descurcă greu cu câte una - dar cu amîndouă deodată, ca să dea *istorie*...

În demersurile de amator grijuliu cu *adevărul istoric* - iar când era vorba de evenimente contemporane, de martor nemincinos - m-am întîlnit, după decembrie 89, cu câteva cazuri de amatori-pernicioși, mai cu seamă când au mijloace de a difuza “varianta” lor, și astfel îi dezinformează pe compatrioții noștri doar neinformați sau de-a dreptul analfabeți.

Banu Rădulescu și revista *Memoria*

Ce putea fi mai salutar pentru demnitatea recăpătată a românilor decît un periodic aflat sub egida Uniunii Scriitorilor, fericit numit : *Memoria* și care să restituie memoria interzisă (“arestată”, cum se subintitulează) de comuniști, atîta amar de vreme... M-am bucurat și eu aflînd de apropiata apariție. Pînă prin luna mai 1990, când Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, întorcîndu-se din prima lor călătorie în România, mi-au mărturisit că Banu Rădulescu - “altfel un om : pâinea lui Dumnezeu” - are o concepție stranie despre ceea ce se întîmplase la Pitești : înainte de a publica “materiale” despre Reeducare, trebuie mai întîi să se alcătuiască o comisie din istorici, psihiatri, sociologi - abia apoi textele minuțios verificate, să vadă lumina tiparului...

Proasta impresie a fost întărită de primul contact telefonic : Banu Rădulescu m-a invitat să fac parte din comitetul de redacție. L-am întrebat : alături de...? Mi i-a înșirat, am întrebat :

«Monica Lovinescu și Virgil Ierunca - nu ?»

«Ei n-au făcut pușcărie», a explicat el.

«Blandiana a făcut ?»

«A făcut tatăl ei...»

«Mama Monicăi Lovinescu a murit în pușcărie - însă acum este vorba de ce a făcut fiecare dintre noi, sub semnătură/sub dictatură pentru memoria românilor...»

«Din păcate, dânsa e în exil...»

«Tot din păcate și Negoțescu e în exil - dar figurează...»

A spus ceva ce n-am deslușit. I-am mai spus : mă așteptam să-mi

solicite un text - Banu Rădulescu a obiectat: publicasem destule, să-i lăsăm și pe cei care nu s-au putut exprima... Am înțeles... că nu ne vom înțelege. Deci nu i-am explicat că eu mă aflam în România atunci când publicam texte despre gulagul românesc (**Ostinato, Ușa...**, **Gherla**, articolele din periodicele occidentale) ; cei care “nu s-au putut exprima”, ca el însuși, n-au făcut-o din prudență, din teama de a-și risca rubrica la *România literară*, volumul în BPT, pacea sufletului...

În fine, am avut în mâini primul număr al revistei *Memoria*. Se spune : nu trebuie judecat un periodic după întâiul număr. O fi - nu când este vorba de memoria gândirii arestate.

M-a șocat de la bun început (deși fusesem pregătit prin convorbirea telefonică) prezența nejustificată, abuzivă, obraznică, în colegiu, a Anei Blandiana : abia trecuse anul de când Monica Lovinescu, pledând pentru cooptarea ei în PEN Club (ca “arestată la domiciliu”, îmi explica domnia sa), îmi atrăsese atenția că persecutata pune condiții : acceptă să fie primită - dacă nu apare numele meu în comunicatul de presă... Peste asta aș fi putut trece, însă nu și peste... cultivarea memoriei în tandem cu Buzura, la masa și la scara lui Gogu Rădulescu.

A doua impresie proastă : “Salutul” editorial, semnat de redactorul șef, egalat doar de “mărturia” lui Ștefan Aug. Doinaș : “Intellectualul în anchetă” (unica rațiune a includerii lui în primul număr : rapiditatea cu care autorul o scrisese - firește, după decembrie 89 !).

A treia : același Banu Rădulescu iscălea : Preambul la “Dosarul Pitești” - (continuat în nr. 2). Autorul - și el trecut prin Reeducare - însăila un articol de vulgarizare a ”fenomenului”, frunzărea “bibliografia”, dar nu cita deloc - din nimeni. Ceea ce nu-l împiedeca să trăsese granița peste care alții - exilații - nu aveau voie să treacă - citez :

”Dosarul Pitești pretinde o temeinică analiză. Despre ce s-a petrecut acolo, s-a dezvăluit prea puțin. Câteva cărți abia, toate scrise în străinătate, unele literaturizând întâmplările (subl.m. P.G.). Nu-i destul”, decretează Banu Rădulescu, cel care, până la 22 decembrie fix tăcuse ca un pește, necum să pună el mâna să scrie - fără a literaturiza. “Mai înainte de a deveni material pentru literatură”, continuă el șarja tradițional(ist)ă împotriva cărții mele Patimile după Pitești (...), “cazul Pitești trebuie cunoscut. Documentar. (...) El nu poate fi întocmit de martori de mâna a doua care «au auzit» despre Pitești, ci de cei care au fost *implicați direct* în trăirea fenomenului (subl. în text, n. m. P.G.). (...) Abia atunci, alăturând document de document se va edifica în final DOSARUL PITEȘTI. Dar nu de amatori, ci de cercetători avizați, oameni de știință : psihiatri, psihanalști, psihologi, sociologi, criminaliști, pedagogi etc. (...) Activitatea lor va trebui coordonată (...) în cadrul unui institut de cercetări”. Banu Rădulescu încheie :“(...) o analiză aprofundată a celor întâmplate la Pitești, privite din toate unghiurile posibile, va fundamenta cu argumente certe concluzia, anticipată de noi de pe-acum, că FENOMENUL CRIMINAL PITEȘTI n-a fost în nici un fel operă de inspirație românească, ci dimpotrivă, opera ori capodopera criminală a unei gândiri străină de gândirea neamului

românesc. Fiindcă străină de sufletul lui, în mod sigur a fost (subl. mele, P.G.).

Acest “om” nu-i defel... “pâinea lui Dumnezeu” : o fi fost el moale între liberare și decembrie 89 (atunci nici nu respirase - să se auză?), dar când a venit vorba să-și apere... “moșia”, a devenit feroce. Vasăzică așa : “se scrisese în exil” - dar nu era bine ; scriseseră “martori de a doua mână, care «auziseră doar despre Pitești»” : - de-a dreptul rău.

Te întrebi, citind astfel de obrăznicii și prostisme : să nu știe autorul că, exact din pricina *tăcerii piteștenilor* - nu doar a celor aflați încă în România, ca el, Rădulescu, dar și a unor exilați (Calciu) - se decisese să scrie despre Pitești cei “care auziseră doar”? - și au făcut-o cu un firesc sentiment de datorie în umilitate, spunându-și că, *dacă martorii direcți tac, nu este drept să fie îngropată în uitare crima de la Pitești?*

...În care caz, cine-mi interzice să mă întreb dacă Banu Rădulescu a amânat, a întârziat dezvăluirea adevărului despre Pitești în revista *Memoria*, doar din tembelism ori deliberat ? Altfel, de ce a cerut (și și-a autoacordat, în deplină complicitate cu Doinaș, cu Blandiana) “suplimentul de anchetă” cu psihologi, psihiatri, sociologi, juriști ? De ce? Psihanalizează un psihiatru “fenomenul” mai eficace decât ne-psihiatru Ierunca?; cunoaște un sociolog mai bine pușcăria, în general, decât ne-sociologul Bacu ?; stăpânește un psiholog psihologia penitenciară mai bine decât un scriitor (literaturizator, cum zice Rădulescu), însă *unul pe care nu-l durea mâna cea cu care trebuia să riște, scriind înainte de 22 decembrie 89 partea lui de adevăr ?*

Încă un “amănunt” : în cărțile noastre și Ierunca și eu ne temusem că, dacă ideea reeducării va fi venit de la Răsărit (avînd drept țel : “omul nou de tip sovietic”), atunci desăvârșirea ei (cu ameliorările, chiar invențiile) poartă pecetea pământului românesc. Dacă Banu Rădulescu a scris *după* mineriada primă, cea dintre 13-15 iunie 1990 (ceea ce este aproape sigur), când o lume întreagă a văzut de ce este capabil “omenosul popor român”, că Reeducarea a fost rezultatul unei gândiri străine de gândirea românească - atunci dovedește o rea-credință ce nu mai are nevoie să fie demonstrată.

L-am cunoscut în 1991, la Roma. Într-adevăr, “pâinea lui Dumnezeu”, atât că nu era deloc “de-acolo” ; nu avea el ce căuta în fruntea unei întreprinderi ca *Memoria* la români.

O vreme am crezut că mă înșelasem. Din păcate, nu. Banu Rădulescu este doar... un nume pe coperta unei reviste numită *Memoria*, unde este modelată istoria după chipul și asemănarea Blandianei - la care, firește, voi reveni. Vrea exemple de anti-memorie?

Am răsfoit numerele din 1997 și din 1998. Trecuseră 20 de ani de la mișcarea pentru drepturile omului, iar o publicație avîndu-i (acum) în colegiul redacțional pe Monica Lovinescu și pe Virgil Ierunca, pe de o parte, pe de alta pe Ion Vianu, semnată al Scrisorii noastre, nu ar fi lăsat să treacă o asemenea ocazie...

Ei bine, a lăsat. Așa cum a făcut și Europa liberă, cea condusă, în

principiu, de Nestor Ratesh, în realitate de Mircea Iorgulescu, omul lui Pleșu, al lui Buzura, al lui Petre Roman : nici “americani” dacoromani nu au suflat o vorbă despre modesta noastră mișcare din 1977 (“modestă, dar, din păcate, unica...” - l-am citat pe neprietenul ei, Manolescu).

Totuși, totuși... Într-un număr (să fi fost 22 ? 21 ?- l-am răsfoit în casa cuiva, nu am notat indicațiile), exista, introdus ulterior - în sensul că paginile nu erau numerotate, deși, aparent, făceau parte din... obiectul revistă tip carte - un fel de (alt) rezumat școlăresc - de altfel, nesemnificativ! - despre greva minierilor din Valea Jiului dintre 1-3 august 1977... Nici în acest “material” consemnând o părticică de istorie nu se afla măcar o aluzie la mișcarea ce avusese loc doar cu patru luni înainte - și la care 2.000 dintre minierii greviști aderaseră printr-o scrisoare citită la Europa liberă timp de zile și de săptămâni.

Am în față numărul 23. Un păcat, așa zice “ereditar” : cu excepția primului număr al revistei, nici un altul nu are, menționată, data apariției (măcar anul!). Așadar, se află în deplină armonie cu actualul colegiu de redacție. Nu e de mirare că un periodic apărând sub egida Uniunii Scriitorilor (!) astfel cultivă memoria ; dirijată de foști deținuți ca Doinaș, de opozante ca Blandiana, era fatal ca revista *Memoria* să propună maselor largi analfabetizate de comuniști o variantă a istoriei și ea analfabetizatoare : “istoria lui Doinaș și a Blandienei”.

Să nu fie uitat Mircea Dinescu... Dacă el s-a întâlnit cu Ceaușescu începând din februarie 1989 - adică la frageda vârstă de 39 de ani - tot el este cel care, în conferința de presă de la Paris din februarie 1990, rugat fiind să vorbească despre istoria rezistenței în România, el a luat-o de la cap tot cu faptele sale de arme (fatal : datînd din 1989!) - cu o excepție: Doina Cornea, fiindcă alături, pe podium, se afla fiica sa.

Atunci un prieten a folosit termenul : *autocronie*, pentru a desemna conflictul dintre român și istorie și din care rezultă “o istorie” a comunității redusă la povestea-vieții individului narator (din nefericire, după 1990, și consemnator - astfel o învață copiii).

Memorialul Ororii, Ed. Vreamea, 1995

M-am rostit în presă despre acest volum model al gândirii redactorilor Silvia Colfescu, Nicolae Henegariu, Angela Dumitriu, Cristina Cantacuzino - care, până la 89, se ocupau de cu totul alte treburi - toate foarte importante. Și care, după ce s-au zbatut (model : pește-pe-uscat) vreo 4 ani, printre documentele procesului reducerii de la Pitești, au ouat o *Carte albă a Securității - bis*. Acesta fiind motivul pentru care nu lipsesc mulțumirile adresate “doctorului Virgil Măgureanu” și ministrului Justiției al lui Iliescu, Ionescu-Quintus.

Nu-mi fac iluzii că diatriba mea (care a supărat-o foarte pe Silvia Colfescu) a determinat editura Vreamea să prezinte volumul despre Arnăuțoiu cu totul altfel ; adică așa cum trebuia să arate și cel cu Piteștiul.

Memorialul Durerii, 67-68

Și despre acest episod am scris în ciclul *Gaura din istorie* publicat în *Cotidianul* :

Lucia Hossu-Longin face, în decembrie 1997, două volete din emisiunea-i cunoscută, difuzate în februarie și în aprilie 1998. În luna mai primesc o casetă conținând prestația mea. Pe lângă o sumă de satisfacții privind alcătuirea emisiunii, o notă falsă :

Ajungând la Scrisoarea deschisă care, în iarna-primăvara anului 1977, fusese semnată de circa 200 de români, realizatoarea îl prezintă pe “Părintele prof. Gheorghe Calciu Dumitreasa (drept) semnatar al Scrisorii Deschise (,) condamnat politic”.

I-am trimis la Televiziunea română un mesaj scris în care corectam : Calciu nu semnase Scrisoarea, deci nu putea fi “unul dintre fondatorii Mișcării Goma” (sic) așa cum afirmase in off D-na Hossu-Longin. D-sa mi-a telefonat, comunicându-mi că avusese sub ochi o altă listă, pe care figura, ca semnatar și Calciu. De ce n-a filmat-o și pe aceea? Așa, că n-a filmat-o. Am rugat-o să-mi trimită o xerox copie a acelei liste. A promis că o expediază. I-am spus : dacă a fost o greșeală a sa, voi trece peste ea. Însă dacă Părintele prof. Gheorghe Calciu Dumitreasa și-a fabricat un trecut de care până alaltăieri nu avea nevoie, ba chiar se lepădase de el ca de Satana... Și au trecut zilele...

În așteptare, discutând cu soția mea, ne-am amintit : unul dintre capetele de acuzare din 1977 fusese : “activitate legionară”, de altfel în **Culoarea Curcubeului** (ediția Humanitas : pag. 276 ; ediția Familia : pag. 293) există un capitol intitulat “Manifeste legionare”. Povestesc acolo modul în care securiștii, la percheziția de după arestarea mea (1 aprilie), introduseseră în sertarul biroului niște “hârtii”, apoi, pe Calea Rahovei, în anchetă, se străduiseră, folosind forța, să-mi “pună amprente” pe ele... Mi-am mai amintit și cum introduceau-scoteau-reintroduceau “documente care probau crime” (printre el denunțul lui Ivasiuc, acuzația de... homosexualitate) în *dosarul meu, parafat*, deci nu am exclus existența altor “dosare” decât cel arătat mie în ziua de 1 mai, fiecare “centrat” pe o anume incriminare - iar unul, cel cu “legionarul Goma” să-l fi cuprins și pe Calciu... Asta pentru a spune că vor fi și alte liste de semnatori ai Scrisorii noastre - confecționate de Securitate.

Am telefonat iar. Nu, n-o trimisese ; n-a găsit-o, se afla “pe o casetă”. N-am înțeles - am cerut explicații : pe ce fel de casetă, când lista adevărată (de altfel filmată de D-sa) era pe hârtie, parțial dactilografiată, parțial scrisă de mână, de mine ? D-na Hossu-Longin, iritată, mi-a răspuns că n-o are și gata !

Și gata. S-a supărat definitiv când i-am trimis textul articolului. Nu pe faptul că îi cerusem explicații pentru introducerea lui Calciu unde nu avea ce căuta, ci pentru că scrisesem :

“Nu mai regretam că, în decembrie 1997, acceptasem să particip la emisiune (Memorialul durerii - n. m. P.G), deși, în aproape opt ani,

realizatoarea «uitase» să mi se adreseze și mie...”

În lipsa probelor promise (dar netrimise) avansez ipoteza :

“Lista” cu pricina nu a existat (oricum, nu a văzut-o realizatoarea - altfel, ar fi filmat-o, ca pe celelalte documente). Cum, în timp ce pregătea emisiunea, la București se afla Calciu, oficiind împreună cu Teoctist, dînd declarații presei, Lucia Hossu-Longin, știind că ne cunoaștem, i se va fi adresat, invitîndu-l să participe ca martor. Calciu a acceptat - dar în fața camerei s-a trezit spunînd :

“Am aderat (la Scrisoare, n.m. P.G.), pentru că eram de acord. Am socotit că încălcarea libertăților este un act anticreștin. (...) Mă bucur că am semnat-o”.

Și eu m-aș fi bucurat - în 1977 - să existe și semnătura lui Calciu. Dar n-a fost. Nu e niciun păcat că n-a existat semnătura - păcat fiind că există minciuna.

În cursul emisunii realizatoarea a vorbit în mai multe rînduri de *istorie*. Într-adevăr, D-sa, prin Memorialul durerii a consemnat fapte care, altfel, ar fi rămas neștiute ori s-ar fi pierdut, uitate... Numai că istoria, chiar dacă nu este o știință exactă, lucrează cu date exacte. Faptele, de la martor la martor, pot varia - sunt însă variațiuni pe aceeași temă și cel care le adună, le sistematizează, le consemnează nu are dreptul de a le aranja cum îi convine lui sau unei personalități pe care o ia gura pe dinainte.

Eu încă mai aștept o explicație francă din partea Luciei Hossu-Longin în legătură cu falsul istoric pomenit mai sus.

Cartea neagră a comunismului

Cu prilejul Tîrgului de carte de la București din iunie acest an a fost prezentată traducerea **Cărții negre a comunismului**, după originalul francez. S-au ocupat de ea editura Humanitas (Liiceanu) și Academia Civică (Blandiana).

Despre originalul volumului m-am exprimat : dădeam vina cvasi-inexistenței informațiilor despre România și pe faptul că istoricii noștri din exil nu și-au părăsit specializarea (în Petru Cercel, Dracula, vămile turcești), ca să producă măcar o broșură de propagandă pentru uzul occidentalilor ; însă îl acuzam pe Karel Bartosek, redactorul “capitolului România” de vădita antipatie față de țara noastră, de a fi ignorat cu program documente ca numărul special Roumanie : crise et répression (20/83) din *L'Alternative* ; masiva lucrare **La vie en rouge** de Christian Duplan și Vincent Geret, Seuil, 194, precum și **Histoire des Roumains** de Catherine Durandin, Fayard, 1995. Așadar nu voi repeta argumentele din comentariul la ediția franceză.

Nu cunosc ediția românească ; nu știu cum arată Addenda, nici Cronologia...- și nu este necesar : am în fața ochilor cele două pagini ale revistei 22 din 16-22 iunie (luările de cuvânt ale Anei Blandiana, Romulus Rusan, Gabriel Liiceanu, Zoe Petre - la Tîrgul de carte), scrisoarea lui Rusan către Gabriela Adameșteanu (tot în 22, din 23-29 iunie), editorialul din *România literară* (24-30 iunie) al lui Nicolae

Manolescu, “Anticomunismul în versiune românească”.

Astfel stând lucrurile, *nu afirm doar că știu despre ce este vorba - dar pretind : știam că vom ajunge și aici.*

Cei avînd bunăvoința, curiozitatea să-mi urmărească scrisul, cunosc: una din preocupări, chiar obsesii a fost lipsa de hârtii a comunității noastre și clamarea necesității umplerii petelor albe - ale golului istoric.

Fiindcă unde am ajuns - în Anul Nouă după Revoluție? Nu avem o Istorie a literaturii române, nu avem o Istorie a Românilor - ca să mă rezum la abecedar.

Scriitorilor ce vor obiecta : nouă ani este un interval insuficient pentru elaborarea unor astfel de monumente, le voi răspunde printr-o întrebare :

«Unde vă sunt cărțile-de-sertar, iubiți colegi rezistenți prin cultură? - un manuscris conținînd o Istorie a literaturii, nepublicabil în prezent(ul de atunci) nu ar fi constituit un pericol pentru... liniștea voastră (ca de pildă poemul extrem de anticomunist, ca Arpagicul); un manuscris al Istoriei Românilor (nu un tratat în unsprezece volume, doar un eseu istoric de o mie o sută de pagini)...? Tot ce a existat în sertarele-goale-ale voastre a avut timp să iasă la lumina tiparului și, deși lipsiți de scrisuri, poate mai bine ar fi fost de n-ar fi apărut ; *ce s-a scris după 22 decembrie 89* - foarte bine: mai bine mai târziu decât niciodată, însă fiindcă tot am adus vorba : UNDE NI-S MONUMENTELE DE CULTURĂ (ale voastre, cei rezistenți prin cultură)? Avem de gând să umplem paragina țării cu tot felul de memoriale - dar nu avem o ediție completă din Eminescu, din Caragiale din Maiorescu, din Lovinescu...; sîntem obsedați de Catedrala Neamului - n-am fost capabili să scoatem o ediție completă a Bibliei ; vrem musai să intrăm în Europa - fără a ști să răspundem la bună-ziua.

În fine : nu avem o Carte neagră a universului penitenciar românesc (ce va fi păzit până acum Fundația Memoria a lui Banu Rădulescu ?, dar Fundațiile (pluralul perpetuu) în fruntea cărora s-a cocoțat inevitabila Blandiana, cu indecrotabilul său ogar mai mult ca cenușiu ? - aceste lipitori ce sug fonduri nu au drept ideal normalizarea *memoriei comunității noastre* - ci bunăstarea, călătoriile, colocviile, conferințele de presă ale lor, blandienii. În schimb, ca să spunem așa - încrușișăm săbiile cu zarvă uriașă pe o traducere după franceză, căreia marii noștri rezistenți (prin cultură), după atâta... rezistență, i-a lipit o amărâtă de Addenda și o Cronologie...

Ce s-a întîmplat cu mult trîmbișata “realizare editorială” liiceană? Ce-i cu acest spectacol - al “cremei intelectualității”, al “directorilor de conștiință” - acești hoitari ai memoriei ? Mai au îndrăzneala să se plîngă că-i “înjur”, “calomniez”, pe ei, care prezintă recitalul nesfârșitei lor nerușinări, al indiferenței lor civice, al mizeriei morale - a lor ?

Editura Humanitas în colaborare cu Academia Civică a publicat traducerea în românește a volumului amintit, căruia i s-au adăugat informații despre victimele comunismului din România. Foarte fru-

mos. Numai că : dacă mahalaua bucureșteană se mutase în centru încă de prin 1946, directoratul de conștiință (românesc ? românească?), după ce a dormit prin tufişuri, prin şanţuri până la 22 decembrie 1989 fix, odată ridicat pe două picioare, ne-a arătat de ce-i capabil ! - în 4 iunie 1998, la Târgul de carte. Aşadar, înainte de lansare, Humanitas a introdus în fiecare exemplar o “foaie volantă”, în care “exprimă public regretul” că Academia Civică minimalizase sau omisese din Cronologie... numele unor personalităţi...

În timpul lansării Ana Blandiana, după ce a mai găsit un superlativ abosolut al țrișoarei noastre dragi (“România este prima dintre țările foste comuniste în care se publică importanta Carte neagră...”), a mieunat cu șarmul ei duduc, despre “erorile corectate” - de Onișoru, Rusan a îngăimat un fel de scuze și promisiunea că “la viitoarea ediție...” - o să vedem noi ce-o să ne vază ochii !, Liiceanu a fulgerat în dreapta (în Blandiana-Rusan), în stânga (în Goma) și a încheiat așa cum îi șade lui bine, citind plecăciunește, încă o prostioaie a lui Noica - nu mă pot stăpâni de a o cita, aici, promițând că am să revin asupra-i : “(în anii 50) făceam disidență fără să avem pe masă telefon cu Viena” (s. m. P.G.) - în fine, Zoe Petre - specialist în istoria antică - a bolborosit despre modelul țărănesc al rezistenței românești - de aceea istoria a fost “tăcută” - numai că, analfabetă și dânsa, nu a făcut referire la bulgari, la polonezi, la sârbi - nici măcar la ucrainenii - aceștia fiind tot atât de rurali ca Români (însă : rezistenți). Iar de sus, de la catedră, Profesorul Manolescu a tras concluzia : Blandiana a mai comis o eroare...

Există destule personaje pentru a deduce sensul (nu conținutul) piesei : Blandiana (nu-l socotesc pe Rusan), Liiceanu, Manolescu. Și purtătoarea tăvii, Gabriela Adameșteanu.

Cum am prostul obicei ca, la fotbal, să țin cu echipa mai slabă (ca să câștige), o dată-n viață, iată, “țin” cu Blandiana - însă nu cu aceeași viză... Pe ea (sărăcuța, vorba indefectibilei sale protectoare) o atacă și Liiceanu și Manolescu. Ambii pentru aceleași păcate a unicei-mame-a-Arpagicului-tricolor: Cronolo-gia-de-familie. Primul o spune indirect, Manolescu - astfel :

“este exagerata contribuția Anei Blandiana care se bucură de un paragraf comparabila cu cel consacrat Doinei Cornea, plin, pe deasupra, de inexactități : Fabula cu Motanul Arpagic (...) devine «pamflet împotriva lui N. Ceaușescu» (titlul, ca să nu se cadă în deriziune, nu e pomenit) și ea ar fi condus la «interzicere de la publicare» a autoarei (se înțelege că până în decembrie 1989 : dar volumul de versuri din Biblioteca pentru toți ?), la scoaterea ei din biblioteci (neverificabilă) și la plasarea sub supraveghere” [verificată : inexactă - în toamna anului 1991, prin “consăteanul” său de la Comana, poetul Gellu Naum - nota mea, P.G.]”.

Că tot m-am propus avocat al Blandienei, ca să i se acorde circumstanțe atenuante, sărăcuța (am citat-o iar pe Monica Lovinescu), trebuie să scot la iveală cusururile acuzatorilor :

- *Liiceanu* : cu ce drept o acuză pe Blandiana că l-a pus pe soțul

său personal să-i facă scurta biografie - cu care a umplut Cronologia ? Cu dreptul partenerul înșelat ? Dar textul litigios nu a fost introdus pe furiș, fără știrea (și încuviințarea) asociatului, în noaptea dinainte de imprimare ! - doar el însuși recunoaște :

“Regret, la rândul meu, că în graba tipăririi la termen a volumului pentru lansarea la Târg nu am apucat să citesc aceste pagini decât atunci când volumul era deja în faza de tipărire și finisare” (subl. mea, P.G.).

Cum așa : editorul cel mai prolific din România, exercitând un cvasimonopol asupra cărții (paranteză-subliniată : dar nu s-a învrednicit să scoată un periodic cultural-literar), cărturarul Liiceanu, cel care cărturărează și la televiziune, și la colocvii meteorologice, și la dezbatere agroalimentare, el, inventatorul monarhiei la români, a frățietății cu Sebastian, a ungerii Pruteanului drept arheu al nației, persoana care cu puțină vreme înainte de Târgul cu pricina a declarat la televiziune, fără să clipească, adevărul demn de o ‘alfabetă ca Blandiana : Rezistența armată, în România, a fost cea mai însemnată din lagărul comunist (etc., etc.) - el nu a apucat să citească integral un volum de o asemenea importanță - nu doar strict editorială ? Dar, mă rog frumos : cu ce era (atât de) ocupat, încât să nu ia cunoștință de acel mizerabil apendix, ținând loc de Istorie contemporană a României - după 9 ani de existență a mării edituri Humanitas ? A, da : cu alegerile la televiziune... Îl supără nu doar neloialitatea asociatului :

“ Dacă noi înșine ne distrugem istoria apropiată, dacă noi (sublinieri în text) manipulăm o istorie atât de fragilă, atunci ce drept moral mai avem să-i judecăm pe comuniști care rescriau istoria din an în an după cum le convenea ? E o formă de megalomanie să îți imaginezi că poți face să nu fie ceea ce a fost sau că poți face să fie ceea ce nu a fost cu adevărat (subl. m., P.G.).

Combate puternic Liiceanu. Îl punem de-o parte - deocamdată - trecem la :

- *Manolescu* : el se arată mult mai dur cu Blandiana decât Liiceanu: nu se simte cu muscă pe căciulă (nefiind coautor al megalomaniei sever denunțate) - încheie astfel :

“Selectarea abuzivă a numelor și manipularea informației reprezintă un scandal moral de care se face vinovată Fundația «Academia Civică». Adevărul istoric nu este negociabil. (...) cine o va crede pe poetă că lacunele au fost întâmplătoare și că era nevoie de o ediție a doua sau a treia spre a nu se omite nici unul din numele de disidenți români, nu foarte numeroși și pe deasupra știuți de toată lumea? (sublinierile mele, P.G.)

Ce bine când omul (și istoric literar) se revizuieste. Dar vorba celuia : să știm și noi. Abia se stinsese ecoul declarației peremptorii la o prezentare a lui Adam Michinik - în care afirma că, la noi, în România, nu au existat disidenți, pentru că am avut un disident oficial : Ceaușescu...- și iată-l, acum, mai lăsînd de la el :“La originea numărului mic de disidenți (s. mea) stă abilitatea lui Ceaușescu...” etc., cum declară într-un interviu publicat în *Cotidianul* din 21 iunie

a.c. Ce i se va fi întâmplat ? Au oare intrarea la liberalii turnătorului de pușcărie Quintus și a securistului Cataramă să fie explicațiunea ? Mai știi... Așteptăm cu sufletul la gură următoarea revizuire : va relativiza afirmația categorică din februarie 1991 astfel :

“La noi a (cam) fost nevoie de samizdat, fiindcă la noi (nu s-au cam) publicat toate scrierile (cam) curajoase...”

Concluzie - deloc încurajatoare

Cei trei protagoniști ai Afacerii Cronologia I (hai s-o pun și pe Gabriela Adameșteanu, doar ea conduce 22, catalog al editurii Humanitas, a fost auxiliară prețioasă a Liiceanului în negarea, apoi în justificarea distrugerii Culorii curcubeului) sunt cei mai iubiți copii (spirituali) ai Monicăi Lovinescu și ai lui Virgil Ierunca. Au fost susținuți prin Europa liberă, dar și prin caldă prietenie și complicitate intelectuală, înainte de decembrie 89, astfel încât o bună parte din cariera lor este datoare protectorilor de la Paris.

Ca unul care, atunci (doar din gelozie !) îmi exprimasem în multe rânduri îndoiala în justificarea (?) susținerii fără rezerve a lui N. Manolescu - mai cu seamă a Blandianei - îmi iau permisiunea, acum, să trag concluzia - dintr-o zicală : «Cum ți-i crești (copiii) - așa îi ai».

Negreșit, în deceniile în care au apărat cultura în general, în special literatura română, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca au ajuns să-și iubească protejații. Ceea ce este foarte bine.

A fost - până în decembrie 89. În condițiile de luptă de tranșee, în scop de rezistență prin cultură nu constituia un păcat trecerea cu vederea a unor “mici slăbiciuni”, a unor “minciunele”, ba chiar a unor compromisuri caracterizate din partea ostașilor de pe frontul culturii românești. Însă după... revoluție, cum îi zic și astăzi revoluționarii postfestumnici, nu a mai fost rezonabilă susținerea (prin tăcere) până în pânzele albe a unor acțiuni strâmbe ale unor oameni care începuseră a merge pe picioarele lor abia după ce au căpătat voie de la primărie.

Găsesc dificil explicabilă atitudinea... împăciuitoristă (hait ! n-am uitat limblemnoasa !) față de N. Manolescu - cel care, după ce a profitat de umbrela de aur și de oțel a “monicilor”, pentru a înfrunta vremea-rea, de cum a ajuns șef al *României literare* (pe el evenimentele din decembrie 89 l-au dezorientat, l-au panicat - dacă se afla în compania lui Țoiu - și câteva bune săptămâni nu a înțeles ce se petrece) - s-a purtat rău, mizerabil cu “părinții” săi : i-a întristat cu primele declarații despre rolul literaturii ; cu interviul luat lui Iliescu ; cu publicarea “dosarului de securitate” a unui bandit ca Gelu Sturdza-Voican sub titlul : “Scrisoare deschisă lui Paul Goma” ; cu publicarea a tot felul de ne-demni orfani ai luptei de clasă și ai literaturii de gang realistsocialiste (Petru Dumitriu, Galan, Popper, Ed. Reichmann, Miloș, Steriade)... Dar mai ales inexplicabila (?) “reținere” de a angaja cu ei un dialog, de a publica cronici la cărțile lor, apărute (Fenomenul Pitești se afla în librării din luna mai 1990), iar când, în sfârșit, la începutul lui 1991, în *România literară* apare “ceva” despre Unde scurte, acel

ceva nu este semnat de Manolescu, ci de marele comic Pruteanu ! Monica Lovinescu și Virgil Ierunca au suferit atroce, însă nici atunci, nici mai târziu, când l-au iertat pentru toate nikismele, *nu i-au reproșat, în scris, erorile comise*. Să nu-i fi atins și pe ei cronica la I. Negoïtescu (cea cu : n-am avut samizdat, și n-am avut nevoie !) ?; nici prestația de la prezentarea lui Michnik ?; nici erorile sale strict politicianesti (ieșirea din Alianță, acum intrarea la liberali)?

Mister. Nu se cunoaște adevărata părere a lor despre Manolescu postrevoluționar(ul).

Găsesc inadmisibilă îngăduința Monicăi Lovinescu față cu impostura Anei Blandiana. D-sa a acceptat să colporteze neadevăruri despre “poeta proscrisă”, în primăvara anului 1989 : că are domiciliu obligatoriu la Comana (invenție); că are milițian la poartă (exista - la poarta lui Gogu Rădulescu) ; că i s-au scos cărțile din biblioteci, ea însăși, ca autor, din manualele școlare (N. Manolescu, în stilul său... indirect, consideră afirmațiile “neverificabile”). Găsesc de-a dreptul nociv efortul Monicăi Lovinescu de a fabrica, pentru protejata sa, un trecut-de-rezistent : a mers până la a face din Sertarul cu aplauze o carte de sertar ; din Blandiana : sertaristă. Că îi va fi schițat vreun reproș (pentru comportamentul iresponsabil civic - impunerea candidatului Constantinescu, deși îl avea în spate pe Măgureanu) ? Probabil. Numai că Monica Lovinescu este o persoană publică, opiniile D-sale trebuie să fie cunoscute în agora : crede D-sa că Blandiana merită să fie, nu doar tolerată, dar astfel *întreținută* ?

Am ajuns la a treia mare slăbiciune a Monicăi Lovinescu și a lui Virgil Ierunca : Liiceanu - și mă grăbesc să precizez : originea conflictului meu cu editorul se află în distrugerea volumului de mărturie despre anul 1977, Culoarea curcubeului - *distrugere întâi contestată, apoi justificată de Monica Lovinescu și de Virgil Ierunca*.

Am relatat pe larg, în Jurnal, “aventura”, aici adaug o piesă la dosar: o hârtie înmănată de Liiceanu însuși pe la sfârșitul lunii mai 1990, când devenise iminentă apariția a două cărți : Gherla și Culoarea curcubeului : Intreprinderea de difuzare a cărții comunica (Intrare nr. 375/12 IV 90) editurii Humanitas comenzile la următoarele volume și numărul de exemplare :

“Cioran Emil - *Pe culmile disperării* : 230.000 exemplare ;
Noica Constantin - *Rugați-vă pentru Alexandru* : 222.000
Lovinescu Monica - *Unde scurte, Jurnal indirect* : 142.000
Goma Paul - *Gherla* : 303.000 exemplare”.

Se va spune : asta se întâmpla în aprilie 1990 și nu apar, negru pe alb, comenzile la Culoarea curcubeului. Foarte adevărat, însă cum cele două volume au ieșit aproape simultan, presupun : “cantitatea” cerută de Difuzarea cărții nu putea fi cu mult inferioară cifrei de 303.000 exemplare ale Gherlei (care nu a fost trimisă la topit, s-a vândut tot tirajul). Așa că explicația împleticită (la sfârșitul anului 1993!) a editorului, cea cu “imperativele economice” - care ar fi făcut ca volumul să fie retras de pe piață (apoi distrus) nu rezistă.

Firește, fac “legături abuzive” : am afirmat, de pildă (la colocviul

de la Roma, din mai 1991) că, dacă în alegerile din 20 mai 1990 învinsese (cu fraude - însă nu determinante) partida/ul lui Iliescu, această stare de analfabetism civic a românilor se datorează pasivității, inacțiunii, dezertării pe timpul dictaturii comuniste, a intelectualilor, a trădării lor

Întrebare retorică - și tristă : oare, în acești nouă ani nu s-a adevărit (din păcate) analiza mea ? Iar dacă (forțând nu cine știe ce nota) întreb în continuare :

«“Scandalul” traducerii **Cărții negre**... poate că nu ar fi revelat deficiențe structurale la intelectualul român, dacă Monica Lovinescu și Virgil Ierunca nu ar fi fost nepermisiți de... permisivi cu ai lor copii spirituali - în fruntea lor aflându-se - ce întâmplare ! - protagoniștii dezbaterii : Blandiana, Manolescu, Liiceanu (și Adameșteanu)» - să înseamnă că “înjur-calomniez-acuz pe nedrept”?»

Închei cu un citat din editorialul lui Nicolae Manolescu - în trecut, îmi permit să-i atrag atenția : să nu uite propriile afirmații... - iată-l :

“Selectarea abuzivă a numelor și manipularea informației reprezintă un scandal moral (...). Adevărul istoric nu este negociabil”.

Așa este, dragă Nicolae Manolescu.

Așa cum ai descoperit adineauri.

Acum am să mă opresc - pentru o vreme : să-mi fac și eu vacanța... ne-făcând nimica.

Adineauri (la ora 17,30) am expediat primul fax din viața mea. După multe eșecuri (datorate mie), l-a primit. Dan Petrescu, desigur. Ce-mi va răspunde - dacă va răspunde - altă poveste.

Iar am intrat în panică (să nu exagerăm...) : nu mai am ce face - dacă am promis că mă opresc, pentru o vreme, cu articolele...M-a amărit ce transmite Lulu de la București: Dan P. n-ar mai fi la Nemira... Sper să nu fie adevărat.

Mărți 14 iulie 1998

Noapte furtunoasă : petardele au petar'dat până -n zori. Ajunsesem să suport mai puțin greu zgomotul decât pucioarea de pucioasă (putoarea de put'oasă ?)

Nimic deosebit. Am pus oarecare ordine (mai corect : altă ordine) în ordinator (am scos lucrurile “grele” pe casete SyQuest - am patru !, o avere), deasemeni am coborât o cantitate de cărți, am aruncat o mare cantitate de ziare, ca să-mi fac loc...

Miercuri 15 iulie 1998

O altă zi fără “activități” începe. M-am învățat cu nărav. Dar cum orice învăț are un dezînvăț... Am mai dus la gunoi o cantitate de hârtie (de astă dată numai de mine scrisă). Ușurare.

Am citit într-un 22 trimis de Laszlo un text al lui Patapievici. Le urechează pe două gazetăruțe care scriu în *Evenimentul...* flecușete trogloditismo-prioritarnice : că noi, Românii i-am învățat pe egipteni să facă... piramide (mă mir că n-au scris: piramizi...). Da, domnule. Însă dacă ar fi avut ținare de minte, Patapievici ar fi știut că abia acum vreo 15 ani - la Europa liberă - îi arsesem o labă lui Drăgan, pentru Noi, Thracii. De mirare la el : băiat citit... În ciuda faimei de “dușman al nației”, este și el român : n-ar cita din premer-gători-dăunători, să-l paci cu cipă ! Atât, că n-am eu asemenea ambiții - iar Dan Petrescu tot nu-mi publică afurisitele de articole, ca să intru-n rândul... cronologiei cele justițiare... Și nici nu răspunde la fax-ul meu.

Am primit de la Theodor Codreanu din Huși 5 numere din suplimentul literar al cotidianului din Bacău, *Deșteptarea* (îi spune *Sinteze*). Cu un eseu în care se ocupă de mine: Este Paul Goma un Soljenițin român?, pornind de la răgetele iorgulești din *Dilema*. Mi-a făcut plăcere.

Joi 16 iulie 1998

Plânge ca în luna noiembrie. Am vrut să spun : plouă, rece - ca în noiembrie.

Lulu i-a spus Anei că se înțelege minunat cu Stoiciu. Mă bucur. Mai ales că nu prea sunt oameni cu care să ne înțelegem - darmite : minunați...

Am să văd azi, cu poșta : a fost chiar atât de perturbată de duminică, de 14 iulie, încât o scrisoare plecată din Midi acum o săptămână (în 9 iulie) să nu fi ajuns până acum - deși ne arde buza...

Ne-am uitat aseară la serialul China : Mao o provocat foamete (iar foametea a pricinuit cam 30 milioane de morți) ca urmare a Marelui Salt - în jurul anului 1960. Nimic nou pe lume: o catastrofă naturală nu poate să aducă atâtea pierderi în vieți omenești, oricât ar fi de dintrodatică : cutremure, inundații, alunecări de teren. Seceta - generatoare de foame - durează, în general trei ani, în Africa, doi ani a durat în Moldova întregă, adică de pe ambele maluri ale Prutului (1946-47). Deci: oamenii au timp să fugă, să caute în alte părți ce nu găsesec la ei. Stalin, în Ucraina, în anii 30, apoi în Basarabia, a decretat, ca formă de

teroare, de pedepsire a unor comunități etnice diferite, înfometarea. Conjunctă cu o secetă reală și cu interdicția de deplasare a oamenilor - a dat tragedia. În China nu era și secetă (decât în zonele aride tradițional), dar exista interdicția de deplasare. 30 milioane de țărani... Populația unei țări medii, europene.

Firește : și în China oamenii flămânzi au început prin a mânca buruieni, apoi cadavre - apoi a se stinge ei înșiși. Un martor spunea : din familia sa, alcătuită din 36 membri, au supraviețuit 3. Nu trebuie calculat... aritmetic, însă proporția este teribilă ; amețitoare.

La basarabeni nu se va putea face un bilanț al pierderilor nici măcar ca în China. Ei constituiau: a) o etnie diferită de cea "conducătoare"; b) o etnie (totuși) recent căzută sub ocupație (generația din 1944 era alta decât cea din 1914; c) o etnie care trebuia pedepsită, pentru "trădare de patrie" - și, în fine : d) o parte a unei alte comunități (românească), pe care majoritatea o cedase fără împotrivire străinului.

Apoi : 1944 nu era întâia cedare - prima fusese în iunie 1940. Între această dată și iunie 1941, câți dintre ei fuseseră ridicați, deportați, dacă nu uciși pe loc ? Iar dintre deportați - câți supraviețuiseră ?

Și încă : datorită : a) refugierii a unei bune părți a "elitei", în ce mai rămăsese din România ; b) "repatrierii" unei părți a... părții ; c) datorită noii cartografii, în Basarabia istorică ciuntită la nord, ciuntită la sud - "în schimb" dându-i-se ceva din Transnistria - s-a accentuat haosul în informații și nu se mai știe care, cum, de unde, când...

Nu voi cădea în "prioritismul"(primatismul?) tricolornic, cel care de la lectura lui Herodot ni se trage el - și nu voi afirma că Basarabeni și Bucovinenii de Nord au fost cei-mai persecutați, chinuiți, iar proporțional, lichidați de comuniștii ruși. Ci : "au fost printre cei-mai"...

Vineri 17 iulie 1998

Seara : mi-a venit *Vatra* nr. 5: publică **Mic dicționar explicativ**.

Mariana Sipoș mi-a trimis 2 numere din *Luceafărul*; în unul, de pe iunie mi se publică Gaura din istorie.

I-am trimis lui Radu Mareș un plic cu texte destinate *Cotidianul*-ui. Răzbate din scrisoarea lui încuviințarea de a... publica la Cristoiu. Mi-a cerut să public ceva și despre Basarabia și Bucovina - i-am trimis articolul nepublicat la *Curentul* și cel încă ne-publicat la *Cotidianul*.

Sâmbătă 18 iulie 1998

I-am scris Marianeii Sipoș, mulțumindu-i pentru *Luceafărul*. Am început un nou ciclu : *Gaura din ziar*. Am scris, ca introducere cam o pagină - și am căzut lat. De istov. Iar acum (ora 11) casc, de-mi dezghin fălcile.

Luni 20 iunie 1998

Am terminat textul prim (Generalități, 22, Monitorul). L-am tras într-un singur exemplar iar mâine îl trimit. Iată-l:

GAURA DIN ZIAR

Paris 18 iulie 1998

Generalități

Oricât de nesperioasă, de caraghioasă, de ultima-din-clasă ar părea presa românească (și chiar este, în general), nu reprezintă, așa cum pretind fandoșii de ambe sexe (mai vârtos : cel gingaș...) : “unul din eșecurile societății românești postdecembriste”. Aș spune : din contra.

Presa - așa cum este ea : adeseori însăilată, potrivită după ureche, de multe ori agramată, nu de puține ori aiurită, frecvent vulgară (din păcate și iresponsabilă) - *este expresia directă a ceea ce se cheamă : democrație*.

Dar bine-nțeleș că era muuult mai bine pe timpul comunismului, când oamenii știau o treabă : singurul ziar era organul *Scînteia* cu tot neamul ei până la a șaptea spiță, al cărei rost : toți să-l citească, să nu-l creadă nici dracu. Ce simplă era viața cu un singur organ...

Libertatea de expresie - și prin scris - a fost unul din cele două câștiguri reale, pipăibile și imediate - celălalt fiind: pașaportul la purtător. Acum, după 9 ani de la răsturnarea lui Ceaușescu, la aproape 2 ani de la răsturnarea lui Iliescu, putem spune fără șovăire : în România *singura formă de opoziție politică* a fost - și continuă a fi - presa.

Ei, da : “presa de azi...- e-he, pe timpul nostru...”

O comparație ce pare forțată doar la prima vedere : la începutul exilului, în Occident, am întâlnit mulți ruși (cu precădere scriitori). Acești oameni care nu veneau chiar din fundul taigalei, nici de la coada vacii colhoznice se arătau indignați, îngrețoșați de “permisivitatea” domnind în democrațiile occidentale. Despre grevele frecvente în Franța : «Dacă ar fi fost la noi», zicea X-ov, scriitor, expulzat de la “ei”, tocmai pentru că protestase împotriva lipsei de libertăți cetățenești, «într-un sfert de oră i-ar fi potolit, ca să nu ne mai împiedece de a merge cu metrul...» ; despre “pornografia generală” Yovski îi povestea cum «ești agresat de jurnale cu femei goale, de afișe

de film cu femei goale, de cărți cu femei goale» - ce să mai vorbim de inadmisibilul obicei al tinerilor de «a se destrăbăla în plină stradă», citește: a se săruta... Lăsînd la o parte faptul că în capul lui de moscovit ori leningrădean (ba chiar de kievlian, ca să-i facem o plăcere Zoei cu tot cu tratatul constantinescian), “pornografia” denunțată se reducea la femei-goale (de care-i plin Luvrul) și nu viză nicidecum gândirea-i de beton armat - el încercînd să spună că, vizual, fusese izbit, agresat de lucruri nemaîntîlnite în raiul comunist. Picat dintr-o lume în care nu te scobeai în nas fără aprobare de la partid, nu-i intra în cap că nimeni, niciun capitalist nu-l silise să cumpere revista “cu femei goale”, nu-l obligase să vadă filmul “cu femei goale” - ce să mai spunem de “parcursul bibliografiei obligatorii” : cărțile acelea n-or fi fost ele cu chipuri, dar ce cuvinte murdare...

Reacția “publicului” românesc față cu o presă avînd și ea drept de cetate într-o democrație - nu este deosebită de a rusului nimerit în plin Occident. Nimic anormal : societatea noastră este - a fost de totdeauna - o societate copleșitor rurală, care chiar ajunsă la oraș, păstrează mentalitatea țărănească : înjură ca la ușa... blocului, de toate cele sfînte, de toate cele anatomico-ginecologice - mai ales de-mamă - însă când vede ceva... nemaivăzut, fie reacționează ca Ardeleanul : «Animalul ăsta nu ezicstă !», fie decretează că “aceea”-i o nerușine (n-a ajuns pînă la pagina unde se află cuvîntul : pornografie pe care, cu geniul său lingvistic îl va ajusta astfel : porcografie)!

Am să încerc în cele ce urmează să găsesc ceva cusururi (contrariul ar fi fost de mirare), nu atât presei în totalitatea ei (sic), ci unor jurnaliști (de profesie ori ocazionali). Se va observa, sper, că, dacă democrația se învață, practicînd-o, gazetăria ca o una din principalele componente nu poate scăpa de această determinare. Important este faptul că *am ieșit din robie* ; vom mai zăbovi prin deșert încă vreo... 27 ani (au trecut 9 din cei 36), dar spre Canaan se vor îndrepta oameni liberi.

Așadar, voi lua exemple din dreapta, din stînga. Încep cu...

Gaura din 22

În nr. 23 din 9-15 iunie 1998, pagina 5, H.-R. Patapievici semnează textul Știința în presă. Firește, ca (aproape) tot ce face omul de știință Patapievici - face bine:

De astă dată atrage atenția asupra unor false (dar... senzaționale) descoperiri autohtone găzduite de *Evenimentul zilei* : piramida egipteană (născocită, firește, de strămoii noștri, pre-tracii), și încă o chestie în legătură, nu directă cu Gelu Sturdza-Voican, dar tot din zonă : himenul (bine : hymenul). Foarte bine că le dă peste degete “fătucelor” (cum ar zice Breban) care fac “gazetărie” exact așa cum au văzut-o ele pe Gabriela Adameșteanu făcînd : *nu știi nimic despre nimic, nu ai de gând să înveți - dar scrii ! Îi înveți pe alții ce nu știi tu - asta fiind Arta Prozatoarei la Româncă.*

Scrie în încheierea articolului H.-R. Patapievici :

“Care este învățătura pe care o putem extrage din lectura acestei

pagini de «știință»? În primul rând obsesia legată de prioritățile românești. Protocronismul pare a fi o formă stabilă de expresie a frustrărilor naționale, ceea ce sugerează că originea sa este mai adâncă decât ne place să credem, trădînd resentimente durabile”.

Frumos spus - și exact spus, se vede că autorul are, nu doar formație, ci structură de om de știință.

Însă dacă are dreptate să veștejească protocronismul, el însuși nu este mai puțin autocronist.

Explic pentru cei ce nu au citit **Jurnal**-ul meu (iar H.-R. P. face parte dintre aceștia : la 22 februarie 1997, la televiziune, a declarat că a răsfoit doar prefața /scrisă de altcineva/ - desigur : acolo a rămas) : pentru a prinde într-un singur cuvânt aplecarea Românului de a crede - și a scrie - că istoria comunității sale se reduce strict la istoria persoanei sale, prietenul și traducătorul meu Cristovici propusese termenul : *autocronie*. Așadar : (în mod) autocron se manifestase Mircea Dinescu în primele săptămâni din 1990, la Paris, la conferința de presă, când, rugat să vorbească despre rezistența anticomunistă la români, el a luat-o de la cap tot cu isprăvile sale - și numai ale sale (de la începutul anului 1989), dînd de înțeles că istoria României începe cu nașterea sa, la Slobozia și se sfârșește la București, pe tanchetă ; autocron se arată a fi Al. George, când își povestește el trecutu-i antibolșevic (deosebirea fiind : Dinescu nu mințea când vorbea doar despre sine, în timp ce Al. George inventează, uită, re-inventează, re-uită...) ; autocron este și Liiceanu când, la televiziune, declară că rezistența armată (anticomunistă) la români a fost **cea mai importantă** din tot Lagărul comunist - dealtfel 22 a publicat intervenția unui cititor, student la istorie atrăgînd atenția asupra afirmației în vînt a filosofului.

Și ca să închei bucla : H.-R. Patapievici se manifestă ca un perfect autocronist (autocronic ?) când scrie *cum* scrie despre protocronism.

Încă o dată : afirmația este exactă - dar incompletă (or în asta rezidă autocronismul său - agravat de statutul și de om de știință): nu pomeniște nici din greșeală de vreun predecesor în acea chestiune.

Or în materie de protocronism cazul cel mai comico-dramatic rămîne a lui I.C. Drăgan. Să nu fi auzit H.-R. P. de Noi Thracii și istoria noastră multimilenară, capodoperă publicată și în foileton în *Săptămîna* lui Eugen Barbu, urcată în slăvi, printre alții de supraviețuitorii Ciachir, Ulteru, V.C. Tudor ? Imposibil ! Dar despre magistrala execuție a aceluiași “istoric” și a subprodusului său, semnată de Matei Cazacu în revista *Ethos* nr. 3/82 ? Cum așa, doar Virgil Ierunca i-a înmînat toate numerele revistei scoasă de el și de Cușa ! De intervențiile mele - deși câteva au fost publicate în Amnezia la români - nu mai pomenesc : volumașul în chestie nu este prevăzut cu prefață.

Dealtfel intervenția amintită nu este prima în care autorele se comportă ca un veritabil autocron(ist) : citindu-l, capeți convingerea (mai ales dacă nu știuseși nimic-nimic pînă la... 22 decembrie) că “înainte de Patapievici pămîntul era netocmit și gol” - cu Liiceanu : el ni l-a revelat - cum făcuse înainte cu Licheaua, iar după, cu Zacusca...

Spre deosebire de D-sa, i-am citit nu doar prefetele, ci și cărțile ; și textele răspândite în periodicele ce ajung până la mine. Cred că i-am înțeles drama :

Este greu în viață, când ești copil de monument - dar să fii decretat de însuși cel-mai-tânăr-filozof-municipal drept “un al doilea Heidegger” e și mai penibil de suportat. Fiindcă, atent la pașii pe care-i faci - cu stângul - să imiți modelul indicat, cu dreptul să pășești așa cum așteaptă de la tine ungătorul de heideggeri - nu mai ești atent la adevăr.

Nu știu cum este în știință - dar în ne-știință : adevărul incomplet neadevăr se cheamă.

Gaura din... *Monitor*...

În 26 iunie 1998 *Monitorul* din Iași publică pe prima pagină, cu caractere (aproape) tot atât de mari ca și titlul ziarului marea-bombă mare : “Sex cu clasa” - apoi amănunțirea : “un băiat de 13 ani de la casa de copii din (...) a fost agresat sexual de profesoara educatoare ; ea se dezbrăca în camera băieților și dansa goală”...

Există fotografia agresatului, fotografia agresoarei ; există declarațiile victimei, ale unui coleg de cameră, ale directorului, ale poliștilor “care instrumentează dosarul” (să fim fericiți că nu stă scris : “implementează”), în fine, ale călăului (nu există feminin!). În rezumat : o profesoară de fizică de la o casă de copii este denunțată că “agresează sexual elevii”, că “îi supune la perversiuni, întreținând relații sexuale cu ei” ; poliția anchetează, inspectoratul școlar așteaptă rezultatul investigațiilor - profesoara și-a luat concediu și neagă toate acuzațiile...

Lecturînd (pentru a fi în tonul recentei limbi române) articolul cu pricina - fatalitate : semnat tot de o femeie - avea dreptate H.-R. Patapievici, însă și eu am, după cum o să arăt mai la vale ! - te încercă mai multe feluri de... impresii ; sau cum se exprimă oamenii de litere, mai cu seamă structuraliștii : impresiile sunt la mai multe nivele...

Am întrebuințat persoana a doua, trec la a-ntâia, ca să nu se creeze confuzii :

Nici o clipă “materialul” nu mi-a trezit, ca să spun așa, interes erotic ; nu m-a încercat sfânta revoltă atât de frecventă la fesenistele noastre dragi și chiar eterne : «Nerușinata ! Femeie bătrână și să se dea la copilași !» ; și nici râsul, constatînd cu ce “mijloace” este tratată o asemenea problemă, în România (pentru că problemă rămâne). Ci o nesfârșită tristețe :

Întâi pentru stadiul psihologiei cetățeanului (pașnic, se-nțelege) în privința realității numită, pudic-ciobănește : «a face sex» - expresie infinit mai trivială decât neoașul românesc venit direct din latină. Din acest punct de vedere Românii se află încă în preistorie și va fi nevoie de două-trei generații de elevi care să învețe, la școală, materia : educație sexuală - alături de educația religioasă, de educația civică. Are să fie extrem de dificil de făcut diferența între erotic și pornografic -

dacă scriitorii înșiși nu reușesc totdeauna să țină dreapta măsură...

În al doilea rând, tristețe pentru modul în care înțelege (un ziarist!) funcționarea Instituției Poliției și a Instituției Justiției - fiindcă iată ce declară polițiștii (care instrumentează dosarul...) "Și pe noi (...) ne-a mirat faptul că acuzatul este o femeie". Așadar, un polițist (bărbat) este incapabil să realizeze un "amănunt fiziologic" : o femeie nu poate "agresa sexual" (sau cum se mai spune : violă) un bărbat, fie el și copil - decât dacă folosește forța.

Să-i lăsăm pe polițiștii ieșeni față cu acest mister, nu fără a spune : chiar dacă nu știm care este adevărul, simțim: acela nu poate fi... acesta (din *Monitorul*).

În cazuri de "agresiune sexuală", chiar dacă, din nefericire, în majoritatea cazurilor victimă este copilul - nu totdeauna copilul este victimă. De aceea un jurnalist onest (și normal) trebuie să păstreze o atitudine de rezervă : repro-duce spusele părților - dar atrage atenția cititorilor că, până la încheierea anchetei (și nici atunci), apoi până la pronunțarea sentinței de condamnare, bănuitul (și nu : acuzatul !) este considerat inocent. *Și nu i se dă numele !*

Să presupunem că, în cele din urmă poliția află : acuzațiile copiilor au fost inventate - nu orice pulsione sexuală este "perversiune" ; că mărturiile directorului școlii sunt și ele false : de ce să nu presupunem că berbantul ar fi vrut, el, s-o... sexual agreseze pe profesoara de fizică, aceea a refuzat - iată un motiv de răzbunare printr-un vechi reflex: denunțul ? În acest caz, justiția va pronunța achitarea - dar vorba Leancăi, din Justiție de Caragiale :

«Da, dom' judecător, onoarea mea, săru' mâna, nereperată, cum rămâne?»

Onoarea profesoarei va rămâne așa, "nereperată", chiar dacă se dovedește că nu existase "agresiune sexuală" - fiindcă ea este/era profesoară, iar în raporturile educator-educat trebuie păstrată, ca să spunem așa : distanța necesară. În asta nu există nimic de negociat, nimic de dezbătut.

Rămâne însă o întrebare în legătură cu perversiunea sexuală de pe malul Bahluiului trecută pe al Dâmboviței :

Și eu, printre mulți alții, am fost înspăimântat de agresivitatea (pură) a acelor femei-pășnice din București care, în timpul Primei Mineriade (13-15 iunie 1990) au participat cu drag și cu avânt la "pedepsirea ăloră cu ochelari", cerînd securiștilor-mineri: «Lasă-mă să-i dau și eu un picior !». Nu cumva la originea (deloc îndepărtată) a acelor impulsuri de bestialitate se afla sexualitatea analfabetă, sexualitatea reprimată, sexualitatea neasumată - în fine, sexualitatea nesatisfăcută a femeilor, nu chiar cu toatele neveste de activiști, de milițieni, de securiști?

Nebănuite sunt căile Sexului ! La români.

Dar ale Jurnalismului - tot pe-acolo...

Marți 21 iulie 1998

Ieri am avut o zi foarte bună :

(Cronologic) mai întâi, de dimineață, a telefonat Dan Petrescu. N-a spus decât că a... absentat, că s-a întors, că se apucă de lucru... Azi îi trimit toate textele din 1998 (vreo 250 pagini convenționale).

După masă, târziu, a telefonat Stoiciu, ca să mă anunțe că *Viața românească* are să publice cap. 2 din prima parte a Romanului intim. Și că să-i dau înainte, fără a mă gândi că unele texte "se perimează". Înțelept sfat - cu atât mai vârtos, cu cât îmi convine această băgare de seamă.

Mi-au făcut foarte bine pe la inimă aceste două semne de viață. În ultima vreme - mai ales de la Târgul de carte de la București (începutul lui iunie) - eram mortăcios rău, din pricină ca D.P. nu mișca neam. Ei, uite : mai târziu, dar a mișcat. Rămâne de văzut dacă o să izbutească să impună punctul de vedere al meu.(...)

(...)

Seara : au venit ziarele : *L.L.* și *Cotidianul* (până la 13 iulie). Este (ne-terminat) și De ce public la Cristoiu.

(...)

Miercuri 22 iulie 1998

Chiar așa : de ce n-aș scrie (și eu) ceva liric?; ceva frumos ?; ceva de să-ți meargă la inimă ?

Aceleași întrebări sfâșietoare ca și anul trecut pe vremea asta, când scriam **Altina**, în speranța că, scormonind prin mâlul Bălții Ialomiței, am să găsesc galbenul fiț(i)ei. Și tot nimic. Nu pot decola - dacă n-am metafizică, vorba lui Dan Stanca, meta-patrafizic de serviciu.

Cum-necum, Dan Petrescu a reușit ca de obicei, să *nu* explice de ce tăcuse atâta amar de vreme, de ce abandonase cartea mea, cea care "era cât pe ce să apară" (acesta fiind un citat din mine) - dar n-a mai apărut... Din, cauză de... A zis ceva de Diaconescu, țărănistozaurul cu pricina. I-a scos lui o carte, nu putea să se ocupe și de a mea !

Ce tragere în jug, ce suiş priporos (s-a observat : nu spun : Golgota - în ebraică : Golgo/ta)! Să nu-mi public și eu articolele...

Joi 23 iulie 1998

A trecut Paul Cozighian, să ne povestească România : la *România literară* a intrat în plină ședință : Dimisianu care-l cunoaște de când era copil, l-a întâmpinat cu bucurie, l-a prezentat celorlalți... Însă când vizitatorul a spus pentru ce venise (casetele emisiunii cu Goma), figurile s-au lungit, liniștea s-a lăsat... Dar au zis că da, or să facă, dealtfel, or să publice un text de Goma în curând...(?)

N-am înțeles : de Goma ? Sau despre ? Nici Cozighian nu-i mai lămurit. Oricum, eu nu le dădusem nimic de publicat. Poate că o să le dau, după ce voi citi cartea cu pricina. Adică pe Doina Jelovna. Fiindcă în *Romlit* ultimul număr, adus de Cozighian există o cronică literară a lui Grigurcu - or Grișa înclină să creadă ce spune Jelălăiana : Caraion a “plătit” ieșirea din țară, scriind pentru Securitate, Jurnalul! Pe ici pe colo, Grișa presară vreo două trei semne de îndoială (un “oare ?”), însă merge cu sufletul, în ciuda sfâșierilor, înspre teza Jeleascăi. Îmi arde buza după o replică, dar trebuie să mai aștept, să am cartea...

Tot miercuri - spre prânz: mi-a venit scrisoare de la Dorin Tudoran. Îmi răspunde la a mea din 29 iunie (în care-i povestesc cum am oprit scrisoarea-deschisă în locul căreia-i trimit un eșantion...).

Cu nimic nu este de acord din ce scriu : C.T. Popescu e mai frecventabil decât Cristoiu : “cel dintâi n-a lucrat pentru Securitate”. Mai zice : “tu ai ales să scrii la el” (la Cristoiu) ; de ce nu l-am apărat de Șișmanian ? ; de ce nu m-am revoltat că Hossu-Longin nu l-a inclus și pe el în Memorialul Durerii (vorbește și de soțul ei - habar n-am cine-i). În fine, despre Liiceanu, merită dat citatul întreg:

“(...) Ce interes avea un om întreg la cap să publice o carte și apoi să o distrugă fără a o distribui ? Am vorbit o singură dată cu Gabriel despre asta și mai că m-a strâns de gât, vorba vine, s-a enervat că pot crede așa ceva. Să fie un actor atât de mare încât să joace așa ușor o furie sinceră ? Nu vreau să spun că minți. De ce s-o faci ? Dar îmi este la fel de greu să cred că Liiceanu minte, când reacționează așa cum o face la auzul unei asemenea acuze”.

Las așa, fără sublinieri - deși mă arde pe la dește : dacă tot a riscat să fie strâns de gât (!), de ce nu i-a pus lui întrebarea :

«Ce interes ai avut tu, om întreg la cap, să publici o carte, apoi să o distrugi, fără a o distribui ?»

În continuare mă acuză că în “lista pe care începuserăți să o faceți tu cu Monicii și Gabriel pentru cărți de apărut la proaspăt

înființata Humanitas” - nu l-am pus și pe el. Ce să-i fac : să-i spun să, în sfârșit, citească Jurnal-ul, nu după Index (adică numai acolo unde e numele lui), ca să vadă că una din primele mele supărări pe monici a fost chiar acesta : nu m-au anunțat de reuniunea cu Liiceanu, cu Berindei și cu fata Cornii - fără mine ?

Ce să fac ? Îmi pare rău pentru el. Dar și pentru mine. Fiindcă am simțit “adierea” (dinspre el) a implicării ; a “solidarizării” - prin șantajul de care sunt sătul - cică : ce are să se mai bucure Cristoiu, dacă public eu scrisoarea de despărțire; ce are să se mai bucure Eugen Barbu, dacă..., zicea mereu, mereu, Monica Lovinescu. Sper că, așa cum, în cele din urmă (după lupte seculare), am reușit să scap de Teroarea Barbu (prin Monica), are să mă lumineze Dumnezeu, să nu-mi fac viața în funcție de ceea ce ar-zice-Cristoiu-dacă Tudoran m-ar lua la întrebări ...

Pe linia “cointeresării”, încercă să mă asigur că basarabeni “ne urăsc pe amândoi” - ne-or fi urînd, bre, dar nu chiar din aceeași pricină... Tot așa: că noi doi sântem păguboșii - unul din marii câștigători e Breban, care a mizat pe partea estetică...

Prostii. Dacă e adevărat, apoi B. nu a “mizat” - ceea ce ar fi presupus calcul, opțiune. Și nu sânt deloc sigur că a chiar câștigat - decât ceva din sistemul lui de gândire (ar fi trebuit să spun : “lor”, adică al amândurora). Eu am tot pierdut, am pierdut tot timpul - atâta am pierdut, încât am ajuns să nu-mi mai dau seama că pierd...

Are o certă putere de influențare, Dorinul. Îmi aduc aminte cu câtă ușurință m-a făcut să cred în adevărul plângerilor sale în legătură cu compatrioții noștri de la Vocea Americii. Și mi-au rămas cuvintele lui Raicu, din 1990, deci după ce-mi “comunicase” marea-supărare-mare-a-lui-Dinescu: «Tudoran e un intrigant !»

Ce adevăr ! - care însă, atunci, m-a revoltat : cum să fie prietenul meu Tudoran un intrigant ? Mi-am dat seama abia acum, de curând, când mi-a telefonat din senin (prima oară în doi ani, după întâlnirea de la Die, în octombrie 96), ca să-mi povestească - mie ! - “măgăriile lui Tismăneanu” - din sursa Pleșu... Iar eu l-am crezut cam trei zile, până la telefonul lui Cornel Dumitrescu, el m-a lămurit cine făcuse figuri celuilalt și cine “umblă cu intrigi”. Ce mă interesau pe mine vorbele și faptele lui Tismăneanu? Dar ale lui Pleșu ? Dar șoptele lui Liiceanu - totdeauna la bucătărie, între patru ochi ? Dar nu mă interesau deloc - însă Tudoran, insinuantul, a făcut să mă... intereseze, zgândărindu-mă pe la... solidaritatea ce nu trebuia să se dez-mintă. Dacă până atunci mă încercase doar o tristețe... de prieten, după ce am citit interviul din *Adevărul* (cu C. Stănescu și C.T.

Popescu !), m-am revoltat. : Vasăzică așa am ajuns ? Nu doar să dialogăm cu Eugen Simion, dar să ne și domnîm cu C. Stănescu?

Ca și în despărțirea de monici, acum mă aflu în faza “de după” ; când e prea târziu, ca să mă mai atingă regretele. Probabil din pricină că în asemenea momente “betonez” separarea, deci, caut (și găsesc !, cum altfel?) argumente.

Sâmbătă 25 iulie 1998

Mă arde buza să scriu despre cartea Doinei Ji. **Această dragoste...** Probabil textul se va intitula : “Această dragoste care ne leagă - în ură...”. Fiindcă, după fragmentul publicat anul trecut în 22 și după cronica lui Grigurcu, autoarea “instrument(aliz)ează” dosarul unei victime, Caraion, nu al călăilor Ecaterinei Bălăcioiu-Lovinescu. Tot aștept să vină prin poștă fotocopiile trimise de Valentina Caraion, promise de acum o săptămână. Am impresia (dar nu voi putea spune decât după ce voi citi cartea Jellii) că ea, soția lui Caraion nu a fost “cercetată” de autor, în vederea confecționării dosarului Caraion. Chiar dacă nu pot mișca până atunci, rămân la ceea ce îi scriam Grigurcului în 29 iunie a.c., anume : dacă Ion Caraion poate fi acuzat de ceva este jurnalul : un fost deținut politic nu avea voie să-l scrie, într-o țară ca România. Pentru asta (nu e destul de grav?) și nu pentru că ar fi scris, la cererea Securității, un jurnal, ce urma să fie folosit... împotriva lui, nu ?

Mă tot întreb de ce atâta pornire din partea Monicăi (și a lui Virgil) împotriva lui Caraion. Întrebare de formă, fiindcă ceva-ceva tot știu. Încep cu ultima, cronologic: publicarea, în *Săptămîna* lui Barbu a fragmentelor de “jurnal” caraionesc. Acolo - printre alte măgării - autorele afirma că Monica n-ar fi copilul lui E. Lovinescu, ci al altuia (îi dădea numele, nu i l-am reținut).

Lovitură cu atât mai cumplită, cu cât nu venea dinspre Securitate ori asimilați, ci din partea unui prieten de multă vreme: Caraion. Este cert : Caraion îi va fi scris Monicăi imediat după apariție - ce îi va fi putut scrie : că tot ce s-a publicat este o invenție. Încă o dată : presupun, fiindcă acest subiect nu era dezbătut între noi decât în liniile lui generale, fără a intra în amănunte - nimeni nu avea acest interes.

Nu e un secret : Caraion era o ființă nu doar antipatică, ci de-a dreptul rea, veninoasă. Va fi devenit, deși nu e nevoie să fii veninos, rău de-acasă, ca să îți minte că prietenul tău Ierunca, din neglijență (vinovată, desigur), îți făcuse un mare rău : un rău pe care nu de la Caraion îl știu (cu care, practic nu am discutat vre-

dată, deși am fost colegi de redacție câțiva ani la rând) - ci chiar de la Ierunca. El a povestit de mai multe ori, cu un aer amuzat-vinovat : la un moment dat, Caraion îi ceruse lui Ierunca un medicament anume. Ierunca se arătase de acord și-i răspunsese : “Trimitte ordonanța”. Or boii de la Secu n-au înțeles ce era “ordonanța” franțuzitului de Ierunca și l-au luat pe Caraion la întrebări (și la poceală) : «Ce ordonanță ți-a cerut să-i trimiți? Ce ordine...?» - când Virgil, băiat de țărani din Lădeștii Vâlcii, uitînd româneasca de-acasă, voise să ceară : “rețetă (medicală)”, necesară obținerii medicamentului în chestiune. Ce va fi gândit, cum îl va fi judecat Caraion pe prietenul Ierunca, în acele momente de disperare, dintre labelle Fiarei : de insensibil, de neatent, de flușturistic - și mai ales, de uitător a limbii române !?

Încă o dată : în afară de întâmplare, povestită de Ierunca, toate sunt deducții. Deduc, în continuare : revenind la Paris - singur - Caraion a stat la ei, la Monica și la Virgil. După obicei, ei i-au dat bani de medicamente, de cărți, de cadouri pentru acasă... Da, dar Caraion după ce a stat pe capul lor ; după ce a acceptat bani pentru lucrșoare, nu a încetat să-i amintească mereu-mereu lui Ierunca povestea cu “ordonanța”... Bine, acesta greșise, regreta - dar să fie bătut la cap fără conținere (în casa lui)... - se va fi acumulat și în sufletul lui Virgil ceva ranchiună împotriva... victimei sale recalcitrante, ne-tăcute...

Încă o dată : până nu citesc cartea jelească, nu am dreptul să mă rostesc, dar aici, în jurnalul meu (cel atât de intim-public) pot scrie ce cred :

Nemulțumirea, apoi șocul din *Săptămîna* se va fi făcut ghem și nu a putut ieși la suprafață decât acum, când altcineva scrie despre asta - să mă ierte Dumnezeu, dar dacă mie mi s-ar fi întâmplat cele întâmplate Monicăi și lui Virgil, aș fi pus eu mîna, aș fi scris eu ! Și, chiar dacă umoral cartea ar fi fost tot așa (adică: un dublu dosar, al doilea - al lui Caraion), această “încinare” s-ar fi explicat : sînt subiectiv, scriu despre ale mele, deci se poate să fi exagerat...

Or Monica a acceptat (n-am zis : a pus-o pe Jilava, fiindcă habar n-am cum s-au petrecut lucrurile), ca *altcineva* să scrie (ca și în cazul Pruteanului, cel cu cronica la **Unde scurte I**)- dar a ghidat-o de aproape, a condus “din scurt”.

Nu mai zic nimic, înainte de a fi citit opera Jelii.

Duminică 26 iulie 1998

M-am învățit toată ziua în jurul cozii. N-am făcut nimic, în afară de două scrisori de răspuns : Nicoletei Sălcudeanu și

Grigurcului național.

Ce simpatic Grișa ! Îmi comunică la sfârșitul scrisorii: “Știu că trebuie să-ți trimit niște cărți” ... Dar, vai, dar lăsați, dar nu trebuie nimic, deloc, soro - nu vă deranjați !

A fost cald, zăpușitor - acum, seara, s-a mai acoperit cerul, dar încă nu a venit dezlegarea prin ploaie.

În ultima săptămână am făcut iar eoliene
(...)

Luni 27 iulie 1998

Azi am scris o epistolă lui Mircea Martin - iat-o :

Paris 28 iulie 1998

Dragă Mircea Martin,

Îți scriu pe adresa privată, pentru că la editură mi-e greu - dacă nu imposibil - să te contactez (firește, prin Luiza Năvodaru, mătușa soției mele).

Mărturisesc : crezusem ce îi spuseseși lui Laszlo Alexandru cu prilejul lansării **Gărzii inverse** (aflînd că abia jumătate din cărțile mele fuseseră publicate), anume că ai fi interesat de editarea, în continuare, a altora; crezusem ce spuseseși la telefon, când m-ai contactat pentru Adunarea PEN Clubului : că ești interesat să publici încă ceva :

«Trimite - dar nu mai mult de una», mi-ai comunicat.

Bucuros, am trimis “numai una”, ca chifteaua lui Bulă.

Numai că, fatalitate ! Iar a intrat în acțiune garda-ți pretoriană - care i-a explicat Luizei Năvodaru :

1. Că dom' Profesor nu-i la editură - și n-o să fie, o vreme ;

2. Că nu se știe când se-ntoarce dom' Profesor.

Până aici - nimic deosebit, sunt răspunsuri tip de secretară-tip.

3. Că de ce-a trimis domnu' Goma *o carte care a fost publicată* (?) - **Sabina** - că noi nu publicăm *cărți publicate* (sic) la alte edituri...

Iar acesta nu mai este răspuns de secretară, ci de persoană care se substituie directorului, vorbind în numele lui, contrazicîndu-l, în același preț rostind, cu seninătate, neadevăruri.

Îi spuseseși lui Mircea Martin la telefon că trimit **Sabina** - da, acea carte publicată, pe jumătate, în 1991, la Apostrof, Cluj, rămasă invalidă (un eufemism) - la care Mircea Martin a răspuns să o trimit.

Deci Mircea Martin, în cunoștință de cauză, mi-a dat acel răspuns : «nu mai mult de una...», fiindcă îi vorbisem și de cea imediat următoare, **Roman intim**.

Îți aduci aminte, dragă Mircea Martin, că, în cursul convorbirii telefonice de acum două luni, mi-ai reproșat că am scris un neadevăr în Jurnal, afirmînd ceea ce afirmasem, în legătură cu exact aceleași opreliști întâmpinate cu **Gardă inversă** ?

Nu-mi place deloc să mi se adeverească profețiile rele, acum însă,

din nefericire, există confirmarea : editura Univers, în numele directorului, îmi transmite “hotărîri” rezemate pe informații falsificate ori de-a dreptul inventate. Atunci purtătoarea de grijă comunicase din partea directorului : **Gardă inversă** a mai fost publicată (la altă editură); de astă dată, tot în numele directorului, vorbește de **Sabina** ca de o carte publicată.

Face baraj ? Face ea, și legea la editura Univers ? Nu ar fi mai... curat-cultural dacă ar trimite în librării “jumătatea de tiraj din **Gardă inversă** - care nu se vinde”, cum i-a comunicat cu același prilej Luizei Năvodaru, în loc să devină plictisitoare prin repetarea aceluiași fond de cuvinte ca ultima funcționară dindărătul unui ghișeu? O carte - chiar una de Goma - este făcută pentru a ajunge la cititor, nu pentru a sta în depozite, așteptînd să se îplinească termenul de trimis la topit - după metoda Liiceanu. Și așa tirajul la **Gardă inversă** a fost - din “rațiuni economice” - mic : din acel mic, jumătate să nu fie distribuit? De ce : doar pentru ca gardista pretoriană să aibă un alibi la refuzarea altei cărți?

Ți-am încredințat **Sabina** din mai multe motive : în primul rând ca unuia pe care îl cunosc de patruzeci de ani ; apoi ca unuia care mi-a publicat două cărți; în fine, ți-am încredințat ție această carte... schilodită, bolnavă - și ghinionistă, convins fiind că o să ai față de ea “înțelegere”... omenească, nu estetică (dealtfel, nici nu e excesiv de proastă...).

Dacă tu, Mircea Martin, găsești că n-o poți publica, anunță-mă, rogu-te : «Nu o public, din cutare motiv» - nu va fi o tragedie. Eu am ce am cu editorii care nu răspund la mesajele mele, care îmi țin cărțile în depozite, apoi le distrug, pretinzînd că nu s-au vîndut - și care nu au curajul să declare că au făcut-o (firește, l-am arătat pe Liiceanu - și am să-l mai arăt).

De aceea vei fi de acord cu mine : un răspuns în chestiunea **Sabina** trebuie să vină de la Mircea Martin și nu de la altcineva, oricât de bună purtătoare de vorbe-vorbe ale directorului ar fi persoana ; chiar dacă o face pentru a-l apăra pe Mircea Martin de agresiunea lui Goma...

Nu, dragă : Goma acela, răul, fiorosul nu atacă primul, ci doar răspunde la provocări.

Aștept, deci, un răspuns al lui Mircea Martin.

Îl asigur : nu-i voi purta pică pentru că nu mi-a editat și **Sabina**.

Presupun că ești în concediu - vacanță plăcută.

Prietenia lui

Paul Goma

Marți 28 iulie 1998

Zi posomorâtă ; friguroasă.

Aseară mi-a telefonat Ilie Constantin : a scos încă o carte (la ed. Muzeului Literaturii) și voia să știe adresa, întru trimitere. Am vorbit de Kiropol. Are să trebuiască să mă hotărâsc să merg la Chartres.

Ana spune că la București e atât de cald, încât oamenii nici nu se mai duc la serviciu - dar cei care lucrează la cuptoare siderurgice, la forjă, la tratamente termice ? Le vine câmpumuncii la domiciliu ?

Miercuri 29 iulie 1998

(...)

I-am visat pe bătrâni. De fapt nu i-am - ci mai bine povestesc: Mă rătăcisem printr-o mahala, nu foarte mizerabilă, înțelesesem că depășisem strada pe care ar fi trebuit să apuc, așa că mă întorsesem. Și *uitasem* ce, pe cine anume căutam! Ca și în trezie, *constatînd uitarea*, mă apucase un răs...: «Uite, am uitat !», ziceam, cu aceeași satisfacție cu care colegul nostru de DO : Sipoș ne arăta rănile, juliturile, vânătăile de la ultima bătaie încasată de la te miri cine...

M-am trezit în dreptul unei case în care știam că locuiseră părinții (poate și eu, dar nu eram sigur : mai degrabă nu, fiindcă nu-mi aminteam locul). Mi-am zis că or fi plecat demult, dar dacă tot trec pe-aici... Am urcat câteva trepte, am apăsat clanța... Minune : ușa s-a deschis. Am întrebat, înspre un colț umbrat :

«Tot aici ?»

«Tot aici, dragu-mamii», a răspuns mama.

«Dar tata unde-i, că nu-l văd», am zis».

«Trebuie să fie în camera de-alături».

A-ha, mi-am spus. Îmi citește cartea de debut (trebuia să aduc ultima tipărită, să vadă că am progresat de la debut).

Dar în camera de alături nu era nimeni. Fusesse până de curând, din prag am simțit căldura așternutului vînzolit.

Filmul s-a întrerupt aici. S-a rupt. Dar nu prin cădere în trezie. Și nici prin trecere în altă realitate visală.

Iată, sunt ani și ani - mai bine de un deceniu (ba chiar și jumătate) - și dacă două ?, am să mă uit în jurnal - de când mă oblojesc cu "invențiile". Am înțeles și am ales : visările sunt bune la casa omului necăjit - care vrea să evadeze din prezent, din aici - dar, orice-ar zice unii și alții, sunt limitate în ele însele și limitate ca număr ; ajungi să te repeți - și în "visătorie" repetiția nu e deloc mama sănătății, îți zici : «Și p-asta-am fumat-o !» și cauți

altceva, altfel.

Cu “invențiunile” lucrurile stau cu totul altfel : în ele pătrunzi, înaintezi, nu cu inima în primul rând, ci cu capul : îți bați capul să găsești “soluții tehnice” ; care soluții să nu fie în contradicție cu fizica, chimia, mecanica, aritmetica, geometria - cele învățate în școala primară. Invenția nu e invenție - ci, vorba alor noștri : “mică inovație”.

(...)

Chiar dacă am mai spus-notat-repetat - mai notez o dată : în toate “invențiile” - fie el pur tehnice, fie sociale (ei, da : programul din 1995) am căutat armonizarea a două tendințe violent contradictorii : bunăstarea oamenilor și “galopul” tehnologic. N-am făcut decât să repet ceea ce spuseseră alții : fericirea (sau nefericirea) omului nu rezidă în viteză - fie aceea de-circulație, de fabricare (și de consum) - ci în media-dreaptă dintre neapărată-necesitate (alimentație, vestimentație, medicația) și... neapărată-necesitate. Luasem exemplul trenurilor de mare viteză, la modă în Occident : la noi (s-a înțeles implicativul) nu e-necesar - pentru că ar costa cât nu face : noi căi de rulaj, material nou, întreținere extrem de ridicată - în ce scop : pentru ca Ionescu și cu Ioneasca să facă doar o oră între Chișinău și Cernăuți și nu trei? Și ce fac ei cu cele două ceasuri economisite ? A-ha, încheie contracte, noua ocupațiune a securiștilor de ambe sexe - ei bine, să le încheie trei ore mai târziu, iar dacă țin să ajungă la acea oră, să ia avionul !

Am mai spus : omul poate fi reumanizat prin re-introducerea calului.

Și prin introducerea apei (aparent) necurgătoare: canalul. Utilitatea economică va fi, totuși secundară : transportul extrem de lent și costisitor la “capete” : încărcarea, descărcarea. Virtutea de căpătâi : temperarea, atât a mediului înconjurător cât și a mediului interior.

Joi 30 iulie 1998

Am primit ieri ziare (14-25 iulie), le-am tăiat. Mi-a parvenit și un volum de Ilie Constantin, de scrisori - dar, la el, ca la ceilalți : primite.

O să încerc azi să scriu mai departe.

Mi-a trimis Dan Petrescu două faxuri - primul : un articol al lui împotriva deșteptilor care au bricolat varianta românească a **Cărții negre a comunismului**. Al doilea : un text al Gabrielei Adameșteanu ‘potrivă-mi. Mi se, ca să spun așa, apleacă.

Vineri 31 iulie 1998

Mi-a sosit *Discobolul* cu ultimul fragment din **Sabina**. Extrem de neglijent corectat (sau : ne-corectat). Dar culmea - ce nu mi s-a mai întâmplat : după ultimul rând, scrie citeț, în grase :

Paris, 1997- 1998

în loc de, cum sta scris, la mine :

Paris, 1987-1989

Păi să nu-i omori ? Păi nu.

În curând (acum e ora 18, aici), la 17,30 ora Bucureștiului se va difuza al 4-lea episod din “Treizeci de minute cu P.G.”

Ne consolăm cu ce avem.

A U G U S T

Sâmbătă 1 august

Am pregătit plicuri cu două texte : “Cine scrie istoria...” - noua variantă și “Scrisoare lui D.T.” Le trimit luni 3.

Am primit de la Traian Ștef un volum : **Despre mistificare**, adunînd articole de presă.

Am primit *Convorbiri literare* unde Master X scrie ceva și despre mine.

Luni 3 august 1998

I-am trimis lui Dan Petrescu și cele două volume **Amnezia la români**, să le includă în **Scrisuri**. I-am propus două volume, fiecare a câte 550 pagini. Rămâne de văzut. Scrisoarea însoțitoare am trimis-o aseară, și prin fax. În astă dimineață am alcătuit noul sumar al **Scrisuri**-lor. Ar fi în jur de 180 articole și trei dialoguri.

Adineauri (ora 17) am primit un fax de la Dan Petrescu : confirmă primirea unui lot de texte trimise acum vreo 10 zile. Speriat, zice să ne oprim. Ori nu a citit faxul meu (expediat ieri), ori nu l-a luat în seamă. Am vrut să spun : și încă nu știe ce-l așteaptă cu **Amneziile**...

Turul Franței (...)

Marti 4 august 1998

Ieri am primit *Jurnalul literar*. Cu mult-anunțata tabletă a lui Grigurcu - prima parte a ei, sub același titlul : **Goma**, a fost publicată în *România liberă*. Mai există și al meu **Petre Roman al Dilemei**.

Dan Petrescu m-a anunțat că mi-a trimis ieri cartea Doinei Jela. Și dacă nu e ceea ce am bănuțat? Dacă nu e - nu scriu, simplu ! Din păcate, judecînd după fragmentul din 22 și după cronică lui Grigurcu - este. Cartea are să-mi parvină probabil pe luna viitoare. Deși vineri ori sâmbătă ar fi foarte bine...

De aici se vede (în sfârșit !) că sînt structurat pe din-contra; că sînt incapabil să laud, să elogiez - dar când îmi vine la îndemînă să critic, să acuz, mamă-mamă, devin un adevărat Vășinski, vorba prietenului meu Țepeneag cu același nume.

A propos de Caraion : mă trezesc gîndind avocățeste, jubilez la gîndul că îl voi apăra pe un... nu chiar nevinovat - dar nu

de culpa ce i se reproșează !

Revin la o bănuială mai veche, rezemată pe o informație (în fine, un zvon) : acest jurnal al lui Caraion s-ar fi aflat în casa de fier a lui Marin Preda și de acolo a fost subtilizată de securiștii împrejmuitoratici. Dacă așa stau treburile : să i se reproșeze lui Preda că... murind, a lăsat de haram gospodăria, cu manuscrise aparținând lui Caraion ?

Ce căuta jurnalul lui Caraion la Preda ? Cum, ce : pe Marin Preda îl interesa în cel mai înalt grad ce povestea Caraion - oral, în scris. Poetul îi va fi mărturisit prozatorului că el nu poate scrie proză, deci îi “dăruiește” întreg materialul, de nefolosit în poezie... S-a spus, s-a repetat : toată “documentația” privitoare la universul carceral din **Cel mai iubit...** vine dinspre Caraion. Pe Marin Preda, fiu-și-tată de Ilie Moromete îl va fi interesat mult bârfa grasă, groasă, veninul lui Caraion, gata prefăcute în... miere literară.

Cum se-ntâlnesc marile spirite ! :

Constantinescu, la Washington, la Muzeul Presei a spus (citez după Cangeopol, *L.L.* din 1 aug.) : *Fapta jurnaliștilor de la România liberă (Băcanu, Creangă, Uncu, Chivoiu) a pregătit Revoluția din decembrie 1989* (subl. mea) - iar acum citez din citatul Însușului : “Fără lupta lor, eu n-aș fi fost azi președintele România” - nu mai subliniez, se vede de departe cât de profund cugetă delfinul lui Coposu-Măgureanu.

Ce spunea N. Manolescu, în editorialul : 15 Noiembrie : o lecție de istorie (*România literară* din 22 nov. 1990)? - ca replică la afirmația mea :

“Nu împărtășim părerea exprimată de către dl. Paul Goma într-o scrisoare publicată de *România liberă* în ziua de 15 noiembrie 1990, că n-a existat solidaritate cu Brașovul în 1987, cum n-a existat cu Valea Jiului în 1977. Dl. Goma privește dintr-un unghi exclusiv moral dialectica istorică. Dar în istorie efectele nu se produc totdeauna instantaneu. Decembrie 1989 a fost o urmare a lui noiembrie 1987”.

Joi 6 august 1998

Ar fi Schimbarea la Față. De obicei “se schimbă vremea” (de la frumos la urât). Aici s-a viceversat : azi a fost, în sfârșit, cald - și după toate semnele, are să fie și mâine și poimâne. Oricum, la București : caniculă în lege. O cunosc, o cunosc : vibrează zidurile, zbârnâie tabla pe acoperiș - de căldură. Și se răcoreștea așa, cam pe la ceasurile 3 de dimineață (și ține până la patru). Cel mai mult am suferit de căldură, nu neapărat în podul

lui Sterescu - fiindcă aveam alături spălătorul, unde mă duceam de trei-patru ori pe noapte să-mi arunc un lighean de apă în cap, să-mi umezesc cearceaful), ci în vara lui 53, la Cinematografie, în imobilul din colțul dintre Dorobanți și Stefan cel Mare (sau Ilie Pintilie?), unde fusese un cinematograf pe timpurile bune... Sau/și în vara lui 54, la hotelul cutare, de pe 6 Martie : deși camera era pe la etajul II sau III, deci nu era mansardată - însă ce căldură, Doamne, ce chin...

Vineri 7 august 1998

(...)

S-a pornit de la vorbele lui Dimisel transmise de Cozighian: așadar, întrebat (la telefon) de Cozighian ce se mai aude cu caseta ("30 de minute cu P.G."), el a răspuns că a luat-o Ștefănescu - specialistul-șef-a'junc' în ramura tembeliziei, de când, adineauri, din UTC-ist costăchist (e-he, tovarășa Costaiचे... - ce bună tovarășa irea ea), a devenit și-mai-țărănist decât însuși Dimisică - dacă este posibil una ca asta... Cozighian l-a mai întrebat pe Eternul Adjunct, dacă *România literară* are să publice "ceva, despre emisiune" - la care tovarășul nostru Dimi a răspuns, ca un adevărat factor de răspundere (pe țărâm):

«Asta e o problemă spinoasă...»

Da, domnule ! Dar ce ne imaginam noi, "ăștia din exterior", că ne putem primbla ca Vodă prin lobodă ? Ei, bine, nu ! Căci spinoasa, ea, este problemă, dragi tovarăși !

Pornind de aici, am trecut la Țepeneag. Care nu se astâmpără: de curând, la decernarea premiilor Uniunii (a primit și el pentru **Un român la Paris**), a (re)declarat - citez după *Luceafărul* din 17 iunie 98:

«Cea mai bună literatură se scrie, cred, nu în diaspora, ci în România - dovadă că pe mine, la București, m-au premiat pentru jurnal !»

Bine întoarsă din pix - ca să poată fi luată și drept glumă. Este, însă partea serioasă fiind că Țepeneag face sluj în toate direcțiile, ca să fie acceptat... De astă dată Ana a luat mâna de pe el, nu l-a mai justificat-apărat. Era și timpul - aproape zece ani de când mă amendează, explicînd că Țepeneag e prietenul nostru - la care eu :

«Așa îl considerăm noi, dar el nu ne consideră prietenii lui - el e asociat cu Breban, cu Sorin Alexandrescu, cu Ilie Brie, folcloristul...»

După atât amar de timp, cu toate suferințele, decepțiile, trebuie să convin : neducîndu-mă, după "revoluția" lor în țară - n-am făcut rău (am ezitat, dacă să scriu : "am făcut bine"...). Noi:

ea, Filip și cu mine nu am fi rezistat mai mult de o lună (ce optimist !) la “contactul” cu țărișoara : ne-ar fi laminat conțărișoreni. Cum au făcut cu Negoitescu. Cum au încercat să facă și cu Tudoran - el însă a cedat “cerințelor pieții”, iar azi iată-l cu Kakistokratka - portretul de pe legitimația sa.

I-am spus Anei, mi-a spus Ana :

«Oricât de greu ne este - și ne este, foarte greu - aici, ne este mult mai puțin rău decât ne-ar fi fost dacă ne întorceam în România».

Acum 30 ani... În urmă cu 30 ani, la 7 august 1968, eu aveam 33 ani, Ana 22 - iar diferența : 11 ani. Din acest punct de vedere, o dată unică. Așadar, la Primăria din Piața Amzei, unde ne-au fost martori-asistenți : Ivasiuc cu Tita Chiper, Vintilă Ivănceanu, Luminița Coler, Horia Florian Popescu, Dina Vasiliu, Costea Vinea, Eric nu știu cum, un coleg de liceu al Anei, Geta Dimisianu - mai târziu a venit Ion Omescu. N-aveam lăscăie, sub acest semn a început căsnicia noastră. Socru-meu ne-a invitat la Athenée Palace, unde am luat ceva... ieftin de tot, după care fiecare s-a dus la casa lui.

Era extrem de cald, paharul băut (nu cred că a existat un plural) mă fleșcăise rău de tot, așa că, după ce am condus-o pe Ana acasă la ea, m-am îndreptat ca un cal bătrân la acasă-lamine: grajdul meu de la Sterescu - să dorm. A fost un somn cumplit, pe vipia aceea, în cămăruța de pod, de sub tabla încinsă de soare, dar se vede că ceva-ceva tot mă odihnisem : când s-a întunecat, m-am trezit, m-am dus la nevastă-mea (legală !), unde urma să gust și eu un păhăruț de armagnac din butelia dăruită de taică-său... Când am ajuns... Costea era beat-pulbere, mai era careva (fratele Luminiței ? vărul?), un pic mai treaz, dar armagnacul se dusese ! Și azi îmi pare rău de armagnacul acela !

A doua zi, în 8 august, plecam la mare, la Doi Mai - restul este ceva mai cunoscut.

Sâmbătă 8 august 1998

Că tot am adus vorba de 8 august...

Într-o înregistrare de la lansarea **Jurnal**-ului, Mihai Zamfir vorbea despre mine ca despre un animal cum nu mai există altul: am stat atâta vreme la Paris, însă nu m-am gândit decât la România, nu m-a interesat decât România, am scris numai în românește... Nu înțelegeai dacă e mirare nemărginită sau compasiune (adâncă).

Nici eu n-am înțeles mirarea-compasiunea compatriotului universitar. Desigur pentru el/ei, a locui o vreme în alt mediu

cultural, mai ales lingvistic echivalează cu scufundarea, topirea, confundarea cu/în acel mediu ; trecere care merge până la uitarea limbii materne - din acest punct de vedere Monica Lovinescu și mai cu seamă Virgil Ierunca sunt niște perfect universitari.

Revenind la Mihai Zamfir și la mirările sale: De ce aș fi făcut, de ce m-aș fi comportat *altfel* ? Doar eu nu sunt universitar (m-a ferit Dumnezeu), ca el, ca cei care vompătinesc-regretă ca alții nu gustă cultura de pe străzile parisului - sânt scriitor în limba română, nu ? Dacă ne rezumăm doar la scriitorii de origine română de la Paris (fără alt gând de comparație), Cioran, deși scria în ne-românește, tot *alături* de realitatea pariziană a trăit. Apoi un prieten al său (și ne-prieten al lui Ionesco) : Beckett : era chiar mai vechi în Franța decât Cioran, însă rămăsese străin de francitudine, curat englez (pardon : irlandez).

Apoi : nu cred deloc în “pericolul” scufundării în viața social-culturală a țării de adopție sau doar de adăpost, pentru propriul suflet și mai cu seamă pentru limba maternă; limbă de scris. Iată, Eliade : el nu era deloc un solitar, ca Cioran. Și prin structură, dar și prin profesorie, Eliade avea relații, avea prieteni, primea, se ducea în vizite - nu doar la Paris. E adevărat : limba lucrărilor sale este franceza și engleza - dar ar fi fost franceza și engleza și dacă ar fi rămas în România normală. Însă literatura și-o scria în românește. Un alt “caz” : Vintilă Horia. El a fost silit de situație (ce vremuri, ce vremuri !) să treacă o primă oară la franceză și, când să fie premiat pentru stăpânirea ei (Goncourt), a trebuit să părăsească și Franța și limba abia adineauri stăpânită. Alți ani (decenii), în Spania - schimbarea încă o dată a limbii (deși anume romane sunt scrise, în continuare, în franțuzește). Ceea ce nu l-a alterat pe la românităte (limba română folosită, fie în conversații, fie în corespondență).

N-am înțeles nedumerirea lui Zamfir - să fie el atât de... universitar încât să nu accepte această ne-asimilare ? această “încremenire”? Dar sânt scriitor de românească, nu de franțuzească !

Cu Cioran trebuie să se fi petrecut altceva, nu doar ce declară el, că a trecut hotărît la franceză (în 1945 ?), fiindcă își dăduse seama (în sfârșit !) că franceza este o limbă pentru el. Va fi fost și altceva în hotărîre - din nou : atenție la moment. Umblă vorba prin gazetele de stînga că Cioran ar fi fost, imediat după liberarea Franței, urmărit penal pentru colaborare cu Nemții. Nu-mi vine să cred că intrase cu adevărat în vizorul gaulle-iștilor, era prea mărunțel, un țuțăraș oarecare cum vor fi fost mii și mii... Cioran îi ghida în Paris pe ofițerii ocupanți, conducîndu-i la cabarete, la bordeluri... Revin : noul regim al Franței nici nu-l băga în

seamă pe Cioran - dar vorba Erevanului : el nu știa asta, lui îi era frică, grozav de frică : dacă îl “epurează” (ceea ce pe timpurile acelea mergea până la împușcare (e-he, câți nevinovați fuseseră astfel lichidați, în urma denunțurilor celor cu adevărat vinovați de colaboraționism!?)

Nu văd ceva incompatibil. Cioran nici nu va fi perceput noțiunea - și realitatea - de colaboraționism cu ocupantul (dacă ar fi rămas în România, ar fi colaborat întâi cu rușii, apoi cu comuniștii băștinoși). Era extrem de sărac, iar în timpul ocupației, în Paris, se făcea foame curată (și frig). Apoi, sufletul lui trăgea spre dreapta de tot, ba chiar își exprimase admirația pentru Hitler (exasperat cum era el de “decăderea” Franței), în articole de ziar. Culturalmente, cu toate că se stabilise (provizoriu) în Franța, era de partea Germaniei.

Riscînd să mă înșel, deduc : da, Cioran a făcut pe ghidul pentru nemți, în Parisul ocupat, gândindu-se că, la urma urmei, Franța nu-i țara lui, deci nu-și trădează patria, iar dacă gali get-beget se dau cu nemții, de ce nu s-ar da el, un metec ? Asta a mers cât a mers (până în 1943, după Stalingrad - care, în Franța a fost perceput cu totul altfel decât în România). Atunci pe Cioran l-a cuprins frica cea mare ; panica : și dacă înving anglosaxonii ?, dacă Nemții se duc din Paris și el rămâne cu indigenii ? Și-l denunță Francezii că simpatizase cu ocupantul - și profitase materialmente de pe urma lui ?

Există două “noduri” : hotărîrea lui de a învăța bine-bine engleza și hotărîrea de a “trece” definitiv la franceză, abandonînd limba română. Acestea - cu totul dar cu totul întâmplător... - se situează în timp în vara anului 1943 după Stalingrad), iar în spațiu, la Dieppe, față-n față cu Perfidul Albion. Cine știe dacă nu-l va fi impresionat și tentativa de debarcare a canadienilor (dealtfel ratată) tocmai la Dieppe; cine știe ce va fi întrevăzut, privind “peste apă” - și peste timpul care devenea măsurat, numărat pentru Nemții cu care se dăduse. Nu știu dacă va fi avut conștiința că, dacă un francez colaborează cu ocupantul dușman-tradițional al Franței - comite o trădare ; însă un ne-francez ce găsisse adăpost în Franța, colaborînd cu ocupantul Franței - comite o triplă trădare; o ticăloșie : față de o țară ocupată ; față de gazdă, față de scriitorul care voia să fie și care trebuie, în orice împrejurare, să aibă în vedere *morală* comportamentului.

Fiind structural fricos și fugind ca dracul de tămâie de responsabilități, Cioran nu și-a asumat normal, bărbătește culpa (de trădare a gazdei), ci și-a confecționat, precipitat, alibiuri : învățarea limbii engleze (pe care, dealtfel, o știa - chiar dacă nu atât de profund, pentru a putea să descopere marea poezie

engleză) și abandonarea limbii române, ca pe cea încărcată de păcat...- deși, cu Nemții ocupanți, în Paris, el comunica în nemțește, nu în românește.

Tot din frica aceea, sălbatică (dacă Francezii îl umflă și-l extrădează la București ?), l-a primit și a stat de vorbă (prin 1987) pe javra de Radu Florian ; din aceeași pricină a dat acea declarație favorabilă lui Iliescu, după decembrie 89.

Scriitorul român... Câtă vreme are voie de la primărie să-și facă de cap, să se dedea la excese (intelectuale, zice el - ca de pildă acele articole ale lui Eliade, ale lui Cioran, ale lui Vintilă Horia), dar nu înțelege deloc : de ce să fie tras la răspundere, el, înaltul intelectual, pentru idiotețiile și ticăloșismele așternute negru pe alb ? Nu altfel stă treaba de ceastălaltă parte a barierei : “adeziunea” la URSS, la comunism, la ceaușism - Sadoveanu, Arghezi, Călinescu, Ralea, Camil Petrescu, Petru Dumitriu, Marin Preda, Nichita Stănescu... Ți-e și oarecum să le ceri socoteală contemporanilor (în fine, celor care au lins comunismul), fiindcă bunul simț și echitatea (ah, cum au demonetizat limba !) te trimite în tabăra din față și în... trecut. Iar acolo vine Monica Lovinescu și explică : «Nu-i momentul»...

Ceea ce mă face să cred că la noi există o tradiție a mâncării căcatului, iar de-pus-la-zid sunt taman cei care se miră de o astfel de “ținută” - dar unde se trezesc ei ? de unde vin și cu ce “pretenții”, ca să ne dea lecții de bună conduită - nouă ?!

Duminică 9 august 1998

Ieri a fost la noi Silviu Jecu. (...) Silviu mi-a fost cel mai bun prieten - în liceu, apoi la facultate, apoi după liberare, când umblam după lucru pe la Brașov, dealtfel “slujba” la Rulmentul prin el și prin soția sa Miorița o obținusem.

Ce amintiri plăcute am din acea perioadă nenorocită... Desigur, pe afară era mizerie, jumătatea de pat la o gazdă căreia îi plăteam jumătate din salariul meu de forjor (necalificat), în trei schimburi. Însă când mă duceam la jeci... Uneori Miorița era ocupată cu lecțiile particulare de franceză, așteptam în bucătărie să termine ; alteori era liberă, dar Silviu încă nu se întorsese de la Tribunal. Ce bine, ce cald, ce reconfortant... Desigur, inițiativa aparținea lui Silviu, însă desăvârșirea: Mioriței. Ce bine era când râdeam ca proștii, aruncându-ne bancuri “populare” ! Mult, multe am învățat de la Miorița într-ale limbii române ; imita țățismul tricolor și etern cu o finețe - și cu o mustețe (de la must), de leșinam, râzând. Și ce minunat știa să aranjeze florile într-o glastră! Și ce supe bune făcea! Și ce salate de roșii - dar ce

cafele ! Ah și cum mai ghicea ea în cafea - arătînd cu o unică scobitoare o mie și una de chestii în fundul ceștii:

«Uite, măi Paulică, să mă bată Dumnezeu de nu se vede aici un cap de cerb ! Tu ești, bă ! Asta înseamnă celebritate, Pa-u-li-că !»

Bineînțeles nu credeam nimica din ce spunea - dar, Doamne, cum o spunea... Mă oblojea pe la toate bubele de pe suflet... Și ce frumos - și adevărat - îl imita ea pe Silviu, cu “excursiile” lui, cu «să-hăl-ci-ih-le, virgulă, Paulică !» și cu «țăranul român care când se-apleacă, când se ridică,/ într-un ritm numai al lui, virgulă, Paulică !»

Ultima oară Silviu și cu mine ne văzusem la mare, la Doi Mai - zice el, acum, deși eu păstrez mai degrabă o vizită de-a lui la noi, în Drumul Taberii, imediat după întoarcerea noastră de la Paris. Cam când ? Cam prin 1973, cel mult în prima jumătate a lui 74 - de atunci n-am mai mers la mare: în 75 s-a născut Filip, așa că n-am mai fost “doimaiabili” (la nudiști...). Mi-a scris după decembrie 89, i-am scris, însă după două-trei scrisori s-a stins focul epistolar.

Multe țineam eu minte din relația noastră (el fiind personajul Septimiu din **Astra**, din **Sabina**, din **Roman intim**), dar ce ar fi fost necesar - n-am ținut : că el declara : «Din literatura contemporană română numai pe tine te citesc, Pa-u-li-că !» Nu știu ce anume citea el - numai din mine - fiindcă, chiar de nu l-am descusut, tot am înțeles că... nu citise nimic. Da, dar de asta mi-am adus aminte abia pe drum, când l-am recon dus la metrou, el căruțînd o sacoșă de plastic în care se aflau două dactilogrămoaie : **Sabina** și **Roman intim**. Flețul de mine: îi spusese, după câteva ceasuri de depănat amintiri din juneție : «Ai să găsești aici o parte din ele...» - pe care nu le cunoștea, fiindcă astea nu fuseseră publicate (ba da : **Astra** și jumătate din **Sabina**, însă el nu răspunsese la semnale).

Așa i-am băgat eu pe gât producțiile mele... În rest... Ne-am găsit foarte dragi - prin trecut ; foarte... alături prin prezent - cel care ține de vreo treizeci și cinci de ani, adică de la Rulmentul meu. De când ne cunoaștem ? Din 1949, de când am intrat în clasa a VIII-a la Gheorghe Lazăr din Sibiu - cum ar veni, de aproape jumătate de secol! (...)

Orele 11,30 : mi-a telefonat doctorița Rodica Ivanov, ca să-mi mulțumească fiindcă în textul “Recuperări” am specificat că nu e vorba de doctorița omonimă ci de alta, Ivanov II. A trebuit să spun de mai multe ori că nu are de ce-mi mulțumi - însă ea a încheiat, curat-românește :

«Nu mă așteptam...»

În sensul că nu se aștepta să fiu... corect.

Mi-a rămas gândul la prietenul meu Silviu. N-a fost deloc rău că ne-am revăzut după atâta timp, dar este rău, în general, când întâlnești, după mult timp, prieteni, iubite, locuri.

De aceea evit întoarcerile. Am ceva de păstrat : o amintire plăcută, luminoasă și e păcat să o stric, întunec, luminez altfel prin re-vedere. Deasemeni am de păstrat locurile, oamenii de care mă leagă amintiri neplăcute : nu mă interesează ce au devenit Jilava, nici Gherla, dacă ar mai exista pe acest pământ, satul-nou Lătești nu m-ar atrage întru "vizitare". De ce ? Chiar așa : DE CE? El, ei, ele - există aici, în capul și în inima și în oasele mele, de ce le-aș "corija", "revizui" ?

Dacă m-aș întoarce în România, atunci "locuri" aș vedea, nu re-vedea. M-aș duce numai în orașele în care nu am fost niciodată: Oradea, Cluj, Tg. Mureș, Iași, Suceava - Huși, la prietenii mei epistolari, deasemeni la Focșani, la provizoria adresă a lui Luca Pițu. Dar nu m-aș atinge de Sibiu - marea mea deziluzie ; nici de Făgăraș, nici de Brașov - și chiar nici de București. DE CE?

Luni 10 august 1998

Am dormit prost, din pricina căldurii (ieri, la Paris, 36°). Dimineața, când să mă pot odihni, în sfârșit - m-am trezit la 6,30 - din pricina... răcorii. Azi ne așteaptă o zi și mai caldă - cu un grad. Noroc că începînd de mâine are să scadă. Să mai putem respira și dormi.

Aseara am văzut un fel de reportaj : a devenit la modă pentru francezi să-și cumpere casă în Maroc, mai ales în Marrakech. Cu o jumătate de milion de franci (prețul unui modest apartament de două camere, la Paris), 'Anțuzu-și ia o casă superbă cu 24 odăi, cu terasă totală, curte interioară, fântână - ba chiar ca europeni înrăiți, îi ard și câte o piscină). Există clienți ? Există ! Și nu cu toții bogați, care își "procură" o a n-a casă. Numai că... Au filmat casele astea pe toate fețele, sub toate unghiurile, dar n-am zărit nici din greșală două "colțuri" absolut indispensabile : bucătăria și sala de baie (evident, cu closetul). Și încă : aceste case se află în inima suk-ului, un pieton întâmpină o mie de dificultăți ca să străbată mulțimea harăpească fojgăind pe ulicioarele, altfel circulate de măgari - dar dacă el (europeanul) vine sau pleacă : unde trage taxiul, unde garează mașina închiriată sau proprie ? Mister. Cred că realizatorii au eludat aspectul pur colonialist : europeanul angajează hamali să-i care bagajele - încolo, înapoi. Că, vorba ceea : prețurile sunt "extrem

de convenabile”: un meșteșugar de artă - tâmplar, arămar, fierar, pielar - dintre cei mai calificați, nu câștigă mai multe de echivalentul a o mie de franci francezi pe lună. Din suk poți să-ți cumperi superbe felinare din fier forjat, cu 30-40 franci bucata... O ușă în întregime sculptată (la care au lucrat trei persoane, timp de trei luni), o minunăție de dantelă în lemn - 20.000 franci...

Cum să nu-ți placă o asemenea casă ? Mai ales că este o adevărată casă - adică a ta, în care stai tu cu tot neamul tău, și în care poți invita prietenii...

Ei și acum vine clenciul : un european normal, un francez își poate plăti și această fantezie ; cum mai are o casă la Chamonix, una la St. Paul de Vence, alta la Bidart, lângă Biarritz, ba chiar și un bungalow în Pacific, altul în Noua Caledonie (să nu uit căsuța din Insula Réunion), ce mai contează un exotism? I-a plăcut, l-a fulgerat plăcerea, a scos carnetul de cecuri și iată, are casă la Marrakech ! “Ridicol de ieftină”. Perfect. Dar cât timp are să stea el în ridicol de ieftina superbă casă din medina Marrakech-ului? O săptămână? Două? Trei, nu, fiindcă nu găsește cutare brânză, cutare vin, cutare ziar. Că mai invită prieteni? Foarte frumos, dar se vede că toți prietenii lui sunt tot atât de înlesniți ca și el, altfel n-ar putea onora invitația : numai avionul dus-întors cât costă... fiindcă nu cred că acei prieteni săraci vor face cum am făcut noi, în 1973: am primit invitația de a petrece două-trei săptămâni la proprietatea de la Sanary a doamnei Duhamel (soția ministrului Culturii, viitoarea soție a lui Claude Gallimard), presimțind, însă nu și realizând : ca să ne aprovizionăm, șoferul ne ducea la furnizorii doamnei (de 3-4 ori mai scumpi decât restul, de 3 ori mai scumpi decât cei de la Paris !), așa că, după ce ne-am bucurat de sânul naturii, am luat frumușel trenulețul și ne-am întors scuturați de frânzuți...

Ce întrebare e asta : de ce-i judec pe francezi după mine ? Dar după cine să-i judec, mă rog frumos ? Nu sânt eu măsura lucrurilor ?

Când o să fiu “în poziție” să am o casă, am s-o aleg să fie “la tren”; de la gară pân-la moară să nu fie drumul mai lung de un kilometru. Este adevărat : am să le plătesc și drumul prietenilor invitați, dar trebuie să prevedem imprevizibilul (sic) : ne luăm la hartă, așa, pe la miezul nopții - pe idei, se-nțelege - și amicul se supără și pleacă ! În care caz să nu aibă de străbătut decât un kilometru mare și lat - căci de lung să nu vorbim, mai ales că e noapte...

Așa-i cu casa din Maroc. Unde mai pui că acolo sunt niște călduri infernale. Cu ce să scrii, dacă creierul ți-e piftie?- a, da ; cu stiloul... Dar ce mă fac eu, că scriu la ordinator, de-atâta

căldură ăsta e-n stare să se topească și dânsul (am citat din Negoșescu). Ce să caut eu în Marrakech, măi fratele meu cu doi ochi - care-i la peste o sută de kilometri de ocean ?

Ora 17,30 : A fost extrem de cald. Adineauri m-am trezit din somnul de după amiază. Când, în jurul orei 14 a venit Ana de la BN, am așteptat-o cu o strachină de harbuz rece. A spus că i-a căzut bine la inimă. Am crezut-o : și mama zicea : «Inimă» și arăta stomahul.

Azi dimineață, o vecină neagră - tot din Insule, după accent - jos, la poștă, a zis, râzînd, că poștașii sunt în vacanță, fiindcă nici ea n-a mai primit nimic de vreo săptămână. Mi-am zis că... îmi zisesem eu !, de mai demult!, însă când m-am întors din oraș, am găsit - mărturisesc: cu regret - o revistă (din California). Nu era mai bine cu-concediul poștașilor decât așa, cu-netrimiteria corespondențelor ? Ba da. Așa nu mai sper nici în cărțile trimise luna trecută de Dan Petrescu !

Marți 11 august 1998

Și noaptea care a trecut a fost grea, ieri, la Paris au fost 38 ° și nu a devenit respirabil aerul decât pe la orele 5 - când eu a trebuit să mă scol, din pricina zgomotului gunoierilor.

Aseară a telefonat Cornel Dumitrescu de la New York: că poate da drumul textului despre Tudoran ? I-am spus că nu : așa am promis, așa rămâne.

Chiar dacă meteorologia promite o oarecare scădere a temperaturii pentru azi, are să fie greu : zidurile sunt fierbinți. Dacă acel cretin de promotor imobiliar din Maroc (luminosul franțuz care înainte se ocupase de prezervative iar acum de case - și care a zis : «Ici on est dans le Moyen Orient») face pereții din cochileți de beton, cum am văzut, atunci vai și-amar de proprietari ! Harapii știau ei ce știau când își construiau casele din alte materiale, altfel zidărite - ca să fie răcoroase - dar promotorul prezervaticoidal ba (...)

L-am visat pe Nea Nicu dar nu mai țin minte povestea vieții visului. Mi-a rămas doar (doar !) aceeași senzație teribilă de culpă față de El, nemailpsind decât să-i cer iertare.

Încă nu e ora 8, dar sînt silit să perdeluiesc ferestrele, în vederea înfruntării asediatorului vrăjmaș.

Gata : am ridicat podul de la mal - de-acum, Dumnezeu cu mila (și cu încrederea în prevederile meteorologice, că azi n-are să fie atît de cumplit ca ieri... Consolări de român - căci și Francezii, mamă-mană, ce geantă sunt ei...)

Și când te gîndești că voiam casă-n Maroc... Recunosc,

spășit : tare aș fi vrut să am și eu o casă a mea, fie ea și în Marocul cel din Orientul Mijlocăș, vorba franțuzului prezervatvent-princultură. Căci eu - ca să mă exprim - pot pentru ca să supraviețuiesc căldurii : trag perdelele, stau culcușit la umbră, beau apă rece de la frigider și nu ies neam pe-afar' ! Așa făceam și la Lătești, în d.o. - când nu lucram... Țin minte că în primul an (vara lui 59, fiindcă era cu noi și Costică Iliescu), cu el și cu Gică Păcuraru lucram la șanțurile de pe marginea șoselei. Nu la reparare ori curățare - ci la... creare (de șanțuri). Uneltele noastre: hârleț, lopată - erau bunișoare, însă nu ne erau de ajutor : pământul cel pe care trebuia să-l șanțuim nu se lăsa! Nu săreau scânteii din el când încercam să izbim cu hârlețele (desigur, numai din pricina luminii mari nu le vedeam), dar Gică zicea că miroase a usturoi, ca atunci când scaperi, izbind amnarul de cremene. Se vede că promisiunea de plată era tentantă, de acceptasem noi să lucrăm, în asemenea momente, când Bărăganul șade la umbră, ținându-și răsuflarea (să nu mai "contribuie" și el la vipie), altfel de ce dracu ne băgasem ? Ne băgasem și gata ! În vreo două ceasuri de luptă cu, asta, zi-i pe nume... - cu natura ostilă !, am scobit niște gropicele / cât să ne căcăm în ele - ceea ce Gică a și făcut pe dată, explicînd, arătînd : dacă mai aștepta o oră-două, ar fi fost perfectă, ar fi acceptat întreaga cantitate... Și cum "lucram" noi, striviți de soare și respinși de pământ (am întors-o frumos, nu ?), dintr-o dată Gică azvârle hârlețul și începe să urla. Dar nu ca un om care urlă, ci ca un câine ; ca un lup. În primul moment Costică și cu mine ne-am speriat, în al doilea am prins a râde - în al treilea... Ne-am apucat și noi să urlăm. Și, după ce ne-am răcorit, urlînd, am coborît malul la Borcea și ne-am răcorit și 'notînd. Dar nu ne-am mai dus la șanțuri pe căldura-dracului.

Căldură, căldură... La Jilava, în vara lui 1957, în camera 35, cu obloanele închise... Apoi alături, la 36, unde, ca să ne bucurăm de oleacă de răcoare, îi provocam pe gardieni să ne pedepsească - fiindcă izolarea era La Turelă, unde domnea aerul lui Dumnezeu...

Căldură, căldură... La Gherla, în vara lui 58 - după 14 iulie, când a fost răscoala frontieriștilor...

În fine, la București, în podul lui Sterescu - dar am mai spus: alături era spălătorul casei, cu un cazan de vreo 50 litri, în care totdeauna era apă : luai cu ligheanul și-ți vărsai conținutul (auzi : sfânta apă a devenită "conținut" !) în cap - o dată, de două, de trei... Iar noaptea udai și un cearceaf în care făceai împachetări - în zece minute era uscat de foșnea ca hârtia...

Ora 12 : Acum vreo oră, curățînd legume, am simțit că mă fulgeră o chestie în șală. La singular, fiindcă, nu-i așa, numai

partea dreaptă mă durea... Te pomenești că oi fi răcit az' noapte (cu luna și plopii), dormind dezvelit. Dar dezvelit dorm de trei nopți - de ce abia acum ? A-ha, povestea cu acumulările cantitative care dau dureri foaaarte calitative...

Nici azi n-a venit poștă. Dracu să-i ia de PTT-iști francoizi !

Miercuri 12 august 1997

În sfârșit, s-a mai răcorit. Chiar dacă nu pe gustul meu, oricum, azi-dimineață cerul era voalat, deși, după toate semnele, are să se însenineze în curând.

Am scris scrisori - în chestiunea Caraion : lui Laszlo, Marianei Sipoș, lui Solacolu. Cartea Semnătoresei încă nu a sosit. Mi-a venit de la Laszlo o carte a lui Țepeneag, ceva tăieturi și o scrisoare acră. Iar la acreli nu mai răspund.

Am primit veste de la Solacolu ; indignat și el de campania anti-Caraion. Are de gând să-i reactiveze textele antitotalitare - cum ? Ca de obicei : dactilografiindu-le și fotocopiindu-le în 40-50 exemplare.

Mi-a venit o scrisoare și de la Theodor Codreanu de la Huși. Am să-i răspund în curând.

Despre cartea Iscălitoresei Solacolu zice că humanitasioata a numărat coloanele din Dicționarul Zaciu - și a găsit nemeritat de multe!

De ce Dumnezeu s-a băgat Manolescu și în treaba asta murdară (Laszlo scrie că de la o vreme fostul său idol parcă ar căuta asemenea latrine) : să fi avut ei doi vreun conflict, înainte de 81 ? Ei și ? De orice natură ar fi fost acela, nu-ți dă dreptul să formulezi asemenea acuzație. Se ia după Monica? Încearcă să recupereze "întârzierea" din 1991, când cu cronica lui Pruteanu - tot despre Ecaterina Bălăcioiu ?

Deasemeni, sufăr pentru fletul de Grișa : nu se desminte, când e să intervină el, "imparțial de-o singură parte". Așa a făcut în 1992, în conflictul meu cu Breban ; așa a făcut anul trecut, când s-a trezit împărțind el dreptatea între Monici și mine pe chestia Jurnalului - și uite-l, iar, mereu consecvent, la datorie ! Mai bine s-ar gândi oleacă înainte de a da drumul cernelii din stilou să-i șuvoiască pe hârtie. Nu se poate să nu fi observat că afirmațiile Semnăturoasei sunt fără acoperire, că individul nu produce nici o probă în sprijinul acuzațiilor. Și-atunci de ce dracu se bagă ? Ei, de ce : de-aia ! Ca să fie și el băgat în ceva.

A telefonat Cozighian : miercurea viitoare mergem împreună la Chartres la Sfântul Miron cel Kiropol. Am oareșcari emoții : nu ne-am văzut de vreo 15 ani. Cine zicea că numai

granița României ne desparte: uite că și Sena...

Joi 13 august 1998

De astă dată nu-l mai menajez pe Grigurcu : îi întind pe masă toate îngălăririle lui aranjiste : cu Breban, cu Monica Lovinescu. Vasăzică lovește cât poate în Preda, în Nichita, în Sorescu - dar nu-și spune opinia lui cea dreaptă într-o chestiune în care, vădit, M.L. nu are dreptate. El are să pretindă că și-a exprimat îndoiala, că nu are probe - dar nu i-au sărit în ochi "probele" Iscălitoresei?

Vineri 14 august 1998

Ieri am primit *Cotidianul* (până la 6 august - pachetul trimis la 10 august - fac această băgare de seamă fiindcă Dan Petrescu zice că mi-a trimis cartea în 3 august...).

Cozighian mi-a împrumutat colecția de *Romlit* : în acest an nici urmă de editorial al lui Manolescu în legătură cu Caraion. Am găsit în schimb câteva înțepături (la Cronicarul Anonim, firește) și două aluzii în legătură cu Apunake (Mircea Anghelescu, Al. Condeescu). O fi fost publicat prin decembrie 97, când a apărut și fragmentul în 22.

Mă întorc la Caraion : am dat de o altă cronică la cartea jlească, semnată de Adriana Bittel: nici ea nu pomenește nimic de Caraion ! Să fie din pricină că Valentina Caraion este evreică? Sau pur și simplu pentru că un Zigu Ornea este muuuult mai inteligent decât Manolescu, Liiceanu, Grigurcu, Monica Lovinescu la un loc? Mai știi...

Ora 17. Nici azi. Înseamnă că Dan Petrescu nu a trimis ; sau nu a verificat dacă persoana trimitătoare a chiar trimis - așa s-a întâmplat și anul trecut cu exemplarele de autor de la Jurnal.

Romlit din 6 aug. publică **Gaura din Arhivele Scriitorilor** la rubrica "Primim". Foarte bine : am să le trimit textul despre Cazul Caraion, cu precizarea : "Primiți !" Tot într-un număr recent e publicată o scrisoare a lui Țepeneag care-i reproșează lui Manolescu faptul că, vorbind despre *Revista Nouă* ce urma să ia naștere la Ploiești, vorbește de "niște studenți", dar nu de el, Țepeneag, nici de Dimov, de Mazilescu... Eh ! Oricât ar da din mâini Țepeneag, băieții din interior tot ne ocultează. Măcar eu știu pentru căci de ce: pentru căci îi agresez. Dar el care-i linge - și tot acolo...

Sâmbătă 15 august 1998

Sânta Mărie Mare. Care la catolici e una din foarte marile sărbători. Cum e și sâmbătă, nici vorbă de poștă.

Dacă-mi vine cartea Jelitei, am să scriu sub formă de scrisoare adresată lui Grigurcu. Mai ales că el face legătura necesară între cealaltă poveste cu Monicii (**Jurnal-ul meu**), ba chiar și cu Breban.

După amiază : mi-a telefonat un jurnalist de la Iași. M-a mai contactat de câteva ori, însă azi mi-a displăcut. M-a întrebat... când a fost înregistrată emisiunea "Cinci minute cu P.G."? I-am răspuns că scrie data pe fiecare episod, iar în unele eu cu gura mea mea anunț : «Azi sântem în...» Nu a părut deloc impresionat de argument. După multă pălăvrăgeală (că el n-a văzut toate episoadele, că el a fost în concediu, că el a fost în Basarabia), am spus:

«N-am înțeles : sânteți de acord cu ceea ce am spus ori ba ?»

El nu mi-a răspuns curat, net ; a zis că... da, dar cum să-mi spună el mie...?, sigur că rostesc lucruri pe care ceilalți nu le rostesc, dar "oamenii noștri nu sunt pregătiți pentru astfel de adevăruri"; și că ar fi trebuit să fiu "mai pedagogic".

Nu-mi reproșa - dar nici nu era de acord cu mine. Sântem în anul 1998, la aproape nouă ani de la Revoluțiunea lor și ei nu sunt "pregătiți" să asculte adevărurile spuse de mine - or fi ele... adevărate, dar ar fi trebuit să le comunic mai cu precauții, "mai pedagogic" !

Asta mi-a dat ideea de a face cu Cozighian încă o casetă-două de comentarii la comentarii. Am să vorbesc cu el pe drum către Kiropol.

Luni 17 august 1998

Chiar de-mi vine azi (trimisă din 3 august !) cartea jelească, nu mai scriu despre ea. Mi-a venit, așa. Prea mult timp am așteptat-o, mi s-a descărcat... încărcătura. Îmi păstrez notele luate, pentru alte ocazii - au să vină ele, au să vină. Mă simt ușurat : din pricina renunțării - acesteia. Nu ca atunci când scapi ori ești scutit de o corvoadă, ci de parcă aș fi chiar lucrat ceva și aș fi făcut-o cu plăcere și cu spor, iar acum am ajuns la sfârșit - și răsufli, ușurat. S-a reîntors căldura. Nu mai are puterea de acum o săptămână, dar-însă-totuși : se anunță o zi și mai fierbinte decât ieri. După amiază : N-a venit nici azi cartea. Azi dimineață am trimis un fax lui Dan Petrescu, întrebându-l de sănătate, de volumul **Scrîsurî**, de cartea jelită. Până acum n-am primit vreun răspuns - o fi iar în concediu.

Așadar, miercuri la Chartres, la Mironul cel Kir. Am trac. Nu știi despre ce o să vorbim, cu atât mai puțin despre ce o să (ne) tăcem, unul pe altul. Am răsfoit **Adameva**. Altă carte publicată, dar necunoscută. Și, în afară de Podoabă, necomentată. Măcar asta nu a fost distribuită deloc - editura a dat faliment - dar **Garda inversă** ? A avut o singură recenzie.

Nu trebuie să mă plâng : eu cu mâna mea mi-am făcut-o. Dacă nu m-aș fi apucat să latru despre "Viața" scriitorului, ar fi fost luată în seamă și modesta mea "operă" (dac-am zis : modestă, de ce voi fi pus opera între ghilimele ?).

Marți 18 august 1998

Ieri, 17, am început să re-scriu **Adameva**. Uite-așa !

Am făcut până acum 5 pagini dactilo, merge greu, dar mă simt foarte bine în ea. Cred că **Adameva** inaugurează o nouă manieră a mea de a face literatură - ultima fiind **Altina**. Cum n-am avut noroc cu ea - deși tipărită, nu s-a difuzat deloc, am s-o trec la ordinator, am s-o multiplic în 10-15 exemplare și am să le distribui eu. Ce mai, o dată-n viață sânt mulțumit.

De la Dan Petrescu nici o veste.

A murit Julien Green. Nu mi-a plăcut niciodată : scria numai și numai despre homosexualitatea *lui*. Va fi avînd dreptate, fiindcă și eu vorbesc despre a-mea, atât că sexualitatea mea nu-i homo. Dar bine-nțeleș că sânt tolerant - însă nu și obligat să le împărtășesc, ca să zic așa, opțiunile. Așa cum, dacă aș fi femeie, le-aș înțelege pe feministe, chiar pe lesbiene - cu condiția să mă lase pe mine cu ale mele... devieri ca ale partidului: tot înainte... Să nu-mi impună, nici măcar în glumă intoleranța lor, de minoritate greu-tolerată. Într-un cuvânt : să nu-mi ceară și-prosopul...

Joi 20 august 1998

Ieri am fost cu Paul Cozighian la Chartres. La Miron Kiropol. Ne-am bucurat amândoi, fiecare dinspre sine, apoi împreună... E de o tinerețe, acest minunat exemplar ! A suferit mult, mai ales pentru copil, în cele din urmă s-au hotărît să-l încredințeze unui stabiliment specializat. Ion trebuie să aibă vreo 25 ani, e mai în vârstă decât Filip. Am cunoscut-o pe minunea lumii numită Elisabeth (așa se va fi scriind corect ?) : mare, bogată-n trup, mereu gata să rîdă - asta îi lipsea lui Miron : siguranță, soliditate, reconfort. Mă bucur pentru ei amândoi.

Cartea de la D. P. tot n-a venit, în schimb am primit un plic de la Solacolu : pe lângă scrisoarea sa, îmi trimite fotocopiile după

celebrul editorial al lui Manolescu și după textul trimis de Valentina Caraion, dar nepublicat.

Editorialul din *România literară* este de-a dreptul tâmpit - zice Ana, eu pretind că e doar manolescian. Zău că-mi vine să-mi calc cuvântul - și să-i zic vreo două de la obraz.

Seara : la prânz a venit, în sfârșit, coletul de la Dan Petrescu - expediat în 6 august, nu în 3, cum pretinsese el. Cu **Această dragoste, Erotismul lui Bataille, Manifestul lui Karl und Fritz, Istoria eroilor...** de Aldulescu și încă un exemplar din **Istoria...** lui Creangă-Pițu. Ceva mai târziu, de la Nichita Danilov, o scrisoare, în care îmi cere să angajăm un interviu, precum și cartea lui Breban : **Spiritul românesc în fața unei dictaturi.**

Am citit (și adnotat) cartea jelatei : nu mă îndeamnă deloc, deloc. Am să scriu cândva și despre ea, în legătură cu altceva, dar nu doar despre ea. E prea murdară. Și înnodată.

Vineri 21 august 1998

Plouă, rece. Halal ! Din caniculă, în ploaie.

Nu, nu scriu despre **Această dragoste...** E murdăritoare.

Umezeală, zăpușeală. Ca să mă citez : am căzut din lac în puță.

Așa, că a venit vorba de altceva : îmi spusese Solacolu, acum constat singur : Jelalnica inventariază, numărînd din Dicționarul Zăciu, coloanele dedicate lui Caraion ! Care nu merita una ca asta!

Îmi telefonează Kiropol de la Chartres : că Grigurcu îl roagă să intervină pe lângă mine, să nu mă supăr că nu mi-a trimis cărțile, n-are bani. N-are - dar de ce nu-mi scrie mie această simplă, omenească explicație ?

Cozighian : a primit avizele de primire (casetele trimise) de la Tg. Mureș și Oradea. Luca Pițu i-a trimis scrisoare. Cozighian mi-a telefonat că a primit o scrisoare de mulțămîntă (pentru casete) de la Luca Pițu. Probabil o să primesc și eu una, în curînd.

Foarte-foarte obosit : drumul la Chartres m-a solicitat mai mult decît îmi imaginam - eh, bătrînețe, coaie crețe...

De-abia aștept să ajungem mâine, să copiez la **Adameva** - care s-ar putea : Sus, în (pe ?) vârful Raiului...

Sâmbătă 22 august 1998

A plouat zdravăn, aerul s-a răcit, miroase a toamnă. De mâine o să demontez perdelele duble, cele care apărau de soare...

Lucrez la **Adameva** din greu. Suprim mult, adaug puțin.

Luni 24 august 1998

Am scris lui Luca Pițu și lui Grigurcu : îi anunț de intenția lui Cozighian de a face și cu ei (auto)interviuri.

(...)

Marți 25 august 1998

(...)

Mâine mergem la Kiropol.

Lumea liberă de săptămâna trecută a publicat o scrisoare a unor deținuți politici din exil contra lui Calciu. Printre păcate enumeră și introducerea prin efracție în mișcarea noastră din 77. Calciu este, nu doar ticălos, ci și un imens prost. Din nefericire, are mare priză la tineri - și la securiști.

După ce a apărut în *Cotidianul* textul meu, Adameșteana a "comentat" în felul ei buimac chestiunea în *România liberă* - cam așa: Goma își reglează conturile cu Calciu (?) și lovește în morții care n-au semnat alături de el, în 77 (Mazilescu, Turcea)... Or adevărul este cestălalt: în legătură cu Cristoiu, scriam că nu sânt prieten - nici n-am împărțit gamela cu el. Dealtfel, nici cu Manolescu n-am împărțit-o, nici cu Breban - nici chiar cu Mazilescu... Cam acesta este spiritul. Dar Adameșteanca, româncă de viță străveche, nu produce citate, ea povestește ce-a înțeles vecina de apartament și i-a relatat și ei, în lift. Iar cititorii s-au obișnuit cu acest mod de a "dialoga", de a "polemiza"... Povestindu-i Anei, ea mi-a dat o idee : la proxima ocazie, să spun că nici cu Adameșteanca n-am împărțit gamela în pușcărie... Tot Ana : «Azi mâine o să pretindă și Blandiana că a semnat Apelul din 77, ba a fost... inițiatore...». Eu : «Numai că eu încă nu sânt mort, ca Negoïtescu, pentru ca prietenii mei Doinaș, Gelu Ionescu, să pretindă că ei sunt coautori - ba de-a dreptul : conceptorii textului adus de el în martie 77». Mă tem că asta rămâne singura... diferență.

Am mai copiat din **Adameva**. Merge greu, e extrem de obosi-toare operațiunea.

I-am trimis un fax lui Dan Petrescu, punându-i întrebări : dacă a luat în considerare și cele două volume din **Amnezia la români**, în câte volume face **Scrîsuri**, când are de gând să-l scoată... Rămâne de văzut dacă va răspunde.

Duminică 30 august 1998

Am dus **Adameva** până la pagina 48.

S E P T E M B R I E

Marți 1 septembrie

Ieri am primit un plic de la Valentina Caraion. Cred că iar am să mă răzgândesc. Am primit și un pachet de *Cotidianul* - dar câteva numere lipsesc.

Tot ieri m-a vizitat Sergiu Grosu. Am evocat - la cererea mea motivele care ne-au împiedecat apropierea în acești 21 ani. L-am numit pe Virgil C. Gheorghiu. Mi-a lăsat o sumă de cărți.

M-au vizitat Nușa-Mihai Răducă (au mai fost anul trecut). Mi-au adus, cu dedicație, cartea lui Florin Constantiniu, **O Istorie sinceră...** N-o să cred, însă lucrarea tovarășului nostru just trudit la Ministerul Adevărului, pe timpul Iepocii, după întâia răsfoire, pare a fi bună.

Dan Petrescu, contactat de Lulu, zice că nu știe câte volume or să fie, din **Scrisuri** - abia după ce-i vin șpalturile... Dar tot nu răspunde dacă a inclus și Amnezia...

I-am trimis un fax lui Radu Mareș prin Ruxandra Cesereanu - al Daciei nu funcționează.

Am dus **Adameva** până la pagina 80 (dactilogramă), 105 din carte.

(...)

Joi 3 septembrie 1998

Am scris în cele din urmă scrisoarea către Grigurcu :

Paris, 15 (22) august 1998

Dragă Grigurcu,

Am citit cu sentimente amestecate cronică literară De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion publicată în *România literară* din 1-7 iulie 1998. Am înțeles că volumul *Această dragoste care ne leagă. Reconstituirea unui asasinat*, Ed. Humanitas 1998 și-a răscolit amintiri neplăcute-plăcute de la Institutul de literatură în care ai intrat și ai ieșit în același an, 1954 ; am mai înțeles că ai fost impresionat găsiți-te personaj al cărții, sub pseudonimul (neliterar) "studentul Mișu", cel care o vizita pe văduva marelui Lovinescu...

Ce nu am înțeles : calificativul : "excepționala evocare", acordat produsului editorial recenzat. Atât de grijuliu, atât de (uneori excesiv de) cumpănit cu expresia, de astă dată pari a-i acorda volumului "înalta prețuire" și pentru că ești personaj...

Această dragoste care ne leagă încearcă să reconstituie un asasinat. Victimă : Ecaterina Bălăcioiu, fosta soție a lui E. Lovinescu și

mamă a Monicăi Lovinescu ; călău : Securitatea. Or ce (și cum) îi propune-impune cititorului - mai ales celui care (din fericire !) nu cunoaște Molohul, cum bine îi zici Securității - atât semnatarea reconstituirii în chestiune, cât și cronicarul volumului publicat la Humanitas ? Adevărat : ai intuit construcția specială a cărții și logica și mai specială a iscălitoarei - dar atât. Dovadă : titlul cronicii D-tale poartă inadecvatul titlu : *De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion*. Cu acest preț ai trecut senin peste contradicții, ca să extragi cu forcepsul “contrapunctul”, cum îi spui episodului Caraion. În mod programatic, deliberat, semnatarea “reconstituirii” a rezumat, buimaclie, informații inexistente, le-a înecat în sos de “se pare că...”, a falsificat alegru datele problemei, s-a încurcat în propria-i “anchetă”. La pag. 268 scrie negru pe alb : “(Hamzea) este ultimul supraviețuitor al grupului”, iar peste două paragrafe : “nu mai existau decât doi supraviețuitori : Valentina Sestopali, prietena lui Stelian Diaconescu (Ion Caraion) (...) și Adrian Hamzea”. Așa cum nu simțise nevoia să argumenteze afirmațiile, nu a simțit nevoia nici de a i se adresa... celui de al doilea supraviețuitor, soția “acuzatului”. Iscălitorea “excepționalei evocări” (citat din Grigurcu) a alcătuit, sub sigla Humanitas, dosarul, nu al alcătuitorului dosarelor, al Răului Absolut, numit Securitate, ci, surprinzător : tot al unei victime, prezentată, aici, abuziv, calomnios, fără nici o probă ca auxiliar al călăului.

Cum “lucrează” iscălitoarea Reconstituirii unui asasinat ?

De o parte a barierei plasează victima : Ecaterina Bălăcioiu, văduva lui E. Lovinescu : persecutată, urmărită, arestată “pentru nimic” (vai, 99,99% din arestații de Securitate erau pentru... aceeași vină) ; introdusă într-un lot fabricat de Securitate (vai, 95% din “loturi” purtau aceeași marcă) ; trimisă în închisoare, i se refuză medicamentele strict necesare și asistența medicală elementară (vai, deținuții politici aveau același regim); în cele din urmă își dă sufletul, iar trupul ei cel mult chinuit este aruncat la groapa comună...; de cealaltă parte (mai corect ar fi : în partea opusă - D-ta ai înțeles perfect pre-judecata semnatarei “reconstituirii” când ai vorbit de “contrapunct”) împleticita semnătoreasă de la Humanitas îl țintuiește pe Ion Caraion ! Iar ca să nu lipsească o culme a neobrăzării, se apucă să numere pe degete coloanele din Dicționarul Zăciu dedicate poetului, întrebându-se, cu o nesfârșită subtilitate, dacă le merita...

Tot nu pătrund titlul cronicii D-tale : *De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion*. Ce trebuie să înțeleagă cititorul României literare prin : De la... la...? - citez din textul semnat : Gheorghe Grigurcu :

“Drama Ecaterinei Bălăcioiu-Lovinescu are, în optica Doinei Jela și un soi de contrapunct, care este cazul Ion Caraion (...) Apropiat al bătrânei doamne, care-l tratează cu afecțiunea cuvenită unui fiu, acesta devine nu mai puțin o manifestare a absurdului, a unui absurd la pătrat, am putea spune, deoarece, victimă neîndoielnică și el a comunismului, pare a se fi transformat într-un complice al acestuia (...) Dar nu putem trece ușor peste un fapt foarte posibil și anume că Ion Caraion a scris înainte de plecarea sa în Occident, la porunca

Securității, pagini calomnioase, impardonabile, despre vechii săi prieteni Monica Lovinescu și Virgil Ieruncan precum și despre mama Monicăi” (sublinerile îmi aparțin, P.G.).

Ce fel de adevăr propui în comentariul D-tale, dragă Grigurcu ? În ciuda îndoielilor - exprimate mai încolo printr-un tic stilistic : «Oare ?», în final, ca un avocat care n-a citit dosarul (altfel : pâinea lui Dumnezeu !), soliciți pentru clientul întâmplător circumstanțe atenuante : “să mai aștep-tăm unele mărturii, să mai facem unele investigații”, cerînd “o înțelegere adecvată”. Și totuși, înclini, cu durere, cu sfâșiere (“un fapt foarte posibil”) - să crezi că, re-citez : “Ion Caraion a scris înainte de plecarea sa în Occident, la porunca Securității, pagini...” etc., etc...

Ca să acceptăm ceea ce așterni, negru-pe alb, sub semnătură, în *România literară*, va trebui să răspunzi la două chestiuni :

1. Cum ai ajuns la *această concluzie* ?

Ce întrebare : ai luat-o din volumul *Reconstituirea unui asasinat*, editat de Humanitas ! Bine, dar cum gândește Grigurcu ? Din moment ce Humanitas propune o reconstituire, iscălitorea volumului era obligată să producă probe din arhivele pe care se laudă că le-a consultat - potrivit cărora “Ion Caraion a scris înainte de plecarea în Occident, la porunca Securității...”, cum te exprimi atât de frumos în *România literară*. Or asemenea *probe* nu există în volum ; nu ne sunt prezentate. Iscălitorea “reconstituirii” publicată la Liiceanu nu are decât să afirme ce-i trece ei prin cap, n-are decât să scrie după dictare ce i se suflă la ureche - nu e prima ispravă falsificatoare a editurii care nu se poate dez-băra de obiceiurile Maicii sale: Editura Politică a lui Valter Roman (ultima ispravă, cronologic, fiind chiar **Cartea neagră a comunismului**), însă D-ta, Grigurcu, nu ai voie să te iei, orbește, prostește, după o oaie capie ca alcătuitoarea “anchetei”.

2. Ce anume conțin “paginile calomnioase, impardonabile despre vechii săi prieteni Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, precum și despre mama Monicăi” ?

Nu ni se comunică. Dacă este laudabilă grija de a nu o răni pe Monica Lovinescu repetîndu-le în carte, nu există nici un motiv de a i se acorda editurii Humanitas și slujbașilor ei “anchetatori” încă un cec în alb, acoperind lipsa de probe a afirmației iresponsabile, inacceptabile : Caraion ar fi scris ce a scris pentru... a obține pașaport de emigrare !

Dacă tot te-ai aplecat asupra “atrocilor suferințe îndurate de autorul Cântecelor negre” (s-a observat : e un citat din textul D-tale), de ce nu te-ai interesat pe lângă apropiatul poetului ? Ai fi aflat ceea ce știau atât cei din exil cât și cei rămași în România : *Ion Caraion nu voia să plece din țară!* În care caz nu a existat nici “târgul” cu pașaportul.

Ca unul care urmărește cu ochi neadormit “mișcarea literară” - și care, totuși, mai și răsfoiește *România literară* în care colaborează regulat - erai obligat să citești și altceva decât editorialul lui N. Manolescu din 26 nov./ 97. Iar dacă ți-a fost practic imposibil să cunoști cronică iubitului și stimatului nostru prieten comun, Z. Ornea

la același volum (a apărut la trei săptămâni după a D-tale), nu se poate să nu-ți fi căzut ochii pe textul Adrianei Bittel : Rana, după atâția ani... (R.l. din 20-26 mai 1998). Ai fi observat prudența, reținerea, normalitatea : nici unul nu s-a luat după impresiile impresionistei bine dirijate care semnează volumul **Această dragoste...** A. Bittel și Z. Ornea nu pomenesc nici de “faptul foarte posibil” a scrierii jurnalului “la porunca Securității”, cum atât de rotunjit te exprimi, nici de bănuiala pusă indirect în gura lui Adrian Hamzea că Ion Caraion ar fi fost, în același preț, hoț de poeme ! Numai o iscălitoreasă precum humanitașioata instrumentatoare a dosarului Caraion (necesarul contrapunct, dragă Grigurcu) putea să vehiculeze asemenea liicenități !

Deci nu te-ai gândit nici o clipă că Ion Caraion - plin de păcate, ca noi toți, însă nu cele inventate la Liiceanu, în bucătărie (și, ce tristețe : întărite de Manolescu) - nu voia să părăsească aria limbii române (ca un arghezian ce era, ca un caraionian ce este...), deci nu avea ce negocia ? Nu te-ai gândit că un grafoman de geniu ca Ion Caraion nu avea nevoie să... fure poezii ? Cu câte scrisese “în cap”, la pușcărie, ar fi umplut, pe lângă folclorul penitenciar și “opera completă” a șaisprezece poeți consacrați. Dacă nu te-ai gândit - atunci foarte rău pentru D-ta.

Înapoi, la la originea scandalului :

La puțină vreme după stabilirea poetului în Elveția, *Săptămîna*, organ al Securității, a început să publice, în foileton, “Jurnalul lui Caraion”.

Un prim scop al lui Eugen Barbu și al locotenenților săi : Ulrieru, Dan Ciachir, Chiuzbaian, V.C. Tudor a fost atins : cei încondeiați, s-au supărat.

Aveau dreptate ? Dacă erau calomniți, bine-nțeleș că aveau - în măsura în care calomnia se traduce prin (citez din DEX) : “Afirmatie **mincinoasă** (subl. mea, P. G.) și tendențioasă făcută cu scopul de a discredita onoarea sau reputația cuiva”.

Nu am de unde ști - și nici n-ar avea importanță - dacă ceea ce a publicat *Săptămîna*, organ al organului MAI era conceput și desăvârșit ca jurnal ori ca altfel de scriere. Pentru a continua dezbaterea, să admitem că ceea ce scrisese Caraion făcea parte dintr-un jurnal al său...

Printre numeroșii înțepați eram și eu. Nu mi-au procurat o deosebită plăcere cele scrise, însă cum afirmațiile sale nu erau nemincinoase, dar nici mincinoase (vizau calitatea literaturii mele - despre care oricine poate să se exprime, chiar fără să o fi citit, cazul și al lui, el însă deținea judecata de la Marin Preda), nu le-am pus la inimă.

Cu totul altfel stau lucrurile cu Monica Lovinescu : despre ea “Jurnalul lui Caraion” făcea afirmații ce nu țineau nici de talentul literar, nici de culoarea ochilor, nici de felul în care răspunde la salut. În acest caz Caraion a colportat (prin Jurnal) un zvon dintre cele mai odioase. Care anume ? Pentru ca cititorul să judece dacă acea calomnie justifică această pedepsire, ar fi fost absolut necesar să existe în “reconstituire”.

Firesc, vine întrebarea :

«Avea Caraion dreptul de a așterne în jurnalul său (intim) zvonuri odioase despre prieteni ai săi?»

Răspuns : «Avea acest drept - chiar dacă nu comenta zvonul, combătându-l».

Eu voi trece la întrebarea pe care și-o pune orice fost deținut politic :

«Avea pușcăriașul Caraion dreptul de a ține jurnal în România?»

Răspunsul este :

«Nu».

Fiindcă cele-zece-porunci ale pușcăriașului sunt... douăsprezece: a unsprezecea: «Să nu torni !», a douăsprezecea: «Să nu ții jurnal-ca-jurnal!»

Deținutul odată liberat, n-are decât să-și pună pe hârtie amintirile - dar nu sub formă de jurnal, ci... deghizate : “Jurnalul fericirii” i-a spus Steinhardt - și s-a ales “doar” cu confiscarea unei variante (o alta, cea care a ajuns la Virgil Ierunca a fost purtată de Virgil Tănase, de Marie-France Ionesco și de mine prin București, până la debarasarea de urmăritori și depunerea la “cutia poștală” : un diplomat belgian) ; Ioan D. Sîrbu i-a dat tot un titlu... de ficțiune : “Jurnalul unui jurnalist fără jurnal” ; până și Soljenițin, deși rus, a fost și el prudent, intitulându-și volumul de memorii: “Stejarul și vițelul”. De ce a fost omorât de Securitate obscurul Gheorghe Ursu ? Doar fiindcă era un necunoscut, cum presupun improvizați “comentatori” care nu știu ce comentează? Da de unde ! Ci pentru că al său jurnal confiscat era jurnal-jurnal. Or, pentru securiști, “un jurnal spune totdeauna adevărul : când îi demască pe dușmani, începînd cu autorul jurnalului ; când ne înjură pe noi și orânduirea noastră”. Să nu se uite că securiștii aveau/au, despre literatură, noțiuni puține, dar fixe - “ca să fie ușor memorizate și pe loc aplicate”.

Iată, după opinia mea, eroarea lui Caraion, adevărata și singura lui vină : în ciuda faptului că fusese deținut politic (și nu o singură dată), a ținut jurnal, susceptibil de a ajunge în mâna Securității - or în acest caz, nu riscă doar diaristul, ci și persoanele desemnate în jurnal.

Nu cunosc persecuțiile la care vor fi fost supuse acestea, în România. Chiar dacă Securitatea nu s-a slujit de “Jurnalul lui Caraion” decât pentru... exterior, vina poetului nu devine mai mică.

Nu se poate spune că Monica Lovinescu, aflată la Paris, ar fi suferit din pricina a ceea ce scria Caraion. Nici chiar Ecaterina Bălăcioiu - ea se prăpădise cu mult înainte de scrierea acestui jurnal. Numai că în cazul familiei Lovinescu nu se poate vorbi în termeni de teroare polițienească - ci de atingere a onoarei. Chiar dacă Ion Caraion, când așternea acele lucruri pe hârtie nu avea în vedere publicarea lor într-un viitor apropiat, nu trebuie absolvit de vina de a fi dat credibilitate, prin prestigiul său scriitoricesc și de apropiat al familiei Lovinescu unei bârfe murdare circulînd în București. Monica Lovinescu ar fi fost perfect îndreptăți-tă să-l întrebe pe Caraion dacă are dovezi în sprijinul afirmațiilor sale.

Nu știu dacă a făcut-o, nu știu ce i s-a răspuns.

Dragă Grigurcu,

Te întrebai : “Cine poate să-l judece fără tresărire pe insul supus unor grozăvii fără să le fi încercat el însuși”? Această judecată este valabilă pentru D-ta, care n-ai cunoscut nici un minut de închisoare, nu și pentru mine.

Eu însă, acceptînd că Securitatea (dealtfel am scris acest lucru, în nenumărate rânduri), nu are nevoie de declarațiile de recunoaștere a “crimelor” imputate banditului anchetat - “recunoaște” ea singură, în locul lui, ba îl condamnă înainte ca el să fi fost arestat !, înclin să cred că Ion Caraion, fire veninoasă, a fi fost capabil să scrie și așa ceva.

În schimb nu accept cu nici un chip teza lui Liiceanu, amplificată în prepublicare de Gabriela Adameșteanu în 22, susținută de N. Manolescu în editorialul amintit din *România literară*, de Matei Călinescu - tot în 22, (din 16 iunie/98, unde în deplină necunoștință de cauză și cu o superficialitate egalată doar de aerul de superioritate al unui demn ucenic al lui Paul Georgescu, vorbește de “figura ambiguă a monstrului” (...) “sărmanul Stelian Diaconescu” !)...

...și de D-ta, Grigurcu, în cronica literară în care repeți copilărește, nu doar neadevărul, ci ticăloșia potrivit căreia Caraion ar fi scris Jurnal-ul pentru uzul Securității !

Este adevărat : nici unul dintre voi cei enumerați mai sus (la care trebuie adăugați Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, autorii morali ai volumului iscălit de o întâmplătoare trecătoare pe ulița lor) nu ați făcut închisoare. Dar cu toții sânteți scriitori, pentru Dumnezeu ! Iar un scriitor - mai ales un ne-poet - este obligat să se transpună în orice persoană-personaj, în oricare situație. Apoi nu este nevoie să fiți autori de romane polițiste (dar Dostoievski?), nici să iubiți peste poate “genul”, pentru a răspunde la întrebarea : “Cui folosește crima ?” Chestiune de logică elementară : “Există o legătura de la cauză la efect : scrierea jurnalului - pașaport pentru Occident?”

Nu există decât în ceța din care se hrănește persoana iscălitoare a “documentului istoric” comandat și lansat cu tam-tam de Humanitas.

Oare Ion Caraion, omul, nu va fi adunat suficientă antipatie (ba chiar și multă invidie, ca să punem lucrurile la locul lor), pentru a adăuga la grelele sale păcate și această invenție : că și-a scris jurnalul din ordinul Securității - a, dar nu așa, de dorul lelii, pentru a rămâne la arhivele pelino-măgurene, ci... pentru a primi, în schimb, un pașaport (pe care nu-l dorea)?

Și pentru că fiecare își dă cu presupusul în această chestiune, fie-mi îngăduită și mie o ipoteză :

Ion Caraion a cedat nevoii de a ține jurnal (o eroare - am explicat mai sus în ce constă). Nu voia să emigreze, dealtfel își amenajase un cuib mai mult decât confortabil la București, unde, cu sprijinul hotărîtor al lui Marin Preda publica aproape tot ce așternea pe hârtie. Dar soția sa, Valentina îl convinge să se rupă de România - în interesul fetiței lor.

Să presupunem că mai degrabă moartea prietenului și protectoru-

lui său, Marin Preda a provocat hotărîrea de a pleca din țară.

În care caz, putem bănuși : în safe-ul lui Preda, forțat imediat după moartea sa și golit de manuscrise (se vorbește de un alt roman, de un jurnal al lui M.P.) va fi fost furat de Securitate și Jurnalul lui Caraion. Doar așa se vorbește : tot ce ține de închisoare, în Cel mai iubit dintre pământenii îi fusese povestit autorului de Caraion.

Încă o dată : cui îi slujește ca Ion Caraion (să presupunem că n-ar fi și un foarte mare poet) să fie portretizat, nu doar ca ceea ce a și fost, ca om - ci ca un monstru, vorba suavului și nesimțitorului la cuvinte Matei Călinescu ?

În încheiere o întrebare în trei volete adresată lui Gheorghe Grigurcu :

1. Cu ai cui ochi citise Grigurcu, în vara anului 1991, în *Contemporanul*, textul meu **Capra și Căprarul** : cu ochii lui Breban - ori cu ochii nimănui : interviul din *Apostrof*, 1992, fiind dovada că vorbea despre ceea ce nu cunoștea ?;

2. Cu ai cui ochi citise Grigurcu, în primăvara anului 1997 **Jurnalul** meu : cu ochii lui D.C. Mihăilescu, Ștefănescu, Buduca, Pruteanu - care nu citiseră ceea ce combăteau de mama focului ?;

3. Cu ai cui ochi a citit Grigurcu "reconstituirea" amintită : cu ai Monicăi Lovinescu, ai lui Virgil Ierunca, ai lui Liiceanu, Adameșteanu, Manolescu ?

Firește, nu aștept răspuns. S-au adunat deja trei întrebări.

Paul Goma

Sâmbătă 5 septembrie 1998

Am tot vrut să notez, dar n-am apucat :

De la o vreme - să fie câteva bune săptămâni - "calitatea" cuplului vis-trezie s-a inversat : o viață întreagă, visul era paradisul, adăpostul, locul cald, iar căderea în trezie era prăbușire în mizerie, sărăcie, foame, închisoare, exil, hăituială chiriacă. Acum este viceversa : acolo, în somn, în vis, e, dacă nu de-a dreptul rău, atunci nu e bine, nu e în regulă, nu mă aflu în securitate - starea de acolo este chiar asta : insecuritatea ; iar când mă trezesc, de astă dată nu mai cad, ci urc la mai puțin rău, ceea ce la mine este de-a dreptul bine.

Deie Dumnezeu să țină așa balanța somn-trezie.

(...)

Am vorbit adineauri la telefon cu Lulu : *Cotidianul* nu va mai dura mult. Păcat. Nici o veste de la Dan Petrescu ; nici de la Frățilă ; nici de la Mircea Martin. Ea își face iluzii - zice : «De luni, au să mă contacteze !»

O duc târîș-grăpiș cu **Adameva** : am făcut până acum 75 pagini ordinator - 110 dactilo. Ce bine ar fi să termin de ziua mea,

2 octombrie !

Ieri am pierdut timpul încercînd să-i răspund Adameșteancăi - la Tableta ei din *România liberă*, în care mă acuză că... îi atac pe morți... M-am oprit - am renunțat. Deocamdată. Am alte treburi.

Mi-au venit *Vatra* și *Jurnal literar*.

Luni 7 septembrie 1998

Am făcut o tură prin oraș - până la Palais Massa. De la St. Jacques am mers pe jos până la Odéon - de acolo am luat autobuzul. Sînt rupt de oboseală și am făcut plăcintuțe cu brînză (și cu mărar de la chinez!).

Am primi o cartolină de la AlCălinești, în excursie culturală la Praga.

Vineri 11 septembrie 1998

Am primit scrisoare de la Radu Mareș. Zice că apar IV și V din Jurnal în decembrie. Deie Domnul.

Cu Adameva am ajuns pe la aproape 100 pagini.

Duminică 13 septembrie 1998

Am primit ieri un plic de la Sami Damian. I-am răspuns.

Lulu a telefonat aseară : că Frățilă are să se întâlnească, pentru contract, în 15. Foarte bine.

Luni 14 septembrie 1998

Am ajuns cu copiatul **Adamevei** până la cap. 28. Nu pot merge mai departe. Regret că pragul, bariera mai degrabă, nu s-a manifestat mai devreme sau la început, ca să mă scutească de o trudă inutilă.

Nimic nu mai merge, nimic nu e bun, mă mir că am pierdut trei săptămâni și ceva cu "copiatul". Căcat. Cartea e un căcat, copiatul un căcat cu moț, iar eu, autor, sînt un căcătoi înzestrat cu două moțuri. Înțeleg : Ceia, băiat bun, bridgist al poporului, nu mi-a făcut nici o obiecție, ba a respectat și greșelile de dactilografere, pentru cartea tipărită la Loreley - dar Antonesei ? De ce a binecuvîntat un asemenea rataj ? Probabil tot din respect - mama lui de respect din asta !

S-a răcit simțitor aerul, pe la munte a nins, ceea ce nu mă privește, mă privește că azi, ieșind după cumpărături, am prins a

strănuta. Am răcit ca ultimul cârnat uitat în ploaie. Iar eu, când sânt răcit arăt de parcă aş avea un triplu cancer.

Cozighian : a primit telefon de la Cristian Țopescu (acum “factor de decizie”, director de programe, așa ceva, nu a reținut nici el) : cică a avut cuvinte bune despre serialul nostru și i-a sugerat să mai propună ceva... Foarte bine: să propună voletul “cărți” - cu Mariana Sipoș.

Acum încerc să mă culc - n-au dat drumul la căldură, măgarii.

Marti 15 septembrie 1998

Am primit scrisoare de la Ruxandra Ceserean : îmi trimite câteva foi din ziarul în care a publicat câteva cuvinte din **Alfabecedar** și o scrisoare : șeful găsește că cititorii nu gustă scâlâmbăielile mele limbuistice. Nici nu știe ce bine-mi cade vestea ! Am să-i scriu.

Mi-a venit o carte de la Ardian Kuciuk. Am să-i mulțumesc în curând.

Joi 17 septembrie 1998

Ieri am primit o scrisoare ciudată : de la Silvia Romica Bogdan, fostă colegă de an, din prima studenție (faceam împreună marxismul - cu bestia de Radu Florian !). Eu n-o țin minte, numele nu-mi spune nimic - sunt peste 40 ani de-atunci ! Ea o fi pensionară - e-he, dacă eram cuminte, mă bucuram și eu de pensie, acum... Spune că mi-a citit toate cărțile, că am dreptate să-i dau pe scriitori “cu nasul în propria scârnă”... Deh ! A fost și ea profesoară - de română - ce-i va fi învățat pe elevi într-o viață de profesor ? Nu tot pe scriitorii din manuale, din programă ? Nu tot pe scriitorii veniți la întâlniri cu cititorii ?

Cozighian a adus un cartuș pentru imprimantă și două pachete de hârtie. Întru reciprocitate... i-am înmânat trei-sferturi dintr-o plăcintă cu mere, făcută de Ana. Mi-a telefonat adineauri : i-a scris Grigurcu, dându-i adresa și mulțu-mindu-i cu anticipație pentru viitoarea emisiune TV cu el - la recomandarea mea. I-am spus că are să primească o scrisoare asemănătoare și de la Luca Pițu.

Vineri 18 septembrie 1998

Am fost la doctoresă ; mi-a citit analizele, mi-a luat tensiunea, ‘pă care mi-a ordonat să mă car de-acolo, că ea are treabă !

- cu bolnavii !

Mi-a făcut tare bine, draga de ea.

Am făcut vaccin atigripal.

Am copiat până la pag. 130.

Am beut' uischi și m-am abțiguitu'. Păi dacă Martina/Sabourina a găsit că am "seulement" 12/9 tensiune...

Azi n-am primit poștă. Între noi fie vorba : nici ieri.

Duminică 20 septembrie 1998

În ajun de echinox. Am dus-o până la 140 pagini (235 dactilo, 300 carte). Foarte-foarte obosit.

Mi-a trimis Solacolu textul lui despre Caraion. O rade pe Jelescă.

Luni 21 septembrie 1998

Azi, la echinox, am terminat de copiat (suprimînd ultimele 20 capitole) ADAMEVA : 150 pagini în 16.

Azi am primit scrisoare de la Grigurcu : promite replică la replică.

Joi 24 septembrie 1998

Azi, 11 plicuri cu **Adameva** - toate pentru România.

Am tras la imprimantă și 2 exemplare din **Scrisuri** 1998.

Cozighian mi se plînge la telefon de Țepeneag : l-a întîlnit în târg, l-a salutat, i-a spus cine este (Țepeneag și-a adus aminte, se cunoscuseră prin 1991), a spus că știe : "Ăl care a făcut serialul cu Goma..." - până aici nimic deosebit, nu a manifestat ostilitate. Însă abia când Cozighian i-a dat cartea de vizită, Țepeneag a "răspuns" în stilul lui :

«Ca ce chestie...?»

Am încercat să-l liniștesc pe Cozighian : nu e neapărat un semn de agresiune din partea lui Ț., doar de... lipsă de chef. Nu a fost deloc convins că așa stau lucrurile.

Mă frămînt încercînd să mă pregătesc pentru viitoarea emisiune, despre cărțile mele. Are să fie greu, fără interlocutor. Cozighian s-a propus : citește el cărțile mele și mă întrebă el. I-am răspuns că, pentru... consecvență, să fie tot monolog...

Vineri 25 septembrie 1998

S-a stricat timpul : plouă.

A telefonat Kiropol. I-am împărtășit părerea : fiecare din noi să facă emisiunea singur, cum am făcut eu monologul ; dacă sântem doi, ne bruiem, ne rău-influențăm - și spunem prostioroaie. Renunțăm la ce am făcut împreună, face el alta, singur cu Cozighian. A fost de acord.

După amiază a telefonat Mariana Sipoș. Că are să meargă în Elveția, să filmeze mărturia Valentinei Caraion. Că ar face o emisiune despre cărțile mele, dar nu știe când are să poată veni, mai ales că la ei sunt veșnice vânturări de/în conducere. Am uitat să-i spun că îi trimisesem și ei, ieri, Adameva noua ediție...

Mi-a mai spus : a apărut scrisoarea către Grigurcu în *România literară*.

Am tras la imprimantă **Scrîsurî** : 1, 2, 3 (1997) și 4 (1998 - până la 22 august).

Duminică 27 septembrie 1998

Ieri, spre seară a telefonat Laszlo : să mulțumească pentru mesajul lăsat pe telefon în ajun - în legătură cu doctoratul. Pe puncte :

- Manolescu a absentat - “pentru rațiuni electorale”;
- Grigurcu a absentat - “pentru rațiuni medicale : criză de sciatică - a trimis un mesaj scris” ;
- Zaciu a absentat - pentru rațiuni domiciliare (e în Germania) - a trimis opinia scrisă (n-am reținut cum era aceea...);
- Liviu Petrescu, conducător de lucrare a fost surprinzător de critic;
- Paul Cornea a fost foarte critic (cică de ce nu a reliefat persecuțiile la care fusese supus Manolescu în epoca ceaușistă ?);
- Ion Pop - exista și el pe-acolo, cu servieta ;
- Mircea Martin - singurul prezent favorabil (bănuiam eu).

A trimis și Luca Pițu un text din care au fost citite fragmente - dar nu și aluzia la nepotul Zoei Bușulenga, Marian Papahagi.

L-am întrebat dacă doctoratul îi deschide porțile învățământului universitar. A răspuns că deloc, e aceeași situație pe care i-a creat-o Papahagi... Și că, oricum, el nu vrea să fie universitar, ci... polemist. Ei, bravos ! Bine că nu vrea să se facă rege, ca mine, când eram copil.

Și el mi-a spus că a apărut scrisoarea către Grigurcu în *România literară* - mă avertizase deja Mariana Sipoș. Că mi-a trimis un plic cu tăieturi de presă.

După amiază, târziu : plouă ca o tâmpită. Sânt foarte-foarte obosit, dar n-am putut să mă odihnesc, a lucrat Filip la ordinator.

Acum sânt căpiu.

Citesc **Jurnalul** lui Ioan Hudiță (bunicul lui Mihnea Berindei). Omul a fost lucid și “pozitiv”, cum ar zice Monica Lovinescu. Am însă mari îndoieli în privința îngrijitorului : “academician Dan Berindei”. Acesta, în prezentare, spune că jurnalul are “mii de pagini”, dar el a ales să publice numai anul 1944 - și doar până la 24 august (însă nu explică de ce această selecție)! Interesant ar fi fost - ca și la Sebastian - de aflat ce scrisese el “și după 23 august”. Omisiunile semnalate cu croșete prezintă mai puțină importanță, probabil erau caracterizări ale unor persoane care mai trăiesc.

Simptomatic : la 1 ianuarie ‘44 Hudiță spune că “ideea unui memoriu” exista. Ți se rupe inima de ciudă, îți crapă ochii de mânie recunoscând în bunici pe nepoții-oameni adulți de azi : fără spirit civic, fricoși, mincinoși, interesați, aranjaști - și amânători. Printre cei mai apăsător zugrăviți : Ralea și Tătărescu. Ralea nu vrea să se bage în semnarea memoriului, dar când e înghesuit, cere să o facă “mai la urmă”, însă, cât am citit - până la jumătatea lui aprilie - Românul este din fire amânătoriu - de asta mi-am adus aminte de al său homo cunctator din Destinul (Explicarea ?) omului. Față cu necesitatea de a lua o hotărâre, nu neapărat eroică, Românul zice : “Nu e momentul” (!!!) ; explică pentru de ce nu semnează el (cea mai colorată fiind soția generalului Cihoschi - cu care a avut Stere un conflict, în anii 20: ca să nu-ia Mareșalul pensia soțului, “lui Henri...”). Cât despre universitari - ce să mai vorbim ! Căcăcioși. Până acum trei figuri simpatici : Hudiță (ca narator), generalul Negrei și, uneori, Nicolae Lupu, țărănistul. Hudiță încearcă să-l lumineze și pe Maniu - din păcate nu adjectivele naratorului lucrează, ci faptele lui Maniu (relatate de diarist).

Marti 29 septembrie 1998

Au să vină la noi pentru o săptămână Niculiță Damaschin și Laura.

Ieri am primit cărți de la Grigurcu. Bietul de el, își va fi cheltuit subsistența pe o lună pentru poștă. Cinci volume. I-am scris, azi trimit.

A început să mă plictisească **Jurnalul** lui Hudiță. Am ajuns la mijlocul lunii iulie 44. A fost abandonată ideea memoriului ; parțial cea a răsturnării lui Antonescu - acum oamenii sunt acaparați de făurirea unui bloc cvadripartit. În chestiunea comuniștilor : anti- sunt social-democrații, țărăniștii : favorabili, liberalii tac (dar le dau bani pentru “reorganizare”) - asta va fi

fiind funia cu care proletariatul...

Anglo-americanii bombardează, Rușii sunt lângă Iași, Hudiță se agită, e foarte activ, Maniu face navete cel puțin săptămânale la Sibiu, “pentru raze la picior” - cu toții (mai cu seamă Maniu) așteaptă cu sufletul la gură “mesaje de la Știrbei, de la Cairo”. Nu știu dacă acest Știrbei s-a bucurat de un studiu serios, dar sânt convins : s-ar descoperi că simpaticul prinț apăra, nu politica României, ci a acelei părți a Angliei filorusești. Mi-e profund antipatic personajul. Pentru că joacă și funcție de alibi : bieții patrioți de la București, cum să intre în acțiune, singuri, de capul lor, dacă nu au dezlegare (informativă) de la Știrbei ?

Maniu este cel pe care-l intuiuse încă în anii 20 Stere : “prudent” până la demisie, amânător până la... tot demisie, pentru el niciodată nu-i momentul.

Cacademicianul Berindei anunță din prefață că va trebui corectată imaginea despre “absența lui Maniu la 23 august”. Cică, din contra, a fost cum nu se poate mai prezent. Am să recitesc pasajele în chestiune (le-am citit înainte), dar bănuiesc: Maniu, consecvent “prezenței-prin-absență”, era și el pe undeva, prin preajmă - dar nu acolo unde trebuia. Iar de trebuit, trebuia să se afle lângă rege, direct, fizic, nu prin emisari. Că era urmărit de Siguranță... - să fim serioși, am constatat cum anume erau urmăriți marii-complotiști - în frunte cu Pătrășcanu, cel cu “domiciliu obligatoriu la Poiana Țapului”, dar fâțându-se în fiecare zi prin București, cu Tătărescu și cu Ralea, mergând la Ică Antonescu - și, uneori, chiar la întâlnirile “Blocului”...

Nu știu ce urmărește această omidă cacademică prin toaletarea jurnalului bietului socru - dar sigur țintește o “revizuire”. Însă cum stăpânii lui se tot schimbă, nici el nu se poate hotărî al cui cur trebuie lins *acum*.

Timp închis, urât. Nu poci spăla rufe - ba de spălat merge, însă de uscat...

(...) Am primit un plic de la Laszlo. În scrisoare îmi povestește aventurile lui (colegiale) cu Ruxandra Cesereanu. Îmi trimite copii după referatul Monicăi Spiridon și al lui Luca Pițu. Pițu scrie - în referat, pentru Laszlo ! - despre mine. Însă cum el nu mai are prieteni de părăsit (din pricina amicitiei cu mine), nu se află în pericol de sabotaj breslașnic. Tot acolo îi arde un picior Papahagiului, “nepotul Zoei Bușulenga” - de parcă acesta este motivul iubirii noastre față de el.

Miercuri 30 septembrie 1998

Ieri și azi am scris textul de mai jos :

Paris, 30 septembrie 1998

Ioan Hudiță - Jurnal (politic)

- 1 ian. 24 aug. 44 -

În editura Roza Vânturilor a apărut, în 1997 Jurnalul politic al lui Ioan Hudiță, îngrijit și comentat de Dan Berindei

Cine a fost Ioan Hudiță ? Istoric, profesor, om politic, în timpul războiului : secretar general adjunct al PNT (celălalt : Ghiță Pop). Angajat în tentativele de dezangajare a României din alianța cu Germania, Ioan Hudiță a fost martor privilegiat (și actor, reiese din Jurnal) al “actului de la 23 august 1944” ; ministru al agriculturii în guvernele Sănătescu, Rădescu, deputat ales în alegerile falsificate din noiembrie 1946, expulzat din învățământ (septembrie 1947), arestat la 1 octombrie același an și deținut, fără proces, 8 ani. Liberat în decembrie 1955, rearestat în 1961, re-liberat în 1962. A murit în 1985, la 85 ani.

Cine este Dan Berindei ? Istoric și el, ginere al lui Hudiță și tată al lui Mihnea Berindei (deasemeni istoric). Ceaușist zelos (ba chiar fioros), în anii 70-80 Dan Berindei, în conflict acut cu propriul fiu, refugiat politic în Franța, angajat în lupta pentru drepturile omului. Istoricul Dan Berindei a scris despre orice și oricum - mai ales despre geniul lui Ceaușescu. Evenimentele din decembrie 1989 l-au speriat (și pe el), crezând că venise momentul să plă-tească pentru colaboraționism. Lăudându-l pe Iliescu după rețeta folosită la Ceaușescu, Dan Berindei nu numai că a revenit la suprafață, dar “s-a ales” și academician. Probabil în urma prestațiilor sale antimonarhice - a afirmat, la televiziune, că alungarea regelui de ocupanții ruși, prin băștinașii Groza și Gheorghiu Dej, din 30 decembrie 1947 fusese un aranjament... “à l’amiabile...”

Din aceste motive “lucrarea” sa poate fi suspectată de necinste generală și de falsificare profesională (iar dacă atragem atenția că editura Roza Vânturilor este a securistului - după propriile declarații - protocronistul Dan Zamfirescu, specialist în confecționarea istoriei pe măsura stăpânului, am întregit “peisajul”).

Îi vom lăsa pe douăstreiaștologii să verifice alega-țiile academicianului ginere abuziv, ceaușisto-iliisto-imparțial privitoare la “adevărul” evenimentului în chestiune ; îi vom lăsa pe filologi să stabilească adevărul privind Jurnalul rămas de la Ioan Hudiță, precum și rațiunile academicianului Berindei Dan de a selecta *acest* episod. Mai ales că în “Studiu introductiv” scrie:

“*timp de decenii Hudiță a ținut un jurnal de însemnări zilnice* (subl. în text). Acest jurnal cuprinde mii de pagini” (subl. mea, P. G.).

Dacă înțelegem logica “începutului” (1 ianuarie 1944), ni se pare nu doar obscură, ci suspectă “oprirea” acestui extras - de 500 pagini - la 24 august ‘44, intitulat Jurnal Politic (adaos abuziv și pleonastic).

Ne vom opri la un aspect ce răzbate cu putere din acest fragment de jurnal al lui Ioan Hudiță. Acela care, spre tristețea, spre disperarea noastră, confirmă bănuielile, temerile exprimate în multe rânduri, anume că noi, Românii sântem “o rasă” cu adevărat aparte...

Înțelegem din Jurnal că Ioan Hudiță nu a fost doar un proeminent om politic - ci și ceea ce se cheamă : un cap politic, un spirit, nu doar informat, dar și capabil să tragă concluzii cât mai aproape de adevăr (spunem noi, după ce evenimentele doar deduse, atunci, în 1944, s-au confirmat). Hudiță face parte dintr-un grup (mai exact : tripletă) de fruntași național-țărăniști : Iuliu Maniu, Ghiță Pop și el - la aceștia trebuie adăugat generalul în rezervă Negrei. Oameni care, chiar dacă s-au înșelat în anume ana-lize, chiar dacă s-au înșelat - greu - neriscând (vom reveni la acest blestem genetic românesc), să ia inițiativa unei acțiuni hotărâte împotriva lui Antonescu și a politicii lui, totuși : în demisia generală, în debandada națională, au rămas pe loc și în sensul propriu, adică în Bucureștiul bombardat de anglo-americieni, invadat de refugiați din Basarabia, Bucovina de Nord, din Moldova. Fiindcă ei, spre deosebire de majoritatea zdrobitoare a elitei politice și intelectuale a țării, iubeau România, nu doar în vorbe (și în timp de pace), dar înțelegeau să încerce tot ce le stătea lor în putere pentru ca țara să nu se scufunde în neant(ul istoric). Dacă au reușit, dacă au făcut **la timp** ce era de făcut - aceasta este o altă poveste. Important, pentru niște români : au încercat să facă.

Este cunoscută prudența legendară a lui Maniu, trăsă-tura ce nu totdeauna era semn de înțelepciune. Însă dacă un amănător structural, un homo cunctator ca el, a cărui deviză era : “Să mai așteptăm, să mai vedem - încă nu e momentul”, cel puțin s-a gândit să acționeze, fie și inadmisibil de târziu - ce spectacol de lașitate generală, de demisie națională a oferit în acele momente dramatice elita românească - Maniu deplângea “lipsa de curaj a intelectualității”, deși avea sub ochi și în jur incapacitatea oamenilor politici de a sta pe două picioare în împrejurări grele...

Să luăm Jurnalul lui Ioan Hudiță de acolo de unde i-l autorizează ginerele abuziv : de la începutul anului 1944. Înțelegem că fuseseră pornite două acțiuni complementare : un memoriu ce ar fi trebuit semnat de militari și de oameni politici - prin care Antonescu să fie somat să retragă armata română “la Nistru”, ca să nu fie distrusă cu totul ; un altul, semnat de universitari - în același sens, al dezangajării României din alianța catastrofală cu Germania. Este bine de precizat : aceste memorii urmau să fie adresate Mareșalului Antonescu, lui cerându-i-se - ce i se cerea.

- La 5 ian. 1944 : “Generalul Negrei e furios pe colegii lui militari care, deși sunt convinși că nemții pierd războiul, nu îndrăznesc să ia poziție /pentru ca Antonescu/ să retragă trupele la Nistru” ;

- La 31 ian. 44 : “/Horia/ Hulubei (atunci rector al Universității din București - n.m. P.G.) crede că «n-a sosit încă momentul»” - este vorba de Memoriul Universitarilor ;

- La 3 febr. Nicolae Lupu, unul dintre țărăniștii curajoși, însă nu

și activ : “Nu avem oameni la înălțime vremurilor și de aceea ne merităm soarta” ;

- La 8 febr. : N. Lupu îl îndeamnă pe Ioan Hudiță ca, în timpul audienței la Mareșal, să-i vorbească de necesitatea opririi ostilităților și dezangajarea. Hudiță, om și el, notează: “Știu eu cum ar trebui să vorbesc cu el dacă nu m-ar împiedeca chestiunea decretului (de titularizare ca profesor - n.m. P.G.) și teama de a fi trimis în lagăr. Am sacrificat prea mult în politică, până azi, ca să nu mă gândesc puțin și la mine și la familia mea”;

- La 24 febr. : “Gr. Popa îmi spune că sondagiile sale pe lângă diferiți colegi de la Medicină, Drept, Științe l-au convins că n-a sosit încă momentul pentru redactarea memoriului către Antonescu”.

De amintit : la acea dată Bucovinenii și Basarabenii începuseră a se refugia spre Vest, Rușii se aflau la câțiva kilometri de Cernăuți. Tot Gr. Popa spune :

“«Lumea noastră universitară este dezorientată și oportunistă : mulți se tem că, dacă ar semna, ar pierde catedra și diferite avantaje»”;

- La 24 martie - în plină tragedie a Refugiului - nu doar din Bucovina și din Basarabia, dar și din Moldova propriu-zisă, generalul Sănătescu (cel care avea să fie numit prim-ministru, odată treaba făcută de alții), spunea : “Un astfel de act (protest-somație pe lângă Antonescu - n.m. P.G.) în timp de război este extrem de primejdios, ar putea fi interpretat ca un act de răzvrătire”.

Dar bineînțeles că “ar putea fi interpretat...” - Sănătescu și ai săi nu a(u) rămas fără descendenți - vezi vânzolelile intelectualității române din anul 1989 (din primăvară până în iarnă) ;

- La 1 apr. : “La ora 5 p.m. la /generalul/ Cihoski. Sunt prezenți general G. Negrei, Ștefan Ionescu, fost șef de Stat Major, I. Sichitiu, fost șef de Stat Major și Gh. Dabija. (...) A vorbit mai întâi Cihoski : «A semna memoriul care ni se propune înseamnă a lua atitudine contra politicii lui Antonescu (...), ceea ce eu nu-mi pot permite, mai întâi ca principiu și apoi, recunosc deschis, mi-e teamă că-i dau ocazia să mă închidă și să-mi suprimă și pensia pe care o am». După el au vorbit Ștefan Ionescu și I. Sichitiu care au repetat argumentele lui Cihoski (...). Singur Negrei a susținut cu căldură ideea memoriului, declarând că el e gata să semneze imediat”.

Firește, am mai auzit argumentul : “Eu nu fac politică”, “Aceasta este o treabă politică, în care eu nu mă bag...” - vezi-i pe aceiași intelectuali din cursul anului 1989: Manolescu, Blandiana, Zăciu, Liiceanu, Paler, Eugen Simion, Ciocârlie, Iorgulescu, Dimisianu - precum și “susținătorii lui Dinescu”, Doinaș, Hăulică, Paleologu, Pleșu, Șora, protestînd numai împotriva unei măsuri administrative, fiindcă ei, nu-i așa (în frunte cu Bogza) nu făceau politică...

Din păcate am auzit și vocile nevestelor “cremei nației”, cum le spune Breban ăstora - aici soția generalului Cihoski intervine, adresîndu-se lui Hudiță :

«Te rog, domnule Hudiță (...) să spui domnului Maniu pentru care Henri și cu mine avem o mare stimă, să nu se supere pe noi pen-

tru că nu semnăm acest memoriu (drăguț, pluralul... - n.m. P.G.) ; noi vrem să avem o viață liniștită, câți ani mai avem de trăit...”

Să fie vreo deosebire între argumentația generălesei Cihoski și a lui N. Manolescu - cel care (să nu ne supărăm pe el că nu a făcut... politică) a avut de păstrat rubrica la *România literară*...?

- La 11 - după bombardamentul teribil din 4 aprilie : “Ionescu Tudor este de acord cu memoriul, dar nu semnează: ar crea o situație delicată nașului său /generalul/ Șteflea, în conflict cu Antonescu”.

Și astfel de argumente am mai auzit : pictorul Horia Bernea și-a retras semnătura de pe un protest împotriva distrugerilor de palate, case, biserici (cu tot cu prapuri) - ca să nu-i creeze dificultăți unui cumnat... Eh, neamu' la român...

- La 12 apr. : “Memoriul universitarilor are 14 semnături” (...)

“Ralea : «Noi, cei mai deochiați la Mareșal să semnăm mai la coadă...»”

Ah, Ralea ! Dimpreună cu Tătărescu alcătuiesc, în acele momente (în Jurnalul lui Hudiță) cuplul cel mai odios, înmănunchind toate plăgile (morale) ale Românilor. Și când te gândești că Tătărescu este model politic al lui Manolescu - mdè, oltenii în de ei...

- La 11 mai : “Șteflea : «Sunt militar de carieră, nu-mi pot permite nici un gest politic !»

“Gestul politic” : răsturnarea lui Antonescu, pentru salvarea României...

Să nu ne imaginăm că doar Românii complotiști... aștepta și amânau... Ci și dictatorii :

- La 17 mai : “Ică /Antonescu/ : «Eu și mareșalul așteptăm să vedem ce se întâmplă între nemți și anglo-americani...” - ei sperau într-o pace separată între eglezi și germani...;

Ce să mai vorbim de Complotorul-șef :

- La 26 mai : “Maniu așteaptă minuni de la Știrbei”.

Se știe : Știrbei, aflat la Cairo, se afla în legătură cu englezii. Pe el se rezema întreaga strategie de acțiune a opoziției. Nu știu să i se fi închinat un studiu aparte prințului, însă, ciudat : din mesajele sale trimise în țară răzbate mai puțin Vocea Londrei și sensibil mai mult Glasul Moscovei. Să fie doar o impresie?

La un moment dat (5 iunie) Hudiță notează :

“Lipsa de cultură politică este imensă la oamenii noștri politici, fără să mai vorbim de militari, care sunt de o «ignorantă enciclopedică», vorba francezului Léon Bérard (...). Această regretabilă lacună o constat pe o scară întinsă și la prietenii mei politici dintre cei mai de sus puși în ierarhia de partid. Singur Maniu face o excepție onorabilă care, ajutat, ca și Lupu, de o puternică intuiție, supleiază cu ea, deseori, lipsa de informații precise. Maniu însă e consecvent, în timp ce Lupu e schimbător și puțin haotic. Ceilalți sunt sub orice așteptare. (...) Toți sunt oameni inteligenți și mai mult sau mai puțin informați, lipsindu-le însă o cultură istorică și politică, rămân niște dezorientați care-și schimbă părerile după cum bate vântul”.

Teribil diagnostic. Si exact.

Iată de ce “e bine să cunoști istorie” : ca să afli că incapacitatea intelectuală, civică, morală manifestată după decembrie 89, mai vârtos după noiembrie 97 - nu se datorează, la noi, României, doar comunismului castrator.

Din păcate.

Tot 30 septembrie : La prânz am primit de la Societatea Oamenilor de Știință și a Scriitorilor din Bihor o invitație la Salonul de carte de la Oradea. Semnează Ioan Țepelea. Am mulțumit și am declinat invitațiunea.

Citesc din Grigurcu (4 volume de critică literară, polemici). Din nou : sentimente amestecate. Firește omul e foarte bun în publicistică, însă parcă îi lipsește ceva. Sau : îi prisosește - în sensul că scrie prea mult (ca și mine). (...)

Astă noapte am avut un vis erotic și un coșmar (nu-mi dau seama dacă nu era același) : se comisese o crimă, iar eu dădusem cu ochii, lângă telefon, de arma-crimei : șurubelnița cu mâner de lemn. Nu era maculată de sânge, dar știam că dacă ei găsesc la mine șurubelnița, sânt ars ! Alături : o femeie tânără și mititică ; i-am propus, ea a fost de acord, am pătruns-o - dar s-a întâmplat ceva care ne-a întrerupt, nu, nu trezirea, ci parcă ceva legat de crima (cu șurubelnița). Nu m-am trezit, am rămas în vis - dar fără femeie...

Ne pregătim să-i primim pe Niculiță și pe Aura.

Ana s-a mutat definitiv cu Biblioteca la cea nouă, la Tolbiac, cum îi spun intimitii.

OCTOMBRIE

Joi 1 octombrie 1998

Măine dimineată - pe la 2 noaptea - am să împlinesc 63 ani. Am șovăit înainte de a alinia cifrele. De multă vreme nu mai sânt prompt în a răspunde câți ani am. Ei, câți : Mulți, domnule...

Mă uit în urmă : nu văd mare scofală ; privesc în față: un zid. Așadar am același raport cu timpul ca și huliții mei simpatrioți, pentru mine nu există decât prezentul-continuu.

Mă alint și eu puțin. Măcar atât, de ziua mea.

A telefonat aseară Valentina Caraion. Că a primit Scrisoarea către Grigurcu (o primise demult, dar fusese ocupată). Că i-a plăcut. Ce să zică femeia : că nu i-a plăcut? Când Caraion are atât de puțini apărători? Probabil așa se explică întârzierea. Mi-a spus că a contactat-o Mariana Sipoș, care se va duce în Elveția - știam. Când am întrebat-o însă dacă Solacolu este informat, a răspuns ceva cu tonalitate generală aprobativă, însă n-am reținut dacă are să poată merge și el la Lausanne ori ba. I-am spus că am găsit textul lui Solacolu serios, cumpănit - argumentat.

Mă uit îndărăt (iar !). De ce Dumnezeu voi fi copiat-rescris-scurtat **Adameva** ? Un răspuns pot să dau, însă nu răspunde la adevărata întrebare. O las moartă.

Măine are să fie difuzat ultimul episod din serialul TV. Să vedem cum facem pentru continuare. Cozighian ar vrea să facă întâi altceva, cu alții ; am să insist.

Am băgat de seamă la Grigurcu, pe text, ceea ce până acum erau doar bănuieli :

a) el a rămas june sufletește, ceea ce nu e deloc rău, însă mai puțin bine când această trăsătură trage înspre punerea sub umbrela unui maestru. Acum patruzeci de ani, el înfrunta interdicțiile politice și îl vizita pe Arghezi, proscrisul ; pe văduva lui E. Lovinescu, interzisul. La Cluj se simțea bine lângă Blaga ; iar la Oradea, în lipsa unor Mari Maeștri, se subordona unora mai mărunți : Cotruș, Balotă, Radu Enescu... Apoi Negoțescu. Iar de vreo treizeci de ani și-a găsit adăpost la o umbră cunoscută: Monica Lovinescu;

b) punct avînd atingere cu primul - prin Monica. Oricum, indiferent de ea : Grigurcu nu a citit, practic, nici o carte a mea - a răsfoit **Jurnalul** (dovadă : a scris cum a scris despre el), o fi foiletat **Justa** - atât. Îmi dă o "înaltă prețuire" când vorbește de "disidenți", când amintește de Negoțescu, mă pune și pe mine în liste - dar ca scriitor nu exist pentru Grișa - las-că nici n-are gust

pentru proză...

Ora 17 : au început a da căldură - la caldorifer, ca să mă exprim. Plouă urât, rece - ai zice : toamnă ! (dar nu zici).

Ora 19 : a telefonat Stoiciu. Că... nu ne oprim. Mergem mai departe. Mi-a trimis prin fax o replică a Jelei. M-a felicitat pentru mâine, mi-a spus că a apărut în *Cotidianul* urarea. Drăguț. Mi-a cerut o carte pentru *Viața românească*. În primul moment i-am propus **Adameva** - care tot n-a fost distribuită, după aceea mi-am dat seama : despre ea a scris Podoabă în trei numere din *Vatra*. Să caut altceva.

Vineri 2 octombrie 1998

Așa. Am făcut-o și pe asta. 63 ani.

Azi dimineață mi-au telefonat pentru felicitări Șișmanian și Ștefana Bianu.

Am făcut câteva tentative de a continua să scriu pentru *Cotidianul*. Neconcludente.

Sâmbătă 3 octombrie 1998

Deși m-am culcat târziu, m-am trezit devreme, pe la 5. De grijă.

Am comis un texticel - îl reproduc aici :

GAURA DIN MIORIȚĂ

Paris, 2 octombrie 1998

Cum se întâlnesc marile spirite

La Washington, în iulie acest an, 1998, Emil Constantinescu, la Muzeul Presei, a spus...

Dar s-o iau cronologic - din urmă cu... opt ani :

În 16 noiembrie 1990, în cotidianul *România liberă* am publicat următorul text :

LA O ANIVERSARE

Să vorbească alții despre eroismul răscoalei brașovene. Eu nu pot vorbi decât despre tragismul nerăscoalei nebrașovenilor. Nu pot depune mărturie decât despre singurătatea în care s-au aprins, au pălpâit câteva clipe, au agonizat și s-au stins (în indiferența, când nu a fost de-a dreptul ostilitate, a întregii comunități) toate răzvrătirile indivi-duale sau de grup din spațiul doar geografic, doar lingvistic numit România.

*Să vorbească alții despre ce s-a întâmplat atunci la Brașov. Eu nu pot vorbi decât despre ce **nu** s-a întâmplat în România lingvistico-geo-*

grafică. Iar dacă la 20 mai, când avea în mâini propria-i soartă "cetățeanul" acestui spațiu doar geografic nu a știut la ce slujește un buletin de vot, aceasta dovedește că votantul era un necuvântător, un necugetător și că, la urma urmei, își merită soarta. Dacă la 14-15-16 iunie minerii lui Iliescu-Roman-Voican au crăpat cu topoarele capetele care gândeau, au sfărâmat cu bâtele gurile care știau să vorbească - de ce să ne mirăm ? (...). Doar noi am plecat capul - ca să nu-l taie sabia ; noi ne-am zis : pietre - peste care apa trece. **Și am tăcut. Și nu i-am auzit, nu i-am văzut** (ca să nu afle Securitatea că am văzut-auzit) nici pe minerii din Valea Jiului din august 1977, nici pe sindicaliștii din 1979 - nici pe brașovenii din 1987.

Ce sărbătorim azi ? "Marea Victorie de la Brașov" ? Marea victorie are să vină după ce, privindu-ne în oglindă, vom răspunde la întrebarea:

"Ce am făcut eu pentru mine, pentru copiii mei, pentru nația mea - în timpul răscoalei de la Brașov ? Dar în timpul constituirii sindicatelor libere ? Dar în timpul grevei minerilor din Valea Jiului ? Dar în timpul mișcării pentru drepturile omului din februarie-aprili 1977 ?

Celor care vor spune : «Acum nu e momentul de autocritică, acum e momentul să ne apucăm de treabă», le voi răspunde : Nu te poți apuca de o treabă, ca aceea a facerii sau re-facerii unei țări, fără ca, înainte, să te speli pe mâini; și pe obraz ; și pe picioare ; fără să-ți speli gura murdărită de tăcere vinovată, de calomnie, de turnătorie.

Oricum, nu se va putea clădi nimic bun, nimic adevărat împreună cu foștii-actualii-viitorii securiști. După cum nu se amestecă focul cu apa, așa nu se amestecă oamenii cu securiștii. Cine a fost securist o zi - a devenit, este ne-om. Să nu i se taie capul, să nu fie bătut în cap, numai în cap (așa cum ne-a bătut el pe noi) - dar să nu ni se ceară să conlucrăm - nu-i destul că ne-a lucrat el, Organul vreme de 40 ani ?

Din nefericire, comunitatea carpato-mioritică a fost incapabilă de o revoluție anticomunistă ca cea a ungarilor din 1956 ; de un nucleu alfabetizator precum Solidaritatea poloneză - n-a fost în stare să înjghebe măcar o mișcare ecologică ca cea bulgărească. De aceea nu avem doar de recuperat, ci de luat de la început totul.

Începînd cu începutul - care va fi la 15 noiembrie 1990.

Am căpătat, pe dată, meritata replică - de la cel mai autorizat să o dea :

- cineva care nu mișcase un deget în 1977 ; în 1987 (dealtfel, nici în 1956, nici în 1968 - nici chiar în 1971 - după "revoluția culturală");

- cineva surprins de evenimentele din 1989, dezorientat vreo două luni bune, în care susținuse, negru pe alb :

"Normalitate înseamnă revenirea la obiectivele literare";

"Noi ne ocupăm cu literatura, cu arta și cultura";

"Formele de protest ale artei diferă de simplele strigăte de protest";

"Noi trebuie să ne ocupăm de cărți și idei, nu de realitatea

imediată” (vezi *România literară* nr. 2 din 11 ianuarie 1990);

- cineva care, de cum a pus mâna pe *România literară*, orișicâtuși, săptămânal... literar, după cum indică numele, s-a reorientat, s-a revizuit, și a descoperit... politica ;

- cineva care, descoperind el politica, l-a descoperit pe Ion Iliescu, imediat după sângeroasele zile de 13, 14, 15 iunie (1990) - și i-a ars un interviu legitimator pe care-l începea, adresându-i-se “Omului cu o mare”;

- același cineva care, auzind că revista 22 refuzase o Scrisoare deschisă către Paul Goma, în care suprașeful Securității, Sturdza-Voican își prezenta... “dosarul de securitate”, îl poftise la *România literară* - unde-i pusese la dispoziție 5 (cinci) pagini din 2 (două) numere consecutive, neuitînd să recomande cititorilor printr-un chapeau redacțional ezotericul product : un fals vădit.

S-a înțeles despre cine vorbesc : despre Nicolae Manolescu. Ei, ce scria Nicolae Manolescu, marele analist politic (apud Tismăneanu și Mihăeș) în editorialul intitulat : 15 Noiembrie : o lecție de istorie (*România literară* din 22 nov. 1990) - ca replică la afirmațiile mele ? Iată ce :

“Nu împărtășim părerea exprimată de către dl. Paul Goma într-o scrisoare publicată de *România liberă* în ziua de 15 noiembrie 1990, că n-a existat solidaritate cu Brașovul în 1987, cum n-a existat cu Valea Jiului în 1977. Dl. Goma privește dintr-un unghi exclusiv moral dialectica istorică. Dar în istorie efectele nu se produc totdeauna instantaneu. *Decembrie 1989 a fost o urmare a lui noiembrie 1987*” (sublinierile mele, P. G.).

Ce limpede - și totodată ce profund, nu ? Nimănui altuia nu i-ar fi trecut prin cap o asemenea legătură (“urmare”, în text).

Decât unuia mult mai asemenea decât se arată la prima vedere: Emil Constantinescu! Peste ani, în iulie 1998, la Washington, la Muzeul Presei, alesul nației a rostit :

“Fapta jurnaliștilor de la *România liberă* (Băcanu, Creangă, Uncu, Chivoiu, n. m. P.G.) a pregătit *Revoluția din decembrie 1989. Fără lupta lor, eu n-aș fi fost azi președintele României*”(subl. mea, P.G.).

Da, domnule ! Mai poți pentru ca să zici ceva ca să combați geologica logică ?

Nu mai poți pentru ca să zici nimic : au zis, totul (și încă ceva pe deasupra) ei, reprezentanții cei mai de frunte ai țării, unul ajuns președinte al României prin lucrarea lui Măgureanu, celălalt ce va ajunge președinte prin asudania aceluiași (cine altul maniază sforile marionetei Quintus ?).

Păi să nu te pui jos și să decedezi - vorba unui personaj de-al meu din *Ostinato*?

S-a răcit simțitor timpul. Burează fin-fin. Și asta îmi aduce aminte de România. Acolo, de obicei, timpul urât urâtea și mai mult mizeria cotidiană, însă... avea și părți : dădea un soi de

împrospetește (împrospătare ?). Și ploaia fină și ninsoarea, cu tot cu viscol (ceea ce aici nu se pomenește).

(...).

Duminică 4 octombrie 1998

Au venit Aura cu Niculiță. Au să steie vreo 10 zile. Au adus și **La vie en rouge**, variantă românească - două volume pentru primul volum, celelalte două urmînd să apară - la Nemira. De cum mi-am aruncat ochii pe legendele fotografiilor, cum am văzut măgăria : sub poza mea la pian, la Lătești, e greșită data de început : în loc de 1956, ei au scris: 1958, apoi ; în loc să traducă corect : “a învățat pianul”, ei au scris : “făcea pian”, ceea ce e cu totul altă poveste, se înțelege că acolo făceam, în exclusivitate, pian... Am să mă mai uit prin carte, ca să văd ce alte copite au tras.

Oarecum abătut. Nu-mi găsesc locul. Nici rostul.

A, da : au adus și două numere din *Cațavencu* : unul are o chestie intitulată : “Toate drumurile duc la Goma” - și conține, ca să zic așa, o relatare alături despre scrisoarea deschisă către Grigurcu : că eu aș fi susținut că “aia” era jurnal - dar aic nu e jurnal, ci amestecat... În fine, și ei tot români : citesc și nu rețin ce anume citesc. Însă măgăria șade în semnătură : Prostinato...

Ce subtil ! O fi I.T. Morar, dilemiotul.

Luni 5 octombrie 1998

În această dimineață am primit de la Dan Petrescu un fax. Zice că va fi un singur volum de format mare, de peste 600 pagini și va cuprinde (aproape) tot ce i-am propus - cu excepția Scrisorii către Grigurcu și a textelor din volumele **Amnezia la români**. Că va apare “până la finele anului”.

De o oră mă câcâi să trimit un fax de confirmare - nu reușesc.

Seara : prin telefon de la București, Lulu : Frățilă de la ALL iar a promis că vine joi să semneze contractul pentru **Roman intim**. N-am vrut s-o amărăsc, întrebîndu-mă, tare : «Care joi ?».

Marti 6 octombrie 1998

I-am trimis lui Dan Petrescu un fax, rugîndu-l să fie scris pe copertă : **Scrisuri 1-2**. Nu e mare lucru.

Deci, n-a acceptat articolele publicate - dar nici n-a spus că nu le acceptă ; a-tăcut-că-le-respinge.

Miercuri 7 octombrie 1998

Zi grea, ziua de ieri. (...)

L-am visat pe Breban : se ‘ăcea că se declarase candidat la alegerile prezidențiale (viitoare), prinzînd ultima zi. Mai erau Iliescu, cel mai periculos și Constantinescu. Eu mă aflam împreună cu mulți scriitori - printre ei, Dimisianu. Am vorbit : E foarte bine că Breban candidează, pentru că e un foarte bun romancier - aici Dimisianu a făcut o mutră orifiată; Apoi e bine că va fi mai puțin rău ca Iliescu, ce să mai vorbim de Constantinescu... Vorbeam și vorbeam și-l pompam pe Breban, din ce în ce mai cu nădejde, încurajat de privirile uimite ale celor din jur. Vorbeam și gândeam :

«Ce bine vorbesc ! Ce frumos îl vorbesc ! Ce bine-l vorbesc de-bine pe Breban ! Ce băiat bun sânt eu...».

N-am digerat buna-veste dinspre Dan Petrescu. Fiindcă am obosit așteptînd-o. Înțeleg că va fi avînd și el mari necazuri - și personale și profesionale - dar ce nu înțeleg : de ce să fie folo-site acestea ca alibi, ca motiv al ne-facerii unei trebi - aici : volumul meu, a cărui apariție el a promis-o în martie-aprilie ; apoi pentru Tîrgul de carte din iunie - după care tăcere...? Eu pretind că atunci când alții îmi cereau ajutor (nu să-mi respect niscăi obligații profesionale, pentru care primeam salariu), o făceam, fără să invoc lipsa de timp, necazurile mele din acel moment, faptul că, ducîndu-mă la Tribunal, la OFPRA, la Poliție pentru situația lor, lipseam de la lucru, de pe schele, deci pierdeam niște bani care altfel mi-ar fi prins nespun de bine.

Am avut de gând să-i propun un “schimb” ; să scoatem de pildă textul despre Confesiunile lui Breban, în locul lui să-l introducem pe cel cu Scrisoarea către Grigurcu. Am înțeles că nu e bine. Deja el scosese cu de la sine putere a anumitor texte - ca să fie limpede : nu mi-a propus omiterea lor, ci m-a anunțat : le-a scos, fiindcă nu-i plac. Iar eu, dezarmat, aflat departe, am fost silit să accept. Acum îmi anunță sumarul ca pe un fapt definitiv - dar nu atât de, încât să... nu mai scoată ceva, necum să introducă. Apoi mai este ceva : “negociez” (introducerea-eliminarea) textelor mele ? Am făcut o singură dată în viața mea, cu **Moartea noastră cea de toate zilele**, cu acel prilej înjumătățită cantitativ și cu titlul schimbat : **Camera de alături**. Acea a fost prima - și ultima experiență. De atunci n-am mai acceptat. “Negocierile” în legătură cu Ostinato erau viciate, falsificate, pentru că chiar dacă nu promiteam că scot anume pasaje, nici nu spuneam, verde-n față (lui Gafița) că refuz să le scot. Prin urmare “operația de îmbunătățire” a cărții consta în... augumentarea cantitativă,

calitativă a textului.

Seara : Am primit azi o scrisoare (recomandată !) mai... specială. M-a chemat poștașul jos, la poartă și mi-a spus, în timp ce semnam caietul lui, că, din fericire, el mă cunoaște (întâmplător, nu l-am văzut în viața mea probabil însă a băgat la cutie scrisori simple) fiindcă, iată : la adresa este indicată strada, însă nu și numărul (iar rue Bisson e lungă și în zig-zag). Într-adevăr, pe plic scrie : “rue Bisson, quartier Belleville, aron. 20”. În interior o cartolină de felicitări. Expeditoarea - semnează Lala Elena - îmi urează la mulți ani de ziua nașterii - adresa cunoscînd-o din... **Altina!** Mai zice că a citit tot ce a apărut (va fi vrut să spună ce a găsit în librării) din cărțile mele - dintre care cel mai mult îi place *Din calidor*. Mi-a făcut foarte bine pe la inima-mi în vârstă de 63 ani... Am să-i răspund mâine.

Mi-a telefonat Cozighian. Ca să-mi spună că iar s-a întâlnit cu Țepeneag pe stradă, însă de data asta pur și simplu a întors capul în altă parte. Ce era să-i spun ? Că îmi pare rău pentru el și pentru Țepeneag? Mi-a mai spus că merge astăzi după amiază la Monici, pentru filmare.

Am scris vreo două pagini dintr-un nou text despre Alex. Ștefănescu - provocat de o tabletă de-a lui în care... protestează împotriva lui Norman Manea, care “acuză societatea românească de azi «că ezită să-și recunoască propria contribuție la Holocaust»”. Mai departe, declară : “ca membru al societății românești de azi, refuz să-mi recunosc vreo contribuție la fapte săvârșite înainte ca eu să mă nasc”. Și ultima : “Protestez deci împotriva acuzațiilor sale abuzive, care îmi aduc grave prejudicii. (...) aceste acuzații tulbură relațiile mele cu evreii...” Băiatul Ștefănescu este nu doar un oportunist, ciolanofil, ticălos - ci un prostovan ; un prostalău. Am să continui mâine.

Joi 8 octombrie 1998

Acum, seara am terminat, în sfârșit textul cu Ștefănescu :

GAURA DIN ABECEDAR

Un protestatar de elită...

7 octombrie 1998

Cineva din țară mi-a trimis câteva tăieturi de presă, din păcate fără a indica periodicul și data apariției. Dacă am dedus că este vorba de o tabletă din *România liberă*, nu pot indica data (oricum, august-septembrie acest an). Titlu : Protest, autor : Alex. Ștefănescu.

Cum să nu-l cunosc pe Alexandru Ștefănescu ? Am fost colegi la Filologia bucureșteană. După închisoare-domiciliu obligatoriu și alte

libertăți socialiste, în urma “De-cretului Ceaușescu” din iunie 1965, am reluat studiile, din anul întâi, la vârsta de 30 ani. Am fost colegi de an, de serie, de cameră de cămin (la Renault). Ștefănescu mi-a devenit de-a dreptul simpatic atunci când am aflat că un coleg pe nume : Fănuș Băileșteanu l-a denunțat că a scris versuri... nejuste, motiv pentru care a fost exmatriculat (sau doar exclus din UTC). La scurt timp am părăsit și eu facultatea.

I-am întâlnit numele în presă câțiva ani mai târziu. Dar în 1989 (înainte de evenimente) am aflat cu strângere de inimă că autorul versurilor anticomuniste nu numai că se cumițise demult, de parcă nici n-ar fi fost alcătuitor de versuri deranjante politic ci, pradă unei totale defazări istorice și mânat de o feroce ambiție de parvenire, plătea orice-preț-ul, executînd dansul curcanului împrejurul Suzanei Gâdea bis, curco-cămila numită : “Tovarășa Costache”. După ce N. Manolescu a devenit director al *României literare*, prin viu grai, prin scris i-am reproșat că păstrează în redacție gloabe slugăriste ca Țoiu, activist-socialiste ca Băran, Pardău, Silvestru - dar nu cooptează tineri... În cele din urmă intervievatorul lui Iliescu și spălătorul de sânge al lui Sturdza-Voican l-a adus în redacție pe tinerelul de 45 ani Alex. Ștefănescu.

Se zice că este un bun critic literar, bun condei, generos cu debutanții. Nu am nici un motiv de a afirma contrariul. Faptul că a scris o cronică defavorabilă la romanul meu *În cerc*, sub titlul : “Arta exasperării cititorului” - dreptul lui: o carte de ficțiune poate plăcea, poate... exaspera, autorul nu este îndreptățit să conteste opinia unui critic literar. Însă când, în martie 1997, a scris cum a scris despre Jurnal-ul meu (în *România literară*), am găsit că :

a) dacă nu-l citise (cum era evident pentru oricine), dar scrisese despre el - comisese o gravă greșală profesională ;

b) dacă-l citise - și scrisese contrariul a ceea ce se afla, negru pe alb, acolo, în Jurnal - este vinovat de o greșală morală.

Bănuiala mi s-a confirmat în iunie 1997 : N. Manolescu mi-a telefonat în vederea unei emisiuni la PROTV, iar la observația mea că *România literară* purtase o adevărată campanie împotriva-mi (în 6 numere consecutive, 12 texte ostile **Jurnal**-ului) iar cel mai grosolan neadevărat fusese al lui Ștefănescu, *cel care nu citise ceea ce recenza* - el a răspuns că, într-adevăr, acela nu citise Jurnal-ul, motiv pentru care el, directorul, îl muștrase...

Acest ocol, pentru a spune : nu mă miră tableta din *România liberă*. Fiind doar... muștrat pentru greșalele sale, Ștefănescu și-a luat nasul la purtare : în satul fără câini al presei românești, își îngăduie să scrie tot atât de improvizat ca și inginerii agronomi de până mai ieri, jurnaliștii de azi ; despre ce nu a citit ; să vorbească despre ce nu cunoaște ; să-și dea cu presupusul despre ceea ce nici prin gând nu-i trece pentru ca măcar în viitor să se informeze, pe fugă. Încurajat că, acum, la spartul târgului (iulie 98), a intrat pe ușa de serviciu în PNȚCD (de ce n-a aderat când partidul se afla în opoziție, parașutistul fiind, totuși, un adult : număra peste 50 de toamne?), se străduiește să

se înalțe în scări (?), să cheme, el, la luptă (în iulie 1998 !) pe “intelectualii de elită” întru... salvarea PNȚCD ! Ei, da : dacă nu făcuseră vreo brânză arheo-prelinsiști ca Doinaș, oportuniști-din con-vingere ca Ulici, nici alaltăierišti-țărăneni precum minunea-lumii Pruteanu, inconmensurabilul intelectual (de elită) Ștefănescu Alexandru, fost ucenic la piciorul stâng al scaunului tovarășei Costaiचे de la Scînteia va avea mai multe șanse - prin TVR, se înțelege: adevărat, nu ca țărănist “istoric”, ci din ăsta, recentul : băiat cu dosar la băieți.

Protest-ul din România liberă începe astfel :

“Un scriitor originar din România și stabilit în SUA, Norman Manea, a publicat nu demult în revista The New Republic un articol în care, printre altele, acuză societatea românească de azi că «ezită să-și recunoască propria contribuție la Holocaust»”.

Am înțeles datele problemei. Pe care o rezum : Evreul Norman Manea cere ca Românii să-și recunoască «propria contribuție la Holocaust» (subl. mea, P.G.).

Care-i reacția (protestul...) cunoscutului protestatar român Alex. Ștefănescu ? Aceasta :

“În ceea ce mă privește, ca membru al societății românești de azi, refuz să-mi recunosc vreo contribuție la fapte săvârșite înainte ca eu să mă nasc. Ceilalți membri pot să reacționeze cum vor, dar eu, independent de reacția lor, nu admit să fiu culpabilizat în vreun fel. În mod similar, resping ideea că umbra rușinii pe care o simte Vasile Popovici întinzându-se peste el s-ar întinde și peste mine. Consimt să mă rușinez - dacă va fi vreodată cazul - exclusiv pentru faptele mele (sublinierile mele, P.G.).

Am ajuns la mijlocul “contribuției” și ne oprim : s-au acumulat (prea) destule semne de întrebare. Re-rezumat :

- A.Ș. se prezintă ca “membru al societății românești”;

- A.Ș. - membru al societății - refuză să-și recunoască vreo contribuție la fapte săvârșite înainte ca el să se nască.

Protestatarul nostru este dârz, este țărănist (din... legalitate), este redactor șef la *România literară*, este colaborator la *România liberă* - și este (profund) analfabet : un membru al unei societăți, cum pretinde a fi, nu poate refuza să-și asume faptele (bune, rele) ale înaintașilor săi - chiar dacă, așa cum explică intelectualul de elită Ștefănescu : el încă nu se născuse. Justificarea ar fi fost valabilă dacă bivolul ar fi avut grai (însă, vai : bivolița nu-i mioriță), în care caz Ștefănescu Alexandru ar fi “membru” al unei cirezi, nu al unei comunități omenești.

La urma urmei, în această discuție chestiunea persecuțiilor la care au fost supuși evreii între 1938-1944 în România este doar unul din aspecte. Întregul este simplu, dar impenetrabil pentru un “elitard” ca Ștefănescu : acela al vinovăției colective - și asumate. Germanii au dovedit că alcătuiesc un mare popor, când au avut tăria în normalitate de a recunoaște faptele rele comise de concetățenii lor germani - chiar dacă cei ce sonorizau recunoașterea culpei naționale nu erau născuți pe când părinții, unchii, bunicii lor îi persecutau, îi masacrau pe evrei, pe țigani, pe slavi ; pe norvegieni, francezi, belgieni, olandezi, polonezi,

ucraineni, ruși...; din exact același motiv (inversat) Rușii au dovedit că nu sunt mare popor : nu au recunoscut nici măcar masacrul de la Katjin, darmite cele din Țările Baltice, din Crimeea, din Caucaz, din Basarabia, din Bucovina de Nord.

Spre deosebire de Marele Român Ștefănescu, eu, unul mai mititel, aștept ca statul român constituit să-și recunoască vina - și să-și ceară iertare - pentru persecuțiile soldate cu moartea a nepermis de mulți *cetățeni români*, fie de altă etnie : evrei, țigani, germani, sârbi, fie români-români, ca Basarabeni și Bucovinenii refugiați în ce mai rămăsese din țară, în 1944. Pe aceștia din urmă statul român i-a concentrat în lagăre de “repatriere” și i-a dat pe mâna rușilor. Ca țărănist de viță-veche (!), Protestatarul ar fi trebuit să cunoască istoria partidului pe care el (dimpreună cu Doinaș, cu Ulici, cu Pruteanu) vrea să-l... salveze : între septembrie 1944-noiembrie 1946 (prima fază a vânătorii de basarabeni și bucovineni) funcționarii superiori din preturile și prefecturile județelor ardelene Sibiu, Târnava Mare, Târnava mică, Brașov, Făgăraș, Alba, erau, în majoritate zdrobitoare membri proeminenți ai PNT. Bestiile de ruși ocupanți care supravegheau Comisiile de Repatriere nu făceau decât să culeagă “rezultatele muncii” acestor bravi români și dârji țărăniști : ei, nu Ungurii, ei, nu Ovreii, ei, nu Lipovenii, ei, nu Bulgarii erau executori ai... mioritismului nostru, de veacuri : *vinderea* și (de ce nu ?) *uciderea de frate*.

De ce un Ștefănescu (altfel, țărănist-foc !) s-ar mândri cu faptele lui Ștefan, Decebal, Mircea, Mihai, Tudor, Bălcescu - ba chiar cu ale lui Antonescu? Doar “atunci” el, bietul, nu era... născut ? Părinții, învățătorii, profesorii, maestrii săi nu i-au explicat, măcar la intrarea din recreații că, *a fi membru al unei comunități presupune asumarea faptelor înaintașilor - bune, rele ?*

Citind Protestul din *România liberă* te întrebi : de unde a picat - ca un bolovan (sau ieșit la lumina zilei, ca un lujer de cartof) autorul ? De/din care altă-lume ? Chiar așa : refuză să-și recunoască vreo vină pentru fapte săvârșite înainte ca el să se nască ? Nu-și asumă (ca un intelectual de elită, cum se laudă a fi) nici faptele rele săvârșite de înaintașii săi țărăniști, de care am vorbit mai sus ?; nici, ca un fiu iubitor, faptele rele ale tatălui său?

A da : nu se născuse... Dar după 1947 ? Nu-și asumă el faptele rele ale comuniștilor și securiștilor ale căror victime s-au numărat cu sutele de mii : țărani, preoți, meseriași, militari, intelectuali ?; bătrâni, adulți, adolescenți, copii, bărbați, femei?; nici deportările în Bărăgan ale “bănă-țenilor” ; români, sârbi, șvabi, macedoneni, basarabeni, bucovineni? ; nici internările în azile psihiatrice din Iepoca de Aur ?

Eu, mărturisesc, umil : port, ca vină și a mea, păcatul Aiudului, Gherlei, Jilavei, vina colectivizării, oroarea “reeducării”, culpa “dislocării” în Bărăgan - am cunoscut aceste arcadii ; mi-i asum pe Groza, pe Tătărescu, pe Dej, pe Ceaușescu, pe Drăghici, pe Enoiu, pe Crăciun, pe Pleșiță - și pe tot neamul lor : mi-i duc în spinare, ca pe-o cruce. Fiindcă (chiar) și ei sunt români - ca mine. Le-am fost victimă în mod nemijlocit, însă am învățat de la tata, modest învățător de țară, avînd

însă “Școala Siberiei”, că om liber este acela care consimte la libertatea celui de alături ; om liber fiind cel care, ca membru al unei comunități, își asumă și binele și răul, de azi, și de ieri al celorlalți membri ai comunității sale - chiar de nu era născut pe atunci...

Dacă prima parte a Protestului ștefănesc este o strălucită, orbitoare expresie a unei crâncene subdezvoltări intelectuale (să nu mai vorbim de cea morală), a doua se constituie ca o plângere-pără de copil răzgâiat, retardat, handicapat :

“Protestez (...) împotriva acuzațiilor sale / ale lui N. Manea - n.m. P.G./ abuzive care îmi aduc grave prejudicii. Printre altele, aceste acuzații tulbură relațiile mele - până acum firești - cu evreii”.

Dar bineînțeles că acuzațiile abuzive îi pricinuesc elitotului ‘telectual țărănistic grave prejudicii. Și acuzațiile mele adresate securiștilor, fiind ele cu totul abuzive, negreșit aduc grave prejudicii fiilor, soțiilor, nepoților, fraților, cumnaților care, fie nu se născuseră pe când securistul familiei apăra cu drag (să nu fie uitatdevotamentul) socialismul cu ciomagul și cu pușca, fie “nu știau” ce făcea tăticuțul, unchiulețul, frățiorul “la ei la cazarmă” - altfel nu refuzau nici carnea, nici vinul, nici banii, nici călătoriile, nici apartamentul, nici slujba, nici puterea (e-he, sentimentul puterii la neamurile securistului !) - toate “obținute pe bază de MAI”.

Pe lângă “argumentele” debile, infantile, puțioești, Alex. Ștefănescu folosește, pe față, unul curat securist - atunci când scrie :

“Norman Manea (de altfel, un scriitor lipsit de talent (...))”.

Se știe : Securitatea poporului (prin reprezentanții ei “de sprijin”) când vrea să denigreze, să descalifice, să “desființeze” pe cineva care a contrariat-o politic (iar în acest caz : naționalnic), folosește lovituri sub centură, diversiuni, acuzații alături ca : “nebun”, homosexual”, “violator”, “fractor de drept comun”. Cunoscedeturnările de pe când Ștefănescu nu auzise de : “asumare istorică”. În gura Securității și sub pana extrabugetarilor am fost pe rând, simultan : jidovit (Drăgan, Eugen Barbu, Ciachir, Ion Brad - poetul cheferist Cincisutistul, reprofilat, după exemplul lui Dumitru Mircea, cuvios poet creștin - îmi dăduse, la Atena, numele : Efremovici !) și... anti-semit (Iosif Petran, Ed. Reichmann, J. Popper, Alain Paruit). Cât despre “lipsit de talent”... Mi-a fost retras (talentul acela, cât era...) și de el, de Ștefănescu, pe urmele lui Eugen Barbu, Păunescu, V.C. Tudor, apoi Dimisianu, Țoiu, Groșan, Buduca (și alți foști adunători de cotizații), în cadrul campaniei organizată anul trecut de *România literară* în legătură cu Jurnal-ul (pe care nu-l citise!). Iar pentru cititorii ce vor mai avea îndoieli privitoare la sorginea discursului ștefănescoidal, iată încă o dovadă - citez, în continuare :

“/Norman Manea/ are o atitudine de megaloman agresiv, *acuzînd de peste ocean întreaga noastră societate* (s.m. P.G.).

Nu mai este necesar să fac și un desen, ca să devină limpede cinecând folosește asemenea aglomerări de emisiuni sonore purtînd marca: “limba de lemn”, categoria : securistă. Fiindcă, pentru Organ, pericolul vine totdeauna din afară, de la străini (de aici psihologia

încercuirii) - mai ales "de peste ocean", amenințând "întreaga noastră societate".

După ce protestează împotriva acuzațiilor (care-i tulbură, nu-i așa, relațiile...) noul țărănoinic pe nume Ștefănescu se întreabă - retoric (și în panică) :

"Cum să mă mai port de acum înainte când întâlnesc un evreu ? Să stau cu ochii în pământ, considerându-mă vi-novat față de apartenența mea etnică ? *Sau* (subl. mea, P.G.) să caut, la rândul meu dovezi că și coreligionarii săi i-au oprimat cândva pe români, ca să nu mă simt mai prejos ?"

Aici șade viciul de gândire al Ștefănescului Alex. : în disjunctivul sau.

Dacă proaspătul salvator al țărănismului de ambe sexe (cu excepția lui Diaconescu : fără...) ar fi fost o ființă normal constituită, normal informată, normal formată, atunci nu ar fi pus față-n față, în poziții contradictorii, deci excluzându-se - "capul" și "pajura" mone-dei: una reprezentând asumarea păcatelor propriei comunități (chiar dacă subiectul nu se născuse atunci când acestea fuseseră comise) și, în chipul cel mai firesc, să pretindă, stînd drept, pe doar două picioare, de la cel din față, reciprocitate - în asumarea faptelor rele ale comunității aceleia.

E chiar atât de complicat ?

Pentru Ștefănescu : da. Fiindcă, după ce se plînge de N. Manea (ăla de n-are nici măcar talent !) că "acuză, de peste ocean, întreaga noastră societate", scrie negru pe alb :

"Dar repet (? - semnul mirării îmi aparține, P.G.), nu societatea mă interesează (?? - și acestea, P.G.) (...), ci propria mea demnitate".

Nici mai mult, nici mai puțin.

Propria lui demnitate...

Care demnitate, Ștefănescule ?

Vineri 9 octombrie 1998

Pe cine am visat ? Pe Măgureanu ! Fiindcă eu - am, n-am treabă - îi visez pe marii zilei, de preferință pe Teroriști. Eram undeva, așezat pe o banchetă (să fi fost într-o cafenea ?), când observ un... porculete - profilul de rutean al lui Asztalos - în stînga mea. Mă aplec spre el și-i zic : «Eu sînt Goma, cel care te înjură...» (nu, n-am zis că sînt Bibicul - Nene Iancule). El a fost surprins la prima vedere - de unde am dedus că marele polițai nu mă știa nici după fotografie - după care a dat-o pe glumă de-a lui, groasă - dar nu mi-o aduc aminte. Ca să vezi!

A propos de fotografie... Ieri, lângă bancă (de unde tocmai luasem bani de la distribuitorul automat), urcam strada. Ploua, aveam umbrela deschisă... Mă acostează o tânără... Am crezut

că vrea să întrebe de o stradă - nu. A zis, arătînd un aparat fotografic de după gât:

«Je suis étudiante en Photographie - est-ce que je peux vous photographier ?»

Surprins - semăna cu Barbra Streisand la douzeci de ani - am răspuns ca un bou :

«Desolé, mademoiselle, je ne suis pas photogénique...»

Ea - se vedea că era... în primul an de studenție fotografică - s-a scuzat îndelung că mă deranjase...

Dacă era fotograf ceva mai... avizat, m-ar fi fotografiat fără jenă, abia apoi ar fi cerut permisiunea (dacă...).

L-am prins pe Grigurcu cu o... scăpare : vorbind el de Z. Ornea, a dat să facă o imagine și a scris :

“Z. Ornea, încins cu un paloș...”

Las', că și eu - în 1972, în textul despre cenzură pe care-l dădusem la *Die Zeit* aveam - în românește, desigur :

“Fluturîndu-mi pumnul sub nas, zise...”

Atunci mi-a atras atenția Ștefan Baciuc că un pumn nu poate fi fluturat, decât dacă se preface în... batistuță.

D-ale scrisului...

Sâmbătă 10 octombrie 1998

Am devenit modest : nu mai vreau să fac (corect ar fi fost : să fac acum) o țară, ca Nistria, un oraș pe Dunăre : Altina - ci doar o librărie,-n București.

Plasată, firește, cât mai în centru, cât mai pe o arteră largă, nezgomotoasă, plantată cu arbori, clădirea să primească multă lumină...

De fapt, librăria este doar anexa Editurii Autorului - chiar așa se va chema editura, pe firmă, pe antet.

Sus, pe scândură va sta scris :

EDITURA AUTORULUI LIBRĂRIE - PĂPĂRIE

Cred că voi fi mulțumit cu un spațiu de 15/15 m., pe un singur nivel. Cum la parter înălțimea sub plafon este mai generoasă : 3,30, 4 m, s-ar putea amenaja în spațiul destinat librăriei și cursive, ca la bibliotecă. Deocamdată rămânem pe un singur nivel.

Bine ar fi să aibă doi pereți cu geamuri - chiar trei, dacă imobilul se află într-o răspântie. Deci, intrăm...

Partea din dreapta-față este destinată Editurii Autorului pro-

priu zise ; cărți vor fi numai în rafturi (dacă peretele din dreapta nu are lumină), altfel, pe “dulapuri-biblioteca” ce vor împrejmui un spațiu cu o masă lungă (2-3 m.) prevăzută cu scaune “extracabile” (când nu sunt ocupate, se retrag, pliate, sub blatul mesei). Fiindcă undeva, spre fund(ul) spațiului librărie se va afla un distribuitor de cafea, ceai, ciocolată, răcoritoare, prăjiturele, sandvișuri, vizitatorii-cumpărători vor putea zăbovi câteva minute - sau jumătăți de oră - așezați comod la masă, pe scaun - cu o carte dinainte. Sau cu o revistă, fiindcă va exista și un stand de periodice.

Partea stânga față (subpartea - sic !) fund va fi ocupată de papetărie. Cărțile vor fi vândute la limita costului (ori datorite “pe sprinceană”) - însă papetăria va fi... de lux.

Partea stângă față (subpartea... față) va cuprinde librăria generală unde se vor găsi volume scoase în alte edituri, în limbi străine - însă numai în ediții scumpe (Pléiade de la Gallimard, de pildă).

Dacă spațiul total nu este luminat decât pe o singură latură, atunci va fi necesar ca partea librărie - în față - și cel editură să fie separate printr-un “perete” translucid și nu mai înalt decât 1,80 m.

Duminică 11 octombrie 1998

Aseară au fost Șişmanienii pe la noi. Am stropit volumul lui apărut acum vreo trei luni la Arhipelag, Mureș. Ne-am simțit bine - dar din ce în ce mai obosiți.

Pe după amiază a trecut și Cozighian, în drum spre Compiègne, unde lucrează la sfârșituri de săptămână. A corectat - la cererea mea - termenul Monicăi folosit la adresa **Jurnalului** meu: mistificat... Desigur, nu e chiar “traficat”, dar oare ce-o fi acela : un jurnal mistificat - de către propriul autor ?

Mă întreb dacă să mă apuc de serialul Profeții... O să văd.

Seara : sânt trist. Așa. Am comis un text. Ana zice că nu-i bun, eu zic că ba da - însă am îndoieli.

Paris 11 octombrie 1998

Jurnale... mistificate

Bunii și neprețuiții mei prieteni Monica Lovinescu și Virgil Ierunca îmi fac nemeritata onoare de a-mi considera Jurnal-ul publicat în februarie 1997 la Nemira : *mistificat* ; și *traficat*. Se înțelege : în bună tradiție românească, condamnarea fără apel nu este precedată de vreo motivare.

Cu mult înainte bunul, neprețuitul meu prieten Țepeneag vorbea și el de “traficare”, iar ne-bunul ne-prietenul Alexandru George de “mistificare” - cât despre neprețuitul Breban, el este convins că Jurnalul meu : în întregime, o înjurătură la adresa cremei nației.

Nu voi face nici un efort să demonstrez contrariul ; nu am a mă disculpa, explicînd că nu sînt șchiop, nici scoțian, nici tîmplar de sicrie ; că nu sînt autorul cererii adresată lui Iliescu de a mi se restitui cetățenia luată de Ceaușescu - precum Țepeneag ; nici părinte al luminatului text “Oponenți, rezistenți, disidenți”, din 1992 și nici chiar al celui din 1993, în care vajnicul antibolșevic Al. George dă-o-înalță-prețuire lui Iliescu astfel: “regimul politic actual, care deranjează atât de mult pe intelectuali (dar numai pe cei de formație umanistă) este cel mai popular care a existat vreodată în țara noastră...”

Socotesc reproșurile, acuzațiile privind Jurnal-ul meu - în afară de chestie.

Hazlie situație cea în care autori de jurnale, de confesiuni mai mult sau mai puțin violente, aflați în viață, reproșează unui contemporan al lor că a publicat un jurnal “traficat”; “mistificat”. Potrivit Monicăi Lovinescu, lui Virgil Ierunca, Țepeneag, Breban, Al. George, lui Dimisianu, Manolescu, Ciocârlie, Zaciu, aș fi modificat, falsificat realitatea, în scopul de a-i înșela pe cititori, de a le prezenta o altă imagine (traficată, mistificată) a... adevărului.

Să admitem prin absurd că chiar așa ar sta lucrurile - care episoade, în legătură cu care persoane, în ce împrejurări am traficant adevărul ?

Monica Lovinescu : D-sa a citit Căldură Mare ce alcătuiește vol II al Jurnal-ului, relatînd tentativa de formare a Uniunii Scriitorilor inventată de Țepeneag, Breban, Brie, Nedelcovici, Sorin Alexandrescu, în iunie 1989. A citit, deci, Căldură Mare (vezi însemnarea din 10 august 1989 în vol. I, Jurnal pe sărite) - dar nu a contestat, atunci, *adevărul faptelor* - traficarea, mistificarea -, ci doar interpretarea mea, ca diarist, a anumitor acte, umori, temeri ale D-sale : că o zugrăvesc prea isterică și prea temînd-și scaunul de la Europa liberă; că sînt nedrept cu Geta Dimisianu (care ce fată bună-i ea), că nu-i bine să-l vorbesc de rău pe Vlad Georgescu, cu atât mai puțin pe americani și a lor Europă liberă, că nu-i frumos să spun despre Hăulică : “unsurosul”...

Deși am avut prilejul în atîția ani să mă gîndesc la întîmplările din vara lui 89, nu am găsit că aș fi etichetat-o “isterică”, ci : am prezentat *împrejurările isterizante* - pricinuite de manevrele măgărești ale lui Țepeneag și ale lui Breban de “a-i da afară din literatură și din istorie pe Ierunci și pe Goma” (citată din gîndirea șefului-clasei-oniricilor-la-români). Numai că potrivit indicațiilor prețioase ale D-sale, exact în acea direcție au privit - și au scris - (aiurea) recenzenții-obediienții : Mihăilescu, Ștefănescu, Pârvulescu, Buduca, Dimisianu...

Revin la declarația “piatră de mormânt”, cum atât de poetic o zugrăvește poetul Tudoran - cea cu : **“Îmi pare rău că l-am cunoscut pe Paul Goma”** (22 din 18-24 febr. 97) :

Monica Lovinescu nu citise Jurnal-ul - mă văd silit să precizez evidența : cel publicat la Nemira în februarie 1997. D-sa avea în amintire **Căldură Mare** - parte devenită volum - pe care nu o găsisse traficată, mistificată, ci neconvenabilă din punctul său de vedere. Ceea ce, într-adevăr, citise - cu un an și ceva înainte de apariția **Jurnal-ului** - fusese textul **Unde am greșit ?**, la sugestia lui Dan Petrescu "lipit" la finele vol. III în Addenda. Acolo sunt concentrate, "ingraturile", "resentimentele" mele și la adresa Monicăi Lovinescu - dar și "polițele plătite" lui Țepeneag, lui Liiceanu, lui Manolescu. Breban nu are, aici, capitol aparte, însă pe el, biet martir îl persecut încă din 1977, când au fost publicate în presa germană fragmente din **Jurnalul de iarnă**, inclus în **Culoarea curcubeului**.

Așadar Monica Lovinescu l-a mistificat pe cititor, atunci când a afirmat că în **Jurnal** ar exista ceva ce îi dăduse dreptul să scrie : "Îmi pare rău că l-am cunoscut pe Paul Goma". Ceea ce o supărase nu se află în **Jurnal** - ci într-un text autonom (adevărat, publicat la finele volumului III, **Jurnal de noapte-lungă**). Deci și afirmația D-sale că **Jurnal-ul** meu ar fi "traficat, mistificat" este în afară de chestie ; arată în direcția **Jurnal-ului**, însă are în vedere *altceva* și anume : Unde am greșit ?

Cum va fi ajuns la D-sa o copie dactilografiată din acest text ? Așa cum a ajuns și la Țepeneag, la Breban : de la cele patru-cinci persoane cărora le încredinșasem cu peste un an înainte de publicarea **Jurnal-ului**.

Nu m-am întrebat niciodată dacă literați practicînd, de decenii, jurnalul și publicînd fragmente : Monica Lovinescu, Virgil Ierunca "trafichează", dacă "mistifică" propriul jurnal (și cât și unde și cum). Atâta vreme cât diaristul este în viață - și își publică jurnalul - nu poate fi acuzat de astfel de "manipulări"...

...Decât dacă, așa cum face Țepeneag în jurnalele sale, sub data cutare, prezintă o realitate și mai ales o viziunea a acelei realități câștigată cu 3-5-7-11-21 ani mai târziu (de pildă : tipărește, sub indicația : 1970 sau 71 opinia că **Ostinato** este o carte proastă - pe care nu meritase să o sprijine !).

Este normal să fi "traficat" jurnal-ul meu (va fi oare necesar să amintesc unor literați că este vorba de un text scris de mine, și de care dau seama ?) - în sensul că *am suprimat* destule episoade, paragrafe, propozițiuni, cuvinte. Am suprimat - și nu am adăugat, la dactilografiera în vederea xerocopierii (prima "ediție" a fost în... 11 exemplare), fapte, impresii care să poarte, vădit, marca prezentului dactilografierii. Unul din exemplele care-mi vin în minte : am păstrat ca atare impresiile așternute pe hârtie în 17 mai 1989 despre **Jurnalul de la Păltiniș** al lui Liiceanu - deși, până la publicarea **Jurnal-ului** meu trecuseră 8 ani, răstimp în care îmi schimbasesm părerile (bune...). Le-am lăsat însă așa cum le notasem atunci, din fidelitate față de mine în primul rând. Și în ultimul, de altfel. Tot așa: o asigur pe Monica Lovinescu și pe Virgil Ierunca : am suprimat din forma dată la

publicat multe, foarte multe din adevărurile mele în ceea ce îi privește. Din proprie inițiativă, unele, cele mai numeroase la insistențele soției mele. Cât despre Țepeneag și Breban - să știe : peste jumătate din “răutățile” la adresa lor au fost scoase, în urma intervenției Anei.

Că iar am adus vorba de Țepeneag : fostul meu prieten, după o perioadă în care singur, ori în tandem cu Breban a negat în întregime cele scrise de mine despre el (în **Jurnal**, se înțelege), în ultima vreme și-a “nuanțat pozițiunea” - astfel : începe o frază cu : “Jurnal-ul lui Goma este mincinos”, dar, uitînd ce spusese (e-he !, somnirismul la Românul cu pricina !), când are de plătit vreo poliță lui Ierunca, lui Liiceanu, Monicăi Lovinescu, mai știu cui - ce face ? Ce să facă : în sprijinul afirmațiilor sale - că Liiceanu este un porc, Monica Lovinescu o intrigantă, Ierunca un viclean (de pildă), Puiu Țepeneag citează din **Jurnal-ul** lui Goma !

Nu se obișnuiește să te autocitezi, însă în cazul de față este necesar să o fac. Din **Jurnal de Noapte-Lungă**, pagina 22, însemnarea de la 27 septembrie 1993 :

“După cum lesne se poate observa, acesta nu este un jurnal. (...) Eu nu scriu jurnale-adevărate, nici romane-adevărate, nici ficțiuni-adevărate - eu scriu. Că îi zic «roman», «jurnal», «mărturie», asta-i așa, ca să mă aflu în treabă. (...) În fapt, jurnalul de față este un fals-jurnal-de-vânătoare”.

Un ultim citat - de la aceeași pagină :

“La urma urmei, jurnalul de față este - oricât aș încerca eu să ocolesc, ba chiar să ascund evidența : o manieră «mascată» de a continua să scriu”.

Aș fi putut subintitula **Jurnal-ul** : “pamflet”. Puteam să-i pun titlul: **Amintiri din exilul parizian** - de ce nu : **Amintiri din rasa borților** ?

I-am spus primului volum **Jurnal pe sărite**, celui de al doilea **Jurnal de Căldură Mare**, celui de al treilea **Jurnal de Noapte-Lungă**, cel de al patrulea va purta titlul : **Jurnal de Așteptare**, cel de al cincilea : **Jurnalul unui jurnal...**

Și ce-i cu asta ?

Atâta vreme cât în oricare dintre cărțile mele scriu adevărul meu - chiar de este neplăcut urechilor contemporanilor mei - nu am nimic a-mi reproșa.

Adevărul meu este mult mai aproape de adevărul-adevărat decât adevărurile celor numiți mai sus.

Luni 12 octombrie 1998

Trezit, în continuare, deprimat. Nimic nu merge.

Am mai notat? - nu-i nimic, o mai fac o dată: Niculiță Damaschin, care a a fost prezent la lansarea **Jurnal-ului**, spune

că a vorbit și Valentin Nicolau, directorul Nemirei. Și că el a dat tonul scuzelor editoriale - pentru... publicarea unei asemenea cărți ! Ei, bravos ! Nu ne cerem iertare pentru păcate adevărate, grele, însă atunci când comitem o faptă-normală (doar n-o să pretindă nemirioții că au făcut una de vitejie !), ne rugăm de iertare...

Ah, dac-aș avea bani să mă... samizdatez ! N-aș mai depinde de nemirnici scuzatori - de la lansare. Să am măcar atâția câți ar fi necesari pentru fotocopierea cărților editate (**Ostinato, Ușa..., În cerc, Gherla, Gardă inversă, Culoarea curcubeului, Soldatul câinelui, Patimile după Pitești, Scrisori întredeschise, Alergia !/ la români, Justa, Calidor, Arta refugii, Astra, Altina**) a celor ordinatorizate : **Gherla, Bonifacia, Sabina, Roman intim, Trei dialoguri, Alfabecedar, Adameva...**, apoi să le “trag” în câte se va putea...

Dar vorba celuia : uite că nu se poate...

Și vorba celuilalt : stai, că încă n-am primit vestea proastă de la Dacia - că nu pot publica IV-V din Jurnal, din motive de... bani...

La amiază : am primit scrisoare de la Ardian-Christian Kuciuk care mă avertizează că am inversat scrisorile (și dedicațiile pe **Adameva**) cu Silvia Romica Bogdan. Le-am scris la amândoi, trimițându-le adevăratele scrisori (ce noroc cu ordinatorul : păstrează “urme”...).

Deși a ieșit soarele, eu tot amărât mi-s. M-am uitat într-o oglindă de vitrină azi dimineată : arătam prăpădit rău. 'Tu-mi mă-mă-si!

Am primit azi *Vatra* nr. 7/98. Printre altele, două comentarii la cartea Jelii. Primul a lui Alexandru Niculescu, datat : iunie 1998. Al doilea: Cistelecan. Dacă de Niculescu nu mă mir că scrie mai puțin despre o carte, cât despre “o editură, un editor”... - deci de două ori Liiceanu, luînd de bune afirmațiile scriitoaresei în legătură cu Caraion, surpriza vine de la Cistelecan. Prietenul de la *Vatra* vorbește de “vocație depozițională ce construiește mărturii pentru un tribunal moral” ; “privilegiază condiția documentară”.

Mă abțin - deocamdată (deocamdată, am spus).

Joi 15 octombrie 1998

Între timp am scris la **Profeții** - Voican și Babiuc, vreo 15 pagini convenționale.

Vineri 16 octombrie 1998

Am terminat de scris prima parte din **Profeții**, capitolul **Orbiri**, cuprinzându-i pe Voican, pe Babiuc, pe Botez. Iată ce-a ieșit :

P R O F E Ț I I

11 octombrie 1998

Ce bine ar fi fost pentru toată lumea dacă “profețiile” mele nu s-ar fi adevărit ! Aș fi fost fericit dacă după 9 ani de la evenimentele din decembrie 89 lucrurile și oamenii ar fi arătat normal, în evoluție naturală - și nu a-normal, sub-normal, în negru, cum avertizasem eu...

Nu sânt profet - acesta prevede, preade, prezice viitorul - eu trag concluzii simple, din simple premise ; anunț, nu sfârșitul lumii, ci comunic o normală consecință a unor cauze.

Recunosc : m-am înșelat în privința marilor-evenimente ușor previzibile de oricine - cu excepția mea. Sânt unul dintre puținii oameni din Estul european care nu a crezut că apucă sfârșitul comunismului - s-a înțeles ce spun : sfârșitul sistemului, nu și al... gândemului, cum ar lucă Pițul, prietenul epistolar recent focșanizat... Odată recunoscută această eroare de calcul, pot să explic de ce (nu l-am prevăzut) : din neîncredere în miracole. Or miracolul s-a produs, incantat fiind de - îi înșir în ordinea cronologică a “intrării” lor : Soljenițin, Papa Ioan Paul al II-lea, Reagan, Gorbaciov. Că și eu speram (aici ar fi mai potrivit : nădăjduiam), desigur, însă prea multe și decepționante și dureroase fuseseră așteptările-în-venirea-godoților-americieni. Și, chiar dacă Zidul Berlinului căzuse, comunismul se prăbușise împrejurul României (și la Chișinău!), mă temeam că, atâta timp cât nu va chema la răsturnarea tiraniei însuși Tiranul, Românului tiranizat (“din negura vremurilor”) nu-i va da prin minte această soluție de necompromis.

Temerea mi-a fost contrazisă pe jumătate (cea optimistă) : au existat, totuși români care, din 14, din 15 decembrie 89 au ridicat capul.

Cam târzior pentru “poporul cel mai anticomunist din Lagărul sovietic” - citat din gândirea gânditoarei Blandiana.

O R B I R I

Recunosc, umil : câteva din “previziunile” mele încă nu s-au adevărit, în sensul că “semne” sunt destule și prea destule, însă probe, în sensul juridic - încă nu. Nu le am eu.

Recunosc, deasemeni : m-am înșelat în cântărirea unor oameni. I-am considerat prieteni... până la proba contrarie. În asta nu se mai poate vorbi de “profeție”, ci mai degrabă de lipsa de fler ; de somn al rațiunii. De orbire. Sau, mai aproape de adevăr : de trădare.

În decembrie 1989 m-am simțit trădat de prietenul meu :

1. G.(elu) V.(oican)

Mare lucru nu voi fi putut face pentru el, rămas “acolo, în România, în ghearele Securității”, însă nu am “deconspirat” convorbirea telefonică din ziua de 1 martie 1977 (Vezi **Culoarea curcubeului**, ediția Humanitas pp. 122-123 ; ed. Familia pp. 142-143 - iar cine are ediția franceză **Le Tremblement des homme**, Seuil, 1979, la pagina 92). Dealtfel, la Rahova, după arestarea de la 1 aprilie, numele lui nu mi fusese pomenit de anchetatori (nici măcar de prietenul său, maiorul Goran !) ca al unuia dintre “corespondenți”, însă nu și aderenți : mulți semnaseră prin telefon, or el mă și vizitase, atât, nu semnase. Atunci, pe loc, nu m-a încercat vreo bănuială; mi-am spus că, în vârtoarea evenimentelor (desigur, trăite doar de vreo mie de români - din 22 milioane de bravi - însă cum eu, observatorul și consemnatorul mă aflam în centrul lor...), prin ochiurile plasei securiste scăpase și prietenul meu, Gelu. Drept care, la Paris, redactînd cartea de mărturii care un deceniu și jumătate avea să poarte titlul, calchiat după franceză : **Cutremurul oamenilor**, nu i-am dat numele întreg, ci doar inițialele : G.V. Jumătate de măsură, fiindcă dacă Securitatea ar fi vrut să afle cine “se ascunde” îndărătul inițialelor, ar fi aflat ; la astfel de “fapte de arme patriotice” se pricepea, Organa. Însă motivul subteran - să-i spun : inconștient, era...

Abia în 22 sau 23 decembrie 89, când l-am recunoscut printre tâlharii autori ai loviturii de stat KGB-iste am început a realiza de ce /re/acționasem astfel cu 12 ani în urmă : în iarna-primăvara lui '77 mă aflam practic asediat de o adevărată armată de securiști, milițieni, “tovarăși în civil” ; telefonul nostru funcționa mai mult de cinci secunde doar pentru convorbiri internaționale, consecință : Românii care încercau să mă contacteze învățaseră lecția, așa că, la revenire (după multe tentative infructuoase), con-centrau esențialul în doar câteva secunde. Și chiar atunci prietenul meu Gelu Voican, dușmanul comuniștilor, Gelu Voican, dintr-o familie de reacționari înrăiți, ezotericul Gelu Voican, fostul-recent deținut politic (pentru tentativă de trecere de frontieră) - taman atunci găsisese el se se întindă la **palavre telefonice** cu mine ! - dar mai bine citez din **Culoarea curcubeului**, paginile indicate mai sus :

“Ora 20,00 : NĂSTRUȘNICA ÎNTÂMPLARE :

“Ridic receptorul - fără să fi auzit soneria de apel și, bineînțeles, dau peste un glas ; de astă dată al unui cunoscut, G.V. Îi recomand să spună repede ce are de spus - ca să nu fim întrerupți. G.V. spune... că nu voise să-mi spună nimic deosebit, doar așa, ca să afle ce mai fac. Minune : nu sântem întrerupți (oare de ce : fiindcă G.V. care mă vizitase, dar nu semnase, nu își exprimă nici de astă dată dorința să o facă ?). Profităm de ocazie și pălăvrăgim (subl. în text, P.G.) - o adevărată orgie de pălăvrăgeală, după atâtea zile în care în care mă străduisem să concentrez în 2-3 secunde o informație... Culmea : ne chiar plictisim - de trăncăneală. Ne luăm rămas bun. Închide el (aud declicul),

închid și eu.”

Orice-ar pretinde, acum, Sturdza-Voican, tâlharul care ni l-a furat pe Ceaușescu (pentru a evita un proces european - sau măcar centrafrican! - în care detronatul-dessceptratul ar fi spus cine ni sânt revoluționarii) - și probabil tot el l-a împușcat - atunci nu mi-am surprins vreo umbră de regret că nu l-am mirosit ; că nu i-am bănuțit turbureala-i cefalo-clytorindică - sau măcar predispoziția pentru murdării, porcării sângerînde. Fiindcă, am mai spus, scris : nu am purtat nici o umbră de ranchiună celor care, deși străbătu-seră atâtea vămi ale securiștilor - într-un moment în care oamenii veneau la mine, pe Aleea Compozitorilor 10, numai pentru a semna Apelul nostru - ei nu l-au semnat : Virgil Mazilescu, Ion Pantazi, Aurel Covaci, “Țiganul” (adevăratul nume : Cristinel Dumitrescu), Voican, prima oară ; și nu aveam cum să mă supăr pe cei... pe care eu îi convinsesem să nu o facă (scriitorul Teohar Mihadaș, v. **Culoarea curcubeului**, Familia, p. 173 și nota 28). Nu le-am purtat pică nici aceluia care îmi telefonau - fie că îmi erau necunoscuți fie prieteni - dar nu aderau : ca Gelu Voican.

Și pentru că am ocazia : Gabriela Adameșteanu, gazetăreasa care n-a auzit în viața ei lungă de citate, nici de folosirea lor obligatorie, mai ales în polemici - continuă să falsifice în stilul său grosolan și care a făcut școală, spusele-scrisele mele : orbitor de isteța directoare de opinie și de 22 o ia pe scurtătură și “rezumă” abuziv, fanteziv, scoțind din mânecă “răzburarea asupra unor morți” : Mazilescu, Titel, Robescu, Turcea. Încă o dată : nu-i reproșez faptul că în ‘77 nu a semnat Apelul nostru pentru respectarea drepturilor omului - și ale scriitorului. Fiind o persoană înțeleghătoare cu slăbiciunile, mai cu seamă cu umbrele naturii umane, re-zic : până la 22 decembrie 1989 și Prozatoarea a viețuit, a supraviețuit ca o vegetală, vorba Poetei, “rezistînd” în maniera moștrămoșnică : răbdînd, suportînd, îndurînd teroarea puterii, iar prin cenzura exercitată ca redactor la editura Cartea românească, s-a ilustrat ca un foarte de nădejde auxiliar al aceleiași puteri. Îi reproșez însă faptul că, începînd din noiembrie 1993 a devenit complice al topitorului de cărți pe nume : Liiceanu Gabriel, punîndu-i la dispoziție (și sieși, pentru... re-publicări !) revista 22, în care, eu, victimă, ieșeam... acuzat de calomnie !

Înapoi, la prietenul meu Gelu - cu el am petrecut ceasuri în discuții; a fost în mai multe rânduri la mine acasă, este și autorul unui proiect de copertă pentru **Ostinato** (deci: înainte de primăvara anului 1971, când cartea a fost definitiv refuzată - dealtfel în toamnă a apărut în Occident) ; la prietenul Gelu Voican pe care (prin 1975 să fi fost ?), întîlnindu-l pe stradă, l-am întrebat :

«De unde ieși ?», iar el mi-a răspuns, rabînic, printr-o întrebare :
«Se vede ?»

Se vedea - în anii petrecuți în domiciliu obligatoriu, la Lătești am avut prilejul să văd cel puțin o dată pe lună un “ieșit” (din închisoare). Cu o privirea pe care i-o descopeream atunci - nu fugace era, ci...

fugărită - Gelu mi-a comunicat în cuvinte puține : încercase să treacă, împreună cu tatăl său, frontiera în Ungaria, fuseseră prinși...

Revin, ca să fie mai limpede :

Gelu nu avea privirea, paloarea, scurtimea părului unui frontierist (cunoșteam categoria, cunoșteam oamenii, încă din 1957, de la Jilava, din 1958, de la Gherla) - ci aerul (!) unuia care a stat într-o celulă fără aer, fără lumină, cel puțin șase luni.

Din acest motiv nu l-am întrebat de ce nu mai dăduse pe la noi și nu l-am invitat să ne viziteze : de-acum intrase în Clubul Pușcărișilor, știa limbajul, codul, obiceiurile. După acea dată ni s-au mai încrucișat de câteva ori drumurile prin oraș, am schimbat câteva cuvinte - atât.

Și iată că prietenul Gelu - deși traumatizat de propria-i aventură - avea curajul să mă viziteze în plin "asediu", apoi să-mi telefoneze la 1 martie 1977 ! Cunoscând reticențele foștilor deținuți politici (fie pățiți care suflau și-n înghețată, fie precauți, consultând-i "în problemă" pe înțelepți : Noica, Stăniloie, Carandino, Coposu, Țuțea... - care, nesmintit, îi consiliau să nu se încurce cu Goma, cunoscut provocator și agent rus, ungar, israelian, american, etc... și care nu dorește decât să provoace intrarea rușilor în țară), îmi voi fi spus că atitudinea prudentă a lui este explicabilă. Nu i-am purtat pică (de ce ?) ; nu l-am bănuit, atunci, de felonie (din nou : de ce ?).

Când, în decembrie 89 l-am văzut la televizor printre "revoluționari" ca alde Brucan, Iliescu, Verdeț, Sergiu Nicolaescu... Nu, nu e corect spus : l-am văzut, fiindcă văzusem un individ cu barbă albă, însă nu-mi spunea nimic - în schimb, glasul... Soția mea a găsit că vocea bărbosului îi pare cunoscută - dar de unde ? M-am întors cu spatele spre televizor, am ascultat - am zis :

«Gelu Voican !» - dar numaidecât : «Imposibil ! Ce să caute Gelu cu tovarășii...?»

Când altcineva i-a rostit numele, a trebuit să acceptăm inacceptabilul : Gelu Voican (sub acest nume îl cunoșteam, nu aveam știre de Voiculescu) nu numai că era prezent în sediul C.C. - la "rivoluție", dar în 25 decembrie, când s-a proiectat caseta cu "procesul Ceaușeștilor", l-am găsit pe Gelu al nostru în rolul, nu al lui Vâșinski, ci în acela al lui Beria.

Faptele sale, care de care mai murdară, mai tenebroasă : devastarea sediilor partidelor democratice, încăierările de la Târgu Mureș, mineriadele - au fost marcate cu bălți de sânge de-a lungul primei jumătăți a anului 1990. Pentru mine însă Gelu Voican (acum și Voiculescu - dar și Sturdza, după mamă) a mai însemnat ceva :

De cum am aflat că volumul de mărturii Culoarea curcubeului, publicat la Humanitas în iunie 1990, nu se mai găsește în librării, iar în Ardeal, în Banat, în Moldova nici distribuit nu fusese, l-am întrebat pe Liiceanu, aflat la Paris : să fie adevărat ce mi s-a spus (dealtfel și cronicarii literari scriseseră despre **asta**) ? ; iar dacă da, nu cumva prietenul meu Voican este amestecat și în **asta** - va fi găsit în volumul de mărturii că rolul său în 1977 apărea... tulbure ? Liiceanu a explicat că vor fi fiind dificultăți de distribuire din cauza evenimentelor (mineriada

primă), însă de cum se va întoarce la București, are să repună lucrurile pe șine...; a negat hotărât amestecul lui Voican în (ne)distribuirea unui volum care vorbea despre el în termeni deloc laudativi pentru un “revoluționar spontan” ce pretindea a fi, în ultimele zile ale lunii decembrie 89, în fața presei străine.

Dacă autorul moral al nedistribuirii cărții mele este Voican (vice-primministru al guvernului și suprastaroste al Securității), asta nu-l absolvă deloc pe Liiceanu de fapta-rea. Să admitem că Voican l-a somat pe directorul editurii Humanitas să retragă de pe piață cartea, să o distrugă - cum îi va fi transmis dorința-ordinul : printr-o notă scrisă ? Voican s-a dovedit a fi un criminal, însă bou n-a fost vreodată (să se fi cretinizat de cum a intrat la ei ?) : să lase el probe... Discuție telefonică ? Posibil... Sunt posibile și amenințările - dar de ce natură ? Că îl paște (pe Liiceanu) un accident-accidental ? Ori va fi avut Voican alte pârghii de șantaj, printre care cea cu editura Politică primită în dar de Liiceanu de la Pleșu, cu binecuvântarea lui Brucan, a lui Măgureanu, a lui Iliescu ? Să fie Liiceanu, așa cum se spune (cum spune în primul rând Pleșu) un om atât de fricos, atât de înfricoșabil? Bine, dar atunci, în vara lui '90, după mineriadă, lumea întreagă aflase, văzuse la televizor ororile “revoluționarilor” pe care Occidentul îi simpatizase și-i sprijinise - deci Puterea (și Securitatea lui Voican) se afla în defensivă...

Să nu fi știut acest lucru un atoateștiutor ca Liiceanu? Va fi știut, dar va fi privit în jur ; va fi observat cum anume se opune terorismului neocomunist instaurat de doborâtorii Ceaușescului un alt director de conștiință, strălucit intelectual, dealtfel prieten al său : Nicolae Manolescu. Or ce găsisese nesfârșit de înțelept de făcut Manolescu imediat după mineriada-primă, moment extrem de greu pentru Iliescu, președinte ales, dar neconfirmat, pe lângă asta dovedit în fața românilor și a occidentalilor ca autor al masacrelor succesive ? Așadar : ce făcuse un structural fricos, un intelectual român de cea mai tricoloră extracție în fața Terorii ce cunoștea un moment de slăbiciune (acum vorbesc de Manolescu)? În loc să-și adune... curajul pe care nu-l avusesese într-o viață de om și să-i dea lui Ion Ticăloșescu lovitura de grație (prin interviul pe care tot i-l lua), el începe printr-o plecăciune demnă de Păunescu, la picioarele Cărmaciului (numindu-l pe interlocutor : «Om cu *O* mare»), apoi îi oferă pe tavă celui vinovat și de incendierea Bibliotecii Universitare și a aripei Muzeului Național prilejul nesperat de a “se explica”, de a se justifica, de a ieși basma curată din băile de sânge. Din acest motiv l-am acuzat pe marele critic literar, că dăduse fuga la Cotroceni, prefăcut în mașină de spălat (păcatele, sângele, alte secrete...).

Vorba Românelui : «Ce să fac ?...» Ce era să facă bietul Liiceanu, amenințat de noua putere că are să-i ia ia jucăria-editură, fiindcă nu fusese cuminte - adică vigilent cu autorii publicați - să zicem că Nae Ionescu, Antonescu - da, însă oarecarele Goma : ba !; mai ales cu textele “care ne împroașcă cu noroi, pe noi, revoluționarii cu condițură și pe rezistenții prin cultură” ? Un intelectual de rasă, ce a respi-

rat aerul Păltinișului între Noica și Plămădeală optează pentru răul cel mai mic : “sacrificarea” cărții unui autor, dealtfel antipatic, incomod, culpabilizator al intelectualității noastre de la ora’, ș’ sate, pentru a salva un viitor ce promite a fi, dacă nu de aur curat, atunci sigur : de arginți sunători.

Asta este una dintre ipoteze - dealtfel, avansată de mine, în primele “plângeri” (împotriva sortii). Mai există alta, nu doar plauzibilă, ci... adevărată, dată fiind structura Liiceanului :

După cum Românii Constantinescu, Ciorbea, Zoe Petre, Pleșu, Ciaușu (și alți patrioți) și-au zis că Occidentul acela este... un oarecare bișnițar (ca ei) ; un “aranjist”, un băiat-descurcăreț cu care tratezi după obiceiurile noastre strămoșești : faci-tu-un-gest - scoți ceasul de pe mână și i-l întinzi ; dacă el ezită să-l ia, înțelegi că-i prea puțin, așa că-i dai și căciula ; și cămașa ; și nădragii - îi dai și izmenele. «C-așa-i jocul pe la noi; așa se face între oameni buni»

Românii-verzi numiți mai sus (dar câți alții nu au aderat la această idee (mai ales Oltenii, Ardelenii și Bănățenii!) și-au imaginat că la “intrarea în NATO” se plătește (“ca peste tot”) șpagă ; dacă nu direct, bulibașei, atunci pieziș, unui puradel, nepot de văr (cu totul întâmplător acum nu vorbesc de Nepoțescu-Diaconescu). Deci, pentru a pătrunde în Vest, “facem un gest” în Est. Ne-am uitat pe o hartă școlară, am dat de Ucraina - evrika ! Păi dacă-i dăm Ucrainei un-micșperț : dreptul de viață și de moarte asupra românilor din Bucovina de Nord, din Herța, din Nordul și din Sudul Basarabiei, “înglobate” de Ucraina prin voința lui Stalin - bașca Insula Șerpilor, deci și platoul continental al Mării Negre - gata !, avem asigurat biletul de intrare în NATO, căpătăm pe de-asupra și o conductă de petrol caspic - și-atunci să vezi, neneaco, trai pe dolarii babacului Sam !

Nici prin gând nu-mi trece să compar necazul meu : o singură carte distrusă de un singur cel-mai-tânăr-filosof-la-români, Liiceanu - cu tragedia sutelor de mii de români abandonați bunului-plac ucrainean (i-am spus unui ardelean: «Voi, credeți că Ungurii sunt cei mai răi, mai intoleranți dintre vecinii noștri - nu-i cunoașteți pe ucrainenii !»)). Comparația a avut drept scop doar reliefaarea mentalității de rob a “intelectualului” român : cel care nu știe să-și ceară, nici să-și apere un **drept** îl consideră, **favoare** deci, pentru a căpăta favoarea-pașaport, favoarea-slujbă, favoarea-apartament, favoarea-volum publicat, favoarea-de-a-respira, fa-voarea-de-a-ieși-afară - este în stare să se vândă și pre sine.

În fine, următoarea apariție a lui Gelu Voican în viața mea se leagă - fatalitate ! - de celălalt corifeu al intelectualității rezistente prin cultură, deja-pomenitul Nicolae Manolescu.

Se vorbește mult despre dosarele de securitate : politicienii de la vârf, foștii deținuți politici țărăniști liberali și mai vârtos legionarii, în ruptul capului nu acceptă să fie făcute publice. De ce ? Răspunsul e cunoscut de toți interesații, fie partizani ai dezvăluirii dosarelor, fie ai ținerii lor, până la sfârșitul timpului în Pivnița lui Pelin.

Nu mă pot stăpâni să nu deschid o paranteză :

Am publicat recent o Scrisoare deschisă adresată lui Gheorghe Grigurcu (apărută în *România literară* 23-29 sept. 98). Îi reproșam că, în cronică la volumul *Această dragoste care ne leagă*, Humanitas 1998, urmărește fără luciditate teza fantezistă și calomnioasă - **și fără probe** - a autoarei, potrivit căreia Ion Caraion ar fi scris, la cererea Securității (ceea ce a publicat organul MAI Săptămîna lui Eugen Barbu drept "Jurnalul lui Caraion"), **pentru a obține pașaport de emigrare**. Semnatară "Reconstituirii unui asasinat" îmi dă replica în *Cotidianul*, 29 sept. 98. După ce, prin volumul amintit a falsificat ecuația călău-victimă, contrapunîndu-i văduvei lui E. Lovinescu, nu pe securiștii vinovați de arestarea, de martirizarea, de omorîrea ei prin neasistență medicală (dealtfel, după "cercetarea arhivelor", în afara unor rapoarte de urmărire, nu aflăm mai multe despre "cadrele MAI" decât cunoștea Monica Lovinescu înainte de 1989), ci pe Ion Caraion. Acesta a devenit, sub pana otrăvită a iscăli-toresei : Răul Absolut, Monstrul, Torționarul Ecaterinei Bălăcioiu, Hoțul de Poeme, Intrusul în Dicționarul Scriitorilor Români ! În scrisoarea de răspuns alcătuitoarea indică izvorul la care s-a adăpat și cu a cărei apă i-a otrăvit și pe N. Manolescu și pe Matei Călinescu, chiar și pe Grigurcu, care s-au luat după ea fără discernământ - citez :

"Într-un serial publicat în 1996, în revista «Expres-Magazin» (nr.6,7,8,9,10), Mihai Pelin face, pe baza dosarelor (...) afirmația că Ion Caraion a colaborat cu această instituție. Nimeni în 1997 nu a protestat, nu i-a luat apărarea poetului, din câte știu".

Iscălitoarea volumului și a scrisorii de răspuns, calcă în străchini, ca de obicei, senină, nerămânînd la chestiune, obligîndu-mă să repet ceea ce pentru oricine altul ar fi fost limpede :

Principalul reproș aflat în Scrisoarea către Grigurcu viză afirmația sa (a autoarei) - nerezemată pe vreo dovadă (citește : documentele pe care pretinde că le-a cercetat în arhivele Securității - o repet și aici, poate-poate va pricepe): că Ion Caraion ar fi scris ceea ce a publicat Săptămîna, pentru a obține pașaport de emigrare ;

Privitor la "sursa" indicată : în niciun caz numitul Mihai Pelin nu poate constitui sursă de informație, specialitatea sa - o știu toți Români - fiind dezinformația. Această târîtură securistă a "lucrat" ani în șir la Milano, în editura ce publica texte sustrate din arhivele MAI, ale Institutului de Istorie al PCR, unde fuseseră adunați supraviețuitorii pușcărilor românești și ale gulagului rusesc - numită : Nagard (a se citi : Dragan, prietenul lui Ceaușescu, apoi al lui Iliescu - sper că n-au fost uitate zbierătele năimiților din Lugoj : «Iliescu și Drăgan !»). După "revoluție" a asudat la falsificarea, la traficul dosarelor de securitate - să nu știe iscălitoreasa "reconstituirii pe bază de documente", conducătoare de colecție istorică la Humanitas că Pelin, sursa ei, este "coordonatorul" Cărții Albe a Securității, cea prefațată de nesfârșitul iubitor de adevăr-documentar, pe numele de cod : Virgil Măgureanu ?

"Tăcerea" celor care ar fi vrut să-l apere pe Caraion se explică și prin faptul că acest autor de cărți albe (Pelin) nu merită a fi luat în seamă, nici măcar combătîndu-l, astfel ar fi luat în serios și legitimat !

Formatorii de opinie (cu alte cuvinte : directorii de conștiință!) nu împărtășesc opinia expusă mai sus. L-am văzut pe Liiceanu galopînd pentru a preîntâmpina o încruntare voicanioată, pe Manolescu încercînd, prin vrăjire (aici în toate sensurile limbii române) să îmblânzească fiara iliască, măturînd preșul roșu cu un interviu culpabil. Dar nu credeam să-l citesc pe același Manolescu - într-un editorial al *României literare* - luînd în serios “izvorul Pelin” (în legătură cu Liviu Rebreanu din timpul războiului). Ei, bine : Manolescu l-a comentat cu amenitate pe plutonierul de securitate Pelin, manipulator, calpuzan de adevăruri documentare !

Ucenica lui Pelin, iscălitoarea volumului în care ni se explică, picior peste picior, la o cafeluță și-o bârfă de ce a scris Caraion ce a scris (ca să capete un pașaport pe care nu-l voia !) persistă în neinformarea-i structurală, provocînd dezinformare pură și simplă, atunci când repetă - după altă lumină a lumii și a publicisticii dâmbovițene : Gabriela Adameș-teanu, inexactități flagrante. Voi cita din aceeași scrisoare-replică (apărută întâi în *Cotidianul*, 29 sept. 98, abia apoi în *România literară* : 7-13 oct., fără ca paznicii deontologiei breslașnicilor din branșa literaturnică să-i atragă atenția - ca mie : “că a procedat incorect” și că o roagă, “ca în viitor să respecte uzanțele unanim acceptate în presă”) :

“Vorbesc de Monica Lovinescu, amintindu-vă că a fost bătută până aproape de mutilare, pentru vina de a vă fi scos din ghearele securității mult mai devreme decît v-ar fi scos norocul sau întâmplarea sau bunul Dumnezeu...”

Această persoană a cărei ignoranță este egalată doar de o nesfârșită insolență, își maimuțărește maestrul în materie de **dezinformație**.

Adevărul este altul. Nu era nevoie de o proaspăt alfabetizată (pe sfert) în materie de ne-uitare, pentru a-mi aminti ce s-a întâmplat cu Monica Lovinescu (ba sunt numeroase episoadele, ca să nu mai vorbesc de amănuntele din viața D-sale - pe care eu le țin minte, D-na Lovinescu : ba - de pildă acesta :

- Monica Lovinescu a fost molestată de doi palestinieni aflați în slujba securității în dupăamiaza zilei de vineri 18 noiembrie 1977 ; potrivit afirmațiilor lui Pacepa (Orizonturi roșii) - “pentru vina” de a fi atacat Familia Ceaușescu - și nu pentru aceea de “a-l fi scos pe Goma din ghearele securității”, cum se exprimă exprimătoreasa de la Humanitas ;

- Monica Lovinescu nu avea cum să fie considerată de Securitate: “cea care l-a scos pe Goma din ghearele ei”, pentru nesemnificativul amănunt că Goma se afla încă în... ghearele ei în momentul în care Monica Lovinescu era atacată pentru...;

- Goma a scăpat (din ghearele... etc..., etc) duminică 20 noiembrie la prânz, iar ajuns la Paris, de la aeroport a mers direct la spitalul Saint Louis, unde Monica Lovinescu se afla internată de două zile - “pentru vina” de a fi atacat, la Europa liberă, Familia Ceaușescu.

Acum e clar și pentru iscălitoreasa peliniană ? Dacă nu, pot s-o

iau de la capăt cu explicațiile, ba îi fac și un desen - poate-poate pricepe... Credeam că lucrurile au fost definitiv lămurite de Laszlo Alexandru (la 2 aprilie 1997, în emisiunea Marianeii Sipoș, *Dreptul la adevăr*). Eseistul clujean demascase, cu probe, **dezinformarea caracterizată** a “prestației” televizuale din 22 februarie 97, de pe TVR 2 a Gabrielei Adameșteanu și a lui Andrei Cornea la serata lui I. Sava despre **Jurnal-ul meu - pe care nu-l citiseră !**

Cum adică : șefesa colecției “Procesul comunismului” nu citește decât 22, buletinul parohiei Humanitas ? Nu privește decât emisiunile TV în care oficiază Brucan și Liiceanu ?

Mă întorc la Voican - tot în relație cu Manolescu : la sfârșitul anului 1990 noul director al *României literare* a publicat, în trei numere consecutive, pe cinci pagini de revistă, Scrisoare deschisă către Paul Goma în care “expeditorul”, patronul Securității și proprietar al arhivelor ei, pe numele său : Voican își oferea cartea de vizită... subintitulată : “dosar de securitate”! Pardău, Băran, Silvestru, Țoiu, Dimisianu - în fruntea lor : Nicolae Manolescu, nu numai că au publicat fanteziile unui fantast (acesta a fost un eufemism), dar în chapeauul redacțional, au prezentat, cu toată seriozitatea unor formatori de opinie, “dosarul de securitate” al șefului Securității ! Iar ca o culme a subdezvoltării intelectuale și civice, au pretins: Criminalul Organ pe care Românii îl cunoscuseră pe pielea lor timp de patru decenii era doar... “represiva instituție *ceaușistă*” (sublinierea mea, P.G.). Scepticii sunt invitați să consulte colecția săptămânalului Uniunii Scriitorilor din 1990, numerele 50, 51, 52 din 13 și 20 decembrie). Vor afla afla de acolo (dacă vor privi “documentul” reprodus pe prima pagină a Scrisorii) că anchetatorul care se ocupase de Voican - în 1970 !, dacă am descifrat corect - era căpitanul Goran Gheorghe. Îl cunosc, îl cunosc și cititorii volumului **Culoarea curcubeului - cel distrus de filosoful Gabriel Liiceanu** (am mai spus-o de o sută de ori ? Foarte bine am făcut, am s-o spun până la 1001 ori). Or într-un interviu dat unui periodic român, în primele săptămâni după evenimentele din decembrie 89, fostul-deținut politic Voican povestea cum, imediat “după Revoluție” s-a dus el la nu știu care cazarmă și l-a liberat pe prietenul său Gheorghe Goran, arestat abuziv de niște... țivili. Cititorul trebuie să știe : ofițerul de securitate Goran era, în 1977, maior și secretar al organizației PCR a Direcției Anchetelor Penale din Calea Rahovei, București ; nu știu ce grad va fi avut în decembrie 1989, însă cu certitudine îndeplinea funcția de comandant al direcției cu pricina. Ce fel de prietenie putea exista între Voican-Sturdza, dușman al poporului, fost pușcăriaș politic și Goran, comandant al celui mai important abator securist din țară ?

Las întrebarea deschisă. Poate va răspunde - cândva - însuși Goran. Ceea ce întărește ipoteza amestecului voicanesc în “afacerea **Culoarea Curcubeului**” : volumul începe chiar cu o întrebare a anchetatorului Goran...

Și iată încă un nemulțumit de propria-i imagine...

2. B a b i u c

Când FSN a publicat lista propușilor săi pentru a deveni aleși ai poporului, am remarcat că pe poziția 5 se afla un postulant : Babiuc Victor.

Primul reflex : să cred că nu este “al meu”, deși acest nume nu e chiar frecvent în România (ca și Ivasiuc, dealtfel). Până la urmă, aflând și câteva date civile, a trebuit să acceptăm evidența : era prietenul nostru... Ca de obicei în cazuri de trădare, pun întrebarea de bun simț :

«Dar cum este posibil, domnilor, să...?» și, până să-mi răspund cu vorba lui Teodor Mazilu : «Da, e posibil (domnilor), ca X să fie atât de porc !» - am trecut în revistă episoadele semnificative :

Îl cunoscusem în iarna 1964-65 la Brașov, în casa fostului coleg de liceu (Gheorghe Lazăr de la Sibiu), Silviu Jecu, jurist. Jurist era și amicul amicului, juristconsult la Steagul Roșu (ori Tractorul, dar nu Rulmentul, unde lucram eu, ca muncitor manipulant la secția forjă).

Cu toate că după liberarea “definitivă” (și din Bărăgan) eram un declasat, fără dreptul de a “ocupa posturi de muncă”, altele decât necalificate ; cu toate că mulți dintre foștii colegi de liceu, de facultate reîntâlniți, dacă acceptau să schimbe câteva cuvinte cu mine pe stradă, o făceau privind în jur, speriați, au fost și alții, altfeli, care nu s-au temut să-mi dea mâna, să stea de vorbă cu mine - ba chiar m-au invitat acasă și la masă și nu o singură dată. Unul dintre aceștia : Silviu Jecu - și soția sa Miorița. Peste mai puțin de un an (după iunie 1965, când a fost “Decretul lui Ceaușescu”), statutul social al meu s-a schimbat, am redevenit frecventabil - ceea ce nu a modificat și relațiile cu Jecii și cu Babiucii.

Anii au trecut, mă căsătorisem, eram redactor cu jumătate de normă la *România literară*, încercam să public... Din când în când mă vizitau, fie la redacție, fie acasă, în Drumul Taberii vechii și dragii prieteni de la Brașov, veniți cu treburi la Capitalie...

Prin 1969 (?) Victor Babiuc ne-a anunțat o veste bună: reușise detașarea la București - era tot juristconsult, acum la o uzină bucureșteană, parcă Semănătoarea. Ne-am bucurat, am băut un pahar în cinstea promovării... De-acum prietenul Victor venea mai des pe la noi, mai cu seamă de când avea copil mic. Venea când venea, însă mai degrabă ca să ne ne ceară cheia apartamentului - pentru două-trei ore...

Într-o dupăamiază am primit la redacție o vizită insolită : soția lui Babiuc. De cum m-a văzut apropiindu-mă pe coridor, a început să strige, tratându-mă de “bandit”, de “dușman al poporului” și amenințându-mă că mă aranjează ea, “unde trebuie”. Motivul furiei : bărbatu-său o înșela, îl urmărise, văzuse că intră la noi, “cu o muiere”, înțelesese că eram “complice” cu el la “distrugerea căminului...” Babiuca nu a plecat, până nu și-a vărsat oful, amenințând că de-acolo se duce drept la “știi tu unde, c-ai mai fost client”, să ne denunțe pe-amândoi că ne-am “coalizat”, s-o distrugem pe ea...

Au fost momente penibile, teribile. Femeia avea dreptate : chiar de eram prieten doar cu bărbatu-său, ea era soția lui, mama copilului

lui Victor, nu ? Și eu ce făcusem ? Înlesnisem o legătură extraconjugală a amicului - doar îl văzuse întrînd cu gagică în apartamentul nostru... Nu-mi era teamă de amenințările ei cu Securitatea, mi se strângea inima gândindu-mă la soarta bietului iepuraș Victoraș încăput pe mâinile Babiucăi...

O vreme - poate un an - Victor nu m-a mai căutat. Până când, într-o zi... Mai să nu-l recunoaștem : într-un superb costum maron-auriu, cu cravată verde-aurie, cu pantofi Romarta - și, culmea culmilor : cu o nemaipomenită servietă "Diplomat" ! Ce se întâmplase, câștigase la pronosport, dăduse peste el unchiul-din-America ?

«M-am detașat la...», a explicat Victor, roșind ca un bujor (dealtfel el roșea, vorba Anei, chiar când pălea...).

N-am înțeles unde se detașase, de căpătase, nu doar costum, ci și "Diplomat" - parcă arăta și mai rotunjour la obrăjor' - așa că am întrebant. Roșind, a răspuns la o întrebare ne-pusă. Am devenit bănuitor și l-am somat să spună unde dracu' se detașase? - doar nu la Securitate...

Doamne ferește ! Ca glumă e bună... De fapt, nu era detașare, ci un fel de chemare : ei îl invitaseră să... Adică el, vorba fiind de Ministerul Comerțului Exterior...

«Comerț Exterior ?!», am făcut, orificat. «Dar spuneai că nu la ei...»

Prietenul Victor s-a străduit (asudase, obrazul îi devenise ficățiu) să ne explice Anei și mie că ceea ce face el acolo (o chestie cu drept internațional...) n-are legătură cu... Cu asta...

«Cu Securitatea ?», l-am ajutat. «Lumea toată știe că într-un regim totalitarist, ce e "extern", "exterior", este doar : Dinafara Dinăuntruului, fațada interiorului, externul Internelor - Mănăstirea Secu ! Tovarășii lucrători cu sarcina de a se deghiza în diplomați, cei care fac pe... comercianții-exteriori sunt cu toții securiști !».

Victor Babiuc s-a supărat. A suferit cât a suferit - că nu-l credem ; că nu-l înțelegem. Aproape în lacrimi a declarat că nu se aștepta să-l bănuiesc...

«Am probe», am zis, iar după ce el mi-a cerut să le produc : «Costumul... Cravata... Pantofii... Servieta - astea-s noile efecte din Ordinul 50?»

Babiuc a declarat ritos că el nu știe ce-i cu Ordinul 50 și demn, cu obrazii în flăcări, a plecat.

Nu l-am mai văzut câțiva ani... În 1974 ne-a sunat la ușă... Știa, «de la Europa liberă», că fusesem un an încheiat în Franța, că ne întor-sesem - chiar așa : de ce ne-am întors ? Doar aveam bani, de pe cărți ! Bine-bine, el mă înțelege : scriitorul... limba... Arăta ceva mai... uzat, nici "lucurile" de pe el nu erau noi, însă de foarte bună calitate. Mi s-a părut că avea o altă servietă, tot "Diplomat". Era și mai rumen la obraz - în fapt: congestionat ; și în neapele sale... Mereu se uita la pereți, la mobile, brusc, își rotea capul, de parcă ar fi simțit o amenințare. L-am întrebat ce caută - nu, nimic...

Într-un târziu a deschis gura, a turuit ca pe o lecție învățată : că el a primit aprobare să plece "într-o excursie, în Occident", dar nu are

bani...

Am înțeles unde bate, însă nu l-am ajutat, rostind noi cuvintele pe care ezita să le sonorizeze. Așa că a fost silit să le spună el, cu gura lui:

«Dă-mi și mie niște dolari, îți dau lei la schimb bun...» - și a începu să se scotocească prin buzunar, ba a deschis și servieta...

M-am uitat la Ana... Suferea și ea pentru (fostul) prieten Babiuc. El a luat de la cap lecția. După ce a terminat-o m-a întrebat dacă-i dau, dolarii ceia, dacă nu, el pleacă să caute în altă parte... I-am arătat ușa, făcându-i semn să caute... Ana i-a zis:

«Tu, care lucrezi la Comerț-Exterior...-itate, vii la noi, prietenii tăi și ne ceri dolari ? Ultimul piețar știe că cetățeanul român n-are voie să dețină devize, tu nu ? Drepturile de autor ale lui Paul ajung la Banca de Comerț Exterior, de unde primim bonuri, nu umblăm cu dolarii în buzunare...»

«Știu, știu, dar credeam că...»

Prietenul nostru Babiuc a ridicat din umeri a neputință (și parcă a ușurare!), în timp ce privea, roată pereții - apoi a ieșit, mormăind :

«Am încercat, dar dacă nu se poate...»

Am discutat mult cu Ana - și nu doar în acea zi - despre “ciudătenia” lui Babiuc. Ea se simțea jignită mai ales de faptul că amicul acceptase să ne provoace - cu dolarii - astfel interpretăm ultima sa replică adresată, nu doar nouă, ci și microfoanelor comanditare ale vizitei prietenești a prietenului Babiuc.

L-am pierdut din vedere - și la propriu - pe Victoraș... Până când a tâșnit pe lista FSN-iștilor - și nu pe poziția 55-a, ci a 5-a... Firesc este să ne întrebăm ce anume învârtise el la “Comerțul (foaaarte) Exterior”, de ajunsese ministru (al Justiției ?) al banditului Iliescu, cot la cot cu Puțoiul Mitoman, / purtînd numele Român ?

Fiind și el român, Babiuc m-a căutat - însă numai după ce fusese alungat de la afaceri. Prietenii deveniți oameni-mari se prefac, fulgerător, nu doar în persoane extrem de ocupate (“Nici nu-ți închipui, mamituțele...”), dar și total amnezice. Așa se întâmplase cu Paleologu, ambasador la Paris câteva bune luni, dar care mi-a dat întâiul telefon în ziua de 29 iunie (1990), ca să mă felicite de ziua onomastică și să-mi propună să ne vedem, că acum e mai liber... ; așa se întâmplase cu Dan Petrescu, secretar de stat la Cultură : în multele lui călătorii la Paris nu găsisse disponibilitate nici măcar pentru o singură bună-ziua telefonică - mi-a explicat mai târziu că era foarte ocupat, nu se simțea bine cu sănătatea, pierduse numărul meu de telefon... Așa și Babiuc. Mi-a telefonat abia la sfârșitul lui 93. L-am întrebat dacă are ceva nou, important să-mi comunice ; a răspuns că nu. Am zic că nici eu - dialogul s-a oprit aici, așa. S-a plâns Monicăi Lovinescu - D-sa mi-a reproșat că-i închisesem Babiucului telefonul în nas - de ce ? Și de ce l-repezisem ? Nu-l repezisem, nu-i închisesem telefonul în nas - dar nu înțeleg : de ce pledează cauza lui Babiuc, fostul meu prieten, dovedit ordinar securist ? D-na Lovinescu mi-a explicat: Babiuc este un fin intelectual, nu trebuia să-l resping, fiindcă e de-ai noștri... Am lăsat-o moartă cu finii-intelectuali, cu ai-noștrii Monicăi Lovinescu, *Timpu*

din Iași tocmai publicase scrisoarea adresată lui Antonesei în care mă plângeam de Liiceanu care-mi topise **Culoarea curcubeului**, de Sorescu - el distrusese plumburile **Gărzii inverse**... - nu-mi mai ardea de întrebări esențiale în legătură cu finăta intelectuală a lui Babiuc.

Această calitate va fi făcut din Victoraș Babiuc ministru al Apărării... Și îndârjit cumpărător de elicoptere (!!!) - cu banii zmulși de la gura copiilor, a bolnavilor, a bătrânilor, a muncitorilor, a funcționarilor - și a colegilor săi, juriștii.

Constatare : Babiuc nu este doar un individ agățat cândva de Securitate, acum pus să joace după cum cântă Organul - ci și un avid de bani, un rapace ; unul, nu de-ai noștri - ci de-ai lor, structural tâlhari. Nici nu mă întreb cât a primit el “comision” pentru a impune cumpărarea unor Rolls-uri, când noi, vai de curu’ nostru, nu avem suficiente “tractoare-hipo”...

Până de curând credeam că momentul “contactului” cu Securitatea al Victorului cel Babiuc poate fi datat-localizat în episodul cu gagică pentru ale cărei farmece îmi cerea cheia apartamentului (urmarea : Babiuca ne turnase la Securitate, mie nu avea ce să-mi facă, pentru asta - însă pe el îl șantajase, obligându-l să...). Cei care-l cunosc de mai înainte spun că Victor Babiuc era “băiatul Securității” încă de la Brașov - dacă nu cumva și mai devreme, din timpul facultății, să zicem : din toamna lui 1956, mai ales că era student la Drept, facultate care a dat mulți arestați, printre care și fete... - e-he, ce nu face omul, ca să **nu** intre în pușcărie ?

Aceasta este o variantă dulce : bietul, fusese șantajat cu închisoarea: «Intri ca dușman al poporului, ori rămâi liber - și lucrezi pentru noi?»

Mai este una, rezumată abuziv astfel :

«Bună ziua, mă numesc cutare, sunt de meserie cutare - n-aveți nevoie de o calfă - fie și de un ucenic ?»

Omul care conduce Armata Română : Babiuc - a fost silit, s-a oferit, ce mai contează : pentru aceeași Securitate lucrează, de, iată, patru decenii.

3. B o t e z

Avusesem de gând să-i dedic și lui Mihai Botez un întreg capitol la rubrica “trădări”.

Nu doar pentru că a murit - ci pentru că nu merită efortul, îl las în plata domnului.

Să-l ierte ai-luii.

Tot 16 octombrie 98.

Azi, ieri, nu a venit poștă. În schimb a venit Ana Țuțuianu din România cu o scrisoare pentru Filip și trei fotografii de la

Lulu, deasemeni cu ultimele pagini scrise, o scrisoare, o trusă de stilouri și un CD - de la Ștef Davidescu. De la Ștefana am chiar vorbit cu el. Apoi, acasă am citit scrisoarea. În maniera lui extrem de prevenitoare, îmi reproșează că în **Jurnal**, în serialul TV și în *Cotidianul* nu am dovedit “înțelegere față de anumite personalități care acum luptă pe față contra jigodiilor irecuperabile”. Când mi-a scris că “nu e momentul să să reluăm cazul” lui Banu Rădulescu, am înțeles : era vorba de Banu Rădulescu - dar ceilalți ? De ce nu dă numele lor ?

Că tot sântem la Constanța : în ultimul număr din Lumea liberă Mirela Roznoveanu povestește aventurile ei care de care mai neplăcută trăite în vizita recentă în România. Dar nu dă nici un nume !

Paris 18 octombrie 1998

PROFEȚII ÎMPLINITE (2)

Spuneam în introducere că aș fi fost fericit dacă “profețiile” mele nu s-ar fi împlinit. Fiindcă una din două : ori sânt... previzionist - ceea ce nu poate fi adevărat, nu am acest dar ; ori sânt gură-rea, care menește, cheamă, provoacă răul. Ceea ce n-aș vrea cu nici un chip.

Repet : “performanța” mea este la îndemâna oricui... trage concluzii din premise.

Adevărat : ca fost pușcăriaș politic, mă folosesc și de o “addenda” la abecedar, cea care te ajută să judeci un om contemporan și în contextul socio-politico-polițienesc instaurat de Rușii ocupanți consolidat de slugile lor indigene ; să apreciezi o victimă și în funcție de călău - dar să judeci un fost-actual-viitor client al Securității și în raport cu un alt fost-actual-viitor client al Securității. În acest din urmă caz gândim astfel :

“X este... tulbure, până la a deveni de-evitat - nu doar pentru că beneficiază de avantaje de neimaginat la Y, la Z (și la mulți alții), ci și pentru că el nu este privat de ceea ce sânt privați, de decenii, alții, toți alții, în frunte cu Y și cuZ”.

Și Românii au fost mutilați de universul opresiv, terorist - comunist în care au trăit. De aceea percep *drepturile* elementare ca *favoruri* - dreptul de a călători în străinătate era văzut ca o imensă favoare.

În “addenda” pomenită există câteva criterii (premisele !) după care fostul deținut politic îl cântărea, îl judeca în primul rând pe un alt fost deținut politic și trăgea concluzii. De pildă :

- Călătoriile peste hotare, mai cu seamă în “țările capitaliste” - criteriu valabil pentru toate categoriile socio-profesionale ;

- Publicarea în periodice și la edituri - îi privea pe gazetari, scriitori, cercetători ; aici intrau și artiștii : aveau din nou voie să se manifeste prin spectacole, expoziții, concerte ;

- Ocuparea de posturi, în interior, în învățământ și de funcționari în cultură, artă;
- Ocuparea de posturi, în exterior - mai cu seamă la universități occidentale.

Acestea ar fi coordonatele “orizontale”; existau și “verticale”, sau cronologice :

Vara anului 1965 (“Decretul lui Ceaușescu”) prin care foștii deținuți politici puteau :

- să reia studiile universitare întrerupte prin arestare ;
- să publice, să editeze ; să postuleze pentru catedre în învățământ ori funcții coordonatoare (învățământ, artă, literatură).

Totuși : pentru foștii deținuți politici continua să funcționeze interdicția totală de a lucra în diplomație, învățământ superior în calitate de cooperanți, profesori-vizitatori - în străinătate ; interdicția... cvasitotală de a călători în Occident. Excepții : trecuții de partea Securității.

Să vedem, potrivit acestei “grile”, câteva exemple din lumea scriitoricească - va fi vorba numai de foști deținuți politici. Țin să spun încă o dată : nu sânt alcătuitor-de-liste, nu sânt sadic, iar “turnător” m-au desemnat doar ființe fără prihană ca Geta Dimisianu - fiindcă “îl dădusem la Europa liberă” pe Vasile Nicolescu ; Bianca Marcu-Balotă, (pentru că scrisesem în Jurnal despre decepția pricinuită de căderea lui Nicolae Balotă). Nu-mi face deloc plăcere să-i arăt cu degetul pe niște prieteni și colegi de pușcărie (Ivasiuc), pe oameni cu care am împărțit celula (Balotă) ori Bără-ganul - Marino - scriitori față de care aveam o mare stimă și le prețuiam (le prețuiesc, în continuare) scrisul - cazul lui Doinaș. La urma urmei, ei mi-au înșelat încrederea, prețuirea, prietenia. Mi-au trebuit ani, decenii până să mă hotărâsc să deschid gura. O fac cu strângere de inimă, fiindcă mi-au fost apropiați, chiar dragi.

Însă nu mi se poate cere să tac faptele rele, prezente, ale unor oameni știuți buni, în virtutea trecutului lor fără pată : nu există capital de moralitate care, acumulat cândva, te scutește mai apoi de a dovedi în fiecare zi că ești drept, curat. Dacă indivizi ca Eugen Barbu, Păunescu, V.C. Tudor merită să fie blamați - *pentru fapte-de-scris* - de ce ne-am prefăce că nu băgăm de seamă aceleași grele păcate la alții care, în plus, ne-au trădat ?

Dacă se vor găsi cititori ce nu vor înțelege în ce consta, în anii 60, 70, 80 “ciudățenia” de fi funcționar la ambasada USA (ca Ivasiuc, după ce abia ieșise din închisoarea politică) ; dacă nu vor accepta că un deținut politic liberat în 1964, la decret, în 1965 devine “paroh la Detroit - și călătorește în cele patru (sic) continente” este profund suspectabil (ca Anania - vezi Dicționarul Zaciu) ; dacă nu vor înțelege ce înseamnă ca un scriitor fost deținut politic, să publice “înainte de vara anului 1965” ori să fie invitat la “Sărbătoarea *L'Humanité*” din Franța - regretele mele, dar nu le pot fi de vreun folos. Dacă aveau 18-19 ani în decembrie 1989 - nici o scuză pentru ignoranța lor : de atunci, de bine, de rău, cei care au vrut să afle ce e pe lume - mai ales ce s-a întâmplat în țara lor, România cu părinții, bunicii, străbunicii ori doar

cu vecinii - au putut să se informeze, fără a înfrunta riscurile dinainte. Pe aceștia îi poftesc să se oprească din lectura textelor mele și să treacă definitiv la scrierile politice ale lui Buzura, Pardău, Breban, D.R. Popescu, Mircea Horia Simionescu, Dimisianu, Al. Dobrescu, Al. Ștefănescu, Al. George și alți ali : acelea nu au nevoie de o minimă inițiere în tainele și în tainițele istoriei patriei iubite...

-Alexandru Ivasiuc:

Cu mult înainte de “pragul” verii 1965, amintit, i-a apărut (în *Gazeta literară*) o povestire, “Timbrul”, urmată de alte texte beletristice, publicistice ;

- a călătorit peste tot, mult în Occident, mai cu seamă cu misiile (îndeplinite în tandem cu Breban - la Stockholm, la München) ; a fost unicul fost deținut politic cu bursă Fullbright ;

- a avut ‘funcții interne’ : director adjunct al editurii Cartea românească, director de studio cinematografic, secretar al Uniunii Scriitorilor ;

- în fine : a fost funcționar la Ambasada USA din București.

Acestea au fost : (câteva din) premise.

Nu voi pune, în chip de concluzie numele și ne-călă-toriile, ne-bursele în Occident, ne-“responsabilitățile”, ne-funcțiile altor foști deținuți politici și ei scriitori și nu mai lipsiți de valoare decât Ivasiuc : Olga Caba, I. D. Sîrbu, Vl. Streinu, Negoîtescu, Ovidiu Cotruș, Pandrea, Mihadaș, Caraion, Dimov, Ursachi, Paleologu, Dinu Pillat, Steinhardt... ;

Șt. Aug. Doinaș:

- cu toate că fusese arestat în 1956, a publicat înainte de vara ‘65 (în 1964, Cartea mareelor) : tot în 64 au fost editate fie volume de versuri ale tinerilor curați încă (prin biografie), debutanții Abăluță, Ion Alexandru, Blandiana, Sorescu, fie postume (Voiculescu și Vinea - mort în august același an), fie ale tovarășilor-poeți Andrițoiu, Beniuc, Boureanu, Crînguleanu, Sina Dănciulescu, Mișu Dragomir, Anghel Dumbrăveanu, Vasile Nicolescu, Țațomir...

- a călătorit oriunde, oricât - cu soția, chiar în perioada în care oricine altul trebuia să și-o lase ostatecă ;

- a intrat în redacția revistei *Secolul 20*, periodic de mare calitate și cu un rol considerabil în readucerea Românilor în Europa și în lume, însă publicație cu statut aparte - dacă nu chiar de U.M., atunci sigur, de “unitate de producție pentru export” - ca de altfel și *Revue roumaine d'études littéraires* - care ar merita un capitol aparte..

Cu al cui alt fost deținut politic să-i compar “statutul”? Cu al colegilor săi de Cerc literar sibian - și ei deținuți: Negoîtescu, Sîrbu ? Cu ne-deținuți ca Regman, Radu Enescu ? Sau cu colegii de lot(uri) Ion Omescu, Marcel Petrișor ? Însă ar fi decente apropierea ?

Adrian Marino

- a publicat după vara lui ‘65 (în 1966, **Viața lui Macedonski**) ;

- a publicat, în 1974 - stupoare ! - volumul adunînd impresii de călătorie : **Olé, España...** Fostul dușman al poporului (național-țărănist!) călătorea ca vodă prin lobodă, nu numai în Occidentul putred

- ci și în Spania franchistă !;
- a participat la campania - *politică* - din 1969 (?) împotriva onirismului, organizată de *Contemporanul* lui Ivașcu ;
- a fost redactor al periodicului *Revue roumaine d'études littéraires*, publicație pentru fațada dinspre Occident a României ; șef era Dumitru Popescu-Dumnezeu, sub-șef : Zoe Bușulenga, restul din colegiu fiind gloabe ale culturalismul realist socialist dat cu var, pentru a lua ochii străinilor : Mihnea Gheorghiu, Balaci, Cîndea ;
- a fost unul dintre puținii scriitori - dacă nu unicul (din România) care dădea roată/roți sediului Europei libere din München, fără a se ascunde ; locuia la Mircea Carp, îl vizita pe directorul Vlad Georgescu acasă, cu Gelu Ionescu se plimba colocvial prin Englischer Garten ;
- unicul scriitor român, fost deținut politic anticomunist invitat și participant - de câte ori ? - la "Sărbătoarea *L'Humanité*" (organul Partidului Comunist Francez, *Scînteia* de pe Sena) ce se ține, anual, lângă Paris.

Nicolae Balotă:

- a debutat editorial abia în 1969 (Euphorion), dar de-atunci nu s-a mai oprit, a scos și câte trei volume într-un an (1974) ;
- nu știu ce - și când - i s-a-ntâmplat ce i s-o fi-ntâmplat colegului meu de Jilava și de Lătești, de s-a prefăcut într-un lăudător da!da!-ist al Ceaușescului (vezi și textul meu : **Gaura din bibliografie**, publicat în *Cotidianul*, citatele provenind din Antologia rușinii de Virgil Ierunca, *Ethos* numerele 1/73, 2/75, 3/82);
- deasemeni nu știu cum, prin ce minune verticalul fost deținut politic și fervent catolic Balotă a ajuns să predea (oficial, ca emisar al RSR) limba și literatura română la München, la Tours, la Paris - înainte de a cere azil politic în Franța.

Toate acestea - despre toți aceștia - înainte de 22 decembrie 1989.

(3)

"Profețiile" mele...

În legătură cu unii oameni pe care i-am cunoscut și în raport cu care mi-am exprimat mirarea ; teama de ce voi afla și din alte surse decât... propria-mi intuiție ; îndoiala ; bănuiala - și în fine : rezemată pe probe scrise (la gazetă, firește, în broșuri de propagandă ale Securității), certitudinea colaborării cu Odiosul Organ a lui Plămădeală, Anania, Quintus, Aurel Covaci...

Nu-mi face nici o plăcere să-mi aduc aminte cu câtă neîncredere, ba chiar ostilitate față de mine, cel care purtam "astfel de acuzații împotriva unui coleg", au reacționat Breban, Ion Vianu, Lucian Raicu imediat după liberarea din 1977, când le-am relatat șocul găsirii în dosarul de anchetă a raportului semnat de Ivasiuc - altul decât cel reprodus în Cartea Albă - în care "analiza", din unghiul Securității, volumul **Gherla**, apărut la Gallimard și difuzat la Europa liberă în 1976, în lectura mea... ; nici o plăcere să-mi amintesc cu câtă

vrăjmășie au primit Americanii de la Departamentul de Stat de la Washington aceeași informație, de astă dată scrisă (în cartea de mărturii Culoarea curcubeului), prezentată spre difuzare Europei libere. În fruntea intervențiilor interzicătoare ai capitolului Ivasiuc-colaborator-al-Securității : alături de “jurnalisticul” David Binder, propagandist al tezelor sovietice pe banii compatrioților săi - s-a aflat fostul ambasador la București James Barnes jr., de altfel pre-țuitor și al lui Breban, Pintilie, Manolescu, Matei Călinescu, Ion Vianu, Bernea... Îl bănuiam încă din 1971 - s-a dovedit abia după decembrie 1989 că jucase cum îi cânta Fanfara Securității bucureștene : era “ținut în lesă” ca urmare a unor imprudențe erotice ale soției (ah, Americanii de ambe sexe, de ieri, de azi, de poimâne, ai zice că numai la asta se gândesc...).

Și iarăși : nu-mi face plăcere să-mi amintesc de scrisorile lui Breban (în *Contemporanul* său), după apariția romanului Bonifacia, că... aș fi scris o întreagă carte *numai ca să denigrez un mort !* Înclinare (spre acuzare) se vede, genetică la breasla scriitoricească, fiindcă și G. Dimisianu mi-a reproșat “profanarea morților” (în textul meu era vorba în treacăt de Coposu, mai apăsător despre Diaconescu-Țepelea-Galbeni - să fie Dimisianu profet ? menitor?); și G. Adameșteanu m-a acuzat că... îi pârăsc pe morți (!) : Mazilescu, Robescu, Titel - pentru că în 1977 nu semnaseră Apelul nostru cerînd respectarea drepturilor omului...

Nu-mi fac plăcere amintirile, chiar dacă în curînd au căpătat confirmare toate “denigrările”, toate “pârile”, toate “delațiunile” mele.

Nu mă bucură nici “previziunile” unor evenimente, stări de lucruri.

Pe când scriam la “cartea despre Pitești”, am înțeles că “reeducarea”, ca tentativă a Puterii teroriste de a crea “omul nou de tip sovietic” nu se încheiase în 1952, odată cu sistarea acțiunilor violente și cu “pedepsirea” țurcanilor. Am mai înțeles : dacă Puterea renunțase la violență, scopul îi rămăsese neschimbat - dovadă : “reeducarea dulce” (dar cât de distrugătoare!) dintre 1960 până la liberarea prin amnistiere, în 1964 - la Jilava, la Botoșani, mai ales la Aiud. Din aceasta, practic, nu a ieșit nici un deținut teafăr, nemaculat.

Scriind **Patimile după Pitești**, între 1978-1979 (traducerea în franceză a apărut în 1981), am intuit : reeducarea la scară națională în afara zidurilor închisorilor a continuat (și continua...), în România. Primul semn neliniștitor mi se arătase a fi obediența totală, acceptarea mioritică a sorții din partea “cremei nației”, cum îi spune Breban “obștii scriitoricești”, în vara anului 1977, când Ceaușescu a anunțat : cenzurarea textelor va fi făcută de-acum încolo de către re-dactorii periodicelor și ai editurilor, ei înșiși buni scriitori.

În anul-simbol 1984 am avut proba apariției a noi specii de români - printre cunoscuți, chiar prieteni care mai fuseseră în Franța. Bineînțeles, la primele contacte mă întrebam dacă nu eu sînt cel “mutat” în altă lume, în alt sistem de gândire. Dacă ar fi fost așa, nici o pagubă : un singur individ (eu) pierdut, nici o tragedie ! Însă din

nedumerire în dezorientare, am ajuns în 1989 ; apoi în 1990, 91, 92...
Apoi, după noiembrie 1996...

Fiindcă, acceptînd fatalitatea: de la creaturi ca Verdeț, Popescu-Dumnezeu, Pleșiță, Iliescu, Roman, Păunescu, V.C. Tudor, Sergiu Nicolaescu, D.R. Popescu, Titus Popovici, C. Țoiu - nu te aștepti la altceva : ei își schimbaseră doar cojocul, nu și cămașa - în nici un caz obielele... Dar unde să-l pun pe Eugen Simion ?; pe Sorescu ?, pe Vulpescu ? - dar pe Al. Piru, oricât ar fi fost de păcătos și înainte ? Bine-bine, Pleșu totdeauna strălucise prin lunecoșenie, fiind un dilematic structural - dar chiar așa : în 90-91 obedient ministru al lui Iliescu, înghițind mineriadele și alți crocodili - fără a demisiona, cum îi aranjează scurta biografie Iorgulescu, din 96 partizan pe față al lui Petre Roman și făcînd politica neocomuniștilor-securiștilor de la PD ?

De un Buzura nu mă mir și nu-mi pare rău : individul e făcut cărămidă cu cărămidă din plecăciune, din ținut scaun pre dindărăt și din purtat cuvântul Securității - dar Manolescu ? Rămânerea lui în... opoziție nu l-a împiedecat deloc să-l legitimeze pe Iliescu imediat după mineriada primă, prin interviul cu pricina ; faptul că a improvizat un partid nu l-a împiedecat defel să distrugă același... PAC ! (silentiosul onomatopeic) ; faptul că se laudă cu anticomunismul (n-a fost membru al PCR !) nu l-a împiedecat deloc-deloc de a fi perfect duplicitar înainte de 89, nici de a face, acum, uniune cu turnători cu condicuță : Quintus, cu securiști "cinstiți" : Pelin, Cataramă, Măgureanu...

Pe ce lume ne aflăm ? Acum, că s-a dat voie la libertate, sântem liberi să facem toate porcăriile de la care ne abținusem - ori ne fuseseră interzise - înainte de decembrie 89 ? De acord, nu ne revoltă peste poate năravurile tâlharilor de drumul mare care au continuat jefuirea României sub Iliescu - dar să ni se dea voie să fim îngrețoșați până la vomă de comportamentul "martirilor de pușcărie" Diaconescu, Tepelea, Galbeni, Sorin Botez - și atâția alții, ajunși "la afaceri" odată cu creația lui Coposu: Constantinescu.

Să nu se uite : despre toți acești "democrați" am scris cu ani în urmă. Fără a lua ton profetic, fără a formula avertismente, ci doar trăgînd concluzii din premise (care erau fapte confirmate, nu "temeri").

Iată, de pildă, împotriva lui Constantinescu am protestat în 1995, la 13-15 iunie (nu era o simplă coincidență!)? Fiindcă le interzisesse studenților accesul în clădirea și la balconul intrat în istorie al Universității. De ce l-am agresat pe inocentul cotizant mineralogic : fiindcă mă năpădise furia, din senin ?; fiindcă așa mi se năzărise ? Dar nu era pentru întâia oară, nici întâiul semn-rău venit dinspre Delfinul lui Coposu, dublu clocit de Blandiana și Doina Cornea : ca prolog la interdicția balconului, de mână cu suava, cu distinsa, cu neasemuita Zoe Petre, "Emil" se dăduse de ceasul morții pentru a-i crea o catedră (de sociologie, mă rog frumos !) - cui ? Lui Măgureanu ! "Virgil" al lui Coposu, Tatăl nației, Seniorul partidului Țărănist (încă Național...). Deși Protestul a apărut în periodice de restrânsă circulație, nu puțini au fost revoltați - printre ei rezistentul-culturalicesc Dimisianu, cunoscutul combatant țărănist din neagra ilegalitate (de pe când era secretarul

PCR al *României literare*) de blasfemia proferată de mine, drept care m-au acuzat de nepatriotism, ba chiar de antiromânism.

La 1 septembrie 1996, în Renunțarea la candidatură, îl zugrăveam astfel pe Constantinescu : “*creația ex nihilo a Blandianei și a Măgureanului*” și “*trista strategie de senectute a seniorului Coposu*” (textul a putut fi citit în revista 22 din 18-24 sept. 96, în vicioasa punere în pagină operată de nesfârșita gazetarnică pe numele ei Gabriela Adameșteanu).

Să fi fost “pornirea” împotriva Constantinescului mânăată doar de gelozia concurențială ? Nici vorbă : pe de-o parte, nu credeam în victoria lui (aici mă înșelam - nu poți fi ghicitor 24 ore din 24), pe de alta, cu câteva rezerve, recomandam alegătorilor candidatura lui Manolescu.

Răzbătea însă din acel text (acum înțeleg că era mult mai bun decât îl credeam atunci...) *constatarea că România nu avea un candidat măcar acceptabil în fața unui Iliescu.*

S-a dovedit exactă “profeția” ? Cu vârf și îndesat, însă aceea - ca și celelalte ale mele - nu a fost profecție, ci rezultat normal al unei normale operații logice. Potrivit ei, Manolescu era cel mai puțin foarte prost candidat - în timp ce Constantinescu unul de-a dreptul catastrofal.

Ce ar fi de mirare, ieșit din comun în acest raționament dintre cele mai simple ? Am judecat astfel :

“Omul fără un trecut de măcar «disident» (în accepția românească) înainte de decembrie 1989 nu poate fi un bun (contra)candidat al lui Iliescu. Iar prin faptul că Inventatorul său, Coposu i-l lăsase cu limbă de moarte lui “Virgil” (Măgureanu), “Emil” avea toate “calitățile” de a deveni mai rău, mai primejdios, mai pernicios, mai vătămător chiar decât Iliescu. Deși părea imposibil, iată, a devenit nu doar posibil, ci deznădăjduitor de adevărat.

Și n-am avut dreptate ? Nu mă mândresc cu dreptatea avută, ba regret din inimă că nu m-am înșelat !

Când s-a profilat perspectiva încheierii Tratatului cu Ucraina (drept șpagă dată americanilor, ca să ne primească în NATO !), am avertizat :

- tratatul va fi o crimă împotriva integrității naționale a României și va pecetlui definitivă abandonare a milioane de români cedați provizoriu rușilor la 28 iunie 1940 ;

- va anula Tratatul Hitler-Stalin din 23 august 1939 ;

- România nu va intra în NATO, nici în Europa ;

- conducta de petrol caspic nu va trece prin România.

S-a adevărit punct cu punct scenariul-catastrofă ?

Spre cine să întorc privirea, dintre cei ajunși la afaceri și care, vorba unui rabin “au rezistat la rău, dar nu rezistă la bine” ?

Oameni de nimica, incapabili de a închide în urma lor o ușă, de a se șterge la gură, de a răspunde la salut - de a asculta ce li se spune ; neînstare de a face ceva pentru țara și a lor (ba judecându-i după poftă, **numai** a lor) - dar, perfect capabili să mintă, să înșele, să trădeze, să se

opună deschiderii dosarelor de securitate, să se opună restituirii proprietăților, să se opună întoarcerii regelui în țară - și iară și iară : să fure, să distrugă ce a mai rămas de pe urma lui Iliescu și a lui Roman.

La cine : la Constantinescu - și la tot neamul lui ? ; la Zoe Petre și la tot neamul ei ? ; la eminentul incapabil Ciorbea, cel care și-a dat seama că făcuse numai tâmpenii și porcării abia după ce s-a trezit din somnul mioritic, zgâlțâit de trimiterea la plimbare ? ; la actualul ministru de interne - altfel țărănist ? ; la ministrul justiției - se zice : liberal ? Sau din nou la aceste hoituri vii, păgubitoare, la moaștele Celor Trei Moșnegi ai Apocalipsului care conduc partidul țărănist-securist, adăpostind sub sumanele lor stolurile de lăcuste ale nepoților, cumnatelor, verilor, cuscrilor, vecinilor până la a șaișpea spiță ? Te întrebi de unde Dumnezeu mai fură și ăștia, după ce țara a fost secătuită de război, jefuită de ruși, ruinată de comuniști - de jo-ceaușiști, întâi, apoi de cei iliiștii-romaniști ?

“Optimiștii” spun : «Să așteptăm să moară boșorogii de ambe sexe, de ambe culori politice (dualitatea : dreapta-stânga) - apoi, cu oameni noi vom construi o Românie nouă...»

Ei, da. Ajungem iar la vorba comuniștilor, ei ne cereau “să ne sacrificăm pe altarul viitorului de aur...”

Din sacrificiu în sacrificiu, va pieri și România și Românii și românismul.

Și ? Și, vorba poetului : Va fi liniște - va fi seară.

Dar mai sunt în România, mai sunt, slavă domnului, oameni drepti, oameni nemurdăriți - chiar din generația celor avînd acum peste 65 ani - dacă mă gândesc doar la colegii mei de pușcărie și domiciliu obligatoriu : Dinu Vasiliu, Ștefan Davidescu, Bebe Nicolau, Toni Dușescu, Romulus Pop-Bimbo, Mircea Stancu, Tudoroiu și încă și încă, atâția alții... Din cei de-o vârstă cu mine, doar studenții “ungariști”, cei din ‘56 : Horia Florian Popescu, Horică Popescu, Radu Surdulescu, Dan Rusecki, Costică Iliescu, Gheorghe Păcuraru, Aurel Păuna, Caius Muțiu, Baghiu, Vulpe, Costel Dumitru, Sandu Mălinescu, emigrați ca Dan Stoica, Ion Varlam, Mihai Serdaru, Florin Caba - și încă și încă... Dar dintre cei sub 50 ani ?- aici aș putea da numele a cel puțin 200 și numai dintre prietenii mei epistolari, eu, fatal, neputînd fi prieten cu țara-ntreagă ! ; sub 40, sub 30 de ani încă vreo 500 - ca să nu mai vorbim de minunații și minunatele de 20 ani, pe care eu n-am cum să-i/să le cunosc... Dar e plină țara de oameni cinstiți, perfect capabili s-o scoată din groapa în care au îmbrâncit-o acești răufăcători aflați în fruntea bucatelor ! Până acum au rămas tăcuți și retrași, scârbiți de năvala, de încăierarea pentru ciolan, orifiați de răcnetele, de răgetele neru-șinaților, de obrăznicia activiștilor, de nesimțirea securiștilor, a milițienilor - și a turnătorilor care terorizează, în continuare, celula ceastălaltă.

Dar... Pe cine așteaptă să coboare din cer să-i salveze, să salveze România ?

Să pună ei mâna, să fondeze un nou partid politic !

Dacă e adevărat că Partidul Comunist avea sub o mie de membri în momentul acaparării puterii, de ce un partid cu... același număr de aderenți nu ar răsturna munții - avînd și credință ?

Un partid care să nu poată fi tras în jos, să nu se lase ținut pe loc de "tradiții" defuncte, valabile-viabile acum 40-50-60-70 ani, însă "reînviată" vădindu-se a fi factor de dezbinare și de nemișcare ? Un partid politic nou, întru nimic dator formațiilor vechi : legionari, țărăniști, liberali - cu atât mai puțin comuniștilor ?

Un partid nou - pentru mileniul al 3-lea ?

Să fie clădit acel partid pe principiul fostei Alianței Civice (dar cu altă denumire!), să se întoarcă la locul și la rostul lor, natural cei care, descurajați, îngrețoșați s-au dus la Vadim, la Quintus, la Diaconescu ; să-i lase acolo unde s-au aciuat carieriști ca Pleșu, Doinaș, Pruteanu, Ulici, Ștefănescu, N.C. Munteanu și alți dilemioți iorgulofili - și să ridice o casă nouă, pe un teren nou.

A, că un asemenea partid nu va intra direct în guvern - deci aderenții nu vor căpăta pe loc reglementarul os-de-ros?

Adevărat. Să fie însă asigurați : îl vor primi peste patru-cinci ani. Să fie așa de mult, la niște născuți ortodocși, în plus eterni ?

Luni 19 octombrie 1998

Nu s-a observat că n-am mai notat de multă vreme. N-am avut chef, n-am avut putere, m-am temut să notez. Să dorm, să uit...(...) În ultimele două luni îmi ținusem la distanță gândurile negre, scriind pentru *Cotidianul*. Ultima săptămână a fost ucigătoare. Am tot pigulit la **Profeții**, dar pe dinăuntru eram lucrat, golit, stricat. Acum nu sînt în stare decît să mă jelesc. (...) Probabil o să am nevoie de trei-patru nopți în care să dorm bine și mult, ca să pot măcar gândi la altceva decît la *aia* și la articolele pentru *Cotidianul*. A, să nu se creadă că scrisul acestor texte ar fi o corvoadă pe care aș blestema-o precum Eminescu telegramele Havas, la *Timpul* - dar oricâte satisfacții mi-ar da - și servicii materiale mi-ar aduce - nu e visul vieții mele.

Azi am primit de la Luca Pițu un plic. Îi zic bine : plic - nu : scrisoare. Ca de obicei îmi trimite o tăietură de ziar (de astă dată din *Echinox*, cu articolul Ruxandrei Cesereanu sub pseudonim (i-o fi... oarecum să-și divulge adevăratul nume sub un text favorabil mie). Și vreo zece cuvinte. Bun și atîta. Mi-a mai scris Nicoleta Sălcudeanu care confirmă primirea **Adamevei** "ed. 2-a"... Ieri mi-a telefonat Titus Ceia de la Iași : vine după 1 noiembrie încoace.

Și ca totdeauna când mi-e toamnă - ba chiar iarnă - pe la suflet, afară-i o toamnă din cele minunate, sonoră, colorată,

răscoaptă - după mirozne. Și la București îmi era așa : toamnă afară - dar mie inaccesibilă. Nu pentru că mi se interzice - pentru că aveam eu alte treburi și mă amenințam: «Las', la anul sigur ne plimbăm, gustăm, privim, pipăim...». Da de unde ! Tot așa.

Vineri 23 octombrie 1998

Azi am început un text în legătură cu aniversarea *României literare* (30 ani), și cu pagina de document - extras din Cartea albă... Zi-i Manolescu și pace ! Ce se va fi întâmplând cu el, de vreun an încoace ? Și nu are încă 60 ani - cum are să arate pe la condei când va atinge vârsta mea ? Din numerele ajunse până la mine : jumătate din editoria-lele manolesce sunt orbitor de oarecari, jumătate sunt de-a dreptul proaste.

Duminică 25 octombrie 1998

Ieri m-am văzut cu Mihai Serdaru. Am sta de vorbă vreo jumătate de oră în mașina lui, apoi am venit împreună la noi - i-am dat casetele TV și niște texte. El nu arată îmbătrânit - ca mine.

Azi am terminat textul de care pomeneam vineri. Iată-l :

Paris, 22 octombrie 1998

O ANIVERSARE...

Numărul 41 (14-20 octombrie 1998) al *României literare* a fost închinat aniversării a trei decenii de la prima (re)apariție a săptămânalului - la 10 octombrie 1968.

Ca unul ce am făcut parte din prima echipă îmi iau îngăduința de a spune câteva cuvinte despre revista și a mea, despre relațiile cu șefii după lovitura de stat din primăvara anului 1970 împotriva lui Geo Dumitrescu (aflat în călătorie în Elveția), când tovarășul Ilie Rădulescu ni l-a adus și impus pe N. Breban - și despre raporturile cu aceiași din decembrie 89 până azi :

În *România literară* am publicat pentru ultima oară în martie 1970 - interdicția mea a fost consimțită, consfințită de noul redactor șef N. Breban. De atunci n-am mai tipărit proză, nici articole, nici măcar texte nesemnate (notițe). De atunci nu am mai fost pomenit, măcar într-o enumerare, de atunci numele meu a dispărut din literatura română. Situație legalizată, oficializată prin excluderea din Uniunea Scriitorilor, în timpul detenției, la 13 aprilie 1977 de către Consiliul Uniunii din care au făcut parte buni (și îndrăgiți, de cititori) scriitori de limbă română, prieteni colegi de revistă - din decembrie 89, autodesemnați : directori-de-conștiință.

Statutul de nonexistență scriitoricească a durat, așadar, din luna martie 1970 până în 20 noiembrie 1977, la plecarea în exil : *șapte ani și opt luni, timp în care eu, interzisul mă aflam pe solul României* ; apoi, ca “fugit”, vorba lui Breban, alți doisprezece ani și alte câteva luni - până în primăvara-vara anului 1990. Ceea ce însumează *două decenii de totală interdicție ; ceea ce reprezintă două treimi din viața României literare.*

Ce s-a întâmplat după căderea comunismului și ridicarea interdicției totale ?

În cursul anului 1990 (director : N. Manolescu, adjunct : G. Dimisianu) au apărut câteva articole în care se vorbea și despre faptele de scris ale mele ; la recomandarea lui N. Manolescu, mi s-au publicat în foileton fragmente din romanul **Patimile după Pitești** ;

Din toamna aceluiași an, mai ales de la **Scrisoare deschisă lui Paul Goma**, semnată de Voican (la care voi reveni), *România literară* a încetat cu desăvârșire de a mai publica texte semnate de mine și a continuat să nu-mi solicite colaborarea ;

În 1991 au apărut cronici (la cărți editate în românește, în România) de Fevronia Novac, de Eugen Simion, de Laszlo Alexandru. Tot în 1991 au început atacurile :

- În 15 aug., la “Revista presei”, *Cronicarul* (G. Dimisianu ?) a scris - de pildă :

“O polemică găzduiește *Contemporanul* (30 și 31) : o scrisoare de la Paris a dlui Paul Goma și replica de la București a dlui N. Breban. (...) dl. Goma aduce dlui Breban grave acuzații și totodată culpabilizează întreaga obște literară din țară de a nu fi luat atitudine contra directorului *Contemporanului* care, într-un serial, ar fi scris inadmisibile neadevăruri despre diaspora românească din Franța. Nu putem verifica nimic din aceste lucruri. (...) Goma nu produce argumente convingătoare, ci învinuiri urâte”. Or :

1) afirmând că propoziția ar fi fost “scrisoarea lui P.G de la Paris”, riposta (“replica”) - “de la București a dlui Breban”, *Cronicarul* i-a mistificat pe cititori prin inversarea termenilor : atacurile lui N. Breban împotriva exilului începuseră în aprilie 1990, iar scrisoarea lui P.G., în replică (sau riposta), a apărut abia în 26 iulie 1991, după 15 luni de atacuri săptămânale ;

2) *Cronicarul* i-a mistificat pe cititori, afirmând : (N.B.) “ar fi scris” - când adevărul era : N.B. chiar scrisese! - ar fi fost suficient, pentru *Cronicar*, să citească, pentru a cita ;

3) *Cronicarul* i-a mistificat pe cititori, afirmând : “P.G. nu produce argumente convingătoare, ci învinuiri urâte” - adevărul fiind : argumentele lui P.G. erau citatele din înseși editorialele lui N.B., publicate în *Contemporanul*.

- În 1992 este atacat romanul **Ostinato** sub semnătura: Romanița Constantinescu ;

- În 1993 aceeași semnează, tot despre **Ostinato**, un text intitulat cum nu se poate mai grăitor despre un roman interzis de cenzură în România, dar editat în Franța, în Germania, în Olanda, tradus și în

Italia : “Cenzura scrie cărți”...;

Tot în 1993 (16 iunie), în editorialul “Valul memorialistic” G. Dimisianu debutează seria atacurilor - totdeauna piezișe, totdeauna apelînd la rezumate abuzive, fantezive, și nu la citate (de parcă n-ar fi un bătrân critic literar, ci un adolescent urechist);

- În 1995 (nr. 46) Alex. Ștefănescu recenzează romanul meu : **În cerc** sub titlul : “Arta exasperării cititorului”.

Singurele contribuțiuni trimise de mine, fără a fi fost solicitat : dreptul-la-replică în legătură cu campania împotriva **Jurnal**-ului (12 texte în 6 numere), o scrisoare deschisă adresată lui Grigurcu și un text “autonom”, cerînd deschiderea Arhivelor Uniunii Scriitorilor - reprodus sub indicația ce multe indică ea : “Primim”.

Cu sugestia de a reproduce textul de față sub : “Primim”, trec la chestiune:

Obiecții de formă la numărul festiv nu am a face, exceptînd fotografia de la pagina 10 - jos, dreapta - repetată în pagina 11 - adevărat: legendele diferă... Cât despre fond...

Pagina 13 a numărului aniversar este ocupată de un DOCUMENT - sub această indicație, titlul dat de redacție : “Securitatea despre *România literară*”. Deși ni se explică: “Din Cartea albă a Securității”, am rămas într-un picior : ne așteptam la altceva, la un *document* - și nu la un “document”, cu care, vai, organul Uniunii Scriitorilor Români continuă să-i mistifice pe cititori în toată inocența, făcătorii *României literare* fiind acei bravi ingenui care-i învață pe alții ceea ce ei n-au știut niciodată și nici nu vor să afle - iată cum probez afirmația de mai sus :

În nr. 2 din 11 ian. 1990, la întrebarea : “Cum ar trebui să arate *România literară* acum ?” Nicolae Manolescu răspundea astfel - citez:

- “normalitate înseamnă revenirea la obiectivele literare (și în general culturale) ale revistei - oglindă a aparițiilor editoriale, a publicațiilor, a vieții literare...” - și :

- “Noi ne ocupăm cu literatura, cu arta și cultura (...). Formele de protest ale artei diferă de simplele strigăte de protest” și :

- “Noi trebuie să ne ocupăm de cărți și de idei, nu de realitatea imediată, oricât ar fi ea de vie în aceste săptămâni”..., etc., etc...

La acea dată el era unul din cei șapte componenți ai comitetului provizoriu. După 29 martie (1990), devenind director, a încălcat alegru, fără pă sare, fără remușcare, nu doar programul editorial anunțat, dar și propriile-i convingeri afirmate anterior.

Pe N. Manolescu evenimentele din decembrie 89 l-au surprins, l-au dezorientat : nu pricepea ce se întâmplase și nu întrevedea ce urma să vină - dovadă răspunsurile de mai sus. Trăind numai din literatură și prin (și pentru) literatură, optase definitiv pentru eliminarea, uitarea, alungarea de la sine a tot ce i-ar fi putut îngreui dosarul (de la origine “pătat” : ambii părinți arestați, el însuși exmatriculat din facultate după 1956). Însă dacă a făcut figură aparte prin ne-membria PCR și pedepsirea, timp de decenii, într-un post universitar subaltern, N.

Manolescu nu rămâne mai puțin, în - totuși - Istoria literaturii române contemporane drept coautor al proletcultistului volum **Literatura română de azi. 1944-1964. Cel apărut în 1965.** Și atunci era un “ne-orientat”, un inert, un insensibil, un nepăsător la semnalele venite de dincolo de zidul împrejmuind - și protejînd - în concepția lui, literatura. Într-un moment în care veterani ai realism-socialismului ca Paul Georgescu, Crohmălniceanu, Vitner nu mai invocau, citînd servil pe Marx, pe Engels, pe Lenin - junele Manolescu, fiul unor deținuți politici, reacționarul, persecutatul, silitul să-și schimbe numele : da ; D.R. Popescu, Băulescu, Băieșu publicau, în același an de anunțată și reală deschidere volume citibile și azi ca **Somnul pământului, Iarna bărbaților, Sufereau împreună**, în timp ce prietenul și consilierul lui Manolescu : C. Țoiu scotea detestabila **Moartea în pădure** (“o carte cu partizani”...).

Toate aceste “amănunte”, pentru a spune : din păcate, N. Manolescu nu era doar un șocat, dez-orientat, de-fazat, victimă a unor evenimente violente (ca cele din decembrie 89), ci a fost și a rămas structural străin de tot ce iese din sfera literaturii curate cu voie de la primărie.

Dar să admitem că *interviul luat lui Iliescu imediat după minierada sângeroasă (13-15 iunie 1990)* a fost doar o gafă - și nu o gravă eroare (pentru care, oriunde, un director de publicație ar fi fost descalificat pe viață) ; gafă explicabilă prin candoare și nu, Doamne-fereste, prin cine știe ce calcule în vederea supraviețuirii ori a aranjamentelor “nemaculante” (cum consideră el relațiile dinainte de 89 cu Gogu Rădulescu, de pildă) ;

Să mai admitem că și *publicarea, în numerele 50, 51, 52 din 13 și 20 decembrie 1990, pe cinci pagini, a Scrisorii deschise către Paul Goma a lui Voican* intră tot în categoria gafelor peste care, la urma urmelor, s-ar putea trece.

Fie. Însă nu înainte de a reaminti contribuția redacțională la prezentarea Scrisorii... - este vorba de chapeau (nesemnăt fiind, aparține directorului) :

“Publicăm în două numere consecutive dosarul de securitate (subliniat în text, n.m. P.G.) al d-lui Gelu Voican Voiculescu. Nu, desigur, în întregime, căci spațiul nu ne-ar permite, dar în mare parte. Este vorba de *un adevărat document* (subl. mea, P.G.), primul de acest fel, după știința noastră, care vede lumina tiparului. Cititorii vor putea afla, cu această ocazie, cum funcționau unele din mașinăriile represivei *instituții ceaușiste* (s. m., P.G.)”.

Să concedem : N. Manolescu, oficiind de la catedra celei mai prestigioase publicații - firește, *România literară* - a avut nevoie de un substanțial răgaz pentru a-și veni în fire, după șocul pricinuit de evenimentele din Decembrie 89. Să facem un efort și să spunem :

«Bietul de el, a trăit într-un gheto nomenclaturist, habar n-avea cum trăia “poporul” ; nu știa ce-cum-când-cât arătau persecuțiile comuniste și asupra copiilor arestaților ; n-a aflat că în 1956 fuseseră arestați, de lângă el, colegi de-ai săi, și ei studenți la Universitatea

București ; n-a cunoscut cazuri de protejare a copiilor prin schimbarea numelui (cazul lui Băieșu până pe la 18 ani : Mihalache...); e de crezut că nu și-a dat seama cine este, cu adevărat, Iliescu (și mai ales ce făcuse tovarășul Ion Bălcescu-PCR, între 21 decembrie 1989 și 15 iunie 1990 - pentru a **nu**-i lua interviu) ; hai să-l credem : nu și-a dat seama că Securitatea eternă este o ticăloasă : l-a amețit, l-a mințit, el, la rându-i, i-a îmbrobodit pe cititorii *României literare*, atunci când suprașeful “repressivei instituții”, împușcătorul Ceaușeștilor, numitul Voican-Sturdza și-a prezentat spre publicare “dosarul de securitate”-și, încă : n-a băgat de seamă că ambii părinți îi fuseseră arestați de Securitatea lui Dej, iar el vorbește de doar cea de după 1965, “ceaușista”...»

Să zicem. Dar, pentru Dumnezeu : de la “revoluție” au trecut - câți ani : trei?, cinci?, șapte?

Opt ani, lungi până la editorialul “«Jurnalul» poetului” (*România literară* nr. 47/97) în care imperturbabilul N. Manolescu, predică cititorilor avizi de adevăr următoarele :

“De ce împrășca acum Ion Caraion cu noroi pe toți cei cu care fusese în bune raporturi ? *Explicația dată* (de autoarea volumului *Această dragoste care ne leagă* - n.m. P.G.) *e simplă, plauzibilă și înspăimântătoare : ca să i se permită să emigreze* (subl. mea, P.G.)”.

“Simplă, plauzibilă” - pentru cine ? Pentru cei care cred, se încred în spaimele lor - nu în adevărul cântărit, verificat, probat. Pe ce s-a rezemat “concluzia” lui N. Manolescu - o repet : “Explicația dată e simplă, plauzibilă...”? Pe *afirmațiile fără acoperire*, pe alegațiile ne-probate ale semnătoarei volumului *Această dragoste...* (prezentat, tot de N.M. la TV- ultraelogios, nediferențiat), persoană care, în urma scrisorii mele către Grigurcu, în sfârșit comunică *sursa de informare* (în *Cotidianul* din 29 sept. 98) :

“Într-un serial publicat în revista *Expres-Magazin* (nr. 6, 7, 8, 9, 10) Mihai Pelin face, pe baza dosarelor întocmite de fosta securitate, afirmația că Ion Caraion a colaborat cu această instituție” (vezi și *România literară* din 7-13 oct. 1998).

Deci Manolescu (iar după el, Grigurcu, Liiceanu, Matei Călinescu) se ia după *afirmații rezemate documentar pe o... afirmație a lui Pelin !* Bravos, națiune, halal să-ți fie! Vivat inteligența română, adăpată la Izvorul Pelinului de Secu ! Bibliografie = SRI !

M-am exprimat despre volum cu alte prilejuri - acum revin la oaia aniversară :

Așadar, au trecut de la șocul din decembrie 89 opt ani - în care N. Manolescu nu a aflat nimic nou, nu a învățat ni-mic altceva, altfel. Să fie el chiar atât de abstras celor terestre ?, să fie disponibil doar pentru literatură ?, atât de orbește încrezător în carte - chiar atunci când aceea se numește : *Cartea albă a Securității ?* Judecându-l după eleganța contorsiunilor, a zbatelor din băltoaca guțismului actualizat de quintismul de cea mai cataramică extracțiune - ba.

Atunci ? Un alt accident - ca interviul cu Iliescu ?, ca dosarul de secu al secului Voican ?

Da de unde : acum câteva săptămâni - și tot într-un editorial - N. Manolescu se ocupa cu o seriozitate demnă de o cauză, în sfârșit, bună, de o altă carte-albă a lui M. Pelin - cea în care Izvorul cu epoleți albaștri dezvăluia... colaborarea lui Rebreanu cu nemții...

Iar acum, plăcinta : “documentul” din Cartea albă a Securității reprodus în numărul aniversar. Ca să vezi cu ce se fălesc românliteratoții: cu o diplomă de onoare acordată de Măgureanu ! Ai zice că toți redactorii sunt frați ai lui Emil Constantinescu...

N. Manolescu nu este singurul “director de conștiință” incapabil să deosebească negrul-cel-mai-negru de albul-cel-mai-alb. La fel de ciung raționaseră și acționaseră cei din GDS, în toamna anului 1990, când, la stră-luminoasa inițiativă a celui mai tânăr filosof român : Liiceanu, “crema nației”, vorba lui Breban, îl poftise pe inevitabilul, inconturnabilul Măgureanu la o curat-amicală conversație-ne. Atunci participaseră nu doar persoane tulburi ca Pavel Cîmpeanu ; speriați de avioane ca Thomas Kleininger ; prezenți la toate cumetriile (Stelian Tănase), ci și victime ale Securității : Al. Paleologu, G. Andreescu, Doina Cornea. Și ? Și !

Atunci am înțeles - definitiv - că dragii mei compatrioți (în fruntea lor : directorii!) nu înțeleseseră nimic-nimic-nimic din timpul pe care și ei îl traversaseră ; nimic-nimic-nimic din blestemul ocupației rusești - pe care o înduraseră și ei ; nimic-nimic-nimic din ceea ce ne martirizase patruzeciși cinci de ani : comunismul. Cei care supraviețuiseră românește, dînd cezarului ce (nu) se cuvenea țarului - aveau măcar o justificare : ei se aranjaseră totdeauna, cu oricine ; peste ei, nisip, trecuseră toate apele ; greu acceptabil : victime ale Teroristului Organ (nu doar “ceaușist”, cum scriu negru pe alb luminătorii-poporului de la *România literară*), Paleologu, Andreescu, Doina Cornea adoptaseră o atitudine demisionară, de “dialog fratern”, pozînd în creștini practicanți, iertători de profesie - în realitate, “statutul” lor era mai complicat și mai trist : nu din tărie creștinească “iertau” ei, ci din slăbiciune românească ; din pura și simpla *frică* : căci nu se știe niciodată dacă nu se întorc tot ei la afaceri...;

Atunci am înțeles : avusesem dreptate când, în luna mai 1991, la Roma, le reproșasem colegilor din țară demisia, dezertiuinea - trădarea comunității noastre ; când îi acuzasem de confiscare a revoluției, de vinovăție pentru in-conștiința cu care “masele” îl votaseră, la 20 mai 1990, pe Iliescu ; când îi considerasem pe ei, scriitorii, vinovați de sub-conștiința minerilor aduși să facă ordine în proaspăta democrație (acțiune aprobată de N. Manolescu, din moment ce îi luase interviu inițiatorului : Iliescu). Or iată, după aproape un deceniu, rezultatele “rezistenței prin cultură”, iată fructele colaborării scriitorilor cu cenzura comunistă : a te mulțumi cu doar “o parte de adevăr” (cea pe care ți-o concedea puterea), înseamna acceptarea neadevărului ; a te iluziona că “reziști” Totalitarismului Comunist prin structuralism, prin textualism, prin semiotică - prin doar estetism - a semnificat, nu doar capitulare, ci complicitate cu Teroarea.

“Cazul Caraion”, lucrînd ca hârția de turnesol, a revelat :

umaniștii noștri cei dragi și învățați N. Manolescu, Liiceanu, Blandiana, Adameșteanu - și alții și alții - nu cunosc istorie în general, nu cunosc istoria specială a României din ultimul secol - cât despre milă - să fie la ei, la ruși !, după cum caritatea îi privește numai pe papistași... De unde să cunoască ei istorie, când, toată viața au refuzat să afle ce li s-a întâmplat părinților, neamurilor, consătenilor ?; cum să discearnă ei minciuna Securității în toate cărțile-albe, când o viață întreagă s-au străduit (și au reușit!) să... nu vadă care este Răul Absolut ?- iar dovada structuralei incapacități de înțelegere la intelectualii români rezistenți culturalicește :

Anexa și Addenda Cărții negre a comunismului.

Citindu-i pe formatorii de opinie, dacă ești politicos, le spui : *inocenți* ; și *ingenui*. Dacă te lași pradă mirării, îi tratezi de *candizi* : de *naivi*... Dacă te indignezi, de *creduli*.

«Dar cum este posibil, domnule...?», îți ieși, retoric, din fire, constatînd atâta sărăcie cu duhul, atâta puerilitate, atâta ignoranță a informațiilor elementare (totodată capitale, ca expresia supremă a Terorii: Securitatea). «Vasăzică tu i-ai fost victimă, părinții tăi i-au fost victime, cel puțin un unchi al tău a trecut printre fălcile ei (ale Securității), iar tu, cultural-curat, n-ai văzut, n-ai auzit, deci n-ai avut nimic de ținut minte - drept care te prezinți la Iliescu - și îl legitimezi;

«drept care publici (pe cinci pagini), pasămite, “dosarul de securitate” al patronului Securității - și îl legitimezi și pe el, ca persoană (odioasă) - în același preț onorabilizezi Puturosul Organul, instrument al opresiunii comuniste, al idiotizării (“reeducării”) oamenilor ;

«știi că Pelin a “lucrat” ani în șir, împreună cu Traian Filip, la Milano, în “editura Nagard” - citește : Dragan de-a-ndăratelea -, sucursală a Securității comandată de prêtinul lui Ceaușescu, devenit, ca bănașeanul imparțial, prêtin al Iliescului - la “toaletatul” documentelor sustrate din arhivele MAI și ale Institutului de istorie al PCR, muroarul sighetenilor, al aiudenilor;

«știași că Pelin este “coordonatorul” Cărții albe a Securității ;

«deasemeni știi - sau ar trebui să știi - că Securitatea a fost și rămâne un instrument, nu doar de teroare, ci și de DEZINFORMARE - iar tu, ditamai Manolescu, iei de bune “variantele” Voican-Sturdza, “variantele” Pelin ! Ba le dai răspândire și credibilitate !»

La urma urmei, ce... documentează “documentul” publicat de *România literară* în numărul aniversar ? Care-i valoarea... literară, dacă documentara se dovedește a fi nulă? Care-i semnificația (adevărată !) pentru bravii scriitori curați autori de literatură cu șase chei și șapte coduri ?

Nu e deloc necesar să fii specialist în... servicii secrete, nici măcar în miliție-uri autohtone pentru a constata, dintr-o ochire :

a) “autorul” este un inițiat în “mișcarea literară”, cam ca un văr după cumnată al unui membru al Fondului literar; a pătruns în Sfânta Sfințelor : restaurantul Casei Scriitorilor, acolo, între un șpriț și o friptură, a auzit ba una, ba alta - a-nțeleș ce a-nțeleș, a pus pe hârtie -

să fie;

b) dacă n-avem chef să-i contestăm autenticitatea, nici nu vedem de ce noi, victime, am lua în serios un “document” pe care însuși pelinistul-coordonator îl trimisese la Note...;

c) dacă am strânge din dinți și ne-am strădui să aflăm ce anume intenționează Securitatea - prin Pelin, prin *România literară* - să ne strecoare în ureche, am afla :

Așa cum, în corpul Cărții albe scriitori “rezistenți - ba chiar opozițanți” erau, nu Tudoran, nu Țepeneag, nu Tănase - cât a fost - și, cu permisiunea soților Dimisianu: Goma - ci Fănuș Neagu, Săraru, Ungheanu, Titus Popovici, Mircea Micu, Sălcudeanu, Vulpescu, Buzura, A.D. Munteanu, Păunescu, Sorescu, chiar și V.C. Tudor !...

...astfel, din “documentul” *României literare* reiese că cel mai detestat de Securitate, deci : și el fioros anticomunist și antisecurist - era... Vasile Băran !

Alte “învățăminte”, să mă ierte Dumnezeu, nu am găsit în “documentul” reproduș.

Ba da: că Ivașcu, Dimisianu, Țoiu, Valeriu Cristea, Dana Dumitriu, Iorgulescu, Eugen Simion erau “filosemiți” - în timp ce Roger Cîmpeanu, Raicu, Crohmălniceanu, Silvestru, S. Damian, mai scurt, erau : “semiți” !

N-o fi prea puțin - pentru o Românie atât de literară?

Luni 26 octombrie 1998

Zi plină - de fapte, dar și de rezultate : (...)

Am primit scrisori de la Sami Damian și de la Silvia Bogdan din Constanța. (...)

Mărți 28 octombrie 1998

Ieri am primit scrisori de la Radu Mareș (mă anunță că a început corectura finală) și de la Laszlo. Înainte de venirea poștei am trimis textul O aniversare... la *România literară*, la *Lumea liberă*, și lui Stoiciu. Deasemeni am trimis lui Solacolu și lui S. Damian. Azi o să trimit și lui Radu Mareș - dimpreună cu scrisoarea de răspuns.

Aseară, târziu (eram în pat) a telefonat Stoiciu. Că s-a terminat Tudoran și cu ce continuăm ? Are cu ce. **Ștefănescu, Profetii, O aniversare...** - mai există și **Arhivele ambasadelor**. Că ultimul număr al *Vieții românești* e blocat la tipografie, pentru că n-au bani ; că ministerul culturii (nu Caramitru !) este amenințat de dispariție ; că “Partidul Scriitorilor” a ieșit din coaliție (care partid ?, care coaliție - și care “ieșiți” : Ulici ? Voszgianian ?). Fiindcă se tot scuza că nu poate face nimic cu

cartea mea (**Adameva**), i-am spus să-și vază de *Viața românească* - aceea e cu adevărat importantă.

Dacă se adeverește ce spune Stoiciu, cu desființarea ministerului Culturii... N-ar fi de mirare. De mirare ar fi dacă echipa de democrați ai Constantinescului (printre ei și dilemiotul Pleșu) n-ar institui cenzura! Că prea critică jurnaliștii ăștia “politica guvernamentală” !

Stoiciu : că Ștefănescu e detestat de toată lumea (exagerare : uite, Buzura îl iubește ! ; ce să mai vorbim de Manolescu !) ; că Gabriel Andreescu a devenit insuportabil de rău - fals : să fie întrebată Gabriela Adameșteanu. Am înțeles, totuși : nu e rău ca mine, ci e rău ca el... Pe suavul Gabriel A., filosof-al-disidenței nu-l pot uita pentru pledoaria-i înflăcărată pentru tratatul cu Ucraina. Am trecut peste copitele date pe sub masă în chestiunea **Jurnal**-ului (că aș fi o structură curat-dostoievskiană, mă rog frumos...), dar cretinăria-crima cu Tratatul va rămâne.

Joi 29 octombrie 1998

Ieri am răspuns lui Mareș, lui Laszlo. Lui Ardelean i-am scris, rugându-l să-mi trimită (sper că mai există) dischetele de la **Culoarea...** și de la **Scrisori...** Ca să-mi ard eu un samizdat, național...

În această dimineață, fix la ora 5, m-a trezit Filip, cu zgomotul ordinatorului său. De când îl are (de vinerea trecută) nu-l mai lasă să doarmă... Ceea ce n-ar fi grav - dar mă trezește duduitul de tractor sovietic.

Nicio speranță cu Univers și cu **Sabina**. Rău făcusem, în 1991, când, supărându-mă pe Marta Petreu, n-am mai acceptat să fie publicată și partea a doua. Dar chiar așa : puteam face altfel ? Dacă eram de-ai lor, da : închideam ochii, strângeam din dinți, strângeam din buci și mergeam mai departe. Însă așa... Ea să mă urecheze superior (atunci doar telefonic, mai apoi, să mă atace direct, prin intermediari, în scris - numai Laszlo a simțit unde e împins și nu s-a lăsat) - pentru că îndrăznisem, mă rog frumos, să mă leg de Breban prin **Capra și Căprarul** - iar eu să stau smirna și să murmur : «Da, s' trăiți, da, s' trăiți...»? Ei, bine, mărturisesc : am încercat, mi-am dat silința - dar am fost incapabil de o astfel de înțeleptitate.

Așa a rămas **Sabina**... fată bătrână. Cum să-i zic : “pe jumătate publicată”, ori : “pe jumătate nepublicată”? Aici e ca și cu paharul optimist-pesimistului. Eu, optimist al dracului, zic :

«**Sabina** - cartea mea cea nepublicată».

Fiindcă în materie de cărți se întâmplă ca și în privința

adevărului: dacă nu este integral - nu este deloc. Cale de mijloc nu există. Iar dacă nici Mircea Martin nu mi-o editează - cine altul ar face-o ? Mareș ?

Vineri 30 octombrie 1998

N-am primit poștă ieri.

(...)

După amiază : tot nimic la poștă - în afară un fel de invitație de la un fel de ambasadă : cică vine în curând un fel de prim-ministru, un fel de Vasile. Să fie - un fel de - sănătos.

Seara : a telefonat Solacolu, anunțându-mă :

- Grigurcu mi-a re-replicat în *România literară* ;

- a primit **Aniversarea** : din numerele pe care le are din periodicul citat de iscălitorească, Pelin nu spune nimic din ce anume “citează” citătoreasa ; i-am sugerat să aștepte, să vadă toate acele numere, abia apoi să se rostească :

- Caraion n-a ținut jurnal ; ceea ce a publicat Barbu erau foi răzlețe. El înclină să creadă că ar fi numai declarații luate în anchetă.

În legătură cu asta are și o teorie (deloc ne-neverosimilă) :

Caraion, luat mereu la Secu, refuză să dea declarații împotriva Monicăi Lovinescu, a lui Virgil Ierunca (și, în al multelea rând, împotriva mea). Dar ce, te pui cu “forța de persuasiune a Securității Poporului ?” Simțind însă că îl lasă puterile (toate) și că este pe punctul de a ceda, Caraion are o “idee” : «Vor declarații împotriva lui X, Y, Z ?», își va fi spus el, luminat. «Foarte bine, li le dau - dar am să le scriu astfel, atât de groase, de grosolane, de cusute cu odgon de corabie - încât să nu le poată folosi în veac !» Drept care a scris ce a scris (și mai ales cum a scris) și a fost publicat de prietenul nostru al tuturilor : Eugen Barbu.

Bineînțeles, eu am rotunjit ce-mi spusese Solacolu - ca ipoteză a lui, se înțelege. Repet : psihologic, nu e de înlăturat o asemenea posibilitate. Numai că bietul Caraion : oricât de genial mânduitor al cuvântului era și oricâtă experiență de pușcărie și mai ales de anchetă avea - s-a înșelat : *Securitatea... a publicat nepublicabilele declarații!* Tare aș vrea să aflu cine a fost consilierul în această chestiune - presupun că pe timpul acela Pelin nu avea un grad atât de important...

NOIEMBRIE

Duminică 1 noiembrie 1998

Dac-aș avea bani (precum n-am), m-aș (auto)edita în...
Autura Autorului - ce, n-ar suna bine ? ‘Z dai seama :

AUTURA AUTORULUI !

Dac-aș avea bani, așa face așa : aș contacta un tipograf care să accepte să ia drept “bază” printurile mele ; să le “fotograficeze”, în fine, reproducă, să facă el o “matriță” - după care să tragă cartea. Acum vreo trei-patru ani când Ștefana Bianu se arătase dispusă să finanțeze o astfel de treabă, luasem legătură cu o mare imprimerie din provincie (am uitat care, una din Evreux). Din cele descrise de mine ei calculaseră un deviz de cca 50.000 franci pentru **Alfabecedar**, în 1.100 exemplare... Cam scump : în jur de 500 franci exemplarul... Însă de atunci au crescut prețurile.

Dac-aș avea bani, în *AUTURA AUTORULUI* mi-aș (auto)edita după aceeași metodă și cărțile deja tipărite : aș da la fotocopiata-mărit paginile, le-aș corecta, iar rezultatul, considerat “matriță”, l-aș da la imprimat. Cu această metodă prețul s-ar urca pe la 6-700 franci exemplarul... Ia să văd care ar fi cărțile “copiabile” : **Ostinato, Ușa, În cerc, Gardă inversă, Culoarea curcubeului, Câinele soldatului, Amneziile, Jurnal-ul, Justa...** Însă nu **Patimile după Pitești**, reprodus tipograficește în condiții mizerabile - va trebui cules de la capăt ; la fel **Din calidor** - cea mai fidelă ediție : cea de la Chișinău, dar cu multe greșeli ; probabil și **Arta refugii și Astra**.

E-he, dac-aș avea bani... Și dacă, între timp, s-ar “descoperi” și un logicel OCR pentru românește - aș scaneriza, atât cărțile tipărite, cât și dactilogramele vechi...

Dac-aș avea bani...

Pentru **AUTURA AUTORELUI**...

Mărți 3 noiembrie 1998

Ieri Filip a împlinit 23 ani.

Tot ieri a telefonat Laszlo - de la Budapesta, unde se află în vacanță. Am înțeles că telefona de la o cabină, fiindcă destul de curând a anunțat că s-a terminat... Probabil fisa, pentru că dacă

ai cartă telefonică, mergi mai departe.

Constantinescu l-a decorat pe Ciolpan cu nu știu ce Virtute Militară ! Iar Blandiana deploră... lipsa de cultură istorică ! Ca să vezi! Cine vorbește ! Că Țucu e un bou - cine n-o știa ? (ei, cine: Doina Cornea !). Dar că Blandiana are nerușinarea să reproșeze altcuiva că nu are... cultură istorică...

Abia aștept să văd replica lui Grigurcu : îmi va reproșa că îi număr greșalele ca un pedagog de școală veche ? Dacă o va face - nu se va înșela : da, i-am numărat pașii alături. Ceea ce nu fac cu alții - numai cu cei buni. Fiindcă eu cred că cei care au în buzunar diplomă de "buni" (ca alții diplomă de "revoluționari") nu au voie să se culce pe urechea aceea, să fie neglijenți, rasolitori, să nu citească acele cărți despre care scriu, dar mai ales să nu gândească singuri, cu capul lor - ca Grigurcu, de trei ori în legătură cu mine. Este de laudă să te străduiești a introduce puțină etică în estetică, oleacă de verticalitate morală în orizontalitatea istoriei literaturii române - însă această operațiune nu se poate face fără discernământ. Grigurcu s-a dovedit vulnerabil, nu la capitolul "informare", ci la cel al propriului discernământ : capacitatea de a cântări singur ce e adevărat și ce nu e adevărat într-o informație... La urma urmei Grigurcu a făcut ca Emil Constantinescu (pe viceversa), când l-a condamnat pe Caraion, luându-se după "consiliera" Zoe Jelova. (...)

Sâmbătă 7 noiembrie 1998

Nu, nu am simțit nevoia să-i trag o defilare.

Alaltăieri mi-a venit de la Tg. Mureș - de la Nicoleta Sălcudeanu - o pagină din *Romlit* cu prima parte a Scrisorii deschise a lui Grigurcu. Acestei părți i-am și răspuns - ba și presupusei întrebări din a doua - dar până nu o am și pe aceea, nu mișc.

Azi a vorbit Ana cu Lulu : cică într-un ziar (care ?) s-a publicat anunțul că a apărut *Jurnal IV-V*. Nu știu dacă chiar a apărut ori urmează să...

Mâine, la noi Șișmanienii.

Duminică 8 noiembrie 1998

La ora 11 trebuie să fiu la biserică, unde e hramul. Până atunci mai văd eu. Am notat că ieri am aflat : ar fi apărut **Jurnal IV-V** ? Bineînțeles, e sub ochi - dar ce, strică să repet o veste bună ? Ba, dacă-mi pun minte, o re-repet :

«Știț' voi, dōmnelor, ce-i aia să-ți apară **Jurnal IV-V** ?»

Luni 9 noiembrie 1998

Azi pe la prânz mi-a sosit un fax de la Laszlo: reproduce a doua parte a replicii lui Grigurcu. Așa cum s-a întâmplat cu Bianca Marcu-Balotă și cu Iorgulescu, din prima parte a textului lor am știut întregul (vreau să spun : ce a urmat nu a modificat întregul, fiindcă nu a adus nimic esențial). Scrisesem întreg textul înainte de a veni faxul, nu am avut decât să introduc în trei locuri aluzii la ceva din partea a doua (“jignirile”). Îl reproduc aici :

Paris 11 noiembrie 1998

Dragă Grigurcu,

Nu eu trebuia să răspund la întrebările D-tale, ci D-ta la ale mele. Însă fiind mai bătrân, sânt și mai politicos. Deci: în Scrisoarea deschisă adresată mie la 9 oct. 1998 mă întrebi...

De ce n-am...“polemizat direct cu persoana care are la bază o documentare și (...) o chibzuință asupra subiectului” - te-am citat - vorba fiind de alcătuitoarea volumului **Această** (nu **Aceeși**, cum grafiezi) **dragoste care ne leagă**, apărut la Humanitas ?

Dragă Grigurcu, eu polemică nu angajez cu persoane ignare și de rea-credință - cu asta am spus totul. Polemizez, dialoghez, “conversez”, comunic (mă cert) cu cei avînd vederi deosebite asupra aceleiași probleme ; angajez o discuție cu Gheorghe Grigurcu, fiindcă știu : chiar de există între noi ne-identitate de vederi, folosim același cod, vorbim aceeași limbă. Altfel... Nu am dialogat cu Ceaușescu - l-am interpelat ; nici cu Iliescu - precum Nicolae Manolescu, imediat după mineriada sângeroasă din 13-15 iunie ‘90 ; n-am dialogat cu Măgureanu - ca Liiceanu, în septembrie ‘90, la sediul GDS.

Acesta fiind motivul pentru care m-am adresat lui Grigurcu : el, nu altcineva a scris cronică : *De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion*. Cu îngăduința D-tale revin la fondul problemei - și anume : *acuzăția nedovedită potrivit căreia Ion Caraion ar fi scris “jurnalul” pentru Securitate, în schimbul pașaportului de emigrare*.

În scrisoarea din 15 august mă arătam mirat, indignat că ai considerat credibile supozițiile, speculațiile, acuzațiile autoarei volumului în chestie. În Scrisoare deschisă..., după ce rezumi : “Poetul este acuzat (...) de a fi făcut un târg cu Securitatea, obținînd dreptul de-a pleca în Occident, în schimbul unor calomnii (subl. mea, P.G.)” ; după ce afirmi despre aceeași : “nepuținînd produce, într-adevăr, o probă zdrobitoare, dar conturînd o ipoteză care nu e defel lipsită de verosimilitate”... (cu alte cuvinte re-formulezi acuzația mea la adresa autoarei volumului - și a surprinzătoarei D-tale credulități) - ce scrii ? Iată ce :

“*Ca dovadă* (subl. m., P.G.) unghiul d-sale de vedere a fost susținut și de alte nume precum Gabriel Liiceanu, Nicolae Manolescu, Matei Călinescu (...)”

Cum așa, “*ca dovadă*”, dragă Grigurcu ? Care-i “*dovada*”? Dacă “unghiul” iscălitoarei este “susținut” de Liiceanu, de Manolescu, de Matei Călinescu simplul act al susținerii aceluia să constituie “dovada” că delirul acuzator al cesteilalte este și adevărat? Dacă așa o iei, așa îți răspund:

N. Manolescu a susținut și că nu am avut samizdat (dar nici nevoie n-am avut !) - ei și ? ceea ce a afirmat în scris este adevărat ? Nici vorbă !; G. Liiceanu, la televiziune, a susținut că rezistența românească în munți a fost cea mai importantă din estul Europei - să fi rostit el un adevăr (sau un “adevăr” ca cel cu lichelele, cel cu arheologia, cel cu frate-său, Sebastian) ? Chiar așa să fi ajuns : orice ar spune-scrie Liiceanu, Manolescu (și alți directori de conștiință est-etici) - în mod necesar trebuie să fie și adevărat ? Nu, domnule ! Nu, dragă Grigurcu : prea multe neadevăruri au rostit, prea multe fapte reprobabile au comis, atât Liiceanu cât și Manolescu, pentru a avea încredere absolută în cuvântul lor ; pentru a lua drept *adevăr* tot ce secretă ei.

De aceea m-am adresat lui Grigurcu, nu semnatarei volumului **Această dragoste care ne leagă...**; nu lui Manolescu (primul, cronologic, a o fi aprobat în scris și promovată la televiziune) ; nu lui Liiceanu, editorul-comanditar. Motivul : Grigurcu este de-al meu - Manolescu, nu : el a fost de-al lui Ivașcu, a fost de-al lui Ivasiuc, a fost de-al lui Gogu Rădulescu, a pactizat cu Iliescu și cu Voican, acum este cu Quintus, deci cu Cataramă, deci...; Liiceanu: a fost de-al lui Noica, atunci când casa ardea pe noi (te invit să recitești doar prima pagină din **Jurnalul de la Păltiniș**, atent fiind la dată : martie 1977), a fost cu Plămădeală, a fost cu Brucan, a fost cu Măgurean', cu Prutean', cu N.C. Muntean', cu Ștefănescu - deci nu poate fi cu noi ! Iar D-ta...

Scii : “În calitatea mea de **prezentator** (subl. în text) al cărții în discuție, n-am fost în măsură decât a da un succint, palid reflex al tezei cu pricina...”

Nu, n-ai fost (în măsură...) - dar ai dat - și nu doar “un palid reflex al tezei cu pricina”.

A fi **prezentator** înseamnă a participa, a te angaja, a-ți pune obrazul, a garanta că tu, prezentator, ai luat cunoștință de “teză”, ai cântărit-o, ai verificat sursele (măcar te-ai gândit că ai putea s-o faci), abia apoi o prezinți, o impui cititorilor. Or D-ta te speli pe mâini (“n-am fost în măsură decât a da un succint, un palid reflex...”), te dezangajezi, explici ca un copil surprins de părinți lângă cioburile unei vase : «N-am făcut decât să o prezint pisicii...»

Să-l jignesc iară pe Grigurcu, amintindu-i că nu în “calitate de **prezentator**” și-a scris cronicile literare (el chiar când doarme, doarme literatură !)? Vasăzică față de faptele de literatură este riguros, participativ, responsabil, angajând propria-i onoare prin fiecare cuvânt scris - iar într-un fapt de neliteratură, trece peste contradicții, nu ia în seamă că, prin prestigiul său, verificat în atâtea decenii, legitimează tot ce prezintă sub semnătură (chiar când rostește un **nu**) - și iată-l pe Grigurcu luând parte cu drag la un linșaj moral (și postum !). Iar când

i se atrage atenția că a co-semnat o condamnare, nesinchisindu-se de *absența probelor*, el se refugiază îndărătul prezentatorului, invocând participarea și a altora (a “altor nume”) !

Sânt silit să mai explic o dată (fiindcă din Scrisoarea... lui Grigurcu înțeleg că nu s-a înțeles) :

Nu am sărit în apărarea lui Ion Caraion - ca om (de care, în trei ani de conviețuire în redacția *României literare*, nu m-am apropiat) ; nici în apărarea poetului Ion Caraion (poezia lui nu are nevoie să fie apărată - nici măsurată cu coloana - ca la Humanitas) ; ba, judecând după cantitatea de venin din “jurnalul” publicat de E. Barbu în Organa MAI, *Săptămîna*, ocup deloc invidiatul loc trei. Nu am sărit în apărarea cuiva anume, ci am intervenit într-o Cântare a României fără Ceaușescu și fără Păunescu ; am fluierat în biserică în care domnea o suspectă armonie, o unanimitate de opinii de foarte rău augur, după opt ani de libertate a expresiei. De neimaginat : intelectuali, scriitori de confirmată valoare (avînd și o înaintată vîrstă : experiență-de-viață) să năvălească în grup, în turmă, încotro le arată careva (te miri cine) că într-acolo ar fi adevărul-adevărat ; inadmisibil : persoane sensibile, instruite și care au trăit în România, nu pe Lună, să nu cântărească, să nu examineze normal-critic o opinie mai... ciudată - și să se declare de-acord-în-unanimitate (în turmă) cu tezele comunicate de la tribuna Humanitas.

Un român-în-trecere-prin-Paris s-a mirat deunăzi că am luat apărarea lui Caraion, “un porc”. Că nu trebuia să introduc în dezbatere “detalii fără importanță : dacă a făcut ce a făcut pentru un pașaport - ori i s-au zmulș la Securitate niște declarații...” - și a încheiat, punînd o întrebare ce nu aștepta răspuns : «Nu-i tot aia ?»

Nu, nu-i tot aia ! Nimeni dintre acuzatorii direcți nu a făcut un minim efort - altfel cu certitudine ar fi găsit : nu e deloc «tot aia» să și se zmulgă, la Securitate, “niște declarații” - și «tot aia» să... negociezi (?), tu, anchetat (!!), să condiționezi (!?!), tu - dar ce-și imaginează ei: că făceai troc cu Securitatea : uite, ține o mărturie mincinoasă, dă-mi un pașaport !? Astfel judecă cei care nici pe strada Securității n-au trecut ; așa judecă cei care nu judecă.

Ca să înțeleagă până și iscălitoarea sentinței : nu am contestat caracterul... incomod al lui Caraion ; nici probabilitatea de a fi scris, sub tortură, la Securitate, oarecari pagini - contest însă cu tărie “adevărul” lansat de Humanitas, aprobat în ecou de Manolescu, de Matei Călinescu, de Grigurcu - anume : Caraion ar fi scris acele pagini odioase pentru a căpăta un pașaport.

Revenind la motivul pentru care am intervenit, întrerupînd Corul Calomniatorilor: am suferit, dragă Grigurcu găsindu-te alături de notorii indiferenți față de adevăr, de iluștri nepăsători la morală - ca Manolescu, ca Liiceanu - mai grav : *participînd la analfabetizarea cititorilor prin “istoria” pe care o scriu, după 89, nechemăți, impotenți, intruși, pernicioși* (taman cei care, până la 22 decembrie 89 fix, nici cu gândul nu gîndeau să rostească, la bucătărie, adevăruri aflate pe buzele tuturor, darmite să semneze o hîrtie de solidarizare cu puținii

care deschideau gura) : aceiași demisionari, aceiași dezertori, deveniți, oroare : directori de conștiință românească: Manolescu și Liiceanu, la care se adaugă Blandiana, Rusan (autori ai... “istoriei” cu Addenda și Anexa Cărții negre a comunismului), Adameșteanu, alcătuitoarii volumului Memorialul ororii de la editura Vreamea - și, bineînțeles : sursa lor, modelul lor : Trinitatea Brucan-Măgureanu-Pelin, acești edificatori emerți ai Monumentului Rezistenței prin Cultură a Scriitorului Român : **Cartea albă a Securității**.

Pe scurt : am suferit, găsindu-te printre falsificatorii istoriei noastre - deja falsificată.

Te plângi că te jignesc, întrebându-te “cu ai cui ochi ai citit” câteva scrieri pe care le-ai comentat. Te plângi degeaba : nu te jignesc cu impresii, cu deducții, cu solidarități de breaslă ca cele ce te-au făcut să cânti în Corul Pionierilor Aria Pașaportului (lui Caraion), ci cu citate :

În *Apostrof*, 3-4/1992 (reluat în **Imposibila neutralitate**, Inst. European 1998, pp. 422-433) la întrebarea : “*Și tot despre «cazurile» noastre literare, mai exact despre cazul Breban și cazul Goma : ne-ar interesa opinia dv.!*”, Gheorghe Grigurcu a răspuns :

(a) “Ambii mi-au fost colegi de facultate (...). Disputa dintre Goma și Breban mi se pare regretabilă, precum orice dispută care atinge accente de sarcasm și de violență. Totuși ea nu iese din obişnuitul *relațiilor dintre disidenți*” (subl m. P.G.).

(b) /Lui Breban/ “I se aduc (nu numai de către autorul Gherlei) învinuiri care, *dacă ar fi suficiente probate* (s.m. P.G.), ar produce fără doar și poate stigmatizarea sa morală!”

(c) “Dintr-un unghi de vedere ferm, controlabil, Breban a greșit aderând la regimul lui Ceaușescu, închipuindu-și probabil că-și va putea păstra independența (...). *Dar nu și-au făcut și alții iluzii în primul an de domnie a despotului ? (...) N-au devenit atunci membri de partid chiar și viitori lideri ai disidenței, Paul Goma, Dorin Tudoran ș.a.*” (sublinierile îmi aparțin, P.G.).

Iată comentariile mele, iubite Gheorghe Grigurcu :

a. Am înțeles că până în momentul interviului nu citiseși vreun rând semnat de mine, deci nu știai că nu m-am considerat disident, ba am respins (din 1969 !) eticheta - neinfamantă, însă nepotrivită. Așadar, după D-ta, Breban e disident - de cine disidase el : de PCR ? - nu : de acolo fusese exclus ; din C.C. ? - idem. În 1971 Breban “disidase” de... Ceaușescu - *de la Paris*, unde a mai rămas un an. Întrebare și răspuns ocultate de interviuat : ce i s-a întâmplat lui Breban, după ce a disidat de Cărmaci ? : 1. i s-a luat, oare cetățenia (ca lui Țepeneag) ? ; 2. a fost arestat la întoarcerea în țară ? ; 3. internat în azil psihiatric ? ; 4. scos din manuale, din biblioteci, din dicționare, din referințe ? 5. numele lui a fost interzis ? Nu : imediat după revenirea în țară (“din exil”, cum se alintă el), i s-a publicat **Îngerul de ghips** - la a cărui lansare am fost prezent.

b. Am mai înțeles că nu citeai *Contemporanul* la care erai redactor, prin urmare nu știai că acolo a semnat N. Breban multe atacuri

împotriva “exilului cultural” (prin editorialele directoriale) ; nici că, în replica mea din iulie 1991 am dat *citate* din gândirea sa - acelea erau *probele* a căror existență ai contestat-o. Cine nu citește nu știe ; cel care nu știe - ce face ? Tace !;

c. (vezi și răspunsul comun citatului din *Contemporanul* (10 mai 1991). Fie nu citiseși nici cărțile în care povestesc împrejurările aderării mele la PCR - în 22 august 1968, împreună cu : A. Păunescu, A.D. Munteanu, Paul Schuster, Mariana Costescu și Al. Ivasiuc - **nu “atunci” (cu mult înainte de august 68), nu cu Breban, nu cu Tudoran,** fie nu crezi ceea ce citești, de mine, în care caz, anunță-mă. Oricum, “atunci” nu putea fi vorba de vreo iluzie - care? Cu excepția lui Ivasiuc, eram cu toții basarabeni prin naștere și prin... opțiune (Schuster): pentru a ne opune rușilor (măcar câteva ceasuri), cerusem arme, or acestea nu se încredințau ne-membrilor de partid. Să fie atât de greu de priceput : “în acel moment” a adera la PCR nu însemna a-ți face carieră, ci a-ți (pro)pune pielea pe băț : “atunci” România era amenințată de a cunoaște soarta Cehoslovaciei.

Iată una din declarațiile lui Breban din *Cuvîntul* (4 aprilie 1990):

* **“Fugeam nu atât spre exteriorul unui exil pe jumătate acceptat, mă refugiam într-o noțiune morală...”** - comentariu :- un exil nu poate fi “pe jumătate acceptat” ; acela nu e exil, ci navetă. Breban nu a fost exilat, se putea întoarce în România când poftea, publica în România tot ce scria, era premiat, era sărbătorit, cărțile nu-i erau scoase din bibliotecă, numele nu-i era interzis ca ultimului emigrant la Israel ;

* **“intelectuali fugiți** (subl. în text) : - statornic tic mental : vasăzică : **ei** erau... “fugiți” (limbaj oficial, securist), în schimb Breban, notoriu navetist, era... exilat!;

* **“niciunul dintre marii noștri poeți nu a emigrat”** ... : - dar Horia Stamatu, Nicu Caranica, Kiropol, Caraion, Alexandru Lungu, Ilie Constantin, Sanda Stolojan ? Dar... ?;

* **“Greșelile emigrației au început (...) când ea a pornit să imite metodele ideologiei și chiar ale poliției din țară”**: - frumos, chiar just (măi tovarășe !) spus : “poliție” - când toată lumea știe că (în țară) “poliția” se chema, în cazul cel mai de jos : miliție, altfel : Securitate ;

* **“când a început să pună în circulație liste negre** (subl. în text, n.m. P.G.) de persoane non-frecventabile”: - care “liste negre”? Vrea să spună : călători profesioniști, cu statut tulbure, de “imparțial”, de navetist - ca Marino, Hăulică, Marian Popa, Sorescu, Pintilie?

Nicolae Breban a atacat cu vehemență (și consecvență) exilul - de unde : dinăuntru ? - nu a fost niciodată înăuntru, motivînd că el nu face “politică”, ci doar cultură. Din afară ? “Afară” lui Breban era, în ordine: München, Paris... București. Interminabilul serial din *Contemporanul* (**Riscul în cultură**) era subtitrat când : **Exilul (luptele intestinale)**, când Stafiile și farmecul exilului, când **Resentimentul colegial**... În fapt, Breban ataca : exilul politic, anticomunist - el, exilatul pe jumătate, opozantul pe sfert ; dar-însă-totuși : culturalul...

Iată, pentru rememorare, doar câteva din gândurile și din faptele de scris ale lui N. Breban apărute în revista al cărei redactor erai D-ta,

Gheorghe Grigurcu :

- (29 martie 1990) : * “**Nimeni, dragă Paul Goma nu este în afara poporului său, a «egalilor»(...)**” : autorul să știe (dacă...) ce a avut de gând să spună ;

- (5 aprilie 1990) : * “**I-am propus lui Goma să-i fac un referat la cartea lui Ostinato, ce avea probleme...**”:- nu mi-a propus nici un fel de referat : în 1970, când ne-a fost adus șef la *România literară*, pe de o parte nu mai aveam nevoie de referate : **Ostinato** era respins(ă); însă la sugestia lui Țepeneag, a lui S. Damian, într-adevăr, cerusem audiență (ei, da, așa era sub directoratul său), rugându-l să intervină la ei, la C.C., *pentru a mi se ridica interdicția totală* (cauzată de “decodificarea” lui Ivasiuc a cărții Ușa...). Răspunsul lui Breban a fost : **Dacă așa au hotărît tovarășii, înseamnă că au avut dreptate să hotărască așa...**; - (tot 5 aprilie) :

- (12 apr.90)* “**P.G. nu contenește să-l atace pe fostul său coleg de celulă Al. Ivasiuc, defăimându-l cu o energie disproporționată (...)** într-un roman întreg, **Bonifacia...**” : - se va contrazice când va tipări **Confesiuni violente**, acolo va relata “varianta Ivasiuc” a decodificării cărții mele Ușa... ; atunci când scriam **Bonifacia**, știam de 8 ani ce hram poartă “fostul coleg de celulă” Ivasiuc, adică din aprilie 1977, când am găsit în dosarul meu de anchetă rapoartele sale de lectură la **Gherla** (nu cea apărută la Gallimard, în franceză, ci varianta românească, transmisă la Europa liberă, înregistrată-transcrisă în familie);

- (19 aprilie 1990)* /**Ceașescu îi retrăsese lui Țepeneag / “cetățenia română, în timp ce Goma (...) a reușit să și-o păstreze pe a lui”**: - “cetățenia”, departe de a mi-o fi păstrat, a fost pierdută automat, în decembrie 1977, când am cerut azil politic în Franța ; acest “mecanism” este cunoscut de toți “fugarii”, vorba lui Breban - cu excepția exilatului-Breban; și a ne-fugitului Țepeneag. Și a familiilor lor. După 21 ani, sunt tot cu statut de refugiat politic (din România) în Franța ;

- (10 mai 1991)* “**Am o deosebită stimă pentru opera și cariera lui Petru Dumitriu**”:- dacă înlocuim “cariera” cu “gândirea”, ne întoarcem la “deosebita stimă” a lui Breban, înainte de 1971 (când îl lauda pre Ceaușescu mai îndesat decât Păunescu) ;

* “Paul Goma (și alții !) fac mare caz de o dedicație pe care i-am dat generalului Pleșiță pe un exemplar al romanului **Bunavestire**, la câteva zile de la apariție” :- Pleșiță nu era un oarecare general - ci **de Securitate și ministru al Securității**. Nu l-am acuzat pe Breban că a dat dedicație unuia “care mai târziu avea să-mi zmulgă barba” (lui Negoțescu ce avea să-i zmulgă generalul Securității Chiriașilor ?), m-am întrebat, retoric : Un scriitor îi dă o carte a sa, cu dedicație, Securistului suprem ? ; -

- (14 iunie 1991):* “**Uitând că el (Paul Goma - n.m.) a fost exclus din partid cu mulți ani în urma mea...**” : - nu uit deloc faptul că *n-am fost exclus !*: am aderat în 22 august 1968, după invadarea Cehoslovaciei - voisem să mă înscriu în Brigăzile Patriotice, însă mi se pusese condiția (pentru a avea dreptul la o armă) : carnetul de partid. După vreo trei luni de zile (deci : tot în 1968), comitetul PCR al

Uniunii (cei mai activi și mai insistenți componenți ai săi: Dimisianu, Țoiu, Fănuș Neagu, Nichita Stănescu, Horea, Chiriță) a prins a mă convoca periodic și a-mi cere să predau carnetul, fiindcă... în august ('68) nu fusesem legal primit ("un viciu de formă", tot explica Dimisianu)... Nu l-am dat - de-al dracului : nu eram ca ei. Mi-a fost confiscat de Securitate la arestarea de la 1 aprilie 1977 ;

* "Sărmanul Nego, ca și Goma, era atins de virusul suspiciunii, sau cine știe, știindu-se culpabil față de Europa liberă pe care o injuriasse într-un articol, după părerea mea, fără ca acest lucru să fi fost imperios necesar, făcea act de o sumisiune violentă. Adeseori, la spirite superioare, culpabilitatea creează astfel de fidelități agresive, de fanatisme de licean... «- Nu crezi, i-am răspuns uimit de lipsa lui de eleganță în propria lui casă, nu crezi că...»?, " etc... etc..."

Acest editorial de o nesfârșită nesimțire din serialul **Riscul în cultură** m-a determinat, să-i dau replica prin **Capra și Căprarul** - publicat(ă) și în *Contemporanul* din 26 iulie 1991.

Am citat numai din **propostele** sale - firește : toate anterioare **ripostei** mele.

Dacă n-aș fi obosit să explic pentru a mia oară lucruri elementare, l-aș trimite pe Gheorghe Grigurcu la alte mărturii despre N. Breban și despre "colegialul său comportament" :

- la Gabriela Melinescu (citată și de Dorin Tudoran), soția editorului suedez Coeckelberghs, pe care l-au vizitat, în scop de discutare de a publica **Gherla** - două cupluri celebre : Țoiu-Bălăiță și Ivasiuc-Breban ;

- la Ioana Măgură, soția lui Noël Bernard (vezi volumul : **Directorul Postului nostru de Radio**, Betromond, 1994 - p. 44-47): perechea Ivasiuc-Breban îl vizitase pe Bernard în 1976 (în urma scandalului provocat de difuzarea **Gherlei** în lectura mea, la Europa liberă), reproșându-i că "îi permite" Monicăi Lovinescu și lui Virgil Ierunca să impună un dictat cultural, iar pe Goma, care n-are pic de talent, îl laudă într-una. În vara anului 1977, Breban s-a prezentat singur la Noël Bernard, cu aceeași plângere-cerere.

Să nu constituie aceste fapte rele ale lui N. Breban **probe** că romancierul a avut un comportament cel puțin necolegial ? ; că demersurile sale, mai ales în Occident, fie pe după cap cu Ivasiuc, fie singur n-ar fi fost în spiritul purei propagande securiste ? Ba bine că nu.

Te-am mai jignit, reproșându-ți lectura lui Caraion prin ochii Monicăi Lovinescu și ai lui Virgil Ierunca. Exista precedentul **Jurnalul** meu : mi-am exprimat în scrisoarea din 18-24 iulie 1997 nedumerirea, consternarea (D-ta citezi doar introducerea, ceremonioasă), că citiseși, fie neatent, fie selectiv, ținând seama, nu de ceea ce stătea scris în carte, ci de ceea ce spusese Monica Lovinescu despre autor (22 publicase în 18 februarie 1997 sub titlul : "O precizare la **Jurnalul** lui Paul Goma) : **Regret că l-am cunoscut pe Paul Goma**".

Pentru că tot nu se mai ține minte observația mea, repet pasajul deja citat din textul D-tale **Radiografie Paul Goma** (8-14 iunie 97) :

“Nu-i vom lua (lui P.G.) neapărat apărarea dacă, în unele momente, se va vorbi de ingratitudea sa. Oricâte decepții vor fi intervenit în relația lui Goma cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, acești directori de conștiință neîntrețuți ai vieții noastre culturale și civice din ultimele decenii, ne întristează **maniera** în care Goma se detașează de ei, uitînd, nu numai caracterul ireversibil «istoric» și acesta, **al sprijinului generos de care s-a bucurat din partea lor**” (sublinierile îmi aparțin - P.G.).

Re-iertare : cine scria **astfel** despre **Jurnal**-ul meu știa înainte de a-l frunzări (în căutarea unor argumente care să conforteze teza) ce avea să scrie. S-a înțeles : nu îți reproșez că ai scris “defavorabil” - ci îți atrag atenția : *te-ai pronunțat în necunoștință de cauză și ai eludat adevărul : solidarizarea Monicăi Lovinescu și a lui Virgil Ierunca, nu cu victima, autorul, ci cu editorul distrugător de carte : Liiceanu. Deci, a așternut pe hârtie neadevăruri.* Or acest obicei nu intra în... obiceiul lui Gheorghe Grigurcu.

Rezum : în cazul meu, ți-ai pornit cronica, nu de la textul propriu-zis al **Jurnal**-ului (pe care nici nu mai aveai nevoie să-l cunoști), ci de la declarația Monicăi Lovinescu: “**Îmi pare rău că l-am cunoscut pe Paul Goma**” ;

În cazul lui Ion Caraion, ți-ai scris cronica pornind, nu de la textul **Această dragoste care ne leagă** - citit profesional, cu ochi treazi - ci de la acuzațiile fără temei ale semnatarei, reluate în cor de Liiceanu, Manolescu. Ei au deplasat atenția - și adevărul - de la moartea tragică a Ecaterinei Bălăcioiu la vânzarea la care s-ar fi dat monstrul Caraion (acum l-am citat pe Matei Călinescu). Deplasare întărită, binecuvântată de cronica D-tale, iubite Grigurcu, cea intitulată fără echivoc: “**De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion**”.

Că Monica Lovinescu și Virgil Ierunca sunt și ei oameni care pot să se înșele, ca noi toți - îți vine greu să admiți. Te înțeleg : și eu am trecut prin această fază de credulitate. Însă dacă înainte de decembrie 89 cuvântul lor prin Europa liberă era literă de evanghelie, după aceea datele s-au modificat. Susținerea până în pânzele albe a unora (Blandiana, Buzura, Hăulică, Geta Dimisianu, Manolescu) ce putea să aibă atunci justificare, după 89 a creat confuzii, a provocat injustiții - atât prin acțiuni directe (campania Monicăi Lovinescu de a face din Blandiana, nu doar o vânjoasă opozantă anticomunistă - n-a rezistat ea prin arpagicultură ? - ci chiar “sertaristă”! - vezi textul din decembrie 1986 din *Convorbiri literare*). Dar mai ales prin **tăcerea păstrată asupra unor fapte-rele ale protejaților - tăcere acordînd acoperire morală a unor fapte imorale** - exemplul recent al traducerii, la Humanitas, a **Cărții negre a comunismului** cu “afacerea” **Anexei** și a **Addendei**. Tulburătoare coincidența : în ordinară, în nepăsătoare **falsificare a istoriei** au fost direct implicați subdirectorii de conștiință Blandiana, Liiceanu, Manolescu, Adameșteanu, protejații fără restricție, dintotdeauna.

Într-un text “blasfematoriu” din *Cotidianul* îmi exprimam convingerea că, dacă Monica Lovinescu și Virgil Ierunca nu ar fi păstrat

tăcerea în legătură cu pașii pe de lături ai protejaților lor, nu s-ar fi ajuns la această uluitoare (și tragică, la urma urmei) concluzie : scriitorii de valoare nu au “recuperat” anii, deceniile de demisie morală ; pentru ei, luminători ai poporului, istoria a fost și a rămas o “materie” aparte, o știință (nu sunt ei creația, chiar fără voie, a materialismului științific ? și istoric ?) ; iar cei care vor să scrie “romane istorice” se documentează, cum se documentează cei care scriu despre viața furnicilor, despre moartea balenelor. Intelectualul român și în primul rând scriitorul la român este, nu doar ignar în materie de istorie, dar incapabil de a înțelege istoria ca o necesitate, o realitate constitutivă a faptei scriitoricești.

De aici, pe de o parte, incapacitatea de a realiza *timpul*, de a accepta existența și necesitatea *cronologiei* ; de aici refuzul scriitorului român de a-și face *datoria* (ei da : datoria) de scriitor, aceea de a limpezi faptul scris, și nu, așa cum făcuse până în decembrie 89, când rezistase... estetic : întunecându-l, ascunzându-l, codificându-l, traficându-l, apoi, din lene și din frică, invitându-l pe cititor la...coautorat. Scriitorul român rezistent prin cultură și-a imaginat că, trezit din somnul cel de moarte taman la 22 decembrie 89, dacă a fost de 3-5 ori în Piața Universității, a și absolvit cursul accelerat (și fără profesor) de istorie, de democrație, de libertate. Ei bine, nimic nu se recuperează în materie de... umanioare, cu atât mai puțin de etică - dovada fiind chiar “dezbateră” pe marginea volumului **Această dragoste care ne leagă**.

Participanții - printre care și D-ta, dragă Grigurcu - au dovedit pentru a multa oară :

- nu cunosc istorie elementară ;
- n-au de gând să învețe, măcar la bătrânețe, câteva elemente ;
- la urma urmei, puțin le pasă de ceea ce este, la toate comunitățile, istoria - fie ea orală, fie scrisă (à propos : *singura lucrare* apărută în acești 9 ani de libertate și meritându-și numele este **O istorie sinceră a poporului român** de Florin Constantiniu). Fapt care multe spune el...

Astfel se explică indiferența cu care persoane serioase, universitare au evaluat, au judecat fapte de istorie din... istoria lui Caraion.

Astfel se explică scrisoarea mea adresată lui Grigurcu - nu altcuiva.

Iată, ai aflat “realitatea judecății mele” (fii sigur - deci: teme-te - : nu e doar a mea) în ceea ce te privește.

Știi foarte bine (dragă Grigurcu) : sântem ceea ce ne facem noi înșine și nu ceea ce încercăm să fim, pentru a nu-i jigni (!) pe cei pe care-i prețuim.

Prețuire,

Paul Goma.

Tot 6 nov. : Aseară au fost la noi Șișmanienii. Am tras o bârfă. Ne-am simțit foarte bine.

Azi n-a venit poștă, mâine e 10, iar poimâine o altă sărbătoare (națională) : Armistițiul din 1918. (...)

Marți 10 noiembrie 1998

N-am socotit, dar am lucrat mult timp la scrisul ultim. Și din pricină că n-am avut textul sub ochi. În cele din urmă a venit, dar - stupeoare !: nu era întreg, trebuia să am puținică răbdare, să fie publicată și a doua parte... În așteptare, am lucrat - pe îndelete : (toată porțiunea “bibliografică” Grigurcu-Breban a fost scrisă pe când nu cunoșteam nimic din “Scrisoare deschisă către Paul Goma”). Când mi-a venit prima parte (Nicoleta Sălcudeanu mi-a trimis acea pagină din *România literară*, tocmai de la Tg. Mureș), m-am așternut pe lucru - doar cu jumătate de inimă : dacă nu știam ce se află în cealaltă (n-aveam de unde ști dacă urmează una sau... mai multe, ca la Bianca Marcu și ca la Iorgulescu). Răgazul neobișnuit de lung destinat pregătirii, apoi cum altceva tot nu mai scriam atunci, m-a dus la “concluzia” (care putea fi foarte bine și perfect falsă !) : ceva nou, ceva care să răstoarne impresiile (și contraargumentele) produse de prima parte a textului grigurc’ - n-are să apară (în partea a doua). Eram sigur însă de reproșuri ; de plângerea că l-am ofensat, că i-am numărat greșelile, dându-i cartonașe galbene (asta mi-o comunicase în ultima - sper nu cea din urmă - scrisoare în care să arăta surprins și îndurerat). Așa că ieri, după amiază, când mi-a venit faxul de la Laszlo, cu partea a doua a “Scrisorii...”, răspunsul meu era gata... Așteptam să am sub ochi întregul text al lui Grigurcu, mai degrabă din datorie decât din nevoia de a fi informat despre ce are să mai vorbească el.

Așadar, tot aseară am tras la imprimantă vreo zece exemplare, le-am pus în plicuri și aștept să se deschidă poșta. (...)

Astă-noapte, în semitrezie, mi-a venit întrebarea :

«Ei : ești mulțumit? Ești mândru de ce-ai făcut - și cu Grigurcu ?»

M-a fulgerat rușinea. Și m-am simțit vinovat - vorba lui Kiropol : «Și cu Grigurcu te certă ? Și în el dai ?»

Sânt treaz de mai bine de două ceasuri (e șapte) și nu mi s-a risipit rușinea, vinovăția: chiar așa : lovesc și în Grigurcu ? Mi-l îndepărtez și pe el ?

Da, e o mare porcărie ce am făcut cu Grigurcu - el, care mă vorbea numai de bine (cu excepția “Radiografiei Goma”...) ; el care rar de tot mă uita în vreo înșiruire de nume (de disidenți, de

oponenți - de să turbeze Al. George cel Viteaz, nu alta !)... Dar...

Să nu fim ipocriți : nu cred să existe autor de cărți insensibil la citirea ori necitirea cărților sale - cu precădere de către acei oameni la a căror opinie ține. Prin urmare, chiar dacă știam de multă vreme că Grigurcu nu are organ pentru proză (oricum, infinit mai modest în comparație cu poezia, critica și istoria literară), nu mi-ar fi displicut să întâlnesc în scrisul fostului meu coleg de la "Eminescu" o opinie cât de câtă despre vreuna din cărțile mele. Și n-am găsit.

Să fi fost "supărarea" lui pe un autor care-l oarecum încondeiase, chiar molestase ? N-ar fi un motiv neîntemeiat - numai că, iată : **Justa**, în care fusesem ne-tandru cu... "Gregorian" a fost editată în 1995. Or până atunci apăruseră: 1. **Culoarea...** 2. **Gherla**, 3. **Soldatul câinelui**, 4. **Ostinato**, 5. **Ușa...**, 6. **Patimile...** 7. **Din calidor**, 8. **Arta refugii**, 9. **Astra**, 10. (prima parte din) **Sabina...** 11. **Amnezia I** - iar în anul apariției **Justei** : **Amnezia II** și **Scrisori întredeschise** - ceea ce face, totuși, un total de 13 titluri.

Firește, un autor nu are dreptul să pretindă cutărui critic literar să scrie neapărat despre producțiile lui. Dar să fie amărît - are? Să se simtă chiar nedreptățit atunci când criticul - Grigurcu - scrie despre "universul penitenciar" - dar nu-l pomeneste și pe el (care, orișicâtuși, chiar de nu avea vreun talent, măcar fusese un pionier în materie)?; când scrie despre "tortură", dar nu suflă un cuvânt despre o carte - apărută, totuși, în vara anului 1990 și pomenită în cu totul alt context : **Gherla** ?; când vorbește despre reeducare - dar nu se oprește măcar să enunțe titlul : **Patimile după Pitești** ? În fine, ca basarabean, să nu amintească măcar de **Din calidor** ?

Acesta nu este un reproș- ci constatare : Grigurcu nu a citit nici o carte de a mea (nici măcar **Jurnal-ul** - despre care a scris).

Ce se va fi petrecut cu el - în raport cu mine? Desigur, o ranchiună tenace, durînd din toamna anului 1954 :

Este foarte adevărat : nu făceam parte dintre acei colegi ai săi care să participe activ la farsele, la punerile în scenă ("Cutremurul", "Furtuna") cu care se distrau băieții, ca la acea vârstă, cu destulă cruzime și cu vădită bătaie de joc pe seama lui; însă, recunosc : nici nu intervenisem hotărît pentru curmarea unor astfel de spectacole. Nu am nici o scuză - prin comparație - dar îmi amintesc că nici fetele noastre (aveau un dormitor întreg, al lor, la același etaj, ne făceam reciproc vizite - colegiale, se înțelege) nu au intervenit în apărarea lui "Grișa" - poate doar Geta Săvescu, soția lui Zednik să fi spus de două ori : «Dar mai lăsați-l în pace !»

Fiindcă el era general-antipatizat. Desigur, în fiecare comu-

nitare există o ciucă a bătailor, un individ mai slab fizicește, ori mai bolnăvicios, ori mai urâțel - Grișa nu era decât antipatic. Și pârâcios. Te reclama la cel pe care-l detestă, acum, în scris: Petre Iosif, una-două, pentru tot felul de fleacuri - dar pe care le politiza !

Firește, nu acesta este motivul pentru care, la “demascarea” lui niciun student nu i-a luat apărarea, măcar găsindu-i circumstanțe atenuate... Băieții gândiseră : ce semănase - culesese. Ba chiar, constatînd că pedeapsa fusese “numai” exmatricularea, comparînd-o cu arestarea celorlalți doi, ofițerii de securitate Popa și Florea, ne-am zis că “lucraseră pilele din familie”, altfel, pentru ceea ce “comisese” Grigurcu, atunci, se intra în pas-alergător în pușcărie - și numai în cazuri ne-grave, se trimitea la Brigăzile de Muncă (DGSM ?), unde băieții cunoșteau pușcăria... în uniforme militară.

Asta pentru a spune că, din păcate pedepsirea lui Grigurcu nu ne-a trezit compasiunea. Nu, Doamne-fereste, pentru ceea ce “comisese” (vizita la Arghezi, la văduva lui Lovinescu, “deținerea unui volum de Arghezi” ...), ci fiindcă fusese un coleg de cămin și incomod (din motive de igienă) și antipatic. Noi, băieții, cu toții (chiar și Zednic, invalid : avea un picior țeapăn din genunchi, în urma unui accident la oțelăria de la Reșița) jucam fotbal în curtea din spatele institutului ; mergeam la meciuri ; mergeam la cârciumă ; mergeam la curve. Colegul nostru Grigurcu nu știa ce-i o cârciumă, ce-i o femeie, ce-i o minge de fotbal. Apoi mai era ceva care întreținea (sau adăuga) antipatia: “protectorul” său era Aurel Covaci - pe care îl intuiam ne-curat. Ceea ce s-a confirmat în timpul “demascării” protejatului. Cu Covaci discutam, beam, glumeam - totdeauna cu multă... răutate; cu sentimentul că ne răzbunăm pe el, “omul lui Petre Iosif” - erau mai mulți, dar acum vorbesc numai de “orădeanul lui Grișa”. Covaci, pe care Grigurcu l-a indicat a fi unul dintre denunțătorii săi în chestiunea cărții poștale trimisă Monicăi Lovinescu - abia după moartea acestuia. Iar pentru că George Muntean încă n-a murit, nu-i rostește numele - știut de toți, deci și de el, de Grigurcu.

De la exmatricularea lui, din toamna lui '54 nu ne-am mai văzut decât binișor după '65 : ne-am salutat, am schimbat câteva cuvinte, am aflat că era la *Familia* din Oradea (serie nouă)... I-am întâlnit semnătura, fie sub texte critice, fie pe volume de versuri (mai nimerit ar fi singularul, mi-a rămas titlul **Un trandafir învață matematica** - să mă înșel ? - nu : în '68). Nu mi-a lăsat o amintire nepieritoare. După decembrie 89 am constatat că se lansase în presă cu declarații pe gustul meu. Am aflat că

lucrează la *Dreptatea*, dar și la *Contemporanul* lui Breban. Interviuul lui din *Apostrof* 2 /92 nu m-a mirat foarte, nu m-a iritat: Grigurcu nu-mi fusese aproape, chiar dacă se afla de aceeași parte a gardului. Prestația din *Apostrof* mi s-a părut a fi : “obligatie” față de Breban, deci, cum am mai spus : atunci (în 1992) nu m-a mirat.

În două rânduri - în 1990, devreme - și în 1991 am încercat să iau legătura cu el, prima oară pentru a-i cere să trimită volume de-ale sale la Biblioteca din Orhei, a doua oară... nu mai țin minte motivul, ceva asemănător, în legătură tot cu basarabeni noștri. Aveam adresa de la Tg. Jiu, i-am scris - Grigurcu nu mi-a răspuns. A răsărit, surprinzător, abia în '97, în legătură cu **Jurnal**-ul. Mărturisesc : când am aflat - de la Laszlo - că... Grigurcu mă apără, mi-a făcut mare plăcere (cui nu i-ar fi, după o corecție ca cea administrată de grupuri-grupuri de tovarăși scriitori indignați ?). Cu atât mai adâncă a fost deziluzia : Grigurcu nu mă “apără” pe mine (ceea ce nu era o nenorocire) și nu apără un principiu, decât în vederea construirii unei bune introduceri pentru obiectiile de principiu - mai cu seamă “ingratitudea” mea față de Monica Lovinescu. Impresionat, totuși, de tonul introducerii, în răspunsul dat am făcut și eu o intrare în chestiune ceremonioasă - pe care Grigurcu a luat-o la primul nivel, ca să zic așa, în chiar “Scrisoarea către P.G.” recent publicată.

În fine, am iangajat relații epistolare - la inițiativa lui: scuzându-se că nu răspunsese, în urmă cu ani (dar neexplicând motivele), hai să fim de-acum încolo ca frații și să combatem dimpreună fiara. Mi-a explicat de ce-mi scrisese: ca să mă roage să scriu “ceva” pentru *Jurnalul literar*. Am făcut pe dată acel “ceva” ; m-a rugat să vorbesc cu Dan Petrescu pentru un volum la Nemira - am făcut-o cu bucurie (cică ar apare în curând). Știind că, în acest an, urmează să-i apară vreo cinci, am comis imprudența să i le cer (gândindu-mă că și eu îi trimiseseam câteva, pe banii mei, de la Paris - și nu doar cărți de-ale mele). N-a făcut-o: că n-are bani... Am înțeles motivul și într-o scrisoare, binișor iritat (și de faptul că citisem în *Jurnalul literar* o scrisoare a lui Ierunca mulțumindu-i lui Grigurcu, pentru trimiterea cutărui volum - la Paris...), i-am comunicat să nu se mai ostenească - știu ce înseamnă să n-ai bani de poștă... El însă mi-a expediat un colet cu 5 volume în aceeași zi în care îmi scria că a fost surprins de scrisoarea mea à propos de cronică “De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion”... Ce pot deduce : că, înțelegând : relațiile noastre vor avea de suferit, vrea să se despartă ca un domn...; sau: acum, că tot nu mai contează, mi-a trimis volu-

mele - în care referințele la cărțile mele lipsesc cu desăvârșire...

Hoțul cu un păcat, păgubașul cu o mie... (...)

Am fost la poștă, am trimis răspunsul la Grigurcu : *România literară*, *Cotidianul*, *Lumea liberă* ; Laszlo, Sălcudeanu (cei doi alimentatori cu bibliografie...), lui Solacolu și lui Sami Damian - interesați de Caraion. M-a secăt la pozna. Deși am făcut o șmecherie (vai de șmecheriile mele căcăcioase !) : am “tras” din gramajul hârtiei : în loc să trimit 5 file a câte 64 gr., am trimis “doar” 3 (de 80 gr.) - însă fără a socoti munca migăloasă cu imprimarea recto-verso...

Miercuri 11 noiembrie 1998

În ultima *Vatra* sosită (8/98) “Țintă fixă” este Mircea Zăciu și al său jurnal (care a adunat 4 volume).

Surprinzătoare “contribuția” lui Gelu Ionescu : eu îl credeam un universitarist de-al discutatului, un ceremonialist - și un ocolist. Ei bine, în textul “O oglindă”, Gelu Ionescu își arată o fațetă necunoscută mie :

Pe de o parte îndrăznește (!) să formuleze, nu doar rețineri, ci de-a dreptul critici la adresa Însușului Profesor Zăciu; pe de alta (și în același preț), să aștearnă pe hârtie anume adevăruri generale ce nu-i mai ieșiseră vreodată de sub peniță - iar eu, rău ce sânt, credeam că nu vor fi posibile într-un viitor previzibil.

În fine, careva dinăuntru - și chiar universitarior ! - le-o spune de la obraz “rezistenților prin cultură” : să înceteze cu astfel de laude de sine - Occidentul nu e deloc sensibil la asemenea acte de bravură. Legată de asta, G.I. îl ciupește pe Zăciu care ar fi formulat (condiționalul se datorește faptului că am citit doar primul volum al Jurnalului și fragmente din al III-lea, în *Vatra*) - deci, ar fi formulat reproșuri la adresa românilor din exil “mai ales universitari”, “un fel de «lamentare a neînțeleșilor»” - pe care “am gândit-o și eu”... G.I. continuă, analizând corect psihologia “ostatecului” și a exilatului - în raport cu cea a Occidentalului. Odată terenul pregătit, atacă direct :

“În legătură cu «dialogul» pe care această operă îl are cu lumea din afara României, izolată prin dictat de restul lumii aș remarca și ostilitatea surdă pe care autorul ei de atunci o are pentru cei plecați - pentru emigrație. «Prestația» acesteia în general îl nemulțumește, reproșează celor care au plecat - inclusiv mie - că... au uitat ori că simplifică reduționist și cu suficiență chiar valoarea literaturii române în genere sau, mai grav, destinul poporului și al țării din care vin”(subl. mea)

Mai departe G.I. spune : pe măsură ce propria-i emigrare

“se apropie”, Zaciu devine mai...- nu, nu mai înțelegător, Doamne ferește!, ci... mai imparțial, în sensul: “nici aici, nici acolo” (în fapt, nicăiri - acesta este adausul meu). În acest text foarte bun, m-a deranjat următorul pasaj:

“M. Zaciu este sfătuit de confrăți să apeleze (în chestiunea **Dicționarului** - n.m.) la «mărinimia» unuia dintre cei mai cinici funcționari de partid - și anume Gogu Rădulescu. Această nuli-tate - **al cărui merit a fost acela că a fost bătut de legionari pentru că era comunist** (subl. mea) - a cultivat o seamă de scriitori și intelectuali adevărați - cum ar fi Augustin Buzura, Ana Blandiana, soții Dimisianu, Z. Ornea etc. - chemându-i la masa sa ca la un fel de «curte»...”

Cum să spun... Și mie mi-a fost profund antipatic Gogu Buldogogu - dealtfel l-am încondeiat într-o carte, **Bonifacia**, l-am atacat de fiecare dată când aduceam vorba despre Buzura, despre Blandiana și *despre Manolescu*. Dar să scrii că singurul merit al cuiva - al oricui - este acela de a fi fost bătut (de oricine, oricând) - găsesc a fi inadmisibil. Sper că G. I., atunci când va scoate în volum textul în chestie, va elimina această - nu gafă, ci eroare. Fiindcă potrivit “concepției”, și securiștii pot spune oricând despre oricare dintre (probabil) milioanele de oameni trecuți prin labele lor că... singurul lor merit este acela că fuseseră bătuți...

Și pentru că am ajuns la acest episod, consemnez aici două apropouri :

În 1987 am scris pentru Deutsche Welle un text :“*Era Nouă* și un tovarăș foarte vechi” - inclus în volumul de **Scrisuri** ce stă să... cadă, vorba coșbucului nostru național. Mă dădeam (acesta este termenul) la Gogu Rădulescu, autorul unor amintiri din timpul “ilegalității”. Povestea Gogu cum studenții legionari din căminul lui îl legaseră și-l bătuseră îndelung - cu frânghii ude... Fapt odios în sine : pui laba pe adversarul politic - și-l bați (adevărat, nu era doar rețeta flăcăilor legionari - Crainic scrisese cu litere de-o șchioapă, în 1935, când Panait Istrati își anunțase întoarcerea în țară : “**Și dacă l-am bate?**” Caraghioslîcul răzbătea însă de sub condeiul Gogului - care nu mai avea secretară să-i românezeze textele - ceva în genul :

“M-au supus unei bastonade cu frânghii ude...” - ceea ce mi-a îngăduit îndoielnicul joc de cuvinte : “Bine că nu-l supuseră unei frânghiade cu ciomege uscate...”

Al doilea : acum vreo săptămână a apărut, în franceză, Jurnalul lui Sebastian, în traducerea lui Alain Paruit. Am citit cronica din *Libération* - cum însă nu mai găsesc ziarul, nu pot da numele recenzentului. Dar nu-i nimic : oricum, acesta luase

“informațiile” de la traducător. Și ce au citit francezii în legătură cu perioada dintre cele două războaie din România, “la montée du fascism” - à propos de bietul Sebastian ? Că, atunci, legionarii îl bătuseră sălbatic “**studentul liberal Gogu Rădulescu**”.

Ăsta este Paruit : un mare apărător al onoarei “minoritariilor”. De ce l-a făcut el pe Gogu “liberal” : din ignoranță? Da de unde !, avea “bibliografia”, în familie ; apoi Francezii sunt sensibili și la pătimirile comuniștilor ! Ba chiar cu osebite la ale lor...

Să mai consemnez un pasaj din textul (încă o dată : surprinzător de foarte bun !) al Gelului cu același nume :

“...mai rămâne lui M.Z. (...) să mediteze... critic la ceea ce a rămas din cedările vechi - și INEVITABILE...”

Un alt text (tot în *Vatra* nr. 8) care mi-a atras atenția - cred și eu: face câteva aluzii și la mine... - este “Autoritatea de martor” de Vasile Baghiu.

Numele îmi spune... două lucruri : Baghiu îl cheamă pe acel student de la Gherla care trimite vorbă logodnicei sale să vină în fiecare duminică și să se prefacă a îngriji mormintele din cimitirul alăturat - când scriam **Gherla**, nu i-am dat numele (întâmplarea o știam de la Gică Păcuraru, pe el nu-l întâlnisem). Prin 1990 mi-a telefonat însuși eroul cărții, spunându-mi că citise **Gherla** și că se recunoscuse. La întrebarea mea : ce se alesese din idilă, a mai întâlnit-o pe logodnică ?, el a răspuns că da, fata îl așteptase, se căsătoriseră, avuseseră și copii (copil?). Din nefericire, ea murise de curând.

Vasile Baghiu: acest nume l-a rostit Mariana Sipoș la telefonul dat cu câteva zile înainte de 2 octombrie (în preajma călătoriei în Elveția, pentru Valentina Caraion) : Manolescu îl invitase pe Tudoran la emisiunea lui și, printre altele, spusese(ră) cam așa : Vasile Baghiu, în *Calende*, încearcă să-l reabiliteze pe Paul Goma... Mariana Sipoș era furioasă pe amândoi “prieteni” mei : cum adică, să-l reabiliteze pe Goma : dar ce, fusese condamnat ? Din păcate, nu cunoștea acel număr din *Calende*, iar de Vasile Baghiu doar auzise, nu citise nimic de el.

Acesta nu poate fi acela : eroul meu din **Gherla** era politehnician - iar când mi-a telefonat am înțeles că terminase în cele din urmă facultatea și profesase - până la pensionare ? Dacă va fi o legătură între cei doi (deși numele nu e o raritate în Ardeal și în Banat), atunci este de la tată la fiu - sau de la unchi la nepot. Acesta e tânăr. Se vede după cum gândește și vede lucrurile - mai ales pe cele ale “bătrânilor”.

Mai întâi îl contrazice pe Paler (care prezintă volumul). Tavi, Gânditorul de la Lisa pretindea : Zaci ar fi riscat, publicându-și jurnalul contemporan...:

“...din 1990 încoace au fost publicate și alte scrieri memorialistice (...) unele dintre ele mai necruțătoare chiar cu persoanele-personaje care le animă decât însemnările diaristice ale unuia dintre autorii Dicționarului...”, scrie Baghiu și... harșt!: “Dimpotrivă.”

“Dar tot atât de adevărat este însă că puterea de a spune *acum* și nu *atunci* adevărul (subl. în text - n.m.)(...) devine un motiv al discutării și sub aspect etic-moral al Jurnalului. (...) faptul că în timpul scrierii Jurnalului el nu a avut curajul unei atitudini radicale, nu a avut curajul unor reproșuri directe pentru confrății săi (decât cu rare excepții), ci s-a mărginit doar la consemnarea secretă a observațiilor sale, nu este tocmai lucru de laudă. Este aspectul cel mai important care-l deosebește de un alt autor de jurnal din zilele noastre, Paul Goma”.

“Fie și pentru că au apărut în aceeași perioadă comparația (...) se impune. (...) Le apropie valoarea lor de documente excepționale care dau seama, împreună, de lumea românească din România și din afara României. Ținând cont de caracterul preponderent documentar mi se pare inutilă și chiar un impediment la lectură preferința lui Mircea Zăciu pentru inițiale în locul numelor reale, în pofida unei evidente dorințe a demistificării, a limpezirii lucrurilor. Oricât de expresive, astfel de scrieri aparțin fatalmente mai mult istoriei literare decât istoriei literaturii (nu invers ? - întrebarea mea, P.G) și atunci, în numele și în ajutorul cititorului de peste veac, interesat la rândul-i de identitatea persoanelor-personaje, s-ar fi convenit o cât mai mare transparență”.

(M. Z) “încearcă o mișcare a operei sale de la documentar spre literar și prin acest efort de a conferi persoanele evocate (tocmai prin eludarea numelor reale) un cât mai accentuat caracter de personaj. În timp se va observa probabil și în ce măsură a fost eficient acest procedeu. (...) conștient de aceeași problemă a gradului de autonomie estetică a jurnalului, Paul Goma încearcă s-o rezolve prin includerea unor lungi pasaje eseistice și mi se pare că el se află mai aproape de izbândă decât profesorul clujean”.

“N-ar fi tocmai nepotrivit să numim acest «jurnal-roman», acceptînd fantezia critică, romanul **rezistenței prin cultură** (subl. în text), pentru că este un **roman al resemnării** (s.m. P.G.). Mă gândesc la resemnarea scriitorului român (mereu acuzată de Goma) în fața samavolniciilor regimului dictatorial. Pentru că, iarăși, față de G., în fața abuzurilor, M.Z. nu face decât să noteze în jurnal, construindu-și, cum spune el însuși «un confort de victimă». (...) nu este cinstit să judecăm lipsa de curaj a unui om care s-a comportat de altfel cu demnitate (...). Dar când această lipsă de curaj esențial se transformă, mai târziu, prin publicarea

jurnalului, în viziunea exegeților, într-un act de curaj (...) atunci chiar se impun nunațări măcar la fel de severe ca multe dintre observațiile ironice, sarcastice sau cinice din paginile Jurnalului.”

Mai departe - citez din Vasile Baghiu :

“Astfel, întâlnim în acest al patrulea volum reproșuri comuniste psihanalizabile legate de luxul în care trăiesc unii dintre amfitrionii săi, iar incriminarea se bazează pe... «o scumpă față de masă» din sufragerie.(...) Egoismul sincer mărturisit (p.37), autojustificările adese penibile (p.109), suspiciunile față de jurnalele altor scriitori (p.160 și 163), bănuiala că ar fi contrafăcute tocmai când el însuși scrie un jurnal ce va fi publicat în viitor și asupra căruia ar putea să planeze aceeași bănuială (...), felul tipic românesc în care, atunci când apare un nou dizident, departe de arăta că se bucură, se întreabă ce fel de scriitor este (tot așa cum altădată despre Goma scriitorii spuneau că nu are talent)...”

În fine, despre comentariul lui Dimisianu :

“o frază ca : «Dintre jurnalele autorilor contemporani nici unul nu a stârnit un interes echivalent în amploare, nici chiar cel al lui Paul Goma, oricât au mizat editorii acestuia pe efectul de scandal al “dezvăluirilor” fostului dizident măcinat de frustrări» - trebuie privită cu rezerve (...). Mai întâi pentru că nu putem evalua amploarea interesului stârnit de o carte în comparație cu altă carte (...) observând, nu numărul de cronici scrise (evident mai mare în cazul lui M.Z., poate și din motive aniversare), ci tipul de discuții (polemici) stârnite de ele (mult mai interesante în cazul lui P.G). În al doilea rând deoarece autorul acestei fraze este personaj al ambelor jurnale, în mod radical diferit surprins, negativ la Goma (pe care îl jighește în fraza respectivă) și pozitiv la Zaci (pe care îl laudă în cronică). Nu mai spun că valoarea unei cărți nici nu poate fi dată de «amploarea interesului» pe care îl provoacă.”

Am citat atât de copios din Vasile Baghiu, desigur, din pricină că mă comentează - dar și pentru că, în sfârșit se găsește careva în întreaga Republică Română a Literaturii - nu : să vadă, dar să aibă nemaipomenitul curaj de a spune ce gândește, nu ceea ce i-ar place comentatului să citească (nu e singur : mai este Laszlo, mai este Caius Dobrescu - vor fi având aceiași vârstă)...

M-am hotărât să scriu un text mai consistent despre **Jurnal-ul** lui Zaci. Am să cer din țară volumele II-IV, primul îl am. Nu se poate ca Profesorul să facă, să scrie, să spună orice, oricum și să nu i se atragă atenția. Știu că în majoritate, cei de la *Vatra* i-au fost studenți și, ca la universitatea clujeană, fiecare își idolatrizează profesorul fără pic de discernământ. Bine : n-o să-l publice *Vatra* - o să gădesc în altă parte.

Zaciu mi-a fost totdeauna antipatic - și cunosc “izvorul” ; “scenariile literare” publicate în volum, în tandem cu Vasile Rebreanu - ba despre 23 august 44, ba despre 6 martie 1945 (Dicționarul cronologic nu-l pomeniște deloc pe coautor - de ce oare ?); în timpul doi am să declar: da, eu, autor de jurnal, am fost atacat de Zaciu - și el diarist : m-a acuzat de... păcate pe care le are și el; ori numai el : chestia cu “contrafacerea” jurnalului - el care, la Avertisment, în vol I scria (despre cei de la *Vatra*) :

“Fără insistențele, încurajarea și imboldul lor afectiv nu m-aș fi încumetat să *transcriu și să organizez tomul de față*” (sublinierea mea, apăsată).

Înapoi la Grigurcu : din cele 5 volume trimise 4 adună publicistica. Ce mă irită la el, pentru că mă dezorientează - mai corect : mă lasă în întuneric, fără un reper : nedatarea textelor.

Bucata în care mă pomeniște cel mai... insistent (în afară de tableta **Goma**, în două variante) este unul de răspuns dat Ilenei Mălăncioiu! Ileana Cosânzeana scrisese că cel care suferă mai vârtos de “complexul Goma” este Grigurcu! - de aici dă-i și luptă-i ! Așadar pentru Grișa eu sânt... disidentul, ăla curajos - dar nimic altceva. Eh, da... Și când mă gândesc la Kiropol care-i tot dădea cu :

«Grigurcu te iubește, băăăăi... Te iubește, băăă’...»

Cum să nu mă iubească, băăăi !?

Joi 12 noiembrie 1998

Nimic deosebit. Plouă, e frig. Nimic la poștă.

Sâmbătă 14 noiembrie 1998

Am pregătit pentru poștă alte 5 plicuri conținând : O aniversare și Scrisoare către Grigurcu (*România literară*, Cistelecan, Boerescu, Tupan, Ierizan și Davidescu). (...)

Seara : au venit ziarele. Și două atacuri : Primul e semnat C. Țoiu și poartă titlul : “Noroc cu domnul Katz...” 9 sept. 98) (...)

Al doilea atac este semnat de un Gheorghe Iuliu Gheorghiu (din București (își dă și adresa...) (...)) :

Așa-mi trebuie - dacă scriu la *Cotidianul-lui-Cristoiu!*

Duminică 15 noiembrie 1998

N-am făcut mare brânză - l-am așteptat pe Luca Pițu (s-a făcut ora 17)? S-o fi dus la Mailata și acolo a făcut-o mailată - dacă a venit ; însă dacă n-a venit - înseamnă că n-a venit, scurt !,

vorba celuia

Am scris textul de răspuns lui Țoiu :

Paris 15 noiembrie 1998

Noroc cu Domnul Tzoiu !

Recent, în *Cotidianul*, numitul C. Țoiu semnează un atac bezmetic și abject împotriva...

Nu. Eu nu sânt ca numitul Țoiu, analfabet al **citatului**. Eu pun ghilimelele citării, îl iau pe cititor drept partener - nu cum îl crowsideră el : un leneș al satului căruia scriitorul îi rumegă posmagii literaturii curate cu voie de la secu - altfel, bietul, nu înțelege. Citez, deci, din Țoiu C.:

“Recent, în *Cotidianul*, numitul P. Goma, la rubrica sa privată, anume intitulată «Gaura din...» semnează un atac bezmetic și abject împotriva mea și a lui George Bălăiță. Cum că noi am fi fost trimiși special de Securitate la Stockholm să împiedecăm apariția la o editură a unei din pișăcioasele sale scrieri” (...) “În iunie 1977, împreună cu Bălăiță, am participat în Finlanda, la Lahti, la una din întâlnirile internaționale scriitoricești obișnuite. La întoarcere... noroc cu domnul Katz !”

Cine e “domnul Katz” ? După nume : un evreu. Ce rol are în text? 1. Să probeze (?) că întâlnitorii internaționali - nici uniunscriitorezi (altfel spus : inginerii sufleticoli) erau trimiși în negrele străinătăți fără bani ; 2. Să fie evreu ! Bun. Și ce face “domnul Katz”? “De milă sau de prietenie” împrumută, fără a i se fi cerut, 200 mărci finlandeze cu care cei doi breslași tricolori în vâjâială prin Finlandia pot petrece o noapte la hotel. Aici intervine miracolul :

“Așa avurăm noi posibilitatea să tragem la un hotel foarte modest, ajungând la Stockholm” - acestea au fost scrise de C.Țoiu, altfel scriitor de limbă română. Din scriitura lui înțelegem : cei doi se culcă, seara, la hotel, în Finlanda, dimineața se trezesc în Suedia ! Reiese că în 1977 Românii treceau granițele dintre țări capitaliste ca pe niște vulgare dâmbovițe. Și noi dormeam, soro ! La Stockholm Țoiul nostru național dă nas în nas cu un alt Katz - citez :

“...acest Coeckelberghs, un evreu deștept, aventurier, troțkist, fost secretar al africanului Chombe, i-o fi transmis, orgolios, ceva mârșavelului de textier (eu sânt acela! - n.m. - P.G.), fapt e că acesta, țată și născocind ca să crească în ochii lumii, i-a spus lui Virgil Nuștiucum de la Europa liberă care dădu imediat pe post știrea (...). Și uite-așa, și virgolică și paulică intrară amândoi braț la braț **pe ușa din dos** (sublinieri în text - n.m. P.G.) a vieții noastre literare, pe vechi stampilați de această grosolană minciună”.

Numitul Țoiu a debutat în 1965 cu “un roman despre teroriști” (citește : partizani) de cea mai abjectă extracție : **Moartea în pădure** (model: **Vânătoare de lupi** al Canaliei Canale, Petru Dumitriu) și a sfârșit ca ștergătoare de picioare la ușa lui D.R.Popescu, președinte

numit de Ceaușescu. În cărțile sale, a mâncat cu polonicul căcat comunist, dar a făcut cu ochiul legionarilor, asigurându-și imunitatea. Decembrie 89 l-a băgat în boale, dar s-a întreținut cu alt surprins : N. Manolescu, care l-a spălat și pe el de balega colaboraționismului târîtor. Drept care crede că cititorii de azi sunt tot cei de ieri, deci vor înghiți orice gogoriță, ca prezenta amintire de călătorie din Finlandia în Svedia - unde nu te mai poți învăța de atâția ovrei - indivizi care, după ce că sunt ceea ce sunt, le plătesc și hotelurile bieților martiri ai unionalului scriitorism cu bilet de voie de la Ivașcu-Virgil Teodorescu, vestiți comici ai anticomunismului.

Ce scrisesem pentru a provoca croncăniturile baboțioești ale numitului ? : că, în 1976, după apariția în franceză a cărții **Gherla** (aceasta fiind “pișăcioasa scriere”) și difuzarea ei la Europa liberă, în lectura mea (aflat în România), Securitatea furioasă și în panică, ape-lase la posturile-fixe din Occident (I.C. Drăgan, Milhovan, M. Titus, Govora), precum și la “colegi de breaslă” din țară, prozatori bine cotați : Ivasiuc-Breban - trimiși cu lămurirea la München, la Paris, la Stockholm în 1976, în 1977 Țoiu-Bălăiță, la Stockholm, la “ovreiul deștept, aventurier, troțchist”, care-l publica pe Goma (și care plătea emisarilor hotelul pe o săptămână !).

Numitul Țoiu, în loc să stea în prepeleacul seninătății și să mediteze la multele și marile porcării făcute colegilor săi (eu nu-i sânt coleg !), se trezește clămpănind din falca-i de salcâm veritabil. Nu i-am făcut “onoarea” de a-l trata de “securist”, cum a încercat el diversiunea cu “domnul Katz”, depanatorul de scriitori români. Ci am spus, repet : l-am tratat de scriitor (și deloc rău, măgarul !) care a acceptat să facă muncă-voluntară (și murdară) : calomnierea unui alt scriitor (și a unei cărți) - fiindcă așa i-au dat dispoziție Hobană și Iancu - acești “tovarăși-devotați-în-civil”.

Cât despre “viața noastră literară” : spre deosebire de mine, care n-am intrat deloc în ea (să fie la ei, acolo), Țoiu este introdusul pe ușa din dos a ei, strecuratul pe scara slugilor, cu plecaciunea Moartea în pădure - în același an, 1965, când apăreau cărți perfect citibile și azi ca Iarna bărbaților de Bănulescu, Sufereau împreună de Băieșu, Somnul pământului de cel care avea să cunoască o involuție din cele mai românești : D.R. Popescu.

Ai dreptate : sunt prea mulți - și peste tot - “domni Katz”, “domnule Tzoiu”!

În același preț am scris și lui Grigurcu (acasă la el) :

Paris 16 noiembrie 1998

Dragă Grigurcu

Vei fi aflat între timp că am răspuns... la răspunsul tău, însă am trimis textul doar la *România literară*, nu și ție, cum făcusem cu întâiul (cum tu nu făcuseși...); din economie de timbre, nu de alta.

Îți scriu acum ca să-ți comunic : am constatat cu uimire, cu satis-

facție că toate cele patru volume de publicistică trimise (**A doua viață, Cum am devenit stalinist, E. Lovinescu..., Imposibila neutralitate**) sunt alcătuite din texte cunoscute mie - fie direct (citite ca atare în diferite periodice) fie... mai puțin, adică viza, tema fiind deja cunoscută din altele.

Ceea ce îți voi spune aici are o legătură directă cu "întâmpinarea" la cronică de la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion. După cum vei constata - depinde dacă va fi de folos constatarea... - **nu are** legătura la care te așteptai.

Îmi place în cel mai înalt grad ce și cum scrii (critica literară - mai puțin prezentă în aceste volume - mai ales publicistica). Îmi place chiar și un "defect" al tău - pentru că îl am și eu : mă repet, repet mereu, riscând să devin plictisitor, iritant, agasant, respingător. Probabil ca și mine ai sentimentul zădărniceii (la ce bun ?), dar nu te poți hotărî să abandonezi (hai, încă o încercare...).

Am mai scris în alte părți (vreau să spun : în texte publicate) : dintre contemporanii noștri ești unicul avînd o asemenea statură (aici includem și "poziția" : pe două picioare).

Că vorbim de volumele trimise : ceea ce mă supără și la tine (de parcă n-ai fi basarabean) : nu datezi piesele incluse. Mărturisesc : această "lipsă" pe mine mă jenează, fiindcă mă dezorientează - fiindcă eu trăiesc, vai, în timp, deci întreb de fiecare dată (după ce ascult ori citesc un text): «**Când** l-a scris ?» Departe de mine intenția de a da lecții (de timp !) altora, însă n-ar fi rău dacă în viitoarele volume vei data piesele.

Această nemulțumire este, la urma urmelor, un fleac. Așa vezi tu lucrurile : nedatate ! - ei și ? Pierd din valoare ? Da de unde !

Ceea ce nu este chiar un fleac : atenția ta selectivă. Aceasta m-a, cu adevărat ținut departe de tine până de curînd și riscă să mă definitiv îndeapărteze. Este vorba de tratamentul de care se bucură sub pana ta (mai degrabă prin omisiune) câțiva scriitori. Nu este vorba de gust, de preferințe - ci de loialitate, știu.

Iată, de pildă Valeriu Cristea : pe bună dreptate îl combați pentru poziția lui inacceptabilă de după 1990 : la fel Sorescu, idem Eugen Simion. Cei trei - în grade diferite - nu fuseseră nici înainte uși de biserică, însă nici nu-și puseseră poalele în cap cum au făcut după "revoluție". Nu pot decât să strig, ca un spectator participant la execuțiunea celei administreză : «Foarte bine ! Mai arde-i una !» .

Dar Nicolae Breban ? Este, nu doar ciudată, ci de-a dreptul suspectă atitudinea ta de n-a vede, n-aude. Că Breban este un foarte bun scriitor ? Bineînțeles că e - am spus-o de fiecare dată când îi și ardeam câte o scatoalcă. Dar, te întreb eu : Țoiu nu e bun scriitor ? D. R. Popescu ? Chiar și prietenul tău (sic) Pipus Totovici, autor al Pùterii și Adevărului ! Cu ce fel de unitate de măsură îi judeci pe fiecare ? Doar ești convins : un scriitor - mai ales un prozator (poetii avînd circumstanțe atenuante : infantilismul, inocența constitutivă - deci amoralitatea...) din clipa în care au făcut un pas greșit pe de lături - nu i se taie capul, dar nu-i pot fi ignorate acele rătăcirii.

Or tu te prefaci că nu știi : Breban a intrat în partid (înainte de august 68, nu “în același timp”, cum pretinzi tu, în *Apostrof*), cu intenția de a pune mâna pe puterea literară. Nu e foarte grav, dacă acea putere este în mâna unor Beniuc, Barbu, Lăncrănjan, Dodu-Bălan. Însă dacă tu veștejești alegerea lui D.R.P. de către Ceaușescu, nu sufli nici o vorbă despre “alegerea” lui Breban de același Ceaușescu - prin prietenul nostru de veacuri (!) Popescu-Dumnezeu. Desigur, nu e chiar același lucru (președinte al Uniunii, șef al *României literare*) - dar faptul e fapt : pe Breban nu l-a vrut nimeni din redacție - însă Ilie Rădulescu l-a intronizat în absența lui Geo Dumitrescu. Dar să zicem că doar acapararea puterii fusese... neconvenabilă - dar ce a făcut el, șef ? Unde erai tu, Grigurcu, în cursul anului 1970 și în prima jumătate a lui 1971 - tu nu citeai *România literară* ? Nu te-au deranjat laudele la adresa lui Ceaușescu formulate de Ivasiuc, Baltag, Nichita, Matei Călinescu, Breban ? Dar “dezbaterele” filosofice de cea mai marxistă extracție (adevărat : de nuanță noicistă ?) - semnate de aceiași ? De acord : pe atunci te aflai la Oradea, nu știai ce se petrecea în redacție (oare ? chiar nu știai ? foarte rău dac-ai uitat !) însă eu vorbesc de ceea ce a fost tipărit și a rămas. Din nefericire, insuportabilul, obraznicul Păunescu a început a fi regretat - acela măcar publica proză și critică literară curajoasă, nu ceaușistă, nu neomarxist-ivasiucistă, ca Breban.

Faza intermediară ar fi cea în care Breban, fie în tandem cu Ivasiuc, fie, după moartea acestuia, pe cont propriu, umbla cu pantahuza - la München, la Noël Bernard, să-l convingă că Monica și cu Virgil exercită o adevărată dictatură culturală (ca supliment : «De ce îl lauzi atâta pe Goma, care n-are talent ?»); apoi la Stockholm, apoi la Paris...

În fine ultima fază - cea a “exilului” lui Breban. Care exil, soro ? Dacă tu poți vorbi de exil interior la Târgu Jiu, I.D. Sârbu de exilul în Craiova... (deși a mai dat o fugă prin Germania, chiar și la Paris, unde ne-am întâlnit și ne-am depănat amintiri din Jilava) - dar Breban ? Cel care avea, cică, dublă cetățenie, putea reveni în România, publica, i se lansau cărți, nu era scos din referințe și din biblioteci ? Bine-bine, lui nu i-i rușine - dar ție, Grigurcu, cum ți-a venit să-l aperi de “răutățile” mele ? Să înțeleg că erai - și continui să fii - îngăduitor doar pentru că erai redactor la *Contemporanul* și “nu se face să fii ingrat” ? - cum m-ai acuzat pe mine în raport cu Monicii, fără a ști ce “dădusem” și eu - dar niciodată nu m-am lăudat cu asta (nici acum)?

Și iată, am ajuns la Monici. În scrisoarea mea de anul trecut te acuzam de-a dreptul de a nu fi citit din **Jurnal** și acele pasaje (deloc ne semnificative) în care mă plângeam de atitudinea prietenilor mei Monicii, în chestiunea Liiceanu : topirea cărții **Culoarea curcubeului** - nedistribuită complet, retrasă, depozitată, distrusă.

Aveam dreptate ? Dacă da - cum ai arătat că am acea dreptate (firește : încercînd să nu-i ofensezi pe Monici ?).

În cel mai... radical mod cu putință : acuzîndu-mă pe mine de ingratitudine !

Și acum povestea cu cartea despre Ecaterina Bălăcioiu - trasă pe

fundătura Caraion...

Scriam și în textul trimis la *România literară*, o repet aici : modul în care ai abordat chestiunea (pentru a nu o atinge pe Monica Lovinescu) a fost o eroare. Fiindcă n-o ofensai cu nimic pe fiica mamei martire, dacă... îți exprimai îndoiala în ceea ce privește îndreptățirea acuzațiilor formulate la adresa lui Caraion. Cum adică, dragă Grigurcu: să aibă Zig-Zagu Ornea mai mult fler decât tine ?

Te asigur : dacă îmi erai indiferent, nici nu interveneam în discuție. Însă m-au apucat dracii : Grigurcu să-și bage capul în gard cu o asemenea lipsă de luciditate ?

Faci cum crezi de cuviință. Eu te asigur de prețuirea mea - incompletă, după cum se observă - regretînd că nu pot beneficia din parte-ți de un tratament asemănător, din care câștigatul aș fi eu.

Te salută,

Paul Goma

Luni 16 noiembrie 1998

(...)

Luca Pițu nu s-a manifestat. Poate că azi - ori mâine.

Marți 17 noiembrie 1998

(...)

Aseară mi-a telefonat Scorțanu. Că el a obținut - în sfârșit ! - subvenție de la Ministerul Culturii, să-mi publice... **Scrîsuri** ! La întrebarea mea : de ce n-a dat nici un semn de viață într-un an și jumătate (numai atâta să fie ? nu doi și ceva?), el mi-a răspuns... că nu știu eu, dar e mare mizerie "aici" ! Sunt nemai-pomeniți, compatrioții! Vasăzică "editorul" meu nu-mi scrie în atâta amar de timp măcar o carte poștală, ca să-mi semnaleze că încă trăiește (ori să se asigure că mai sînt în viață) - pentru că de ce ? Pentru că iată de ce : Nu știu eu ce mizerie e în România ! Uite cum judecă un băiat, presupun, inteligent. Încheiasem pe constatarea că am dat **Scrîsuri** în altă parte. El a întrebat dacă poate spera să-i dau altă carte. N-am fost brutal decât în fond când i-am răspuns că nu dau cărți celor care nu scriu cu anii. Asta-i. O fi supărat foc pe... supărăciosul de Goma, cel care nu vrea să înțeleagă că în România e mare mizerie - de aceea n-a găsit el bani de un timbru postal să-mi trimită un semnal de la Iași!

Niciun semn dinspre Dan Petrescu. Am zis că-l las în pace - îl las. Mai vîrtos după faxul în care se arătase "excedat" de sâcâielile la care-l supun eu, nemernic de autor ce sînt. (...)

Nimic nici de la Dacia - n-or fi avînd inima să-mi răspundă, cum sunt și ei alergați de portăreii lor... Oricum, dacă e ceva cu

lansare, Laszlo are să sacrifice iar câțiva lei (mulți !), ca să-mi telefoneze vestea. Il rugasem să accepte propunerea lui Radu Mareș de a participa la eventuala lansare.

Firește : nimic de la All, unde în principiu ar trebui să apară **Roman intim**.

Mi-a venit ieri *Jurnal literar* pe august 98. Sare din pagină un interviu al lui Paleologu despre I.D. Sîrbu. L-a evocat atât de cu inimă, atât de colorat, încât nu știam ce să admir mai mult : râsul lui Gary, râsul lui Alecu - rîzînd de râsul lui Gary ? Eu n-am avut această șansă : am stat cu Sîrbu la celula 12 de pe-a-ntâia, de la Jilava, în acea perioadă (decembrie 57-ianuarie 1958) eram mai mult la izolare, așa că nu m-am bucurat de rabelaisianismul lui. M-a mirat însă (și m-a bucurat) când Paleologu a afirmat că Sîrbu, după călătoria în Germania și în Franța s-a întors mulțumit, plin, umplut. Oricum : ne-dezamăgit. Firește, a fost prea puțin timpul cât am rămas împreună, dar eu avusesem impresia că omul, oricât de pregătit prin cultura pe care o avea, tot fusese șocat de Occident (în sensul rău). Iar faptul că de-abia aștepta să se întoarcă acasă eu îl luasem drept tendință de adăpostire în peșteră - când, iată: era, în realitate, întoarcere la cele esențiale ale lui, scriitorul (după cum a și dovedit). El avea o treabă de terminat.

Marti 17 noiembrie 1998

Am scris lui Paleologu impresiile după citirea interviului. I-am trimis prin N. Florescu, necunoscîndu-i adresa. (...)

Sunt persoane, personaje, întâmplări, evenimente - pe care nu le consemnez în jurnal. Deliberat. Nu doar pentru că n-ar prezenta importanță. Ci, așa.

Nici un semn de la Luca Pițu. N-o fi plecat din țărișoară.

Miercuri 18 noiembrie 1998

Mi-a trimis Șişmanian nr. 44 din *România literară*, cel cu a doua parte a textului grigurc'.

Joi 19 noiembrie 1998

Acum 21 ani, 19-le noiembrie cădea într-o sâmbătă. Eram convocat la Pleșiță. Mă așteptam să fiu săltat de pe stradă, ca de obicei și, în ciuda frigului, mă fâțaiam prin cartier, prin fața "blocului lui Mazilescu", sperînd că o să fac drumul gratuit, pe spezele Secului... N-a fost să fie, așa că am fost silit să iau

troleibuzul... Atunci, ca niciodată, Pleșiță m-a făcut să aștept vreo două ceasuri. Eram neliniștit și eram liniștit : aveam în buzunar pașapoartele, aveam și declarația potrivit căreia, dacă mi se cere să colaborez cu organii, restitui pașapoartele ; aveam și acordul Anei și al lui socru-meu în legătură cu declinarea acestui târg...

Dar am mai scris despre asta. Și despre asta am scris: că Pleșiță întârziase atâta, din pricina atentatului de la ambasada Egiptului, comis de palestinieni - era momentul înțelegerii dintre Sadat și Begin.

Vineri 20 noiembrie 1998

Am primit scrisoare de la Luca Pițu : a avut, la jumătate de ceas, legătură pentru Strasbourg, de aceea n-a dat semn de viață. I-am răspuns, pun azi la poștă.

M-a cuprins, vorba ovreiului : așa, o fatalitate... - față cu apariția cărților. Nu că nu mi-ar păsa, Doamne-iartă-ne, cum să nu-mi pese !, vreau să spun că, iată : viața (ori moartea) mea nu mai atârână de apariția, în această lună (cel mai târziu în decembrie) a **Scrisuri**-lor la Nemira ; nici de apariția "înainte de Anul Nou" a jurnalelor IV-V la Dacia : nici de apariția sau ba a **Romanului intim** la ALL.

Sâmbătă 21 noiembrie 1998

În ciuda... ne-păsării, ieri am trimis un fax lui Frățilă (ALL): cu nota bibliografică și rugămintea de a pune în față explicațiunea autorului. Rămâne de văzut dacă răspunde.

Duminică 22 noiembrie 1998

Frig, frig, de vreo trei zile. Mai frig în Polonia și în România: au murit oameni. Chiar și la Paris au murit și tot de frig. Și tot din tembelismul serviciilor spitalicești (un SDF a murit la poarta spitalului Cochin - că "urgența nu se deplasează" ! Când ziceam că și Galii sunt... români. (...))

Luni 23 noiembrie 1998

Frigul continuă mai vârtos. În România ar fi înzăpeziri. În Polonia mulți morți de frig. Mă întreb cum stătea treaba pe vremea mea - cu frigul (în România, nu în Siberia). Nu existau cazuri de moarte prin înghețare ?, ori nu știam noi, fiindcă erau

tratate ca secret de stat ? Se vorbea de “un om” care, beat, se culcase în zăpadă - ca Velea, parcă așa se spunea.

Marți 24 noiembrie 1998

(...) Ieri am primit un telefon de la TVR. O persoană de sex dulce se interesa dacă... aş permite o adaptare a **Bonifaciei** pentru (micul ?) ecran. Nu ea, cea care telefona (care e șefa serviciului), ci Ada Pistiner. Numele mi-e cunoscut. I-am dat numărul de telefon al lui Lulu - să ceară de la ea ultima “ediție” din **Bonifacia**.

Tot ieri am primit scrisoare de la Sami Damian. Iar a fost în România. Mi-a trimis o copie după replica lui dată lui Sorin Alexandrescu în chestiunea legionară. M-am înfuriat (și) pe el, când, venind vorba de Jurnalul lui Sebastian, a folosit-o, în legătură cu Gogu Rădulescu : “studentul liberal” ! Mi-am adus aminte de cronică din *Le Monde* (*Libération* ?) și m-am gândit la Alain, ca la cel care ar fi ajustat traducerea. Intrigat, m-am dus la sursă : Sebastian.

Surpriză : dar așa scria deșteptul de Sebastian (în 1937) despre Gogu : “studentul liberal” ! Mi-am cerut, în gând, iertare lui Alain, pentru bănuială și mi-am vărsat oful pe Sebastian ! Cum, domnule : vasăzică studenții legionari îl iau pe ăla și-l bat (mi-am spus opinia în legătură cu Gelu Ionescu) - pentru care motiv ? : pentru că era... liberal ? Nu, soro, ci pentru că era comunist. Există un subsol în **Jurnal** unde (Volovici) explică: “la acea dată era simpatizant comunist”. Deși nu despre asta este vorba - ci despre argumentarea ideologică prin bătaie - nu cred că atunci Gogu era doar “simpatizant”.

Azi am primit de la Nicoleta Sălcudeanu cartea lui Caius Dobrescu - cea promisă și de Laszlo, la telefon. Am răsfoit-o. Da, domnule : există speranță în privința intelighenției băștinașe - dar, cronologic, numai de la optzeciști încoace. Mi-a plăcut demonstrația (desigur : pentru că pe mine mă cruță). Și interioară și exterioară : “cuplul Havel-Kundera”. Păcat că nu a văzut și cuplul rusesc ; Soljenițin-Zinoviev (din eseuri); și cuplul francez Sartre-Camus, latino-americane Llosa-Marquès.

Am primit fax de la Frățilă : că la sfârșitul lui decembrie va fi gata tehnoredactarea - dar nu mi-a spus când este vorba să apară cartea.

Miercuri 25 noiembrie 1998

Adineauri, la orele 17, Mme Perlès mi-a telefonat marea veste. (...)

Joi 26 noiembrie 1998

Am dormit bine. Bine. Bine. Bine de tot.

M-am culcat devreme (am văzut pe Arte un film documentar despre "Câinele, apărător al granițelor patriei socialiste" - cam așa ceva - de Karel Prokop, pe care-l cunoaștem, de la Annette Laborey), m-am trezit la orele 4. Am pus mașina de spălat rufe și - iată-mă.

Trebuie să adaug : ieri am mai avut o veste bună : Perfidul Albion nu-l lasă să plece de pe sol insular pe Pinochet - ai dracului, Anglezii: lordul care a anunțat hotărîrea a pronunțat à la française numele individului (Pinoșé), nu spaniolește, Pinocet! Bine, bine, exilații chilieni, în cvasitotalitate, s-au purtat cu ceilalți exilați (dacă aceia erau necomuniști !) ca niște porci ; ca niște caralii. Am amintiri dintre cele mai penibile din anii activismului dreptomist : când javrele astea (chilieni, dar și argentinieni - toți comuniști) veneau și încercau să ne strice, spargă manifestația, colocviul ori ce era, tratîndu-ne de fasciști, de plățiți de americani... Mariana Sipoș are, aici, în Franța, o foarte bună prietenă chiliană. Am întrebat-o dacă... a întrebat-o : de ce n-a rămas în România, unde își găsisse vatra și refugiul, ca o constructoare a comunismului ?, de ce a... șters-o în Occidentul putred și... capitalist ? Ceea ce nu mă împiedecă să mă bucur pentru ei - ca, dealtfel, arestarea, tot ieri, a unui amiral din Argentina, n-rul 2 după Vedela, acuzat de a fi "sustras" copii ai arestaților și a-i fi făcut dispăruți : adoptați de "cadre sigure", vânduți în afara granițelor - ca un vulgar bandit ceaușesc. Ne consolăm și noi cu ce putem : cu măcar urecherea, băgarea în boale a câte unui dictator de dreapta, fiindcă nu există speranțe ca cei comuniști să plătească vreodată în fața unui tribunal - și încă internațional.

A încetat gerul, ieri a plouat toată ziua, dar nu a provocat ghețuș. Acum aerul e moale de tot (în comparație cu cel de alaltăieri).

Mă aflu iar în stare de mancă, vorba românului franțuzit. Nu mai am ce lucra și nici nu cred că am să fac vreo brânză în zilele următoare. O să încerc să mă lălăi ; să nu-fac-nimica. Are să-mi vie tare greu : eu, de obicei, nimica rezult - că de străduit, mă străduiesc, asta se știe...

Și nici o veste de la Dan Petrescu. O fi atât de fericit că

nu-l mai excedez, vorba lui, încât își prelungește fericirea, nefăcînd nimic pentru volumul meu. Oricum: nu-l văz eu ăst-an.

Aceiași situație la Dacia, cu **Jurnalul IV-V**; dacă nu-s bani... Eh!, de-aș câștiga la lotărie...

Vineri 27 noiembrie 1998

(...) Ieri a fost zi fără poștă din România.

Nu a venit nici *Lumea liberă* care trebuia să sosească de marți.

La telefon o veste rea: Stoiciu : s-au făcut mari suprimări de personal la *Cotidianul*, au renunțat la rubrica *Pre limba scriitorului*, iar tariful meu are să scadă la 70 %. Asta este. Ieri au publicat **Tzoiu...** urmează **Cititorul indignat**.

Mi-a adus Cozighian 4 numere din *România literară*. Impresie covârșitoare de provincialism, de oboseală, de incapacitate de a-și veni în fire a oamenilor care o fac. În frunte cu Manolescu : a scris un editorial în cinstea Monicăi Lovinescu (a fost aniversarea ei) sub formă de... declarație la Securitate. Pueril. Penibil. Nesfârșit de trist.

Oricum : Plouă. Vorba lui Filip: mai bine ploaie decât ger - o adevărată înțelepciune de parizian. Sînt atît de obosit, de epuizat, încât... Încât - nu știu ce se zic în continuare. Aceste două (sau trei ?) luni de tensiune, de iarăși : hăitu-ială, ne-au venit de hac (Ana e și mai consumată - în același timp : cea mai bravă, dealtfel, singura). La urma urmei arătăm și noi ca Românii din România : atîta timp ne-am agitat, ne-am zbatut să nu ne scufundăm, să supraviețuim, încât acum, când am ajuns la mal nu mai avem ce face cu malul : sîntem terminați, buni de aruncat la gunoi. Căci așa este ea, viața : crudă (și nedreaptă).

Seara : situațiune cocasă, ar zice francoromânul : Ana și cu mine ne întrecem în a-l îndemna/întreba pe celălalt :

«Vrei să cumpăr/cumpără-ți cutare» (prăjituri, fructe, dulciuri).

«Nu mi-e poftă» - vine răspunsul.

Asta este : nu mai avem poftă. Să nu fie acesta semnul că sîntem terminați ? Căci cine nu are (iubire, poftă, curiozități) - el mort este...?

Sâmbătă 28 noiembrie 1998

Am dormit mult - nu și odihnit.(...)

L-am visat pe Alain Paruit. A venit spre locul unde stăteam (o cafenea ?). A început să vorbească ceva, înspre mine - ceva

indiferent, de meserie - dar nu mi-a întins mâna. Eu eram concentrat pe asta : îmi întinde mâna sau ba ? Zicându-mi : Dacă mi-o întinde, i-o întind și eu. Dar el nu a făcut-o și asta mi-a provocat o stare de nemulțumire, chiar de neliniște.

Probabil ca urmare a acestui vis, a venit altul: la o gură de metrou - Marino. Cu gesturile și agitația celor care împart prospecte, afișete, el ieșea în calea oamenilor și le... propunea mâna. Mâna lui, a Marinoului cu același nume ! O oferea populaționiștilor să i-o strângă. Nimeni nu accepta, Marino devenea din ce în ce mai neliniștit, mai agitat, mai nefericit. Mai știi : acel Marino din vis voi fi chiar eu : încerc să dau mâna cu oamenii - dar oamenii au altă treabă, nu vor...

Duminică 29 noiembrie 1998

Cu ultimul toner am imprimat **Bonifacia**.

Luni 30 noiembrie 1998

Azi este ultima zi de așteptare. Sper că va trece ca și luna trecută.

DECEMBRIE

Marți 1 decembrie 1998

Încep o viață nouă. Chiar dacă pornesc cu marțea-n frunte. Dar e o lună nouă (ce grozavă limba română !), nu ? Ieri am primit scrisoare de la Luca Pițu : e la Strasbourg pentru trei ani. I-am scris lui și celor de la *Calende*.

Seara : am dormit - dar nu m-am odihnit. Poate la noapte. Nimic nou.

Joi 3 decembrie 1998

Ieri am primit scrisoare de la Laszlo (și fotografiile de la doctorat și tăieturi de presă și un text al lui despre Grigurcu). I-am răspuns.

Aseară, de la New York Cornel Dumitrescu mă anunță că Manolescu a scris ceva cu "Adio, domnule Goma!" Ce invenție minunată faxul : în câteva secunde am avut editorialul din *România literară!*

I-a dat replica - în L. L. - Gabriel Pleșea.

Am citit ce a scris Manolescu, am recitat... Bine-bine, refuză să publice ce i-am trimis - dar de ce ? Ei, la această întrebare Manolescu nu a răspuns, decât... că ar fi minciuni, calomnii - dar nu citează măcar una dintre ele.

Mi-e jenă pentru el. Dacă tot se hotărîse să deschidă gura, să fi lovit cu sabia, cu ciomagul. Or el a lătrat de după gard că sânt bolnav, că sânt un caz patologic, că sânt o gânganie de-a lui Kafka - pe care istoria are s-o măture pe fărâș și o s-o arunce...

Am găsit că este cel mai prost text scris de Manolescu - care, în ultima vreme a scris numai astfel de texte.

Să-l reproduc aici, într-o neuitare (sper că n-are să-mi facă proces pentru plagiat) :

România literară nr. 48/ 2-8 decembrie 1998 :

ADIO, DOMNULE GOMA !

Două texte adresate de dl. Paul Goma României literare spre publicare (un articol consacrat aniversării recente a revistei și o scrisoare către dl. Gh. Grigurcu, replică la un comentariu al colaboratorului nostru) stau de cîțva timp pe biroul meu. Dilema mea n-a constatat în a le publica sau nu.

M-am decis, de cum le-am citit, să nu le public. Indiferent de ce va spune autorul lor. După toate învinuirile pe care mi le-a adus, aceea că reînviez cenzura nu mai contează. Dilema era a răspunde, în vreun fel, dlui Goma, sau a-l lăsa să aștepte mult și bine, publicarea textelor trimise.

Recunosc, fără plăcere că dl. Goma ar fi meritat să fie ținut la ușă ca un solicitant netaalentat, dar agresiv, fără măcar un singur rând la Poșta Redacției. D-sa a dovedit și nu o dată că nu cunoaște (în nici un caz, că nu respectă) în raporturile cu colegii de breaslă, nici o normă de comportare civilizată. Ne-a aruncat pe toți într-o troacă. Ne-a calomniat. Ne-a umplut cu noroi. Simțindu-se capabil să fie judecător suprem, deținător unic al adevărului, n-a avut nici o rușine de a ne pretinde, nouă, să păzim cu strășnicie reguli (și de bunăcuviință) pe care d-sa le-a încălcat cu tot atâta strășnicie. Chiar și dintre cele elementare. A expediat exact același text la mai multe publicații. Am căzut și noi în aceeași cursă prostească și ne-am trezit că "dublăm" Cotidianul. A fi respins de la tipărire i se pare Dlui Goma o imposibilitate? Cine ar putea? Cine ar risca represaliile unui polemist atât de redutabil? Ei bine, iată, eu îndrăznesc să-i comunic dlui Goma pe această cale că nu-i voi mai publica un singur rând în România literară, câtă vreme articolele ori scrisorile d-sale, emanând mirosul râncer al frustrării, vor continua să injurieze și să mintă. Consider de aici înainte că războiul dlui Goma cu toată lumea este o problemă personală a dlui Goma și care nu privește pe nimeni.

Cele două texte pe care le am sub ochi nu sînt altceva decât obișnuita litanie-pamflet a unui om căruia nu i se recunoaște meritul de a fi făcut ceea ce n-a mai făcut nimeni, de a fi incomparabil și irepetabil, mai presus de îndoială, pe picior de egalitate cu însuși bunul Dumnezeu. Deși niciodată așa de tolerant și de iertător ca El ; din contra : urînd și spurcînd totul. Cu îngăduința confrăților care i-au căutat în coarne, dîndu-și prea târziu seama de metamorfoza kafkiană suferită de scriitor care a rezistat mult mai bine totalitarismului decât democrației. Aniversarea României literare ? Pretext pentru dl. Goma de a discuta relațiile d-sale cu această revistă. Dl Goma și România literară : atât. Restul e neant. Din perspectiva sublimă a dlui Goma, firește. Replica dată dlui Grigurcu e tot un pretext pentru a reînnoi răfuieli cu breasla, fără alegere și fără nuanță, de a repeta aceleași acuzații, uzate ca niște pantofi purtați de-o viață, aceleași procese de intenție și aceleași calomnii care sînt oxigenul zilnic al dlui Goma. Dacă s-ar tăia cablul, dl Goma s-ar sufoca. D-sa trăiește exclusiv din ură și furie. Toate

celelalte sentimente l-au părăsit. Dl Goma a devenit un banal caz patologic. I se va da tot mai puțină importanță, cu timpul. Cândva, la o curățenie generală, va fi scos pe fâraș. Ca gingania în care s-a metamorfozat comis-voiajorul din Kafka.

Adio, domnule Goma !

Ora 9,30 : am primit un fax de la Laszlo - prima pagină a *României literare* cu editorialul lui Manolescu. A adăugat de mână :

“1. De ieri citesc cele 2 vol de jurnal...” (restul ilizibil, a scris prea sus);

“2. Manolică vede pe dracu’ și de la mine!!!”

Bietul Laszlo : ce deziluzie pentru el : crescut în cultul lui Manolescu, luându-și-l ca subiect al tezei de doctorat... Adevărat, nici în aceea nu l-a menajat - dovadă : l-a atacat tovarășul Paul Cornea, pentru că pomenise de **Literatura română, azi**, ca un op realist-socialist. Apoi în chestiunea Caraion - mi-a scris despre editorialul lui Manolescu din decembrie 97 că “de la o vreme o cam dă în bară”. Iar acum iată-l hotărât să-l atace în public...

Cunosc de la mine aceste prime-mâni ale lui Ahile cel peleian. Dacă nu sunt materializate imediat, riscînd să greșești - dar asta-i marca tinereții, a sincerității - nu se vor mai arăta.

Vom trăi și vom vedea.

Vasăzică au apărut **Jurnal IV-V**... Mă întreb când are să-mi sosească și mie un exemplar însoțit de o scrisoare de la Radu Mareș...

Sâmbătă 5 decembrie 1998

(...) Vasăzică : miercuri, 2 decembrie, **Jurnalul** a ajuns în mâinile lui Laszlo. Tot miercuri “cineva de la secretariat” a telefonat la Lulu, propunîndu-i să-i trimită toate exemplarele de autor. Ea a zis să-mi fie trimise și mie - 10 din 15 - 5 să le expedieze ei, la București. Abia ieri, 4 decembrie a retelefonat “cineva de la secretariat” : nu : ei au să-i trimită 10, mie 5... Cum îi cunosc pe ai mei confrăți, abia de luni 7 decembrie au să se gândească să trimită - ceea ce va face (cu aglomerația de sărbători) ca mie, biet autor, să-mi parvină... în 1999 ! Sper să mă înșel.

I-am scris lui Fănel Davidescu. Azi pun la poștă.

Adineauri i-am telefonat lui Laszlo. Săracul: l-am trezit din somn. Pentru jurnal - să transmită la Dacia să-mi trimită măcar un exemplar, acum, de luni. A spus că în vreo zece zile are să fie

lansarea. Și că grafic arată bine : de format mic...

Arate cât de mic - dar să apară !

Duminică 6 decembrie 1998

Vis deloc înveselitor :

Eram, nu neapărat într-o carceră (de predilecție *Alba*), mai degrabă într-un subsol, o pivniță, o groapă - unde era foarte frig, iar tata (apărut brusc, în vis, nu intrat, ca într-o piesă de teatru) și cu mine eram goi-puşcă. Oricum, eram doi, goi, amenințați să murim de frig. Fără a ne fi consultat, ne-am așezat - pe ce ?, nu vedeam, nu percepeam solul - față-n față și ne-am cuprins, pe deasupra genunchilor, cu brațele. Singura grijă : să fim simetrici! - de aceea ne tot potriveam... Știind - de astă dată - că trebuie să ne protejăm pieptul și burta, creînd între noi "o pernă de aer"... În acest timp, eu mă gândeam : în asemenea situații, cauți să-ți aperi de frig spatele, nu pieptul, *însă atunci când te afli la carceră, iarna, cu tată-tău, așa se procedează...*

Nu, nu-mi fusese frig peste noapte ; nu, nu-i văzusem bătrânului chipul. În vis nu asta mă preocupa, ci ne-coborîrea privirii - dacă era și el gol...

Vor fi "reminiscente" : după ce a murit, eu l-am spălat, eu i-am legat maxilarul, eu l-am îndreptat (începuse a înțepeni, chircit). Nu știam cum se face, dar am făcut-o - pentru că altcineva nu putea (nu era) să facă. Mama, aflată alături - în pat, era paralizată ; eu venisem de la București, pe zăpadă mare (era în februarie 1967). Oricum, l-am apucat încă în viață, horcăia. A murit sub privirile noastre, dar după ce totul s-a terminat, pur și simplu nu m-am gândit că, după asta, urmează înmormântarea și că, în cosciug mortul se așează cu gura închisă și drept, pe spate, cuminte. Când am realizat, am făcut ce am făcut (la indicațiile mamei) - cu destulă dificultate. Așa a fost.

Ce chinută viață a mai avut și omul cela de tata ! A cunoscut doar zece ani de normalitate : 1930-1940. În zece ani într-adevăr, făcuse ceva - în spiritul lui Haret : clădise local de școală, îi învățase pe oameni să iasă din borți, să se despartă de animale, să învețe carte - și limbă română scrisă și agricultură și ceva noțiuni de igienă, de medicină veterinară... Și, la vârsta de 31-32 ani s-a terminat totul : arestat, dus în Siberia, apoi înrolat cu forța în Armata Roșie, prizonier la români, apoi fugar prin păduri, prin peșteri, apoi, până la pensionare (de boală) mutat mereu, mereu, cu slujba. Ce viață de căcat ! Dacă scoatem Siberia și în locul ei punem lunga agonie, atunci rămâne egalată de "viața" mamei.

Acestea vor fi răzbătut în visul de astă noapte - chiar dacă nu-mi fusese cu adevărat frig. Există însă și altfel de frig, nu ? Frica de frig. Frigul morții...

M-am uitat prin **Jurnal IV-V**. Le-am intitulat pe cele dintre 1 ianuarie 1994-31 decembrie 1996: **Alte jurnale** ; celui pe 1997: **Jurnalul unui jurnal**. Aș fi jurat că ultimul e mai voluminos decât primul - or Dacia îl anunță cu numai 256 pagini față de 464, primul. Doar dacă Radu Mareș a suprimat din J. unui j. textele publicistice reproduse acolo -văd eu când o să primesc un exemplar.

(...)

Marti 8 decembrie 1998

(...) Mi-a sosit o carte de la Tg. Mureș ; autor : Alexandru Maier. Cartea se intitulează : **Am fost medic la Gherla**. Cam de vârsta mea, în 1956 Maier era student la medicină (la Tg. Mureș), a fost arestat la 4 noiembrie, în lotul Faliboga, de care am auzit - liberat în primăvara lui 64. A avut mare noroc : a fost "doctor" la Gherla - deși, între noi fie vorba gemeau celulele de doctori plini, nu doar cu studiile terminate, dar și cu îndelungată practică, nu puțini profesori universitari celebri. De numele Ganea, îmi aduc aminte, dar nu de purtător, n-am avut de a face cu el, parcă a intrat o dată sau de două ori în celulă. Însă de Maier nu țin minte nimic. Ceea ce nu e de mirare : nici eu nici apropiații mei prieteni și colegi de celulă nu au avut parte de asistență medicală - pe de o parte ; pe de alta și Ganea și Maier (și cine va mai fi fost, dintre auxiliari) erau ardeleni, studenți fie la Cluj, fie la Tg. Mureș. Or eu îi cunoșteam numai pe mediciniștii bucureșteni: Serdaru, Iliescu, Ivasiuc, Petcu, Brânzan... El (Maier) spune că m-ar fi văzut în camera de liberare, bătut - posibil. Cert este că nu m-a îngrijit, nu s-a apropiat de mine; de altfel n-am văzut nici un "cadru medical" după bătaie (careva din celulă ceruse prin vizetă o pastilă de apă de plumb, gardianul o adusese...). Înainte de a fi bătut îl văzusem pe Sin (Maier - care pare a fi bine informat - spune că prenumele îi era : Ion ; Deletant susține că ar fi : Raoul). Așadar, el scrie că l-a cunoscut (văzut, mai corect) pe Paul Goma, la camera de liberare - bătut. Vorbise apoi cu doctorul Sin despre asta, manifestându-și uimirea că se bate până și în camera de liberare, Sin a întrebat despre cine-i vorba, Maier i-a spus numele, Sin a zis : Dă-l în mă-sa.

Joi 10 decembrie 1998

Dupăamiaază, la orele 6 avem manifestație - la Trocadero. Cu

care ocazie am scris următorul text :

Paris, 7 decembrie 1998

«Drepturile omului - o diversiune comunistă...»

De câte ori mi-a fost dat să aud această imensă prostie - dublată de o nesfârșită măgărie - din gura unor români, altfel simpatici, de felul lor isteți, chiar patrioți ! - care făcuseră și închisoare, însă *numai* înainte de 1964 !

Zilele acestea se sărbătoresc 50 ani de la Declarația universală a drepturilor omului ; prilej de bilanț : se recapitulează eficacitatea luptei pentru drepturile omului. Se constată că noțiunea a fost - și a rămas - percepută într-un anume fel în America Centrală și de Sud, în Africa, în Asia, și altfel în Lagărul Comunist, anume în URSS, Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Țările Baltice, Armenia, Georgia (continuă și astăzi în Cuba și în China). Rezistența anticomunistă de la noi, după o lungă pauză de convalescență, găsisese în anii 60 o *altă manieră* de a se opune totalitarismului, atacînd “călcâiul lui Achile” ; cerînd respectarea - sau doar vorbind cu glas tare despre funia din casa comunistă: drepturilor omului.

Românii, în intimitate laudîndu-se a fi “cei mai anticomuniști dintre... thraci” s-au manifestat, ca de obicei, ultimii - și ultimii au rămas. Cei ce îndrăzniseră să agite steagul drepturilor omului au avut de a face nu doar cu Aparatul Comunist Român : serviciul de cadre, UTC-ul, sindicatul, organizația PCR, miliția, securitatea - cu cele două brațe : închisoarea și azilul psihiatric ; nu doar cu ostilitatea familiei (încă nu s-a scris Istoria Familiei la Român, acea adunătură de veri, cumnați, unchi, nepoți, cuscri - chiar și mame ! - alcătuiind cea mai eficace, mai terifiantă Brigadă de Intervenție în Civil acționînd pentru apărarea comunismului în general, a ceaușismului în special), ci au făcut cunoștință și cu “dezaprobarea” prietenilor înțelepți.

Ba chiar cu acuzația, din partea foștilor deținuți, că această “metodă” (drepturile omului) ar fi o invenție comunistă, o diversiune securistă.

Chiar așa ? Chiar așa ! Nu de alibiuri ale lașității duc lipsă urmașii Romei :

- Să fi constituit diversiuni comuniste, invenții securiste, atât motivele, cât și mijloacele la care recurgeau oamenii, de pildă în iarna-primăvara anului 1977 ? Dar ce anume voiau ei : demnitate, libertate în țara lor, România, iar în cadrul generalelor libertăți, aceea de a avea pașaport, de a călători unde doresc?;

- Dacă Securitatea “inventase” drepturilor omului, cum se va fi făcut că “oamenii ei”, în loc să capete arginții trădării, erau persecutați, hărțuiți, alungați din slujbe, din case, bătuți, arestați, internați în spitale psihiatrice - în final obligați să se exileze, chiar cei ce nu ceruseră și nu voiau *asta*?;

- Dacă ar fi fost o diversiune comunistă, de ce era Ceaușescu spe-

riat că “află Occidentul” despre persecuțiile la care erau supuși militanții ? De ce se temea de președintele USA Jimmy Carter ? - a-ha, pentru că Americanul era adevăratul inventator al “drepturilor”...;

- Dacă drepturile omului ar fi fost “inventate” de comuniști, Securității i-ar fi păsat de protestelor unor organizații alcătuite din, nu-i așa, agenți ai ei ?- ar fi fost silită, în 1979, să-i libereze pe cunoscuții - și ei... comuniști Țuța, Calciu, Voinea, Aurel State, Petrișor ?

La pervertirea gândirii cârtitorilor tricolori lucruse - cine alta decât Securitatea !? Ea lansase cuvântul de ordine potrivit căruia... drepturile omului ar fi invenția ei, iar militanții : provocatori controlați de ea. A lucrat însă nu doar acest factor - totuși, exterior - ci interiorul de totdeauna al omului-sub-vremi ; al naturelului pietroiului peste care tot trece apa : laș, fricos, egoist, analfabet - gelos.

Eroii de pușcărie X, Y, Z, obosiți de atâta detenție, dezamăgiți de nevenirea Americanilor, gândindu-se că nu mai au mult de trăit, semnaseră Pactul cu Diavolul, între 1960 și 1964, la Aiud, la Botoșani, la Jilava, așa că, după liberare, ținuți în hăț de Securitate (iar dacă trăiesc și azi - și azi joacă după Fanfara MAI în guvern, în Parlament, în Senat, cu osebire în PNTCD), nu puteau schița un pas (anticomunist), măcar în gând. Dar, în ciuda șmecheriei naționale, carpato-danubiene funcționând cu o gândire de peșteră - ce au făcut ? Exact ce face hoțul prins asupra faptului - zbiară : «Hoții ! hoții !!» ; ce face “agățatul” de Securitate, la urma urmei : turnătorul notoriu : acuză pe ceilalți de... turnătorie !

Când li se cerea sfatul - ca unor seniori ai nației ce erau - ce anume recitau martirii neamului ? Rolișorul încredințat de Securitate, bine învățat - la care se adăuga veninul propriei neputințe și conștiința (totuși !) a ticăloșirii, a castrării lor definitive :

«Drepturile omului - o diversiune comunistă» ; «Așa zișii disidenți: agenți ai Securității, urmăresc ocuparea Ardealului de Unguri, ocuparea României de Ruși - sub hegemonia mondialistă a Ovreilor»; «Adevărații anticomuniști, autenticii opozanți, rezistenții fără pată sântem noi - care nu ieșim în față, să ne deconspirăm convingerile - ca disidenții...»

Rostiseră oare alt discurs Marii Înțelepți ai Românitudinii : Noica, Stăniloiaie, Carandino, Țuța, Bernea, Coposu - în februarie-martie 1977?; spuseseră altceva exilați proeminenți precum Rațiu, Cîmpeanu, Varlam (nu-i mai pun la socoteală pe cei de teapa lui I.C. Drăgan, René Theo, Virgil C. Gheorghiu, Emilian, Milhovan, Govora, Ion Pantazi) ?

Mulți dintre exilații ce cunoscuseră închisoarea aveau o gândire totalitaristă, o concepție monopolistă asupra suferinței : pretindeau că ei și *numai* ei au suferit, că ei și numai ei au fost victime. Mai mult : că înfruntarea dintre comunismul rusesc și anticomunismul românesc s-a încheiat definitiv în 1964, când închisorile s-au golit de întemnițați politici. Aceștia au decretat : din 1964 începe o nouă fază : așteptarea cuminte, fără a se deconspira - pentru ca, “atunci când va veni momentul”, ei să fie în stare de funcționare !

S-a văzut, după 1989 (mai limpede după 1996) cât de “în stare de funcționare” erau/sunt anticomuniștii Diaconescu, Galbeni, Țepelea, Quintus, Cîmpeanu, Sorin Botez - și tot neamul lor.

În februarie-aprilie 1977 oameni disperăți, riscînd slujbă, locuință, libertate, încercau să pătrundă prin multele baraje de securiști, milițieni, “persoane de sprijin”, pentru a ajunge într-un anume apartament din Drumul Taberii și a semna “o hârtie” prin care se cerea puterii comuniste respectarea drepturilor omului, conform angajamentelor luate (sub semnătură) la Conferința de la Helsinki. Pentru majoritatea semnatarilor acele “drepturi ale omului” constau în obținerea unui pașaport de emigrare.

Ei, da : un pașaport - doar.

Să fi fost oare această doleanță, dorință, vis (pașaportul) “o diversione comunistă” ? Dar ce păteau acești “diversioniști” din partea Organului Comunist nu împărțeau cu nimeni, în niciun caz cu “înțelepții”: cei care... tare ar mai fi plecat și ei din România - dar nu aveau curaj să o facă pe față, să spună cu glas tare, să ceară *un drept*, nu să se milogească, cerșind “o mică favoare...”; care, în cele din urmă... aveau să emigreze (ca tot Românul patriot, iubitor de glia strămoșească...) - dar “fără scandal” : fie cumpărați de rude, fie vânzîndu-se ei singuri Securității și pe dată însărcinați cu nobila misie a împrăștierii de calomnii pe seama compatrioților care făceau câte ceva în exil împotriva comunismului - prin “drepturile omului”.

Unii dintre cei ajunși în Occident nu uitaseră prin ce trecuseră ei înșiși și, în modul cel mai firesc (pentru un ne-român) au participat la acțiuni de apărare a drepturilor omului în România : colocvii, conferințe, manifestații de stradă, petiții de protest... Privind în urmă, în timp, constatăm că între 1978-89 eram “foarte mulți” : 25-30 de persoane de fiecare acțiune. Acum ne numărăm pe degetele a abia două mâini. Mulți, prea mulți ne-au trădat, trecînd în tabăra dimpotrivă, sub pretextul că în România domnește democrația și nu, cum știe toată lumea: Securitatea - deci exilul anticomunist nu mai are rost : Berindei, Cazacu, Korne, Barbăneagră, Mămăligă, Ioana Brătianu... pe vremuri dintre cei mai activi. Sanda Stolojan a fost ani în șir președinte al Ligii pentru apărarea drepturilor omului în România, iar acum face navetă asiduă la ambasada RSR, de braț cu soțul, cu fiul, cu finul...

Mai există o categorie de exilați patrioți-foc : ani, decenii în șir, au lucrat în meseriile lor, fără a-și “deconspira” originea (și apartenența) națională, politică. Unii după 1989, alții abia după 1996 au ieșit la lumină: habar n-avînd ce se făcuse, ce nu, s-au trezit criticînd, certînd “comunitatea” că nu făcuse nimic pînă la coborîrea lor cu hîrzobul din cer, propunînd planuri de “redresare” pe cât de fanteziste, pe atît de neghioabe. Dacă-l întrebî pe vînjosul tricolorist cînd a venit în Occident, aflî că... în urmă cu 20-30 ani ; dacă-l întrebî cum de nu se arătase la față pînă acum, îți răspunde - de sus, cum îi șade bine unui etern mioritic ce n-a părăsit vreodată balega băștinoasă :

«Păi eu n-am făcut niciun fel de politică ! Și am lucrat, domnule... A trebuit să-mi câștig existența - nu ca alții... Dar acum, că am ieșit la pensie...».

Asta-i cu al nostru român iubitor de țară : când e nevoie de el - nu-l găsești : că el nu face politică, doamne-fereste !; că el își câștigă existența - «nu ca alții»... Povestea cu pensia : violent neadevărată - adevărată fiind doar frica: să nu se afle că el are activități anticomuniste... (altfel spus: că el face politică...).

Însă când același aduce vorba de imprudenții, de amărății care vară-iarnă, pe vânt, arșiță, ploaie se duceau la manifestații, la întruniri, la poliție, la tribunal, la OFPRA, la aniversări, la cimitire, “înțelepții” de pe margine, le găseau (le găsesc, în continuare) cusururi. Și nu mărunte (că, de pildă ar fi rău îmbrăcați, că șchiopătează, că n-au dinți în gură...), ci din acelea care neagă viața unui om :

că n-ar fi cinstiți - din contra ;

că n-ar fi altruști - ci... din contra ;

că tot ce au făcut ei - din viața lor, distrusă, stricată, strivită - a fost... nu doar... nimica-toată, ci infinit mai grav: provocare a Securității, diversiune comunistă !

Acesta nu este un text festiv - noi, Românii nu avem “victorii” de sărbătorit.

Acesta este un text amar, de constatare (pentru a câta oară ?) că alcătuim o adunătură de becisnici, avînd pentru încă cine știe câte veacuri, o mentalitate de rob : Românul nu se alătură acelui rob răsculat împotriva robiei, ci, pentru a-și ascunde neputința structurală, îl ponegrește, îl calomniază, prezentîndu-i curajul drept prostie, perseverența drept idiotie, altruismul drept egoism sălbatic.

Iată-ne pe cei care am mai rămas : îmbătrâniți, bolnavi, și mai săraci decât anul trecut (și de când ne știm, vorba lui Ion Creangă...). Noi ne cunoaștem de ani, de decenii - dar să nu se uite nicio clipă : există compatrioți, frați de-ai noștri, români și ei (și încă din cei verzi) care ne consideră “agenți ai Securității” - fiindcă noi ne-am stricat viața (nu ca ei), crezînd în drepturile omului, ca formă de rezistență anticomunistă - nu ca ei. Ei au stat ascunși, pitiți, nevăzuți, neauziți, nici usturoi politic nu mâncaseră, nici gura nu le pusea a... anticomunism-pe-față - ei, nesfârșiții strategi au așteptat “să vină momentul”. Ei sunt “conspirativii”, “deștepții”, învârtiții, ce nu și-au neglijat nici pentru o jumătate de ceas meseria de inginer, de medic, de arhitect... Ei sunt cei care s-au aranjat cu toți și cu toate (de-a lungul istoriei...).

Acești șmecheri de trei lulele, feroci anticomuniști de ale căror convingeri nici nevestele nu au cunoștință - știu ei de unde știu (ei, de unde: din chiar gura Securității) :

«Drepturile omului sunt o invenție comunistă».

Să-i lăsăm să moară - nu proști, ci ticăloși.

Amin.

Vineri 11 decembrie 1998

Ieri am fost la Trocadero - mare succes-mare : 18 români ! Am dat vreo zece plicuri cu ultimele mele comiteri publicistice, printre care și înregistrata de mai sus.

Tot ieri mi-a venit un număr din *Vatra* - n-am apucat să mă uit prin el.

(...) De la Dan Petrescu, prietenul meu, mi-am luat gândul.

Eram convins că, după povestea cu gândirea de ghetou (pe care a regretat-o - după ce a negat-o), relațiile noastre au să intre în normal. Dacă ar fi fost așa, chiar dacă volumul de **Scrisuri** s-ar fi amânat din pricini independente de voința lui, el ar fi putut să-mi trimită un cuvânt : că încă nu; că luna viitoare, anul viitor, etc... El, nimic. El este... excedat.

Sâmbătă 12 decembrie 1998

(...)Am aflat (de la Lulu) că Nemira sărbătorește ceva în aceste zile - și de-aceea-i foarte ocupată. Nu-mi dau seama ce, nici câți ani. Lulu a spus că n-a participat la Târgul de carte (de toamnă), iar acum își face târgul ei, propriu-personal... Foarte bine. Abia ieri într-un ziar am văzut că "amintirile" lui Ion Diaconescu (cele care m-au dislocuit astă primăvară-vară) sunt prefațate, mă rog frumos, de Zoe Petre. Ei da: specialistă în antichități...

Bine-bine : Lulu spune că Niculiță a făcut afirmații fără acoperire (că Nicolau, directorul Nemirei, la lansarea **Jurnal**-ului meu doar că nu și-a cerut scuze) - dar ce face editura, acum, cu mine ? Și mai ales cu **Scrisuri** ? Care, de nu va fi un volum de valoare (în sine), cert are o semnificație ce i-ar deranja cumplit pe articlierii care au scris numai după decembrie 1989.

Ieri : Îmi telefonează Ana Țuțuianu, întâi spunându-mi că citise textele primite de la mine, la manifestație ; apoi întrebându-mă dacă am citit un anume editorial al lui Manolescu - "foarte rău"... - din *România literară*... I-am spus că da, dealtfel o fotocopie se află în plicul cu pricina pe care i-l dădusem la Trocadero. A zis : «O clipă, să mă uit...». Am crezut că are să mă facă să aștepte la telefon câteva secunde, până găsește plicul, îl deschide, se convinge că... Surpriză : Zice în receptor : «Mulțumesc, la revedere» - și închide. Am crezut că... n-am înțeles eu ce-am auzit : am telefonat la Ștefana Bianu, să cer numărul Anei Țuțuianu, să întreb ce se întâmplase de închisese telefonul. Dar Ștefana nu era acasă. După vreo jumătate de oră :

telefon - tot de la Țuțuianu. Am întrebat-o numaidecât de ce închisese telefonul, doar promisese că verifică dacă există acea hârtie sau ba. «Da», zice, «dar a trebuit să citesc...».

Ce poți spune la una ca asta ? Cei care au fost de curând în România spun că toată lumea, tot timpul - e așa ; că nu te poți înțelege cu nimeni, nimeni nu ascultă ce spune celălalt, nimeni nu respectă cuvântul dat, nimeni nu-și aduce aminte de nimic... Mi-am zis că femeia e bolnavă (avea gripă la manifestație), e de crezut - dar parcă...

Azi, o altă poveste : telefonează Perifan. Zice că a citit “aia cu drepturile omului” și, până n-a terminat-o, a crezut că eu... gândesc ca el. Dar acum... Cum, ca el ?, am întrebat.

«Păi da, eu așa am crezut totdeauna : că drepturile omului sunt o invenție comunistă...»

«Și acum...?»

«De-aia am telefonat, ca să-ntreb : chiar nu-i așa ?»

«Cum să fie așa !? Nu !»

După o lungă discuție despre Pinochet - care, uite, că e judecat, dar bestiile noastre ba - Perifan concede :

«Bine, n-or fi ele chiar comuniste - dar de stânga tot sunt !»

«Dacă se trag de la Revoluția franceză...»

«Așa-mi spuneam și eu...», a zis Perifan, nu foarte convins...

Mărturisesc : când am scris acel text, nu mă gândeam neapărat la Perifan, ci mai degrabă la camarazii lui din Spania și din Canada. Iată însă că am pălit-o drept în frunte...

Azi dimineața am început o altă bucată, despre (din nou) “reconciliere”. după ce am s-o termin, am să scriu alta (tot despre) “Catedrala Neamului”.

Duminică 13 decembrie 1998

Zi de primăvară. Tonică - și melanconică.

Am terminat azi textul mai jos reprodus :

11 decembrie 1998

“RECONCILIERE NAȚIONALĂ”

Întâia “propunere” publică (în fapt implorare, și mai aproape : guștat de moarte) a Securității adresată victimelor ei a fost editorialul *României literare* nr. 3 din 18 ianuarie 1990 intitulat : “Fără violență!”, semnat de auxiliarul Organului, abia cu acel prilej deconspirat : romanțierul Augustin Buzura. Ce anume cerea șogorul securiștilor lui Ceaușescu, preluat de ai lui Iliescu, re-luat de ai lui Constantinescu ?

Cum se înțelege din chemarea din titlu : oamenii, în sfârșit, descotorosiți de cuplul infernal Elena-Nicolae să dea dovadă, vorba Grecului din anecdotă, de : «Mai cu modestia !», să nu fie violenți cu violenții ce ne violentaseră 40 ani, să nu le croim peste bot pe animalelor securiste. Fiindcă, așa cum porniseră evenimentele, Comunismul risca să rămână ciung, fără de Brațul Armat... Măcar de-ar fi căpătat o ciomăgeală, de să n-o uite în veci. Din păcate, niciun securist avînd sân-ge pe mâini n-a fost înșfăcat de epoleți și dat cu nasul prin căcatul pe care el îi silise pe oameni să-l mănânce. De ce ?

Frontul Salvării “Naționale” nu voia să lase din mână cioara puterii pe care tocmai o înhățase “la un colț de cotitură”, vorba colindei țigănești, tramvaice, ținea să construiască, în continuare (și cu orice preț) comunismul - după cum declarase limpede tovarășul Ion Iliescu la 23 decembrie 1989 jurnalistului Victor Lupan de la *Figaro Magazine*). Un asemenea ideal-al-omenirii ar fi devenit imposibil în cazul în care poporul i-ar fi stricat jucăria - mai corect : organul... Dar poporul român, băiat bun, nu s-a atins de el...

Spre uimirea tuturor victimelor Securității, conducătorul opoziției democratice, Coposu, el însuși martir de pușcărie și-a întins, protectoare, pulpana mantiei, nu doar asupra activiștilor de partid, a milițienilor, a securiștilor poftiți-frumos la sânul generos al PNT(și C !)D, (în timp ce tineri curați, adulți nepătați erau ținuți la poarta partidului), ci și asupra unui șogor de-al lui, din Sălaj, șeful Securității pe stil nou - după ce fusese adevăratul autor al lichidării grăbite a Ceaușeștilor, privîndu-i pe români de un proces *européen* : Măgureanu ;

Spre rușinea turmei de miori / fără păstori, tonul dat de Buzura a fost “prins” pe dată și dezvoltat de alți “directori de conștiințe” : Breban, Pleșu, Pintilie, Cernescu (și alte genii locale). Ei au ocupat avantscena cu variațiunile pe aceeași temă buzuristă :

«Toți am colaborat - mai mult sau mai puțin» ;

«Toți sântem vinovați - deci nevinovați sântem cu toții» ;

«Toți au făcut așa - așa ne-am salvat talentul, așa am rezistat prin cultură...».

Odată terenul marcat, băieții deștepți (de care nu duce lipsă patria noastră dragă - ci de persoane avînd o cât de câtă coloană vertebrală) au trecut la justificarea teoretică a neadevărului, a injustiției, a urâtului:

«Fără violență !» a lui Buzura a fost bine, isteț consolidat(ă) de un citat abuziv din Mircea Vulcănescu : «Să nu ne răzbunați !», după care Echipa lui Pleșu a trecut, firesc, la : «Să iertăm, căci și nouă ni se va ierta...»

Fiindcă tot înotăm în plin Caragiale - de la : «Madam, cucoană ! ai mizericordie de un june român în primăvara existenței sale !» precum melanconicul delemiot, negreșit ajungem la concluzia - care alta, decât : “Pupat Piața Endependenți” ?

Ziceam că eu, nu din cale-afară de... răsfățat de partid și guvern (ce să mai vorbim de Securitate...), m-aș fi aflat în decembrie 89 la București - ce aș fi făcut ?

Ce întrebare ! Binînțele, l-aș fi căutat pe căpitanul (în 1956) Enoiu-de-la-Interne și, în ciuda împotrivirii prietenului și al meu Marcel Petrișor, i-aș fi numărat eu dinții din gură (și, așa, în trecut, coastele) ; aș fi pus mâna pe Pleșiță: i-aș fi numărat și lui (cu mânuși de box, date cu sacâz) firele de păr de pe cap, cum făcuse el cu barba mea ; l-aș fi înghesuit oleacă pe maiorul (în 1977) Gheorghe Goran, devenit comandant al Arestului Rahova, riscînd să mă-ncontrez cu prietenul meu Gelu Voican Sturdza, prieten al Goranului (oare nu sunt prea mulți pușcăriașii deveniți prieteni cu securiștii - până acum am numărat trei : Coposu, Petrișor, Sturdza-Voican? - să se fi ajuns la Piteștiul total ?); aș fi încercat să dau de urma locotenentului (în 1949) Paszty (sau, românizat : Pasti) de la Securitatea din Mediaș, cel care l-a torturat pe tata, a bătut-o cumplit pe mama - și l-aș fi întrebat ce mai face mă-sa, că a mea a murit cu ani în urmă. După care m-aș fi răsucit nițel spre “colegii de breaslă” - cum atât de simțit le spune breslașul Dimisianu și el, proaspăt țărănist (ca tot adunătorul de cotizații de PCR) - să-i spun două, dar vorbe ! lui Eugen Barbu ; să pășesc peste V.C. Tudor, ferindu-mă să nu calc în el (căci el pute !) și, în trecut, să-i șterg o ștearsă limbricului teologo-securist Dan Ciachir ; să-i caut pe Băran, pe Piru, pe Al. Dobrescu, pe Zoe Bușulenga, pe Dan Zamfirescu pe... - în fine, masele largi de scriitori-indignați care mă împroșcaseră cu scuipații gurii lor, acuzîndu-mă că mi-am trădat țara, că mi-am vîndut-o pe treizeci de arginți - taman când eu eram arestat; și încă să mă interesez dacă mai trăiesc - și cum anume - tovarășii-în-civil Hobană, Iancu, Achim, persoana-de-sprîjin Țoiu, turnătorul cu condicuță Ivașcu... ; și încă : să-i privesc în ochi pe componenții Consiliului Uniunii Scriitorilor, cei ce mă excluseseră în 13 aprilie 1977, când eram arestat: Doinaș, Manolescu, Bănulescu, Blandiana, Sorescu, Zaciu (pe viitorul academician Fănuș nu-l pun la socoteală : el n-a contat vreodată)...

Ar fi putut pretinde cineva din această lume că n-ar fi fost frumos din parte-mi să mă dedau la răzbunare ?, că n-ar fi fost, Doamne-fereste,/ creștinește? *Atunci* n-ar fi cârâit nimeni, fiindcă *atunci* moartea era cât capra pe capul securiștilor. A, după ce bravii ingineri ai sufletimii românești și-au venit în fire, cu câte acuzații m-au copleșit: “resentimentar”, “rău-creștin”, “adept al *dinte-pentru-dinte-lui*” - și alte expectorații indignariste.

Adevărat : rămân cu părerea de rău că nu l-am apucat de hulu-bele ochelarilor lui de ‘telectual fin, înalt-prețuit de dactilografele CC - desigur, vorbesc de Popescu-Dumnezeu (în trecut, să-i arunc o privire “cobreslașului” Mircea Horia Simionescu, șeful Școlii de la Târgoviște, șeful de cabinet al satrapului culturii prin care el, M. H. S. tocmai rezista de zor). N-ar fi stricat să-mi sărez și eu inima, o dată : “Dumnezeu” mi-o otrăvise de-atâtea ori...

Am pierdut ocazia (nu e prima...), rămâne să întîlnesc într-o altă

lume bestiile înșirate mai sus - acolo-atunci să le dau ce merită...

În așteptare, citesc presa de pe Dâmbovița și ascult ce spun vizitatorii mei...

După întâiele nedumeriri, am ajuns la disperare apoi la resemnare :

Cu câteva excepții ce întăresc regula, nu există deosebiri (nici vorbă de incompatibilități!) între gândirea ilieștilor de ambe sexe și cea a oponentilor tovarășului Ion ; în ultimii doi ani n-am observat contradicții de esență între “concepția despre lume, democrație, România - și viață” a mineralului product rezultat din întâlnirea Blandienei, Doinei Cornea, Coposului și Măgureanului (fatalitate : toți patru ardeleni!): numitul Constantinescu-Țigaretă II, pe de o parte, pe de alta a dezamăgiților pe față de Emilul cu același prenume.

Orice (și oricât !) ar spune Buzura-Pleșu, societatea românească nu este “toată o apă și-un pământ”, alcătuită doar din securiști și securizați (informatori șantajați) - cum ar veni : “cu toții vinovați - deci nevinovați cu toții” - și ce fac nevinovații? Ce să facă : se-ntrepupă, se-ntreartă, nu mai rămâne decât să facă și ceva copii, astfel să iasă din spuma negurii veacurilor minunatul popor român (Bis)... Și chiar de-am admite teza unor V.C. Tudor, Funar și a altor gradați că Securitatea ar fi fost o apărătoare a Nației, a Patriei (de aici derivând național-securismul - patriotic, mie-mi spui ?!), comunitatea românească, așa, martirizată, umilită, obligată să se automurdărească, prin șantaj (de Securitate) - se divide, totuși în : victime și călăi.

La Pitești, desigur, Securitatea a încercat să prefacă victimele în călăi - a reușit, dar nu pentru mult timp : Gheorghe Calciu - anticomunist fără cusur, a devenit torționar fără cusur în slujba comunismului ; l-a găsit pe Dumnezeu, a devenit creștin fără cusur (și preot - tot fără cusur), iar de la o vreme (eh, vârsta, chiar și la sfinți...) exact același Calciu a devenit fără de cusur susținător al lui Teoctist și apărător al nedeconspirării dosarelor de securitate. Dar chiar dacă dintre supraviețuitorii Reeducării există destui care n-au uitat - și n-au iertat - chinurile la care-i supuseseră camarazi de-ai lor : Țurcanu, Popa Țanu, Calciu, totuși, “studenții de la Pitești” au reprezentat o mică parte - aritmetică - a românilor. Or azi problema șade altfel, fiind vorba de întreaga populație a României : să fi fost ea, în cvasitotalitate, cum pretind securiștii interesați și buzurii-pleșii nu mai puțin implicați, securizată, adică prefăcută în... informatori ? ; sau numai jumătate ? Un sfert ?

Chestiunea se înscrie nu doar în cifre, în procente, în “părți” - ci și în timp : începând din 24 august 1944 (de când începe nenorocirea noastră) raportul numeric victimă-călău a fost defavorabil călăului, dar acesta din urmă a rămas, constant, mai tare - dintr-un motiv simplu : chiar dacă agenții Siguranței, apoi, din ‘48 ai Securității erau în inferioritate numerică, aveau în spate NKVD-ul sovietic. Iar în 1958, când Rușii au părăsit România, Organul era întărit, românizat (vorba

mea : se mioritizase), în timp ce victi- mele obosiseră, slăbiseră, se resemnaseră.

Însă oricâte trădări, vinderi de frate, treceri la inamic (în urma torturilor, a șantajelor, a înscenărilor - ori pur și simplu a dorinței omenești de a nu mai trăi atât de foarte-rău ca cel de alături), victimele au fost și au rămas în zdrobi-toare superioritate numerică.

Iar fiindcă securiștii și securizații au pus în circulație altă gogoriță - anume că, în ultimele două decenii de ceaușism *activimea și securimea a constituit elita neamului* (reproduc afirmația altei lumini a literelor rezistente : Laurențiu Ulici, citat de Liviu Ioan Stoiciu în Vatra 9/98), le atrag atenția - lor și ulici-lor : *adevărata superioritate a victimelor asupra călăilor este de natură morală.*

Fiindcă imorală este persecutarea aproapelui, șantajarea lui, supunerea la presiuni psihice și fizice : încarcerare, înfometare, privare de somn, de medicamente ; apoi torturarea, în fine uciderea lui. Decenii de-a rândul călăul a fost partidul comunist, cu Brațul lui Armat : Securitatea ; victima a fost ne-comunistul, ne-activistul, ne-securistul.

În numele cărui cod... juridic pretind securiștii că toți am fost victime, toți am fost călăi ? În numele cărui adevăr susțin cu neobrăzare securiștii că toți sântem vinovați, deci nevinovați cu toții ? În numele cărei morale creștine cer, azi, securiștii - până ieri persecutori ai credincioșilor și ai preoților, asasinii atâtor creștini - să ne întreierăm ?

Nu, nu este creștinește să fie iertați vinovații care nu și-au recunoscut public păcatele ;

Nu : nu este creștinește să fie iertați cei care nu au cerut iertare ;

Și nu : nu este creștinește ca noi, cei încă în viață să iertăm “în general” crimele criminalilor dintre noi, uitându-i pe morții de foame, pe morții de muncă-silnică, pe morții de neîngrijire medicală, pe morții de inimă-rea, pe morții de ciomag, de rangă de fier - de glonte.

Fiecare victimă în parte n-are decât să ierte, dacă are chef - însă numai suferința lui, numai în numele lui - și în public - să spună/scrie :

«Eu, Ionescu Ion îl iert pe criminalul Crăciun, pe criminalul Maromet, pe criminalul Goiciu, pe criminalul Enoiu, pe criminalul Pleșiță... - pentru suferințele pricinuite mie - și numai mie».

Privesc cu neliniște la această grabă a Românilor - vorbesc numai de victime - care s-au săturat de tergiversările puterii (oricare ar fi ea : iliistă, constantinistă, tot se-curistă fiind) : în materie de reforme, de restituire a proprietăților, de deschidere a dosarelor, de pedepsire a vinovaților - și își imaginează că dacă ei vor fi de acord cu “reconcilierea națională” (chestia cu pupatu-n piața-ndependenți), totul se va rezolva : vom avea cu toții câte două mașini, trei gagici, patru telefoane portabile și un subaltern, acesta fiind visul românului, deosebit de cel al rusului de pe timpul lui Hrușciiov, când i se promitea fiecărui tovarăș că, ajuns în comunism, va căpăta una pereche obiele de mătase...

Oamenii de la noi sânt atât de “mutați” - de duritatea comunis-

mului, de bestialitatea securismului, dar și de absența de preoți și de intelectuali care să-i povățuiască, să le amplifice glasul - încât, dezorientați, neobișnuiți să gândească singuri, s-au lăsat culpabilizați de aceiași securiști care-i acuză pe ei, eterne victime, că numai din pricina lor și a “absurdelor” lor cerințe : democratizare, desființarea securității oricum i s-ar spune, deconspirarea dosarelor, retrocedarea proprietăților, etc, se întârzie “normalizarea vieții” ; că, dacă ele, victimele, n-ar fi ținut “prostește” să-i vadă/ audă pe călăi făcându-și mea culpa, e-he, de multă vreme “fiecare tovarăș” ar fi avut câte două buticuri, trei vile, patru faxuri, cinci ghiuluri - asta fiind s’tuația românului, căci a țării... O-ho, de mult am fi intrat în NATO, în Comunitatea Europeană, pe la Constanța ar fi trecut conducta cu petrol caspic, cât despre Bucureștiul iubit, nu numai că ar fi redevenit Micul Paris, ci chiar New York-pe-Dâmbovița !

O asemenea confuzie națională spune mult, spune multe despre... starea națiunii. Înseamnă că membrii societății românești au regresat, s-au (re)tras în peșteră și în prezentul perpetuu - unde nu există decât nevoia de alimentare, de supraviețuire cu orice preț - și, în același preț: de reproducere...

Să nu explice teologii securiști că nu e în spiritul moralei creștine să te răzbuni. Să tacă din gură, să nu vorbească de morală, de creștinătate imorali notorii ca Plămădeală, Anania, Ciachir, Dan Zamfirescu.

În primul rând : nu e vorba de răzbunare - ci de neuitare ;

În al doilea rând (care e tot primul) ; nu se poate (re)închea o comunitate, din indivizi fără memorie.

Ar fi ca și cum ai vrea să-ți ridici o casă din nisip.

Nu poate fi vorba de “reconciliere” între foc și apă, între victimă și călău.

Națiunea edificată pe o astfel de acțiune negândită, rău gândită, interesat-gândită nu va fi decât suma aritmetică întâmplătoare a unor ființe necuvântătoare.

Paul Goma

Luni 14 decembrie 1998

Azi am primit o scrisoare de la o studentă din Praga, Olga Pavlicková. La recomandarea Libusei Valentová și-a ales o temă pentru examenul de diplomă care mă include și pe mine. I-am trimis o notă bibliografică.

Marti 15 decembrie 1998

(...) Azi, la ora 10 mare-bucurie-mare : mi-a venit prin poștă un colet de la Laszlo plin de... jurnale : al lui Zaci (3 și 4) și ale mele, două, editate la Dacia. Pachetul a fost pus la poștă la Cluj în 9 decembrie. Mare-bucurie-mare.

Mare-întristare-mare, în schimb, la prânz, când am primit un fax de la Nemira : că nici anul acesta nu apare **Scrisuri**. Semnează “Director editorial Dana Moroiu”.

Dar mai bine să reproduc textul - nu e lung (datat azi, 15 dec.):

Stimate Domnule Paul Goma

Situația generală (producția de carte scăzută cu 70% de un an încoace, de pildă), precum și volumul mare de muncă pe care-l presupune volumul (sic) Dvs. de publicistică ne obligă să-i amânăm apariția pentru primul trimestru al anului 1999.

Sperînd că nu vă veți supăra foarte tare și că aceasta este ultima amânare, vă încredințăm de întreaga-ne stimă,

Director Editorial

Dana Moroiu

Asta este. **Scrisuri** n-a găsit ușa, strunga, gaura prin care să iasă la lumină. Nici anul acesta - al 26-lea de la primul înregistrat...

M-am uitat prin jurnalele mele : format aproape-poche, copertă acceptabilă, însă literă mărunță, puchinoasă, extrem de obositoare - săracii : vor fi economisit suprafața hârtică... Greșeli de tehnoredactare, greșeli de lectură (vor fi făcut economie și de o corectură-două, dacă producția de carte a scăzut cu 70% (la ori cu 70% ?) - și schimbare a ortografiei (cu gerunziul în â : mâncând ! - ceea ce vizual devine o insultă).

În fine, bine că a apărut. Nu cred că eu, director de editură aș fi scos, totuși o carte, avînd “condițiile” Daciei.

Măine îi scriu lui Laszlo, să-i mulțumesc - am dedus că din buzunarul lui a plătit **Jurnal**-ul meu - și pe cel al lui Zaci, bașca expedierea : o avere...

Miercuri 16 decembrie 1998

Jurnalele IV-V (le spun așa, cu toate că Radu Mareș nu le-a marcat, deși îl rugasem în mai multe rânduri), sunt așa și-așa, nu m-au entuziasmat. Să fie din pricină că **Scrisurile** nu apar nici anul acesta ? O fi și asta, și asta. Oricum, la **Alte jurnale** o mulțime de greșeli - din citirea grăbită, “dublă” de necorectare. Nici un rost să reproșez - îmi va răspunde că, în situația de față a editurii, o corectură adevărată ar fi un lux pe care nu și l-ar putea îngădui...

Joi 17 decembrie 1998

Iar se bat ăștia în Irak. Bineînțeles, Saddam e un Ceaușescu-și-Poporul, un Cărmaci-de-Căpătâi, un Șezător la Biroul-său : Întreaga-țară (s-a înțeles care-i bibliografia - cum l-o fi chemînd oare pe Păunescu al Saddamului ?), dar martirizînd populația, nu întărești opoziția - cum au gândit Churchill-Roosevelt, apoi Bush, acum Clinton. Toată lumea știe : atacul a fost declanșat din pricina Monicăi Lewinski. A se căuta Găina ; Elena de serviciu.

Ieri am primit un alt pachet de la Laszlo, conținînd Dennis Deletant : **Ceaușescu și Securitatea**, Lucian Boia, **Istorie și mit...**, precum și eseu lui Caius Dobrescu : **Modernitatea ultimă** (nu știa că-l aveam - am să-l dau lui Șimianian).

În scrisoarea însoțitoare Laszlo îmi spune că Dacia a părăsit vechiul local pentru două cămăruțe, în care se înghesuie 24 persoane ; că nu poate fi vorba de lansare în asemenea condiții, dar nu este exclusă o astfel... de provocare ; că **Jurnal-ul** a și fost dat pe piață, se vinde (el spune că bine..., ba ar fi auzit o convorbire telefonică între o secretară și careva de pe la Brăila care comanda câteva exemplare - mai știi : brăileanul acela o fi nepotul lui Dimisică, văr bun cu Nepoata pe care și eu o crezusem a Getei, nu a Gabrielului cu același prenume...) ; că ar fi, pentru el, perspectiva unui eseu la Nemira (probabil din carnea tezei de doctorat), pentru care ar fi fost contactat chiar de director (sau din partea lui ?).

Am să-i scriu, azi. În plicul lui am să pun și o scrisoare pentru Radu Mareș.

Vineri 18 decembrie 1998

(...) Are să treacă Paul Cozighian, să-mi aducă România literară, să ia *Cotidianul*. Ieri, la telefon s-a arătat înspăimîntat de "tonul" lui Manolescu. Ce să-i explic ? Că Manolescu este unul dintre cei mai... cuviincioși ? M-a întrebat dacă-i răspund. Am spus că deocamdată nu; las ca textul lui să facă valuri, pentru ca ceilalți să-și dea seama, nu neapărat de măgăria, dar de necinstea structurală a lui Manolescu (cel care nu pomenește măcar în treacăt de "conținutul" textelor refuzate : mă acuză de minciuni, de calomnie, dar doamne-fereste să citeze una singură). Însă, chiar în timp ce rosteam la telefon această auto-asigurare, căpătăm... asigurarea fermă că nu se va întâmpla nimic-nimic, totul va trece, se va uita, se va împlânta în nămol. Ca la noi.

Denis Deletant dă multe informații și despre mine - însă multe dintre acelea, "exactele", sunt... inexacte, de-a dreptul

neadevărate : “**Ostinato** a fost publicat în Editura Tineretului în 1969” (?!), ori doar “scăpate” : am plecat din România “în 26 noiembrie 1977”... Dacă ar fi scris : “noiembrie” sau “sfârșitul anului 1977” ar fi fost mai onest. Deși, cum îi scriam și lui Laszlo: n-ar fi exclus ca toate aceste date cronologice greșite să se datoreze în exclusivitate traducătorilor, corectorilor români (avînd exemplul prietenului meu epistolar N. Baltă, traducătorul **Vieții în roșu**).

(...)

Duminică 20 decembrie 1998

În sfârșit, am terminat textul cu *Catrindala Neamului Prost* la care mă lălăiesc de vreo săptămână. N-o fi el cine știe ce de capul lui - dar are o clitate de netăgăduit : l-am terminat ! Probabil va fi ultimul text scris în acest an.

Drept care îl antedatez :

Paris 21 decembrie 1998

DIN NOU DESPRE CATEDRALA NEAMULUI

Se vîntură în presa românească (și) opinia că ideea piramidei creștine închinată Mântuirii Neamului ar aparține lui Teoctist care a negociat astfel vizita papei Ioan Paul al II-lea în România...

Să-mi fie îngăduit să avansez o altă ipoteză - fără a nega murdarul târg propus de mitropolitul numit de Ceaușescu, “pedepsit” cu același scaun de Iliescu și preluat de Constantinescu împreună cu întreg inventarul viu și mort al Securității - anume :

Persoane profund necinstite și strălucit analfabete, pentru care istoria Românilor și a României reprezintă ceva “mai mult decât nimica” (ca samizdat-ul pentru N. Manolescu : «N-am avut - dar nici n-am avut nevoie») precum Iliescu-Roman, Constantinescu-Zoe Petre, în căutare de “legitimitate națională”, după ce au dat ca șpagă Basarabia, Bucovina de Nord, Herța, Insula Șerpilor pentru o problemă și fie vorba între noi : inadmisibil de costisitoare “intrare în NATO” (firește : dimpreună cu întreaga securime după ei, în frunte fiind Măgureanu și Caraman), au găsit altă diversiune pentru “a reda demnitatea poporului român” : impunîndu-i o Casă a Scînteii Nr. 3 - asta cu crucea deasupra...

Mineralii uteciști dimpreună cu fosilele țărăniști care s-au cocoțat, cu biciul, pe capra acestei nefericite țări vor fi auzit vorbindu-se în tramvai (pe când foloseau și ei acest mijloc de locomoțiune) că poporului, ca să nu se răscoale, trebuie să-i dai circ și pâine.

Constatare, după cum se vede, ținută minte (singura, dealtfel) și confirmată în scris de consiliera prezidențială, specialistă în “istorie antică și ‘dă dămurt’” (cum atât de frumos și de exact ar fi zugrăvit-o precedentă mamă a nației, Elena) și prefațatoarea, în deplină cunoștință de cauză a “memoriilor” (sic !) transcrise, prin muncă voluntară de secretariatul lărgit lui I. Diaconescu, după stenograma sforăiturilor specimenului cu același nume, editate la Nemira.

Tandrul și nemărginit de înțelektualul tandem Zoe - Emil dăduse din mâini, dar mai ales din picioare și în cele din urmă izbutise (încă din 1995 !) să-i confecționeze pe comandă/pe măsură o... asta, o catedră, nu la școala ajutătoare din Giurtelec, nici din Jibou - ci taman la Universitatea București, lui... zi-i pe nume, și el conspirativ - am găsit: Măgureanu ! În buna tradiție bolșevică a mai-sus-pomenitei academiciene de renume mondial, ca și în a celuilalt academician : Bârlădeanu, Zoe Petre și Emil Constantinescu au prefăcut, pocnind din degete, un oarecare plutonier de securitate, și el fără bibliografie, avînd însă avantajul considerabil de a fi, biografic, printre altele, “județ” de-al Coposului - în câtamai “Profesorul” de... asta, cum îi zice ?, sociologie ! A fost o bună “orientare” : Catin-datul și-a asigurat încrederea Organului - în aria carpatodunăreană acesta (aceasta ?) continuînd să înlocuiască po-pulațiunea electoare (nu mâncau, beau, călătoreau, se bucurau masili, “prin reprezentării ei de nădejde”, activiștii și securiștii?). Astfel Securitatea și-a desemnat înlocuitorul lui Iliescu.

În 1996 am încercat să atrag atenția asupra pericolului reprezentat de ajungerea în fruntea țării a acestei strălucitoare nulități care, sub masca de reprezentant al opoziției (care opoziție ?), avea toate șansele de a deveni chiar mai nociv decât Iliescu - fiindcă avea să ucidă speranța românilor în eradicarea comunismului și a securismului de pe plaiurile noastre dragi. În textul publicat în revista 22 din 18-24 septembrie același an, printre altele, scriam :

“...Constantinescu (...): creația ex nihilo a Blandienei și a Măgureanului, (...) trista improvizație a strategiei de senectute a seniorului Coposu”.

După cum se poate constata, intuisem câte parale face “delfinul” nației (în fine, al lui Măgureanu - atunci nu știam că Virgilul Tatălui Nației va deveni comandant de partid - Național !). După *alegerea* lui, în noiembrie (96), din nefericire, în fiecare zi lăsată de la Dumnezeu constatam că mă înșelasem în privința Constantinescului : eu îl crezusem doar un mormoloc, un găgăuță, un tolomac, marionetă în mâinile Securității - nu bănuisem “contribuția personală” a viitorului președinte al României : or faptele sale cele rele s-au dovedit a fi mult peste... (bănuiesc) cerințele Organu-lui și, presupun : chiar mai rele decât foarte-relele sfaturi ale Zoei Petre cea rău-sfetnică :

- Nu a respectat nici una din promisiunile făcute electorilor în

campania prezidențială. Oamenii credeau (cum să nu creadă, când “Emil al nostru” îl avea adversar pe Iliescu?) că, în sfârșit, după o întârziere de șapte ani, România se va întoarce la sine și în Europa ; comunismul și securismul vor fi eliminate din Aparatul de Stat (devenit un stat de drept), potrivit pre-constituției de la Timișoara ; se vor restitui proprietățile (și a demnitățile) confiscate, călcate în picioare de comuniști; se vor face, în sfârșit ! reforme democratice, vor fi luate măsuri economice în scopul de a ameliora starea (halul) populației - iar pe plan extern se vor dezamorsa conflictele cu vecinii - *în demnitate națională...*

- În schimb (un fel de a vorbi), acest președinte al nostru și acest al nostru guvern au început a acționa de parc-ar fi fost Iliescu-Văcăroiu la cub, fiindcă aceia erau comuniști, de la care nu te așteptai la altceva - dar ceștia alți, ai noștri, democrați, preponderent țărâniști ?

Aceasta fiind preistoria, să ne întoarcem în contemporaneitatea cea de toate zilele:

Adunătura de incapabili, de necinstiți, de hoți, după ce au încheiat criminalul Pact cu Ucraina, sunt pe cale de a-i fericii pe români cu o Catedrală a Neamului.

De ce nu ? Și-așa în patruzeci de ani de comunism nu s-au ridicat lăcașuri de rugăciune..., ar zice oamenii de bună credință, în principiu, din aceia care nu văd decât drept înainte, de parc-ar avea ochelari de cal ;

Ce, strică o Catedrală ? A Neamului ? Păi noi, care, nu-i așa, sântem născuți gata-ortodocși, hăt, de la sfântul Andrei, nu ca Ungurii, abia de la așa-zisul-sfânt, Istvan... - și să n-aveam o catedrală faină, măreață - taman ca soarele de pe cer ?; a cărei piatră de temelie să fie pusă de MultPreafericitul Teoctist, înconjurat de mitropoliți, de episcopi, de popi de cea mai aleasă curăție creștină și moralicească, civilă : Plămădeală, Anania, Vornicescu, Galeriu ; de tovarăși în civil precum Cumpănașu, Virgil Cîndea, Dan Zamfirescu, Dan Ciachir, Dinu Săraru, Buduca - și alți viitori sfinți ai românismului ortodox...?

Bineînțeleș că Românii au nevoie de o catedrală mare, falnică, faină, de să crape vecinii de ciudă că ei nu posedă nici măcar “realizări” mai modeste precum Casa Scînteii Nr. 2, piramida lui Nicolae Keopsescu... Bineînțeleș, Românii se vor lipsi de pâine, de lapte, de medicamente, de încălțăminte (ce să facă un adevărat ortodox cu niște păcătoși de bocanci - în plus, numiți cu un cuvânt ce ne vine de la unguri...?) ; se vor lipsi de un nou - și adevărat - local pentru Universitatea București, pentru Biblioteca Națională, de spitale, de locuințe adevărate, pentru oameni, de azile pentru copii și pentru femei abandonate ; bineînțeleș se vor lipsi de șosele, de poduri, de necesarele lucrări de amenajare a teritoriului...

Fiindcă guvernul (sic) a promis că dă el o bună parte din banii necesari - restul să fie adunat prin donații ; știut fiind faptul că guvernul lui Vasile nu este mai breaz decât al lui Văcăroiu ori al lui Dăscălescu ; știut fiind faptul că “banii guvernului” sunt, în fapt, zmulși de la gura nenorocitului de contribuabil - propun o altă soluție:

Cum adaosul : “Creștin” i-a fost suflat lui Coposu de Securitate ; cum activiștii, securiștii au colonizat din ultimele zile ale lui decembrie 89 PNT (C)D ; cum ei, tâlharii de securiști și-au împărțit tezaurul țării în momentul fugii Ceaușescului ; cum ei, până ieri caralii la poarta religiei, interzicători ai credinței, persecutori ai preoților, credincioșilor, s-au prefă-cut fulgerător în creștini din, hăt, secolul al III-lea (a văzut lumea întreagă la televizor : Petre Roman făcându-și cruce cu piciorul stâng ; șase ani mai târziu “creștin-democratul” Constantinescu : nici măcar cu dreptul - de unde, dacă, sărmanul, o viață întreagă a adunat cotizațiile de partid la Universitatea București ?) : să dea ei exemplu, să fie în capul listei de subscripție !

În frunte, desigur : Măgureanu ; apoi Caraman (ortodox de-al nostru, de rit rusesc - de la Karakurgan...) ; imediat frații V.C.Tudor-Funaru - nu sunt ei și securiști și mari creștini ? ; frații Păunescu - deși de ce n-ar acoperi ei întreaga cheltuială, li s-a iertat o parte din păcatele lor grele...?: bineînțeles, Țiriac : îndeplinește absolut toate condițiile pentru a figura la loc de cinste pe această listă.

Să nu-l uităm pe simpaticul Cataramă, proprietar de partid liberal (cu tot cu epigramistul de serviciu, Quintus) ; iar pentru că tot vorbim de un “obiectiv” de interes național și spiritual, să doneze sume semnificative Emil Constantinescu - nu doar ca președinte, ci ca parte a Țigaretii I-II-III (pe linie paternă, nu ?).

Desigur, nu-i vom uita pe și-mai-simpatici Pleșu-Volkswagen și Babiuc-Bell.

Iar la inaugurarea finală - a parcajului subteran - să fie invitată și Umbra lui Ștefan cel Mare (în care Teoctist l-a văzut pe Constantinescu...).

Sfeștanie sprincenată, vouă, celor grijulii cu soarta românilor !

Luni 21 decembrie 1998

Ieri am corectat **Jurnalul 1998**.

Mi-a telefonat aseară Stoiciu. Să-i dictez textul “explicației”. Naiv, eu crezusem că-l redactaseră ei, doar nu-i mare scofală. În fine, a fost mai bine așa, l-am “scris la telefon” împreună. Spunea că este aproape gata publicată Scrisoarea către Grigurcu.

Marți 22 decembrie 1998

Am depășit solstițiul de iarnă, bine că am trecut *dincolo* !

Nu sânt sigur deloc dacă am să fiu în stare să scriu un text mai mărișor ca replică la “Adio, domnule Goma !”. Deși Stoiciu m-a îndemnat să o fac.

Miercuri 23 decembrie 1998

Nici n-am băgat de seamă când au trecut două date importante : 21, solstițiul de iarnă (și aniversarea lui Stalin!, bestia), precum și 22 decembrie, “revoluția” făcută de alde Blandiana, Adameșteanu, Liiceanu, Sorin Mărculescu - ba chiar și de Ileana Mălăncioiu. Ce să mai vorbesc de Țoiu și de Manolescu ! Că de Rodica Palade am vorbit.

Asta pentru că am fost foarte prins cu corectarea și imprimarea **Jurnalului 1998**. Azi, avînd timbre, am trimis câteva felicitări.

Am început textul de răspuns la Manolescu. Am scris o pagină. Dar nu mă grăbesc.

Joi 24 decembrie 1998

Am mai scris o pagină - proastă, ca și precedenta. Trebuie s-o iau cu ghinișoru’.

Citesc (simultan) **Jurnalul** (3) de Zaciu și **Memoriile** lui Nichifor Crainic. Tristețe, compasiune, disperare constatînd ce a făcut comunismul din oameni : chiar când nu i-a strivit prin pușcărie cumplită - ca cea îndurată de Crainic... Am primit un volumaș conținînd două variante ale amintirilor sale despre aceeași perioadă : una scrisă înainte de pușcărie, în anii când era ascuns în Ardeal (până în vara anului 1947), alta după închisoare, începînd de prin 1962, re-scrisă probabil la același Institut de Istorie a PCR, unde Partidul și Guvernul (variante Titus Popovici: “Puterea și Adevărul”; varianta Popescu-Dumnezeu: “Pumnul și Palma”) îi adunase (mai corect : concentrase) pe toți supraviețuitorii - printre ei : Halippa al meu ; sau la redacția *Glasului Patriei*, revistă a Ministerului de Interne (al RPR, dar apăsarea în RDG !), întemeiată de fostul deținut politic Ivașcu, Învățătorul Manolescului (el era brigadierul, ceilalți fiind deținuți de rînd : Vinea, C.C. Giurescu, Radu Gyr, Henriette Yvonne Stahl, Noica, Romulus Dianu, Crevedia).

În comparație cu această cinstit-tragică libertate - “libertatea” lui Zaciu : să fi fost mai dulce ? Mai profitabilă? Și, la

urma urmei, în ce constă “profitul” în comunism (pentru un ne-scriitor : să mănânce și să bea porcește, să reguleze subalternele, să-i reguleze pe cei mai mici, să-i lingă pe cei mai mari)? Iată : Zaciu, deși dintr-o familie cu dosar “nesănătos”, după ce a plătit din greu, împreună cu Vasile Rebreanu (!!), taxa-de-intrare (în societatea proletară), a navigat “inteligent”, ca la iceberg fiind la vedere : profesor universitar, cooperant la Köln, la Bonn, călător în Occident, slavă Domnului (în ciuda văicărelilor), “în cele patru continente”, după expresia colaboratorului său Sasu ; a fost ani în șir (decenii) în comisiile de inspecții școlare, în organele Uniunii Scriitorilor, călătorea frecvent (cu avionul ! - ar zice lupta dintre clase), plătit de Uniune, și la hotel stătea tot pe banii Uniunii - era stimat, ba chiar iubit, judecând după jurnalul său... Ei și? În ciuda reușitei sociale (vorba fiind de societatea socialistă), a răzbaterii - și a menținerii în elita nației (ce, era de coala să fii, decenii, în Consiliul Uniunii Scriitorilor ?), privindu-i “bilanțul”, constăți că nu s-a ales cu mare lucru ; cu doar praful de pe tobă, vorba titlului recentului volum de amintiri de Ștefan Baci. La urma urmei nu este el unul dintre cei și futuți și cu banii luați ? Nu este el un strivit - care nu are nici măcar consolarea că nu a colaborat cu strivitorul ? La urma urmei : care-i “opera” vieții sale ? Bineînțeles : Dictionarul ! Or acesta (bineînțeles) nu a fost editat - *ceea ce a publicat Fundația Buzura este un document al demisiei scriitorului român*. Acela carele nu are “dimensiune”, nu are “ideal”, cum ar zice un bou de rus. Idealul lui Zaciu nu era **Dictionarul** - oricum, nu în primul rând ; el voia să i se dea pașaport, visa să călătorească legal - ba în Germania, ba la Paris, dorea ca el, cu nevastă și copii să domicilieze legal în Occident, deci să nu li se interzică întoarcerea în România ; cum ar veni : să capete statutul de navetist, al lui Breban, al lui Țiriac, al lui Pintilie, să-și păstreze cetățenia română - cum anume ? Simplu : fără a sufla un cuvântel, acolo, la capitaliști, despre adevărata Românie. Dacă idealul lui Zaciu ar fi fost Dictionarul, atunci l-ar fi apărat prin toate mijloacele (“Cu ghearii și cu dințele”, vorba romancierului István - unul din foarte mulții frați-maghiari-fascisto-proletari), iar dacă ar fi înregistrat o înfrângere, aceea ar fi fost onorabilă, nu precum căcăcioasle lui de “frământări” : dacă pune o vorbă bună Gogu ?, dacă Ștefănescu e favorabil ?, Dimisianca vorbește ea cu Vaxile Nicolesexu (doar îl cunoaște, intim...)?, dacă Doxănească nu este indispusă ?, dacă Măciu, dacă Căciu...? Deplorabil. Mizerabil.

Vineri 25 decembrie 1998

Am ajuns și la Crăciun.

La prânz am primit un telefon de la Londra : de la Andrei Dulgher, fiul mai mare al Ninei, verișoară-mea de la Ciocâlteni-Orhei, născută Goma (tatăl ei, Ion, era fratele mai mare al tatei și a murit în octombrie '44 de foame și de sete într-un lagăr de prizonieri români - "trădători ai patriei sovietice" - **luați după 23 august**, pe undeva pe lângă Valea Călugărească). Deci : Andrei Dulgher îmi este nepot de văr - ca și Angela, fiica lui Ștefan Goma (fratele Ninei).

După acest excurs genealogic, la fapte : ce caută el, profesor de literatură, cu nevasta (ea de istorie...), cu doi copii - în Anglia ? Ce să caute : de lucru - la orice (se vede că e o tradiție în familia noastră...). Așadar Andrei Dulgher cu soția sa lucrează ca muncitori în construcții. Cică sunt acolo de șase luni, dar abia acum s-au "aranjat" cu locuința. Nu l-am întrebat în amănunt, lăsându-l pe el să spună ce și cât vrea să spună. Ana crede că vor fi venit cu un contract de stat : cedează un procent guvernului de la Chișinău, iar cu ce mai rămâne supraviețuiește - dar mai cu seamă aranjează viitorul celor doi băieți (parcă 12 și 9 ani). Bieții basarabeni : cum pot, fug care unde vede cu ochii.

Azi dimineață am terminat textul de răspuns lui Manolescu - l-am trimis prin fax la *Cotidianul O* să văd cât costă, ca să știu dacă rentează. Iată-l :

21 decembrie 1998

PE MARGINEA UNUI EDITORIAL...

Prin editorialul *României literare* nr. 48 din 2-8 decembrie 1998 intitulat : "Adio, domnule Goma", Nicolae Manolescu și-a încheiat strălucit coborîșul - iată, nu am spus: căderea - observabilă de la nr. 2 (11 ian.1990) al revistei. Atunci, la întrebarea "Cum ar trebui să arate *România literară* acum ?", criticul și istoricul ce două decenii indicase direcția literaturii dovedise că era un perfect dez-orientat, un strălucit ignorant a tot ce se afla în afara țarcului culturii curate cu voie de la Securitate. În continuare, cu o masochistă consecvență, a confirmat semnul-rău amintit: interviul luat lui Iliescu (căruia i se adresa cu «Omul cu o mare» în chiar prima întrebare), imediat după mineriada din 13-15 iunie 90, "considerațiile" despre... "legătura dintre răscoala de la Brașov din 87 și «revoluția» din 89", publicarea, în 2 numere consecutive, pe 5 pagini a "dosarului de securitate" a suprașefului Securității Sturdza-Voican, în prezentarea acestuia,

“aprecierile” despre samizdat, “cugetările” pe marginea disidenței, distrugerea (cu ce consecințe !) a PAC-ului, intrarea la liberalii-securității Cataramă-Quintus, etc...

În acești 9 ani de, totuși, libertate de expresie ne-membrul de partid Manolescu - însă nu mai puțin co-autor al proletcultistului volum *Literatura română de azi. 1944-1964* ; nu mai puțin harnic recenzent al productelor călăului culturii D. Popescu-Dumnezeu (5 cronici); vizitator și el - alături de Blandieni, Dimiseni, Buzuri, Dinești - al “protectorului culturii nonconformiste cu voie de la stăpânire, pe numele său Gogu Rădulescu” - nu a recuperat nimic, nu a învățat nimic, dovada : în editorialul din 2 decembrie 98 “explică” astfel situațiunea :

“Două texte (începe prost : nu două, ci trei - n.m. P.G.) adresate de dl. Paul Goma *României literare* spre publicare (...) stau de câțva timp pe biroul meu. Dilema mea n-a constatat în a le publica sau nu. M-am decis, de cum le-am citit, să nu le public”.

O astfel de introducere ar fi fost oriunde-oricând urmată de **explicarea** motivului nepublicării, și, semn de respect al cititorului : **rezumarea** textelor în chestiune (trei, nu două). Oriunde - nu și în România “rezistenței-prin-cultură” ; nu în insula în care “samizdat nu a existat - și nici n-am avut nevoie de el” ; nu “la noi /unde/ s-a manifestat un singur disident: Ceaușescu” - am citat din profunda gândire a directorului (de opinie, de revistă, de partid) N. Manolescu. Lui nici prin cap nu-i dă să explice refuzul, să citeze măcar o propozițiune din textele (trei, nu două). El le rezumă ca-la-București, cum făcea barbiștii, în *Săptămîna*, înainte de 89, cum, “după revoluție”, fac antibarbiștii, cu precădere la *România literară*, moșie proprietate-personală a lui Manolescu, Fiul Ivașcului. Pe la mijlocul compunerii (editoriale!) se ițește o intenție de a vorbi despre “cele două (trei, nu două! - n.m.) texte pe care le am sub ochi”, pe loc reprimată, fraza continuând în dulcele-stil-dimisian : “obișnuita litanie-pamflet a unui om căruia...” ; “emanînd mirosul rînced al frustrării” ; “răfuieli cu breasla” ; “caz patologic” - în fine “gângania în care s-a metamorfozat comis-voiajorul lui Kafka”.

N. Manolescu mai crede și acum, la vârsta-i înaintată că “lupta de idei” în cultură se duce numai prin editoriale indicatoare de direcție ; el își imaginează că, dacă înainte de 89 nu a polemizat cu ai săi co-breslași care nu-i împărtășeau opțiunile (să zicem : securiștii lui E. Barbu), se datorează numai refuzului său de “a se încăiera cu niște derbedei” - și nu, cum era adevărat: partidul comunisto-terrorist nu permitea să se răspundă unei “critici juste, spontane-dinainte-pregătite”. Însă dacă ar fi vrut să dea o replică troglodiștilor săptămîno-lucefereti - ar fi putut, așa

cum putuseră, înaintea lui, scriitori ca și el : Țepeneag, Virgil Tănase, Tudoran, Deșliu, Dan Petrescu, Cangeopol, Dinescu... Chestie de elementară apărare a punctelor de vedere (și normal curaj). Or N. Manolescu nu are “organ” pentru lupta de idei, iar polemica, pentru el, este vulgară încăierare, schimb de înjurături, nu apărare a propriei opinii.

Și pentru el teribila, mutilanta perioadă comunistă a constituit un binecuvântat alibi - atât al inacțiunii sale civice, cât și al acțiunilor strict culturale. Dar, oricât de șchioapă ar fi, acum democrația în România (vinovați de această situație fiind și directorii de opinie dezertori, vâjnoșii rezistenți prin cultură), există libertate de expresie.

Cum o folosește N. Manolescu, intelectual de frunte și “om politic” - liberal ? Exact așa cum știa el de la Eugen Barbu că “proceda” cu dușmanii poporului (printre ei chiar Manolescu !) : refuzînd să dea citate din textele incriminate, rezumîndu-le, fantezivo-abuziv - și tot el pronunțînd sentința : nu se publică !

Gestul (și maniera) lui N. Manolescu m-a mirat. Aveam deja formată o foarte proastă părere despre caracterul său (vreau să spun : despre lipsa...) - dar încă nu era definitivă...

De la editorialul din 2 decembrie 1998 al *României literare* - s-a făcut.

Seara : adineauri a telefonat de la Berlin Paul Schuster. Citise textul meu împotriva lui Ștefănescu. Am înjurat breslășimea pe două voci - la terță, apoi schimbînd cu o sextă, cum le șade bine unui neamț și unui basarabean - și el *musikalisch...*

Am răspuns : Adei Pistiner, lui Doman, lui Sami Damian, lui Pleșea. Mâine pun la poștă.

Sâmbătă 26 decembrie 1998

Am completat, atât în jurnal, cât și în **Scrîsuri** bibliografia ignorată de Bartosek în **Cartea neagră...**

M-am trezit de la patru, adineauri am pus rufele în mașină (cu toate că plouă de rupe pământul); și sînt binișor enervat. Eh, ale familiei valuri...

Am tras la imprimantă 10 exemplare din **Scrîsuri 1998 II** (64 pagini, cuprinzînd ultimele 15 texte). Până când tonerul a dat semn de agonie - cu toate că, după socotelile mele, mai are pentru vreo 500 pagini. S-o fi “înecat”, cine știe. Păcat că nu mai

am siguranța că nu mă lasă în drum, așa mai fi tras 1-2-3 exemplare din partea I-a (186 pagini). Pe cele făcute are să le ducă Ana mâine la Ștefana, unde vor veni câțiva români.

Ei, da : tot samizdatnic, tot samizdatnicesc sânt...

Sânt nerăbdător să se termine anul ăsta. Fiindcă, până acum o lună și el ne-a chinuit. Credință naivă, irațională - dar cât de reconfortantă, asigurătoare : de cum vom trece în anul celălalt, cum se vor lumina zărilor (și mările). C-adică, ce : numai ceilalți să fi crezut că, de cum dispăre Ceaușescu, apare raiul pe pământ?; că, de cum cade la alegere Iliescu, o s-o ducem numai în cânt și voie bună - cu Constantinescu? Ce, nu-s și eu om? Și oarecum român ?

Mi-a telefonat Radina : că s-a recunoscut între "cei câțiva îmbătrâniți, bolnavi, fără dinți, săraci"...- din textul meu difuzat la ultima manifestație. Și că Sinescu este unul dintre cei care crede - și spune în jur - că drepturile omului sunt o invenție comunistă... E-he, dac-ar fi el singurul...

Duminică 27 decembrie 1998

Am fost invitat la Ștefana de ziua ei onomastică, dar nu m-am dus: prea greu să mă abțin de la bunătăți...

Furtună în Irlanda, în Britania, în Bretania. Aici doar pale de vânt.

După masă am dormit - și am visat prost. Iarăși : bătrânii mei. Mă dusesem (călătorie lungă, dificilă, iarna) până într-o localitate necunoscută mie, dar unde știam că stau părinții. Nu mai fusesem la ei de multă, de foarte multă vreme, decenii. Am ajuns în acel sat și întâi am vorbit cu o femeie (care semăna cu Lulu) : ea avusese(avea - în vis) grijă de ai mei. Am întrebat cum o duc. Femeia a chicotit :

«O duc, numai că nu...»

Din asta am înțeles că este vorba de moarte - dar cine murise : mama ? tata ? amândoi ?

«Au murit...», am zis.

«Numai unul», a precizat femeia.

«Mama ?» am întrebat.

Femeia a izbucnit în râs :

«Nuuuu ! Numai tata !»

Am pornit spre casa părinților. Pe drum femeia a zis :

«Ba nu : doamna a murit, domnul ba».

Îmi era o ciudă cumplită pe muiere - care nu înceta să chicotească.

În fine, am ajuns undeva, unde femeia a zis că e casa. Am

intrat, din ușă am început să chem:

«Tată! Tată! Cum a murit mama ? Și când?»

Însă tata nu-mi răspundea. Știam: e mort și el - murise demult, demult, dar eu nu aflasem, fiindcă nu mă interesasem, îi abandonasem, plecasem...

Am început să plâng amar, copilărește - plângând m-am trezit.

Cu astfel de vise îl înțelegi mai intim pe Arghezi cel bun.

Să nu-ți crape un ochi (/în cap) ca lui Dănilă Prepeleap?

La TV :

Doi dintre călăii polpotiști : Kieu Samphan, fost “președinte” al “Kampucei” (democratice, cum altfel ?) și terifiantul Nuon Chea - ideologul regimului polpotist (un fel de combinație Răutu-Brucan) - s-au... predat, cică, noii-democrații (șef de guvern : fostul khmer roșu Hun Sen, cel care l-a alungat pe fiul lui Norodom Sihanuk) ! Că ei vor să fie de-acum încolo “cetățeni normali” ! Acești tâlhari vinovați de uciderea a cel puțin un milion șapte sute de mii de compatrioți de-ai lor, între 1972 și 1979, ocrotiți de China (dar și de America !) - cer să fie... amnistiați, “pentru a se realiza, în sfârșit reconcilierea națională” !

Păi, futu-le ! Cum l-o fi chemând pe Pleșu-al lor - hăl cu pupatu-ntre popoare ? Reconciliatornicul deliematicid - și volkswag’netic ?

Mi s-a umflat iar gâtul de mânia neputinței. Pe-alde ăștia i-aș face felii-felii, ca pe salam, de la labelle picioarelor începând - și cu sapa ! Așa cum făceau ei cu victimele lor ! Las’-să rămân eu cu păcatul de a fi ucis niște ucigași.

Am scris directoarei editoriale Dana Moroiu de la Nemira (și i-am trimis prin fax) următoarea epistolă :

Editura NEMIRA, București
Doamnei Dana Moroiu, director editorial

Paris 27 decembrie 1998

Stimată Doamnă Dana Moroiu,

Am primit mesajul Dvs.din 15 nov. 98 cu vestea cea mai bună pe care și-o dorește un autor de carte în Ajun de Crăciun : “amânarea” apariției **Scrisurilor** mele “pentru primul trimestru al anului 1999”.

Fără a contesta “situația generală (producția de carte scăzută cu 70 % de un an încoace)” mă întreb ca un ne-editor ne-editat ce semnifică: “volumul mare de muncă pe care-l presupune”, din moment ce Dl. Dan Petrescu m-a anunțat la sfârșitul lunii august că s-a cules totul, iar la 1 octombrie că mai are **de redactat** o carte și se apucă de a mea?

Vedeți Dvs., stimată Doamnă Moroiu, probabil nu știți, drept care vă informez eu : această carte a mea trebuia să apară la Nemira (în sfârșit, după doi ani de “supensie”) - întâi : în luna martie 98 ; apoi : în

luna mai ; în fine : în al 4-lea trimestru al anului 1998. Și n-a apărut. Eu, ca autor strâng din dinți și accept multe dintre ofensatoarele condiții puse de editor, însă există una pe care n-o pot primi : aceea de a-mi fi respins un volum - fără a mi se spune franc, direct (pentru a nu mai pierde și timpul) că editura nu are de gând să mă editeze (din o mie de motive - altele decât cele invocate de Dvs., dar pe care le cunosc la zi). În continuare, pentru că nu știți, vă informez : volumul adună texte publicistice datate începând din 1972 (ați citit bine: ‘nouă sute șaptezeci și doi), de pe când mă aflam în România și colaboram “în afară”. Apoi din 1977 până în 1989 texte scrise în exil - pentru compatrioții mei. Or din 1990 acestea au fost sistematic împiedecate de a apărea în volum - de Liiceanu, de Viorica Oancea de la Litera.

Pentru a clarifica lucrurile, vă propun :

Să-mi dați un răspuns fără ambiguitate în prima săptămână din anul ce începe în curând :

- Fie vă interesează publicistica mea “preistorică”, deci îmi comunicați încuviințarea și îmi anunțați “termenul de apariție” ;

- Fie nu vă interesează și îmi comunicați “regretul Dvs,” etc., etc...

Eu nu mai pot aștepta “arătarea” Fetei Morgana, a Popii (care uite-l, uite că nu e...). Am 64 ani și vreo 55 volume scrise, nu mai am nici energia nici cheful să-l aștept pe Godot cel din Piața Scînteii. Totodată asigur Nemira : nu va câștiga nici bani, nici prestigiu, nici “stima lor și mândria”, blocîndu-mi volumul cum a făcut până acum.

În cazul în care vă decideți pentru editare, atunci iată propunerea mea... financiară :

- cu o părticică din imensele sume realizate prin publicarea **Amintirilor de care el nu-și mai amintea**, i le-au confecționat secretarele după stenograma sforăiturilor (și a sforărilor de categoria a cinspea), apoi i le-a prefătat suava garofiță pe nume Zoe Petre (dar bineînțeles că de unul dintre Cavalerii Apocalipsului vorbesc, inenarabilul Diaconescu !) - să fie ajutată și biata mea culegere de publicistică să apară (iar Diaconescu ar intra în istoria culturii române ca Soros II) - să zicem : ca o compensație : din pricina lui n-am apărut eu în iunie 98 ;

- și iată propunerea strict editorială : că tot m-ați amânat atâta, hotărîți-vă pentru două volume (**Scrisuri 1** și **Scrisuri 2**) în care vor fi incluse și articolele apărute la Litera în cele două broșurele numite Amnezia la Români (aflăte în dulapul D-lui Dan Petrescu), deasemeni, pentru a avea cronologia rotundă, vă voi trimite din timp cca 50 pagini cu texte scrise în ultima parte a anului acesta : 1998.

Nu voi sărăci Nemira cea prosperă cu **Scrisuri 1** și **2**, după cum n-am sărăcit-o cu primele 3 volume de **Jurnal** - următoarele mi-au fost respinse de Dl. Dan Petrescu, au apărut de curând la Dacia.

Cu speranța că măcar acum, la spartul târgului vom încheia o înțelegere din care nimeni nu va fi păgubit - și nici ofensat - vă urez Sărbători fericite și La Mulți Ani !

Al Dvs., Paul Goma

Continuare, 27 dec. :

Citesc **Jurnalul** lui Zaciuc. Este enervant prin “mijloace” - dar foarte bun, în fond, atunci când lasă de-o parte viața socială și se apleacă asupra sa : propria singurătate, propria boală, propria moarte (nu, n-am greșit : are cuvinte foarte juste despre “înțelegerea” postumă a părinților).

Aici am vrut să ajung. Și eu, ca atâția alții, pe măsură ce se îndepărtează momentul dispariției părinților, uit (sau trec peste) neînțelegerile avute cu ei sau dintre ei, din viață, chiar momentele de ură ; totul devine numai iubire. (...)

Moartea lui a fost un șoc în prezența mea - și apropiat - am mai scris despre asta. Adică atunci când sufletul i-a zburat, eu mă aflam în apropiere, în aceeași încăpere, i l-am văzut, i l-am simțit cum zboară, zăpăcit, ca o rândunică intrată din gre-șeală într-o odaie și, până să găsească fereastra... Moartea ei s-a petrecut în absența mea, a fost așteptată - ba chiar, ca în **Gardă inversă**, dorită, grăbită de mine, prin scris. Trecând ani, deceniile, departe de locul (corect : locurile - presupuse) unde au rămas ei, imaginile lor și semnificațiile au devenit asemănătoare - în bine. Cu atât mai vârtos, după ce m-am apucat de “ciclul declarat autobiografic”: **Din calidor, Arta refugii, Astra, Sabina, Roman intim**.

Acum părinții au căpătat aceeași valoare-culoare ca și locurile (geografice) în care mi-am petrecut - în scris - copilăria paradisiacă. Egal de luminoase.

Singura umbră în tabloul idilizat de timp : remușcărilor de care vorbea și Zaciuc; și care răzbat în vise. Și în cărți...

Că tot am adus vorba de el. În volumul 2 (1984) are și cuvinte de dezaprobare a prozei lui Radu Petrescu. Surprinzător la Profesor - și reconfortant.

Luni 28 decembrie 1998

Am primit de la Solacolu și a doua parte a textului său (cel în care comentează intervențiile mele, în special scrisorile către Grigurcu) din cartea despre Caraion. Spre deosebire de mine, e documentat, cu bibliografia la zi. Cartea lui are să fie ceva temeinic, solid. Numai de-ar găsi editor.

Că tot vorbesc de Caraion - și de Zaciuc : în **Jurnal 2**, la 1 XII 1984 Zaciuc scrie (în legătură cu marea tragedie care tocmai se abătuse peste Geta-Transfereta Dimiseta) :

“...i s-ar reproșa un avans plătit lui Caraion înaintea *fugii* (subl. mea) acestuia, pentru **Jurnal II**”.

Domnule ! Acești ardeleni care fac totul ca să se deosebească (în rău) de non-ardeleni ! Vasăzică reproșul (la adresa Getei-Martiretei) este pus la condițional - “i s-ar reproșa...” - însă calificativul dat “mutării” lui Caraion pe alte meleaguri este, de-a dreptul : *fugii*. Nu l-ar gândi conștiința (de ardilean) deloc, atragându-i atenția că chiar atunci (1984) soția și fiul - vorbesc de soția și fiul lui Zaciuc !- i se aflau în Germania, cu pașaport turistic, iar cum întârziaseră să se întoarcă, soțul și părintele de la Cluj primise vizita securiștilor, care-l întrebaseră dacă e adevărat că ei “au rămas” (securiștii - pardon : savakul, în gura lui Zaciuc - foloseau alt termen, mai puțin... categoric decât *fugit*-ul bravilor nesecuriști, victime ale savakului) ; ba fusese vizitat și de cineva de la spațiul locativ, pentru “măsurători”, în vederea confiscării locuinței... Iar Zaciuc, director de conștiințe, nici măcar în faza de revizuirea a Jurnalului - cum îi zice el : de “pregătire” pentru editare - nu corectează termenul ardelenesco-securist : *fugă-fugar*... Ca și Breban, alt stâlp al ardelenitudinii, Profesorul Zaciuc, funciar conformist, legitimist (altfel anticomunist-foc !), folosește acest cuvânt numai când este vorba de alții.

Și când te gândești că el acceptă uneori - vezi discuțiile cu Alexandru George - că într-adevăr, ardelenii “au cam colonizat Bucureștiul” și dă câteva nume. Dar nu destule...

Proporția “la cultură” fiind zdrobitor ardelenescă, din cele mai vechi timpuri proletcultnice : Beniuc, Dumitru Mircea, Titus Popovici, Andrițoiu, frații Luca, frații (verii ?) Utan, Pop Simion, Ioanichie Olteanu, Francisc Munteanu, Francisc Păcuraru, Brad, Ghișe, Stroia, Dumitru Micu, Mircea Micu, Traian Iancu, Dodu-Bălan, Romul Munteanu, Sălcudeanu, Sîntimbreanu, Păler, Breban, D.R. Popescu - hai să-l pun și pe Baconsky, deși el, basarabean, și-a făcut scarlatina realist-socialistă în Ardeal, la București nu a avut “funcții” - Lăncrănjan, Aurel Dragoș Munteanu, Pituț, Ion Horia, Ioan (nu Ion) Alexandru - aceștia mai mărunței, dar pe moșia câte unei redacții, sau “individual”, ca poetul Imnelor, trudind cu zel la aplicarea liniei partidului... Asta doar până în 1977, când am plecat eu din țară. Dar n-ar accepta că există “o pornire” (un șvung) propriu ardeleanului, izvorât, o dată din pura și simpla luptă de clasă : ruralismul lor constitutiv împotriva urbanismului (?) regătenesc; a doua oară din simpla - și sfânta - dorință de a ajunge ; în fine, dintr-un fel de “datorie a civilizatorului”... Indiferent de motoarele ce mișcau mașina ardelenescă, indivizii - doar o parte din ei pomeniți mai sus - nu au civilizat nici pe dracu : ce să învețe bieții “țigani” regăteni de la Beniuc, de la Dumitru Mircea? - dar de la Titus Popovici, Lăncrănjan, Dodu-Bălan ?, doar s-au cocoțat în fruntea bucatelor,

ei și cu neamurile lor, aduse la București, în clanuri, în cete, ca să se închine Puterii - de aceea au fost atât de obediți slujnicari ai comunismului (de securism, diplomatism - ce să mai vorbesc, că am tot vorbit).

Mi-a venit de la amicul albanez primul număr al revistei lor *Haemus*. Își cere scuze că m-a băgat fără voie în colegiul redacțional. Are și de ce : alături se mai află Balaci, Victor Crăciun... Nu mai lipsește decât Zoe Bușulenga, mătușa nepotului cărturar...

Pe la prânz a telefonat Ceia, de la Iași. Că e atât de proastă situația...

Lulu, la telefon : Dacia i-a trimis niște bani : 2.600.000 lei pentru cele două volume scoase în această lună... Măcar sunt corecți...

Prietenii noștri Khieu Sampanh și Nuon Chea : au dat o conferință de presă, mă rog frumos. În care au declarat - în franceză sună și mai înfiorător și în spiritul... spiritului lor (khmer) :

«Nous sommes désolés...» - deși, dacă s-ar traduce direct în românește din khmeră ar da : «Ne pare rău...», ceva mai puțin rău, dar tot nepotrivit.

Asta vine așa : au terorizat propriul popor, au distrus toate structurile, i-au lichidat pe intelectuali în numele unei ideologii (comunistă), au provocat moartea atroce, în chinuri de neimaginat, a aproape o treime din populație - și, la urmă... că ei sunt dezolați. Dar, iată : ei nu sunt irecuperabili, întind mâna victimelor și le propun să se reconcilieze (național, nu altfel !, pleșial, ca să tricolorăm Cambodgia).

Norodom Sihanuk (care a colaborat cu ei - de voie, de nevoie) a declarat că el, ca suveran, refuză să semneze decretul de amnistie (cerut de javra polpotistă Hun Sen, actualul premier). Au început să se agite pe această chestie și organizațiile umanitare, chiar câteva guverne - o să trăim și-o să vedem :

Ce face Bucureștiul ? Ce spune Pleșul ?

Marti, 29 decembrie 1998

(...)

Am primit scrisoare de la Radu Mareș. După ce deploră, în continuare, necazurile editurii - într-adevăr : considerabile - se bucură că a scos **Jurnal IV-V** la termenul promis. Totodată, ca un editor ce este se plânge că presa încă n-a suflat un cuvânt... Scrisoarea este datată 17 decembrie, cartea va fi ieșit prin 2 - chiar așa : abia după 2 săptămâni ? Și acelea din preajma Sărbătorilor, bașca necazurile generale : sărăcire continuă, greve, frig polar...?

Să fim rezonabili, tovarăși, să mai avem puținică răbdare !
Și, la urma urmelor : ar fi prima carte a mea despre care să nu se scrie ? Eu sânt obișnuit, dar Mareș, ca editor, vrea negru pe alb, ca justificare (moral-culturală) a editării mele...

Ceea ce m-a bucurat - prin contrast, relatez pe dată - a fost propunerea pentru 1999 : un volum cuprinzând articole. Cade cum nu se poate mai bine - fiindcă jurnalul cuprinde toate articolele scrise și apărute în *Cotidianul* din 1998, după cum în **Jurnalul unui jurnal** apăruseră cele din 1997.

Îl las pe Mareș să respire, trec la Mircea Martin:

(la telefon) : Că ei (Univers) nu sunt autonomi, depind de o tipografie, (probabil financiar, adică aceea va fi proprietarul editurii, așa am înțeles), iar “dânsa”(tipografia? au Denisa cu același nume ?) nu a fost de acord cu **Sabina**. În primul rând pentru că... a fost publicată; în al doilea : e prea mare, ei publică volume sub 300 pagini...

I-am mulțumit lui Mircea Martin că, în sfârșit, îmi dă un răspuns - după 5 luni de zile... I-am amintit că se afla în perfectă cunoștință de cauză, încă din 28 mai a.c., când el îmi telefonase pentru PEN Club, iar eu, la întrebarea lui dacă nu mai am vreo carte de publicat, îi propusesem **Sabina**. La obiecția lui (de unde va fi știut ? - sau o fi un tic al lui ?) că... a fost publicată, nu i-am re-atras atenția : exact același lucru îl spusese și despre **Gardă inversă** : că apăruse... Apostrof tipărise, în 1991, jumătate (și nu “prima parte”) din **Sabina**. Or în vară, la telefon, el fusese de acord - drept care îi trimisese manuscrisul și discheta. A doua obiecție (a tipografiei, dè) : că e prea mare, numără peste 300 pagini - iarăși i-am atras atenția că ar fi fost suficient să deschidă dosarul, pentru a constata că are mai puțin. S-a prefăcut că nu aude. Mi-a cerut “altă carte, mai mică - sub 300 pagini”... Fiind eu bucuros de apariția la Dacia a **Jurnalului IV-V**, l-am menajat, am spus că o să mă mai gândesc și i-am urat la mulți ani...

Nu mă așteptam la refuz - oricum, nu cu astfel de argumente debile ca chestia cu tipografia...

Se vede că e greu să fii editor în România, cu și pentru români : nu ai nici măcar suplețe în minciuni, le confecționezi, le tricotezi cu târnăcopul, de parcă ai săpa gropi, cu țapina, de parcă ai lucra la bușteni. Un editor occidental, neavînd timp de pierdut, alege “metoda” mea : spune adevărul - chiar dacă e brutal : “cartea e proastă”, “nu se încadrează în profilul nostru”, etc... La noi, chiar persoane de mare finețe intelectuală (și morală, adaug, arătînd spre Mircea Martin) se dovedesc incapabile de a căuta, cu atât mai puțin de a găsi răspunsuri verosimile - dacă nu adevărate. Explicația lui că “tipografia” a decis ceea ce îmi comunică

el m-a întristat peste poate : cum adică, nici măcar el, născut în, totuși, 1940, deci “contemporan” al meu nu-și mai aduce aminte că “tipografii” (ca și “hârtia”) fusese de totdeauna un alibi al cenzurii comuniste ? Chiar să nu mai țină minte că netipărirea în românește a cărții **Ostinato** a fost explicată la Radio București, în duplex cu Radio Paris (dar i s-a dat mare amploare prin Europa liberă) de Zoe Bușulenga, Virgil Cîndea prin faptul că... tipografii refuzaseră să culeagă o carte care nu servea (reda ?, zugrăvea ?) interesele clasei muncitoare ?

Printre picături mi-a spus că el vorbise despre **Jurnal I-II-III** undeva, la o universitatea din Germania - știam ? Nu, nu știam. Când l-am anunțat că apăruseră și **Jurnal IV-V** a părut uimit : de curând fusese la Cluj, nimeni nu-i spusese nimic - și doar vorbise din nou cu Laszlo, cică evocaseră iarăși “necesitatea de a-l publica pe Goma...” Ei, da : ce ușor e să evoci - mai greu să faci ceva. Nu : să găsești un motiv credibil refuzului de a publica.

Firește, n-o să pun în spinarea lui Mircea Martin “supărarea” lui Manolescu - i-aș da prea mare importanță lui Niki. Deși în România unde dictează Manolescu și Liiceanu - și Buzura ! - despre ce și despre cine “este cazul” să se vorbească, n-ar fi de neconceput.

Nu, nu se duce la Roma, ambasador, cum umbla o vorbă ; nu, Adameșteanu nu vine la Paris - cum umblă vorbele...

Miercuri 30 decembrie 1998

(...)

I-am scris lui Mareș o scrisoare-propunere (**Jurnal 1998**, conținând și... găurile, și **Sabina** - iar dacă mă refuză Nemira, atunci **Scrisurile**). Mă căznesc să o trimit prin fax - dar aparatul lor nu funcționează decât după ora 9...

Am reușit să o trimit - la telefon mi-a răspuns o doamnă : «Sânt corectoarea dumneavoastră...» - dar, zăpăcit (și mai ales : temător de costul convorbirii telefonice), am îngăimat ceva că îmi pare bine, dar nu i-am rostit numele : Ileana Brașoveanu...

Am mai primit - ieri - scrisori de la Nicoleta Sălcudeanu, de la Fănel Davidescu și de la Lucia Constantinescu, basarabeanca mea de la Cotiugenii cei Foarte Mari.

Stare surdă de nemulțumire, de neliniște. Presupun că vine numai din pricina tonerului epuizat - de unde alt' ? Dacă nu mă pot, ca să zice așa : “exprima plenar” ?

Mânie planetară împotriva autorilor genocidului din Cambodgia : toată lumea este indignată, cere ca bestiile să fie judecate de tribunalul recent constituit pentru astfel de crime...

Mai știi : după ce au dat în dreapta, ar fi în stare să dea - una mică... - și în stânga. Că n-o fi foc.

Joi 31 decembrie 1998

Am ajuns și în ultima zi a anului. Șontâc-șontâc, dar nu ne-am scufundată - spre necazul manoleștilor de ambe sexe.

Sânt sub impresia otrăvii instilate de cei doi criminali cambodgieni (în fapt cinci : este și tovarășul lor Hun Sen, primul-ministru, fost ofițer al lui Pol Pot, raliat vietnamezilor, re-venit în Cambodgia cam ca Valter Roman în România) fără de care ei n-ar fi avut obrăznicia să ceară să devină “cetățeni de rând”), al patrulea fiind ticălosul pe care Sihanuk l-a amnistiat anul trecut, Ieng Sary - dar mai este “Măcelarul” care nu s-a predat : Ta Mok.

Zic așa : dacă aceștia vor fi puși sub acuzare pentru crimă împotriva omenirii, ar exista “precedentul de stânga” și ar putea fi acuzat și un Pleșiță - nu doar pentru ce ne-a făcut nouă, cei cu drepturile omului din primăvara lui 77, dar pentru ce le-a făcut minerilor în august același an. Și indivizi “țivili” ca Verdeț și încă alții, vinovații de “alimentarea rațională a populației”, cei care au aprobat și au pus în practică (!) “sistematizarea” - ca să nu mai vorbesc de haitele de grăniceri care au împușcat pe graniță (chiar dacă Borbély habar n-are - deci neagă cu îndârjire) până și copii - chiar și copii unguri.

Așadar: trăgând linie și făcând totalul, acest an n-ar fi rău - în absolut (mi-au apărut trei cărți : **Altina** la Chișinău, la Ierizanu, **Alte jurnale** și **Jurnalul unui jurnal** la Dacia lui Mareș (la Mareș al Daciei ?).

Dar cum găsec și pricini de nemulțumire - iată-le :

- 1). refuzul lui Mircea Martin de a edita **Sabina** ;
- 2). amânarea - a câta? - a Nemirei de a scoate **Scrîsuri**;
- 3). ne-apariția **Romanului intim** - la All.

Dar, vorba ceea : chiar și 1999 (trebuie să mă învăț să pun frână 9-lor, altfel cine știe unde ajung) e an !

Că tot vorbim de genocid : a izbucnit o polemică în jurul unui istoric pe care îl cunosc : Gilles Veinstein, turcolog și co-autor al unei cărți scrisă cu Mihnea Berindei...

Catherine Coquio, conferențiară specialistă în literatură comparată (și secretară a Asociației internaționale de cercetare a crimelor împotriva umanității și genocide ? -uri?- în franceză există pluralul !) a atacat Collège de France pentru că a creat special o catedră de turcologie (suprimînd cu aceeași ocazie una de egiptologie) - pentru “un negaționist : Veinstein”...

Ce “negaționase” turcologul Veinstein ? Genocidul armean. Cum ? Simplu : recunoscând cinstit că între 1915-1916 a avut loc, în Turcia, “ceva” - dar acel ceva este definit ca : “amputație masivă a populației armene” (!?!) - lichidată în proporție de 60%, după ce intelectualii fuseseră lichidați în primele zile...

Până aici, două observațiuni :

1. Îl luam pe Mihnea Berindei peste picior ca pe un găgăuță ce era, când îl auzeam (ori citeam) ce susținea el în legătură cu Imperiul Otoman ; vasăzică acea putere care ne încălecuse o jumătate de mileniu, ne supuse bogățiile, ne răpise copiii, femeile, în același preț menținându-ne la fund, în întuneric, în Orient : “a avut un rol civilizator” ... ;

2. Evreul Veinstein, oricât de... turcolog (dar, ca Berindei : turcofil până la demență) nu permite, mă-nțelegi “un al doilea genocid” - în afară de Holocaust...

Mă înnebunesc acest gen de “dezbateri” : ne-evreii - nu doar românii - nu știu ce înseamnă genocid și folosesc termenul în toate împrejurările, băgându-l în toate sosurile (dar am citit într-un ziar de provincie : “X este vinovat de genocidul soacrei sale”). Cel mai înțelept este să te duci la un bun, la un cinstit dicționar ; află că genocid înseamnă : exterminarea sistematică a unei rase (etnie); de la genos, în greacă : rasă. Se înțelege : o alta.

Evreii se încadrează perfect : Germanii au exterminat ne-germani - evrei, țigani (pe slavi urmînd să-i folosească la lucru, până la moarte) ;

Tot aici, la genocid se încadrează și masacrele din Rwanda: etnia Hutu a încercat să lichideze (sistematic) etnia Tutsi ;

Însă în cazul Cambodgiei - nu : khmerii roșii al lui Pol Pot erau tot khmeri - nu de altă “rasă” (etnie) - ci de altă... ideologie.

Nici măcar în China, în Coreea de Nord, în URSS, în Cuba nu poate fi vorba de genocid : milioanele de oameni au fost lichidate, nu din motive rasiale, etnice - ci ideologice.

Dar în categoria *genocid* intră și tragedia armenilor: etnia turcă a încercat să exterminare - sistematic - etnia armeană (și a făcut-o în proporție de 60%).

Ei da, e greu când ai suferit cumplit, dar nu ai cuvinte cu care să numești cumplita suferință. Noi, Românii nu putem vorbi de vreun genocid (împotriva noastră, ca rasă, ca etnie), dar putem spune: am fost complici ai nemților la genocidul pus la cale împotriva evreilor și țiganilor. Oricât am nega. Adevărul este adevăr.

Oricum, dacă ști oleacă de limbă română am găsi (neologisme) ca masacru ucidere în masă, lichidare... În nici un caz decimare - există și francezi convinși că “a decima” înseamnă a suprima, a lichida în totalitate, când, dacă ar avea

câteva noțiuni de latină...

Ca Ardeleanul - el bea rachiu, pălincă, horincă - cu dețiu - a zecea parte dintru-un litru, nu?

Bine, nu.